DIEV ET MON DROIT

LLIVER GWEDDI GYFFREDIN

[illegible]

mentae, ac eraill gynneddfeu,
a Ceremoniae yn Eccles

[illegible]

Bishops, according to the Act stablished
for the translation of the Bible, and
this Booke into the British tongue.

AT LONDON,
Imprinted by Iohn Windet, at
the costes and charges of
Thomas Chard.

[illegible]

Cum Priuilegio

Llyver hwn.

Y drefn pa wedd y gosodwyt darllen y ddarn arall ir Scrythur lan eb law y Psalltwyr.

Psalmae priawd a'Llithoedd ar Voreu a phrydnawn weddi, dros y Suliau, a ryw ddyddiae gwiliae eraill,

Almanach.

Y Tabul a'r Kalendar am y Psalmae a'r Llithoedd, a Reoleu augereidiol yn perthynn ydd wynt.

ct am b nffurbiatg weddi Gyffredyn.

Y Racymadrodd.

Am y Ceremoniae, paam y dilewyt yr ei, ac y cynhalywyt eraill.

Y drefn yr ordeinir y Psalltwyr yw ddarlen.

Y Tabul am drefn y Psalmeu y'w dywedyt ar y Boreu a Phrydnawn weddi.

Y drefn am Voreu a'phrydnawn weddi trwy'r blwyddyn.

Y Letaniae.

Y Collectae, Epistolae a'r Evangelon, y'w h'arver wrth vi-iystro'r Commun bendigedic trwy'r blwyddyn.

y drefn y ministrir y Communn bendibedic.

Betydd cyhoedd a'r vn dan llaw.

Confirmation yn yr hwn y mae Catechism a'duwiol addysc y blant.

Priodas.

Gobwy nei ymweliat a'r claf.

Commun claf.

Claddedigeth nei Angladd.

Beg'wth yn erbyn pechaturieit, y gyd a rwo wechedieu y wdywedyt ar amrabel amsereu yn y blwyddyn.

Y DREFN PODD EBLAWR Psallwyr y dosparthwyt bot darllen y relyw o'r Scrythur lan.

YR hen *Tesdament y osodwyt yn Llithoedd cyntaf ar Voreu, a Phrydnawn weddi, ac a ddarlenir trywyddau bop blwyddyn vnwaith, dieithr ryw lyfreu a Phennen, yr ei ynt leiaf yn adeilat, ac y allit yn oreu hepcor ac am hyny ev gedir ev ddarlen.

*Ddeddyf

Y Testament newydd y ossodwyt yn ail lithoedd ar Voreu a Phrydnawn weddi, ac a ddarlenir drostaw yn drefnus bop blwyddyn dairgwaith eblaw yr Epistolae ar Euangelon: dyethr y Apocalips, or hwn y gosodwit bot ryw Lithoedd ar amravael wilieu priawt.

Ac y wybot pa lithoedd y ddarllenir bop dydd: Myn gohel y dydd or mis yn y Kalendar ys y yn canlyn, ac yno y cai ddyall y Llyfreu ar Pennen y ddarllenir yn Llithoedd ar Voreu a Phrydnawn weddi.

Arrait bt onoti hyn yma, pa brit py nac y bydd neb Psalmeu priawt, neu Lithoedd wedyr osot ir Sulieu, neu ir neb vn wyl* ymotedic neu anymodedic: yno y Psalmeu ar Llithoedd gosodedic yn y Kalendar, y vaddeuir dros y amser hynny.

Dir yw yty noti hefyt, bot y Colect, yr Epistol, ar Euangel r ei y o sodit ar y Sul, yn gwasanaethu yr oll wythnos rac llaw, dyeithr dygwyddaw rryw wyl y bo yddhei hei phriawt.

Pan aller parthu *blyddynedd yr Arglwydd yn bed war parth cynniver, yr hyn vydd bop pedair blynedd: ydd y naidia llythyr y Sul, ar vlwyddyn hono y Psalmeu ar Llithoedd yr ei y wasanaethant ir xxiiij. o Chwefrawr, y ddarlleir drachefn y dydd nesaf, dyeithr eu vot yn Ddiesul, yr hwn is yd yddaw Lithoedd priawt or hen Testament gosodedic yn y Tabul ysy in gwasanaethu ir devnydd hyny.

*oedrau

Hefyt, ple pynac ny bo dechreu nebun Llith, Epistol neu Euangel wedyr espesu: yno y bydd rait dechreu, yn-dechreur Penn.

A phle pynac ny s espreser pa pellter y darllener: yno bot darllen yd dyben y Pen.

Item, cy bynichet ac y darllenir y Pen cintaf o Sanct Mathew ai yn Llithneu Euangel bot dechreu hyny ar, Genedigaeth Iesu Christ vu mal hyn, &c. Ar trydydd Pen o Euangel S. Luc a ddarlleir yd, Megis y tybywyt ef y vot yn vap i Ioseph

LLITHIEV PRIAVVT YVV DARllen yn llithieu cyntaf, ar Vreuo weddi a'Phrydnavvn vveddi ar y Sulieu truvyr oll vlvvyddyn, ac ir ei yn ail Llithien.

Sulieu or Adueñt.	Plygain.	Gosper.
Y cyntaf	Esai. j	Esay ij
ij	v	xxiiij
iij	xxv.	xxvj.
iiij	xxx.	xxxij
Sulieu gwedy 'r Natalic Christ	**Plygain**	**Gosper**
Y cyntaf	xxxvij	Esai. ij.
ij	xlj.	xliij.
Sulieu gwedy 'r enwaediat.	**Plygain.**	**gosper**
Y cyntaf.	xliiij	xlvi
ij	lj	liij
iij	lv.	lvj.
iiij	lvij.	lviij.
v	lix.	lxiiij.
Septuagesi.	Genes. j	Genes. ij
Sexagesi.	iij.	vj.
Quinquage	ix.	xii.

Grawys.	Plygain	Gosper
Sul cyntaf.	Gene. xix.	Genes. xxij.
ij	xxvij.	xxxiiij
iij.	xxxix.	xlij
iiij	xliij	xlv.
v	Exod iij.	Exod. ij
vj	ix	x
Die Pasc	**Plygain**	**Gosper**
i llith.	Exod. xij.	Exod. xiiij
ij llith	Ru. vj.	Actae. ij

Sulieu gwedy Pasc.

	Plygain	Gosper.
Y cyntaf.	Niveri. xvj.	Niveiri xxij.
ij	xxiij	xxv.
iij	Deut. iiij	Deut. v
iiij	vj	vij
v.	viij.	ix
Y Sul gwedy or Derchavel.	Deut. xij.	Deut. xiij.
Y Sul gwyn.	**Plygain**	**Doethinep.**
i llith	Deut. xvj.	Actae xix Eddarddu pan aeth Apollo y Corinthus &c. yd, yn olypethau hyn.
ij Llith	Actae x Yno Petr a agores ei eneu.	

Sul y Trin- tot.	Plygain	Gosper
	Gen. xviij Math. iij	Josue.

Sulien gwedi Trintot.

	Plygain	Gosper
Y cyntaf	Josue x.	Josue xxiij.
ij	Judic iiij	Judic. v
iij	j. Brenh. ij	j. Bren. iij
iiij	xij	xiij
v	xv.	xvj
vi.	ij. Brenh. xij.	ij Brenh. xxji
vij	xxij	xxiiij
viij	iij Bren. xiij.	iij. Bren. 17
ix	xviij	xix
x	xxj	xxij.
xi	iiij. Bren. v	iiij. Bren. ix.
xij	xx	xxviij
xiij	xix	xxiij.
xiiij	Jerem. v	Jerem. xxij
xv	xxxv.	xxxvj
xvj	Ezech. ij.	Ezechi. xiiij.
xvij	xvj.	xviij
xviij.	xx	xxiij
xix.	Deniel. iij.	Daniel. vi
xx	Joel. ij	Miche. vj.

Sulieu gwedy Trintot.	Plygain	Gosper
xxj	Abac. ij	Parabo. j.
xxij.	Parabo. ij.	iij
xxiij	xj	xij.
xxiiij	xiij.	xiiij
xxv.	xv.	xvj.
xxvj	xvij	xix

Llithieu priawt wyliau.

	Plygain	Gosper
S. Andreas	Parabo. xx	Parab. xxj
S. Thomas yr Apostol.	xxiij.	
Natalic Christ. j. llith	Esai. ix.	Esai. vij Yr Arglwid a ddivot drachefn wrth Achas. &c
	Luc. ij yd, Ac y ddinion ewyllis da.	Tit. iij. Mwinder a dingarwth &c.
S. Stephan	Para. xxviij. Act vj. & vij Stephan yn llawn offidd anerth &c. id a gwedi.	Eccle. iiij Actae. vij A gwedi darvot xl. blined yr ymddangoses y Moysen &c. yd Stephan yn llawn or Yspryt glan. &c

S. Ioan.		
i Llith	Eccles v.	Eccles. vj.
ij Llith	Apoca. j	Apoca. xxij.
eit.	Jerem. xxxj. yd hefyt in y chlyswais Ephraim.	Doethin. j.
	Genes. xvij.	Deut. Ac yn awr Israel.
	Ru. ij.	Coloss. ij
	Esay. xl. Luc ij. yd Mal y ty biw yt ydoet ef yn vap Josepg.	Esai. xlix. Joan. ij. yd Gwedy hyn ydd aeth ef y capernaum.
Ymchweliat S. Paul. i Llith. ij Llith.	Doethi. v Actae xxij. yd Wely wsant ef.	Doethin. vj. Actae xxvj.
Puredigeth Mair forwyn.	Doetnin. ix.	Doctein xij.
S. Mathias.	Doethin. xix	Eccles. j
Mair vorwyn.	Eccles. ij.	Eccles. iij.
Dic Merchyr cyn y Pasc.	Osee. xiij.	Osee. xxiiij
y Pasc.	Daniel. ix.	Jer. xxxj.

	Pygain	Gosper
croglith	Genes. xxij.	Esay. liij.
Nos Pasc.	Zachari. ix.	Exod. xij.
Pasc. i llith. ij llith.	Exod. xx. Math. xxviij.	Exod. xvij. Actae. iij.
Dic Mawrth Pasc. i llith. ij llith.	Exod. xx Luc. xxiiij yd Ac wele ddau a hanynt	Exod. xxxij. i. Corin. xv.
	Eccles. iiij.	Eccles. v.
	Eccl. vij	Eccles. ix.
	Deut. x.	iiij. Brenh. y
Sul ygwyn	Gene. xj yd Rein yw cenedleth Sem.	Niver. xj Cesclwch attaf 70 gwyr &c. yd Moysen ar Henaif ymchwelesont.
ij llith. Dic Mawrth i Sul gwyn	i Cor. xij i Brenh. xix. David a ddaeth at Saul in Ramatha &c	Deuter. xxx.
S. Barnabas. i Llith ij Llith	Eccles. x Actae. xiiij.	Eccles. xij. Actae. xv. yd Gwedy niver o ddydieu
S. Ioan Vatyddwr i llith. ij llith.	Mala. iij. Math. xij.	Mala. iiij. Mat. xiiij.

	Pylgain	Gosper.
	Ecclef.xv. Actae.iij.	Ecclef.xix. Actae iiij
	Ecclef.xxi.	xxiij
	xxv.	xxix
	xxxv.	xxxviij.
	xxxix	xliiij.
	lj	Job.j.
	Job 24.25.	xlij.
	Doeth.iij.yd Gwynvydedic yn hytrach yr anblaut.	Doethi.v. yd Ei wynvyt hefyt.
	Hebr.xj. xij. Sainct gan ffydd Yd,a s arofwch gofpedigeth	Apoc.xix. yd.yd. Agwelais Angel yn fefyll.

Psalmae priawt ar ryw ddyddieu

	Pylgain	Gosper.
Die natalic. Psalme.	xix. xlv. lxxxv.	lxxxix. Cx. Cxxxij
Die Pasc	ij lvij Cxj	Cxiij Ciiij Cxviij
Dydd Derchauel	viij. xv. xxj	xxiiij. xlviij Cviii
Sul gwyn	xlv lxvij	Ciij Cxlv.

Blwyddynedd neu oed Arglwydd		Llythyr y Sul.	Septuagesima	Y dydd cyntaf o'r grawys		Pythnos y gwedie			Sul advent.
567		E	26. Jan.	12. Chwe	30 Maw.	5. Mai	8. Mai	18. Mai	30. Tach.
568			15. Chw.	3. Mawr.	18. Eprill	24	27	6. Mehev.	28
569		B	6	23. Chwe	10	16	19	29. Mai.	27
570		A	22 Jan	8	26. Maw.	1	4	14	3. Racvyr
571		G	11. Chw.	28	15. Eprill	31	24	3. Mehev.	2
572			3	20	6	12	15	25. Mai	30. Tach.
573		D	18	4	22. Maw.	27. Eprll	30. Epril	10. Mai	29
574		C	7 Chwe.	24	11. Eprill	17. Mai.	7. Mai	30	28
575		B	30. Ian.	16	3	9	12	22	27.
576			19. Chw.	7. Mawr.	22	28	1	10. Mehe	2. Racvyr
577		F	3	20-Chwe	7	13	16	26. Mai.	1
578		E	26. Jan.	12	10. Maw	5	8	18	30. Tach.
579		D	15. Chw.	4. Mawr.	9. Eprill.	25	28	7. Mehev	9
580			31. Jan.	17. Chwe	3	9	12	22	27
581		A	22	8	26. Maw	1	4	14	3. Racvyr
582		G	11. Chw.	28	15. Eprill	21	4	3. Mehev	2
593		F	27. Jan.	13	31. Mawr	6	9	11. Mai	1
584			16. Chw.	3. Mawr.	19. Eprill	35	28	7. Meche.	29. Tach.
585		C	7	14. Chwe	11.	17	20	30. Mai	28
586		B	30. Jan.	16	3	9	2	22	27
587		A	12. Chw.	1. Mawr.	16	22	25	4. Mehev.	3. Racvyr
588			4. Chwe.	21. Chwe	7	13	16	26. Mai	1
589		E	26. Jan.	12. Chwe	30. Maw.	5	8	18	0. Tach.
590		D	15. Chw.	4. Mawr.	19. Eprill	25	28	7. Mehev.	29

Nota, pan yw bot cygrif blwyddyn'oedran yr Arblwydd, in yn dechreu y xxv die o yr hwn a dibiir y vot y dydd cyntaf y creawit y byt arnaw, a'r dydd yr ymddugwyt Christ ym-bru Mair vorwyn.

y llcer	A	B	C	D	E	F	G
j.	Ebrill.ix.	x.	xj.	xij.	vj.	vij.	viij.
ij.	Marth 26	xxvij.	xxviij.	xxix.	xxx.	xxxj.	Ebrill.j
iij.	Ebrill 16	xvij.	xviij	xix.	xx.	xiiij.	xv.
iiij	Ebrill.9.	iij.	iiij.	v	vi.	vij.	viij.
v.	Marth 26	xxvij.	xxviij.	xxix.	xxiij.	xxiij.	xxv.
vj.	Ebrill 16	xvij.	xi.	xij.	xiij.	xiiij [3 1	xv
vij.	Ebrill.2.	iij.	iiij.	v.	vj.		Ebrill.j
viij.	Ebrill.23	xxiiij.	xxv.	xix.	xx.	xxj.	xxij.
ix.	Ebrill.9.	x.	xj.	xij.	xiij.	xiiij.	viij.
x.	Ebrill.2.	iij.		xxix.	xxx.	xxxj.	Ebrill.j
xj.	Ebrill.16	xxvij.	x.iij.	xix	xx.	xxj.	xxij.
xij.	Ebril.9.	x.	xi.	v.	vj.	vij.	viij.
xiij.	Marth 26	xxvij.	xxviij.	xxix.	xxx.	xxxj.	xxv.
xiiij.	Ebrill 16	xvij.	xviij.	xix.	xiij.	xiij.	xv.
xv.	Ebrill.2.	iij.	iiij.	v.	vj.	vij.	viij.
xvj.	Marth 26	xxviij.	xxviij.	xxij.	xxiij.	xxiiij.	xxv.
xvij.	Ebrill.16	x.	xi.	xij.	xiij.	xiiij.	xv.
xviij.	Ebrill.2.	iij.	iiij.	v.		xxxj.	Ebrill j
xix.	Ebrill.2	xxiiij.	xviij.	xix.	xx.	xxj.	xxij.

Gwedy cefych lythyr y yn y llin vchaf, cyfeiria dy lygat tu ac y waeret o ywrthei, yn y ddelych yn vnion ac gyfor y prif, ac yno y dangosir pa vis, a'bhaddydd o'r mys y bydd y

Sepuuagesima.	ix	
Sexagesima	viij	
Quinquagesima	vij	
Quadragesima	vj.	

Wythnos y gweddieu.	v.	
Sul gwyn	vij.	
Sul y Trintot	viij.	

gwilieu ac nyd nebun arall

Y Sef yw: Oll Sulie yn y vlwyddyn. Dyddieu gwilieu Enwaediat ein Arglwydd Iesu Christ. Yr Ystwill. Puredigeth y wynvydedic vorwyn. S. Mathias yr Apostol. Cenadwri y wynvydedic vorwyn. S. Marc yr Euangelwr. Sanct Philip ac Iaco yr Apostolieit. Derchavael ein Adglwydd Iesu Christ. Natalic S. Ioan Vatyddiwr. Sanct Peter yr Apostol Sanct Iaco yr Apostol. Sanct Bartholomeus Apostol. Sanct Matthew yr Apostol. Sanct Michael yr Archangel. Sanct Luc yr Euangelwr. Sanct Simon ac Iudas yr Apostolon. Yr oll Sainct. Sanct Andreas yr Apostol. Sanct Thomas yr Apostol. Natali ein Arglwydd. Sanct Stephan y Merthyr, Sanct Ioan yr Euangelwr. Y Saiuct Gwirinnieit. Die Llun a' die Marth Pasc. Die Llun a'die Marth Sul gwyu.

Term yn Westmynster

Bit wybotetic, bot yn dechreu bop amser. xviij. die gwedy'r Pasc, can cyfrif die Pasc yn vn : ac yn tervynu die-Llvn nesaf gwedy'r Derchavael,

¶ a ddechre. xij. die gwedy y Sul-gwyn, ec yn parhau xix. die.

¶ a ddechry. ix. neu. x. die o Hydref, ac orphenir y. xxviij. ai xxix. o Tachwedd.

¶ a ddechreu y xxiij. ai xxiiij o Ianwar, ac a dervyna y xij. neu'r xiij. o Chwefror.

¶ Yn Term y Pasc, ar ddydd . Yn Term Trintot, ar Natalic Sanct Yn Term Michacael ar ddie-gwyl yr . In Term Hilar, ar ddie-gwy yr Arglwyddes Vair, nyd yw Breinieit y Vrenhines yn Westmynstr ar veredic ac eistedd ym-barn, nac ar y Smlieu.

Yn Awr ywr amser da,
y scythru coyd ag i diea.
Ag i hau pys a ffa,
ym pob gardd y fo da

cyhodi	vij.min 34.
ymachlyt	iiij.min.26.

						Boreu weddi.		Prydnawn weddi.	
iij					j	Gen.xvij	Luue.ij.	Deut x.	Colo.ij.
	b	iiij.	No.		ij	Gene.j.	Math.j.	Gen.ii.	Ruva.j.
xj	c	iij.	No.		iij	iij	ij	iiii.	ij
	d	prid.	No.		iiij	v	iij	vi.	iij
xix	e				v	vij	iiij	viii.	iii.
viij	f	viij.	Id.		vj.	Esay.xl.	Luc.iij.	Esa.xix.	Joan.ii.
	g	vij.	Id.		uij	Gen.xj.	Math.v.	Gen.xii.	Rufain.v
xvj		vj.	Id.	Lucian.	viij	xiij	vj	xiiii.	xi
v	b	v.	Id.		ix	xv	vij	xvi.	vii.
	c	iiij.	Id.		x	xvij	viij.	xviii.	viii.
xiij	d	ij.	Id.		xj	xix	ix	xx'	ix.
ij	e	prid.	Id.	Hilar.	xij	xxj	x	xxii.	x.
	f			Februarij.	xiij	xxiij	xj	xxiiii.	xi.
x	g	xix.	Kl.		xiiij	xxv	xij	xxvi.	xii.
		xviij.	Kl.		xv	xxvij	xiij	xxviii.	xiii.
xviij	b	xvij.	Kl.		xvj	xxix	xiiij	xxx.	xiiii.
vij	c	xvj.	Kl.	Prisca.	xvij	xxxj	xv	xxxii.	xv.
	d	xv.	Kl.		xviij	xxxiij	xvj	xxxiiii.	xvi.
xv	e	xiiij.	Kl.		xix.	xxxv	xvij	xxxvii.	i.Cor.i.
iiij	f	xiij.	Kl.	Agnes.	xx	xxxvij	xviij	xxxix.	ii.
	g	xij.	Kl.	Vincent.	xxj	xl	xix.	xli.	iii.
xij		xi.	Kl.		xxij	xlij	xx	xliii.	iiii.
j	b	x.	Kl.		xxiij	xliiij	xxj	xlv.	v.
	c	ix.	Kl.	Ymchwel.S.Paul	xxiiij	lvj	xxij	xlvii	vi.
ix	d	viij.	Kl.		xxv	Doeth.v	Act. xxij	Doeth.vi.	Act.xxvi.
	e	vij.	Kl.		xxvj	Ge. xlviij	Ma. xxiij.	Gen. xlix.	i.Cor. vii.
xv	f	vj.	Kl.		xxvij	l	xxiiij	Exod.i.	viii.
vj	g	v.	Kl.		xxviij	Exod.ij	xxv	iii.	ix.
		iiij.	Kl.		xxix	iiij	x. vj	v.	x.
xiiij	b	iij.	Kl.		xxx	vij	xxvij	viii.	xi.
iij	c	prid.	Kl.		j	ix	xxviij	x.	xii.

Chwefror ys ydd yddo.xxviii die

Ag y rowan vop dydd,
plenwch roppys ne igiwydd
A dail y potes ylcerwch,
Na ych gardd y rywan plenoch

Haul yn { cyvodi / ymachlyt } am { vij.min.14. / iiij.min.46.

						Boreu weddi ij llith		Prydnawn weddi ij llith	
xj	d			Ampryt.	ij	Exod.xj	Marc.j	Exod.xii.	i.Cor.13.
	e	iiij.	No.		iij	Doeth.ix.	ij.	Doet.xij.	xiiij.
xix	f	iij.	No.		iiij	Exod.xiij	iij	Exrod.14	xv.
viij	g	prid.	No.		v	xv	iiij	xvj	xvj.
	A				vj.	xvij.	v	xviij	ij.Cor.j.
xvj	b	viij.	Id.		vij	xix	vi.	xx	ij.
v	c	vij.	Id.		viij	xxj	vij	xxij	iij.
	d	vj.	Id.		ix	xxiij	viij.	xxiiij	iiij.
xiij	e	v.	Id.		x	xxxij	ix.	xxxiij.	v.
ij	f	iiij.	Id.		xj	xxxiiii.	x.	Leuit.18	vj.
	g	iij.	Id.		xij	Leuit.xix.	xi.	xx.	vij.
x		prid.	Id.		xiij	xxvj	xii.	Num.xj	viij.
	b				xiiij	Num.vij.	xiii.	xiij.	ix.
xviij	c	xvj.	Kl.		xv	xiiij	xiiii.	xvj.	x.
vij	d	xv.	Kl.	Martii,	xvj	xvij	xv.	xx.	xj.
	e	xiiij.	Kl.	Prisca.	xvij	xxi	xvi.	xxij.	xij.
xv	f	xiij.	Kl.		xviij	xxiij	Luc.vi.j	xxiiij.	xiij.
iiij	g	xij.	Kl.		xix.	xxv.	vi.j.	xxvii.	Galat.j.
		xj.	Kl.		xx	xxx.	ij.	xxxj	ij.
xij	b	x.	Kl.		xxj	xxxii.	i ij.	xxxv	iij.
j	c	ix.	Kl.		xxij	xxxvi.	iiij	Deut.j.	iiij.
	d	viij.	Kl.		xxiij	Deut ij.	v.	iij.	v.
ix	e	vij.	Kl.	Ampryt.	xxiiij	iiij.	vj.	v.	vj.
	f	vj.	Kl.		xxv	Doet.xix..	vij	Eccles.j.	Ephes.j.
xvij	g	v.	Kl.		xxvj	Deut.vj.	viii.	Deut vij.	ij.
vj		iiij.	Kl.		xxvij	viij.	ix	ix.	iij.
	b	iij.	Kl.		xxviij	x.	x	xj	iiij.
xiiij	c	prid.	Kl.		xxix	xij	xi.	[illegible]	v.

Pwy a wyllysio impio,
ayd y rywan yw brifio
Ag y dryched yn gifriwyd,
Amhau haad y fo cymwys:

Haul yn { cyvodi / machlyt } { v. min. 18 / 7. min. 42 }

						Boreu weddi.	ij Llith	Prydnawn weddi.	ij. Llith
iij.	d			Dauid.	xxx.	Deu. xvj.	Luc. xij.	Deu. xvij.	Ephe. vj.
	e	vj.	No.		j.	xviij.	xiij.	xix.	Phil. j.
xi	f	v.	No.		ij	xx.	xiiij.	xxj.	ii.
	g	iiij.	No		iij	xxi.	xv.	xxiiij.	iij.
xix.		iij.	No		iiij.	xxv.	xvj.	xxvj.	iiii.
viij.	b	prid.	No		v.	xxvij.	xvij.	xxviij.	Colos. j.
	c				vj.	xxix.	xviij	xxx.	ij
xvj.	d	viij.	Id.		vij.	xxxj.	xix.	xxxij.	iij
v	e	vij.	Id.		viij	xxxiij.	xx.	xxxiiij.	iiii.
	f	vj.	Id.		ix.	Josue j.	xxj.	Josue i.j	i. Thes. j.
xiij	g	v.	Id.		x.	iij.	xxij.	iiij.	ij.
ij		iiij.	Id.	Gregor.	xj,	v.	xxiij.	vj	iij.
	b	iij.	Id.		xij.	vij.	xxiiij.	viij.	iiij.
x	c	prid.	Id.		xiij.	ix.	Joan. j	x.	v.
	d				xiiij.	xxij.	ij	xxiiij.	ij. Cor. i
xviij.	e	xvij.	Kl.	Aprilis	xv	Barn. j.	iij.	Barn. ij.	ij.
vij	f	xvj.	Kl.		xvj.	ij.	iiij.	iiij.	iij.
	g	xv.	Kl.		xvij.	v.	v.	vj.	j. Tim. j
xv.		xiiij.	Kl.		xviij.	vij.	vj.	viij.	ij. iij
iiij	b	xiij.	Kl		xix.	ix.	vij	x.	iiij.
	c	xij.	Kl	Bened.	xx.	xi.	viij	xij	v.
xij.	d	xj.	Kl.		xxj.	xiij-	ix.	xiiii.	vi.
j	e	x.	Kl.		xxij.	xv	x.	xvi.	ij. Tim. j.
	f	ix.	Kl.	Ympryt	xxiij.	xvij.	xj	xviij.	ij
ix	g	viij.	Kl.		xxiiij.	Eccle. ij.	xij	Eccle. iii.	iij
		vij.	Kl.		xxv.	Barn. xix.	xiij	Barn. xx.	iiij
xvij	b	vj.	Kl.		xxvj	xxj.	xiiij.	Ruth. j.	Titus. j
vj	c	v.	Kl.		xxvij.	Ruth. ij.	xv.	iii.	ij. iij.
	d	iiij.	Kl.		xxviij.	iiij.	xvj.	j. Bren. j.	Phile. j
xiiij	e	iij.	Kl.		xxi.	j. Bren. ij	xvij.	iii.	Hebr. j.
iij.	f	prid.	Kl		xxx.	iiij.	xviij.	v.	ij.

Cyn y bwrw i lawr a bwill,
gwerth y rhicsel ymis Ebrill
Gad y sefyl hyn sywell
goyd y deilad y dywydgall.

Haul yn { cyuodi / ymachlyt } aml: { vi.min.17. / vi.min.43. }

					Boreu weddi ij.llith		Prydnawn wedd. ij.llith	
	g			j	j.Bren.j.	Joan xix.	j.Bren.7.	Heb.iij.
xj		iiij. No.		ij	viij	xx.	ix.	iiij.
	b	iij. No.		iij	x.	xxj.	xj.	v.
xix	c	Prid. No	Ambros	iiij	xij.	Actae.j.	xiij,	vj.
viij	d			v	xiiij	ij.	xv.	vij.
xvj	e	viij. Id.		vj	xvi	iij.	xvij.	viij.
v	f	vij. Id.		vij	xviij	iiij.	xix.	ix.
	g	vj, Id.		viij	xx.	v.	xxj	x.
xiij		v. Id.		ix	xxij	vj	xxiij.	xi.
ij	b	iiij. Id.		x	xxiiij.	vij.	xxv.	xij
	c	iij. Id		xj	xxvj	viij.	xxvij.	xiij.
x	d	prid. Id.		xij	xxviij	ix.	xxix.	Jaco.j.
	e			xiij	xxx.	x,	xxxj.	ij.
xviij	f	xviij. Kal	Maij.	xiiij	ij.Bren.j.	xj.	ij.Bren.ij.	iij.
vij	g	xvij. Kl		xv	iij	xij.	iiij.	iiij.
		xvj. Kl.		xvi	v.	xiij	vj.	v.
xv	b	xv. Kl.		xvij	vij.	xiiij	viij.	j. Pet.j.
iiij	c	xiiij. Kl		xviij	ix.	xv	x.	ij.
	d	xiij. Kl.		xix	xj.	xvj.	xij	iij.
xij	e	xij. Kl.		xx	xiij	xvij.	xiiij.	iiij.
i	f	xj, Kl.		xxj	xv.	xviij.	xvj.	v.
	g	x. Kl.		xxij	xvij	xix.	xviij.	ij Pet j,
ix		ix Kl.	George	xxiij	xix	xx	xx.	ij.
	b	viij. Kl		xxiiij	xxj	xxj	xxij.	iij.
xvij	c	vij Kl.		xxv	Eccles.iiij.	xxij.	Eccles. v.	i Joan.j.
vj	d	vj. Kl.		xxvj	ij.Bre.23	xxiij.	ij Bre.24.	ij
	e	v. Kl		xxvij	iij.Bre.1.	xxiiij.	3.Bren.2.	iij.
xiiij	f	iiij. Kl		xxviij	iij	xxv.	iiij.	iiij.
iij	g	iij. Kl.		xxix	v.	xxvj.	vj.	v.
		prid. Kl		xxx.	vij.	xxvij.	viij	2.3.Joan

Dy gwenyn chag heidiaw,
ym mai y may yti cadw.
A heua dy linad
oys Eisie lliainarnad?

						cyuodi	v.min. 42		
						machlyt	7.min. 42		
						Boreu weddi.	ij Llith	Prydnawn weddi.	ij.Llith
xj.	b				j.	Eccle.vij.	Act.viij.	Eccle. ix.	Judas. j.
	c	vj.	No.		ij	3.Bren.9	xxviij.	3.Bren.x	Ruua.j.
xix.	d	v.	No.	Caffel.i groes.	iij	xj.	Math.j.	xij.	ij.
viij.	e	iiij.	No		iiij.	xiij.	ij.	xiiij.	iij.
	f	iij.	No		v.	xv.	iij.	xvj.	iiij.
xvj.	g	prid.	No	Joan Evang.	vj.	xvij.	iiij.	xviij.	v.
v					vij.	xix.	v.	xx.	vj.
	b	viij.	Id.		viij	xxj.	vj.	xxij.	vij.
xiij	c	vij.	Id.		ix.	4 Bren 1	vij.	4.Brē.ij.	viij.
ij	d	vj.	Id.		x.	iij.	viij.	iiij.	ix.
	e	v.	Id.		xj,	v.	ix.	vj.	x.
x	f	iiij.	Id.		xij.	vij.	x.	viij.	xj.
	g	iij.	Id.		xiij.	ix.	xj.	x.	xij.
xviij.		prid.	Id.		xiiij.	xj,	xij.	xij.	xiij.
vij	b				xv	xiij.	xiij.	xiiij.	xiiij.
	c	xvij.	Kl.	Iunij.	xvj.	xv.	xiiij.	xvj.	1v.
xv.	d	xvj.	Kl.		xvij.	xvij.	xv.	xviij.	xvj.
iiij	e	xv.	Kl.		xviij.	xix.	xvj.	xx.	j.Cor.j
	f	xiiij.	Kl.		xix.	xxj.	xvij.	xxij.	ij.
xij.	g	xiij.	Kl		xx.	xxiij.	xviij.	xxiiij.	iij.
j		xij.	Kl		xxj.	xxv.	xix.	j. Esdr. j.	iiij.
	b	xj.	Kl.		xxij.	j.Esd.ij.	xx.	iiij.	v.
ix	c	x.	Kl.		xxiij.	v.	xxj	vj.	vj.o
	d	ix.	Kl.		xxiiij.	vij.	xxij.	ix.	vij.
xvij	e	viij.	Kl.		xxv.	ij Esd.j	xxiij.	ij.Esd.ij.	viij.
vj	f	vij.	Kl.	Augustine.	xxvj	iiij	xxiiij.	v.	ix.
	g	vj.	Kl.		xxvij.	vj,	xxv.	viij.	x.
xiiij		v.	Kl.		xxviij.	ix.	xxvj.	x.	xj.
iij.	b	iiij.	Kl		xxi.	xiij.	xxvij.	Hester. j.	xij.
	c	iiji	Kl.		xxx.	Hester ij	xxviij.	iij.	xiij.
xi	d	prid.	Kl		xxx.	iiij.	Marc.j.	v.	xiiij.

Achwynwch ych ydei
Dyma y rywanv cyfle.
A deisiwlch ych mowul.
Dyma yr amser gore.

Haul yn { cyuodi / ymachlyt } am { vi.min.34. / vi.min.26. }

						Boreu weddi	ij.Llith	Prydnawn wedd.	ij.llith
	e				j	Hester.6.	Mark.ij	Hebr.ij	j.Cor.xv.
xix	f	iiij.	No.		ij	viij.	iij.	ix.	xvj.
viij	g	iij.	No.		iij	Job.j.	iiij.	Job.ij.	ij.Cor.j
xvj	A	Prid	No	Ambros	iiij	iij.	v.	iiij.	ij.
v	b				v	v.	vj,	vj.	iij.
	c	viij.	Id.		vj	vij.	vij	viij.	iiij.
xiij	d	vij.	Id.		vij	ix.	viij.	x.	v.
ij	e	vj.	Id.		viij	ix	ix.	xii	vj.
	f	v.	Id.		ix	xiij.	x.	xiij.	vij.
x	g	iiij.	Id.		x	xv.	xj.	xvj.	viij.
	A	iij.	Id	Barnabas Apost	xj	Eccle.x	Acte.xiiij	Eccle. xij	Actae.xv.
xviij	b	prid.	Id.		xij	Iob.17.18	Marc.xij	Job.xix.	ij.Cor ix.
vij	c			Hirddydd	xiij	xx.	xiij.	xxj.	x.
	d	xviij.	Kal	Iulii.	xiiij	xxxij	xiiij.	xxiij.	xj.
xv	e	xvij.	Kl		xv	24.25	xv	xxvj. 27.	xij
iiij	f	xvj.	Kl.		xvj	xxvij.	xvj.	xxix.	xiij.
	g	xv.	Kl.		xvij	xxx.	Luc.j.	xxxj.	Galat.j.
xij	A	xiiij.	Kl		xviij	xxxij.	ij	xxxiij	ij.
j	b	xiij.	Kl.		xix	xxxiiij.	iij.	xxxv	iij.
	c	xij.	Kl.		xx	xxxvj.	iiij	xxxvij.	iiij.
ix	d	xj,	Kl.		xxj	xxxviij.	v	xxxix.	v.
	e	x.	Kl.		xxij	xl.	vj.	xli.	vj.
xvij	f	ix	Kl.	Tympryt	xxiij	xlij	vij.	Parab.j.	Ephes.j
vj	g	viij.	Kl		xxiiij	Mala iij.	Math.iij.	Mal.iiij.	Mat.xiiij.
	A	vij	Kl.		xxv	Parab.ij.	Luc.viij.	Para.iij	Ephe.ij
xiiij	b	vj.	Kl.		xxvj	iiij.	ix.	v.	iij.
iij	c	v.	Kl		xxvij	vj.	x.	vij.	iiij.
	d	iiij.	Kl	Tympryt	xxviij	viij.	xj.	ix.	v
xj	e	iij.	Kl.		xxix	Eccle.xv.	Actae iij	Eccles.xix.	Act.iiij
ij.	f	prid.	Kl		xxx.	Parab.x	Luc.xij.	Parab.xj.	Ephe.vj.

Gorphenaf ys ydd yddo xxxj die.

J may tempestl gorphena
Yn ddrwg arles cynhaia
Cyweirioch wair achludwch,
rhag ofyn glaw, nag oydwch,

				cyvodi v.min. 18 / machlyt 7.min. 42		Boreu weddi. ij Llith		Prydnawn weddi. ij Llith	
	g			Gofwy Mair.	j.	Para. xj.	Luc. xij	Para. xij.	Philip. j
xix		vj	No.		ij	xiij.	xiij.	xv.	ij
viij	b	v	No.		iij	xvi	xv	xvj	iij
	c	iiij.	No		iiij.	xviij.	xvj.	xix.	iiij
xvj.	d	iij.	No	Dyddier ci	v.	xx	xvij.	xxj	Coloss. j
v	e	prid.	No		vj.	xxij	xviij	xxiij.	ij.
	f				vij.	xxiiij	xix	xxv.	iij
xiij	g	viij.	Id.	Geni Mair	viij	xxvj.	xx.	xxvij	iiij
ij		vij.	Id.		ix.	xxviij	xxj	xxix.	j Thes. j
	b	vj.	Id.		x.	xxxj	xxij.	Eccl. j.	ij
x	c	v.	Id.		xj,	Eccle. ij	xxiij	iij	iij
	d	iiij.	Id.		xij.	iiij.	xxiiij	v	iiij.
xviij.	e	iij.	Id.		xiij.	vj	Joan. j	vij	v
vij	f	prid.	Id.		xiiij.	viij	ij.	ix	ij. Thes. j
	g				xv	x	iij	xi	ij
xv.		xvij.	Kl.	Augusti.	xvj.	xij	iiij	Jerem. j	iij
iiij	b	xvj.	Kl.		xvij.	Jerem. ij.	v.	iij	j. Tim. j
	c	xv.	Kl.		xviij.	iiij	vi	v	ij. iij.
xij.	d	xiiij.	Kl.		xix.	vj	vij.	vij	iiij
j	e	xiij.	Kl	Margaret	xx.	viij	viij.	ix	v
	f	xij.	Kl		xxj.	x.	ix	xi	vj
ix	g	xj.	Kl.	M. Magdalen.	xxij.	xij	x	xiij.	ij. Tim. j
		x.	Kl.		xxiij.	xiiij	xi	xv	ij
xvij	b	ix.	Kl.	Ymprit	xxiiij.	xvi	xij.	xvij	iij
vj	c	viij.	Kl.		xxv.	Eccles. xxj	xiij	Eccl. xxiij	iiij
	d	vij.	Kl.	Anna	xxvj	Jere. xviij.	xiiij	Jer. xix	Titus j.
xiiij	e	vj.	Kl.		xxvij.	xx	xv.	xxj	ij. iij
iij.	f	v.	Kl.		xxviij.	xxii.	xvj.	xxiij.	Phil. j.
	g	iiij.	Kl.		xxi.	xxiiij.	xvij	xxv.	Heb. j.
		iij.	Kl.		xxx.	xxvi.	xviij.	xxvij	ij.
xix	b	prid.	Kl			xxviii.	xix	xxix	iij

Mis Awst o bydd hynda
ni ω na niwed yr cynhaia
Ag yn ol cynhaia yd,
medar lasse wydyna ibrid

cyuodi } vi.min.34.
ymachlyt } vi.min.26.

						Boreu weddi ij. Llith		Prydnawn weddi ij. llith	
	c				xxx	Ier xxx	Ioan.xx	Ier xxxj	Heb.iiij.
viij	d	iiij.	No.		j	xxxj	xxi	xxxiij.	Heb.v
xvj	e	iij.	No.		ij	xxxiiij	Actac.i	xxxv.	vi
v	f	Prid.	No		iij	xxxvi	ij	xxxvij.	vij.
	g				iiij	xxxviij	iij.	xxxix.	viij.
xiij		viij.	Id.	Ymrithiat	v	xl	iiij.	xlj	ix
ij	b	vij.	Id.	Enw ir Iesu.	vj	xlj	q	xliij	x
	c	vj.	Id.		vij	xliiij	vj.	xlv. xlvj	xj
x	d	v.	Id.		viij	xlvij	vii.	xlviij.	xij
	e	iiij.	Id.		ix	xlix	viij	l	xiij
xviij	f	iij.	Id	Laures.	x	li	ix	lij	Iaco.j
vij	g	prid.	Id		xj	Cwyn.i	x.	Cwyn.ij	ij
					xij	i.j	xi.	iiij.	iij
xv	b	xix.	Kl.	Septembris	xiij	v	xij	Ezek ij	iiij
iiij	c	xviij.	Kal		xiiij	Ezech.iij	xiij.	vj	v.
	d	xvij.	Kl.		xv	vij	xiiij.	xiij	i.Pet.j
xij	e	xvj.	Kl.		xvi	xxxiij	xv.	xviij	ij.
j	f	xv.	Kl.		xvij	Dani,i	xvi	xxxiiij.	iij.
	g	xiiij.	Kl		xviij	ij	xvij.	Dani ij	iiij
ix		xiij.	Kl.		xix	v	xviij.	iiij	v
	b	xij.	Kl.		xx	vij	xix.	vj	ij.Pet.j
xvij	c	xj,	Kl.		xxj	ix	xx.	viij.	ij.
vj	d	x.	Kl.	Vmprid	xxij	Eccl.xxv	xxj.	x	iij
	e	ix	Kl.		xxiij	Dani.xi	xxii.	Eccles.29	j.Ioan.j
xiiij	f	viij.	Kl.		xxiiij	xij	xxiij.	Dan xij.	ij
iij	g	vij	Kl.		xxv	Osee.i	xxiiij.	xiij	iij
		vj.	Kl.		xxvj	iiij	xxv.	Osee ij iij	iiij
xj	b	v.	Kl	Augustine	xxvij	vj	xxvi.	v. vj	v i
iij.	c	iiij.	Kl.	Lladd pen Io.	xxviij	ix	xvij	viij	ii. ij. Io
xix	d	iij.	Kl.		xxix	xi	xxviii.	x	Iude .j.
viij	e	prid.	Kl		xxx.	x	Math j	xij	Ru.j

	cyvodi	v.min. 18
	machlyt	7.min. 42

Dyma amser cynnhiafa
pop ffrwyth obydd hihinde
Hwn yw r'amser cyfladas,
bawb y wnethur dymynas

					Psalmes	Boreu weddi i Llith	Boreu weddi ij Llith	Prydnawn weddi i Llith	Prydnawn weddi ij Llith
xvj.	f			Silin.	j.	Osee xiij.	Math.y	Osee xiiij.	Ru y
v	g	iiij.	No		ij	Joel.j	iij	Joel.y	iij.
		iij.	No		iij	ij	iiij.	Amos.j	iiij.
xiij	b	prid.	No		iiij.	Amos.y	v	ij.	v.
y	c			Diddiercí yu teru	v.	iiij	vj	v.	vj.
	d	viij.	Id.		vj.	vj	vij	vij.	vij
x	e	vij.	Id.		vij.	viij	viij	ix.	viij
	f	vj.	Id.	Geni Mair	viij	Abdias.j	ix.	Jonas.j	ix.
xviij.	g	v.	Id.		ix.	Jo y.iyk	x	iiij.	x.
vij		iiij.	Id.		x.	Miche.j	xj.	Miche y	xj
	b	iij.	Id.		xj.	ij	xij	iiij.	xij
xv.	c	prid.	Id.		xij.	v	xiij.	vj.	xiij
iiij	d				xiij.	vij	xiiij.	Naum.j	xiiij.
	e	xviij	Kl.	Derchavel y groes	xiiij.	Naum.y	xv.	ij.	xv.
xij.	f	xvij.	Kl.	Cihidoidd cina	xv	Abacuc.j.	xvj.	Abac.y.	xvj.
j	g	xvj.	Kl.		xvj.	ij	xvij.	Soph.j	j.Cor.j
		xv.	Kl.	Lambert	xvij.	Soph.y	xviij	ij	ij.
ix	b	xiiij.	Kl.		xviij.	Agge.j.	xix	Agge.y	iij.
	c	xiij.	Kl		xix.	Zacha j.	xx.	Zac y.iy.	iiij.
xvij	d	xij.	Kl	Umprit	xx.	iiij v.	xxj	vj.	v.
vj	e	xj.	Kl.		xxj.	Eccl.xxxv	xxij.	Eccles.38	vj.
	f	x.	Kl.		xxij.	Zach vij.	xxiij	Zach viij.	vij.
xiiij	g	ix.	Kl.		xxiij.	ix	xxiiij	x.	viij.
iij.		viij.	Kl.		xxiiij.	xi	xxv.	xii	ix.
	b	vij.	Kl.		xxv.	xiij	xxvj	xiiij.	x.
xj	c	vj.	Kl.	Ciprian	xxvj	Mala.j	xxvij	Mala.y	xj.
	d	v.	Kl.		xxvij.	ij	xxviij	iij	xij
xix	e	iiij.	Kl.		xxviij.	Tobi.j	Marc.j	Tobi.y	xiij.
vij	f	iij.	Kl.		xxi.	Eccles.39	ij	Eccle.44.	xiiij
	g	prid.	Kl	Hieron	xxx.	Tob.iij	iij.	Tob.iiij	xv.

Dyma amser cyuafrafa
arb ffrwyth o bidd hinda,
Hwn yw r amser cyfaddas
i bawp y wnethur cymmun ina

					Boreu weddi i. Lith	ii. Lith	Prydnawn weddi i. Lith	ii. Lith
Cyuodi vi. min. 35.								
Ymachlyt v. min. 25.								
xvj				j	Tobi.v.	Mar.iij	Tob.vj	j.Cor.xvj.
v	b	iiij. No.		ij	vij	v	viij.	ij Cor.j
	c	iij. No.		iij	ix.	vj.	x	ij
xiij	d	Prid. No		iiij	xj	vij.	xij	iij
ij	e			v	xiij	viij.	xiiij.	iiij.
	f	viij. Id.	S.ffydd	vj	Judit.j	ix.	Judit.ij	v
x	g	vij. Id.		vij	iij.	x	iiij.	vj
		vj. Id.		viij	v.	xi	vj.	vij
xviij	b	v. Id.	Denys.	ix	vij	xii	viij	viij
vij	c	iiij. Id.		x	ix.	xiij	x.	ix.
	d	iij. Id		xj	xj.	xiiij	xij	x
xv	e	prid. Id.		xij	xiij.	xv	xiiij.	xj.
iiij	f		Edward	xiij	xv.	xvi	xvj.	xij
	g	xix. Kl.		xiiij	Doeth.j.	Luc.vij.	oeth.ij.	xiij.
xij		xviij. Kal		xv	iij.	vi,j	iiij	Galat.j
j	b	xvij. Kl.	Nouembris.	xvi	v.	ij	vj	ij
	c	xvj. Kl.		xvij	vij.	iij	viij	iij.
ix	d	xv. Kl.	Luc Euange.	xviij	Eccl.ij	iiij.	Job.j	iiij
	e	xiiij. Kl		xix	Doeth ix.	v.	Doethx.	v.
xvij	f	xiij. Kl.		xx	xi.	vj.	xij.	vj
vj	g	xij. Kl.		xxj	xiij.	vii.	xiiij	Ephes.j.
		xj, Kl.		xxij	xv.	viij.	xvi	ij
xiiij	b	x. Kl.		xxiij	xvij.	ix.	xviij	iij.
iij	c	ix Kl.		xxiiij	xix.	x.	Eccle i	iiij
	d	viij. Kl.		xxv	Eccle.ij	xj	iij.	v
xj	e	vij Kl.	Vmprid	xxvj	iiij.	xij	v	vj
	f	vj. Kl.		xxvij	vj.	xiij.	vij.	Phil.j
xix	g	v. Kl	Simon Jude	xxviij	Job.24.25	xiiij.	Job.xlij	ij.
viij		iiij. Kl.		xxix	Ecclesviij	xv	Eccles.ix	iij
	b	iij. Kl.		xxx.	x.	xvj	xj	iiij.
iiij.	c	prid. Kl	Vmpryt	xxx	xij	xvij	xiij	Coloss.j

Pꝛemoch goydydd y peran
ac y fale pꝛenne y rowan
Ag eirn bꝛen i roi rhoddion,
hyn sy dda gam gymdꝛogon.

cyuodi } vii.min.34.
ymachlyt } iiij.min.26.

						Boreu weddi	ij.Llith	Prydnawn weddi,	ij.llith
xiij	d				j	Doeth iij.	Heb. 11.1	Doeth v.	Ap .xix.
ij	e	iiij.	No.		ij	Eccle.xiiij	Luc.xviij.	Eccles xv.	Coloss.ii
	f	iij.	No.		iij	xvi	xjx.	xxij.	iij
x	g	Pꝛid.	No		iiij	xxiij.	xx	xix	iiij
					v	xx.	xxi	xxj	i.Thes.1
xviij	b	viij.	Id.	Leonard.	vj	xxij.	xxij	xxiil.	ij.
vij	c	vij.	Id.		vij	xxiiij	xxiij.	xxv. *.*	iij.
	d	vj,	Id.		viij	xxvij	xiiij.	xxviij	iiij.
xv	e	v.	Id.		ix	xxix.	Joan.j	xxx.	v
iiij	f	iiij.	Id.		x	xxxj,	ij	xxxij.	ii.Thes.j.
	g	iij.	Id	S.Marthin.	xj	xxxiij	iij.	xxxiiij.	ij
xij		pꝛid.	Id.		xij	xxxv	iiij.	xxxvi	iij.
j	b			Bꝛisus.	xiij	xxxvij.	v.	xxxviij	i.Tim.i
	c	xviij.	Kal	Decembꝛis.	xiiij	xxxix	vj.	xl	ii. iij
ix	d	xvij.	Kl.	Mechell	xv	xlj.	vii	xlij	iiij
	e	xvj.	Kl.	Nouembris.	xvi	xliij.	viij.	xliiij	v
xvij	f	xv.	Kl.		xvij	xlv.	ix.	xlvj	vj.
vj	g	xiiij.	Kl	lizabetha.	xviij	xlvij	x	xlviij	ii.Tim.j.
		xiij.	Kl.		xix	xlix	xj	l	ij
xiiij	b	xij.	Kl.		xx	lj.	xij	Baruc.j	iij.
iij	c	xj,	Kl.		xxj	Baruc.ij	xiij.	iij	iiij
	d	x.	Kl.		xxij	iiij.	xiiij	v	Titus.j.
xj	e	ix	Kl.		xxiij	vj.	xv	Esai.i	ij.iij
	f	viij.	Kl.		xxiiij	Esai.ij	xvj	iij	Phil.j.
xix	g	vij	Kl.	Katherin	xxv	iiij.	xvij	v	Heb.j.
viij		vj.	Kl.		xxvj	vj	xvij	viij.	ij.
	b	v.	Kl		xxvij	viij	xix.	ix.	iij
xvj	c	iiij.	Kl.		xxviij	x.	xx	xi	iiij
v	d	iij.	Kl.	Ampꝛyt	xxix	xij	xxi.	xiij	v
	e	pꝛid.	Kl		xxx.	Para.xx	Act.j.	Par.xxi.	vj.
					xxx				

Coyd y deilad bwrw i lawr
ampl a dar gwmpni mawr
Dal y chain yn rhwydd ne lud
mi a ddywedda ar hyn o bryd

						Boreu weddi		Prydnawn weddi.	
Cyuodi / ymachlyt	vii.min.34. / iiij.min.26.					j.Llith	ij.Llith	j.Llith	ij.llith
xiij	f			Grwst	j	Esai.xxiij.	Actae.ij	Esai.xv.	Heb.vij.
ij	g	iiij.	No.		ij	xvi.	iij	xvij	viij
		iij.	No.		iij	xviij.	iiij	xix	ix.
x	b	Prid	No		iiij	xx.xxj.	v	xxij.	x
	c				v	xxij	vj	xxiiij.	xi
xviij	d	viij.	Id.	Nicholas	vj	xxv	vi vij	xxvi.	xij
vij	e	vij.	Id.		vij	xxvij	vi vij	xxviij.	xiij.
	f	vj,	Id.	Ymddwyn Mair	viij	xx x.	viij.	xxx.	Iaco.i
xv	g	v.	Id.		ix	xxxj.	ix	xxxij.	ij
iiij		iiij.	Id.		x	xxxiij	x	xxxiiij	iij
	b	iij.	Id		xj	xxxv	xi	xxxvi	iiij.
xij	c	prid.	Id.		xij	xxxvij	xij	xxxv iij	v
i	d			Lluci.	xiij	xxxix	xiij.	xl.	i.Pet.i.
	e	xix.	Kl	Januarij	xiiij	xli.	xiiij	xlij.	ij
ix	f	xviij.	Kal		xv	xliij	xv	xliiij	iij
	g	xvij.	Kl	O sapienc	xvi	xlv.	xvj	xlvj	iiij
xvij		xvj.	Kl.		xvij	xlvij.	xvij	xlviij.	v
vj	b	xv.	Kl.		xviij	xlix.	xviij	l	ij.Pet.j
	c	xiiij.	Kl		xix	lj	xix	lij	ij.
xiiij	d	xiij.	Kl.	Tamprit	xx	liij	xx	liiij	iij
iij	e	xij.	Kl.		xxj	Para.23.	xxj	Para.24.	i.Joan.i
	f	xj,	Kl.		xxij	Esai.lv.	xxij	Esai.lvi	ij
xj	g	x.	Kl.		xxiij	lviij.	xxiij	lviij	iij
		ix	Kl.	Unpryt	xxiiij	lix.	xxiiij	lx	iiij
xix	b	viij.	Kl.		xxv	Esai.ix	Luc xxij	Esai.vij	Tit iij
viij	c	vij	Kl.		xxvj	Para.28.	Act.vi.vij	Eccle.iiij	Act.vij
	d	vj.	Kl.		xxvij	Eccle.v.	Apoca.j	Eccle.vj	Apoc.xxij.
xvj	e	v.	Kl		xxviij	Jer.xxxj.	Act.xxv	Doeth j	i.Joan.v
v	f	iiij.	Kl.		xxix	Esai.lxj.	xxvi.	Esai lxij	ij.Joan
	g	iii	Kl.		xxx.	lxiij.	xxvij	lxiiij	iij.Joan
	A	prid.	Kl.	Syluester.	xxxj	lxv	xxxiij	lxvi.	Iu.d.i

TABVL AR KALENDAR IN-

dan gos trefn y Psalmae ar Llithiau, y arferir ar Voreu

wiliae, megis y mae y Reoleu, syn canlyn

* *
*

Y drefn pywedd y gosotwyt darllen y Psaltwyr.

Y [illegible] bot rei or Misedd yn hwy nar lleill, ys tybiwyt bot yn ei cimmesuraw wy yn y modd hwn.

I pop Mis y gosotir (erwydd y debnydd yma) xxx, die vnig.

Ac achos bot yn Janawr a Mawrth vn die tros ben y niferuchot, ar 28. die yn vnic yn y Chwefror, yr hwn a g friśir rhwng y ddauvis hyny: y Chwefror a echwyna y gan bop vn o'visedd Janawr e Mawrth, vn die. Ac velly y Psallwyr yr hwn a ddarlleir yn y Chwefror sy raid ei ddechry y diernot dewethaf o Janawr, ai ddyweddy y die cyntaf o Vawrth.

A lle mae ir Mai, Gorphenhaf, Awst, Hidref, a Racvyr, xxxj. die i pop vn: ef osowit bot darllen ir vn Psalmae, i die diwethaf or diwededic Visedd, ac a ddarllewit y diernot or blaen, yd pan vo ir Psalltwyr ddechry drachefyn y didd cintaf or Misedd yn canlin.

Yr owrhon y wybot pa Psalmae a ddarlleir pop dydd: edrych yn y Kalendar y niuer osotwyt ir Psalmae, ac yno myn gahel yr vnryw niuer yn y Tabul hon, ac ar y niuer hwnw y cessy welet, pa Psalmae a ddywedir ar y Woreol ar Brydnawnol weddi.

Ac lle y parthir y. [illegible] in xxij parth, ac ysy rihir yw darllen ai vn amser: Ef a drefnwyt na ddarlleid ar vn prit uch law iiij. ai. v. o'r parthae hyny, megis y gelly ddyall bot yn noti yn yn y Tabul hon ysy yn cinlyn.

Hefyd, noter hyn yma, pa le bynac yn y Tabul hon ac ym pop ban aral or gwasanaeth, ac y gosodir vn Psalm, y niuer a espeśir yn ol y Bibl mawr o Waronaec, yr hwn or. [illegible] yd y. [illegible] o bleit ei bot (yn ol parthiat yr Hebrecit) yn vario yn y niueron o ywrth y translation Llatin cyffredin.

Pſalmeu y'w dywedy ar Voreu, a

i.	i. ij. iij. iiij. v.	vj. vij viij.
ij	ix. x xi.	xij. xiij. xiiij.
iij	xv. xvj. xvij	xviij.
iiij.	xix. xx. xxj	xxij. xxiij.
v.	xxiiij. xxv. xxvj.	xxvij. xxviij. xxix.
vj.	xxx. xxxj	xxxij. xxxiij. xxxiiij.
vij.	xxxv. xxxvj.	xxxvij.
viij.	xxxviij. xxxix. xl.	xlj. xlij. xliij.
ix.	xliiij. xlv. xlvj.	xlvij. xlviij xlix.
x.	l. lj. lij.	liij. liiij. lv.
xj.	lvj lvij. lviij.	lix. lx. lxj
xij.	lxij. lxiij lxiiij.	lxv. lxvj. lxvij.
xiij	lxviij.	lxix. lxx.
xiiij	lxxj. lxxij.	lxxiij. lxxiiij.
xv	lxxv. lxxvj lxxvij.	lxxviij.
xvj.	lxxix. lxxx. lxxxj.	lxxxij. lxxxiij. lxxxiiij. lxxxv.
xvij.	lxxxvj. lxxxvij. lxxxviij.	lxxxix.
xviij.	xc. xcj. xcij	xciij. xciiij. xcv.
xix.	xcvj. xcvij.	xcviij xcix c. cj.
xx.	cij. ciij.	ciiij.
xxj.	cv.	cvi.
xx	cvij.	cviij. cix.
xxiij	cx. cxj. cxij cxiij.	cxiiij. cxv.
xxiiij.	cxvj. cxvij cxviij.	cxix. iiij.
xxv.		iiij.
xxvj.		iiij.
xxvij	cxx. cxxj. cxxij. cxxiij. cxxiiij. cxxv.	cxxvj. cxxvij. cxxviij. cxxix. cxxx. cxxxj
xxviij	cxxxij. cxxxiij cxxxiiij. cxxxv.	cxxxvi. cxxxvij. cxxxviij.
xxix.	cxxxix. cxl. cxlj.	cxlij. cxliij.
xxx.	cxliiij. cxlv. cxlvj.	cxlvij. cxlviij. cxlix. cl.

ACT AM VNFVRVIAT GYFF-
redin vveddi a Gvvasanaeth yn yr Eccles,a ministrat y Sacramentae.

LLe ydd oedd * ar barwoleth ein arddec hawc Arglwydd gynt y Brenhin Edward y vi. yn atos vnwedd-ffurfdrefn ar gyffredin wasanaeth a' gweddy, a'ministrat y Sacramentae, Cynneddfeu, a' Ceremoniae yn Eccles Loecr, yr hwn a'asotesit yn vn Llyver, wedy'r titulo, Llyver gweddi Gyffred in, a ministirat y Sacramentae, a Chymeddfeu ereill a Cerewoniae yn Eccles Loecr: wedy ei awdurdodi gan Act o Parliament,, wedy'r gynal yn y v, a'r vi. blwydd o n cynt ddywededic Arddercha wc Arglwydd Vrenhin Edvvardy y vi: tituledic Act am vnffurfiat ar Gyffredin weddy a ministrat y Sacramentae, yr hon a *repelywyt ac a gymerwyt ymaith can Act Porliament yn y ulwydd gyntaf o deyrnas ein Arddechoc Arglwyddes Vrenhines Mari, i bawr advail dledus anrhydedd Dew, ac anconfort professieit gwirionedd Cred-ddeddyf Chrift,

Enacter am hyn gan awturtat y Parliament presentol pan yw ir ddywededic estatut Repel, a phop dim wedy r amgyffred ynaw, yn vnic o bleit y dywededic lybr, ar dywededic Wasanaeth, a ministrat y Sacramentae, Cynneddfeu, a Ceremoniae, cynnwysedic neu osotetic yn, neu gan y dywededic Lyuer hi bot yn wac ac eb effect, o a gwedy * fest Natalic Sainct Joan, Vatyddwr nesaf yn dyuot. Ac ir dyweddic Lyuer, a threfn y Gwasanaeth, a ministrat y Sacramentae: Cynneddfeu, a Ceremoniae, ar aralliat a r angwanegiat y angwaneglwyt ynaw, a gosodedic can yr estatut hon, bot yn sefyll, a bot or a chwedy y ddywedic fest Natalic Sanct Joan batyddwr, yn-cyflawn rym ac effect, er wydd tenur ac effect yr estatut hon: Er dim ys ydd yn y ddywededic estatut o Repeel ir gwrthwynep.

A phellach enacter gan vchelder y Vrenthines, y gyd a chydsyniat yr Arglwyddi a chyffredin ys yd wedy r ymgynul i r Parliament present hyn, a chan awturtat yr vnryw, ir oll ac y bop Ministreit yn neb Eccles Cadeiriol, ai plwybol, ai lle arall, o bewn y Deyrnas hon o Loecr, Cambru, a Marsoedd yr vnryw, ai eraill o gyboetheu a Vrenhines, o'r a chwedy fest Natalic Sanct Joan Vatyddiwr nesaf yn dybot, bot yn rwymedic y ddywedyt ac y arber y Plygain, gosper, gweinidogeth Swper yr Arglwydd, a ministrat pop vn or Sacramentae, a i h'oll Gyffredin a chyoedd weddi, yr, cyfryw drefn a ffurf ac a adroddir yn y dywededic Lyber, belly wedy ei awtoriso gan Parliament yn y dywedic v. a r vi. blwyddyn o Deyrnas y Brenhin Edward y vi. y gyd ac vn aralliat ac angwanegiat a ryw Lithon yw h' arber ar bop Sul yn y blwyddyn. a ffurf y Letaniae, wedy r arally a i correctio, a dwy sentens yn vnic wedyr angwanegu wrth ddelivro y Sacrament ir Communolion. ac nyd arall neu ym-modd amgen. Ac a bydd y nep ryw Person Vicar, neu arall pa Minister bynac, a ddlei neu a bydd yddo

* wrth

*wrthladdwyt ddirymwyt

*gwyl gedeDigeth.

ganu

ganu neu ddywedyt y weddi gyffredin, y goffawyt yn y dywededic lyver, neu vinistro y sacramentae, o y wrth, a gwedy sest Natalic S. Joan vatyddiwr nesaf yndiuot, wrthot arveru y dywededic weddieu cyffredin, ai ministro y Sacramentae yn-cyfryw Eccles caiteiriol ai Eccles plwyfol, ai lleoedderaill, ac y dlei ef vinistro yr vn ryw, vn cyfryw, ffurf a threfn ac yr adroddir ac y datcenir wy yn y dywededic Lyver, ai yn ewyllysiol ac o anhydynder (gan sefyll yn hynny) arveru e ryw eraill Gynnedfau, Ceremoniae,

*o'r g'waith goddef

Trefn, ffurf neu wedd, weinidogeth Swper yr Arglwydd, ar gyoedd ai yn ddirgel, ai Plygain, Gosper, ministrat y Sacramentae, n'ai eraill weddieu ar oystec, amgen nac yr adroddir ac a ddeclarir yn y dywedic Lyver (Gvveddi ar oystec yn a thrvvy r oll Act hon a ddeallir yr hon ys ydd y ereill y ddyvot yvv gwrandaw, ai yn Ecclesiæ cyffredin, ai Capelae dirgel, ai* Oratoriæ, yr hon e elvvir yn gyffredin Gwesaneth yr Eccles) a precethu, ai declaro llafaru neb dim er dirymio ne ddrygu y dywededic lyvr, neu neb dim ys ydd yntho, ai neb parth o hanaw a bot* o hynny yn gyfraithlawn varnedic, erwydd cyfraithieu y Teyrnas hon, gan verdict deuddec wyr, neu gan ei goffess y un, neu gan honneit eglaerdap y fact, a goll ar a fforfeicta y vchelnep y Vrenhines, hei etiueddion a i successorieit, am ei gamwedd cyntaf, broffit ei h oll renti ysprytawl neu promotioneu, yn dyvot neu yn cyvody yn vn vlwiddyn nesaf yn ol ei gonvictiat, a bot hefyt ir nebun y gonuicier velly, ys am yr vn ryw cawwedd ddyoddef carchar yspait vi. mis, eb bail na mainprys. Ac y cyfryw nebun wedy ei gonvicto vnwaith am neb camwedd erwidd y petheu y gimpwill wyt, a s bydd yddaw gwedy ei gouvictiat cintaf drachefn drosedddu, a bot o hyny yn y ffurf ddiwededic yn gifraithlawn wedy ei gonvicto: yno bot ir vnryw nebun am ei ail gamwedd dyoddef carchar yn hid ispait vn vlwydd gifan a gefit bot ei ddeprivo Ipso facto, o ei bromotioneu ysprytawl. A bot yn gyfoaithlawn y bop Patron neu ddonwr yr oll a phop vn o r promosioneu ysprytol hiny, neu nebun o hanwint, preseuto, neu col lato yr vnryw, megis pe byddei y nebun neu r neb rei yn troseddu velly wedy marw. Ac a bydd y neb vn neu y neb rei, yn ol ei gonvicto dwywaith yn y ffurf racddiwededic, ar drosedddu yn erbin nebun o racpwylledigion y drydedd wraith, a bod hiny yn y ffurf racddiweddic yn gifraithlawn wedi ei gonvicto: yno y nebun y drosedddo velly, a y gonvicter y drydedd waith y ddepriver Ipso facto oi oll bromotioneu sprytawl, a hefit gorfod yddo ddiodef carchar tra vo byw. Ac a s nebun ar a drosedda ac a gonvicter yn y ffurf racddywededic o bleit y premisseu, ny bidd a*a Reni yddaw, ac eb gantaw promoision ysprital: Yno bot ir vnryw hwnw y drosedda velly ac y gonvicter, am y trosedd cintaf ddioddef carchar yn hyd vn vlwiddin gwpl yn nesaf ar ol ei ddiwededic gonvictiat, eb na bayl na mainprys. Ac as cyfryw nebun eb yddaw neb promotion ysprital gwedy ei gonvictat cintaf, drosedda drachefn yn-dim o bleit y premisseu ac yn y ffurf diwededic yn gifraithlawn y gonvicter o hiny: bot yno ir nebun hwnw am ei ail drosedd ddioddef carchar tra vo byw.

*gweddivac

*at Eglwys

Ac

Ac e ordinwyt ac enactwyt gan yr auturtat y ddywetpwyt vcho, pan yw a bydd y nebun neu y nep rei pwy pynac, gwedy ddywededic wyl Natalic Sanct Joan Vatyddiwr nesaf yn dyuot, yn neb ryw Enterlud, Gwareuon Canuon * Kimynneu, neu gan araill airieu agoret, declaro neu ddywedit dim ryw peth y dderogation, llygriat neu dremic ar yr vnryw lyuer , neu ddim ar y ginwysir ynthaw, neu nep parth o hano : neu gan fact agoret, gwaithret neu can bygithieu agoret, gympell, neu beri , neu yn nep ryw vodd procaro neu maynteno nep Person, Vicar neu Vinister arall, yn nep Eccles Cateiriol, neu Ecclesplwyvol neu yn Capel, neu yn nep lle arall , y ganu ai dywedyt gweddi gyffredin ac agoret, neu y vinistro nep Sacrament, yn amgenach, neu yn nep gwedd arall a ffurf nac a espesiwyt yn a dywededic lyvr, neu can nebun or dywededic voddion, yn anrcyfraithlon rwystro neu ludd y nep Person, Vicar neu Vinister arall, yn nep Eccles Cadeiriol neu plwyvol, Capel neu yn neb lle aral, y genu neu ddywedit gwedi gyffredin ac agoret neu vinistro y Sacramenteu, neu nep o hanwynd, yn cyfryw wedd a ffurf ac a gypwyllwyt yn y dywededic vyvr: yno bot i bop ryw nebun gwedy yn gyfraith lawn ei gonvicto o hyny, yn y ffurf ddywededic, fforfeicto ir Vrenhines ein Goruchel Arglwyddes, ei etiveddion ai successorieit am y trosedd cintaf, cant Morc. Ac as bydd y nep un neu neb rei y gonvictwyt vnwaith am nep ryw drosedd, droseddu drachefn yn erbyn nebun or troseddion dywethaf y adroddwyt, ac yddin yn y ffurf ddywedic yn gyfraithus gonuictiedic: yno bot ir vn ryw nebun velly yn troseddu ac yn convictiedic, am yr ail drosedd fforfectio in Goruchel Arglwyddes Vrenhines hei etiueddion ai successorieit. iiii. cant o Morcieu. Ac bydd y nebun gwedy yddo, yn y ffurf ddywededic, bot dwy waith yn conuictedic o nep trosed yn perthynu ir troseddion dywethaf adroddwyt, droseddu y drydydd waith a bod o hyny yn y ffurf vchod yn gyfraithus wedy ei gonvicto : bot yno y bop nep yn troseddu velly, am ei drydedd drosedd forfeicto y ein Goruchel Arglwyddes Vrenhines ei oll dda a chateloedd, a dyoddef carchar yn ei vyw. Ac a bydd y nebun neu ir ei rhwn am ei drosedd cyntaf erwydd y premissac, gahel ei gōvicto yn y ffurf ddiwededic, na thalo y swm taladwi o rim ei gonuictiat yn cyfriw wedd a ffurf, ac y dirper talu yr vn riw, o vewn vi. withnos nesaf yn ol ei gonuictiat: bot yno y bop nep velly y gonuicter, ac eb dalu yr vn ryw, am y trosedd cintaf, yn lle y swmp diwededic, ddioddef ei garcharu dros yspait vi. mis, eb bail na maynprif. Ac a bydd y nebun neu r ei, yr vn am yr ail drosedd er widd y premissae, y convictier yn y ffurf ddiwededic, na thalo y swmp diwededic taladwy cau rinwedd ei gonuictiat ar Statut hon , yn cyfryw wedd a ffurf ac y dleir talu yr vnryw, o vewn vi. wyth nos cyntaf ar ol ei ail gonuictiat: bot yno y bop ryw vn velly y gonvictiwia, ac eb velly talu yr vnryw am yr vnrym ail drosedd, yn lle y diwededic swmp, gahel dioddef ei garcharu yspait xii. mis eb na bail na maynprif.

* wyl genedigeth.

Ac o ywrth, a gwedy y ddiwededic fest Natalic Sanct Joan Vatyddiwr

nesaf yn dyvot, pan yw i oll a phop nep yn preswilio o vewn y Deyrnas hō, neu nep arall gyvoetheu Mawrydi y Vrenhines yn ddiescaelus ac yn ffydd lawn, dyeithr bot escus cyfraithiol a rresinabl y vot yn* absent, ymddarparu y vynychu y w Eccles plwyf neu capel devodedic, neu wrth rwystr rresymol o hyny, i ryw le arveredic ym man y bo y Cyffredin weddi a chyfryw wasanaeth yn arveredic yn cyfryw amser rrwystr bop Sul, a dyddieu eraill ordinedic ac arveredic yw cadw me is yn wiliau: Ac yno y van hono aros yn drefnus, ac yn bwylloc, yn hyd amser y weddi Gyffredin, precetheu neu arall Wasanaeth Dew y arverer neu a vinistrer yno, dan boen poenedigeth gan* censurae yr Eccles, a hefyt y dan boen bot y bop vn yn troseddu velly, fforfeictio am bop cyfryw drosedd xii.d. y w codi or wardeniait yn yr Eccles y gwneler cyfryw drosedd, y vwyniant tlodion yr vnryw plwyf, o dda, tiredd, a the ddoynneu y cyfryw drosedd wr, drwy ffordd* atavael. Ac er mwyn esetuto y petheu hyn, y mae arddercha wc Mawrydi y Vrenhines yr Arglwyddi* temporawl a'r oll gyffredin cynnulledic yn y Parliament presennol, yn enw Dew yn ddifrifol yn erchy ac yn gorchymyn yr oll Archescyp, Escyp, ac eraill Ordinarieit, ar vot yddyn ymosot yd yr eithan oi gwybyddiaeth, ar vot y dledus a'r gwir* esecution y petheu hyn yn gwpledic trwy eu oll Escopaetheu ai curae, mal y bo yddynt attep ger bron Dew am gyfryw ddrugae a phlae a'r ei y gall yr oll Gyuoethawc Ddew yn gyfiawn boeni ei bopul am dremygu y dda ar iachus Gyfraith hon. Ac er autturtat yddynt yn y parthret hyn: Bit pellach yn actietic can yr auturtat ddiwedic, bot ir oll ac i bawp Archescopieit Escopieit, ac oll eraill y swyddogion hwy yn* esercisio Ecclesic veddiant, yn gystal mewn lleoedd esempt, ac anesempt o vewn eu Escopaethe gael llawn veddiant ac auturtat can yr Act hon, y addurfio, cospi, a phoeni wrth censurae yr Eccles, oll a phop dyn y drosseddant o vewn neb vn o swyddogaetheu wy neu Escopaethe, gwedy y ddywedevedic fest Natalic Sanct Joan Vatyddiwr nesaf yn dyvot, yn erbyn yr Act hon ac Statut: Er neb arall gyfraith, statut, priuileg, braint, neu ragwoeliat cyn na hyn yn wneuthredic, caffaelicdic, neu ddyoddevedic, yr gwrthwynep, yn ddiwrthladd.

Ac eu ordiniwyt, ac enactwyt gan yr auturtat ddywededic, bot ir oll ar y bop Iustusieit* Oyer ac Determiner, neu Iustisiet Assys, gahel cwpl veddiant ac auturtat ym-pop vn oei agoret ai cyffredin Sessioneu, y* enquiro, grawndo, a* determino oll ryw drosseddeu y committer neu a wneler yn gwrthwynep y neb van y gynlwysir yn yr Act gyndrychiol o vewn ter vineu y Comission y roddir yddwynt, a gwneuthur process er esecuto yr vnryw, megis ac y gallant wneuthur am nebun a enditer ger eu bron am* trespas, neu yn gyfraithawl y gonvictwyt o hyny.

* Provider yn oystat, ac inacter gan yr auturtat ddywededic, bot y oll a phop Archescop ac Escop, allu bop amser ac amsereu wrth ei rydit ai vodd, ymwascu ac ymgyssyltu, can rynnyr Act hon, ar dywededic Iustisieit or Oyer a Determiner, neu ar dywededic Iustisieit o Assis, ym pop vn or dywededic

*ymaith.

*gabel.

*bydol.

*aruera. mwynhau.

*y Olrwet a Therfynu

*ymofyn, helt.

wedEdic agoret a chyffredin sessioneu.cynnalia dwy yn neb lle oi Escopawt er ac y inquiro, gwrandaw, a determino y camweddeu dywededic.

Prouider hefyt, ac inacter trwy r autortat racddywededic bot y llyfreu ys ydd or dywededic Wasanaeth, ar gost a siars plwyvogion pop plwyf ac Ecclesi Cathedral, yn ddarparedic ac wedy eu caffael, cyn y ddywededic fest Natalic Sanct Joan Vatyddiwr uesaf yn canlyn: A bot ir oll gyfryw plwy-veu ac Ecclesi Cathedral neu leoedd araill, lle y darparer ac y caffer y dywededic lyfreu cyn fest Natalic Sanct Joan Vatyddiwr o vewn tair wythnos wedy darpar a'chaffael velly y dywededic lyfreu, ymaruer or dywededic wasanaeth, a i vynychu erwydd yr Act hon.

Ac inacter ym-pellach wrth yr autortot dywededic, na bo vn amser rhac llaw rhwystro nebun neu neb rei nac ym moda arall ei volestu neu am neb or camwedde y gosiwyt vchot, y gommitter neu a wneler rhac llaw yn-gwrth wynep ir Act hon, dyeithr yddaw ef, neu hwy yn anghyfraithiaw, velly, bot o hyny yn ditietic yn y Session gyffredin nesaf, cynnaliadwy rac bron nep cyfryw Justicieit or Oyer ac determiner, neu Justicieit o Assis, yn nesaf yn ol bot cōmitto nebun trosedd yngwrth wynep i tenur yr Act hon.

*yr Eisteddvot

Provider yn'ddystat ac ordiner ac inacter trwy'r autortat rac ddywededic am oll a phawp Arglwyddi o'r Parliament, am y drydedd drosedd y gosiwyt vcho, bot eu treio trwy eu* pirieit.

*cyfradieit.

Prouider hefyt, ac ordiner ac inacter y gan yr autortat racddywededic, bot i Vaior Llundain, ac y Vaiore eraill, Balieit, a phenswyddogion erail, o'r oll a phawp dinasoedd, Borougheu, a Threvi corphoredic o vewn y Deyrnas hon, Cambru a marsoedd yr vnryw, ir ei nyd yw Justicieit o Assis yn cyrchu yn gyffredin, gaffael cwpl veddiant ac autortat can rinwedd yr Act hon, y inquiro, gwrando, a thervynu, y troseddeu y ddywetpwyt vchot, a phop vn o hanaddynt, yn vlwyddynol, o vewn .xv. die g'wedy fest y Pasc, a Sanct Mihacael Archangel, yn-cyfryw vodd a'ffurf ac y maer Justycicit o Assis, ac o Oyr a determiner yn gallu gwnenthur.

Prouider yn oystat, ac ordiner ac inacter trwy y racddywededic autortat bot ir oll ac y bop Archescopion, ac Escopion, a'phop vn oi Cancellwyr, Cōmissarieit, Archddiaconieit, ac eraill Ordinarieit, ac yddwynt ohanredawl swyddogaeth, Eccles, gahel gwpl veddiant ac autortat trwy rym yr Act hon, yn gystal y enquiro yn y* Visitation hwn seneddeu, a lle amgē, o vewn eu swyddogeth, ar nebun arall amser a'lle, y gymeryd occasioneu ac informationeu am oll a' phop petheu y gosfawyt vcho, y wnaethpwyt, y gommittwyt, neu a perpetratwyt o vewn, tervynen eu swyddogetheu ac autortat, a phoeni yr vnryw can rybudd, escomundot, sequestration, neu ddeprivation, ac eraill censurae a'process, yn-cyfryw ffurf ac yma ystblaenllaw yr arverwyt yn cyffelip ddygwyddion can Ecclesic gyfraithieu y Vrenhines.

*Gobwyat.

PROVIDR yn wstat, ac enacter, pan ylw, am y nebun pynac yn troseddu

yn y

yn y premisseu, vod yddo yn gyntaf dderbyn poen y gan yr Ordinari, a' testimonial ganto o hyny y dan ddywededic sel yr Ordinari, na bo am yr vn drosedd y ail convicto rac bron yr Justicieit. A'r vn modd ac ef yn derbyn am y dywededic drosedd gyntaf boen y gan yr Justicieit, ny bydd yddaw am yr vn trosedd al dderbyn poen y gan yr Ordinari: eb vot dim y gynwysir y n yr Act hon yr gwrthwynep, yn sefyll.

Provider yn oystat, a bit yn actiedic, pan yw am gyfryw addurneu yr Eccles a'i Ministreit, bot eu h'attal a'u cadw yn arver, mal ydd oedd yn yr Eccles hon i Loecr y gan auturtat Parliament, yn yr ail vlwydd o deyrnas Brenhin Edward y vi. yd pan gymerer trefn arall yn hyny gan auturtat Mawredd y Vrenhines, ygyd a chygcor hei Chomissio narieit, gosodedic ac auturietic y dan insel vawr Lloecr* am achosion Ecclesic, neu sel Metropolitan y Deyrnas hon. A' hefyt a dam wain arver nep tremic neu amparch yn Ceremoniae a'chyneddfeu yr Eccles, can gamarver y trefneu y osodwyt yn y llyuer hwn: bot i Orucheldap y Vrenhines allu trwy gygcor y dywededic Commissionarieit neu'r Metropolitan, ordino a'chyoeddi cyfryw angwanec ceremoniae neu gymneddfeu, ac a vo er derchafiat gogoniant Dew, adailat ei Eccles, a' dledus barch ar sanctaidd ddirgeledigaetheu Christ a'r Sacramentae.

Ac ympellach enactier y gan yr auturtat racddywededic, pan y'w am oll gefraithieu, statutae, ac ordinateu, yn yr ei, neu y can yr ei y mae neb gwasanaeth arall, administrat y Sacramentae, neu Ceffredin weddi eu terbynu eu cadarnheu, ne eu gosot y w ymarver o vewn y deyrnas hon, neu eraill o gyvoetheu y Vrenhines neu wledydd, eu bot o hyn allan y llwyr weigion ac eb ddim grym.

¶ Y mae Act arall, can pa vn vr ordiniswyt ac yr enactwyt bot y Bibl a llyvr y weddi Gyffredin wedi ei tynnu ir i aith Camberaec. Yr hon Act can nad yw mor gyffredinawl yn cyhwrdd a phawp oll a'r Act hon vcho, ny welpwyt vot yn rraidiol hei dody ym-print.

NY BU erioed, dim wedy ei ddychymygu mor ddiball y gan synhwyr dyn, nei wedy ei ddysy=
ly morgadarn, yr hwn trwy yspeit amser ny
lygrwyt: megis ymplith pethae ereill y mae
yn gwbl eglaer wrth y gweddieu cyfredin yn
yr Eccles, yr ei a elwir yn sathredic Gwasa=
naeth Dew.* Bonedd a'dechreat* cysebin pa
rei, a's chwilid ymysc gwaith yr hen Dadae,
e gessir gwelet nad ordeiniwyt y gwasanaeth hwnw namyn er
purpos daonus, ac er mawr dderchafiat dywoldap. Can ys
wynt wy a drefnesont y mater belly, yd pan byddei ir Bibl oll ai
i'r part imwyaf o hanaw bod wedy ei ddarllen trostaw unwa=
ith yn y blwyddyn: can amcanu wrth hyny, bod ir Gwyr
llen, ac yn enwedic ir sawl a byddei weinigogion y Gynnuleid=
fa, [allu trwy bynech ddarllen a' mefyriaw gair Dyw bod wed
yr ymddarpary ar ddwywoldap, a's bot hefyd yn ablach y an=
noc yr eill trwy ddysceidaeth iachus ir un peth, ac y allu gorth=
rech dadyl yr ei a wrthwynepei y gwirionedd. Ac ym=pellach,
allu o'r popul [trwy glywet beunydd ddarllen yr Scrythur lan
yn yr Eccles.] ymgynnyddy yn oystat uwyuwy mewn gwyboda=
eth am Ddyw, a'dyuot y gary yn gynnesach ei wir* Credyf ef.
Eithyr ys talym o blyddynedd, y darbu newidio, tori, ac escaelu=
saw y ddywyl a'r weddus drefn hon yma o waith yr hen Dadae,
can planny y mewn yn ei lle, Historiae * amheus, Legendae,
Atebion, Gwersi, Adwersi gweigion, Coffaduriaethae, ac Se=
neddolion, megis yn gyffredin pan ddechreuit un llyfer o'r Bibl
cyn darbod darllen tri n'ei pedwar Penn o hanaw, cwbyl anyd
hyny byddei wedy ei ady eb ddarllen. Ac yn y sort hyn y dechre=
uit llyuer Esai yn yr Aduent, ac llyuer Genesis in Septuage=
sima: eithyr ei dechry a wneit yn unic, eb'orphen ei ddarllen bytl,
A'r un ffynyt ydd arferit am lyfrae'r eill o'r Sscrythur lan. Ac
gyd a hyny lle mynei Sanct Paul bod yn dywedyt cyfryw iaith
wrth y popul yn yr Eccles, ac a allent wy ei ddyall, ac caffael lle=
chat gan glywet. Y gwasaneth yn yr eccles hon y Loecr es lla=
wer o blyddynedd a ddarllewyd yn Llatin ir Popul, yr hyn nid
oeddent wy yn er ddyall: megis ac ydd oeddwynt yn clywet yn
unic a ei clustiae, ac ei calonae, ei hyspryt a'ei meddwl oedd yn
ddiadeil o ywrthaw. Ac eb law hyny, cyd byddei i'r hen Dadae*
barthu y Psalmae yn saith ran, a phob un o hanaddynt a elwyt
Nocturn: yr owrhon yn hwyr o amser, cyfran bach o hanynt a
ddywedyt beunydd, can ei mynych atdywedyt a'gady y ddarn a=
rall heibiaw eb yngan ungair. Gyd a hyny . nifeiri a'chaledr=

*hanas
*yr ef.
*Gred. dde ddyf.
*hanes.
*rannu.

wydd

wydd y Reolon yr ei a elwyt y Pica, ac amrafael gynnewidiae y gwasanaeth oedd yr achos, pan yw troi at gyfnotae y llyfr yn vnic, ytoedd veth mor galet ac mor rwystrys, ac yn vynech o amser y byddei mwy o trallawt yn chwiliaw am y peth a ddarlleit, nac yn ei ddarllen wedy byddei ei gaffael.

Velly * can synniaw ar yr ancymmessurwydd hyny, ef a osodir ymy gyfryw drefn, ac y cyweirir yr vnryw pethae. Ac er mwyn parotrwydd yn y * devnydd hyn, y tynwyt Kalendar er yr vn pwrpos, yr hwn ys id eglaer, a hawdd ei ddeall, ym-pa vn (yd y galler) y darperir darllen yr scrythur'lan, yd pan yw gwneythur pop peth mewn trefn eb'ohanu vn dryll o haneid y wrth y gylydd. Ac o bleit hyn y toret y vaes, Anthemae, Respondae, Inuitatoriae, a'chyfryw wac pethae amperthynasawl ar oedd yn tori cwrs cyfan ddarlleniat yr Yscrythur. Eto can nad oes modd amgen amyn yn angenreidiawl bot embell reol, erwydd paam y gosotir yma ryw Reolae, yr ei megis nad ynt amyt ychydigion o niuer, velly y maent yn rhwyddion ac yn hawdd ei dyall. With hyny y mae y chwi yma ffurf ar weddiaw (tu ac at am ddarllen yr Scrythur lan) yn gwbl gysson a'meddwl a' phurpos yr hen Dadae, ac o lawer mwy profitiol, a' chymwynasol, na'r vn yn hwyr o amser y arverit. Y mae yn vwy profitol achos bot yma yn gady allan llawer o bethe, o pa sawl ymae r'ei eb vot yn wir, r'ei yn amheus, rhei yn wac ac yn wan-gael nid ys yn ordino darllen dim, anyd gwirbur'air Dyw, yr yscrythur lan, a ei cyfryw ac a'sailir arnei yn eglur, a'hyny yn-cyfrywiaith a'threfn, ac ys id esmwythaf ac hawsaf, ei ddeall y gan y darlleodron ar gwrandawieit. Y mae e hefyd yn vwy cymmwynasol, yn gystal am ei vyrret, ac am eglurder ei drefn, ac am vot y reolae o ychydic niver ac yn hawdd. A'chyd a hyny, trwy waith y drefn hon, ny rait ir Curatieit vn llyver arall y ei gwasanaeth public anit y llyuer hwn a'r Bibl. Erwydd paam, nit raid ir popul vynet mewn cymeint o drawl am lyfrae, ac y byddent amser a vu.

Ac lle bu ym-blaenllaw amrafael mawr wrth ddywedyt a' chany yn yr Ecclesidd o vewn y teyrnas hon, yr ei yn canlyn Arver Salesburi, 'r'ei arver Henfordd, 'rei aruer Bangor, 'rei yr ydd o York, ac rei eill aruer Lincoln: yr owrhon o hyn allan, ny bydd i'r oll deyrnas anyd vn aruer. Ac a barn ney y ffordd hon yn vwy poenus, achos bot yn * ddir darllen pop peth ar y llyuer lle o'r blaen o erwydd ryw vynych atdywediat, y gwyddynt lawer peth ar dabot leferydd: eythyr a's cyfryw'r ei a gyt pwysant ei llafur, y gyd a'r budd a'r gwybodaeth a gaffant beunydd wrth ddarllen ar y llyver, ny worthddodant wy y poen, wrth weset

* wrth

* mater yma

* rhaid

meint

meint y bydd a dyr o hyn yma.

Ac yn gymment na ellir gosot dim hayach mor eglur ei drae-thiat, ac na chotto petruster wrth ymarver o hanaw. I oystegy oll cyfryw amrafael (a vydd ir bu gyvody) ac am ddosparth pop ryw bedruster, yncylch y devnydd, pa wedd y mae deall, gwneythy'r, a'chwplau pop peth or sydd wedy'r gynwys yn y llyver hwn: y partiae a vo yn pedruso velly, ai a vo yn cymeryd dim mewn amrafael vodion, bydd dir yddynt vynet at Episcop y'r Episcopaeth, y'r hwn wrth ei ddoethinap a ryd drefn er esmwythio ac heddychy y ddadyll, dyeithyr na vo y drefn hono yn wrthwynep y ddim y'sydd o vewn y llyver hwn. Ac a bydd Episcop y'r Episcopawt mewn dim pedruster, yna y gall ef anfon am yspyserwydd at y'r Archepiscop.

Cyd bo wedy'r osot yn y racyscrifenedic Racymadrodd bot bop peth or a ddarlleir yn y'r eccles yn iaith camberaec, er mwyn adeilat y'r Eccles: er hyny nid ys yn meddwl, pan ddyweto nep bygain a' gosper, sef boreu a'phrydnawn weddi wrth o ehun na ddychon ef ei dywedyt ym-pa iaith bynac ar a ddeallo.

Ac pop Offeiriat a'Diacon vydd rwymedic y ddywedyt beunydd y Boreol ar Prydnawnol weddi, yn aill ai yn ailltuol ai ar oystec, dyeithyr bod rrwystr arnaddynt y gan precethy, studeo diuinitti, ai o ran achos arall tra angenreidiol.

A'r Curat sef y periglor a vo yn gwasanaythy ym-pop Eccles plwyf ai Capel ac ef gartref, eb luddias rhesymoll arnaw, raid iddo ddywedyt y gwasanaeth hwnw, yn y'r Eccles plwyf ai 'r Capell lle bo ef yn gwasanaethu, a'bot cany cloch yddaw ar amser cymmesur cyn nac yddo ddechrey, modd y gallo y nep a vo ganto devosion ddyvot y wrando gair Dyw, ac y weddiaw gyd ac ef.

Faultes escaped in the printing.

Folio 23. in B. linia 27 28. pro gwerthy lege y lawr. pro colom lege vyrddae. pro lawr lege gwerthy. pro vyrddae lege colom.

Folio 3. linia vltima in a. deficit oydd.

Folio 57. linia 4. in a. deficiunt destioleth dyn.

Or Ceremoniis, paam y dilewyt rei ac yn cynhaliwyt r ei ereill.

OR * Ceremoniis hyny ac oeddynt arveredic yn yr Eccles, ac oedd ei dechreat y gan ordinat dyn, swrn yn y dechreuat a ddaroedd ei dychymygy o ētēt ac proposda, o hir wst wedy ei troi y wagedd a gwan-goel: swrn a ddaethant i'r Eccles trwy andisembl deuosion, a chyfryw * zel ac oedd eb wybydieth: ac o erwydd na chraffwyt arnaddynt y tro cyntaf, wy dyfasont beunydd y vlwyvwy o gam arferae: pa rei nid yn vnic achos ei bot yn amproffitol, anid achos daruot yddynt valwr ddally y bopul, a thywyllu gogoniant Duw, sydd iawn ei hyscar ymaith ai rhoi heibio yn ollawl. Ereill sydd, yr ei cyd dychymygwyt wy can ddyn, eto ydd ys yn tybiet vot yn dda ei cadw wy yn dystat, yn gystal er mwyn trefnus swydd yn yr Eccles, o (bleit y hyn y darvu ei dychymygy yr amser cyntaf) ac achos ei bot yn perthyny y adeiladaeth: at yr hyn pop peth a wneler yn yr Eccles (megis y dysc yr Apostol) a ddleir ei amcany. Ac er nat yw cadw nei vaddae vn Ceremoni neu gynnedd (oe blait ehun) anyt peth bychan: er hyny y gwyllspwyll tremic yn ancyfreithlon ac yn torr y trefn gyffredin a discipliaeth, ys y vai nyd bychan geyr brō Dyw Gwneler pop peth yn eich plith chwi (medd S. Paul) yn weddus ac mewn trefn dyledus. A gosot cyfryw drefn, ny pherchyn ar neb diawdurdot: ac am hyny ny ddyly nep gymeryd arnaw, nac o rybicosot nei newydio vn drefn bublic nei gyffredin yn Eccles Christ, dyeithr bot wedy ei alw ef yn ddeddfol ai awdurdodi y hyny.

Ac yr owrhon in amser ni, lle mae meddyliae dynion mor amrafaelus, yd pan yw rei yn tybieit mae *devnydd mawr yn-cydwybot, yw ymady ac vn dryll o ei Ceremoniis lleiaf (cyfryw *bwys sy gantunt ar ei hen ddefodae) a trachefyn or tu arall, y mae yr ei mor newyddgar, megis y chwenychent newyddy pop peth, ac velly tremygy yr hen, ac na ddigō dim ei boddhay wy anit peth o newydd. E dybiwyt bot yn gymesur nad edrychyt cymeint ar geisio boddloni a ringȳ bodd yr vn or pleidiae hyn, ac ar voddhay Duw, a phroffitio y ddwy bleit. Ac eto rhac cynnyrfu ar nep (or a ellit ei voddloni ac lawn reswm) yma yr adroddir resymae rei, paam y dodet heibiaw swrn o'r Ceremoniis devodol, ac y cynhaliwyt ac y catwyt talm o hanadwynt yn dystat. Talm a roesp wyt heibiaw, achos y tra gormoddedd ar llawredd o hanynt a amlaodd yn y diddiae dywethaf hyn, megis ac ydd oedd ei baich an anraith ei oddef, o bleit pa r ei y cwynei. S. Augustin yn ei emser yntef, darvot yddin dyfu y gyfryw niueri, ac ydd oedd cyflwr y Christionogion yn waeth (yn hyny o ddevnydd) nac oedd yr Iuddeon. Ac ef e a gyccorawdd, bot bwrw y fford cyfryw iau a baich, pan wasanaethei yr amser y wneythyr y peth yn heddychol.

Eithr beth a ddywetsei S. Augustin pe gwelsei ef y Ceremoniae oedd yn hwyr o ddyddiae yn arferedic yn ein plith ni can ys y llawredd oedd arveredic yn ei amser ef ny ellit ei cyffelyby y yddynt. Y gormodd lliaws hyn on

*Cynnedd- feu egwyddic

*serch, awydd oglyd

*mater

*oglyt.

Ceremoniae ni oddencgymeint, a llawer o hanynt mor tywyll ac ydd oed-
dent yn gwrad wyddaw, ac yn tywylly, yn hytrach nac yn datcan ac yn eglu
rheu caredigrwyde Christ y nyny.

Ac eb law hyn, nid yw Euangel Christ * Ddeddyf Ceremoniawc (megis
ydd oedd talm o Ddeddyf. Mosen) eithr Religion yw hi y wasanaethu Duw
nid mewn caethiwet * figur nei wascot, amyn mewn rrydidit yspryt , can
gymerit yn llawn ddigon y Ceremoniae hyny yn unic, yr ei sy yn gwanae-
thi er trefn weddus ai disicipliaeth ddywiol, a chyfryw rei ac ynt addas y gy-
ffroi pwl beddwl dyn tu ac at coffau ei ddleet y Dduw, trwy ryw arwydd-
occaat notetic, gan yr vn y gallei ef vod yn adailedic.

Hefid yr achos pennaf o ddileu yr ei or Ceremoniis bu, bot yn ei camar-
ver cy pellet, parth gan wangoelus ddallinep y popul andyscedic, parth gan
dychwant cupyddtot y cyfryw ac oeddent yn disgwyl yn vwy am elw yd-
dynt ehunain, nac am ogoniant Duw, megis na ellit yn hwylys gimeryd
ymaith y camaruerau a gady y deunydd y aros yn oystat. Eithr yr olwrhon
am y dynion hyny y sawl a gatwydd a gynhyrfir, am bot yn cynhal rei or hen
Ceremoniis yn oistat: as fynniant wy nad yw possibil eb ryw Ceremoni-
is cadw dim trefn na disicipliaeth heddychol yn yr Eccles, wyntwy a gant
ddeall yn hawdd bot yddin iawn achos y gyweirio ei barnae. Ac as mawr
gwrthwynep gantunt bot yr vn or ei hen yn aros, ac a ewyllysent yn hy-
trach dychymygy yr oll rei o newydd: Yna as byddant wythac yn caniady
bot yn weddus ymarver o ryw Ceremoniis: yn sicr, lle galler ymarver yn
ddibei or hen, yna yn allant wy yn rhesymmol ancanmol yr ei hen, yn vnic
am hei oedran, eb ddynoethi ei ynfydrwydd ehunain. Achos mewn cyfryw
ddygwydd, y dlent wy yn hydrach ddody parch yddynt dros ei henavraint,
as mynaut ymdangos ei bot yn cary yn vwy vndap a chydgordiat, na ne-
wyddiadae a chyf newidnwyf, yr hyn gynneddfae (yd y galler gyd a gwir
hwylio Cred-deddyf Christ) a ddleit byth ei goachel. Eb law hyny, ny bydd
achos cyfiawn y gyfryw rei i ymagynnurfy o bleit y Ceremoniis a gatwit.
Can megis ac y tynnwyt, y ffordd yr ei y oeddit vwyaf yn ei camarfer, ac
oedd yn vaich ar gydwybot dynion eb achos radiol: velly y lleill ys yn aros,
a getwir er mwyn disicipliaeth a threfn, yr ei (can iawn achosion) a ellir ei
arally ai newidio, ac am hyny nid ynt wy y ei gogyfuchio a Deddyf Dyw
A gyd a hyny, nid ytynt wy Ceremoniae tywyllion na mution: eithyr y ma-
ent gwedy ei darpary eisioes, modd ac y gallo pop dyn ddeall pa peth y ma-
ent yn ei arwyddocau , ac er mwyn pa les y gwasanaethant. Velly megis
nad yw gyffelyp yr amser a ddaw, y cam arferer wy, mal y bu am y lleill.
Ac yn ein gwaith ni ar hyn nyd ym ni yn barny ar vn nasion arall, nac yn
ceisio gorchymyn dim, anyt y ein popul eiu hunain yn pend ant. Erwydd
yd ym yn tybeit, bot yn gymmwys y bopgwlat arfer o gyfryw Ceremoniis
ac a dybygant wy bot yn orae y eglurhau anrydedd a gogoniant Dyw, y
dymis y popul y vywyt perfeithiaf a dewolaf, eb * gyfeilorn na gwangoel.
Ac er bwrw o hanynt ymaith. cyfryw bethae yr eill, ac oamser yamser a ddy
allwynt voc vwyaf ei cam arfer, megis ac yn ordinadeu dynion vynych y
damywnia yn amrafael vodd yn amrafaelion wledyed.

*gyfraith

*delw

*gynnyrchu.

*ddidro.

AN EXPLANATION OF certaine wordes, being quarrelled withall, by some, for that in this translation they be othervvise written, then either the vnletteed people. or some parts *of the Countrie sounde, or speake them.*

A Signifying if, or whether, or o, | Si, an num
A being relatiue, or a voyce expletiue, for y, not vsed to them of Southwales. | Qui. quæ, quod.
* Anival for enivel. | *Animal
Any for oni. | Si, non, nisi, an non.
Anid for onid, or ond.
Antempic anhymhic.

-awd }
-awdd } in the end of a word, for -od, odd, or -oedd, and ol.
-awl }

As for a ys or os. | Si etiam vel etiamsi.
Bwystvil (which rather would be written Westvil) for the corruptlye pronounced gwystvil,
C for K (because the printers haue not so many as the Welsh requireth) and in some words for g.
Cent, in one place for cant.
Dew, for Duw in Northwales speach, and for dyw, as they of Southwales speake it.
Ef, for the Northren efo, or fo.
F, sometime for ff,
F, for v.
Ei, for i, or y, to them of Southwales,
Eich for ych.
Gestwng, for gistwng, or gostwng.
Hanwynt, hanynt, hanadoynt, for the corrupt honynt. | *Illorum, vel illarum, aut de illis.*
Ioan for Ieuan, Iouan, Ievan, Ifan or Iwon: euen for that it is so diuersly sounded in diuers partes of the country.
Iorddanen, for Irddonen. | Iardanis.
Iuddew, for Iddew. | Iudæus.
Megis, for the Southern meis.
Monyth for mynydd: so they pronounce it at Sanct Dauids.
Myvn for myhun or vyhun.
Nebun, for neb, or ryw vn.
O bleit, or o blait for o blegit.
P sometime remaining not turned into b, or ph
Pemp for pymp or pump.
Podd vsed *per syncopen* in Southwales for pa vodd.
Popul for pobyl, pobl, or the Southern pybyl or gwerin.

Plet,

Robt Griffith Curatos Llandwrthe

Robt dus ffurny

1610

Robert

AN EXPLANATION OF certaine wordes, being quarrelled withall, by some, for that in this translation they be othervvise written, then either the vnlettered people. or some parts *of the Countrie sounde, or speake them.*

A Signifying if, or whether, for o, — *Si, an, num*
A being relatiue, or a voyce expletiue, for y, not vsed to them of Southwales. — *Qui. quæ, quod.*
* Anival for enivel. — ** Animal*
Any for oni. — *Si, non, nisi, an non.*
Anid for onid, or ond.
Antempic anhymhic.

-awd }
-awdd } in the end of a word, for -od, odd, or -oedd, and ol.
-awl }

A's for a ys or os. — *Si etiam vel etiamsi.*
Bwystvil (which rather would be written Westvil) for the corruptlye pronounced gwystvil,
C for K (because the printers haue not so many as the Welsh requireth) and in some words for g.
Cent, in one place for cant.
Dew, for Duw in Northwales speach, and for dyw, as they of Southwales speake it.
Ef, for the Northren efo, or fo.
F, sometime for ff,
F, for v.
Ei, for i, or y, to them of Southwales,
Eich for ych.
Gestwng, for gistwng, or gostwng.
Hanwynt, hanynt, hanaddynt, for the corrupt honynt. — *Illorum, vel illarum, aut de illis.*
Ioan for Ieuan, Iouan, Ievan, Ifan or Iwon: euen for that it is so diuersly sounded in diuers partes of the country.
Iorddanen, for Irddonen. — *Iardanis.*
Iuddew, for Iddew. — *Iudæus.*
Megis, for the Southern meis.
Monyth for mynydd: so they pronounce it at Sanct Dauids.
Myvn for myhun or vyhun.
Nebun, for neb, or ryw vn.
O bleit, or o blait for o blegit.
P sometime remaining not turned into b, or ph
Pemp for pymp or pump.
P'odd vsed *per syncopen* in Southwales for pa vodd.
Popul for pobyl, pobl, or the Southern pybyl or gwerin.

Plet,

Pleit for plait,or plaid. 'sef per *aphaeresin*, for ys ef or sef.

Tangneddif for tangneuedd or heddwch.

Tragyvyth for tragywydd, or tragowydd: to keepe his orthographie, for it is compounded of tra cy and vyth: for hereby is it also more effectuall in signification.

Tuy, for the Northen ty, U, for f.

Ucain, for Ugain, ygain or igen.

Ui-car for vincar or vinghar: wherein n is receiued without good cause.

Ui-Dew for vinuw, or viniw, wherein D is now retained, euen for the more significatiue expressing of the grace of the word.

Ui-papul for vimhobl, to saue the word the les maimed.

Uy-troet for vynrhoed that the signification may be more apparant to the strange reader.

Qui, quæ quod. Y being relatiue, or a kinde of expletiue, for a, vnto the Northwales readers

Yd for hyd. Ydy duy, for y ew, or y w dy in Northwales.

Donec, & vt, anti- Yddwynt for Yddynt, or vddunt.

Y ei for y rrei, or y rrai.

Ysy, or 'sy *per synalcepham*. for ysy or sy: and comming before a vowel beginning an other word *propter euphonian* Ys Ydd, for Y sydd.

Ys ef, or 'sef.

Ys, is verie often vsed in the translation to expresse the emphatical energie or notable vehemence, where the Latine hath & or *etiam*, and the English yea, or euen.

And beside these there is verie little alteration either of the commune writing, or of straungenes of words, which be not opened by referring to like marke in the margent, as the word is marked in the text: as thus Dew* cenych* oll. And as for some of the faultes that escaped in printing, the meanlie learned reader may espie them and correct: as where thrée ddd or thrée lll come together, or els where a letter is mis set, or one letter for an other, or a sillable doth want, or is superfluous: euen as the Northen orthographie is to the Southern tongue: which onelie in pronunciation would be reformed.

* Y gyd a chwi.

The rest of the faultes may the welwilling learned easily find out himselfe and helpe to correct as occasion serueth.

But let euerie such one as shall reade the the seruice to the people, marke well the thrée pointes or staies in reading, being these ,:. Wherat namelie in reading the Psalmes except he staie and rest accordingly, he shal wonderfullie confound the matter and astonish the hearers. And for example hereof, the firt verse of the 30. Psalme maie serue ful wel. The verse that I meane is this.

Can na phery anyd enhyd bach yn ei lit: ac yn ei garennydd y mae bywyt: wylofain a all aros eros echwydd, anyd e ddaw gorvoledd y borae.

Which verse being distinctlie read, is verie comfortable to the hearers soule otherwise it is a verie *Chaos*, or as it were, a commixtion of heauen and hell together.

As for these two halfe circles ( ) who is it but knoweth that they betoken

token a *Parenthesin*, or a clause inserted, which might be left out , and the sentence perfect, yea and for the most part more plaine and sensible to vnderstand.

To vnderstand these other new markes not vsed in this tongue.
before this time, which are imprinted thus ' - [ ] *and for the most part thus* [ ].

This kind of marke ' ouer the top of the letters signifieth a vowel or a consonant cut of euen vnder the place where it is: as thus, b'enait, for by enait: Herod a Philatus, for Herod ac Pilatus.

This marke - is borowed of the Hebrues, and is called of them *Makkaph*, which signifieth an vnion properlie with them, or knitting of two words vnder one accent, and with vs, as thus, y-my, y-ty ydd-aw But here it is also vsed sometime (for learning sake) to vnite or knit , as it wer in one, two or thrée or moe words together, rendring the signification of one Hebrue or Gréeke word. And some other time to separate a compoũd for the more euident or effectuall vnderstanding therof.

This [comming onelie at the beginning of a word, signifieth that the first péece therof is added for the plainer vnderstanding of the text, and the same not had in the Hebrue The like is ment when] onelie is ioined to the latter end of anie word. But if both these [ ] do inclose anie word or wordes, they signifie that all the words therin inclosed be not had in the Hebrue or Greeke letter, but of verie necessitie (as if ye marke , ye maie perceiue) to make the sence perfect, so inserted. And therefore thus marked that Gods owne word maie remaine sincere and vnuiolate from generation to generation.

And this much for the better expedition of the simple, whom Gods holie spirite perfectlie prosper. Amen.

lc

Y drefn ym pa le yr arferir ac y dywedir y Boreuavvl a'r Pyrnhavvnavvl vveddi.

Y Boreuawl ar Pyrnhawnawl weddi a arferir yn y desodedic le o'r Eccleis Capel neu * Cancell, o ddieithr ir Ordinari derfyny yn amgeuach am y lle. A bod y Corae yn aros megis ydd oeddent yr amser a aeth.

* Cor.

¶ A bit honeit hyn yma, ir * Gwenidog ar bryd Commun ac ar bob pryd arall ymarfer o gyfryw wiscoedd neu addyrnae yn yr Eccleis ac a oeddent mewn arfer erwydd awdurdod y parlament yr ail blwyddyn o deyrnasiad y brenhin Edward y chwechet yn yr Act o Barliament ossodedic yn nechrau y llyfr hwn yn Sacsonaec.

* Ministr.

Trefn am weddi voreuawl pop dydd trwy y vlvvyddyn.

¶ Ar ddechrav y weddi voreuawl ar vn ffynyt ar y weddi byrnhawnawl, bid ir Gwenidoc ddarllen a llef vchel rai o'r synhwyrae hyn o'r scrythur lan yr ynt yn canlyn. Ac yno dywedyt yr hyn sydd yscrifenedic ar ol y synhwyrau hyn yma.

PA bryd bynag y bo'n adifar gan bechatur i bechot o ddyfnder i galon, mi a ellyngaf tros gof yr oll enwiredd ar a wnaeth ef, medd yr Arglwydd. *(Ezechiel. xviii.)*

Ydd wyf yn cydnabot vy enwiredd am pechot sydd yn wastat yn vy erbyn. *(Psalm. li.)*

Ymchwel dy wynep o ddiwrth vym hechotau, Arglwydd, a' dilea vy oll gamwedau. *(Psalm. li.)*

Yspryt cystuddedic y sydd aberth i Dduw, na thremyga Arglwydd Dduw galonau vfydd cystuddedic. *(Psalm. li.)*

Rwygwch ych calonau ac nid ych dillad, ac ymchwelwch at yr Arglwydd ych Duw, canys tirion a thrugarog ytiw, yse sydd ddioddefgar a' mawr i drugaredd a' chyfryw vn ac sydd' ofydus gantho dros ych blinder. *(Ioel. ii.)*

Ti Arglwydd bieu tosturi a' maddeuaint: canys aethom ymaith o ddiwrthyt ac ni wrandowsom ar dy leferydd modd y gallem rodiaw yn dy gyfraithieu yr ei a osodeist i ni. *(Daniel. ix.)*

Cospa ni, Arglwydd, ac etto yn dy varn nid yn dy gynddaredd, rhac na bo dimmwy o hanom. *(Ierem. x.)*

Math. iii. Gweiliewch eych buchedd, canys bod teyrnas Dduw yn agos.

Luke. xv. Mi af at vynhad, ac a ddywedaf wrthaw, Tynhad, mi bechais yn erbyn y nefoedd, ac yn dy erbyn di, yr awrhon nid wyf deilwng im galw yn vab yty.

Psal. cxliii. Na ddwg ir farn dy weision, Arglwydd, can nad bydd neb cyfion yn dy olwg di.

i. John. i. A's dywedwn eyn bod heb pechot, ydd ym yn eyn twyllo eyn hunain, ac nid oes gwirionedd ynom.

Vy anwyl gariadus brodyr, y ma'er Scrythur lan yn eyn cynhyrfu, mewn amrafael vannau, i gydnabot ac i gyffesu eyn aml bechotau a'n enwiredd, ac na wnelem na'i cuddio na'i coluro yngwydd yr oll alluawc Dduw eyn Tad nefol, eithr ei cyffesy, a gostyngedic, issel, ydifarus, ac vfydd galon, er mwyn caffael o hanam baddeuaint am danynt trwy ei anueidrawl ddaioni ai drugaredd ef. A' chyd dlyem ni bop amser addef yn ostyngedic eyn pechodau gar bron Duw: etto ni a ddlem yn benaf wnethur hynny pan ymgynullom i gydgyfarfod, i dalu diolch, am yr aml ddaeoni a dderbynasom ni ar i law ef, i ddatcan y haeddedicaf voliant, i wrandaw y santeiddiaf 'air ef, ac i erchi cyfryw bethau ac a vo cymwys ac angenrheidiol, yn gystal ar les y corph ar enaid. Erwydd paham mi eruyniaf ac atolygaf ichwi, cynnifer ac y sydd yma yn presennol, gydtymmu a myfi a chalon bur a lleferydd ostyngedic, yd yn gorsedd fa y nefawl rad, gan ddywedyd ar vo'l i.

Minister. Cyffes gyffredin, y'w dywedyt gan yr oll Eccleis ar ol y * Gwenidawc, gan ostwng ar ei gliniau.

alluoc.
oddi dro.
ddeddfer

OL! * gyvoethoc Dduw a' thrugarocaf dat, ni aethom ar * gyfeilorn allan oth ffordd di, mal defeit ar gyfyrgoll, nyni a ddylynasom ormodd ar amcanion yn calonau eyn hunain, nyni a wnaethom yn erbyn dy sanctaiddiol * gyfreithiau, nyni a adawsom eb wneythyd y pethau a ddlesem i wneythyd, ac a wnaethom y pethau ar ni ddlesem ei gwneythyd, ac nid oes iechyt ynom, eithr tydi Arglwydd cymer drugaredd arnom ddrugweithredwyr truain, arbet ti wynt wy.

o Dduw, rei sydd yn cyffesu ei beiau, cyweiria di ysawl y sydd yn edifarus yn ol dy addewidion, ar a espeswyt i ddyn yn-Christ Jesu eyn Arglwydd a' chaniatha drugarocaf dat er ei bwyn ef byw o hanom rhac llaw mewn dwywol, vnion, a sobr buchedd, i ogoniant dy sanctawl enw. Amen.

Yr absolution neu'r gollyngdawt yw ddatcan can y * Gwenidoc yn vnic.

* Minister

YR oll alluoc Dduw, Tad yn arglwydd Jesu Christ yr hwn ni ddeisyf varwolaeth pechatur, eithr yn hytrach ymchwelyt o hanaw oddiwrth i enwiredd a byw: ac a roddes allu a' gorchymyn yw * Wenidogion i ddatclaro a mynegi yw bobyl ysydd yn edifarus, absolution a' maddeuaint am ei pechotau: ef a barddyna ac a ellwng wyntwy oll y sydd wir edifeiriawl ac yn ddiffuant yn credy yw santaiddol Euangel ef. Erwydd paham nyni atolygwn iddaw ganhiadu y-ny, wir edifeirwch, ai yspryt glan, yt pan vo boddlon gantho y pethau ydd ym ni y prydhyn yn ei gwneuthur, a' bot y ddarn arall on bywyt rhac llaw yn bur ac yn santaiddol megis y delom or diwedd yw lywenydd tragywythawl trwy Jesu Christ eyn Arglwydd.

* Ministreit.

Attebet y popul Amen.

Yno y dechry y * Gwenidawc weddi yr Arglwydd a llef vchel.

* Minister.

EYn tad rhwn wyt yn y nefoedd, santeiddier dy enw: Deuet dy deyrnas: Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn nefoedd: Dyro i ni heddiw eyn bara beunyddiol. A' maddau i ni eyn dyledion mal y maddeuwn ni in dyledwyr. Ac * nac arwein ni ym-prouedigaeth. Eithr gwaret ni rhac drwc: Amen.

* thywys.

Y Gwenidawc yn yr vn lleferydd a ddyweit.

Arglwydd agor eyn gweuusau.

Atep.

A'n geneu a veneic dy voliant.

Offeriat.

Duw * bryssia in cynnorthwyaw.

* Bryssia

Atep. dabre.

Ateb.

Arglwyd pryssura in commorth.

Offeiriat.

Gogoniant ir tad, a'r mab, a'r yspryt glan.

Megis ydd oedd yn y dechrau, ymae yr awrhon ac y bydd yn oes oesoedd: Amen.

Molwch yr Arglwydd.

Yna y dylwe dir neu y cenir y Psalm sy'n canlyn.

Venite exultemus Domino. Psal. xcv.

DEuwch, canwn ir Arglwydd: ymlawenhawn yn nerth eyn * iechyt.

Deuwn gar i bron, a' diolwch: canwn yn llauar ydd o Psalmeu.

Canys yr Argwydd ysyd Dduw mawr: a' Brenhin mawr ar vchaf yr oll ddywiae.

O blegit yn ei law ef y mae * gorddyfneu y ddaiar: ac ef biau vchelder y mynyddoed.

Y Mor sydd eiddaw, can ys ef ai gwnaeth: ai ddwylaw a * ffurfiawdd y sych tir.

Deuwch addolwn a' syrthiwn i lawr, a' * gostyngwn gar bron yr Arglwyd eyn * lluniawdr.

Canys ef yw'n duw: a' nyne ym bobyl i borfa ef, a' defeit ei ddwylaw.

Heddiw o gwrandewch ar y leferyd ef, na chaledwch eych calonau: megis * yn yr ymryson ba, a' megis yn-nyd * prouedigaeth yn y dyffaithwch.

Lle profodd ych tadau vyfi, prouasant vi a' gwelsant vyngweithredoedd.

Deugain mlynedd ir ymrysonais ar genedlaeth hon, a' dywedais pobyl gyfeiliornus yn i calonau ytynt, cannad adnabuont vy ffyrdd i.

Wrth yr ei y tyngais yn vy llid, na ddelent im gorffwyssa.

Gogoniant ir tad, ar mab, a'r yspryt glan.

Megis ydd oedd yn y dechrau, y mae yr awrhon, a' byth yn oes oesoedd. Amen.

* cadwrieth.
* teruyneu, conglew.
* luniawdd.
* phenliniwn
* gweithydd, gwneuthurwr
* ym Meribah.
* Massah.

Yn ol hyn y dylyr cyw psalmae, mewn trefn megis ir appwyntiwyd wy yn y tabul a wnaethbwyt er mwyn hynny: o ddieithr bod psalme priawt ir diwarnawdit hwnnw. Ac ar ddiwedd pob psalm drwy'r vlwyddyn, ar vn modd ar ddiwedd Benedictus, Benedicite, Magnificat, a' Nunc dimittis y dywedir, Gogoniant ir tad ac ir mab, ec.

Yna y darllenir dwy Lith yn llythyr, a llef vchel, mal y gallo y bobyl glywet. Y gynta, or hen * ddeddf yr ail or newydd, megis ac ir apointied wrth y kalendar oddieithr bot llithie priot wedir assinio ir dydd hwnnw. Y Gwenidawc a ddarlleo y llith, safed ac ymchweled felly megis i galler i glywet gan bawb oll ar a vo yn y fan. Ac o vlaen pob llith, dywedet y Gwenidawc val hyn. Y pennot neur capitul cynta, yr ail, y trydydd. &c. o Genesis, ne Exodus, Mathew, Marc, Neu'r, kyfryw vn megis ac ir appointied yn y Kalender. Ac ar ddiwedd pob pennot neu capitul dywedyt: Yma y terfyna cyfryw bennot a gyfryw lyfyr.

*testament.

Ac er mwyn cael or bobyl glywet yn well mewn cyfryw leoedd ac y byddir yn arfer o ganu, bid yno darllen y Llithie mewn ton eglur, ar wedd darlleiad llawn llythyr, a'r vn modd yr Epistol ar Euangel.

Yn ol y Llith gyntaf, y canlyn Te deum laudamus yn Gambraec, beunydd, trwy'r oll vlwyddyn.

Te deum laudamus.

TI Dduw a volwn, ti a gydnabyddwn yn Arglwydd.

Yr oll ddaiar ath vawl di: y tad tragywyddawl.

Arnat ti y llefant yr oll Angelion y nefoedd, a'r oll ner thoedd oi mewn.

Arnat ti y llefant Cherubin a'Seraphin: a'lleferydd ddibaid.

Sanct, sanct, sanct: Arglwydd Dduw Sabaoth.
Nefoedd a daiar sydd yn llawn oth ogoniant.
Godoneddus * gor yr Apostolion ath fawl di.
Moliannus nifer y proffwyti: ath vawl di.
Ardderchawc lu y Merthyri: ath vawl di.
Yr Eccleis lan trwyr oll vyd: ath * addef di.
Y tad o anfeidrawl vawredd.
Dy anrhydeddus wir ac vnic Vap.
Hefyd yr yspryt glan: y * diddanwr.
Ti Christ yw brenhin y gogoniant.
Ti yn tragwyddawl vab y tad.
Pan gymeraist arnat waredy dyn, ni ddiystyreist. * vru y wyry.
Pan * orvuost oll nerth angau yr agoraist deyrnas nef i bawb a gredant.
Ti sydd yn eistedd ar ddeheulaw Duw: yn-gogoniant y Tad.

*gompeini.

*cyffessa, cyfaddef.

*confforddwr.

*groth y forwyn.

*orchfygaist.

*taw. 'barnwr. *y. *bybl, werin.

Ydd ym ni yn credy*mae tydi a ddaw yn * brawdwr arnam.

Can hynny yr atolygwn yty gannorthwyaw dy weision : yr hai*a brynaist ath werthfawr waed.

Par yddynt gael e i cyfrif gyd ath sainct yn y gogoniant tragywyddawl.

Arglwyd cadw dy*bobl : a'bendithia dy etiuediaeth.

Llywia hwy:a'dyrcha hwy yn dragywydd.

Beunydd ac byth y clodforwn dydi.

Ac anrhydeddwn dy enw byth ac yn oes oesoedd.

Teilynga, arglwydd, ein cadw y ddydd hwn yn ddi bechot.

Arglwydd tr ugarha wrthym:trugarha wrthym.

Arglwydd poet dy drigaredd a ddel arnom:megis yd ym, yn ymddiriet ynot.

Arglwydd ynot ir ymddiriedais:na'm gwradwydder yn dragywydd.

Ne w'r caniad hwn Benedicite omnia opera domini domino &c

Benedicite. *mawrygwch.

CHwychwi oll weithredoedd yr Arglwydd bendithiwch yr Arglwydd:molwch ef, a'ma wrhewch yn dragywydd.

Chwychwi Angelion yr Arglwydd , ben dithiwch yr Arglwydd: molwch ef a'mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi nefoedd bendithiwch yr Arglwydd:molwch ef a * mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi'r dyfroedd ysydd uwch ben yffyrfafen, bendithiwch yr Arglwydd, molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwych wi nerthoedd yr Arglwydd, bendithiwch yr Arglwydd:molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi haul a lleuat bendithiwch yr Arglwydd:molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi ser y nefoedd, benedithiwch yr Arglwydd: molwch ef a mawrhewch ef yn dragywyth.

Chwychwi gawodau a gwlith , bendithiwch yr Arglwydd: molwch ef a'mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi wyntoedd duw, bendithiwch yr Arglwydd: molwch ef a. mawrhewch yn dragywdd.

Chwychwi dan a' gwres, bendithiwch yr Arglwydd : molwch ef a'mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi'aiaf, a haf, bendithiwch yr Arglwydd:molwch ef a

mawrhewch ef yn dragywydd.

Chwychwi wlithoedd a'rhewoedd, bendithiwch yr arglwydd: molwch ef a'mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi rew ac oerfel bendithiwch yr arglwyddd: molwch ef a'mawrhewch yn dragywydd.

Chwchwi ia ac eiry, bendithiwch yr Arglwydd: molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi nosiau a dyddiau bendithiwch yr Arglwydd: molwch ef, a'mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi oleuni a' thywyllwch bendithiwch yr Arglwydd molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi, *mellt ac *wybrenau bendithiwch yr Arglwydd: molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

*lluched, llucheden- neu.

Bendithied y ddaiar yr Arglwydd: molet ef a mawrhaed yn dragywydd.

Chwychwi bynyddoedd a' *brynniau bendithiwch yr Arglwydd: molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

*glanneu.

Chwychwi oll wyrddion betheu ar y ddayar, bendithiwch yr Arglwydd: molwch ef a' mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi ffynnoniae bendithiwch yr Arglwydd: molwch ef a'mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi moroed a'llifeirient bendithiwch yr Arglwyd: molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi moruiloed ac oll ar ys yd yn *ymot yn y dy froed bendithiwch yr Arglwyd: molwch ef a' mawrhewch yn dragywydd.

*ymdreigloc yffrot ymys mudo.

Chwychwi oll *adar yr awyr bendithiwch yr Arglwydd: molwch ef a'mawrhhewch yn dragywydd.

*ehediatt, ynef.

Chwychwi oll onifeiliet ac yscrublieit benedithiwch yr Arglwyd: molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi blant dynion bendithiwch yr Arglwydd: molwch ef a'mawrhewch yn dragywydd.

Bendithied, Israel yr Arglwydd: molet ef a'mawrhaed yn dragywydd.

Chwychwi Offeirieit yr Arglwydd bendithiwch yr Arglwyd: molwch ef a mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi wasnaiethwyr yr Arglwydd bendithiwch yr Arglwyd: molwch ef a'mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi yspyrydoedd ac eneidiau y cyfiownion bendithiwch yr glwydd: molwch ef a'mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi y rhai sanctaidd a'gostyngedic o galon: ben-

dithiwch yr Arglwydd: molwch ef a'mawrhewch yn dragywydd.

Chwychwi, Ananias, Azarias, a' Misael bendithiwch yr Arglwydd: molwch ef a'mawrhewch yn dragywydd.

Gogoniant ir tad, ar mab, ar yspryt glan.

Megis i ddoeð yn y dechrau, y mae yr awrhon, ac yn wastat, ac oes osoedd. Amen.

Ac yn ol yr ail lith, arferer a' dywedir Benedictus yn Gamberaec megis y mae yn canlyn.

Benedictus. Luk.i.

BEndigait vo Arglwydd Dduw'r Israel: canys ymwelawdd ac a brynawdd ei bobl.

Ac a ddarchauawdd iechydwrieth nerthol i ni yn-ty Dauid ei wasnaethwr.

Megis ac y dywedawdd trwy enau ei sainct brophwyti: yr ei ydoedd o ddechreuad y byd,

[Sef yd anuonei ef] y ni ymwared rhag eyn gelynion, ac o ddiwrth ddwylaw pawb o'n * dygasogion,

Y gwnai ef y drugaredd a'n tadau, ac y * coffai ey santaidd ddygymmot,

[A'r] llw yr hwn a dyngowdd ef wrth eyn tad Abraham:

[Sef] bod iddo ganiadhau yni gwedy ein ymwared oddiwrth law eyn gelynion allu y wasnaethu ef yn ddiofn,

Oll ddyddieu ein einioes, mewn santeiddrwydd ac iawnder gar i bron ef.

Tithau. vab, ith elwir yn broffwyt ir Goruchaf: canys ti a a o vlaen wyneb yr Arglwydd i baratoi y ffyrdd ef.

[Ac] y roddi gwybyddiaeth o iechyt yw bobyl ef, * gan boddeuaint oi pechotau.

Gan * galondit trugaredd eyn Duw: trwyr hon ir ym welawdd a ni y towyn-haul or uchelder.

I roddi llewych, yr ei a eisteddant yn-tywyllwch ac yn-gwascot angau: i * gafeirio eyn traed i ffordd dangneddyf.

Gogoniant ir tad, ir mab, ar yspryt glan.

Megis y ddoedd yn y dechrau y mae yr awrhon a' byth yn wastad ac yn dragywydd. Amen.

*casedigion.
*cofiei.
*er.
*trwy emyscaroedd, verion, dosturi.
*ddwyn

Ycu'r Psalm a galyn.

Jubilate Deo. Psalm.c.

CEnwch yn llauar yr Arglwydd, yr oll ddaiar, gwsnaethwch yr Arglwydd mewn llawenyd, a' deuwch yn i wydd ef mewn gorfoled.

Gwybyddwch mae ef yr Arglwyd yw Duw: ef ea'n gwnaeth ni, ac nid nyni eyn hunain: ei bobyl ef ydym: a' defeid ei borfa.

Ewch i mewn i byrth ef a thal diol-ch, ac yw lysoedd a moliant gennwch: diolchwch iddo a'chloduorwch ei Enw.

Canis daionus yw'r Arglwydd, ei drugaredd ysydd yn dragywydd: ai wirionedd a bery o genedlaeth i genedlaeth byth.

Gogoniant ir tad ir mab, ar yspryt glan.

Megis y ddoedd yn y dechrau y mae. &c.

Yna y dywedir y Credo y gan Gwenidawc a'r bobl yn i sefyll.

*Ydd wyf yn credu

C*Redaf yn nuw dad oll gyuoethawc creawdr nef a' daiar. Ac yn Iesu Christ y vn mab ef, eyn Arglwydd ni: Yr hwn a gat trwy'r yspryt glan, y aned o vair vorwyn, A ddioddeuawdd dan Pontius Pilatus, y grogwyd, a bu varw, ac a gladdwyd. Descennawdd y uffern, y trydydd y cyuodaudd o veirw. Escenawdd ir nefoedd ac y mae vn eistedd ar ddeheulaw Dduw dad oll gyuoethawc. Oddyno y daw i varnu byw, a' meirw. Credaf yn yr yspryt glan, yr Eccleis lan gatholic cymmyn Sainct, maddeuant pechotau. Cyuodiat y cnawd, a bywyt tragwyddawl. Amen.

Ac yn ol hynny, y gweddien y sy yn canlyn, yn gyssal ar byrnhawn weddi ac ar voreu weddi: a' phawb yn gestwng yn ddeuosionol. Y Gwenidoc yn gyntaf yn llauaru a llef vchel.

Yr Arglwydd a vo gyd a chwi.

Atteb.

A' chyd ath yspryt tithau.

Y Gwenidoc.

Gweddiwn.

Arglwydd trugarha wrthym.

Christ trugarha wrthym.

Arglwydd trugarha wrthym.

Yna y Gwenidawc, yr yscoleicion a'r bobl a ddywedant weddi yr Arglwydd yn Camberacc a llenerydd vchel.

Eyn tad yr hwn wyt yn y nefoedd. &c.

Yna y Gwenidawc yn ei sefyll a ddywaid.

Arglwydd dangos dy drugaredd arnom.

Atteb.

A' chaniatha y ni dy iechydwrieth.

Offeiriat.

Arglwydd cadw y Vrenhines.

Atteb.

A' gwrando ni yn drugaroc pan alwom arnat.

Offeiriat.

Gwisc dy Weinidocion ac iawnder.

Atteb.

A' gwna dy ddywisawl bobl yn llawen.

Offeiriat.

Arglwydd cadw dy bobl.

Atteb.

A' bendithia dy' tiueddiaeth.

Offeiriat.

Arglwydd dyro dangnedyf yn eyn dyddiau.

Atteb.

Can nad oes neb arall a' ymladd trosom, amyn tidi Dduw yn vnic.

Offeiriat.

Duw glanha eyn calonau ynom.

Atteb.

Ac na chymer dy yspryt glan o ddywrthym.

Yna y canlyn tri Collecte. Y cynta or dydd, rhwn a vydd yr vn ac y appointir ar y Cymmyn. Yr ail, dros dangneddyf. Y trydydd, dros rad y vyw yn dda. A'r ddau collect ddywethaf ni chyfnewidir byth, ond ei dywedyt beunydd ar vorae weddi, trwy'r oll vlwyddyn, mal y canlyn.

Yr ail Collect dros dangneddyf.

DUw, yr hwn wyt Awdur tangneddyf, a' charwr cyntundeb, yrhwn oth iawn adnabot y mae yn buchedd tragywydd yn sefyll arnaw, ath wasanaeth yw gwir vraint: amddeffen nyni dy ostyngedic weision, rhac

oll ruthrae yn gelynion: yd pan allom trwy gwbwl ymddiriet yn dy amddeffen di, nac ofnom allu neb gwrthnebwyr: trwy gedernid Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Y trydydd Collect tros gael rat.

ARglwydd nefawl dad, oll-alluawc a' thragywyddawl Dduw, yr hwn an cedwaist yn ddiangol yd dechrau yr dydd heddiw, amddeffen nyni yndaw ath gadarn allu, a' chaniatha na syrthiom y dydd hwn mewn vn pechot, ac nad elom mewn neb ryw perigl: yn y bo eyn oll weithredoedd wedi ei trefnu ai llywyaw wrth dy lywodraeth, i wneuthyr yn oystat y peth y sydd gyfiawn yn dy olwc di, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Y drefn

yll lad yr hwn

Yr Offeiriat a ddyweit.

Eyn tad yr hwn wyt yn y nefoedd. &c.

Ac ef yn yr vn ffynyt a ddyweit.

Arglwydd egor eyn gwefusau.

Ateb.

A'n geneu a veneic dy voliant.

Offeiriat.

Duw brysia in cannorthwyaw.

Ateb.

Arglwydd * prysura in kymorth.

* ffrystia.

Offeiriat.

Gogoniant ir tad, a' mab, a'r yspryt glan.
Megis ydd oedd yn y dechrau, y mae yrawrhon, yn wastad ac yn oes oesoedd. Amen.
Molwch yr Arglwydd.

Y na y Psalmae: mewn trefn megis ir appoyntiwyd hwy yn y Tabul y Psalmae, o ddieithr bod psalmae priawd wedi apoyntio ir dydd hwnw. Y na llith or hen * ddedyf, megis ac ir apoyntiet hefyt yn y Kalendar, o ddieithr bod llithiau priawt wedir apointio ir dydd hwnnw. Y nol hynny, Magnificat in Camberaec, megis i canlyn.

* testament.

Magnificat. Luke. i.

* ostyngeidrwydd ei lawforwyn.

VY enait a vawrha yr Arglwedd: a'm yspryt ysydd hyfryt yn-Duw vy Iachawdr.
Canys ef a edrychawdd ar *iselder ei wasanaethwraic.
Oblegit wele, o hyn allan: yr oll genedlaethau a'in galwant yn wynvydedic.
Erwydd yr hwn sydd alluawc, a'wnaeth i mi vawredd: a'santawl yw i Enw ef.
Ai drugaredd y sydd yn oes oesoedd: ar y sawl ai ofnant ef.
Ef a ddangosawdd nerth ai vraych: ef a wyscarawdd y beilchion ym-bwriadau ei calonau.
E dynawdd i lawr y cedyrn oi eisteddfaeu, ac a ddarchafawdd yr hai iselradd.

Ef a lanwodd yrhai ne-wynoc a phethau da, ac a ddanuonawdd ymaith yrhai goludawc mewn eisiau.

Ef a ganorthwyawdd ei was Israel, * gan gofio am ei drugaredd, megis y dywedawdd in tadeu sef i Abraham, ac yw * had yn dragywydd.

Gogoniant ir Tad, ac ir Mab, ac yr yspryt glan.

Megis ydd oedd yn y dechreu, y mae yr awrhon. &c.

* wrth veddwl.

* ohelyth, hiliogeth, eppil, &c.

Ai yntau y Psalm a ganlyn.

Cantate Domino. Psalm. xcviii.

Cenwch ir Arglwydd ganiad newydd, canys gwnaeth ef ryfeddodion: ei ddeheulaw ie hunan ai sant awl vraych a barawdd yddaw yr oruchauiaeth.

Yr Arglwydd a egluraẃdd ei iechydwrieth: ei gyfiawnder a ddangosawdd ef yngolwc y Cenedloedd.

Ef a * goffaodd i drugaredd a' gwirioned * er ty Israel: ac oll derfynau y ddaiar a welsant iechydwrieth eyn Duw.

Yr oll ddaear cenwch yn llauar ir Arglwydd: ac ymlawenhewch a' * chan-molwch.

Cenwch * psalmau ir Arglwydd ar y delyn, sef ar y delyn a llef * caniad.

Ar drumpiae ac vtcyrn: cenwch yn llauar yn-gwydd yr Arglwydd brenhin.

* Dadurdded y Mor, a' chymeint ac y sydd yntho: * cylchedd y ddaiar, ac a breswyliant ynthei.

Curet y llifddyvredd ei dwylaw: a' chyd neidied y mynyddedd o lewenydd gar bron yr Arglwydd: canys ef a ddaeth y barnu y ddaiar.

A' chyfiawnder y barn ef y byd, a'r bobul ac vnionder.

Gogoniant ir Tad, ac ir Mab, ac ir yspryt glan.

Megis yddoedd yn y dechrau. &c.

* goffodd.

* ynghyfair, tu ac at.

* diolchwch

* voliant.

* psalm.

* Kued.

* y byd.

Y na Llith or * ddeddf newydd. Ac yn ol hynny, Nunc dimittis yn Camberaec, megis y canlyn.

* testament.

Luc. ii.

YR awrhon Arglwydd y gellyngy dy was mewn tangneddyf: herwydd dy'air.

Canys vy llygeit a welsant dy iechydwriaeth.

Yrhwn a baratoeist, gar bron wyneb yr oll bobl.

I fod yn oleuni i oleuo y cenedloedd: ac yn'ogoniant ith bobl Israel.

Gogoniant ir Tad, a'r Mab, a'r yspryt glan.

Megis ydd oedd yn y dechreu, y mae yr awrhon, &c.

Neu'r Psalm hon.

Deus misereatur. Psa. lxvii.

DUw a drugarhao wrthym, ac an bendithio: a'thywynet lewych ei wyneb arnom, a'thrigaraed wrthym. Selah.

Mal ir adwaener dy ffordd ar y ddaiar, ath iechydwriaeth ymhlith yr holl genedloedd,

Molent y pobloedd dydi Dduw: molent dydi yr oll bobloedd.

Llawenhaed y bobloedd a' byddan hyfryd: canys ti a verni y bobl yn gyviawn, ac a lywodraethy y cenedloedd ar y ddaiar. Selah.

Molent dydi y bobloedd Dduw: molent tydi yr oll bobloedd.

Yno y dyry y ddaiar ei ffrwyth, a'Duw'sef eyn Duw ni a'n bendithia.

Duw a'n bendithia, a' holl terfynau'r ddaiar ai hofnant ef.

Gogoniant y'r Tad, a'r Mab, a'r yspryt glan.

Megis ydd oedd yn y dechreu, y mae yr awrhon ac y bydd yn oystat yn oes oesoedd. Amen.

Yna y canlyn y Credo, a' gweddieu eraill, megis yr appoyntiwit ymblaen ar y borauweddi, ar ol Ac a thri Collect. Yn gyntaf or dydd. Yr ail, o Dagnefedd. Y trydydd, dros ganhorthwy yn erbyn pob pericul, mal y canlyn yma rhacllaw. A' dau or Collectae dywethaf a ddywedir bob dydd ar byrnhawn weddi, eb gifnewit.

Yr ail Collect ar byrnhawn weddi.

DUw, o ddiwrth ba vn y daw pob addunet sanctaidd, pob cyngor da, a' phob gweithred gyuiawn, Dyro ith wasaneth-ddynion y rhyw dangneddyf ar na ddychon y byd i roddi, modd y gallo eyn calonau ymroi i vfyddhau ith orchmynion, a' thrwy dy amddeffyniad i ni rhac ofn yn gelynion, allu o hanom drevlio eyn amser mewn heddwch a' thangneddyf drwy * haeddedigaethau Iesu Christ eyn Iachawdr. Amen.

* obryn

Y trydydd Collect am gynorthwy yn erbyn oll periculeu.

LLewycha eyn tywyllwch ni atolygwn yt, Arglwydd, a' thrwy dy vawr drugaredd amddeffen nyni rhac pob pericul ac enbydrwydd y nos hon, er serch ar dy vn mab ein Iachawdr Iesu Christ. Amen.

Ar ddie natalic Christ, die gwyl ystwyll, dydd gwyl Mathias, dydd Pasc, y * dyrchafael, y Sul gwyn, dyddgwyl Ioan vedyddiwr, Sanct Iaco, Sanct Bartholomeus, Sanct Mathew, Sanct Simon ac Iud, sanct Andreas, a Sul y Trindot: y cenir neu y dywedir yn nesaf vn at benedictus, y cyffes neir addcfiat hyn o'r ffydd Christianus.

* Carchafael.

PWy bynac a fyno vod yn gatwedic: o vlaen dim, rhaid iddo gynnal y ffydd * Catholic.

Yr hon ffydd, a ny cheidw pop dyn yn gyfan ac yn * ddihaloc: diogel y collir yn tragywyth.

A'r ffydd catholic yw hon: * bot y ni addoli vn Dew yn trindod, a'r trindod yn vndot.

Nyd cymyscy o honam y personeu: na gohany y * sylwedd.

Quicunque vult. * gyffredin. * ddilwgr. * sef. * hanfod.

Canys vn person, syd ir tad, ar all ir mab: ar all yr yspryt glan.

Eithr * Duwdot y Tad, y Mab, a'r yspryt glan, sydd vnrryw: gogoniant gogyfuwch, mawrhydi gogyd tragywydawl.

* dywolliaeth.

Unryw a'r Tad, vnryw yw'r Mab: vnryw yw'r yspryt glan.

* Dicre-etic Dat, dicre-edic Mab: dicre-edic yspryt glan.

* Anwnethuredic

Anmesuredic Dat, anmesuredic Map, anmesuredic yspryt glan.

* Tra-

* Tragywyddawl Dat, tragywyddawl Map: tragywyddawl yspryt glan.

Ac etwa nid ynt tri tragwyddolion: amyn un * tragwyddawl.

Ac mal nad ynt tri anmesuredigion, na thri dicre-edicion: amyn un dicre-edic, ac un * anmesuredic.

Velly yn gyffelyp, hollgyuoethoc Dat, hollgyuoethoc Map: holl gyuoethoc yspryt glan.

Ac eto nyd ynt tri hollgyuoethogion: amyn un hollgyuoethawc.

Velly * ys Dyw tad, ys Dyw vap: ys dyw yspryt glan.

Eithr nid tri Dywieu: namyn un Duw ys ydd.

Velly ys Arglwydd Dat, ys Arglwydd vap: ys Arglwydd yspryt glan.

A' hagen nyd ynt tri Arglwyddi: namyn un Arglwydd.

Canys mal ein cympellir trwy * christian wirionedd: y * gyfaddef bot pop person yn * ohanredol yn Dduw ac yn Arglwydd.

Velly ein goherddir trwy y Catholic * Gred-ddedyf: dywedyt, bod tri Dewieu nei tri Arglwyddi.

Y tad ny wnaethpwyt * gan neb: ny's crewyt, ac nys * cenedlwyt.

Y Map ys ydd or Tad yn unic: eb i wneuthur, na ei greay, eithr wedy ei * genedlu.

Yr yspryt glan ys ydd or Tad a'r Map: eb eu wneuthyr, na ei greau, na ei genedlu, eithr yn * deilliaw.

With hyny un Tad ys ydd, nid tri * thaid, un map, nid tri meip: un yspryt glan, nid tri ysprytion glan.

Ac yn y trintot hyn, nid oes * un cynt ne gwedy eu gylydd: nid oes un mwy na llai no'u gilydd.

Eithyr yr oll tri phersoneu: ynt gogydtragwyddawl a'gogyfuwch.

Ac velly ym pop peth val y dywetpwyt uchod: yr undot yn y trindot, a'r Trindot yn yr undot, sydd * y'w addoli.

Pwy bynnac can hynny a uynn bot yn gatwedic: * synied velly or trintot.

Y mae heuyt, yn angenraid er mwyn tragywyddawl iechyt: credu o ddyn yn ffyddlawn * am gnawdoliaeth ein Arglwydd Jesu Christ.

Canys yr iawn ffydd yw, credu * a' chyffessu o honam: bod ein Arglwydd Jesu Christ vap Duw, yn Ddew, ac yn ddyn.

Dew, o * sylwedd y tad, wedy ei * genedlu cyn nac oesoedd:

Marginal notes: * tragywyddawl, * diuesur. * Duw yw r. &c. * ffydd ne greddyf Christ. * gyffesu * wrth y hun, or neilltu. * creddyf neu credydd. * trwy * enillwyt ganet * enill, gael * dyuot * thade * dim cynt na hwyrach dim. &c. * yddy * barnet, ne credet. * yn, ne bod * ac addef * hanhod * enill, gaffael

a'dyn, o sylwedd ei vam, wedy eni yn y byt.

Perfeith Dduw, a'pherfeith ddyn, o eneit, * resymol: a'dynol gnawd yn hanbot.

* Gogyfuwch a'r tad, o bleit ei Ddewdawt: a'llei no'r tad, o bleit ei ddyndawt.

Yr hwn cyd bod ef Duw a'dyn: nid yw ef * hagen ddau, namyn vn Christ.

Un, nyd * can ymchwelyt y * Dewdod yn gnawd: amyn can gymryd y * dyndawd * yn Dduw.

Un y gyd oll, nid can gymyscy y * sylwedd: amyn drwy vndot person.

Canys mal y mae yr eneit resymol a'r cnawd yn vn dyn: velly Dew a Dyn, ys ydd vn Christ.

Yr hwn a ddiaoddefawdd tros ein iechydwrieth: * a'ddescennawdd y Uffern, a gyuodes y trydydd dydd o veirw.

Escenodd ir Nefoedd, ac y mae yn eistedd ar ddeheulaw dew Tad, hollgyuoethoc: o ddyno y daw y varnu byw a meirw.

Ac ar ei ddeuodiat, y cyuyt pop dyn * ac ei corphoroedd e hunain: ac aroddan gyfri am eu gweithredoedd * priawt.

Ar ei a wneythont da, y ant ir * bywyt tragyuythol: ar ei a wnethont ddrwc, yr tan tragybythawl.

Hon yw'r ffydd catholic: yr hon, pwy bynac ar ny's creto yn ffyddlon, ny all ef bod yn gatwedic.

Gogoniant ir tad, ar mab, a'r yspryt glan.

Megis ydd oedd yn y dechrau, y mae yr awrhon. &c.

Margin: * resinab · * Gogymbenhed · * er hyny · * trwy · * Duwolieth · * yn vnu · * yr hanfod · * cadwedigeth · * yn y cyrph · * ehunain · * buchedd

---

Mal hyn y tervyna trefn y Vorau ar Byrnhawn weddi trwy'r vlwyddyn.

Yma y canlyn y Letaniae y' haruer ar y Sulieu, y Merchurieu', a'r Gwenereu, ac ar amsereu ereill pan orchmynner y gan Ordinari.

DEw Tad, or Nef: trugarha wrthhym wir bechadurieit.

Dew Tad or Nef: trugarha wrthym wir bechadurieit.

Dew Uap brynwr y byd: trugarha wrthhym wir bechadurieit.

Dew Uap, brynwr y byd: trugarha wrthym wir bechadurieit.

Dew Yspryd glan, yn * deilliaw ywrth y Tad a'r Mab: trugarha wrthym wir bechadurieit.

*procedo, dyuot

Dew Yspryd glan, yn * deilliaw ywrth y Tad a'r Mab: trugarha wrthym wir bechadurieit.

*procedo, dyuot

Y gogoned, lan, bendigeit Drindot, *tair person ac vn Dew: trugarha wrthym wir bechadurieit.

*tri pherson.

Y gogoned, lan, vendigeit Drindot, tair person ac vn dew: trugarha wrthym wir bechadurieit.

Na choffa Arglwydd ein enwired, n'ac enwiredd ein *Rieni, ac na ddyro ddiall am ein pechotae: arbed nyny Arglwydd dayonus, arbed dy bobyl y bryneist ath werthvawr waet, ac na * lidia wrthym yn dragywydd.

hynaif, tadeu a' mameu.
*ddigia
* ni

Arbed * nyny Arglwydd dayonus.

O ywrth bop drwc ac anffawt, ywrth pechot, ywrth ystryw a' chyrch y cythrael, ywrth dy * lit, ac ywrth barnedigaeth dragwyddawl. Gwared nyny Arglwydd dayonus.

*ddigonent, sorrant

O ywrth pop dallinep calon, o ywrth balchder, a'gwag ogoniant a'ffuc sancteiddrwydd, oywrth genuigen, dygasedd, a' bwriat drwc, a phop anghariadoldab.

Gwarad nyny Arglwydd dayonus.

O ywrth aniweirdep, a'phob pechot marwol, ac ywrth oll twyll y byd, y knawt, a'r Cythraul.

Gwared nyny Arglwydd dayonus.

O ywrth * bellt a'themestyl, o ywrth pla, * haint y nodae newyn, y wrth ryuel ar ymladd, ac o ywrth angae dysyvyt.

*luched
*cornwyt mannae chwaren cowyn.

Gwared nyny Arglwydd dayonus.

O ywrth pop terbysc a'dirgel, brad, o ywrth pop fals dysceidiaeth ac opinion anuwiol, y wrth galedrwydd calon a dirmic ar dy' air ath Orchymyn.

Gwared nyny Arglwydd dayonus.

Trwy ddirgelwch dy gnawdoliaeth, trwy dy sanctaidd enedigaeth ath enwaediat, trwy dy Uedydd, dy * vmpryd ath profedigaeth. Gwared nyny Arglwydd dayonus.

* gythlyrgdawt,

Trwy

Trwy dy ddirvawr ing, ath chwys gwaedlyd, drwy dy *groc ath ddioddefaint, drwy dy wyrthuawr angae ath claddedigaeth, drwy dy anrydeddus gyfodiad, ath escenniad, a'thrwy ddyuodiat yr yspryt glan.

*groes

Gwared nyny Arglwydd dayonus.

A'r oll amser ein trallot, ar oll amser ein gwynvyd, yn awr angae, ac yn-dydd varn.

Gwared nyny Arglwydd dayonus.

Nyny bechaduriait atolygwn y ty ein gwrando, Arglwydd dduw, a'theilyngy o hanot gadw, Reoli a' llywodraethy dy lan Eglwys yn hollawl yn y ffordd vnion.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanawt gadw a' nerthy ith wir addoly mewn iawnder a'glendit buchedd, dy wasanaeth *ydd Elizabeth ein grasusaf Vrenhines a'n pen llywydd.

*wreic

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot lywodraethy hei chalon yn dy ffydd, ofn, a' chariat, ac iddiymddiriet byth ynot, ac ymgeis yn wastat ath anrydedd ath' ogoniant.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot hei amddeffen a'ei chadw, gan roddi y-ddi *y vuddigoliaeth ar hei oll elynion.

*orvodaeth

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot, lewychy yr oll Escyp, Bugelydd a' Gwenidogion yr Eglwys ac iawn wybodaeth a'deall dy air: ac yddynt hwy trwy ei pregaeth aei buchedd, ei venegi a'i ddangos yn ddyladwy.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot gynyscaeddy Arglwyddi yr Cyngor, ar oll *Vonedd, a gras, doethinep a deall.

*Bendedigion

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot vendithiaw a chadw y pen swydogiō, gan roddy yddynt, ras y wneythur cyfiawnder, ac y vaentumio'r gwir.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot vendithiaw a' chadw dy oll popul.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot roddy y pop cenedlaeth, vndep, tangneddyf, a' cydcordio.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot roddy y ni galon ith gary ath ofny, a'byw yn ddiescaelus yn ol dy' orchymynion.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot roddy ith oll popul angwanec *rad, y

*ras

wrando yn vfydd dy' air, ai dderbyn o bur ewyllys a'chynyrchy ffrwyth yr yspryt.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

*ddydro

Teilyngy o hanot ddwyn ir ffordd wir, pawp ar aeth ar *gyfeiliorn ac a dwyllwyd.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot nerthy y rei y sy yn sefyll, a'chōfforddio a'chanorthwyo y rhei sy a gwan galon, a chyfody y sawl y syrthyant, ac or dywedd curo y lawr Satan y dan ein traed.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

*helbul.

Teilygy o hanot cymhorth, a'helpio a'dyddany pawp ar sydd mewn perigl, angenoctit, a'*thrwblaeth.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

*ddwr

*y sydd

Teilyngy o hanot gadw pawb a'r sydd yn ymddeith ar *vor na thir, pop gwreic wrth escor plant, pop clwyfuys a'rhei bychein, ac y ty dosturio wrth pawb *a vo mewn caethywet na charchar.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot amddeffē ac ymgleddy y plant amddyfeit, a'r gwragedd gweddwon, a' phawb y sydd yn vnic, ac yn goddef pv ys plait orthrech.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot trugarhay wrth pop dyn.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Teilyngy o hanot vaddae y ein gelynion, erlynwyr, ac esclandrwy, a'throi ei calonnae.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

*tymhoraidd

Teilyngy o hanot roddy a chadw er ein lles, *amser olffrwythae y ddaiar, modd y caffom mewn amser dyledus ei mwynhay.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

*bywyt

Teilyngy o hanot roddy y ni wir edifeirwch, a' madde y ni ein oll pechotae, escaelustra, a'n anwybod, ein cynyscaeddy a rhat dy yspryt glan, a gwellau ein *buchedd, yn ol dy' air sanctaidd.

Nyny atolygwn y ty ein gwrando Arglwydd trugarawc.

Map Duw: atolygwn y ty ein gwrando.

Map Duw: atolygwn y ti ein gwrando.

Oen Dew yr hwn wyt yn diley pechodae'r byd.

Caniata y ni dy dangneddyf.

Oen Dew, yr hwn wyt yn diley pechodae'r byd.

Trugarha wrthym.

Christ clyw nyni.

Christ clyw nyni.

Arglwydd trugarha wrthym.

Arglwydd trugarha wrthym.

Christ trugarha wrthym.

Christ thugarha wrthym.

Arglwydd thugarha wrthym.

Arglwydd trugarha wrthym.

Ein tad yrhwn wyt yn nefoedd. &c.

Ac* na thywys ni ym-profedigaeth.

Eithyr gwared ni rhac drwc.

Gwers.

Arglwydd na wna a nyni yn ol ein pechodae.

Atep.

Ac na' obrwya ni yn ol ein enwiredd.

Gweddiwn.

DEw Tad trugaroc, yr hwn nyt wyt yn tremygy ucheneit calon gystuddedic, nac addunet y gorthrymedic: canhorthwya yn drugaroc ein gweddiae ry ddym ni yn ei gwneythyr geyr dy fron, yn ein trallot a'n blinfyd pa fryd bynac y goascant arnam: a' gwrando ni yn rasusol, yd pan vo ir drygae hyny, ry mae ystryw a' dichell diawl nei ddyn yn ei gwnethyr in erbyn, bynet yn ouer, a'thrwy luniaeth dy ddaioni di, yddynt vot yn oyscaredic, modd na'n briwer dy weision drwy erlyn nep, a'gally o hanom byth ddiolwch y tydy yn dy lan Eglwys, trwy Jesu Christ ein Arglwydd.

* nac arwein

Arglwydd cyvod, cymhorth ni, a' gwared ni er mwyn dy enw.

Dew, ys clywsam a ein clustiae, a' ein tadae, a bynagawdd i-ni y gweithredoedd ardderchawc y wneythost yn ei dyddiae, ac yn * y cynvyt oei blaen hwy.

*yr hen amser.

Arglwydd cyvod, cymhorth ni, a' gwared ni er dy anrydedd.

Gogoniant y'r Tad, a'r Mab, a'r yspryt glan.

Megys ydd oedd yn y dechreu, y mae yr awrhon ac y bydd yn wyst at yn oes oesoedd. Amen.

Rac ein gelynion amddeffen ni, Christ.

Yn rasawl edrych ar ein poenedigaethae.

Yn dosturus ystyria wrth drymder ein calonne.

Yn drugaroc madde pechodae dy Bobul.

Yn garedigol gan drugared gwrando ein gweddion.

Iesu vap Dauid, trugarha wrthym.

yr awrhon a' phop amser teilynga ein gwrando, a Christ.

Yn rasawl clyw ni a Christ, Yn rasawl clyw nyny, Arglwydd Christ.

Gwers.

Arglwydd dangos dy drugaredd arnam.

Atteb.

Mal ydd ym yn ymddiriet ynot.

Gweddiwn.

Nyny atolygwn ytty Arglwydd Dat, yn drugarawc edrych ar ein gwendit, ac er gogoniant dy enw, ymchwel y worthym yr oll ddrygeu rhai ddarbu y ni o wir gyfiawnder ei haedda, a' chaniatha bot y ni yn ein oll trallot, ddody ein cyfan ymddiriet a'n gobeith yn yn dy drugaredd, a' byth dy wasanaethy, mewn santeiddrwydd a' phurdep buchedd, ith anrydedd ath ogoniant, trwy ein unic gyfryngwr an dadlewr Iesu Christ ein Arglwydd. Amen.

Gweddi tros vawrhydi y Urenhines.

O Arglwydd ein Tad nefawl, goruchel a' galluoc, Brenhin y Brenhinedd, Arglwydd yr Arglwyddi, llywyawdr unben y tywysogion, yr hwn wyt oth eisteddle yn edrych ar oll drigiolion y ddaiar, ys atolygwn ac erbyniwn y-ty, edrych o hanot yn ddarbodus ar ein grasusaf ddaionus Arglwyddes Urenhines Elizabeth, ac velly hei chyflowni o rat dy sanctaidd yspryt, yd pan vo iddi yn oystadol bwyso yth veddwl, a' rhodio yn dy ffordd, cynyscaedda yhi yn ehelaeth a doniae nefawl, caniatha iddi mewn llwyddiant ac eicheit hir *hoedl, nertha yhi, modd hi gallo' orescyn a' *gorchyvygy hei oll elynion, ac or dywedd yn ol y buchedd hon, bot iddi bwynhau llywenydd a' dedwyddyt, tragwyddawl, trwy Iesu Christ ein Arglwydd. Amen.

*oes, einioes bywyt

*gorvot

*alluawc

O Ll*gyvoethawc a' thragyvythawl Dduw, yr hwn wyt yn unic yn gwneythyd ryueddodae, danfon y lawr ar ein Escopion a' Churatieit, a'r oll gynulleidvaon y orchymynwyt y dan ei goval hwynt, iachwyol yspryt dy rat, yd pan vo yddynt wir ryngy bodd yty, *dinea arnaddynt ddyvall wlith dy vendith: Caniatha hyn Arglwydd, er anrydydd, ein dadlewr a'n cyfryngwr Iesu Christ. Amen.

*tywallt arnynt

Gwedoi o waith Chrysostom.

OLl * gyuoethawc ddyw, yr hwn a roddeist y ny rad y pryd hyn drwy gyfundep, a'chydgyvarch y weddiaw arnat, ac wyt yn gaddo pan ymgynullo dau neu dri yn dy enw, bot y ty ganiathau'ei gouynniō: cyflowna yr awr hon, Arglwydd, ddamunet a deisyfiat dy weision, mal y bo mwyaf buddiol yddynt, gan ganiadhay y ni yn y byt hwn, wybodaeth am dy wirionedd, ac yn y byt a ddaw, bywyt tragyvythawl. Amen.

*alluoc

RHat ein Arglwyd Iesu Christ, a'serch Dyw, a*chymdeithas yr Yspryt glan, a vo gyd a ni oll byth bythoedd. Amen.

*cyfei-llach

Gweddi am glaw pan vo angenreidiol.

ODduw nefol Dat, yr hwn drwy dy Vap Iesu Christ, y addeweist i bawp y geisio dy Deyrnas a'i chyfiownder, pop peth sy angenreidiol yw * cynhalieth corphorawl: danfon y ni wrth ein angenoctit, ni atolygwn ity, gyfryw * hinon a chawodydd * ardemherus, modd y gallom gaffael ffrwythae y ddaiar in mwynniant ni, ac ith ydduniant tithae, trwy Ieshu Christ ein Arglwydd. Amen.

*llunia-eth

*dywydd cymme-drol.

Tros hinon neu dywydd tec.

ARglwydd Ddyw, yr hwn am bechot dyn y boddeist unweith yr oll byd, o ddiethr wythnyn popul, ac yn ol hyny oth vawr drugaredd, y addeweist na's destrowyt byth drachefyn: ni atolygwn yty kyd bot y ni am ein enwiredd *ryglyddy y bla glaw hon a' dyfredd, eto wrth ein gwir edibeirwch, bot yty ddanvon cyfryw dowyd a'hinon, yd pen allom dderbyn ffrwythae'r ddaiar mewn amser dyladwy, a'dyscy trwy dy gospedigaeth wellhay ein bucheddae, ac er dy warder roddy yty volyant a gogoniant, trwy Iesu Christ ein Arglwydd. Amen.

*haeddu

Ar amser drudaniaeth a' newyn.

ODdyw Tad or Nef, drwy ddawn pa vn y descen y glaw, ac y mae y ddaiar yn ffrwythlawn, yr hilia anifeilieit, ac ydd amylha'r pyscawt: edrych * atolwc ar adfydd dy popul, a' chaniatha am y prinder ar drudaniaeth (ydd ym ni

yr owrhon yn ei ddyoddef yn gwbyl gyfion am ein enwiredd) iddo drwy dy drugarawc ddaoni ymchwelyt yn rat ac yn helaethrwydd, er cariat ar Jesu Christ ein Arglwydd, i ba vn, gyd a thydy a'r yspryt glan, y bo moliant yn oes oesoedd. Amen.

Ar amser Ryuel.

OLl alluoc Ddew, Brenhin yr oll Urenhinedd, a' phenl'ywyawdr pop peth, yr hwn ny ddychon * neb creadur wrthladd ei nerth, ar yr hwn y perthyn o gyfiownder * gospi pechaturieit, a' bot yn drugarawc wrth y rei y bo gwir ediveiriol: Cadw a' gwared nyny (erbyn ac * atolwg y-ty) rac dwylaw ein gelynion, gestwng ei balchder, tola ei drigioni, a gwrad wydda ei bwriadae, modd y gallom yn arvogion gan dy amddeffen, bot byth yn gadwedic rac pop perigl, ith' ogoneddy di yr hwn wyt vnic roddwr pop victori, a * gourchafiaeth drwy * ryglyddae dy vn map Jesus Christ ein Arglwydd. Amen.

* vn
* boeni
* adolwyn
* gorno-aeth
* haedde-digaether

Pryd pla gyffredin, ai haint cynwynol.

OLl gyboethawc Ddew, yr hwn yn dy lid yn amser y Brenhin Dauid, y leddeist a phla y * nodae lxx. M. ac yn lleigys gan goffa dy drugaredd, a baddeueist y lleill: trugarha wrthym wir pechaturieit, yr ei in ymwelir y gan ddirvawr haint a' marwoleth, yd pan vo mal y gorchymyneist ith Angel peidiaw a * chospi: bot yn deilwng genyt yr owrhon wrthlaud ywrthym y bla ar gofidus haint * yma, trwy Jesu Christ ein Arglwydd. Amen.

* chwarren-nanne, colwyn
* phoeni
* hyn

ODdew, yr hwn biae o naturiaeth a' phriodoldep drugarhau yn oystat, a' maddae, derbyn ein vfydd weddieu: a' chyd bom ni yn rhwym gan gaethiwet cadwynae ein pechatae, er hyny datoder, ni y gan dosturi dy drugaredd, er anrhydedd Jesu Christ ein cyfryngwr a'n dadleuwr. Amen.

Y Colletae, yr Epistolae, ar Euangelon, y arferir amser gwasanaeth swpper yr Arglwydd, a'r *Commun bendigedic trwy'r vlwydd hyn.

Y Sul cyntaf yn yr Aduent, neu'r Grawys' ayaf.

Y Collect.

OLl alluawc ddww, *dot rat y nyni y imwrthod a gweithredoedd y tywyllwch, a'bot ini wisco arnau'r goleuni, yr awrhon yn amser y buchedd varwol hon pryd y daeth dy vab Iesu Christ i ymwelet a ni mewn mawr ostyngeiddrwydd yd pan bo yn y dydd *dywethaf, pan ddel ef drechgefyn yn ei'ogonedus vawredd, i varnu byw a'meirw, cyfodi o hanom ir buchedd anvarwol, trwyddaw yr hwn * y bywocka, ac a deyrnasa'gida thydi ar yspryt glan, yr awr hon ac yn dragywydd. Amen.

*kymmyn, *rho, dyro. *dywedaf. *ys ydd byw

Yr Epistol.

NA uyddwch mewn dlet nep, anid hyn, caru o bawp y gylydd. Canys y nep *a gar arall, a gyflawnodd y *ddeddyf. Canys hyn yma, Na wna'odinep: Na ladrata: Na ddwc camtestiolaeth Na *thra chwenycha: ac ad oes or chymyn arall, efe gynwysir yn byr yn yr ymadrodd hwn [nid amgen] Car dy gymydawc mal tyhun. Cariat ny wna *eniwet y'w gymydawc: ac am hyny cyflawnder y *Deddyf yw cariat. Ac yn enwedic can ein bot, yn canbot yr amser, y bot yn oet ini nawr *ddihunaw o gwsc: canys yr awrhon y maeiech yt yn nes yn, na phan credessam. Y nos aeth heibiaw, a'r dydd a nessaodd: can hynny bwriwn ymaith'weithredoedd y tywyllwch, a'gwiscwn arvau y golauni. Rotiwn yn drefnus, mal wrth liw dydd, nyt mewn gloddest a chyfeddach, nyd mewn *cydorwedd ac anllatrwydd, nyd mewn *cynnen, a chenvigen: eithyr gwiscwch am danoch yr Arglwydd Iesu Christ, ac na vit eich gofal tros y cnawt, er mwyn porthi tra chwantae.

Rom. xiii. *sy yn caru. *Gyfraith, *chybydda. *argyweddiad, drwc. *Gyfraith *ddiffroi. *gorweddial *ymryson ceintach

Yr Euangel.

Mat.xxi.

A Phan ddaethant yn gyfagos i Caerusalē, ac dyuot hwy i Bethphage i vynydd Oli-
uar, yno yd anuones Iesu ddau ddiscipl
can ddywedyt wrthynt, Ewch ir pen-
tref y syd * gyferbyn a chwi, ac yn y * man,
chwi a gewch asen yn rhwym, ac * ebol
gyd a hi: gellyngwch wynt a'dygwch*
i mi. Ac o dywait nepddim wrthych, dy
wedwch, vot yn rraid ir Arglwydd wrthynt: ac yn y man ef
a'i gellwng hwynt. A hyn oll a wnaeethpwyt, y gyflawni yr
hyn a ddoytpwyt trwy'r prophwyt, yn doydyd, Dywedwch i
verch Sion * Nycha, dy Vrenhin yn dyvot atatyn * war, ac yn
eistedd ar asen ac ebol llwdn asn, vreddol. Y discipulon a aeth-
ant, ac a wnaethant mal y gorchymynawdd Iesu yddynt, ac
a ddugesont yr asen a'r ebol, ac a ddodesont ei dillat arnynt, ac
ei gesodesont ef * arnwynt. A'thyrua ddirvawr a daneusont ei
dillat ar y ffordd: ereill a dorresont gangae or gwydd, ac ei tanu-
sont rhyt y ffordd. A'r dyrfa a oedd yn mynet or blaen, ac yn dy-
vot ar oll, oedd yn yn llefain, can ddywedyt, * *Ho-sanna* i vap
Dauid: bendigedic vo yr hwn y sy yn dywot yn Enw yr
Arglwydd, *Ho-sanna* rhwn wyt yn y [nefoedd] goruchaf. A'
gwedy ei ddyuot i Gaerusalem, y dinas oll a gynnyrfawdd, can
ddywedyt, Pwy yw hwn. A'r tyrvae a ddywedasant, Hwnyw'r
Iesu y Pprophwyt o Nasaret;, yn Galilea. A'r Iesu a aeth y
mewn i temi Dduw, ac ei taflawdd hwynt y gyd allan yr ei
oedd yn gwerthu ac yn prynu yn y templ, ac a ddymchwelawdd
gwerthy colomyr newydwyr-arian, a chadeiriae yr ei oedd yn
y lawr byrddaeb enot, ac a ddyvot wrthwynt, Mae yn escriuen-
nedic, Y tuy mab vi, tuy gweddi y gelwir, eithr chwi a ei gwnae
thoch yn, og ofilatron.

*ar i'ch cyfer.
*ebrwydd
*Wele
*vfydd,
*atati.
*Iacha, cadw, ymwared.

Yr ail Sul in Aduent.

Y Collect.

Y Gwynbydedic Arglwydd, yr hwn* a bereist yr oll scrythur lan yn escrifenedic er mwyn eyn athrawaeth a'n addysc ni: Caniatha bod i ni mewn cyfryw vodd ei gwrando, ei darllain, ei chwiliaw, ai dysgu, ac in mewn ei mwynhau, yd pan allom trwy ddyoddefaint a * chonffort dy gyssegredic air, ymgofleidio ac ymgynal can vendigeid' obaith y vuchedd dragwyddawl, yr hon a roddaist y ni, drwy'ein Iachawdr Iesu Christ. Amen.

*y

*chy sin

Yr Epistol.

Rom. xv.

Pa bethae bynac a yscrifenwyt or blaen, er addysc i ni yr escribenwyt, val y gallem ni trwy amynedd a'chonffort yr Scrythurae, gahel gobaith. A'Duw [penawdur] yr amynedd a'r* conffort a roddo y chwi synniet yr vn peth pawp y gylydd,* erwydd Christ Iesu, mal o gytundeb [ac] vn genae y galloch anrydeddy Dyw *a'thad ein Arglwydd Iesu Christ. Am hyn* cymerwch bawp y gylydd, mal y cymerawdd Christ ninae, i'ogoniant Duw. A'hyn a ddywedaf, bot Iesu Christ yn wasanaethwr yr* enwaediat tros wirionedd Duw, er sicrau'r addaweidion [a wnaethpwyt] yr tadae: Eithyr val y gallei y* Cenetloedd roddy gogoniant i Dduw dros ei drugaredd, megis y mae yn escrivenedic, Er mwyn hyn ith* cosffessaf ymplith yh Cenetloedd, ac y canaf ith Enw. A'thrachefyn y dywait, Ymlawen hewch Genetloedd y gyd aei bopl ef. A'thrachefyn, Molwch yr arglwydd yr oll Genetloedd, a chydvolwch ef yr oll poploedd. A'thrachefyn, Esaias addywait, E bydd gwreiddyn Iesse, ar hwn a gyfyd i lywodraethy yr Cenetloedd, yn hwnw y gobeith a'r cenetloedd. A'Duw 'r gobaith a'ch cyflawno o bob llewenydd, a'* heddwch trwy gredy, val y byddoch* gyfoethogion yn-gobaith, trwy nerth yr Yspryt glan.

*cysur

*ar ol

*ogone-ddu, to-llianu Sel

*dechyni wch.

*circumcisio.

Yr Euangel.

Luc.xxi.

*cyngyt *werin *dyspet-dain *chwn-wch *gyffely-piaeth *bragoz-aw, *yn ago *a dzan-gant

No y byddant arwyddion yn yr haul, a'r lleuat, a'r ser: ac ar y ddaear y bydd *gwascva ar y *popul, gan gyving gyngoz: y moz a'r tonnae yn rhuo, a'dynion yn digaloni rac ofn, a dysgwyl cyfryw betheu a ddaw dros y *ddayar: canys nerthoedd y nefoedd a gyffroir, ac yno y gwelant vap y dyn yn dawot mewn wybzen, *a'gallu a' gogoniant mawr. A'phan ddechrauo hynn vot, yno, edzychwch y vyny, a'chodwch eich pennae: canys mae eich prynedigaeth yn nesay. Ac ef ddyvot wrthwynt barabol, Gwelwch y ffiguspzen, a'r oll pzenniae eraill, pan ddechreuant *blagurаw, chwith-e yn ei gwelet, a wyddoch o hanoch ich hunain vot yr haf yn agos. Uelly pan weloch gyflawni y pethae hyn, cydnabyddwch vot teyrnas Dyw *geyr llaw. Yn wir y dywedaf wrthych, na dderbydd yr oes hon hyd yny chwplaer [hyn] oll. Nef a daear * a ant heiblo, eithyr vyngeiriae i nid ant heibio.

Y trydydd Sul yn Aduent.

Y Collect.

*obwy *llewycha

Arglwydd, atolygwn yt glustymwzandaw a'n gweddion, a' thrwy dy radlawn* ymweliat, gole dywyllwch eyn calon, trwy eyn Arglwydd Iesu Chzist.

Yr Epistol.

i Coz.iiii. *trinwyr, gwast ordwyr, gozchwylwyr, ystiwerdleit

Ymered dyn nyni mal hyn, megis gweinidogion Chzist, a' * llywodraethwyr dirgelion Duw Ac am ben hyn gobyn a wneir gandlywodraethwyr gahel pawb yn ffyddlawn. Ac am dana vi, lleiaf, dim cenyf gatel * bymbarny geny chwi, neu gan varn dyn: ac nid wyf chwaith yn vymbarnu vyhun. Can na wnn i vymbot yn euog o ddim ni'm cyfiawnheir er hyny: eithyr yr hwn a'm barn i, yr Arglwydd yw. Can hynny na vernwch ddim cyn yr amser, hyd yny ddel yr Arglwydd, yr hwn a'oleua ddirguddiedigion y tywyllwch, ac aeglura vedyliae caloneu: ac yno y bydd moliant i bawp gan Ddew.

Yr

Yr Euangel.

Math. xi.

PAn glybu Joan ac ef yn-carchar o ywrth weithredoedd Christ, e ddanvones ddau oei ddiscipulon, ac a ddyvot wrthaw: Ae ti yw'hwn a ddaw, ai dysgwyl a wnawn am arall. Jesu a atebawdd ac a ddyvot wrthynt, Ewch. a'managwch i Joan pethae a glywsoch ac a welsoch y mae'r daillion yn cahel ei golwc, a'r cleifion gohanol wedy ei glanhay, a'r byddair yn clywet, a'r meirw y gyfodir, a'r tlodion yn dervyn *yr Euangel. A'dedwydd yw'r *neb ny *rwystrir om plegit i. Ac wynt yn mynet ymaith, ef a ddechreuawdd Jesu ddywedit wrth y popul, am Joan, Pa beth yr aethoch ir *diffeith i edrych am danaw, ai corsen a *yscytwei gan wynt. Eithyr pa beth yr aethoch yw welet. Ai *dyn wedy'i wisco mewn dillat esmwyth. *Nych a'r rei ys y yn gwisco dillat esmwyth, mewn tai *Brenhinoedd y maent. Eithyr pa beth aetho chwi yw welet. Ai Prophwyt. Je dywedyt ydd wyf wrthych, a'mwy no Phrophwyt. Can ys hwn yty'w y neb y mae yn escrivenedic am danaw, * Nycha, mydi sy yn danvon vyngenat rac dy wynep, yr hwn a parato a dy ffordd oth vlaen.

*Dangyswysc.

*coelvain

*hwn.

*thramgwyddo wrth yb

*anialwch.

*f. glas.

*g wr

*Whely.

Y pedwerydd Sul in Aduent.

Y Collect.

A *Rodderch a Arglwydd (atolygwn y ty) dy gadernit, a dyret in plith, ac a mawr nerth cymorth ni, ac am y rhwystr a'r lluddias ys ydd arnam can enwiredd ein pechoteu, bot ith ddaionus rat ti (trwy ddiwygiat dy Vap ein Arglwydd) ein ymwared ni yn ebrwydd: i ba vn y gyd a'thi a'r Yspryt glan, y bo anrydedd a gogoniant, yn oes oesoedd. Amen.

*Dercha cyvot.

Yr Epistol.

Phil. iiii.

LLawenhewch yn yr Arglwydd yn oystatawl, a'thrachefyn y dywedaf, llawenhewch. Bit eich arafwch yn espysawl i bawp dyn. Y mae yr Arglwydd* yn agos. Na* ofelwch amddim, eithyr ympop dim trwy

weddi, a'deisyf, gyd a rhoi diolch * yspyser eich gofynion gyrbron Duw. A'heddwch duw yr hwn ys ydd, yn rhagori pop deall, a gaidw eich calonae, a'ch meddyliae yn-Christ Jesu.

*amlycaer

Yr Euangel.

Joan.i.

A *Hyn (yw) testiolaeth Joan, pan ddanfonawdd yr Iuddeon o Gaerusalem Offeiriait a'Leuiteit y ofyniddo, Pwy wyti. Ac ef a coffessawdd ac ni wadawdd, ac a * addefawdd yn olae, Nyd myfi yw y Christ. Yno yr holesant ef, Peth yntae ytwyt. Ai ti Elias, Ac ef a ddyuot, Nac wyf. Ai yr Prophwyt wyt ti. Ac ef aatebawdd. Nac ef. Yno y dywedesant wrthaw. Pwy wyt, val y gallom roi atep ir ei a'n danfones. Peth addywedy am danat dyhun. Ef a ddyuot, Myfi yw llef yn llefer ydd yn y diffeith, * Cyweiriwch ffordd yr Arglwydd, mal y dyvot Esaias Prophwyt. A'r ei a ddanfonesit, oeddynt or Phariseieit. Ac wy aei holesont ef, ac a ddywedesont, wrthaw, Paam ydd wy titheu yn Batyddiaw, a's ti nid yw'r Christ nac Elias, na'r Prophwyt. Joan ei atebawdd ac addyuot myfi'sy yn batyddiaw a d'wfyr: eithyr y mae yn sefyll yn eich * cenawl, yr hwn nyd adwaenoch chwi. Ys hwnw yw ef a ddaeth I'om ol i, yr hwn a'm rhagorawdd i: yr hwn * nid wyf fi deilwng y ddatot carrae ei escit. Hyn yma a wnaethpwyt ym Bethabara * tros Iorddonen, lle ydd oedd Joan yn Batyddio

*Hon. *addefwys.

*llefain, crio *Union wch arloyswch,

*perfedd

*ny haeddwn.

*y tuhwnt, y tu draw

Die natalic Christ,

Y Collect.

O Ll alluawc Dduw, yr hwn a roddeist i ni dy vnmab i gymryt * ein anian arnaw, ai eni heddiw o forwyn bur: Caniatha bot eyn adgenedly a'n gwneuthur yn blant y ty drwy fabwys a'rrat, a'pheunydd ein adnewyddu trwy dy lan yspryt, trwyr vnrhyw ein Arglwydd Iesu Christ, yr hwn a * vywoca ac a deyrnasa y gyd a thi yn oes oesoedd.

*syr yn byw a deyrnasu

Yr Epistol

DYw lawer gwaith a'llawer modd a ymddiddanodd gynt a'r tadae trwy'r Prophwyti Yn y dyddiaie dywethaf hyn yr ymddiddanodd ef a nyni trwy ei vab yhun, yr hwn a wnaeth ef yn etivedd pop peth, trwy'r hwn y gwnaeth ef y bydoedd: yr* vn can ei bot yn llewych y gogoniant, ac yn wir lun ei* berson ef, ac yn cynnal pop peth trwy ei air galluawc ef, wedy * glanhay ein pechodae trwydaw ef ehun, ys ydd yn eistedd ar ddeheulaw a mawredd yn yr vchelion yn gymeint y gwnaethpwyt ef yn* well n'ar Angelion, ac y meddawdd ef Enw mwy ragorawl nac wyntwy. Can ys wrth pwy o'r Angelion er ioet y dybot ef, Ti yw vy mab, mybi hed-dyw ath enillawdd. A'thrachefyn, Mi vyddaf dad i-ddaw, ac ef vydd mab y mi, A' thrachefyn pan yw ef yn dwyn ei vap *cyn-t'aned ir byt, y dywait, Ac oll Angelion Duw aei addolant ef. Ac am yr Angelion y dywait, Ef a wna yr yspryttion yn genadae iddaw, aei wasmaethwyr* o fflamm dan. Eithyr wrth y mab y dywed, Dy eisteddvot dduw ys yd yn oes oesoedd. Teyrnwialen vnion, teyrnwialen dy deyrnas di. Ceraist wirionedd ac a gascheist enwiredd: am hyny Dyw ys ef dy dduw di ath irawdd ac oleo* gorvoledd vch pen dy gyvìellion. A'thydy Arglwydd yn y dechreu a sailiest y ddaear, a'gweithredoedd dy ddwylo yw'r nefoedd. Wyntwy a ddarvyddant, a'thydi a barhay: ac wynt a henaiddiant megis* dilledyn: a'megis gwisc y plygy wynt, ac a y newidir: tithae yr vn ytwyt, ath vlynyddedd ny phallant.

Heb.i.

*hwn vap.

*sylwedi hanvod.

*carthu ardderchawc

*cynenid

*yn

*eliawdd

*enir-iawdd nei treiddiodd.

*llawenydd.

*pilin

Joan.i.

Yr Euangel

YN y dechrae yd oedd y gair, a'r gair oedd gyd a duw, a' Duw oedd y Gair hwnnw. Hwnn oedd yn y dechrae gyd a Duw. Pop peth a wnaethpwyt trwyddaw ef, ac ebddaw ef ny wnaethpwyt dim ar a wnaethpwyt.

*lewcha *amgyffred.

Yntho ef ydd oedd bywyt, a'r bywyt oedd* golauni dynion. A'r golauni hwn a*dywynna yn y tywyllwch, eithyr y tywyllwch nyd oedd yn y gynwys ef. Ydd oedd dyn a ddanvonesit ywrth Dduw, a'ei enw ytoedd Ioan. Efe a ddaeth yn testiolaeth*, ys ef er dwyn testoliaeth * o'r golauni, val y credai pawp trwyddaw ef. Nid efe oedd y golauni hwnw, anid ei [ddanvon] i destiolaethu o'r golauni. Hwn oedd y gwie olauni, yr hwn a oleua pop dyn sy yn dyuot ir byt. Yn y byd yr oedd ef,* a'r byt a wnaethpwyt trwyddaw ef, a'r byt ny's adnabu ddim o hanaw. At yr eiddaw ehun y daeth, a'r yddaw ehun ny's erbyniesont ef. Cynniuer a ei derbyniesont ef, ef a roddes yddwynt* veddiant y vot yn veibion Duw [nid amgen] ir sawl, a credant yn ei enw ef, yr ei nid o waedae, nac o* ewyllys y cnawt,* nac o'wyllys gwr, amyn o Dduw y ganet wynt. A'r Gair a wnaethpwyt yn gnawt, ac e drigawdd yn einplith, (a gwelsam ei ogoniant ef, mal gogoniannt vn map geni[y ddaeth* ywrth y tad] yn l'awn rhad a'gwirionedd.

*am

*braint *plant. *chwant.

Sydd gwyl sanct Stephan,

Y Collect.

*erlynwyr

CAniatha y ni, Arglwydd, ddyscy caru eyn gelynion drwy esempl dy verthyr Sanct Stephan, yr hwn a weddiawdd tros ei * arteithwyr arnati yr hwn wyd ynct oes oesoedd. Amen.

Yna y canlyn Colleg o'r Natalic, yr hwn a ddywedir yn oystat yd dydd Kalan.

Yr Epistol.

Act.vii.

*yscr... haw dys... rethain... oedd... taw.

AC Stephan yn llawn o'r Yspryt glan, can edrych yn ddyval tu ar nefoedd, a weles ogoniant Duw, ac Iesu yn eistedd ar ddeheulaw Duw, ac ef a ddyuot,* Nycha, mi wela'f y nefoedd yn agoret a'Map y dyn yn sefyll ar ddeheulaw Duw. Yno* gawri a wnaethant a llef vchel, ac a gaeasont ei clustiae,

ac a * ruthresent ar vnwaith arnaw, ac a'ei tavellsont ef*[allan]or dinas ac aei llapyddie sont: a'r testion a ddodesont ei'dillat ar lawr wrth draet gwr ieuanc, a elwit Saul. Ac wy a lapyddiesont Stephan, y oedd yn galw[ar Dduw]ac yn dywedyt Arglwydd Iesu, derbyn vy yspryt. Ac ef estyngodd ar i liniae, ac a lefawdd a llef vchel, Arglwydd, na ddod yn y herbyn wy y pechot hwn. A' gwedi y ddaw ddywedyt hyn, ef a *hunawdd.

*gyrchesont
*y maes.
*gyscawdd

Yr Euangel.

Nycha, ydd wyf yn danvon atoch Prophwyti, a'doethion, ac Scrivenyddion, ar ei o hanynt a leddwch ac a crogwch: ar ei a hanynt a yscyrsiwch yn eich* synagogae, ac a* erlidwch o* dref i dref, mal y del arnoch chwi'yr oll waed gwirian ar a *ellyngwyt ar y ddaear, o waet Abel gyfiawn yd yn-gwaet Zacharias vap Barachias, yr hwn a laddesoch rhwng y Templ ar allor. Yn wir y dywedaf wrthych, y daw hyn oll ar*y genedlaeth hon. Caerusalem, Caerusalem, yr hon wyt yn lladd y Prophwyti, ac yn llapyddiaw yr ei addanvonir atat, pa sawl gwaith y mynesswn* gasclu dy blant ynghyt, megis y cascla yr iar hei chywion y dan hei adanedd, ac ny's myddnech.* Nycha, e adewir ychwy eich cartref yn* ancyvanedd. Can ys dywedaf wrthych, n'ym gwelwch yn ol hyn, yd yny ddywedoch, Bendigedic yw'r hwn a ddaw yn enw yr Arglwydd.

Mat. xxiii
*cynulleidvae.
*erlynwch.
*ddinas
*ddigeuwyt
*yr oes.
*glascy
*Welyddiffaith

Dydd g gwyl Ioan Euangelwr.

Y Collect.

Arglwydd trugarawc, attolwc y-ty dywynnu oth ddisclair lewych ar dy Eccleis, yd pan voy-ddhi wedir oleuaw gan athrawaeth dy wynfydic Apostol ac Euangelwr Ioan, allu dyfod ith ddoniau tragwyddol, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yr epistol.

j. Ioan. i.

YR hynn oedd o'r dechrae, yr hyn a glywsam, yr hyn a welsam a'n llygait, yr hynn a edrychasam arnaw, ac a deimlawdd ein dwylaw erwydd gair y bywyt (canys y bywyt a ymddangosawdd, ac eu gwelsam, ac ym yn testiolaethy, ac ydd ym yn manegy y-chwy y bywyt tragywythawl, yr hwn oedd gyd ar tad, ac a ymddangosawdd y nyni) yr hynn, [meddaf] a welsam ac a glywsam, hynny ddym yn ei adrodd ychwy, val y caffoch chwithae gymddeithas gyd a ni'ac mal y bo ein cymdeithas ni'gyd ar tad a chyd aei Vap ef Iesu Christ. A'hynn ydd ym yn ei escribeny atoch, val y bo cyflawn eich llawenydd. A'hynn ytyw'r genadwri aglywsam ni ganthaw, ef, ac ydd ym yn manegy ychwy, bot Duw yn olauni, ac nad oes dim tywyllwch yntho ef. A's dywedwn bot yn i*gymddeithas ac ef, a'rhodiaw mewn tywyllwch, celwyddoc ydym, ac nid ym ar* y gwir. Au'd a's rhodiwn yn y golauni, megis y mae ef yn y golauni, ni gawn gydgymdeithas a ei gylydd, a'gwaet Iesu Christ ei vap ef a'n glanha ni y wrth pop pechat. A's dywedwn ein bot eb pechat, ydd ym yn ein twyllaw ein hunain, ac nid oes ynom wirionedd. A's addefwn ein pechotae, ffyddlaw a'chyfiawn yw ef, y vaddae i ni ein pechatae, *a'n glan hay o ddywrth pop enwiredd. A's dywedwn na phechasom, ydd ym yn ei wneythyr ef yn gelwyddoc, aei*air nid yw ynom.

*gyfundap
*yr iawn
*carthu
*athroaeth.

Yr Euangel.

Ioan. xxi.

IEsu a ddywot wrth Petr, *canlyn vi. Yno Petr a droes o amgylch, ac a ganvu y dyscipul yr hwn oedd hoff gan Iesu, yn *canlyn, yr hwn hefyt a roesei ei bwys ar ei ddwyfron ef ar swper, ac a ddywedesei, Arglwydd, pwy yw hwn a'th vradycha di? Petr pan ei gweles, ef a ddywot wrth Iesu, Arglwydd, peth am hwn? Iesu a ddywot wrthaw, A's mynnaf y-ddaw aros yd yny ddelwyf, beth [yw hyny] y ti? *canlyn di vi. Am hynny ydd aeth y gair hwn ym plith y broder, na byddei varw'r discipul hwn. Eithr ny ddwetsei'r Iesu wrtho. Ny bydd ef varw: a nid. A's mynnaf y-

*Dilin.
*dylyn.
*dilin.

daw aros yd yny ddelwyf, beth ywo hynny y ti? *Hwn yw'r discipul hwnnaw, ys ydd yn testiolaethy am y pethae hynn, ac a escrifennodd hyn, a gwyddom bot yn wir ei testiolaeth ef. Ac y mae llawer o bethae eraill a wnaeth yr Iesu, yr ei, pe yd escribenit wynt eb=ado=bn, tybyet yddwyf na's galley y byt *am gyffred y llyfrae a yscribennit.

*efe
*dderbyn gymeryd gynnwys

Die gwyly meibion gwirian.

Y Collect.

OLl* gyboethawc ddnw yr hwn y bu y dydd hwn ir gwirianieit dy *dystion, gyffesu a'dangos dy boliant, nid gan ddywedyt, a nid gan farw: lladd yn barw pob rhyw anwiredd ynom: mal y bo yn ein ymworeddiat, in buchedd bynegi dy ffydd, yr hon yddym a'n tafod ym chyffesu, trwy Iesu Chr.st yn Arglwydd. Amen.

*alluawc
*berthyri

Yr epistol

EDrychais, a'nycha, yr oedd oen yn sefyll ar bynyth Sion, a gyd ac ef cant, da'ugain a'phedair mil, ac enw ei dad yn escribennedic yn ei talcenne. A'chlyweis lef or nefoedd, megis sain llawer o ddyfredd, a'megis sain *twrwf mawr: a'chlyweis sain telynorion yn *canu ei telyne. Ac yn canu megis caniat newydd geyr bron *y tron, a'geir bron y petwar anibal, a'r henafieit, ac ni bedrei nep ddyscy y caniat hwnw, *namyn y cant, da'ugain a'r pedeir=mil hynny, *yr ei a brynwyt o'r ddaiar. Yr ei hyny yn yny *halogwyt gan wrage d: can ys gwyryfon ynt: yr ei hyn a ganlynant yr Oen y bale bynac yr *a: yr ei'n a brynwyt ywrth ddynion, sef yn blaenffrwythe'i ddnw, a'r Oen. Ac yn genae yr ei ny chahat ddim twyll: canys *di=bai ytynt geir bron Tron Duw.

Apo. xiiii.
*swn, dwrdd
*taran trwst
*chwa. rae
*yr orsedd eisteddva
*anid
*malpe
*lygrwyt
*el
*digwl diwagul, dibrych, diuan, dinam.

Mat. ii.
*gwsc, breuddwyt.
*Cwyn
*ffo y
*egypt.
*yw
*ar
*val
*siomi
*Dewinion.
*broydd, therviniau
*llwyr, graff.
*griddfan ochain

Yr Euangel.

Angel yr Arglwydd a ymddangosawdd i Joseph trwy *hun, gan ddywedyt, *Cyvot, a'chymer y mab-bychan a'ei vam, a'*chilia r'*Aipht: a'bydd yno yd yny ddyw ewyfyty: can ys ceisiaw a wna Herod y map-bychan, *er ei ddiva. Ac ef pan ddyhunawdd, a gymerth y map, a'ci vom* o hyd nos, ac a giliodd ir Aipht, ac yno y bu, hyd varwolaeth Herod, * yn y gyflawnit, yr hyn a ddywetpwyt gan yr Arglwydd trwy'r Prophwyt, gan ddywedyt, O'r Aipht y gelwais vy map. Yno Herod pan weles ei *dwyllo gan y * Doethion a ffromawdd yn aruthr, ac ef a danvonawdd [sawdwyr] ac a laddodd yr oll veibion ar oeddynt ym-Beth-lehem ac yn cwbyl o hei chyffinydd, o ddwyflwydd oet, a'than hynny* wrth yr amser a ymofynesei ef yn * ddichlin ar doethion. Yno y cyflawnwyt yr hyn a ddywetsit can Jeremias y Prophwyt, gan ddywedyt, Llef a glywet yn Rhama, galar, ac wylofain* a chwynvan mawr: Rachel yn wylo am hei phlant, ac ny vynnei hei chonfforddio, can nad oeddynt.

Y Sul yn ol die natalic

Y Collect.

Oll alluawc ddew, yr hwn a roddaist i ni. &c. Val ar ddie natalic Christ.

Galat. iiii
*val, plentyn.
*er i bot
*arffedogon tutorion.

Yr epistol

Hyn ydd wyf yn ei ddywedyt, tra bo yr etivedd yn *vachcen, nid oes gohanieth rhyngthaw a'gwas, *cyd bo ef yn Arglwydd ar y cwbyl, eithr y mae ef y dan * ymgleddwyr a llywodraethwyr, yd yr amser a'osodes y tat. Ac velly, ninae pan oeddem vechcin yr oeddem yn gaethion y dan gwyddorion y byd.

Eithr

Eithr gwedy dawot cyflawnder yr amser, yd anvones Duw ei vap vn wneithuredic o * wreic, ac yn* wnethuredic y dan y* Ddeddyf, val y gallem dderbyn braint* mabwriaeth. A chan eich bot yn veibion, e ddanvonawdd Duw yspryt ei vap i ch calonae, yr hwn ys y yn llefain, Abba, Tad. Ac velly nid wyt ti mwy yn was, anid map: ac a's map, etivedd hefyd iddi Duw trwy Christ.

Yr Euangel.

LIber * cenedleth Iesu Christ vap Dauid, vap Abrahā. Abraham a * genetlodd Isaac. Ac Isaac a genetlodd Iacob. Ac Iacob a genetlod Iudas, a ei broder. Ac Iudas agē etlod Phares, a Zara o Thamar. A'Phares a genetlawdd Esrom. Ac Esrom a genetlawd Arā. Ac Aram a genetlod Aminadab. Ac Aminadab a genetlawdd Naasson. A' Naasson a genetlawd Salmon. A' Salmon a genetlawdd Booz o Rachab. A' Booz a genetlawdd Obed o Ruth. Ac Obed agenetlawdd Iesse. Ac Iesse a genetlawdd Dauid Vrenhin. A'Dauid Vrenhin a genetlawdd* Solomon o hon oedd [wreic] Vrias. A' Solomon a genetlawdd Roboam. A'Roboam a genetlawdd Abia. Ac Abia a genetlodd Asa. Ac Asa a gentlawdd Iosaphat. Ac Iosaphat a genetlawdd Ioram. Ac Ioram a genetlawdd Osias. Ac Osias a genetlawdd Ioatham. Ac Ioatham a genetlawd Achaz, ac Achaz a genetlawd Ezecias. Ac Ezecias a genetlawdd Manasses. A' Manasses a genetlawdd Amon. Ac Amon a genetlawdd Iosias. Ac Iosias a genetlawdd Iacim. Ac Iacim a genetlawdd Iechonias, a'ei broder yn-cylch amser ei* traigl i Vabylon. Ac yn ol ei treiglo hwy i Vabylon, Iechonias a genetlawdd Salathiel, A' Salathiel a genetlawdd Zorobabel. Ac Zorobabel a genetlawdd Abiud. Ac abiud a genetlawdd Eliacim. Ac Eliacim a genetlawdd Azor. Ac Azor a genetlawdd Sadoc. A' Sadoc a genetlawdd Achim. Ac Achim a genetlawdd Eliud. Ac Eliud a genetlawdd Eliazar. Ac Eliazar a genetlawdd Matthan. A' Matthan a genlawdd Iacob. Ac Iacob a genetlawdd Ioseph, gwr Mair, or hon y ganet Iesu yr hwn a elwir Christ. A'r oll* genedlaethae o Abraham i Ddauid, pedair Cenedlaeth ar ddec: ac o Ddauid yd y treigl ir Babilon, pedair* cenedlaeth ac ddec: ac or treigl i Babylon

*verch, vun, wreigenith
*darestyngedic.
*Gyfraith.
*gynwyse mabwys.
Math. i.
*iachae
*enillodd a gavas
*i Abraham ganet Isaac
*Selef.
*erchynedigaeth, dugiat, symud
*oesoedd.
*oes, to

yd Christ, pedair cenedlaeth ar ddec. A genedigaeth Iesu Christ oedd val hyn, wedy dyweddio Mair ei vam ac Joseph, cyn na ei dybot wy ynghyt, hi a gahat yn veichioc o'r yspryt glan. Ac Joseph y gwr hi can ei vot yn gyfion, ac nad e wyllysei y *enllibio hi, a amcanawdd y rhoi hi ymaith yn ddirgel. A thra ytoedd ef yn bwriady hynn, *nycha, Angel yr Arglwydd yn ymddangos iddaw trwy hun, gan ddywedyt, Ioseph vap Dauid, nac ofna gymeryd Mair yn wreic y=ty can ys yr hynn a genetlwyt yntheì, ys yd or yspryt glan. A hi a *ddwc vap, a thi a elwi ei Enw ef Iesu: can ys ef a *iachaa ei popul o ddywrth ei pechatae. A hynn oll a wnaethpwyt er cyflawny, yr hyn addywetpwyt gan yr arglwydd trwy'r prophwyt, can ddywedyt, *Nycha, morwyn a vydd veichioc, ac a ddwc vap, a'hwy alwant y enw ef Emmanuel, yr hwn a's *esponir, a arwyddocaa, Duw gyd a ni Ac Joseph, pan *ddihunodd o hun, a wnaeth megis y gorchymynesei Angel yr Arglwydd yddaw: ac a gymerawdd ei wreic. Ac nyd adnabu ef yhi, yd pan escorarawdd hi ar hei map cyn=enid, ac ef alwodd y enw ef Iesu.

*hortio
*dan llaw, eb wybot
*wele.
*gwsc, breuedd wyt.
*escor ar
*galdw
*Wele, synna
*Kiain, lec ain, gwyry
*dehenlir ddeffroc: o gwscu

Die kalanneu Enwaediat Christ.

Y Collect.

OLl allwawc dduw, yr hwn a wnaethost ith wynfydedic fab dderbyn *enwaediat a bot yn vfydd ir *ddeddyf er mwyn dyn: Caniata i nyni iawn enwaediat yr yspryt, yd pan vo yn calonau an oll alodau wedi i marfolaethu iwrth fydol a chnawdawl anwydau allu ymhob ryw beth vfyddhau ith wynfydic ewyllys trwy'r vn ryw dy Vap Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

*amgylch dorriat
Gyfraith

Yr Epistol

GWyn ei byt y gwr, ni*liwia Duw bechat iddo. Can hyny a bydd y gwynfyt hwnn ir *enwaediat [yn unic] nei ir ei nid enwaedir arwynt hefyt? Can ys dywedyt ydd ym, ddarvot cyfrif ffydd i Abraham yn gyfiawnder. Py wedd wrth hyny y cyfrifwyt, ai wedy yr enwaediat, ai cyn yr enwaediat, nyd wedy yr enwaediat, anid cyn yr enwaediat. A'gwedy yddaw gymeryd arwydd yr enwaediat, [megis] yn insel ar gyfiawnder ffydd yr hon oedd ganthaw, cyn yr enwaediat, mal y byddei, ef tad cynnifer oll ac a credent, eb yr enwaediat, mal y cyfrifit yn gyfiawnder yddynt wy hefyt, a' bod yn dad yr enwaediat, ys ef nid yn unic ir ei a hanoedd or enwaediat, *eithyr yr ei hefyt a gerddant lwybrae ffydd ein Tad Abraham, [yr hon oedd ganto] cyn yr enwaediat. Can ys nid trwy'r *ddeddyf [y doyth] yr addewit i Abraham nei yw hiliogaeth ef, y bot yn etiued *ir byt, anid trwy gyfiawnder ffydd. O blegit as yr ei syd o'r ddeddf yw'r etifeddion, gwag yw'r ffydd, a'dirym yw'r addewit.

Rom.iiii.
*chyfrif
*Circumcision.
*onyd.
Gyfraith
*or

Yr Euangel.

AC e ddarvu, gwedy myned or Angelion o ywrth y bugelydd ir nefoedd, yno y dywedesont wrth y gylydd, Awn ninae yd ym *Bethle-hem y welet y peth hynn y ddarvu [ac] y ddangosawdd yr Arglwydd y ni. Yno y daethant ar ffrwst, ac a gawsant Vair ac Ioseph, a'r dyn-bychan wedy ei ddodi yn y preseb. A'phan ei gwelsont, wy wnaethant y peth yn gyhoeddus yr hyn a ddywedesit wrthynt am y dyn bychan hwnw. A'phawp ar ei clywsant, a ryveddasant * am y pethae y ddywedesit yddynt can y bugelydd. A'Mair a gatwodd y * pethae hyn oll, gan [ei] hystyriaw yn hei chalon. A'r bugelydd a ymchoelasant, can roddy gogoniant a moliant y Dduw, am bop peth a'glywsent ac a welsent, megis y dywedesit wrthynt. A'gwedy cyflawny yr wyth vet dyd, y enwaedy ar y dyn-bychā, yno y galwyt ei enw

Luc.ii.
Bethlem
*o bleit
*geiriae

ef Iesu, yr hwn a enwesit can yr Angel, cyn ei ymddwyn ef ynghroth.

A's bydd Sul rhwng yr Ystwyll ar kalan, yna bit ymarfer o'r vn Collect, yr Epistol ar Euangel ar y Commun, ac a ddywetpwyt ar ddydd kalan.

Die gwyl Ystwyll

Y Collect.

DUW, yr hwn trwy tywyosgaeth seren a ddangoseist dy vn mab ir cenelaethau: Caniatha yn drugarawc i ni y sawl sydd ith adnabot yr awrhon drwy ffydd, allu yn ol y buchedd hon gael mwyniant dy ogonedus dduwdawt, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yr Eepistol

Ephe.iii.
*ymyrraeth menyfraeth
*gyfrinach.
*vchof.
*datguddwyt.
*trwy'r
*vinistr. venyfcwr.
*yn awr
*arbenigion.
*trwy.
*amcan, ar vaeth, llunaeth
*hyder
*ffordiato

ER mwyn hyn, myfy pawl ys ydd garcharor Christ Iesu tros o chwi'r cenetloedd, a's clywsoch o *lywodraeth rat Duw, a roddet i mi tu ac atochwi, [ys bot y ddyw] trwy* weledigaeth ddangos ymy y * dirgelwch hynn (megis ydd escriuenais* o'r blaen mewn y chydic[eiriae,] wrth ir hyn pan darlleoch, y gell'wch ddyall vyngwybodaeth yndergelwch Christ yr hyn [ddirglewch] ny venagwyt mewn oesoedd eraill i veibion dynion, megis yr*eglurwyt yr awrhon ym saint Apostolion ef aei Prophwyti gan yr Yspryt, [nid amgen] bot yn gytetiueddion, hefyt a'chyt-corph, a'chyfrannogion oei addewit ef yn Christ*gan yr Euangel, ir hon im gwnaethpwyt yn * wenidoc trwy ddawn rat Duw yr hwn a roddet ymy trwy waith ei allu ef. Sef i mi ylleiaf o'r oll saint y rhoddet y'rat hynn, y bregethu ymhlith y Cenetloedd anveidrawl olud Christ, ac i oleuo i bawb beth yw cyfraniat y dirgelwch, yr hyn er ioed oedd guddiedic yn-duw, yr hwn a creawdd pop peth trwy Iesu Christ, er mwyn,* yr awrhon ir * penaethieit ar galluoedd yn y nefolion[leoedd] bod egluro* can Eccleis mawr liosawc ddoethinep Duw, yn'ol yr *arddodiat tragywyddawl, yr hwn a wnaeth ef yn Christ Iesu ein arglwydd gan yr hwn y mae i ni*rydit a chyrchva mewn hyder, trwy ffydd yntho ef.

Yr Euangel.

Math.ii.

PAn anet Iesu ym Beth-lehem [dinas] yn Iudeah yn-diddiae Herod Brenhin, *nycha Doethion a ddoethant dr Dwyrain i Gaerusalem, can ddywedyt, Y'le mae Brenhin yr Iuddeon y aned: can ys gwelsam ei seren ef yn y Dwyrain, a' daetham y addoly ef. Pan glywodd Herod brenhin [hynn,] e *gyffroes a' chwbl o Gaerusalem gyd ac ef. Ac ef a alwodd ynghyt yr oll archoffeiriait, ac *yscribenyddion y popul, ac a ymovynodd ac wynt p'le y genit Christ. Ac wynt a ddywedysont wrthaw, Ym Beth-lehem yn [gwlad] Iudeah: can ys val hyn y mae yn escribenedic trwy'r Prophwyt, Tithae Beth-lehem yn tir Iudeah nid y lleiaf wyt ymplith Tywysogion Iudah: can ys ohanat ti y daw y tywysawc a byrth vym popul Israel. Yno Herod * yn gyfrinachol a alwodd y Doethion, [ac] a ymofynawdd yn * ddiyscaelus pa amser yr ymddangosesei y seren, ac ef y danvones wynt i Beth-lehem, can ddywedyt, Ewch, ac ymovynwch yn ddiyscaelus am y map-bychan, a gwedy ychwi y gaffael ef, manegwch i mi drachefyn. mal y gallwyf vinau ddybot a'i addoli ef. Gwedy yddynt glywet y Brenhin, wy a ymadawsont: * a, nycha, yr seren yr hon a welsent yn y Dwyrein, oedd yn myned oei blaen hwy, yd yn y ddeuth a sefyll goruch [y lle] ydd oedd y map-bychan. A'phan welsant y seren, llawenhay a wnaethan a llawenydd mawr, dros pen, ac aethont ir tuy, ac a gawsont y dyn-bychan gyd a Mair ei vam, ac a gwympesont ir llawr, ac y addolesont ef, ac a egoresont ei tresawr, ac a offrymesont iddaw anregion, ysef aur, * thus a' myrrh. A'gwedy y rhybyddio wy can Dduw trwy hun, nad * ymchoelent at Herod, * ydd aethant trachefyn y'w gwlat ehunain rhyd ffordd arall.

*wele
*gynyrfwyt,
*ddeechrynawdd
*gwyrllen
*ddirgel, dan llaw.
*llwyr
*ac wely
*yscor coethat
*aent
*y dychwelesant.

Y Sul kyntaf gwedi'r Ystwyll.

Collect.

ARglwydd da a'tolygwn yty dderbyn yn drugarawc weddiau dy bobyl y sydd yn galw arnat. A chaniatta yddynt, ddeall a gwybot yr hyn a ddylyn i wneuthyr. A hefyd cael rat a gallu i wneuthyd yr unrhyw, trwy Iesu Christ yn arglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Rom. xii.

*resinabl
*ymgyfluniwch
*archaf
* sy weddus, iawn
*ympwyllic, yn gymmetrol

VElly atolwc ywch broder, er trugareddae Duw, roddy o hanoch eich cyrph yn aberth byw, lan, gymeradwy gan dduw, [ys ef]eich resymol wasanaeth Duw. Ac nac * ymgydweddwch ar byt hwn, anid ymnewidiwch trwy adnewyddiat eich meddwl, mal y galloch broui pa beth yw ewyllys da Duw, a' chymeradwy a' pherfeith. Canys * dywedaf trwy y rat a roddet y my, wrth bob-vn ys ydd yn eich plith, na bo i neb gymeryd arno ragor ddyall nag * a ddirpar ei ddyall anid dyall * gan pwyll, mal y rhanodd Duw i bob-vn mesur ffydd. Canys megis y mae i ni aelodae lawer yn yr vn corph ac nid yr vn swydd ys ydd ir oll aelodae, velly ninae yn llawer, ym vn corph yn Christ, a' phop vn, ym aelodae y'w gylydd.

Yr Euangel.

Luc. ii.

* Tad a mam
*yr herlot plentyn, y map
*siwrnai
*trasae
*ddygwyddodd
* Athrawon
*Havap, *wely
* yn drwc ein calon
*rat, hoffedd

R* Ieni Iesu vyddent yn mynet i Gaerusalē pop blwyddyn, ar wyl y Pasc. A' phan ytoedd ef yn ddauddecblwydd oet, wy aethant i vyny i Gaerusalem yn ol devot yr wyl, a' gwedy cyflawny yr dyddiae, ac wynt yn ymchoelyt, y trigawdd * y bachcen Iesu ar ol yn Caerusalem, eb wybot i Ioseph a'i vam ef, eithyr can tybieit y vot ef * ar y ffordd gyd ac wynt, aethant * daith ddiernot, ac ei caisiesont ef ym plith [ei cenetl]'ai cydnabot. A' phryd na chawsant ef, yr ymchoelasant i Gaerusalem, ac ei caisiasant. Ac a * ddarvu ym pen tridie yn ol, ydd wynt ei gaffael yn y templ, yn eistedd yn cenawl * y Doctorieit, yn gwrandaw arnynt, ac yn ymholy ac wynt. Ac a vu aruthr gan pawp ae i clywodd, ei ddyall ef a ei atepion. A' phan welsant ef, ryveddy a wnaethant, a'i vam a ddyvot wrthaw * Y map, pam y gwnaethost val hyn a ni? Nycha, dy dat a' minae * gan ymouidio ath gaisiesam. Ac ef a ddyvot wrthynt, Pa gaisio ydd oeddech arna vi? a'ny wyddech y gorvydei i mi vot yn cylch y pethae a berthynant im tad? Eithr nid oeddent wy yn deall y gair a' ddyvot ef wrthynt. Yno ydd aeth ef i wared gyd ac wynt ac a ddaeth i Nazaret, ac a vu ostyngedic yddynt: A'i vam ef a gatwodd yr oll' airieu hynn yn hei chalon. A'r Iesu a gynnyddodd mewn doethinep a' chorpholaeth a' * chariat gyd a Duw a' dynion.

Yr ail Sul yn ol yr Ystwyll.

Y Collect.

OLl gywaethawc, a' thragwyddawl Dduw, yr hwn wyt yn llywiaw pob peth yn y nef a'r ddaiar: clyw yn drugarawc * airchion dy bobyl a' chaniata i ni dy dangneddyf oll ddyddiaw eyn bywyt.

* eirch

Yr Epistol.

GAn bot y ni amryw ddoniae, yn ol y' rat a roet y ni, ai prophetoliaeth, [prophwytwn] yn ol cyssondap y ffydd: ai swydd, [gwasanaethwn] y swydd: ai'r hwn a vo yn dyscu ereill gwylied ar ei dyscu: ar hwn a gyngoro, ar gygcor: a'r nep a gyfrano cyfrannet * yn-gwiriandap: y nep a lywodraetha llywodraeth yn * ddiwyd: y nep a drugarha, [trugarhaet] yn llawen. Bit cariat yn ddi * weniaith. Casewch y peth a vo drwc, a' glynwch wrth yr hyn'sy dda. Byddwch hawddgar a'chariat brawdol yw gylydd. Yn ymberchy blaenoret pawp eu gylydd, nyd yn ddioc yn * gorchwyl: yn wresoc yn yr yspryt: can wasanaethy yr * Arglwydd, yn llawen * yn-gobaith, yn oddefus mewn adfyt, yn ddyval mewn gweddi, gan gyfrany wrth angenraidiae'r Sainct a' rhoddy lletuy yn hawdd. Benditiwch yr ei a'ch * ymlidiant: bēdithiwch [me ddaf] ac na velldithiwch. Llawenhewch gyd ar ei llawen, ac wylwch gyd ar ei a vo yn wylo. Byddwch a'r vn meddwl y'w gylydd: na vyddwch vchel veddwl, anid cydymestyngwch ar ei * isel.

Rom. xii.
* mewn semlrwydd
* ddiescaelus.
* yn ddiffuant
* negesae
* amser
* dan
* erlynant
* distadl, iselradd

Yr Euangel.

AR trydydd dydd, ydd oedd * priodas yn Cana [tref] yn-Galilea, ac ydd oedd mam yr Iesu yno. A' * galwyt yr Iesu hefyt, a ei ddiscipulon ir * briodas. A' phan * ddarvu yr gwin, y dywot mam yr Iesu wrthaw, Nid oes win ganthynt. Iesu a ddywot wrthei, Peth ys ydd i mi a wnel a thi wreic? ny ddoeth vy awr eto. Y vam ef a ddywot vrth y gwasanaethwyr, Peth bynac a ddyweto ef wrthych, gwnewch. Ac ydd oedd yno chwech o ddwfyrlestri o vain wedy gosot yn ol

Ioan. ii.
* neithior
* gohoddwyt
* neithior
* ballodd, ddeffygiodd

debot

*glanhat, carthiat *sef. r. o. galwyn ai ympop vn *or, gib, yn gyforioc *chwaethu blas y *ygwra, y gwr a brioodesit *ei gwala *ry beddau gwyrthiae miraclae,

de vot * puredigaeth yr Iuddaeon a weddei ynthwynt dau *ffirkin nei dri. Yr Iesu a ddywot wrthynt, Llanwch y dy frlestri o ddwfr. Yno eu llanwasant wynt yd yr * emyl. Yno y dyvot ef wrthynt, Gellyngwch yr awrhon, a'dygwch at lywodraethwr y wledd. Ac wy a ei dygesont. A' gwedy provi o lywodraethwr y wledd y dwfyr a wneuthesit yn win, (can na wyddiat ef o bale y cawsit: anid y gwasanaethwyr a ei gellyngesent, a wyddent) l'ywodraethwr y wledd a alwodd ar y* priodaswr, ac a ddyvot wrthaw, Pop dyn a'osyt win da yn gyntaf, a gwedy yddyn *yvet yn dda, yno vn a vo gwaeth: tithae a gedweist y gwin da yd yr awrhon. Hynn o ddechrae * arwyddion a wnaeth yr Iesu yn Cana [tref] yn Galilea, ac a ddangoses ei' o goniant, a'ei ddyscipulon a credesont ynthaw.

Y trydydd Sul yn ol yr Ystwyll.

Y Collect.

OLl allvawc a thragwyddawl Dduw, edrych yn drugarawc ar eyn gwendit, ac yn eyn oll periclon, ac angenion, esten dy ddeheulaw in cymorth ac in amddeffen, drwy Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Rom. xii. *wrthych barn *honest. *goddefwch *Imyvi *rhesot *gomella

NA vydwch ddoethion * yn och eich hunain. Na thelwch y neb ddrwc dros ddrwc: paratowch bethae * syber yngwydd pawp dyn. A's gellir, yd y bo ynoch, gan vyw yn heddychol gyd a phop dyn. Y caredigion, nag ymddielwch, anid * rhowch le i ddigoueint, can yscriuenedic yw, * Arna vi mae dial: a mi ei talaf medd yr Arglwydd. Am hyny a's newyna dy elyn, porth ef: a's bydd sychet arnaw, dyro iddo ddiot: can ys a's gwnai di hyn, ti a gescly * varwor tanllyt ar ei ben. Na'th orvydder gan ddrwc, eithyr * gorvydd di ddrwc a daoni.

Yr Euangel.

Math. viii. * wyllysy

PAn ddescennodd yr Iesu or mynydd, llawer o bobloedd ei dylynawdd. A' nycha, vn claf gohanawl a * ddoeth ac ei addolawdd can, ddywedyt, Arglwydd a's* mynny, ti elly vynglanhay. A'r Iesu a estennawdd ei'

law, ac ei cyhurdd ef, gan ddywedyt, * Mynaf, glanhaer di: ac yn y van ei ohanglwyf ef a lanhawyt. Yno y dyuot yr Iesu wrthaw, Gwyl na ddywetych * wrth nep, eithr dos, [ac] ymddangos ir Offeiriat, ac offryma y rhodd a orchymynawdd Moysen, er testoliaeth yddwynt. *Gwedy dyuot yr Iesu i Capernaum, y daeth attaw * Ganwriad gan ddeisyfy arnaw, a' dywedyt, Arglwydd, y mae * vyngwas i yn gorwedd gartref yn glaf or parlys, ac mewn poen * ddirvawr. A'r Iesu a dyvot wrthaw, Mi a ddeuaf ac ei gwnaf ef yn iach. A'r Cannwriad aei atepawdd, can ddywedyt, Arglwydd, nyd wyf vi deilwng y ddawot o hanot y dan vyn * gronglwyt: eithyr yn vnic dywait y gair, ac ef a iacheir vyngwas i. Can ys dyn wyf vinae y dan awturtot [vn arall,] ac y mae genyf * vilwyr y danaf: a' dywedaf wrth hwn, Cerdd a: ac efe a, ac wrth arall, Dyred: ac e ddaw, ac wrth vyngwas, Gwna hyn: ac ef ei gwna. Pan glywodd Iesu [hynn] e ryveddawd, ac a ddyvot, wrth yr ei oedd yn [ei] ganlyn, Yn wir, y dywedaf wrthych, Ny chefais gymeint ffydd, na'c yn yr Israel. A'mi a ddywedaf wrthych, y daw llawer o'r Dwyrein a'r Gorllewyn, ac a eisteddant gyd ac Abraham, ac Isaac, ac Iacob yn teyrnas nefoedd. A' phlant y deyrnas a * davlir ir tywyllwch eithaf: Yno y bydd wylofain a' rinkian dannedd. Yno y dyvot yr Iesu wrth y Canwriad, Dos ymaith, a' megis y credeist, bit y-ty. A' ei was a iachawyt yn yr awr honno.

* ewyllysaf
* i
* tanwyr ydd captencanwr
* dymachcen,
* anialus
* nen, do
* sawdwyr
* bwrir
* yscyrnygy

Y pedwerydd Sul yn ol yr Ystwyll.

Y Collect.

DUw, yr hwn a wyddost yn bot wedi yn gosot mewn cymeint a' chynifer o beryclon, ac erwydd gwendit dynawl na's gallwn sefyll yn * iawn: caniata i ni iechyt eneit a' chorph yd pan vo am yr hyn oll ydd ym yn ei oddef am bechot, allu o hanom drwy dy borth di ei gorfod ai gorchfygu, trwy Christ eyn Arglwydd. Amen.

* vnion

Yr epistol.

YMestynget pop enait ir * Awdurdodae goruchaf: can nad oes Awturtat anid o y wrth Dduw: a'r awdurdodae ys ydd, a ordiniwyt gan Ddew. Can hyny, pwy pynac awrthnepo Awturtot, gwrthnepy y mae

Rom. xiii.
* galluoedd

ordynhat

ordinhat Duw: a'r ei a wrthnepant, a dderbyniant varnedigaeth yddynt yhunain. Can ys * penadurieit nid ynt ofnus i * weithredoedd da, anid ir ei drwc. A' vynny di nad ofnych yr Awdurtat? gwna yr hynn ys y dda: a' thi a gai glod ganthaw. Can ys gwasnaethwr Duw ytyw er daioni y ti: ac as gwnai yr hynn ys y drwc, ofna: can nad yw ef yn dwyn y cleddyf yn over: can ys gwasanaethwr Duw yw ef i ddiall ar y nep a wna ddrwc. Am hyny rhait yw bot yn ostyngedic, nid yn vnic rac dialedd, anid er mwyn cydwybot hefyt. Canys, o blegit hynn, y telwch * deyrnged: erwydd gwasanaethwyr Duw ytynt, yn * gwasanaethy i hynny. Can hyny rhowch i bawb yr hynn y sy ddyledus: teyrnnget, ir neb [a ddyly] deyrnget: toll, ir neb [a ddyly] doll: ofn, ir nep [a dylir] ei ofny: * anrydedd, ir neb [ddylei] anrydedd.

Yr Euangel.

A'Gwedy iddo vyned ir llong, ei ddiscipulon ei canlynodd. A' nycha, e gyfodes * cynnwrf mawr yn y mor, yd pan guddit y llong gan y tonae, ac ef e oedd yn cyscu. Yno y daeth ei ddiscipulon ataw, ac ei deffroesant, can ddywedyt, Arglwydd, cadw ni: * e ddarvu am danam. Ac ef a ddyvot wrthynt, Paam ydd ofnwch, * [hawyr] ar ffydd vechan? Yno y codawdd ef, ac y * gohardddawdd ef y gwyntoedd a'r mor: ac [yno] ydd aeth hi yn * arafhin. A'r dynion a ryvedodd, gan ddywedyt, Pa ryw [wr] yw hwn, pan vo'r gwyntoedd ar mor yn vuyddhay yddaw? A' gwedy ei ddawot ef ir * lan arall, i wlat y Gergesieit, e gyfarvu ac ef ddau a * diavleit ynthwynt, yr ei a ddaethen or * monwenti yn dra ffyrnicion, mal na allai vn dyn-dyn vyned y ffordd honno. A' nycha, llefain awnaethant, gan ddywedyt, Iesu vap Duw, beth y sy i ni a wnelom a thi? A ddaethost ti yma in poeni cyn yr amser? Ac ydd oedd ym-pell o ywrthynt genvaint o voch lawer yn pori. A'r * diavleit a ddeisyfesont arnaw, gan ddywedyt, A's * bwry ni allan, gad i ni vynet i'r genvaint voch. Ac ef a ddyvot wrthynt, Ewch. Ac wy aethant allan, ac aethant ir genvaint voch: a' nycha, yr oll genvaint voch a ymdreigle dros y dibin ir mor, ac * a vuon veirw yn y dyfredd. Yno y ffoawdd y meichiait: a' gwedy ei dyvot hwy ir dinas, menegy a wnaethant pop peth, a' pha beth a ddarvesei ir ei oedd y diavleit ynthwynt. A' nycha, yr oll ddinas a ddaeth allan, y * gyvarvot a'r Iesu:

a'phan

* wrthlad
* rheolwyr, penaethieit
* weithredwyr
* lles
* trybut,
* gorchwylio
* parch

Math. viii
* morginiladd
* mordwy yffro
* in callwyt
* chwychwy
* ceryddawdd bygythiawdd
* dawel
* chythreulieit
* beddac
* cythraulieit tavly
* yrthilwyt dduclwyt,
* collwyt
* ciliawdd
* gyvwrdd;

a' phan ei gwelſont, atolugy a wnaethant iddaw, ymadel oei tervyneu.

Y pempet Sul gwedi'r Yſtwyll.

Y Collect.

ARglwydd atolwc yti gadw dy Eccleſ a'th tuyly yn waſtat yn dy wir greddyf, val y bo yddynt wy oll yſydd yn *ymgynnal yn unic wrth dy nefawl rat allu byth gael nawdd dy ddiogel amddeffen trwy Chriſt eyn Arglwydd. Amen.

*ymatec

Yr epiſtol.

GWiſcwch am danoch megis etholedigion Duw ſanctaiddolion a'charedigion * dyner drugaredd, mwynder, iſelbryd, *hubyddtot, hiroddef: gan gyd-dwyn y' gylydd a' chydvaddae yw gylydd, a's bydd gan un gweryl yn erbyn y llall: megis y madd euawdd Chriſt y chwi, ys velly [gwnewch] chwithae. Ac uch pen hyn oll (gwiſcwch) gariat, yr hwn yw rhwym perfeithrwydd. A' heddwch Duw a * orvyddo yn eich calonae, ir hwn y galwyt chwi yn un corph, a' byddwch * hawddgar. Triget gair Chriſt ynoch yn ehelaeth, ym pop doethinep, gan ddyſcy a' chyngori ychunain mewn pſalmae, ac hymynae, ac *odulae yſprytawl, a' chanu drwy 'rat yn eich calonae i'r Arglwydd. A' pha beth bynac a wneloch, ar' air ai gweithred [gwnewch] *oll yn Enw yr Arglwydd Jeſu, gan roddy diolch y Dduw yr Tad trwyddaw ef.

Coloſſ. iii.
*ymyſcaroedd drugaredde
*hynowſrwydd
*el ar gamp,
*ddiolchgar
*caneuae
*bop peth

Yr Euangel.

TEyrnas nefoedd ys y gyffelip i ddyn a heuei had da yn ei vaes. A' thra vei'r dynion yn cyſcu, e ddaeth y elyn ef, ac a heuawdd *efrae ymplith y gwenith, ac aeth ymaith. A' gwedy ir egin dyvu, a' dwyn ffrwyth, yno yr ymddangoſodd yr efrae hefyt. Ac a ddaeth gweiſion gwr y tuy, ac a dywedeſont wrthaw, Arglwydd, any heaiſt ti had da yn dy vaes? O b'le gan hyny y mae ynddo yr efrae? Ac ytef a ddywot wrthynt, y gelyn-ddyn a wnaeth hynn. A'r gweiſion a ddywot wrthaw, A ewyllyſy di i ni vyned a ei

Math. xiii.
*ller ddrewc,

* chwynny * casclu wynt: Ac ef a dywot, Na [vynnaf:] rac ychwy wrth glasclu' refrae, ddiwreiddiaw yr gwenith gyd ac wynt. Gedwch ir ddau gydtyfu, hyd y cynayaf, ac yn amser y cynayaf y dywedaf wrth y * medel, Cesclwch yn gyntaf yr efrae, a' rhwymwch yn yscupae y'w llosci: a' chesclwch y gwenith i'm yscupawr.

* medelwyr

Y chwechet Sul (o bydd cynniver) y bydd yr vn epistol ac ar y pempet.

Y Sul a elwir Septuagesima.

Y Collect.

ARglwydd, attolygwn ytty wrandaw yn ddarbodus weddieu dy bobl val y bo ini yr ei a gyfiawn boenir dros eyn camweddau, allu yn drugaroc cahel ein ymwared gan dy ddaeoni di, er gogoniant de Enw, trwy Jesu Christ eyn Ceidwad, yr hwn a vywia ac a wladycha yn oes oesoedd. Amen.

Yr epistol.

1. Cor. ix.

ANy wyddoch chwi, am yr ei a vo yn rhedec mewn gyrva, bot pawp yn rhedeg, er hyny vn ys y yn mynet ar * camp: Velly rhedwch, nes * cahel gafael. A' phop dyn a * ymrysono am-gamp, ef a ymgaidw arnaw rac pop dim: ac wy [a wnant hyny] er mwyn meddianny coron * ddarvodedic: a' ninae er vn andarvodedic. Am hynny ydd wyf vi yn rhedec, nyd mal yn * anilys: velly ydd wyf yn * ymdrechy, nyd val vn yn curo yr * awyr. Eithyr ydd wyf yn darostwng vyncorph, ac yn ei ddwyn mewn caethiwet, rac mewn vn-modd gwedy ym brecethy i eraill, bod vyhun yn * ancymeradwy.

* gyngwystl
* meddyanay
* ymdrecho
* lygredic. drangedic vethedic
* petrus
* ymdrafftio, ymwan
* gwynt
* wrthodedic, gorc

Yr Euangel.

Math. xx

TEyrnas nefoedd ys y tebic i wr o * berchen tuy, yr hwn aeth allan a'hi yn dyddhay i gyflogy gweithwyr y'w winllan. Ac ef a gytunawdd ar gweithwyr er ceiniawc y dydd, ac ei dan vonei hwy y'w winllan. Ac ef aeth allan ynghylch y drydedd awr, ac a weles eraill yn sefyll yn segur yn y * varchnat, ac a ddywot wrthwynt. Ewch chwi ith ae hefyt i'm

* duylu wr

gwinllan, a' pheth bynac a vo cyfiawn mi aei rhof y chwy. Ac wynt aethant ymaith. Trachefyn yddaeth ef allan ynghylch y chwechet ar nawet awr, ac a wnaeth yr vn modd, Ac ef aeth allan yn-cylch yr vnved awr arddec, ac a gafas ereill yn sefyll yn segur, ac a ddyvot wrthynt Paam ydd y chwi yn sefyll yma yn hyd y dydd yn segur? Dywedesont wrthaw, Am nad oedd nep in cyflogy. Ef a ddyvot wrthynt, Ewch chwithae hefyt i'm gwinllan, a' pheth bynac a vo cyfiawn, chwi ei cewch. A phan aeth hi yn * hwyr, y dyvot * Arglwydd y winllan wrth ei Orchwiliwr, Galw yr gweithwyr, a dyro yddynt ei cyfloc, can ddechrae or hei dywethaf yd yr ei cyntaf. A' phan ddeuth yr ei [a gyflogesit] yn-cylch yr vnvet awr arddecc, cahel a wnaeth pop vn geiniawc. A' phan ddeuth yr ei cyntaf, wy dybiesont y cahent vwy, eithyr hwythae hefyt a gawsant bob-vn geiniawc. A' gwedy yddwynt gahel, *grwgnach a wnaethant wrth wr y tuy, gan ddywedyt, Ny weithiodd yr ei olaf hyn anid vn awr, a' thi aei gwnaethost yn gystal a ninae'r ei a ddygesam bwys y dydd a'r tes. Ac ef a atebawdd i vn o hanwynt ac addyvot, y carwr, nid wyf yn gwnaethy dim cam a thi: Anid er ceiniawc y cytuneist a mi? cymer *y peth sydd i ti, a dos ymaith: mi a ewyllysiaf roddy ir olaf hwn, megis ac y tithef, Anid iawn i mi wneythyd a vynwyf am * y s'ydd i mi vyhun? a ytyw dy lygat ti yn ddrwc am vymbot i yn dda? Velly y bydd yr ei olaf yn vlaenaf, ar ei' blaenaf yn olaf: can ys llawer a alwyt, ac ychydigion a * ddetholwyt.

* yr heol
*echwydr
*perchen
*murmumanion
*yr eidd[o] vyhun
*yr iddo vyhun
*ddewyswyt

Y Sul a elwir Sexagesima.

Y Collect.

ARglwydd ddûw, yr hwn a weli nad ym ni yn amddirieit yn vn weithred a wnelom: Caniatha yn drugaroc vod i ni drwy dy nerth amddeffen rhac pop gwrthwyneb, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yr epistol.

CHwi oddefwch ynfydion yn llawen, am eich bot chwi yn ddoethion. Can ys ydd ych yn goddef, pe caethiwei vn chwi, pe bai vn [ich] * ysy, pe bei vn yn dwyn [o ddyarnoch,] pe bei vn yn ymddyrchafu, pei trawei vn chwi ar eich wynep. Am y

ii. Cor. xi.
*llyncy

gwarthad ydd wyf vi yn dywedyt: megis pe bysem ni yn weinion: anid ym pa peth bynac y cymero neb * hyder (ydd wyf yn dywedyt val ynbyt) * hyderus wyf vinef hefyt. Ebreait ynt, velly vinnef: Israeliteit ynt, velly vinef: * had Abraham ytynt, velly vinef: gwenidogion Christ ynt, (dywedyt ydd wyf yn andoeth) * mwy ytwyf: mewn travaelion yn amlach: mewn ffonnodiae * y tuhwnt i vesur: mewn carcharae yn amlach. Ym [bron] angae yn bynych. Can yr Iuddaeon pemp gwaith yd erbynais dd'augain [gwialenot] anid vn. Teirgwaith im maeddwyt a gwiail: vn waith im llapyddiwyt: teirgwaith y tores llong arnaf: nos a dydd y bum yn dwfnder y mor. Mewn * teithieu] yn bynych: ympericlon llifeiriaint, ympericlae llatron, ympericlon vy genetl vyhun. ympericlon y Cenetloedd, ympericlon yn y dinas, ym periclon yn y diffaith, ym periclon yn y mor, ympericlon ymplith brodyr twyllodrus, * ym blinder, a gofit, mewn * gwiliae yn vynech mewn newyn a'sychet, mewn vmprydiae yn vynech, mewn anwyt a noethi, eb law y pethae [a ddigwydd] * o ddiallan] y mae arnaf * baich mawr beunydd [nid amgen] gofal tros yr oll Eccleisi. Pwy sy wan, nad wy vinef wan? Pwy a rwystrir, na bwyf vinef yn llosci? A's gorvydd arnaf * ymhoffi, am vyngwendit yr ymhoffaf. Duw ys ef Tad ein Arglwydd Iesu Christ ys y vendigedic yn oes oesoedd a wyr nad wyf yn dywedyt * celwydd.

Yr Euangel.

Gwedy ymgynull llawer o popul ynghyt, a' chyrchu atawo o pop dinas, y dyvot ef trwy parabol, Heuwr aeth allan i heu ei had, ac wrth heu, peth a syrthiawdd ar emyl y ffordd, ac a * sathrwyt ac * ehediait y nef a ei * ysodd. A' pheth arall a syrthiawdd ar y garec, a' phan eginawdd, y gwywawdd, am nad oedd iddaw * wlybwr. Ac arall a syrthiawdd ymysc * drain, ar drain a gytyfawdd, ac ei tagesant. Ac arall a syrthiawdd, ar dir da, ac eginawdd, ac a dduc ffrwyth, ar ei ganvet. Ac val ydd oedd ef yn dywedyt y pethae hyn, y llefawdd, Y nep ys y a chlustiae yddo i * glywet, clywet. A' ei ddiscipulon a ofynnodd iddo gan dywedyt, pa ryw barabol oedd hwn? Ac ef a ddyvot, I chwy chwi y rhoddet gwybot dirgeloedd teyrnas Dduw, anid i eraill trwy * parabolae, er yddyn yn gweled,

*ehofnder ehofn
*hil
*n wch
*difesur
*curwyt
*ymddeithie, siwrneie
*mewn lluddet
*anhunedd
*ddieithr o vaes
*brysurdap, penpleth
*valchio, ffrostio rhyzu
*gau
Luc. viii.
*ddamec
*vessyngwyt
*adar yr awyr
*bytaodd
*glybder
*ysgall
*wrandawer
*ddamegion, cyffelybion

gweled, na welant, ac er yddynt yn clywet, na dyallant. Hynn yw'r parabol. Yr had, yw gair Duw. A'r ei ar * emyl ffordd, ynt yr ei a glywant: yno y daw * diawl, ac a ddwc y gair allan oei calonae, rac yddyn gredy, a' bot yn gatwedic. A'r ei ar y garec, [yyn yr ei] pan glywant, a dder byniant y gair trwy lawenydd: eithyr ir ei hyn nyd oes gwraidd, yr ei a credant tros amser ac in amser * prouedigaeth a giliant. A'r hwn a syrthiawdd ym plith * drain hwy yw'r ei a glwysant, ac aethant ymaith a' chan 'ofalon a' golud, a' * bodd buchedd a dagwyt, ac ny ddugant ffrwyth. A'r hyn [a gwympawdd] ar y tir da, ynt yr ei mewn calon * syber-dda, a glywant y gair ac ei catwant, ac a ffrwythant trwy * anmynedd.

*ymyl
*wrandawant
*cythrael
*prawf
*ysgall
*boddus buchedd
*bur
*ymaros, ddioddef

Y Sul a elwir Quinquagesima.

Y Collect.

ARglwydd, yr hwn wyt * in dysgu na thal dim ein oll weithredoedd a wnelom eb gariat perfaith, anfon dy yspryt glan a * thowallt yn eyn calonau, ragor ddawn gariat perffaith, gwir rwymyn dangnedddyf, ac oll rinweddau da, ac ebddaw, pwy pynac sydd yn byw a gyfrifir yn varw ger dy vron di: Caniatha hyn er mwyn dy vn mab Jesu Christ. Amen.

*yn dangos i ni
*dineua

Yr epistol.

PEd ymddiddanwn a thabodae dynion ac Angelion, a mi eb gariat [perffaith genyf, yr wyf [val] * ebydd yn seiniaw, nei cymbal yn tincian. A' phe metrwn prophwyto, a' gwybot oll ddirgelion a' phop celvyddyt, a' phei bai genyf yr ffydd oll, mal y gallwn ys-muto mynyddedd, a' bod eb gariat, nyd wyf ddim. A' phe porthwn y tlodion am oll dda, a' phe rhoddwn vy corph ym llosci, a' bot eb gariat, nid dim lles y my. Cariat ys id * hiroddefus: ys y gymmwynascar: cariat ny chenvigenna: cariat nyd * ymffrostia: nyd ymchwydda: ny * ddiystyra: ny chais yr eiddaw ehun: ny * chythruddir: ny veddwl ddrwc: ny lawenha am * ancyfiawnder, anid cydlawenhy chy a * chyfiander: goddef pop peth: credy pop peth: gobeithio pop peth: ymaros ym pop peth. Cariat byth ny

1. Cor. xiii.
*efydd, prês
*hwyrddic
*bochsachus
*bychana
*annogir, brochir, chyffroir, vinhogir
*enwiredd
*gwirionedd

47

gwarthaod ydd wyf vi yn dywedyt: megis pe bysem ni yn weinion: anid ym pa peth bynac y cymero neb * hyder (ydd wyf yn dywedyt val ynbyt) * hyderus wyf vinef hefyt. Ebrieait ynt, velly vinnef: Israelieit ynt, velly vinef: * had Abraham ytynt, velly vinef: gwenidogion Christ ynt, (dywedyt ydd wyf yn andoeth) * mwy ytwyfi: mewn travaelion yn amlach: mewn ffonnodiae * y tuhwnt i vesur: mewn carcharae yn amlach. Ym [bron] angae yn vynych. Can yr Iuddaeon pemp gwaith yd erbyniais dd'augain [gwialenot] anid vn. Teirgwaith im maeddwyt a gwiail: vn waith im llapyddiwyt: teirgwaith y torres llong arnaf: nos a dydd y bum yndwfnder y mor. Mewn * teithieu] yn vynych: ympericlon llifeiriaint, ympericlae llatron, ympericlon vyghenetl vyhun. ympericlon y Cenetloedd, ympericlon yn y dinas, ym periclon yn y diffaith, ym periclon yn y mor, ympericlon ymplith brodyr twyllodrus, * ym blinder, a gobit, mewn * gwiliae yn vynech mewn newyn a'sychet, mewn vinprydiae yn vynech, mewn anwyt a noethi, eb law y pethae [a ddigwydd] * o ddiallan] y mae arnaf * baich mawr beunydd [nid amgen] gobal tros yr oll Eccleisi. Pwy sy wan, nad wy vinef wan? Pwy a rwystrir, na bwyf vinef yn llosci? A's gorvydd arnaf * ymhoffi, ym vyngwendit yr ymhoffaf. Duw ys ef Tad ein Arglwydd Iesu Christ ys y bendigedic yn oes oesoedd a wyr nad wyf yn dywedyt * celwydd,

Yr Euangel.

GWedy ymgynull llawer o popul ynghyt, a'chyrchu atawo o pop dinas, y dywot ef trwy parabol, Heuwr aeth allan i hehu ei had, ac wrth hehy, peth a syrthiawdd ar emyl y ffordd, ac a * sathrwyt ac * ehediait y nef a'i * ysodd. A'pheth arall a syrthiawdd ar y garec, a'phan eginawdd, y gwywawdd, am nad oedd iddaw * wlybwr. Ac arall a syrthiawdd ymysc * drain, ar drain a gytyfawdd, ac ei tagesant. Ac arall a syrthiawdd, ar dir da, ac eginawdd, ac a dduc ffrwyth, ar ei ganvet. Ac val ydd oedd ef yn dywedyt y pethae hyn, y llefawdd, Y nep ys y a chlustiae yddo i * glywet, clywet. A'ei ddiscipulon a ovynnodd iddo gan dywedyt, pa ryw barabol oedd hwn? Ac ef a ddywot, I chwy chwi y rhoddet gwybot dirgeloedd teyrnas Dduw, anid i eraill trwy * parabolae, er yddyn yn

gwelet,

*ehofnder ehofn
*hil
*u wch
*difesur
*curwyt
*ymddeithie, siwrneie
*mewn lluddet
*anhunedd
*ddieithr o vaes
*brysurdap, penplecth
*valchio, ffrostio rhyfygu
*gau
Luc. viii.
*ddamec
*bellyngwyt
*a dar yr awyr
*bytaodd
*glybder
*ysgall
*wrando etc.
*ddamegion, cyffelybion

gweled, na welant, ac er yddynt yn clywet, na dyallant. Hynn y wr parabol. Yr had, yw gair Duw. A'r ei ar * emyl ffordd, ynt yr ei a glywant: yno y daw * diawl, ac a ddwc y gair allan oei calonae, rac yddyn gredy, a' bot yn gatwedic. A'r ei ar y garec, [yyn yr ei] pan glywant, a dder bynniant y gair trwy lawenydd: eithyr ir ei hyn nyd oes gwraid, yr ei a credant tros amser ac in amser * prouedigaeth a giliant. A'r hwn a syrthiawdd ym plith * drain hwy yw'r ei a glwysant, ac aethant ymaith a' chan ofalon a' golud, a' * bodd buchedd a dagwyt, ac ny dducant ffrwyth. A'r hyn [a gwympawdd] ar y tir da, ynt yr ei mewn calon * syber-dda, a glywant y gair ac ei catwant, ac a ffrwythant trwy * amynedd.

* bin
* wrandawant
* cythrael
* prawf
* yscall
* boddus buchedd
* bur
* ymaros, dioddef

Y Sul a elwir Quinquagesima.

Y Collect.

ARglwydd, yr hwn wyt * in dysgu na thal dim ein oll weithredoedd a wnelom eb gariat perfaith, anfon dy yspryt glan a * thowallt yn eyn calonau, ragor ddawn gariat perffaith, gwir rwymyn dangnefddyf, ac oll rinweddau da, ac ebddaw, pwy pynac sydd yn byw a gyfrifir yn varw ger dy bron di: Caniatha hyn er mwyn dy vn mab Jesu Christ. Amen.

* yn dangos i ni
* dineua

Yr epistol.

PEd ymddiddanwn a thafodae dynion ac Angelion, a mi eb gariat [perffaith genyf, yr wyf [val] * ebydd yn seiniaw, nei cymbal yn tincian. A' phe metrwn prophwyto, a' gwybot oll ddirgelion a' phop celfyddyt, a' phei bai genyf yr ffydd oll, mal y gallwn ys-muto mynydedd, a' bod eb gariat, nyd wyf ddim. A' phe porthwn y tlodion ain oll dda, a' phe rhoddwn vy corph ym llosci, a' bot eb gariat, nid dim lles y my. Cariat ys id * hiroddefus: ys y gymmwynascar: cariat ny chenvigenna: cariat nyd * ymffrostia: nyd ymchwydda: ny * ddiystyra: ny chais yr eiddaw ehun: ny * cythruddir: ny vedd wl ddrwc: ny lawenha am * ancyfiawnder, anid cydlawenychy a * chyfiander: goddef pop peth: credy pop peth: gobeithio pop peth: ymaros yn pop peth. Cariat byth ny

i. Cor. xiii.
* efydd, pres
* hwyrddic
* bochsachus
* bychana
* annogir, brochir, chyffroir, vinhogir
* enwiredd
* gwirionedd

chwympa ymaith, cyd pallo prophetoliaethae, ai pediaw tafodae, ai diflanny gwybodaeth. Canys o ran y gwyddom, ac o ran ydd ym yn prophwyto. An'd gwedy del yr hyn sy perffeith, yno yr hyn ys ydd o ran, a * ddileir. Pan oeddwn fachcen, mal bachcen yr ymddiddaddwn, mal bachcen y dyallwn: mal bachcen y bwriadwn: anid pan aethym yn wr, rhoeisym heibaw * bachcen aiddrwydd. Can ys yr awrhon ydd ym yn gwelet * mewn drych ac * arddamec: anid yno [y gwelwn] wynep yn wynep. Yr * awrhon yr adwaen o ran: ond yno y caf adnabot megis im adwaenir. Ac yr'awrhon y mae yn aros ffydd, gobaith [a'] chariat [sef] y tri hyn: a'phennaf or ei hynn [yw] cariat.

*addidlana
*bachcen dit
*trwy wydr
*ynawr

Yr Euangel.

YR Iesu a gymerth ataw y deuddec, ac a dywot wrthynt, Nycha, ni yn mynet i vyny i Caerusalem, ac a gyflawnir i vap y dyn bop peth, ys yescrivenedic * can y Prophwyti. Can ys ef a roddir ir Cenetloedd, ac a ef watworir, ac a geblir, ac a boerir arnaw. A' gwedy yddynt ei yscyrsiaw ef, wy a ei lladdant: anid ef a gyvyt y trydydd dydd trachefyn. Ac wy ni ddyallesont ddim or pethae hynn, ac ydd oedd * y gair hwn yn guddiedic rhacddynt wy, ac ny wybuont y pethae a ddywedesit. Ac e ddarvu ac ef yn dynesay at Iericho, bot rhyw ddyn dall yn eistedd ar emyl y ffordd, yn cardota. A' phan glywodd ef y popul yn mynet heibio, e ymovynodd beth oedd hynny. Ac wy a ddywedesont yddaw, mae'r Iesu o Nazaret oedd yn mynet heibio. Ac ef a lefawdd, ac a dywot, Iesu vap Dauid, trugarha wrthyf. A'r ei oedd yn mynet or blaen, ei ceryddawdd ef, y dewi a son. Ac ef a levawdd vwyvwy, Map Dauid, trugarha wrthyf. A'r Iesu a safaodd, ac a orchymynawdd ydd-aw, can ddywedyt, Beth a vynny i mi wneythyd y-ty? Ac ef a ddywot, Arglwydd, cahel vyngolwc. A'r Iesu a ddywot wrthaw, Cymer dy olwc: dy ffydd ath iachaawdd. Ac yn ebrwydd y cavas e ei olwc, ac y * canlynawdd ef, gan roddy gogoniant y Dduw: ar oll popul, pan welsant [hyn] a roesont voliant i Dduw.

Luc.xviii.
*Wele
*trwy
*yr ymadrodd,
*y peth
*dylynedd

Y dydd cyntaf or Grawys.

Y Collect.

OLl gyvoaethawc a' thragwyddawl Dduw, yr hwn ni chassei ddim a wnaethost, ac a faddeui bechote pawb sy ediferiol: Crea a' gwna ynom newydd a' drylliedic galon, ydd pan fo y ni gan ddyledus ddoluriaw am eyn pechotau, a' chyfadde yn trueni allu caffael genyt ddi Dduw 'r oll drugaredd gwbl faddenaint a' gollyngdawd, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yr Epistol.

YMchwelwch ata vi a'ch oll galon, ar vmprytt, ac wylovain, a galar, a' * rhwygwch eich calon, ac nid eich dillat: a' throwch at yr Arglwydd eich Duw, canys ratlawn, a' thrugarawc yw ef, canys hwyr ei ddigofaint, ac ampl ei garedigrwydd, ac etivar canthaw am ddrwc. Pwy a wyr a ymchwel ef ac etivarhay a' gadael bendith yn ei ol, [ys ef] bwyd-offrwm a' diodoffrwm ir Arglwydd eich Duw? Cenwch vtcorn yn Sion, sancteiddiwch vmprryd, gelwch * gymmynva. Cesclwch y popul ynghyt: sancteiddiwch y * gynnulleidva, cynnullwch yr Henafgwyr: * tyrrwch y plant, ar ei a sugnant vronae: dauet y * priawdwr o ei ystavell, ar * priodverch o ei chubicul. Wylet yr Offeiriait, gweinidigion yr Arglwydd rhwng y Porth ar allor, a' dywedant Arglwydd arbed dy bopul ac na ddyro dy etiveddiaeth mewn * gwarth rac i'r Cenetloedd lywodraethy arnynt. Pa am y dywedynt ym plith y populoedd. Pa-le y mae y Duw hwy?

Joel. ii. * Trowch * dryliwch * cynnulleidfa * eglwys * henion henyddiō, henafieit * cesclwch * dalw * gwreydd * ystavell, stambr * gwladet ddrwydd

Yr Euangel.

PAn vmprytioch, na vyddwch [wynep] * soric val * hypocritiait: canys * anffurfyaw ei h'wynepae y byddant, er ym-ddangos i ddynion, y bot wy yn vmprydiaw. Yn wir y dywedaf wrthych, bot yddyn ei gobr. Eithr pan vmprytych ti, ir dy benn, a' golch dy wynep, rac ymddangos i ddynion dy bot yn vmprytiaw, ani ith dat yr hwn ys ydd yn y cuddiedic: a'th

Math. vi * saric, trist * ffuant, twyr * diwlwyni

dac yr hwn a wyl yn y cuddiedic, a dal y ty yn *y golae. Na chesclwch dresore y chwy ar y ddaear, lle mae yr * pryf a rhwt yn [ei] llygry, a' lle mae llatron yn cloddiaw * trywodd, ac yn [ei] llatrata. Eithyr cesclwch ywch tresore yn y nef, lle ny's * llygra'r pryf na' rhwt, a' lle ny's cloddia'r llatron trywodd ac ny's llatratant. Can ys lle * mae eich tresawr, yno y bydd eich calon * hefyt.

*yn y dirgelwch, ynghudd
*yr amlwc
*gwybyr mochdyn
*ymgnoyffa
*atynt
*difwyna
*bo
*hefcid

Y Sul cyntaf yn y Grawys.

Y Collect.

ARglwydd, yr hwn er eyn mwyn a vmprydiaist dda'ugain die a' da'ugain noste: dyro yni 'rat y ymarfer o gyfryw ddirwest gan estwng eyn cnawd * ir yspryt bod yni byth vfyddhau ith ddwywol * annoc mewn iawnder a' gwir sancteiddrwydd ith anrhydedd, ath o'goniant, yr hwn wyt yn byw ac yn teyrnasu yn oes oesoedd. Amen.

*dan yr
*gyffro

Yr Epistol.

ii. Cor. vi.

NYny mal cydweithwyr a gyggorwn ychwi na dderbynioch 'rat Duw yn ouer. Can ys ef a ddywait, Yn amser cymradwy y gwrandewais arnat, ac yn-dydd iecheit ith cymporthais: * nycha yr awrhon [y mae'r] amser cymradwy, nycha yr awrhon dydd yr iechyt. * Nid ym ni yn rhoi achos rhwystr mewn dim oll, rac * goganu [ein] gwasnaeth. An'd * ydd ym yn ymddwyn megis gweinidigion Duw, mewn * ymaros lawer, mewn gorthrymdere, mewn angenion, mewn cyfyngdere, mewn * maethcenne, mewn carcharae, mewn terfyscae, mewn * poenae, trwy anhunedd, trwy * vmprydiae, trwy puredd, trwy wybodaeth, trwy * hir-oddef, trwy vwynder, trwy yr yspryt glan, trwy gariat diweniaith, yn-gair gwirionedd, yn-* gallu Duw, trwy arvae cyfiawnder ar ddehau ac a * asw, trwy parch ac amparch, trwy anglod a'chlod, megis twyllwyr, ac [er hynny] yn gywir: mal ancydnabyddus, ac [etto] yn gydnabyddus: mal yn meirw, ac wele, byw y tym: megis yr ei a gospit, ac ny leddit: megis yn * aflawen, ac [eto byth] yn llawen: megis tlodion, ac [eto] yn cyfoethogy llawer, megis yr ei eb ddim, ac [eto] yn meddianny pop peth.

*wele
*beio, cwilio
*annyner
*dyrnodie
*lluvet
*cythlyngdawt, dirwest
*cywreithasrwydd
*ymorthyc
*nerth
*asen
*daycvertyp

Yr Euangel.

YNo yr aethpwyt a'r Iesu i vyny ir * diffaithwch, y'w * demptio can ddiabol. A gwedy iddaw * vmprytiaw dd'augain diernot a dau'gain nos, yn ol hyny y newynawdd. Yno y daeth * temptiwr attaw, ac a ddyvot, a's ti yw map Duw, arch ir * ceric hynn * vod, yn vara. Ac yntef atepawdd ac a ddyuod, Mae yn escribenedic, Nid * trwy vara yn vnic y bydd byw dyn, anid trwy pop gair a ddaw o enae Duw. Yno y cymerth diabol ef er dinas sanctaidd, ac ei gossodes ar binnacul y templ, ac addy vot wrthaw, a's map Duw wyt, bwrw dy hun i lawr: can ys yscribenedic yw, Y rhydd ef orchymyn yw Angelion am danat, ac wy ath * ddu-cant yn ei dwylaw, rhac taro o hanot dy droet wrth garec. Yr Iesu a ddyvot wrthaw, Y mae yn escrivenedic trachefyn, Na themptia yr Arglwydd dy Dduw, Trachefyn y cymerth diabol ef i vynyth tra vchel, ac a ddangosodd iddaw oll deyrnasoedd y byt, a' ei gogoniant, ac a ddyvot wrthaw, Hynn oll a roddaf y-ty, a's cwympy i lawr, a'm addoli i. Yno y dyvot yr Iesu wrthaw, * Tynn ymaith Satan: can ys scrivenedic yw, Yr Arglwydd dy Dduw a addoly, ac efe yn vnic a wasanaethy. Yno y gadawdd Diabol ef: * a'nycha, Angelion a ddaethant, ac a wnaethant wasanaeth ydd aw.

Math. iiii.
* anialwch
* brovi
* bod eb bwyt
* provwr, methlwr,
* main
* byned
* gan
* cynhaliant
* ymdyn
* ac wele

Yr ail Sul or Grawys.

Y Collect.

OL-allvawc Dduw, yr hwn wyt yn gweled nad oes genym ddim meddiant o'n nerth eyn hunain in cymorth ein hunain: cadw o ddy fewn ac oddy allan sef eneit a chorph ac ymddeffen rhac pob gwrthwyneb a ddygwyddei ir corph, a' rhac pob drwc feddwl a wna eniwet na chynnwrf ir eneit, trwy Iesu Christ ein Arglwydd. Amen.

Yr epistol.

i.thes. iiii

Ny ny atolygwn ywch broder ac ach cygorwn drwy'r Arglwydd Iesu, ar gynnyddy o honawch bwybwy, mal yd erbyniesoch cenym, pa wedd y dylech rodiaw a' boddhay Duw. Can ys-gwyddoch pa orchymynion a roesom y chwy trwy'r Arglwydd Iesu. Can ys hyn yw ewyllys Duw [ys ef] eich sancteiddrwydd chwi, [ac] y-chwi ymgadw y wrth 'odineb, a gwybot o pop vn o honawch veddianny ei lestr mewn sancteiddrwydd ac anrydedd [ac] nyd mewn *gwyyn trachwant, megys y Cenetloedd yr ei nid adwaenant Dduw: Na bo i nep* or thrymy na thwyllo i brawt mewn [masnach:] can ys yr Arglwydd [sy y] ddialwr am bop cyfryw pethae, megis y dywedesam wrthych or blaen, ac y testiesam. Can ys ny alwadd Duw ni i aflendit, anid i sancteiddrwydd. Can hyny y nep a escaeluso [y pethae hyn] niddyn y mae yn ei yscaelusaw, anid Duw, yr hwn * hefyt a roddes ywch' ei yspryt glan.

*haint. orthrech, lethy
*vn helhynt
*ac

Yr Euangel.

Math. xv.

YR Iesu aeth oddyno, ac a dynodd i dueddeu Tyrus a' Sidon: A'nycha, gwraic o Canaan a ddaeth or * gororhynny, ac a lefawdd, can ddywedyt wrthaw, Trugarha wrthyf, Arglwydd, * vap Dauid: y mae vymerch i mewn poen resynawl gan gythraul. Eithyr nyd a tepawdd ef yddi vn gair. Yno y daeth ei ddiscipulon atav, ac a atolygesont iddo, can ddywedyt, * Danvon y hi ymaith, canys mae hi yn llefain ar ein hol. Ac ef a atepawdd, ac addybot, Ni ni danvonwyt i anid at ddevait colledic tuy'r Israel. Er hyny hi a ddeuth ac ei addolawdd ef, can ddywedyt, Arglwydd cymporth vi. Ac ef a atepawdd, ac a ddybot, Nid * da cymerydd bara'r plant a' ei bwrw ir * cwn. Hichae a ddybot, Gwir yw, Arglwydd: er hyny mae'r cwn yn bwyta yr briwision a syrth * y ar bort y h'arglwyddi. Yno ydd atepawdd yr Iesu, ac y dybot wrthei, [Ha] wreic, mawr yw dy ffydd: bid y-ty, mal y mynych. A'hei merch a iachawyt yn yr awr honno.

*parthae
*y map
*gellwng
*lawn
*cynavon cwnach
*o ddiarbwrdd

Y trydydd Sul yn y Grawys.

Y Collect.

Atolygwn y-ty oll alluawc ddiw, edrych o hanat ar weddiol'oglyd dy vfydd weision, ac estyn, ddehe-blaw dy vowredd y vot yn ymwared yni, yn erbyn eyn oll elynion, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yr Epistol

Bydwch dylynwyr duw, megis plant annwyl, a'rhotiwch mewn cariat, mal y carawdd Christ ninae, ac ei rhoddes ehun y trosa, [i vot] yn offrwm ac yn aberth arogl* peraidd dra i Duw eithyr* godineb, a phop aflendit, neu cupyddtra na enwer vnwaith yn eich plith megis y gweddai i saint, na* serthedd nac ymadfrodd ynvyt, na [choeg] ddigrifwch, yr hyn pethae ny weddant, anid yn benach rhoddy diolch. Can ys hyn a wydd-och, am pop puteiniwr nei aflan, nei cupydd, yr hwn ys ydd delw addolwr, nad oes ydd wynt etiveddiaeth yn teyrnas Christ a' duw. Na thwyllet neb chwi a gwac'airiae: can ys am y pethae hyn y daw* digovaint Duw ar blant anyvyddtot. Am hyny na vyddwch gyfranawc ac wynt. Can ys gynt tywyl'wch oeddech, on'd y nawr golauni yn yr arglwydd: rhotiwch mal plant y go-launi (can ys ffrwyth yr Yspryt *a han-yw o bop daoni* a chy-fiawnder a'gwirianedd gan voliant y) yr hyn y sy gymradwy can yr Arglwydd. Ac na wnewch* gydwriaeth ac* anfrwyth-lawn weithredoedd y tywyllwch, eithyr yn gynt * ceryddwch wynt. Can ys cywylyddus yw bod yngan am y pethae y maent wy yn ei wneythyd yn ddirgel. Eithyr pop peth pan* gyhudder gan y golauni, a eglurir: can ys y golauni y'wr peth a wna bop peth yn* eglur. Erwydd hynn y dywait ef, Dihuna di sy'n cysgu, a chyvot o y wrth y meirw, a'Christ a rydd golauni yty.

ephe.v.
*melys-sorra
*puteindra
*hyrynti
*digter var, llit, sorriant
*ys ydd ynt
*cyveill-iach
*diffrwyth
*angraiff-tiwch
cwliwch
*gyhoe-ddir
*amlwc

Yr Euangel.

Yr Iesu oedd yn bwrw al'am gythrael a oedd but, a gwedy ir cythrael vynd allan y* llafara-wdd y mudan, ac y rhyveddawdd y poploedd. A'r ei o hanwynt a ddywedesant, trwy Beel-zebub y pennaf o'r cythraelieit y mae ef yn bwrw allan gythraulieit. Ac yr eill er ei brobi ef, a gaisiesant gantaw arwydd o'r nef. Ac ef

Luc.xi.
*ddylwe-rawdd

gan

gan wybot ei meddyliae, a ddywot wrthynt, Pop teyrnas' o hanedic* oei mewn ehun, a *diffaithir, a'thuy [rhanedic] yny erbyn ehun a gwympa. Ac a'd yw Satan yn rhanedic yn y erbyn ehun pa wedd y saif y deyrnas ef ? can ychwi ddywedyt bymbot yn bwrw allan gythrael:ait trwy Beelzebub. Ac a'd yw bi yn bwrw allan gythraulieit trwy Beelzebub, trwy pwy y mae eich plant chwi yn eu bwrw allan. Am hyny y byddant wy yn barnwyr arnoch. Eithr a's myui trwy* bys Duw sy'n bwrw allan gythraulieit, diamau ddywot o deyrnas Duw attoch. Pan oarchatwo cadarn yn arvawc ei* nauadd, cymeint ac a vedd ef ys id mewn *heddwch: Eithyr pan ddel arnaw a vo cadarnach nac ef, a'ei* orchvygy, ef ddwc y arnaw ei oll arvae yn yr ei r'ydd oedd ef yn ymddiriet, ac a ran yr yspaill. Yr* hwn nid yw gyd a mi, ys ydd im erbyn: a'r hwn ny chascla gyd a mi, gwyscary y mae. Pan el yr yspryt aflan allan o ddyn, e rotia rhyt lleodd sychion, gan gaisiaw llony ddwch: a'phryd na's caffo, ef a ddywait mi ymchwelaf im tuy or lle y daethum allan,: a'phan ddel, ef a ei caiff wedy'r yscupo ai drwsiaw. Yno ydd aa ef, ac a gymer gyd ac ef saith yspryt eraill gwaeth nag ef ehun: ac wy aant y mewn, ac a drigant ynow, ac [velly] y bydd diweddiat y dyn hwn wbyd d yn waeth no ei ddechraeat. Ac e ddarvu ac ef yn dywedyt y pethae hyn, rryw wreic o'r tyrva a gyvodes ei lleferydd, ac a ddywot wrtho, Gwyn ei vyt y groth |ath* arweddawdd, a'r bronnae a sugnaist. Ac yntef a ddywot, Ie, [ychwe]* gwyn ei vyt yr ei a glywant'air Duw, ac ei catwant.

*yn erbyn
*anreithir, a ddi-strowir
*nerth, power
*dwy, lys
*diogelrwydd
*or bot
*neb
*ddwc
*yn hyttrach
*dedwyddyw

Y pedwerydd Sul yn y Grawys

Y Collect.

GAmiata attolygwn ytty oll-alluawc Dduw bot i ni yr ei a boenir yn rhyglyddus am ein drwc weithredoedd, trwy gonffwrth dy rat ti allu yn drigarawc gael hawshad, trwy eyn Arglwydd Iesu Christ. Amen.

Yr Epistol

Dy wedwch y mi yr ei a vynwch vot ydan y
*Ddedd yf, a ny chlywch yr ddeddyf? Can
ys y mae yn escrivenedic, bot i Abraham
ddau vap, o'vn * vorwyn-gaeth ac vn o'r
wraic rydd. Eithyr yr hwn oedd or vorwyn
gaeth, ar ol y cnawd y ganet, a hwn oedd
o'r wreic rydd, trwy yr addewit [y ganet.]
Y petheu hynn addywedir ar ddamec: can
ys [y mameu] hynn yw'r ddau* Testament, vn yr hon yw Agar
o vonyth Sina, yn cenedly i gaethiwet (can ys Agar [nei] Si-
na mynyth yw yn Arabia, ac sy yn *cyfatep i Gaerusalem ys id
yr awrhon) ac y mae hi yn gaeth y gyd hei plhant. Eithyr Cae-
rusalem vry ys y rydd: yr hon yw'n mam ni oll. Can ys yscrive-
nedic yw, Llawenha dydy* hesp yr hon nyd wytyn planta: tor al-
lan, a'llefa, yr honn nid wyt yn escor plant: can ys ir * ddi-wrioc
y mae mwy o lawer o blant nac ir wriawc. Can hyny, broder,
ydd ym ni megis Isaac, yn blant yr addewit. Eithyr val y pryd
hynny, hwn a anet* erwydd y cnawt, a erlidiai yr vn y [anet]*
erwydd yr yspryt, ac velly yr awrhon. Eithyr peth a ddywait yr
Scrythur [lan,] Bwrw allan y vorwyn-gaeth a'ei map: can na
bydd map y vorwyn-gaeth gyd etivedd a map y wreic rydd.
With hyny broder, nyd ym veibion y vorwym-gaeth, anid* y
[wreic] rydd.

Galla. iiii
*Gyfreith.
*gwasanaeth wraic
*ddygyn bot
*ddiepil
*ddiffaith
*yn ol
*cad
*ir

Yr Euangel.

Y R Iesu aeth ymaith tros Vor Galilea [neu]
Tyberias. A' thorf vawr ei cynlynawdd ef, o
bleit ydd wynt welet y * arwyddion ef, *ar a
wnaethodd ar y cleifion. Ac ef aeth yr Iesu
ir* monyth, ac yno yr eisteddawdd cydaei ddis-
cipulon. Ac ydd oedd hi yn agos ir Pasc, gwyl
yr Iuddeon. A'r Iesu a gyvodes i vyny ei ly-
gait, a phan weles dyrfa vawr yn dyuot attaw, ef a dyvot
wrth Philip, O ble y prynwn vara, val y caffo yr ei hynn
[beth] yw vwyta? (a hynn a ddywedawdd, yw brovi ef:
can ys efe a wyddiat peth a wnelei) Philip a atepawdd
iddaw, Nid oedd ddigon gwerth * daucant ceintawc
o vara yddwynt, y gahel o pop vn o hanwynt ychydic.

Ioan. vi.
*gwyrthiae yr ei, yr hyn
*mynydd
*sef yngbylch pemp punt o'n bath ni

Yno y dyvot wrthaw vn oei ddiscipulon, [ys ef] Andras, brawt Simon Petr, Mae yma vachcenyn, a phemp torth haidd gantaw, a dau pyscodyn: eithyr beth yw hynny ymplith *cynniver. A'r Iesu a ddyvot. Gwnewch ir dynion [hyn] eistedd. (Ac ydd oedd yno wel't-glas lawer) yno yr eisteddawdd y gwyr yn cylch pemp mil o rifedi. A'r Iesu a gymerth 'y bara, ac a ddiolches, ac [ei] rhanodd ir discipulon, a'r discipulon ir* ei oeddynt yn eistedd: a'r vn modd o'r pyscot cymmeint ac a vynnesont. A'gwedy yddwynt gahel *digon, ef a ddyvot wrth ei ddiscipulon, Cesclwch y briwvwyt a weddillodd, rac colli dim. Yno y casclasont, ac a lanwesant dauddec bascedait o'r briwvwyt, o'r pemptorth haidd' oedd yngweddill can yr ei a vesynt yn bwyta. Yno pan* welawdd y dynion wneythyd o'r Iesu* yr arwydd hyn, y dywedsant, Diau mae hwn yw'r Prophwyt a ddauei ir byt.

*cymmeint.
*gwesteion.
*ei gwala
*wybu
*y miracl, y gwyrth.

Y pempet Sul yn y Grawys

Y Collect.

At olygwn yty oll-alluawc Dduw, edrych o hanot yn drugarawc ar dy bobl: ac ydynt trwy dy vawr ddaioni ath lywodraeth bod byth 'yn gadwedic enait a'chorph: trwy Iesu Christ eyn Arglwydd, Amen.

Yr Epistol

Christ yn dyvot yn Archoffeiriat pethae da i ddawot, trwy* ardemlmwy a'pherffeithiach nid gwaith llaw, ys ef, nyd o'r adailadaeth hyn, ac nyd trwy waet *geifr a'lloie: amyn trwy ei briawt'waet ir aeth ef vn waith ir Cyssecrfa, ac a *enillawdd brynedigaeth dragywythawl [y ni] Can a'sgwaet teirw a' geifr a' lludw *anneir, wedy ei danelly ar yr ei hloc, a sanct eiddia* o ran pure dy cnawt, pa veint mwy y bydd gwaet Christ rhwn trwy'r yspryt tragywythawl ei offrymodd ehun y divacul i Dduw, buro eich cydwybot o ywrth weithredoedd marwol, y wasanaethy Duw byw? Ac er mwyn hynn y mae ef yn gyfryngwr y *Testament newydd, mal trwy angae yr hwn

oedd

Hebr. 9.
*pebyll,
*llacsty.
*bachot.
hyrchot.
*gavas
*dascy
*hefer,
treisiat
*er, er-wydd
ddibrych.
*Dygymot
*dygymhet gyssondeb.

oedd er prynedigaeth y camweddeu [a oeddent] y dan y* Testament cyntaf y gallei yr ei ys ydd wedy ei galw, gahel addewit yr etiveddiaeth tragywythawl.

*dygymbot gyllevln,
*dderbyn

Yr Euangel.

Ioan. viii

PWy o honawch a ddychon* yrry pechat arnaf, ac a's ytwyf yn dywedyt y gwir, paham na chredwch vi. Y nep sydd o Dduw, a wrendy airiae Duw: am hynn ny wrandewch chwi, can nad yw chwi o Dduw. Yno yr atepawdd yr Iuddaeon ac y dywedent wrtho, Pa nad da* y dywedwn mae Samarit wyt, a'bot cythraul genyt, yr Iesu a atepawdd, Nid oes cythrael cenyf, eithyr ydd wyf yn anrydeddy* vy-mtad, a'chwi am diarydedesoch i. Ac nid wyfi yn ceisio vy gogoniant vyhun: y mae a ei cais ac a varn. Yn wir, yn wir y dywedaf wrthych, a's caidw nep vy gair i, ny wyl ef byth angae. Yno y dyvod yr Iuddeon wrthaw, Yr awrhon y gwyddam vot cythrael genyt. Abraham a fu varw, a'r Prophwyti, a'thi a ddywedy, A cheidw vn vy gair i, ni* phrawf ef byth angae: A wyti vwy na'n tad Abraham, yr hwn a vu varw, ac Prophwyti a vuant vairw: pwy ddwyt yn dy wneythyr dy hunan? yr Iesu a atepawdd, A's mi a'm* gogoneddaf vyhun, vyngogoniant nyd yw ddim: vym tad yw'r hwnn am gogonedda vi, yr hwn a ddywedw chwi vot yn Dduw y chwy. Ac nyd adnabuoch chwi ef: a nid mi a ei adwaen ef, ac a dywedwn nad adwaenwn, mi vyddwn gelwyddoc val chwithae: eithyr mi a ei adwaen ef, ac wyf yn cadw ei'air. Abraham eich tad a vu lawen iawn ganthaw weled vy nydd i, ac ef a ei gweles, ac a lawenechawdd. Yno y dyvot yr Iuddaeon wrthaw, Nyd wyt eto ddec blwydd a daugain oet, ac a weles ti Abraham? Yr Iesu a ddyvot wrthynt, Yn wir, yn wir y dywedaf wrthych, cyn bot Abraham, ydd wy vi. Yno y cymeresont wy geric, y'w dably attaw, a'r Iesu a ymguddiawdd, ac aeth allan o'r Templ.

*vyargyoeddy, vyan graifrio, lliwiet y my.
*iawn, di vai.
*vynhad, chwi thau
*vlasa.
*camnolaf.

Y Sul nesaf o vlaen y Pasc.

Y Collect.

*groes

Oll gyvoethawc a'thragyvythawl ddw, yr hwn oth garedigawl serch ar ddyn, a ddanfonaist eyn Iachawdr Iesu Christ y gymryd arnaw eyn cnawd, ac i ddyodde angau ar y * groc, val i gallai pob ryw ddyn ddylin esempl ei vawr vfydddtot ef: Caniata oth drugaredd, bod y ni ganlyn esempl ei ddioddefaint, a'bod yn gyfranogion oi gyfodiat, trwy'r unrhyw Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yr Epistol

Phil. ii.
*ac ef
*dull gosgedd, delw.
*helhynt
*yr groes
*oll enwe

Bid yr vn vedddwl ynoch ac ytoedd yn Christ Iesu, yr hwn* pryt ytoedd yn ffurf Duw, ny thybiawdd drais bot yn'ogyffuwch a duw: eithr ef ei diddymiawdd e hun, ac a gymerth *agwedd gwas arnaw, ac a wnaethpwyt yn gyffelip i ddynion, ac a gaffwyt yn [vn* vodd] a dyn. Ef ymostyngawdd ehun, can bot yn uvydd i angae, ys angae* croc. Erwydd paam hefyt Duw ei tra derchavodd ef, ac a roddes iddaw Enw uch pen* pop enw, mal y byddei yn Enw'r Iesu i bop glin estwng [yn gystal] nefolion, a'daearolion, ac y dan ddaearolion [bethae, ac i bop tavot coffessy mae'r Iesu Christ [yw'r] Arglwydd, er gogoniant Duw'r Tad.

Yr Euangel.

Mat. xxvi.
*ddywedwedy ddervynu
*ar ol
*ddodi ar y groes
*Henafgwyr
*ddichell
*terfu.
*llestrait golwrch

Ac e ddarvu, gwedy i'r Iesu* orphen y gairie hyn oll, ef addywot wrth ei ddiscipulon, Chwi wyddoch, mae o * bewn y ddauddydd y mae'r Pasc, a'Map y dyn a roddir* y'w groci. Yno ydd ymgynullawdd yr Archoffeiriait a'r scrivennyddion a'* Henyddion y popul i nauadd yr Archoffeiriat a elwit Caiaphas, ac a ymgyggoresont py vodd y dalient yr Iesu trwy* vrad, a'ei ladd. Eithyr wynt a ddywetsont, Nyd ar yr wyl, rac bod cynnwrf ym-plith y * popul. Ac val yd oedd yr Iesu ym-Bethania yn-tuy Simon'ohanglaf, e ddaeth atan wreic, ac gyd a hi * blwch o

iraid gwyrthvawr, ac ei tywalldawdd ar ei benn, ac yn eistedd* wrth y bort. A'phan weles ei ddiscipulon, wy a * sorasont, gan ddywedyt. Pa rait* y gollet hon? can ys ef allesit gwerthy yr iraid hwnn er llawer, a'ei roddy ir tlodion. A'r Iesu a wybu, ac a ddyvot wrthwynt, Paam ydd ych yn* molesty yr wreic? can ys hi a weithiawdd weithret dda arnaf. Can ys y tlodion a gewch yn* wastat yn eich plith, a myvy ny's cewch yn oystat gyd a chwi. Can ys lle y tywalltawdd hi yr iraid hwn ar vyg-corph, er mwyn* vygcladdedigaeth hi gwnaeth. Yn wir y dywedaf wrthych, Pa le bynac y pregethir yr Euangel hon yn yr oll byt, hyn yma hefyt a wnaeth hi, a venegir er coffa am dani. Yno yr aeth vn o'r dauddec, yr hwn a elwit Iudas Iscariot, at yr Archoffeiriait, ac a ddyvot [wrthynt,] Pabeth a rowch i mi a mi a'ei *roddaf ef y chwy? Ac wy a'osodesont iddaw* ddec arugain o ariant. Ac o hynny allan, y caisiawdd ef amser-cyfaddas yw vradychy ef. Ac ar y [dydd] cyntaf o wyl y bara-* croew, y discipulon a ddaethant at yr Iesu gan ddywedyt wrthaw, P'le y myny i ni paratoi iti y bwyta'r Pasc. Ac yntef a ddyvot, Ewch ir dinas* at ryw vn, a dywedwch wrthaw, Yr athro a ddywait, Vy amser ys ydd agos, ac cyd a thi y cynhaliaf, y Pasc mi am discipulon. A'r discipulon a wnaethant mal y gorchymynesei, r Iesu yddwynt, ac a paratoesont y pasc. Ac gwedy ei mynet hi yn* hwyr, ef a eisteddawdd i lawr gyd a'r dauddec. Ac mal ydd oeddent yn bwyta, y dywedawdd, Yn wir y doedaf wrthych, y bradycha vn o honawch vyvy. Yno yr aethant yn* athrist dros ben, ac a ddechraesont bop-vn ddywedyt wrthaw. Ac myvi, Arglwydd? Ac ef a atepawdd ac a ddyvot, yr hwn a * drocha ei law gyd a mi yn y ddescil, hwn a'm bradycha.* Diau Map y dyn a gerdda, mal y mae yn escrivenedic o hanaw, an id gwae'r dyn hwnaw, trwy'r hwn y bradycher Map y dyn: ys da vesei ir dyn hwnaw, pe na's genesit erioet. Yno Iudas yr hwn a ei bradychawdd ef, a atepawdd ac a ddyvot, Ai myvi yw ef, * Athro? Ef a ddyvot wrthaw, Ty ei dywedaist. Ac val y roeddynt yn bwyta, e gymerth yr Iesu'r bara: a'gwedy iddaw* vendithiaw, ef ei torawdd, ac ei rhoddes ir discipulon, ac a ddyvot, Cymerwch, bwytewch: hwn yw vyg-corph. Ac ef a gymerth y* cwpan, a'gwedy iddo ddiolch, ef ei rhoddes yddynt, can ddywedyt, Yfwch* oll o hwnn. Can ys hwn yw vyggwaet* o'r Testament newydd, yr hwnn a* dywelltir tros lawer, er maddauant pechotae. Mi ddywedaf wrthych, nad yfwyf o hyn allan o'r ffrwyth hwn * y winwydden yd y dydd hwnw, pan ydd yfwyf ef yn newydd gyd a chwi yn-teyrnas vy-tad.

A'

*ar y bwrdd
ddigiesont
*yr afrat hyn
*ymliasu ar
*bob amser
y'angladt
*bradychaf,
*pop vn oedd yn cylch pedair a'dimae o'n cyfr i ni, tri crai.
*ar gyfryw echwydd
*trist, drycverth
*wlych
*yn sicr
*Rabbi, vndigau diolch
*phiol,
*pawp
*ys ef gwaed
*ddiner
*ellyngir mydir
*ir.

A' gwedy yddwynt *canu psalm, yd aethant allan i vonyth Olivar. Yno y dyuot yr Iesu wrthynt, Chwychwi oll a *rwystrir heno o'mpleit i: can ys escrivenedic yw, Trawaf y bugail, a'deveit y* vagat a'oyscerir. Eithyr gwedy'r adgyvodwyf, ir af och blaen ir Galilea. Ac Petr atepawdd, ac a ddyvot wrthaw, Pe* rhan i bawp ac ymrwystro oth pleit ti, eto ni ym*rhwystrir i byth. Yr Iesu a ddyvot wrthaw, yn wir y dywedaf wrthyt, mae yr nos hon cyn *canu yr ceilioc, i'm gwedy deirgwaith. Petr a dyvot wrthaw, Pe gorvyddei i mi varw gyd a thi, eto ny'th wadaf. Ar vn modd hefyt y dyvot yr oll ddiscipulon. Yno ydd aeth yr Iesu gyd ac wynt i van a elwit Gethsemane, ac a ddyvot wrth y discipulon, Eisteddwch yma, *tra elwyf a gweddiaw accw. Ac ef a gymerth Petr a'dau vap Zebedeus ac a ddechreawdd *tristau ac ymovidiaw yn tost. Yno y dyvot [yr Iesu] wrthynt, Tristiawn yw vy enait yd angae, Aroswch yma, a'gwiliwch gyd a mi. Ac ef aeth ychydic pellach, ac a gwympodd ar ei wynep, ac a weddiawdd, can ddywedyt, *Vym-Tad, a's gellir, aed y *cwpan hwn y wrthyf: na vyddet hagen, yn ol vy ewyllys i, anid yn ol dy ewyllys di. Yno y daeth at y discipulon ac ei cafas wy yn cyscu, ac a ddyvot wrth Petr, Paam, a ny allech wiliaw vn awr gyd a mi. Gwiliwch, rac eich myned *ym-provedigaeth: *diau bot yr yspryt yn parat, eithyr y cnawt [ys ydd] wan. Ef aeth trachefyn yr ailwaith ac a weddiawdd, can ddywedyt* Vym-Tad, any's gall y cwpan hwnn vynet y wrthyf, eb [orvod] i my ei yvet byddet dy ewyllys. Ac ef a ddeuth ac ei cafas wy yn cyscu trachefyn: can ys ei llygait wy oedd drymion, Ac ef ei gadawodd wy ac aeth ymaith drachefyn, ac a weddiawdd y trydedd waith, can ddywedyt yr vn gairiae. Yno y daeth ef at ei discipulon, ac a ddyvot wrthynt, Cuscwch bellach a'gorffwyswch: *nycha, mae'r awr wedy nesay, a'Map y dyn a roddir yn-dwylaw pechatuirieit. Cyvodwch, awn: *nycha, y mae gyr llaw yr hwn a'm bradycha. Ac ef eto yn dywedyt [hyn] *nycha, Iudas, vn or dauddec *yn dyuot a'thorf vawr-gyd ac ef a chleddyvae a *ffynn, y wrth yr Archoffeiriait a'henurieit y popul. A'hwn a ei bradychawdd ef, a roddesei arwydd yddynt, can ddywedyt, Pwy'n bynac a gysanwyf, hwnw ytyw, deliwch ef. Ac yn ebrwydd e ddaeth at yr Iesu, ac a ddyvot, *Henffych well *Athro, ac ei cusanawdd. A'r Iesu a ddyvot wrthaw, Y* car y ba beth y daethost. Yno y deuthant ac y roesont ddwylo ar yr Iesu, ac ei daliesant, A' *nycha, vn or ei [oedd] gyd a'r Iesu, a estennawdd [ei] law, ac a dynnawdd ei gleddyf, ac a drawawdd was yr Archoffeiriat, ac a dorawdd ei glust ymaith. Yno y dyvot yr Iesu wrthaw, Dod dy gleddyf yn

*ddywedyd gras ae einyn
*drawngwyddir.
gwympir.
*gorlan, dadw
*rhon
*tramgwiddir
*cathly
*ydd yn yr
*ddrycvcerthy
*Tlynhad
*phiol
*mewn
*dilys
*Tlynhad
*wele
*wely
*synna, yti.
*a ddaeth
*clwpac
*Nos dapt Rabbi
*cydymaith cy
vaill
*wele

ei* le:canys pawp or a gymerant gleddyf, a chleddyf eu collir.
Ai wyty yn tybiet, na's gallaf yr awrhon* weddiaw ar vym-tad,
ac ef rydd i mi bwy na dauddec* lleng o Angelion? Can hyny pa
vodd y cyflawnir yr Scrythurae [y ddywedant,] y gorvydd* bot
velly? Yn yr awr hono y dywot yr Iesu wrth y dyrfa, Chwi a
ddeuthoch allan megis* at leitr a chleddyfae ac* a ffynn im dal:
i:ydd oeddwn bannydd yn eistedd ac yn* dyscy'r [popul] yn y Te-
pl yn eich plith ac ni'm daliesoch. A hyn oll a wnaethpwyt, er cy-
flawny'r Scrythure'r Prophwyti. Yno yr oll ddiscipulon ei ga-
dasant, ac a* giliesant. Ac wynt a ddaliesant yr Iesu ac aethant
ac ef at Caiaphas yr Archoffeiriat, lle ydd oedd yr* Scriveny-
ddion ar* Henuriait wedy'r ymgasgly yn-cyt. Ac Petr ei cynly-
nawdd ef o hirbell yd yn llys yr Archoffeiriat, ac aeth y mewn,
ac a eisteddawdd gyd a'r gweision i weled y* diben. A'r Archo-
ffeirieit ar Henureit, a'r oll* gymmyn y vageisiesont gaudestio-
laeth yn erbyn yr Iesu, y w* ddody ef i angae. Ac ny's cawsant
[neb,] ac er dybot yno lawer gaudystion, ny chawsont chwaith.
Ac or dywedd y deuth dau gau dystion, ac a ddywedesont, Hwn
yma a ddybot, Mi allaf* ddestrywio Templ Dduw, a'i adaili-
at mewn tridie-warnot. Yno y cyfodes yr Archoffeiriat ac a ddy-
bot wrthaw, a atepy di ddim? Pa beth [yw pan] bo rei hynn yn
testolaethy yn dy erbyn? A'r Iesu a dawodd. Yno ydd atepawdd
yr Archoffeiriat, ac a ddybot wrthaw, Mi ath* dyngaf trwy'r
Duw byw, ddywedyt o hanot i ni, a's ti yw'r Christ Map duw.
Yr Iesu a ddybot wrthaw, Tu ei dywedeist: eithyr my a ddywe-
daf wrthych, ar ol hynn y gwelwch vap y dyn, yn eistedd ar deheu
gallu [duw,] ac yn dawot yn* wybrenae'r nef. Yno y* rhwygawdd
yr Archoffeiriat ei ddillat, can ddywedyt, Ef a gablawdd: pa re-
it i ni mwy wrth testion-nycha, clywsoch ei gabl ef. Peth dybyg-
wch chwi? wy a atepesant, can dywedyt, mae ef yn* auawc i an-
gae. Yno y poeresont wy yn ei wynep, ac ei* cernodiesont: ac er-
aill a ei trawsant ef a ei* gwiail, gan ddywedyt, Prophwyta i
ni, Christ, pwy yw hwn ath trawodd. Petr oedd yn eisted* hwnt
yn y nauadd, ac a ddaeth* morwynic attaw, ac a ddybot, Ac ydd
oeddyt ti y gyd ac Iesu o'r Galilea. Ac ef a wataudd ger ei
bron wy oll, ac a ddybot, Ny's gwnn beth ddywedy. A' phan
aeth ef allan ir porth, y gwelawdd [morwynic] arall ef, ac a
ddybot wrth yr ei oedd yno. Ydd oedd hwnn hefyt gyd ac Iesu
o Nazaret. A thrachefyn ef a wadawdd* gan dyngu, Nyd ad-
waen i'r dyn. Ac ychydic gwedy, y deuth attaw'r rei oedd yn sefyll
ger llaw, ac a ddywedesont wrth Petr, yn wir ydd* yw ti yn vn

*wain
*erchy
*rhifedi mawr
*gwenethuc
*yn erbyn
*chlwpac
*dangos
*ffoesont
*Ewyllen
*Henyddion, henaint
*nauady
*diweddsenedd
*roddi
*ddinistrio, ddisperi.
*orchymynaf can, oblestit.
*cymyle
*drylliawdd
*dailiwng o
*bonclustiesont
*ffonyddwiail
*llys
*allan
*bathceues.
orwy lw
*lwy

o hanwynt, can ys bot dy lediaith yn dy* gyhoeddy. Yno y dechreawdd ef *ymregy, a'thyngy, [can ddywedyt, Nyd adwaen y'rdyn Ac yn man y canawdd y ceiliawc. Yno y cofiawdd Petr' airie'r Iesu yr hwnn a ddywedesei wrthaw, Cyn cani yr ceiliawc, tu a'm gwedy deirgwaith. Yno ydd aeth ef allan ac ydd wylawdd yn *dost.* A'phan ddeuth y borae, ydd ymgyggorawdd yr oll Archoffeiriait a Henurieit y popul yn erbyn yr Iesu, er ei roddy i angae, ac aethant ymaith ac ef yn rhwym, ac ei rhoesont ac Pontius Pilatus y*llywiawdr. Yno pan weles Iudas aei bradychawdd, ei* ady ef yn auawc, e vu edivar ganthaw, at a dduc drachefn y dec arhucain arhiāt ir Archoffeiriait, a'r Henurieit, gan ddywedyt, Pechais can bradychy gwaet gwirian. Wythae a ddywedesont, Peth yw hyny i ni? edrych ti. Ac wedy yddaw davly yr ariant yn y Templ, ef a ymadawodd, ac aeth, ac a ymgrogawdd. A'r Archoffeiriait a gymeresont yr ariant ac a ddywedesont, Nyd cyfreithlawn, i ni ei bwrw wy yn y* Corban, can ys gwerth gwaet y tyw. A'gwedy yddynt ym'gydgyggori, wy brynesont ac wynt vaes y crochenydd i gladdy *pererinion. Ac am hyny y gelwir y maes hwnw,* Maes y gwaet yd y dydd heddiw. (Yno y cwplawyt yr hyn a ddywetpwyt trwy Ieremias y Prophwyt, a ddywait, Ac wynt a gymersōt ddec arhucain ariant, gwerth y* gwerthedic, yr hwnn a brynesont gan plant yr Israel. Ac wynt eu roesont am vaes y crochenydd, megis y gossodes yr Arglwydd ymy.) A'r Iesu a safawdd geyr bron y*llywyawdr, a'r llywiawdr a ovynawdd ydo, can ddywedyt, Ai ti yw Brenhin yr Iuddaeon? A'r Iesu a ddyvot wrthaw, tu ei dywedeist. A phan gyhuddwyt ef can yr Archoffeiriait ar' Henurieit, nyd atepawdd ef ddim. Yno y dyuot Pilatus wrthaw, A ny chlywy veint o pethae y maent wy yn roi yn dy erbyn? Ac y nyd atepawdd ef yddo vn gair, val y rryfeddawdd y llywawdr yn vawr. Ac ar yr wyl [hono [ydd* arverei y* llywiawdr ellwng ir popul vn carcharor, yr hwn a vynnent. Yno ydd oedd ganthwynt garcharor *honneit a elwit Barabbas. A'gwedy yddynt ymgasclu yn cyt, Pilatus a ddyvot wrthynt, pa vn a vynwch i mi ellwng y chwy Barabas, ai Iesu yr hwnn a elwir Christ? can ys ef a wyddiat [yn dda] mae o genvigen y rhoddesent ef. Ac ef yn eistedd ar yr' orseddvainc, ei wraic a ddanvonawdd attaw, gan ddywedyt, Na vit i ti awnelych ar [gwr] cyfiawn hwnw, can ys goddefais lawer heddyw mewn breuddwydion o ei achos.) A'r archoffeiriait a'r Henureit* ymlewydd awnaethent ar bobl er mwyn govyn Barabbas a'*cholli'r Iesu. A'r llywyawdur

*ymdyngedy.
*chwerw
Mat xxvii
*yr eistedens
Raglaw
*varnu, ddienydd
*tresordy
*ospion, dieithreit
dweithcion, allewdion.
*werthwyt
*presidens
*gnotaci
*deputi, presidens
*hynot
*ymmehed, ymbol
dienydda

wdur a atepawdd, ac a ddywod wrthynt, pa vn o'r ddau a vynwch i mi ei ellwng ychwy? Wyntae a ddywetsont Barrabbas. Pilatus a ddywot wrthynt, peth a wnaf yntef i'Iesu yr hwn a elwir Christ? Wy oll a ddywedesont wrthaw, Croger ef. Yno y dyuot llywiawdur, An'd pa ddrwc y wnaeth ef? Yno y llefesont yn vwy, can ddywedyt, *Croger ef. Pan welawdd Pilatus na thycy ei ddim yddaw, anid bot mwy o gynnwrf [yn cody,] ef a gymerth ddwfyr, ac a'olches ei ddwylaw geyr bronn y *popul, can ddywedyt, *Gwirian wyf y ddwrth waet y cyfiawn hwnn, edrychwch [arnoch.] A'r oll popul a atepawdd acc a ddyvot, [Bid] ei waet ef arnam ni, ac ar ein plant. Ac val hynn y gellyngawdd ef Barabas yddynt, ac ef a *yscyrsiodd yr Iesu, ac y rhodes ef yw *groci. Yno milwyr y *llywiawdr a gymeresont yr Iesu ir dadlaedy, ac a gynullesont attaw yr oll *gyvdawt, ac ei dioscesont ag roesant am danaw *huc coch, ac a blethesont coron ddrain ag ei dodesont ar ei benn, a'chorsen yn ei law ddeheu, ac a blycesont ei glinie geir ei vron, ac ei gwatworesont, gan ddywedyt, *Henpych well Brenhin yr Iuddeon ac wynt a boeresont arnaw, ag gymersont gorsen ag ei *trawsont ar ei ben. A'gwedy yddwynt ei watwary, wy ei *dioscesont ef o'r huc, ac ei gwiscesont ef o ei ddillat ehun, ac aethant ac ef yw *groci. Ac a'n hwy yn *mynet allan, eu cawsant ddyn o Syren, a elwit Simon: a hwnn a gympellasont i ddwyn ei *groc ef. A phan ddaethan i le a elwit Golgotha, (ys ef yw hynny) y Benglogva. Wy roesont yddaw yw yfet vinegr yn gymyscedic a bystyl: a'gwedy yddo ei *brobi, ny vynnawdd ef y vet, Ac wedy yddynt ei *grogy ef, wy ranesont ei ddillat, ac a vwriesont *goelbrenni, er cyflawny y peth, y ddywetpwyt trwy'r Prophwyt, Wy a rannasant vyn dillat yn eu plith, ac ar vyggwisc y bwriesont goelbren. Ac wy a eisteddesant ac ei gwiliesont ef yno. Ac osodesont hefyt vwch ei benn ei achos yn escrivenedic *Hwnn yw Iesu Brenhin yr Iuddæon.* Yno y crogwyt dau leitr y gyd ac ef vn ar ddehau, ac arall ar* aswy. A'r ei oedd yn mynet heibio, ei caplasant ef gan* ysgytwyt ei penae, a'dywedyt, Ti yr hwn a ddestrywi'r Templ, ac ei adaily mewn tri-die, cadw dy hun: o's tu yw Map Duw, descen *o groc. A'r vn modd yr Archoffeiriait a ei gwatworesont ef, g gyd a'r Scrivenyddion, ar Henurieit, [ar Pharisaiait] gan ddywedyt, Ef a waredawdd eraill, [ac] nyd all ef y ymwared ehun: a's Brenhin yr Israell yw ef, descennet yr awrhon *o groc, ac ni a gredwn yddaw. Mae e yn ymddiriet yn Duw, rhyddhaet ef yr awrhon, a's myn ef ei gahel: can ys ef a ddywot,

*Croeshoeler, croeser
*Roer ar y groes
*dyrfa
*diargyoedd
*ffrewyllawdd
*groesi
*presidens
*byddin
*dihatresont
*mantell purpur.
*Palwch daw arnat vrenhin.
*baeddesont
*dihatresont
*groesi
*dyvot
*groes
*blasy
*groesi
*ysgwytysaiyttae
*ascu siglo
o, ar y groes
*o y ar y groes
*ymmuwyeit Duw

Map dew ytwyt. Yr vn peth hefyt a'* eidliwiesōt yddaw, y llatrō- yr ei a grocesit gyd ac ef. Ac o'r chwechet awr, y buty wyllwch ar oll* ddair, yd y nawvet, Ac yn cylch y nawved awr y llefawdd yr Iesu a llef vchel, gan ddywedyt, *Eeli, Eeli, lama-sabachthani?* ys ei yw, *Vym Duw vym duw, paam im' gwrthodeist? A'r ei o'r sawl oeð yn sefyl yno, pan glywsont, a ddywedesont, mae hwn yn galw ar Elias. Ac yn y van vn o hanynt a redawdd, ac a gymerth *yspong ac ei llanwodd o vinegr, ac a ei dodes ar * gorsen, ac a roes iddaw yw yfet. Ereill a ddywedesont, Gad [iddo:] edrychwn, a ddel Elias y waredy ef. Yno y llefawdd yr Iesu drachefyn a llef vchel, ac ef a vaddeuawdd yr yspryt. *A' nycha, llen y Templ a rwygwyd yn ddau, o'r cwr vcha yd yr isaf, a'r ddaear a grynawdd, a'r main a * holltwyt, a'r beddae a ymogeresont, a llawer o gyrph y Sainct y rei a gysceset, a godesont, ac a ddaethant allan o'r beddae ar ol y gyfodiat ef, ac aethant y mewn ir dinas sanctaidd, ac a ymddangesesont i lawer. Pan weles y canwriad ar ei oedd gyd ac ef yn gwilied yr Iesu, y ddaiar yn cryny a'r pethe a wneythesit, wy ofnesont yn vawr, can ddywedyt, Yn wir Map Duw ytoedd hwnn. Ac ydd oedd yno lawer o wragedd yn edrych [arnaw] o bell, yr ei a gynlynesent yr Iesu o'r Galilea, gan weini yddaw. Ym plith yr ei ydd oedd Mair Magdalen, a' Mair mam Iaco ac Ioses, a'mam plant Zebedeus.

*ddanoðent
*dir
*Vymduw
*yspwrn
*Ac wele
*gleisiesont
*ei wasanaethu,

Die llun nesaf kyn die-Pasc

Yr Epistol

PWy yw hwn a ddaw o Edom, a dillat cochion o ywrth Bozrah? y mae ef yn anrydeddus yn ei wisc, ac yn rhodiaw ym mawredd ei nerth: mydy a ddywedaf yn cyfiawnder, [a] *mawredic wyf i waredy. Paam [yw] coch dy wisc, a'th ddillat megis vn a vei yn* sathry yn-gwascelestr y * grawnwin. *Sathrais yn y gwasc-lestr yn vnic, ac a'r ol popul nyd oeð vn gyd a mi: can ys* mathraf hwy yn vy llit, ac en goarsangaf yn-vy digoveint, a ei gwaet a* danellir ar vym dillat, a'm oll wyscoeð a* halogaf. Can ys y dið dialaeth [ys yð] yn vy-calon, a blwyddyn vym-prynedigion a ddaeth. Ac edrychais, ac nid oedd neb a gahorthwyei, ac a ryveddais nad oedd

Esai. lxiii.
galluoc
*mesting
*Mesyngeis
Sengais
*sathraf, sangaf
*dasetr
*diwygnaf.

vndyn a gyfattaliai: am hyny vymbraich vyhun am gwaredawdd, a'm digovaint vyhunn a'm cynnaliawdd. Am hynny y dansangaf y populoedd yn vy dicter, 'ac eu* meddwaf yn vym* bar, ac a dynnaf ei grym hwy y y ddaiar. Trugareddae, yr Arglwydd a goffaa, [a] molianannae yr Arglwydd herwydd pop peth a roddes yr Arglwydd y ni ac am y mawr ddaoni yn-cyfor Tuy r'Israell, yr hynn a roddes ef yddwynt erwydd ei wirserch, ac erwydd ei ddirvawr drugareddae, can ys ef a ddyvot, Diogel vympopul ytynt, plant ny's dywedant gelwydd: ac yntef oedd y Iachawdr hwy. Yn i oll cythrwbl hwy, y cythrwblit yntef, ac Angel ei* gyfer wynep a ei iachaei wynt: yn ei serch ac yn ei drugaredd y* prynawdd ef wynt, ac ydugawdd hwy, ac ei arweinawdd bauuydd*[ac] byth. Ac wythae a wrthdroesant ac a ddoluriesont y yspryt sanctaidd ef: can hyny ydd ymchwelwyt ef i vot yn elyn yddwynt, [ac] ef a ymladdawdd yn y h'erbyn. Yno y cofiawdd ef hen ddyddiae Moysen a'ei *bobul 'can ddywedyt, Pale y mae'r hwn a ei duc wy i vyny o'r Mor gyd a bugail y ddevait ef? p'le mae'r hwn a ddodes ei yspryt sanctaidd ynthaw ef? Ef [ei] arweinawdd can ddehulaw Moysen a ei vraich gogoneddus ehun, gan'ohanu yr dyfredd rhac ei wynep wy, i wnaethyd yddaw ehun Enw tragyvythawl: ef a ei* tywysawdd wy trwy'r dwfndeeroedd, megis march yn y diffeithwch, rac yddwynt trameuwyddaw. Megis y descen yr* yscrypl ir glyn, y rhoddes Yspryt yr Arglwydd lonyddwch yddwynt: velly ydd arweneist dy popul, i beri y tuhun Enw gogoneddus. Edrych i lawr or nefoedd, a' *gwyl o dricfa dy sancteiddrwydd'ogoniant. P'le y mae dy wynvyt a'th nerth, lliawsowgrwydd dy drugareddae, a'th tosturiaethae. Ys ymataliesant ywrthy vi. Diau ti yw'n Tat: cydnad edwyn Abraham uyni, ac na wyr Israel ywrthym [eithr] tu Arglwydd yw'n Tat, a'n Prynawdr: Dy Enw [ys ydd] erioet. [A] Arglwydd, paam i'n * cyfeiliorneist y ar dy ffyrdd: ac y caledeist ein calonae ywrth dy ofn: Ymchwel er mwyn dy was, [ac] er llwythae dy etiveddiaeth. Popul dy sancteiddrwydd a ei meddiannawdd dros ychydic: can ys ein gelynion a ddarsangesont ir llawr dy cyssecrfa. Ys buam [megis yr ei] ny's llywodraetheist erioet, ar ei n'ys galwyt dy Enw arnaddwynt.

*brwysçaf
*llid, ffromder.
*trabaelion
*gydry-choldep.
*r hyddaawdd.
*yn wastat.
*werin
*arweinodd
*anival ir dyffryn
*golygu.
*dydrceist

Yr Euangel.

Mar. xiiii.
*crai, crei, cri.
*brad

*ar y bwrdd
*yyl, trait, ell, wyrment
*lavandr pur.
*hon
*ffromesont
*thrwblio, blinc

*aggladd
*hefyt

*p'odd
*amserol temporaidd
*crei
*Pasch
*y Mynediat

*gubicul, stambr
*wedy gymmenny.
*echwyddi
*bop vn ac vn
*gwlychu, llyni

DR benn y ddau ddydd gwedy ydd oedd y Pasc, a[gwyl] y bara *croyw: a'r Archoffeiriett a'r gwyrllen a geisiesont pa ffordd y dalient ef trwy *ddichell y'w ladd. Eithyr dywedyt a wnaent, Nyd ar yr wyl, rac bot cynnwrf yn y popul, A'phan yt oedd ym-Bethania yn tuy Simon ohanglaf, ac ef yn eistedd *wrth y bort, y deuth gwraic a chenthi vlwch o *oleo *spicnard gwerth: vawr, a'hi a dorawdd y blwch, ac ei tywalldawdd am ei benn ef. Am hynny y sorawdd rei ynthynt ehunein, can ddywedyt, I pa beth y gwnaethpwyt y collet[hynn] ar oleo: obleit ef allesit ei werthu er mwy na thri chant ceiniawc, a'ei roddy ir tlotion, ac wy a *ddigiesont wrthei. A'r Iesu addybot, Gedwch yddi: paam ydd ych yn hei *molesty? hi a weithiawdd weithred da arnaf. Can ys cewch y tlodion gyd a chwy bop amser, a phan vynnoch y gellwch wneythy[twrn] da yddwynt, a nyd mybi ny chewch bop amser. Hyn y allawdd hon, hi a ei gwnaeth: hi a ddeuth ymblaen llaw y eliaw vygcorph erbyn y *claddedigaeth. Yn wir y dywedaf wrthych, p'le bynac y precethir yr Euangel hon yn yr oll vyt, *a hyn a wnaeth hon, a adroddir ei coffa am deni. Yno Iudas Iscariot, vn o'r dauddec aeth ymaith at yr Archoffeiriait, y'w vradychy ef yddwynt. A'phan glywsont hynny, llawen vn ganthwynt, ac a addawsont roddi ariant ydd aw: am hyny y caisiawdd *pa vodd y gallei yn *gymmwys ei vradychy ef. A'r dydd cyntaf o'r bara *croyw, pan aberthynt y Pasch, y dyuot ei ddiscipulon wrthaw, I b'le y myny i ni vyned a'pharatoi, i vwyta ohanat y Pasc. Ac anvon a wnaeth ddau oei ddiscipulon, a dywedyt wrthynt, Ewch ir dinas, ac e gyvwrdd dyn a chwi yn dwyn ysteneit o ddwfyr, cynlynwch ef. A'ph'le bynac ydd el ef y mywn, dywedwch wrth'wr y tuy, yr Athro a ddywait, Pyle y mae'r lletuy lle y bwytawyf y Pasc mi am discipulon? Ac ef a ddengys ychwy *goruch ystavell vawr, *yn gywair ac yn parat: yno'w paratowch y ni. A'myned y maith o'i ddiscipulon, a'dyvot ir dinas, a'chaffael megis y dywedesei ef wrthwynt, a'pharatoi'r pasc a wnaethant. Ac yn yr *hwyr y deuth ef ar deuddec. Ac val ydd oeddent yn eistedd ac yn bwyta, y dybot yr Iesu, yn wir y dywedaf ychwi mae vn o honawch a'm bradycha, yr hwn ys ydd yn bwyt a gyd a mi. A dechrae tristay a wnaethant, a dywedyt wrthaw *o bop vn A'c mybi, ac o arall, Ai mYui. Ac ef atepodd ac a ddybot yddwynt

wynt,[Sef]vn o'r dauddec yr hwn ys y'n * trochi gyd a mi yn y
ddescil[am bradycha.]Can ys Map y dyn * a ymaith, mal ydd
escribenir* o hono:anid gwae'r dyn hwnw, trwy'r hwn y bran-
dychir Map y dyn:dadlysei ir dyn hwnw na anesit ef er ioet. Ac
val ydd oeddent wy yn bwyta, y cymerth yr Iesu vara, a'gwedy
yddaw* bendithiaw y torres, ac y rhoddes yddwynt, ac y dywot,
Cymerwch, bwytewch, hwn yw *vy corph. Ac e gymerth y*
cwpan, a'gwedy iddaw ddiolch, ef ei rhoddes ydd-wynt, ac wy
oll a yvesont o hanaw Ac ef a ddywot wrthwynt. Hwn yw vygg-
waet * o'r Testament newydd, yr hwn *ellyngir tros lawer. Yn
wir y dywedaf wrthych, Nid yfaf mwy o ffrwyth y winwydden,
yd y dydd hwnnaw ydd yfwyf ef yn newydd yn teyrnas Duw. A'
gwedy yddynt ganu*psalm ydd aethant allan i vonyth Olivar.
A'r Iesu a ddywot yddwynt, Y nos hon ich * rhwystrir oll o'm
pleit i: can ys scrifenedic yw, trawaf y bugail a'gwascerir y de-
uait. Eithyr gwedy y cyvot wyf,* ydd af o'ch blaen ir Galilea.
Ac petr a dywot wrthaw,'aphe rhwystrit pawp, eithyr nyd my-
vi. Ar Iesu a ddywot wrthaw. Yn wir y dywedaf y ti, mae hed-
dyw,[ys ef]y nos hō, cyn ny cano r ceiliawc dwywaith, i'm gwe-
dy dairgwaith. Ac efe a ddywot yn vy o lawer, A'phe gorwyddei
arnaf varw gyd a thi, ni'th wadaf:ar vn ffynyt hefyt y dywede-
sont wy oll. A'gwedy y dawot wy i van a enwit Gethsemane: y
dywot ef wrth ei ddiscipulon. Eisteddwch yma, tra vyddwyf yn
gweddiaw. Ac ef a gymerawdd gyd ac ef Petr ac Iaco, ac Io-
an. ac a ddechreuawdd* ofni a'brawychu, ac ef a ddy-bot wrth-
wynt, Tra thrist yw vy enait, yd angae: arhoswch a'gwiliwch. Ac
ef aeth ychydic pellach, ac a * ddygwyddawdd, ar y ddaiar, ac a
weddaiawdd, pan yw a's gellit, bynet o'r awr hono heibio y wr-
tho. Ac ef a ddywot, Abba, dad, pop peth ys ydd alluadwl i ti: tre i-
gla ymaith y * cwpan hwn y wrthyf: eithyr nyd hynn a vynnwyf
vi, anid hynn a[vynych]di. Ac ef a ddeuth ac ei cafas wy yn cy-
scu, ac a ddywot wrth petr, Simon. Ae cyscu ydd wyt. A ny ally-
t* wyliaw vn awr. Gwiliwch, a'gwediwch, rac e ich mynet ym
eth: yr yspryt yn ddiau sy parat, anid y cnawyt ys *wan. A'
thrachefyn ydd aeth ymaith, ac weddiawdd, ac a ddywot yr vn y-
madrodd. Ac gwedy ymchwelyt o hanaw, ef a ei cafas wy dra-
chefyn yn cyscu: can ys ydd oedd eu llygait yn drymion, ac ny wy-
ddent beth a atepent ydd aw. Ac ef a ddeuth y drydedd waith, ac a
ddywot wrthwynt, Cysciwch weithian, a'gorphoyswch: digon yw:
ddeuth yr awr:* nycha, y rhoir ir Map y dyn yn dwylaw pechatu-
rieit. Cyfodwch: awn: *wele, yr hwn a'm bradycha, ys idin ogos

*ger dda
*am dan-alw
*ddiolch.
*bying-horff
*phiol
*ir
*ddinetir
*emyn, moliant, oi clwch.
*tranc-wyddir
*ich rac-blaenaf
*yn ddiscifach
*arswydo
*echryd, dirdan
*glwym-podd
*phial carregl
*wiliad
*eglwan
*wele
*nycha

Ac yn y man ac ef yn ymddiddan y dauei Judas yr hwn oedd vn or dauddec, ac gyd ac ef dyrfa vawr *a chleddyfae a * phastynae oddiwrth yr Archoffeiriait, y Gwyr llen, ar Henureit. A'r hwn a ei bradychesei ef, a roddese* amnaid yddwynt, can ddywedyt, Pwy'n bynac a gusanwyf, hwnw yw: delivwch ef ac ewch ac ef ymaith] yn ddirgel. Ac wedy ei ddyvot ef, ef aeth attaw yn y van ac a dyvot [wrthaw,] Rabbi, Rabbi, ac ei cusanawdd ef. Ac wy a *roeson ei dwylo arnaw, ac ei daliesont. Ac vn or ei oedd yn sefyll yno, a dynnawdd, gleddyf, ac a drawwodd was yr Archoffeiriat, ac a dorrawdd ei glust ymaith. A'r Jesu atepawddd ac addyvot wrthwynt, Chwi ddaethoch allan megis at leitr, a chleddyfae ac a*phastinae im dalha i. Ydd oeddwn paunydd gyd a chwi yn traethy-dysc yn y Templ, ac ny'm daliesoch: eithyr [hynn ys ydd] er cyflawny'r Scrythyrae. Yno wy a ei gadawsant ef, ac a giliesont* bawp. Ac ydd oedd vn gwr ieuanc, wedyr wiscaw a lliain ar [ei gorph] noeth, yn ei gynlyn ef, a'r gwyr ieuainc a ei daliesant ef. Ac ef a adawodd ei liainwisc, ac a*giliawdd y wrthwynt yn noeth. Yno y ducesont yr Jesu at yr Archoffeiriat, *ac ato ef y deuth yr oll Archoffeiriait, a'r Henurieit, a'r* Gwyr-llen. Ac Petr oedd yn eddylyn ef o hir-bell, yd y* mewn llys yr Archoffeiriat, ac a eisteddawdd gyd ar gwasanaethwyr, yn ymydwymo wrth y tā. A'r Archoffeirieit ar ol* Senedd oedd yn caisiaw testiolaeth yn erbyn yr Jesu er i roi ef i varwolaeth, ac ny's cawsant. Can ys llawer a dducsont gau testiolaeth yn y erbyn ef, eithyr nyd oedd y testiolaethae wy* yn gysson. Yno y cyfodes'r ei, ac a dducesont* gau testiolaeth yn ei erbyn ef, can ddywedyt, Nyny ei clywsam ef yn dywedyt, Mi a ddinistriaf y Templ hon o waith llaw, ac o vewn tri-die yr adailiaf aral' nid o waith llaw. Ac eto nyd oedd y testiolaeth wy gysson [chwaith.] Yno y cyfodes yr Archoffeiriat yn ei cenol wy, ac a ovynodd i'r Jesu can ddywedyt, Anyd atepy di ddim: paam y mae yr ei hinn yn testolaethy yn dy erbyn. Ac ef a dawodd, ac ny's atepawdd ddim. Trachefyn y gofynawdd yr Archoffeiriat yddaw, ac ydybot wrthaw, Ai ti Christ Map y bendicedic. A'r Jesu a ddyvot,* Mybi yw [ef] a'chewch weled Map y dyn yn eistedd ar dehau gallu [duw,] ac yn dawot yn* wybrennae'r nef. Yno'r Archoffeiriat a rwygawdd ei ddillat ac a ddyuot, Paam y rait ynimwy wrth testiō, clywsoch y cabledigaeth: peth a dybygwch chwi. Ac wynt oll a varnesont y bot ef yn euawc i angae. A'r ei a ddechreuawdd poeri arnaw, a* chuddiaw ei wynep, a'ei ddyrnodiam, a ddywedyt wrthaw, Prophwyta.

A'ringi-

*ffynn
*ryw arfwydd.
*hebryngwch
*Athro, Athro
*ymavlsont yntharu.
*ffynn
*oll
*ffoes
*gyd ac
*scribenyddion
*n ydd aeth ef
*Cwnsli
*gyt vn
*gam
* Mi
*cymyle
*vrgydy

A'r ringylliait a ei trawsont ef a [eu] gwiail. Ac val yr oedd Petr yn y nauadd isod, y deuth vn o vorynion yr Archoffeiriat. A phan ganvu hi Petr yn [ym] dwymo, hi a edrychodd arnaw, ac a ddyvot, Tithe hefyt oeddyt gyd a Iesu o Nazaret. Ac ef a wadawdd, gan ddywedyt, Nyd adwaen i ef, ac ny wn beth ddwyt yn ei ddywedyt. Yno ydd aeth ef allan ir rhac * nauadd, ac a ganawdd y ceiliawc. Yno pan welawdd morwyn ef drachefyn, hi a ddechreuawdd ddywedyt wrth yr ei oedd yn sefyll yno, Hwnn yw [vn] o hanwynt. Ac ef a [ym] wadawdd drachefyn: ac ychydic gwedy, yr ei oedd yn sefyll yno, a ddywedesont trachefyn wrth Petr, Yn wir ydd wyt[vn] o hanwynt: can ys Galileat wyt, a'th lediaith ys y gynhebic. Ac yntef a ddechreawdd * dynghedy a' thyngu, [gan ddywedyt,] Nyd adwaen i'r dyn yr ych yn ei ddywedyt. A'r ailwaith y canodd y ceiliawc, ac y coffawdd Petr y gair a ddywedesei'r Iesu wrthaw, Cyn canu or ceiliawc ddwywaith, im gwedy dair-gwaith, ac wrth adveddylied, ef a wylawdd.

*porth

*uellthiaw, regy

Die mawrth kyn die Pasc.

Yr Epistol.

YR Arglwydd Dduw a agorawdd vyglust, a' myvy ny wrthnepais, ac ny throeis vygcefyn. Vygcefyn a roddeis ir ffustwyr, a'm gruddiae ir * tamigwyr: ny chuddiais vy wynep rac gwradwyddion a' phoer. Can ys yr Arglwydd Dduw a'm cymporth: am hyny ni'm gwartheiir: obleit hynn y gosedeis vy wynep megis callestr, a' mi wnn na'm cywylyddir. Agos yw'r hwn a'm cyfiawna: pwy a ymryson a mi? Safwn ynghyt: pwy yw vy * pleidiwr im erbyn? nesaet ataf. Nycha yr Arglwydd Dduw a vydd porth i mi: pwy yw yntef am barn yn auawc? nycha yntwy oll a henhant, megis gwisc, a'r pryf ei * hys. Pwy ys yd yn eich plith chwi a ofna yr Arglwydd? Gwrandawet leferydd ei was: hwn a rodia yn y tywyllwch eb gantaw olauni, ymddirieted yn Enw'r Arglwydd ac ymgynhaliet wrth ei Dduw. Nycha, chwychwi oll sy yn * cennae tan, ac ef ich gogylchynir a gwreichion: rhodiwch yn llewych eich tan, ac yn-gwreichion a gynnaesoch. O ddiar vy llaw y bydd hynn y chwi: gorwedd a wnewch mewn dolur.

Esay. l.

*gwr ingellwyr

*dadlewr

*gwyf, gwyddonyn

*ennyn

Yr Euangel.

AC yn y van ar glais y dydd, ydd aeth yr Archoffeiriait yn ei cygcor gyd ar Henurieit, a'r Gwyrllen a'r oll * Seneddr, ac arwain yr Iesu ymaith yn rhwym a wnaethant, a'ei roddy at Pilatus. Yno y gofynawdd Pilatus ydd-aw, Ai ti yw'r Brenhin yr Iuddaeon? Ac ef a atebawdd, ac a ddywot wrthaw, Tu ei dywedeist. A'r Archoffeirieit ei cyhuddesont o lawer o bethe. Am hyny y gofynawdd Pilatus iddaw drachefyn, can ddywedyt. A atepy ei ddim? Nycha, meint o pethae a testiant ith erbyn. Eithyr * etwa nyd atepawdd yr Iesu ddim, mal y rhyveddawdd [ar] Pilatus. Ac yr wyl [hono] y gellyngai ef vn carcharor yddynt, pa vn bynac a vynnent. Ac ydd oedd vn a elwyt Barabbas, yr hwn oedd * yn rhwym gyd ei gyd-dervyscwyr, ac yn y * dervysc a wnaethent * laddiat. A'r popul a lefawdd yn vchel, ac a ddechreawdd ddeisyfy [wneythyd o honaw] megis y gwneythei bop amser yddynt. Yno Pilatus ei atepawdd can ddywedyt, A vynnwch i mi ellwng yn rhydd i chwi Vrenhin yr Iuddaeon? Can ys ef a wyddiat mae o genvigen y daroedd ir Offeiriait y vradychy ef. Eithyr yr Archoffeiriait a gyffroesant y popul [y ddeisyfy] ellwng o hanaw yn hytrach Barabbas y ddwynt. Ac Pilatus atepawdd, ac a ddywot trachefyn, wrthwynt Pa beth gan hyny a vynwch i mi i wneythur *[ac ef] yr hwn ydd ych yn ei alw yn Vrenhin yr Iuddaeon? Ac wy a lefesont trachefn. * Croc ef. Ac Pilatus a ddywot wrthynt, Pa ddrwc a wnaeth ef? Ac wythe a lefesant vwy-vwy. * Croc ef. Ac [velly Pilatus yn wyllysy boddloni'r popul, a ollyngawdd yddynt Barabbas, ac a roddes yr Iesu gwedy yddo ei yscyrsiaw, y ew groci. Yno'r milwyr ei ducesont ef ir llys, ys ef yw, y dadleudy, ac a alwesont yn cyt yr oll * gaterva, ac a ei gwiscesant ef a * phorphor, ac a blethesant coron o ddrain ac hei dodesont [am ei benn,] ac a ddechreusant gyfarch gwell ydd-aw, can ddywedyt, Hanpych well Vrenhin yr Iuddaeon. Ac wy ei trawsant ar ei benn a chorsen, ac a boeresont arnaw, ac a blygesont [ei] glinie, [ac] * ei addolesant. A' gwedy yddwynt ei watwor ef, wy a ddioscesont y porphor y amdanaw, ac ei gwiscesont ef oei dillat ehun, ac ei arwenesont allan * y w groci. Ac wy a gympellesont vn oedd yn mynet heibio, [a elwyt] Simon o Cyren, (yr hwn a ddeuthei o'r wlat ac yt oedd tad A-

lexander

Marc. xv.
*Cwnsli
*eto
*Pilatus
*ynghar-char
*codiat
*gyflafan, lofruddiat
*a hwn
*Croes a
*Dod ef ar y groes
*nauad
*byddin, gyfwdawd
*rhyw liw sco liw pur pur
*maeddesont
*wnaethant bocs yddaw
*ydd y groesi

lexander a' Rufus) y ddwyn y * groc ef. Ac wy ei ducesont y le a elwir Golgotha, yr hwn yw oei ddeongl, y benglocba. Ac wy a roesont yddaw y yuet win * myrhllyt: anidd ny chymerawdd ef ddim hanaw. Ac wedy yddynt y groci ef, wy a rannesont ei ddillat, gan bwrw * coelbrenni am danwynt, pa gaffei pop vn. A'r drydedd awr yd oedd hi, pan grogesont ef. Ac * yscrifen y achos ef a escrifenit uch pen, [yr ef] BRENHIN YR IUDAEON. Ac wy a grocesont ddau leitr gyd ac ef, vn ar ei law ddeheu, ar-all ar ei law * aswy: Ac [val hyn] y cyflawnwyt yr Scrythur, yr hon a ddyweit. Ac cyd ar ei enwir y cyfrifwyt ef. A'r ei oedd yn myned heibiaw, a * ei ceplynt ef can yscytwyt ei pennae, a'dywedyt, Och, tydi yr hwn a ddinistryt y Templ, ac ei adailyt mewn tri-die, ymwaredd dyhun, a' descen * o groc. A'r vn ffynyt y gwatworodd yr Archoffeiriait, gan ddywedyt, yn y plith ehunain y gyd Gwyr-llen, Ereill a waredawdd ef, ehun ny ddychon e ymwared. Descenet yr awrhon Christ Brenhin yr Israel y lawr * o'r groc, val y gwelom, a' chredy. A'r ei a grocesit gyd ac ef, a * liwient yddaw. A' gwedy dybot y chweched awr, e gyfodes tywyllwch dros yr oll * daiar yd y nawvet awr. Ac ar y nawvet awr y dolefawdd yr Iesu a llef vchel, can ddywedyt, *Eloi, Eloi, lammasachthani?* Yr hynn yw o ei gyfiaithy * Vym-Duw, vym-Duw, paam im * gwrthodeist? A'r ei oedd yn sefyll yno, pan glywson [hynny,] a ddywedesont, Nycha, y mae ef yn galw Elias. Ac vn a redawdd, ac ac * yspong yn llawn o vinegr, ac ei dodes ar gorsen, ac ei * rhoes yddaw i yfet, can ddywedyt, Gadwch iddaw: * gwelwn a ddaw Elias yw dynnu ef y lawr. A'r Iesu a lefawdd a llef vchel, ac a * ellyngawdd yr yspryt. A' llenn y Templ a * rwygwyt yn ddwy o dduchot y ddisot. A' phan weles y Cann-wria, yr hwn oedd yn sefyl' gyferbyn ac ef, lefaim o honaw velly a' * gellwng yr yspryt, ef a ddybot, yn wir Map Duw y toedd y * dyn hwnn. Ac yd oed gwragedd yn tremio o hirbell, ymplith yr ei'n ydd oedd Mair Magdalen, a Mair (main Iaco * bachan ac Iose) a' Salome, a'r ei'n pan oedd ef yn Galilea, e i dylynent ef ac a wasanathent * yddaw, a' llawer o wragedd eraill yr ei a ddaethent i vyny gyd ac ef i Caerusalem. A' phan ytoedd hi yn * hwyr (can y bot hi yn ddydd * darpar, ys ef yw o * blaen Sabbath) yno Ioseph o Arimathaia cygcorwr gwiw, yr hwn oedd hefyt yntef yn edypcham deyrnas Duw, a ddeuth ac aeth y mewn yn * hyderus at Pilatus, ac a archawdd gorph yr Iesu. A' rhyveddy a wnaeth Pilatus, a vesei e varw eisius, ac a alwodd ataw y Cannwriad ac a ovynawdd iddaw a oedd ne-mawr er pan vesei

ef varw

*groes
* wedyr gymyscy a myrrh
*cyttae, cwttysae
*graifft
*asae
* rocn ser: iddo
*Wban, Ew
*oddyar y groes
* y ar y
* ddanodent
* dir
* Vynnaw
*gedeist
*ysplwyn
* es tennodd
*edrychwn
* diffoddawdd
*rwygodd
* maddau
*gwrysaia
*leiaf
*arno
* echwydd
*arlwy
*racsabbath
*chofn, llyfasus

ef varw. A'phan wybu e'r [gwir,] can y Canwriat, e roddes y corph i Joseph, yr hwn a brynawdd liain, ac ei tynnawdd ef i lawr, ac ei * amwiscawdd yn y lliain, ac ei dodes ef mewn *monwent a naddesit o graic, ac a dreiglawdd vaen ar ddrws y *vonwent: A'Mair Magdalen, a' Mair [mam] Jose oeddent yn edrych p'le y dodit ef.

*sidon
*amdocs
*bedd
*bedd

Die merchur cyn y Pasc,

Yr Epistol.

P'Le [bynac y bo] testament, angenrait yw *bot angae * y testamentwr. Can ys y testament bydd mewn grym pan vo meirw dynion: can nad oes nerth yntho tra vo byw y nep a wnaeth y * testament. A'chan hyny nyd ordeiniwyt y cyntaf eb waet. Can ys pan ddarbyddei i Moysen traethy bop gorchymyn ir popul, yn ol y * ddeddyf, ef a gymerei waet * lloie a' geifr, gyd a dwfr a gwlan * purpur ac ysop ac a danellei [ar] y llyfer, a'r oll popul, gan ddywedyt, Hwnn yw gwaet y Testament, yr hwn a 'orchymmynnawdd Duw i chwi. Gyd a hynny, ef a * dannellawdd y * lluestuy a gwaet hefyt, a'r oll llestri'r goasanaeth. Ac phop peth * hayach a lanheir wrth y Ddeddyf a gwaet, ac eb ellwng gwaet nyd oes maddeuant. Can hyny angenreidiol oedd glanhay * portreiadae pethae nefawl ar ryw pethae hynny: Eithyr y nefolion bethae ehunain a * lanheir ac aberthae gwell na'r ei hynn. Can nad aeth Christ i mewn ir Cyssecr leoedd o waith llaw, y pethae ynt * arwyddion y gwir [Gyssecr:] anid [ef aeth] ir gwir nef, y ymddangos yr awrhon yn-golwc Duw drosom ni, nyd er mwyn ei offrymy ehun yn vynech, megis ydd ai yr Archoffeiriat y mewn ir Cyssecr-le bop blwyddyn a gwaet * arall, (can ys * wrth hyny angenrait vysei yddo ddyoddef yn wynech o ddechrae'r byt) anid yr awrhon yn dywedd y byt ydd ymddangosawdd ef vnwaith i * ddileuy pechat, gan ei aberthy ehun. A' megis y gosodwyt i ddynion varw vnwaith, ac yn ol [y daw'r] varn, velly yr offrymwyt Christ vnwaith i ddileu pechatae llawer, ac ir ei a edrychant am danaw yr ymddengys ef eilwaith eb pechot er * iechyt.

Heb. ix.
*marw
*y cymmunnwr
*lethyr cymmun
*Gyfraith
*buchot
*rryw goch yw
*oascordd
*papell
*can mwyaf
*ail luniae, cyfrithiae
*gerthir
*cyffelypion
*ddiethr
*pe am gen
*dodi
*iechydwriaeth

Yr Euangel.

GWyl 'y bara * croyw oedd yn agos, yr hon a elwit * Pasc. A'r Archoffeiriait ar Gwyrllen oedd yn ceisiaw pa wedd y lleddynt ef: o bleit ydd oedd arnynt ofn y bobl. Yno ydd aeth Satan y mewn Iudas, yr hwn a elwit Iscariot, ac y oedd o rif y dauddec. Ac ef aeth ymaith, ac a ynddiddanawdd ar Archoffeiriait, a'r llywodraethwyr [y Templ] pa wedd y gwnai ei vrad ef yddwynt. Ac ydd oedd yn llawen ganthwynt, ac a gytunesont roddy arian iddaw. Ac ef a gytunawdd, ac a gaisiawdd amser-addas yw vradychy ef yddwynt, yn absen y popul. Yno y daeth y dydd y bara * croyw, pan oedd angenrait * aberthy'r Pasc. Ac ef a ddanvones Petr ac Ioan, can ddywedyt, Ewch, a' pharatowch y ni y Pasc, val y gallom ei vwyta. Ac wy a ddywedesont wrthaw, Ple y myny di ei baratoi? Ac ef a ddyvot wrthwynt, * Nycha, gwedy yd eloch y mewn i'r dinas, y cyferbydd a chwi * ddyn, yn dwyn steneit o ddwfyr: canlynwch hwnw ir tuy ydd el y mewn, a' dywedwch wrth wr y tuy, Yr Athro a ddywait wrthyt, Ple mae'r lle ystauell bwytawyf bym-Pasc y gyd a'm discipulon? Ac ef a ddengys ywch gorwch ystavell vawr wedy'r drwsiaw: ynow ei paratowch. Yno ydd aethant ac y cawsant mal y dywedesei ef wrthynt, ac wy a paratoesant y Pasc, A' gwedy dyvot yr awr, ydd eisteddawdd a'r dauddec Apostol gyd ac ef. Yno y dyvot ef wrthynt, Mi a gwbl ddesyfais vwyta'r Pasc hwnn gyd a chwychwi, cyn dioddefwyf. Can ys dywedaf wrthych, na vwytawyf mwy o hynn allan, yd y ny chyflawner yn-teyrnas Duw. Ac ef a gymerth y * cwpan ac a ddiolches, ac a ddyvot, Cymerwch hwnn, a' rhawnnwch yn eich plith. Can ys dywedaf wrthych, Nid yfaf o ffrwyth y winwydden, yd y'n y ddel teyrnas Dduw. Ac ef a gymerth vara, a gwedy iddo ddiolwch, ef ei tores, ac a roddes yddwynt, can dywedyt, * Hwnn yw vyg-corph: yr hwnn a roddir trosoch: gwnewch hyn er cof * am danaf. Yr vn modd hefyt wedi iddo swpery, [e gymerth] y * cwpan, can ddywedyt, Y cwpan hwn yw'r Testament newydd * yn vyn-gwaet, yr hwn a ellyngir y trosoch. Eithyr * nycha, llaw hwn am bradycha, ys y gyd a mi ar y * vort. Ac yn wir Map y dyn a [gerdda] megis y darparwyt: eithyr gwae'r dyn hwnw, trwy'r hwn y bradychir ef. Yno y dechraesont ymofyn yn ei plith ehun, pwy o hanwynt vyddei a

wnei

Luc.xxii.
*crei
* y Synedriat
*crai
*lladd
*swely
*wr
*phiol
*Hynn
*phiol
*trwy
*wele
*bwrdd

wnei hynny. Ac egyvodes ymryson yn eu plith, pwy o hanaddynt a debygit ei vot yn vwyaf. Ac ef a ddyvot wrthynt, Brenhin oedd y Cenedloedd a * deyrnasant arnynt, ar ei ai h' arglwyddi aethant, a elwir yn Bendevigion * da. Eithyr na [vydd-y] chwi velly: anid byddet y mwyaf yn eich plith chwi, megis y lleiaf: a'r pennaf, megys yr hwn a vo yn * gweini: Can ys pa'vn vwyaf ai hwn ys y'n eistedd-ar-y-vort, ai'r hwn ys'yn * gweini? A nyd [mwyaf] yr vn a vo yn eistedd-ar-y-vort? Ac ydd wyf vi yn eich mysc mal vn yn gweini: A'chwychwi yw'r ei'n arosesoch gyd a mi yn vym-provedigaethae. Am hyny y gosodeis y chwi deyrnas, megis y gosododd vym-tad i minef, mal y galloch vwyta, ac yfet ar vym-bort yn vym teyrnas, ac eistedd ar eiheddvae, a' barny ddauddecllwyt yr Israel. A'r Arglwydd a ddyvot, Simon, Simon, nycha, Satan a' ch deisyfawdd, er eich nithiaw megis gwenith. An'd mi a weddiais trosot, na ddefficiai dy ffydd. Can hyny pan ith ymchweler, (ir iawn) cadarnha dy vroder. Ac ef a dyvot wrthaw, Arglwydd, ydd wyf yn parat y vynet gyd a thi y garchar ac angae. Eithyr ef a ddyvot, Ys dywedaf wrthyt, Petr, nychan y ceiliawc heddyw, * cyn y ti wady deirgwaith vy adnabot. Ac ef a ddyvot wrthwynt, Pan eich anvoneis eb * gwd, ac yscrepan, ac yscidiae, a vu arnoch eisiau dim? Ac wy a ddywedesont, Na ddo ddim. Yno y dyvot ef wrthynt, Eithyr yr awrhon y neb ys y gantaw gwd, cymeret, a'r vn ffynyt yscrepan: a'r nep ny bo ganthaw yr vn, gwerthet ei * bais, a' phrynet gleddyf. Can ys dywedaf ychwi, pan yw eto hynn ys y escrivennedic, ys angenrait ei gyflawni yno vi, Ac y gyd ar ei enwir y cyfrifwyt ef: can ys dianiau bod diben yr awrhon am y pethae [a yscrifenwyt] ohana vi. Ac wy a ddywedesont, Arglwydd, * nycha, ll'ymaddau gledyf. Ac ef a ddyvot wrthwynt, Digon yw. Ac ef a deuth allan, ac aeth (megis * ydd oedd ef gynefin) i * vonyth yr olewydd, aei ddiscipulon a ei canlynesont. A' gwedy y ddawot ef ir van, e ddyvot wrthwynt, Gweddiwch nad eloch ym-provedigaeth. Ac ef a dynnawdd y wrthwynt, yn-cylch ergit carec, ac a * roes ei liniae ar lawr ac a weddiawdd, can ddywedyt, Y Tad a's ewyllysy ysmut y * cwpan hwnn y wrthyf, eithyr nid vy ewyllys i, namyn dy ewyllys di a gyflawner. Ac a ymddangoses yddaw Angel o'r nef, yn ei confforddiaw ef. Eithyr ac ef mewn * cyfingdra [meddwl,] ef a weddiawdd yn * ddyvalach: a' ei chwys ef ytoedd megis * deigreu gwaet, yn treiglo i lawr yd y ddaear. Ac ef a gyfodes o weddiaw, ac a ddauth at [ei] ddiscipulon

* vrddasawl
* gwasanathu
* gwasanaethy
* nes
* god, amner, pwrs
* siacet
* Ys ef
* wely
* y gnotai
* vynydd oliuar
* benliniodd
* sef ei ddyodde faint ai angeu
* ymdrech, echryd
* ddyvrifach yn dwysach
* dafne

ac

ac ei cafas wy yn cyscu gan drisit. Ac ef a ddywot wrthwynt,
Paam y cyscwch? Cyfodwch a' gweddiwch nad eloch ym pro-
vedigeth. A' thra oedd ef etwa yn ymddiddan, * nycha yr, hwn
a elwit Judas vn or dauddec, aeth o ei blaen wy, ac a nesaodd
at yr Iesu y'w gusany. A'r Iesu a ddywot wrthaw, Judas,
a vradychy di Vap y dyn a chusan? A' phan welawdd yr ei
oedd yn y gylch ef, betha ddelei: wy ddywedesont wrthaw,
Arglwydd, a drawn ni a chleddyf? Ac vn o hanwynt a dra-
wodd was yr Archoffeiriat, ac a dores i glust ddeheu ymaith,
yno'r Iesu atepawdd, ac a ddywot, Goddefwch [hwy] yd hynn.
Ac ef a gyfurddawdd a ei glust, ac ei iachaodd ef. Yno y dy-
wot yr Iesu wrth yr Archoffeiriait ac wrth * lywodraeth wyr
y Templ, a'r Henurieit yr ei a ddauthesei attaw, A ddaetho
chwi allan megis at leitr a chleddyfae ac a ffynn? Pan oeddwn
beunydd gyd a chwi yn y templ, nyd estenesoch ddwylo im er-
byn: eithyr hon yw eich gwir awr, a' gallu yr tywyllwch. Yno
y * cymersont ef, ac yr arwenesont, ac ei ducesent i duy'r Archo-
ffeiriat. Ac Petr ei canllynawdd o hirbell Ac wedy ydddynt gyn-
nae tan yn canawl y llys, a' chydeisedd i lawr, ydd eisteddawdd
Petr hefyd yn ei plith. A' rhyw vorwyn [weini] a ei canbu ef val
ydd oedd e yn eistedd wrth tan, ac wedy iddi edrych yn graff ar-
naw, hi ddywot, Ac ydd oedd [y dyn] hwnn y gyd ac ef. Ac ef ei
gwadawdd ef, can ddywedyt, Ha * wreic, nid adwaen i ddim
honaw. Ac ychydic yn ol, y gwelawdd [dyn] arall ef, ac y dywot.
Ac ydd wyt tithef yn vn o hanwynt. An'd Petr a ddywot, * Ha-
ddyn, nag wyf. Ac yn calch awr yn ol hynny, vn arall a gadarn-
haodd, gan ddywedyt. Yn wir ac ydd oedd [y dyn] hwnn gyd ac
ef: can ys Galileat ytyw. Ac Petr a ddywot, (A) dyn, ny won
paddywedy. Ac yn y van ac ef eto yn ymddiddan, y canawdd y
ceiliawc. Yno yr Arglwydd a ymchoelawdd ac a edrychawdd ar
Petr: ac a ddaeth yn cof Petr * ymadrodd yr arglwydd py wedd
y dywedysei wrthaw, Cyn cannu'r ceiliawc, tu am gwedy
dairgwaith. Ac Petr a aeth allan, ac a wylawdd yn * chwerw.
A'r gwyr a ddaliesent yr Iesu, ei watwor, a' ei baeddu a wna-
ethant. A' gwedy ydd wynt * guddiaw ei lygait, y * trawsont ef ar
y wynep, ac y gofynesont yddaw, gan ddywedyt, Prophwyta
pwy ath trawodd. A' llawer o gabl'airie eraill a ddywedesont yn
ei erbyn ef. Ac * er cynted ydd oedd hi yn ddydd, ydd ymgynu-
llawdd Henurieit y popul, a'r Archoffeiriait a'r gwyr llen, ac
* yr arwenesont ef y'w Senedd hwy, can ddywedyt. Ai tu yw'r
Christ? dywait i ni. Ac ef a ddywot wrthwynt, Pe's dywedwn y
chwy, ny's credech. A' phe hefyt ydd * holaf, nid atepawch ac ni'm

gellwngwch

* wele
* captel-nieit
* daliesont
* verch
* He-wr, tiwr, tias
* gair
* dost
* bygydy
* ffusti-sont
* cy
* y ducsont
* Consi
* gofynaf

gellwngwch ymaith. Gwedy hynn yr eistedd Map y dyn ar ddeheulaw gallu Duw. Yno y dywedesont * oll, Yw-ti can hynny yn Vap Duw: Ac ef a ddyvot wrthynt, Ydd yw'chwi yn dywedyt vymbot. Yno y dywesont wy, Pa reid i ni mwy wrth testoliaeth: can ys clywsam ein hunain o ei enae ehun.

*bawp

Die Iou cyn die Pasc.

Yr epistol.

i.Cor.xi.

HYn ydd wyf yn eich rhybuddiaw, ac nyd wyf yn[eich] caninol, eich bot yn dawot ynghyt, nyd er lles anid er eniwet. Can ys yn gyntaf dim, pan ych yn ymgynull ir Eccleis, mi glywaf bot ymrysonae yn eich plith: ac ydd wyf yn credy [ei bot yn wir] yn rhywran. Can ys * angenrait yw bot * traws opinione yn eich plith megis yr adwaener yr ei sy yn perfeith yn eich plith. Ac am hyny pan ddeloch ynghyt ir vn lle nyd [hynn] yw bwyta, Swper yr Arglwydd, Can ys pop vn wrth bwyta, a gymer ei swper ehun or blaen, ac vn sy a newyn, arall ysy veddw. A nyd oes i chwi dai i bwyta ac y yvet ynthwynt: a dremygw-chwi Eccles Duw, ac a warthew chwi yr ei nid oes [dim] ganthwynt: pa [beth] ddywedaf wrthych: a gan molaf chwi yn hynn: na chan molaf. Can ys mi a dderbyniais gan yr Arglwydd yr hynn hefyt ac a roddeis y-chwy [nid amgen,] Pan yw ir Arglwydd Iesu y nos hon y bradychwyt ef, gymeryt bara. A'gwedy iddo ddiolwch, ef ei torres, ac a ddyvot, Cymerwch, bwytewch: * hwnn yw yw vyg corph, yr hwn y dorir trosoch: gwnewch hynn er cof am danaf. Yr vn modd hefyt [y cymerth ef] y cwpan gwedy iddaw swpery, can ddywedyt, [Y cwpan hwnn yw'r Testament newydd * yn] vyg gwaet gwnewch hynn cynniner gwaith bynac ac ydd yfoch [e] er coffa am danaf. Can ys cynniuer gwaith bynac y bwytaoch y bara hwnn, ac ydd yfoch y cwpan hwnn ydd ych yn dangos angae yr Arglwydd y'n y ddelo. Can hynny pwy bynac a bwytao'r bara hwnn ac a yvo cwpan yr Arglwydd yn anteilwng, a vydd'anawc * [am ddiystyry] corph a' gwaet yr Arglwydd. Am hynn provet dyn ehun, ac yno bwytaet o'r bara hwnn, ac yfet o'r cwpan hwnn. Can ys yr hwn y bwytao ac a yvo yn anteilwng, bwyt a ac yfet y mae ei * barnedigaeth ehun, [can] nad

*dir
*heresi
*hynn
*phiol
*trwy
*o
*ddienydd ddamnasion

yw

yw yn *iawn-barny am gorph yr Arglwydd. O bleit hyn [y mae] llawer yn weinion ac yn gleision yn eich plith, a' llawer yn *hunaw. Can ys pe in barnem ein hunein, ny in bernit [ni ddim.] Eithyr pan in barnir, ein cospir y gan yr Arglwydd, rac [bot] ein barny yn euawc gyd ar byt. Can hyny, vy-mroder, pan ddeloch ynghyd i bwyta, arhoswch eu gylydd. Ac a bydd * newyn ar nep, bwytaet gartref, rac eich dawot ynghyt i varnedigaeth. Tuac at am pethae eraill, mi ei trefnaf pan ddelwyf.

*ddienydd ddamnasion
*gohann
*cusen, meirw
*chwant bwyt
*er, i'r

Yr Euangel.

YNo y cyfodes yr oll *lliaws o hanynt ac ei ducesont ef at Pilatus. Ac wy a ddechreaesont ei gyhuddaw, can ddywedyt. Hwn yma a gawsam yn troi'r bobyl, ac yn gohardd taly teyrnget * i Caisar, can ddywedyt, * mae ef yw Christ Brenhin. Ac Pilatus a ovynnawdd iddaw, can ddywedyt, Ai ti-yw'r Brenhin yr Iuddaeon? Ac ef atepawdd iddo, ac addywot, Tu ys ydd yn[ei] ddywedyt. Yno y dywot Pilatus wrth yr Archoffeiriait, ac wrth y popl, Nyd wyf i yn cahel dim bai ar y dyn hwn. Ac wyntae * ymlewhay a wnaethant, can ddywedyt. Mae ef yn * cynnurfy'r popul, gan * dany dysc tros oll Iudaea. Ac yn dechrae * o Galilea yd yma. Ac Pilatus pan glypu [son] am Galilea, a ovynawdd, ai dyn o'r * Galilea ytoed ef. A phan wybu *mae vn o gyvoeth Herod yr hanoedd, ef ei danvones at Herod, ac ydd oedd yntae hefyt yn Caerusalem y dyddiae hyny. A'phan weles Herod yr Iesu, ef a lawenechawdd yn vawr: can ys ydd oedd yn hir gantaw am ei weled ef * er es talm, erwydd iddaw glywed [son] llawer o bethae am danaw, ac ydd oedd e yn gobeithiawdd gahel gweled gwnaethy rhyw *arwydd y gantham. Yno ydd * ymholes ac ef am lawer o bethae: eithyr nyd atepawdd ef ddim iddo. Yr Archoffeiriait ar Gwyr llen a safasant ac ei cyhuddesont yn * daerddrud. Ac Herod ef a ei gywdawdwyr ny roesont vri arnaw, ac ei gwatworesant, ac ei gwiscesont ef o wynn, ac a ei danvonawdd drachefyn at Pilatus. Ac ar y dydd hwnw ydd aeth Pilatus a Herot yn gymdeithion: can ys cyn na hyny ydd oedd yn'elyniaeth rhyngthwynt. Yno Pilatus a alwodd ynghyt yr Archoffeiriait a'r popul, ac a ddywot wrthwynt, Chwi dducesoch y dyn hwn ataf, val vn a vai yn troi'r popul, a'nycha, mi ei holeis ef yn eich gwydd, ac ny chevais i vn bai ar y dyn hwn, o'r pethae ydd ywch y'w gahuddaw: na

Luc. xxiii.
*turfa
*ir Ymerotr
*taw
*ymorugo
*cyffroi
*athrawy
*ym
*Galileat
*taw
*llewer dydd
*viragl, wyrthie
*ymgwestiwodd
*groch, daerllyt, yn dra dyval

ddo, na Herod chwaith: can ys anvoneis chwi attaw: a' nycha, dim teilwng o angae ny wnaed * yddaw. Erwydd paam mi ei cospaf ac ei gellyngaf yn rhydd. (Can ys angenrait oedd iddaw ellwng [ryw] vn yddwynt yn rhydd * ar yr wyl.) Yno yr oll lliaws a lefawdd ar vnwaith, can ddywedyt, Ymaith ac ef, a' gellwng Barabbas yn rhydd i ni: yr hwn am * draws gyfodiat a wnaethent yn y dinas, ac am * law ryddiaeth a ddodesit yn-carchar. Yno Pilatus a ddybot wrthyn drachefyn, can ewyllysy rhyddhay'r Iesu. An'd wy lefent can ddywedyt, * Croc, croc ef. Ac ef a ddybot wrthynt y drydydd waith, An'd pa ddrwc a wnaeth ef: ny chefais ynthaw achos angae: am hynny mi ei cospaf, ac ei gellyngaf yn rhydd. Ac 'wyntwy oeddent daerach a llefeu vchel, can erchi ei groci ef: a' ei llefae hwy a'r Archoffeiriait a orvu. Velly Pilatus a varnawdd yddwynt gahel ei h'arch. Ac ef a ellyngawdd yddwent hwn am gyfodiat a llawryddiaeth a * roesit yn carchar: [ys ef] yr hwn a archesent wy, * ac ef a roddes yr Iesu y wnaethy'r ac ef a vynnent. Ac val ydd oeddent yn ei arwein ef ymaith, 'wy ddaliesont vn Simon o Cyren', yn dawot o'r maes, ac arnaw ef y * gosodesont y groc, y'w dwyn ar ol yr Iesu. Ac ydd oedd yn ei ganlyn ef turfa vawr o popul, ac o wragedd, a'r [gwragedd] hyny oedd yn cwynofain ac yn galary drostaw. A'r Iesu a ymchoelawdd attwynt, can dywedyt Merchet Caerusalem nac wylwch drosof vi, 'n amyn wylwch trosoch eich hunain a'ch plant. Can ys, * nycha y daw'r dyddiae y dywedant, Gwyn ei byt yr hespion, a'r * bruoedd ny chenedlesont erioed, ar bronnae ny roesant * sugn. Yno y dechreant ddywedyt wrth y monyddoedd, Syrthiwch arnam: ac wrth y brynnae, Cuddiwch ni. Can ys a's gwnant wy hynn ir prenn ir, peth a wneir ir * crin? Ac ydd oeddit yn arwein gyd ac ef dau ddrygddyn eraill y'w lladd. A' gwedy y dybot hwy i'r lle a elwyt y Pengloc va, yno y crogesont ef, a'r drygddynion: vn ar y ddeheu, aral' ar y * aswy. Yno y dybot yr Iesu. Y Tad, maddaeyddwynt, can na wyddon peth y maent yn ei wneythyd. Ac wy a * barthesant ddillat, ac a * vwriesant goelbreni. A'r popul oedd yn sefyll, ac yn edrych: a'r * llywiawdwyr ei gwatworent y gyd ac wynt, gan ddywedyt, Eraill a * iachaeai: iachaet ehun, a's ef yw'r Christ, yr Etholedic [can] Dduw. A'r milwyr hefyt ei gwatworent ef, can ddawot a' chynnic vinegr ydd-aw, a' dywedyt. A's tu yw'r Brenhin yr Iuddaeon * iachaa tyhun. Ac ydd oedd * yscriben wedyr yscrivenny * ar ei uchaf, mewn llythyrae Groec, a' Llatin, ac Hebreo, HUNYTUR BRENHIN YR IUDEON. Ac vn or drygddynion a grocesit, ei cablawdd ef, gan

ddywe

* ne, gan thaw
* erbyn
* derbysc
* laddfa
* Croesa
* ddodesit
* a rhoi. &c.
* dodesont y groes
* wele, synna
* bolleu
* laeth
* glemydd
* sych, gwyw
* asau
* rancsant
* dynvesont
* gyrrae, gwtyse
* penaethieit
* waredai
* ymwared
* raifft
* uch ei ben

ddywedyt, A's tu yw'r Christ, *iachaa* tuhun a' ninae. A'r llall a atepawdd, ac ei* ceryddawdd ef can ddywedyt, Anyd oes arnat ofn Duw, a' thydy yn yr vn barn? Ac ydd ym ni yn gyfiawnus [yma], can ys ydd ym ni yn * derbyn y pethae y haeddawdd ein gweithredoedd: eithyr ny wnaeth hwn ddim* ancymmesur. Ac ef o ddywot wrth yr Iesu, Arglwydd, coffa vi pan ddelych ith teyrnas. A'r Iesu a ddywot wrthaw, Yn wir y dywedaf y ti, heddyw y byddy gyd a mi ym-paradwys. Ac ydd oedd hi yn cylch y chwechet awr, ac a vu tywyllwch tros yr oll*ddaiar, yd y nawvet awr. A'r haul a dywyllwyt, a llen y Templ a * rwydwyd trwy yei chanawl. A'r Iesu a lefawdd a llef vchel, ac a ddywot, y Tad, ith ddwylaw y cymennaf vy yspryt. A gwedy yddaw ddywedyt hyn, ef * a anhetlawdd [allan] yr yspryt. A' phan weles y Cannwriad yr hyn a wnaethpwyt, ef a roes 'ogoniant i Dduw can ddywedyt, yn sicur ydd oedd y* dyn hwn yn gyfiawn. A'r oll *turfa ar a ddauthei ynghyt er y golwc hynn, cann weled y pethae a ddaroedd, a guresont ei dwyvronae, ac ymchoelesont. A' ei oll gydnabot a safent o hir-bell, a'r gwragedd a ei dylynesent ef o'r Galilea, gan edrych ar y pethae hynn. * A' nycha, ydd oedd gwr a ei enw Ioseph, cygcorwr, gwr da, a' chyfiawn. Ef ny chytunesei a ei cygcor n'ac a'ei gweithredoedd hwy, [ac ef a hanoedd] o'r Arimathia, dinas yr Iuddaeon: yr hwn oedd yntef yn* edrych am teyrnas Duw. Hwn yma aeth at Pilatus ac archawdd gorph yr Iesu, ac ei tynnawdd i lawr, ac ei * amdoes mewn lliein, ac ei gosodes mewn * monwent wedy'r * drychy o graic, lle ny roesit nep er ioet. A'r dydd hwnw oedd y Darpar, a'r Sabbath oedd yn nesay. A'r gwragedd hefyt yr ei oedd yn darddilyn, yr ei a ddaethont gyd ac ef o'r Galilea, a edrychesont ar y * vonwent a' pha vodd y *gesodesit ei gorph ef. Ac wynt a ymchwelesont, ac a paratoesont aroglae ac * wylmentae ac a' orphoysesont y [dydd] Sabbath * erwydd y gorchymyn.

*a roes sen iddo
*ymwared
*ymserthawdd ac
*haeddus
*cahel
*ynghamanvad
*dir
*Hef a ddiffoddod ffoddod
*gwr
*popul
*Ac wele
*dysgwyl
*amwiscodd
*bedd
*dorri
*bedd, edrot
*dodesesit
*ireidiae
*wrth

Ar ddydd Gwener y Crolith.

Y Collect.

OLl * gyvoethoc ddhuw, ni atolygwn yty edrych o hanat yn rasusawl ar dy * duylu hwn yma, dros yr vn y bu boddlawn gan Iesu Christ gael i bradychu, ai roddi yn-dwylaw * dynion enwir a' dyoddef angau ar y *groc: yr hwn a vywoca ac a deyrnasa yn oes oesoedd. Amen.

*ollnawc
*deulu, dylwyth
*popl
groes

OLl-alluawc a thragwyddawl Dduw, trwy yspryt ya vn y llywadraethir ac y santeiddir oll corph yr Eccles: derbyn eyn adolwyn a'n gweddiau, yddym ni yn i hoffrwm geyr dy vron dros bob gradd o ddynion yn dy sanctaidd gynulleidfa, yd pan vo i bob aelod o hanynt yn eig alwedigeth aig wasaneth allu yn gywir ac yn dduwiol dy wasaneuthu, trwy eyn Arglwydd Iesu Christ Amen.

O Drugaroc Dduw, yr hwn a wnaethost bob dyn, ac ny chasey ddim or a wnaethost, ac ny vynyt varwoleth pechadur, anid yn hytrach ymchwelyt o hanaw a' byw: truhartha wrth yr oll Iuddeon, Twrkied, Anffyddlonion, ac Hereticieit, a'chymer o ddiwrthynt oll anwybodaeth, caledwch calon, a' * thremic ar dy' air. Ac velly dwc wynt adref wynefydedic Arglwydd, at y ddefeit, yd pan yw yddynt bot yn gadwedic ym-plith* gweddillion y gwir Israelieit, a' bod yn vn gorlan, dan yr vn bugail Iesu Christ eyn Arglwydd: yr hwn a vywia ac a deyrnasa yn oes oesoedd. Amen.

*dirmig
*gwarg-red

Yr epistol.

Hebr.x.
*Gyfraith
*ddibait
*deilyngy perfeithi-aw
*garthesit
*buchot
*tros
*tros
*wrth gyfreith

Y* Ddeddyf ac yn yddi wascot pethae da ar ddawot, ac nyd yn wir ddelw, y pethae, ny ddychon hi byth a'r aberthae hynny yr ei a offrymant wy bop blwyddyn yn* oystat* sancteidia'w y dyvodiaid atei. A' phe amgen, a ny pheidiesit a ei h' offrymy, can na bysei mwy gyd'wybot pechotae, can yr offrymwyr a * buresit vnwaith: Eithyr yn yr [aberthe] hynny [y mae] atgoffa pechotae pop blwyddyn. Can ys ny ddychon gwaed * tairw a' * gaifr ddiley pechotae ymaith. Erwydd paam pan ddel ef ir byt, y dywaid, Aberth ac offrwm ny's mynnyt: eithyr corph a gyfansodeist y my. Poeth-ebyrth ac ebyrth * pechatae ny bu gymeradwy genyt. Yno y dywedais, Wely vi yn dyvot (ym-pen cyntaf ir llyver ydd yscrifennir o hano vi) bot i mi wneythy' dy ewyllys Dduw. Uchot, pan ddywot, Aberth ac offrwm, a phoeth-ebyrth ac ebyrth * pechot ny's mynnyt, ac ny bu gymeradwy genyt, (yr ei a offrymir * erwydd y Ddeddyf) yno y dywedawdd, Nycha, vi yn dyvot y wneythydy ewyllys, Dduw, y mae ef yn tynnu ymaith

y cyntaf,

y cyntaf, er gosot y dywethaf. Trwy'r hwn ewyllys i'n sanctei-
ddiwyt, [ys ef] trwy *offrymiat corph Iesu Christ [a wnaed] ar
vnwaith. A' phop offeiriat a saif paunydd geir bron yngwasa-
ethu wr yn gwasanaethu ac yn offrymy yn vynych yr vn ryw
ebyrth, yr ei ny allant byth * ddileu pechotae ymaith. Eithyr
[y gwr] hwn gwedy iddaw offrymy vn aberth tros pechatae,
ys ydd yn eistedd yn tragyvyth ar ddeheulaw Duw, ac weithi-
an yn aros y'ny osoter ei elynion yn vainc draet ydd-aw. Can
ys ac vn offrwm y * cyssecrawdd ef yn tragyvythawl yr ei a
sanctediwyt. Can ys yr Yspryt glan hefyt a testiolaetha i ni:
can ys gwedy iddo ddywedyt ymblaen, Hwn [yw'r] * Testa-
ment a wnaf yddwynt yn ol y dyddiae hynny, medd yr Argl-
wydd. Dodaf vy-Deddfeu yn eu calonae, ac yn ei meddyliae
ydd escrivennaf wy. A' ei pechatae a' ei camweddae ny cho-
fiaf mwy. Wellyn lle [bo] * gellyngdawt am y pethae hynn, nyd
[oes] mwy o'r offrymyat tros pechot. Can hyny broder, pan
yw trwy waet Iesu y gallwn bot yn* hyderus y vynet y mywn
i'r Cyssecr va, rhyd y ffordd newydd-vyw honno, a * gyssecra-
wdd ef i nyny, trwy'r llenn-gudd, ys ef yw, trwy ei gnawt ef.
[A chan vod i ni] * Offeiriat mawr, yn 'oruchaf ar tuy Dduw,
awn yn nes * trwy galon gywir, a chadernit ffydd, wedy'n pu-
ro ein calonae oddy wrth gydwybot ddrwc, a' golchy ein cyrph a
dwfyr glan. Cadwn gyd a nyny * gyffes gobeith yn ddi yscoc
(can ys ffyddlawn [yw'r hwn] a addawodd) a' chydystyrwn ae i
gylydd, er peri cariat, a' gweithredoedd da, nyd gan ymadael y
* gydymriaeth ys y rhyngom a ei gylydd, megis [y mae] arver
yr ei: eithyr ymgygorwn [ei gylydd,] a hyn yn vwy can ychwi
weled y dydd yn nesay.

*offrymoigeth
*ddiva-doddi.
*perfeithyawdd.
*Dygynnibot a ammodaf ac wynt
*maddeuant
*eho fit
*bartoawdd
*Archoffeiriat
*a chalon
*broffes addefiat
*gymddeithas

Yr Euangel.

GWedy ir Iesu ddywedyt [y pethe] hynn, ydd
aeth ef a ei ddiscipulon dros* garthe Cedron,
lle ydd oedd gardd, yr hon ydd aeth y mewn,
[ef] a ei ddiscipulon. Ac Iudas yr hwn a ei
bradychodd ef, y adwaenei hefyt y lle: can ys
mynych y bysei'r Iesu yn* trainwy yno ef a
ei ddiscipulon. Ac Iudas wedy iddo gahel
*catyrfa o wyr a' swyddogion, gan yr Archo-
ffeiriait, ar Pharisaiait, a ddeuth yno a' chanthwynt * dan-le-
stri d' * thewynion ac arvae. Yno'r Iesu yn gwybot pop peth a
ddelei arnaw, aeth rhacddaw, ac a dywot wrthynt, Pwy dd'ych

Ioan. xviii.
*avon, nant
*cyrthy treiglo
*cywdawt
*lanterni
*ffaculaes tyrs

yn ei gaisiaw? Wy ei atepesont, Iesu o Nazaret. Yr Iesu a ddywot wrthwynt, Mybyy yw ef. Ac Iudas hefyt yr hwn a ei bradychodd ef, oedd yn sefyll gyd ac wynt. Ac* er cynted y dywot ef wrthwynt. Mybyy yw ef, wy aethant yn* wysc ei cefn, ac a syrthiesont ir llawr. Yno y gofynodd yddynt drachefyn, Pwy ydych yn ei gaisiaw? Ac wy a ddywedesont, Iesu o a Nzaret, Yr Iesu a atepawdd, Dywedeis y-chwy, mae mybyy yw ef: can hyny a's mi a gaisiwch, gadwch ir ei hynn vyned ymaith, [Hyn a vu] er cyflawny'r gair yr hwn a ddywedesei ef, Or ei'n a roddeist ymy, ny cholleis i * nebun. Yno Simon Petr ac canthaw gleddyf, ei tynnawdd, ac a drawodd was yr Archoffeiriat, ac a dores ei glust ddeheu ymaith. Ac enw yr gwas ydoedd Malchus. Yno y dywot yr Iesu wrth Petr, Dod dy gleddyf yn y wain: A nyd yfaf * or cwpan a roddes [vym] Tat ymy? Yno'r * gywdawt a'r *penciwdawd a' swyddogion yr Iuddaeon a ddaliesont yr Iesu, ac ei rhwymesont, ac ei ducesont at Annas yn gyntaf (can ys * chwegrwn y toedd ef i Caiaphas, yr hwn oedd Archoffeiriat y vlwyddyn hono) ac Caiaphas oedd hwn a roesei gyngor ir Iuddaeon mae rhaidiol oedd i vn dyn varw tros y popul. Ac Simon Petr oedd yn canlyn yr Iesu, a'discipul arall, a'r discipul hwnw oedd yn adnabyddus* gan yr Archoffeiriat: am hyny ydd aeth ef y mewn gyd a'r Iesu i lys yr Archoffeiriat. Ac Petr oedd yn sefyll allan wrth y drws. Yno ydd aeth allan yd discipul arall oedd adnabyddus gan yr Archoffeiriat, ac a ymddiddanawdd ar * ddrysores, ac a dduc Petr y mywn. Yno y ddrysores a ddywot wrth Petr, Anyd ywti thef yn vn o ddiscipulion y dyn hwnn? Ef a ddywot, Nac wyf. A'r gweision a'r swyddogion a savent yno, yr ei a wnaethent dan glo: can ys oervel ytoedd, ac wy a ymdwymnent. Ac Petr hefyt a safai yn ei plith, ac a ymdwymeni. Yno'r Archoffeiriat a ymofynawdd a'r Iesu am ei ddiscipulion, ac am ei ddysc. Yr Iesu a atepawdd ydd-aw. Mybi a ymadroddeis ar * oystec ir byd, mybyy vyth oedd yn * athrawy yn y Sinagog ac yn y Templ, lle y dawei r' oll Iuddaeon ynghyt yn oystat, ac yn * guddiedic ny ddywedais i ddim. Paam y gofynny i mi? gofyn ir ein am clywsant, pa beth ddywedeis wrthwynt: * nycha, wyntwy a wyddant pa beth a ddywedais. Gwedy iddaw ddywedyt y pethae hyn, vn or swyddogion oedd yn sefyll geir llaw, a drawodd yr Iesu a [ei] wialen, gan ddywedyt, A atepy'r Archoffeiriat velly? Yr Iesu ei atepawdd. A's dywedais yn ddrwc, testolaetha or drwc: ac a's dywedais yn dda paam i'm trawy? Ac Annas ei danvones ef yn rhwym at Caiaphas yr Archoffeiriat. Ac Simon Petr oedd yn sefyll ac yn

Marginal notes:
*cy
*llwyrtho
*yr vn
*yr
*dynda,
*copten
*tad yng hyfraith
*ar
*porthores
*ar gyhoedd
*dyscy
*ddirgel, dan llaw
*wele
*gernodiawdd

ymdwy-

ymdwymaw, a' dywedesont wrthaw, A nyd yw tu hebyt yn vn oei ddiscipulon ef? Ef a wadawdd, ac a ddyvot, Nac wyf. Un o weision yr Archoffeiriat, car i hwn y toresei Petr ei glust, a ddyvot [wrthaw] Any welais i dydy yn yr 'ard gydag ef? Ac yno Petra wadawdd trachefyn, ac yn y van y canawdd y ceiliawc. Yno y ducesont yr Iesu o ywrth Caiaphas ir dadlaeduy. A'r borae ytoedd hi, ac wyntwy nid aethant ir dadlaeduy, rac eu halogy, anyd mal y gallent vwyta yr Pasc. Pilatus yno ayth allan atwynt, ac a ddyvod, Pa achwyn 'sy genwch yn erbyn: y dyn hwnn? Atep a wnaethant a' dywedyt wrthaw, Pe bysei hwn eb wneythyr * drwc ny roddesem ni ef atad. Yno y dyvot Pilatus wrthynt, Cymerwch-chwi ef, a bernwch ef * wrth eich * deddyf eich hun. Yno y dyvot yr Iuddaeon wrthaw, Nid * rydd i ni roi nep i anghae. [Hynny vu] er cyflawny'r gair a ddywedesei'r Iesu, gan arwyddocay pa angae y byddei varw. Uelly Pilatus aeth y mewn ir dadlaeduy trachefyn, ac a alwodd yr Iesu ac a ddyvot wrthaw. Ai-tu yw'r Brenhin yr Iuddaeon? Yr Iesu a atepawdd [iddaw,] Ac o honat tuhun y dywedy hynn, ai er eill ei dyvot yty am danaf? Pilatus a atepawdd. Ae Iuddew * yw-vi? dy * genedl, dy hun a'r Archoffeiriat, a'th roesan di ataf vi. Pa beth a wnaethost? Yr Iesu a atepawdd Uyi * teyrnas i nid yw o'r byt hwnn: pe o'r byt hwnn bysei vym-teyrnas, yn wir vyggwasanaethwyr a ymladdent, mal na'm rhoddit ir Iuddaeon: an'd yr awrhon nid yw vyi teyrnas o ddyma. Pilatus yno a ddyvot wrthaw. Can hyny ai * Teyrn ytwyt? Iesu a atepawdd. Tu ys y'n dywedyt mae * Teyrn ytwyf: er mwyn hyn i'm ganet, ac er mwyn hyn y dauthym ir byt, 'sef i testolaethy * ir gwirionedd: pop vn a hanyw o'r gwirionedd, a * wrendy vy lleferydd. Pilatus a ddyvot wrthaw, Pa beth yw gwirionedd? A' gwedy iddaw ddywedyt hyn, ef aeth allan drachefyn at yr Iuddaeon, ac a ddyvot wrthwynt, Nyd wyf yn cahel vn bai arnaw. Anid mae genwch ddevot, vot i mi ellwng ychwy vn yn rhydd * ar y Pasc. Uelly a ewyllysiwch i mi ellwng i chwi yn rhydd * Brenhin yr Iuddaeon? Yno y llefesont oll drachefyn, can dywedyt, Nyd hwnn, amyn Barabbas a'r Barabbaas hwnw oedd * Leidr. * Yno y cymerth Pilatus yr Iesu ac * ydd yscyrsiawdd ef, A'r milwyr a blethesont coron o ddrain, ac ei gesodesont ar ei benn. Ac a * roesont wisc * burpur am danaw, ac a ddywedesont, Henpych well Brenhin yr Iuddaeon. Ac wy a * ei trawsant ef a [ei] gwiail. Yno Pilatus aeth allan trachefyn, ac a ddyvot wrthynt, * Nycha, ydd wyf yn ei ddwyn ef allan ychwi, val y gwypoch, nad wyf yn

*afrifet
*erwydd, yn ol
*Cyfraith
*cyfreithlawn
*wy
*nasion
*brenhiniaeth
*Brenhin
*Brenhin
*gyd a'r
*glyw
*erbyn pryd y mynediat
*Deyrn
*lawrysddioc
*Ioan. xix.
*yffrywilliodd
*dodesont
*coch
*cernodiesont
*Wele

cahel vn bei arnaw. Yno y dueth yr Iesu allan yn * arwain coron o ddrain a gwisc* purpur. Ac [Pilatus] a ddywot wrthwynt, * Nycha'r dyn. Yno yr Archoffeiriait ar swyddogion pan welant ef, a lefesant, can ddywedyt, * Croc, croc [ef] Pilatus a ddywot wrthwynt, Cymerw-chwi ef a'i chrogwch: can nad yw vi yn cahel bai arnaw. Yr Iuddaeon a atepesont yddaw, y mae i ni * Ddeddyf ac * erwydd ein Deddf ni, ef ddyly varw, can yddaw ei wneythyd ehun yn Map Duw, A' phan glypu Pilatus yr ymadrodd hwnw, ef ofnes yn vwy, ac aeth drachefyn ir dadlaudy, ac a ddywot wrth yr Iesu, Ob'le ith [han] yw ty? A'r Iesu ny roddes vn atep iddaw. Yno y dywot Pilatus wrthaw, A ny ddywedy [di beth] wrth y-vi? A ny wyddost vot i mi veddiant ith groci, a' bot i mi veddiant ith ellwng? Yr Iesu a atepawdd, Ny byddei yty dim meddiant yn v'erbyn, pe na's roesit y ty odduchod: can hyny yr hwn a'm rhoddes yty, y sy vwy ei bechot. Ac o hynny allan y caisiawdd Pilatus y ellwng ef: an'd yr Iuddaeon a lefent, gan ddywedyt, A's * gellyngy di hwnn, nyd wyt ti gar i Caisar: [can ys] pwy bynac ei gwna ehun yn Brenhin, ef a ddywait yn erbyn* Caisar. Pan glywodd Pilatus yr ymadrodd hynny, ef a dduc yr Iesu allan, ac a eisteddawdd ar yr orsed-[fainc] yn y lle a elwyt y Palmant, ac yn Hebreo Gabbatha. Ac ydd oedd hi yn ddarpar y Pasch, ac yn cylch y chwechet awr, ac ef a ddywot wrth yr Iuddaeon * Nycha eich Brenhin. Ac wy a lefent, Ymaith ac ef, croc ef. Pilatus a ddywot wrthwynt, A crocaf vi eich Brenhin? Yr Archoffeiriait atepesont, Nyd oes y ni Brenhin oddieithr Caisar. Yno Pilatus ei rhoes ef yddwynt, y'w groci. Ac hwy gymersont yr Iesu ac ei ducesont ymaith. Ac ef a dduc ei * groc, ac a ddeuth i le a elwit y Penglocva, yr hwn a elwir yn Hebreo Golgotha: lle crogesont ef, a' dau eraill gyd ac ef, vn o pop parth, a'r Iesu yn y cenawl. Ac Pilatus a escrivenawdd titul ac ei gesodes ar y * groc, ac ydd oedd wedy'r escriveny IESU O NAZARET BRENHIN YR IUDDAEON. A'r titul hwn a ddarlleawdd llawer o'r Iuddaeon: can ys y crogesit yr Iesu yn agos i'r dinas: ac ydd oedd yn yscrivenedic yn Hebreo, Groec, a' Llatin. Yno y dywot yr Archoffeiriait yr Iudaeō wrth Pilatus, Nag yscrivena, y Brenhin yr Iudaeon. Pilatus a atepodd, yr hyn a escrivennais, a escrivennais. Yno'r milwyr wedy ydd wynt grogi'r Iesu, a gymersont ei ddillat ac ei gwnaethant yn bedair rhan, i bob milwr ran, ai bais [ef:] a'r bais oedd *yn divniat, wedy'r wehau o'r cwr uchaf trwyddhei. Can hyny y dywedesont wrth ei gylydd, Na * rannwn hi, and bwriwn

*dwgy, dwyn, gwisco.
*porphoroch
*wele, llyma
*Croesa
*Gyfraith
*wrth, yn ol
*maddeu, rhyddhey
*ymprawtr
*Wely
*groes
*groes
*eb wniad
*ohanwon pharthwon

am dennei, pwy bieuwydd. [Hynn a vu] er cyflawni yr Scrythur a ddywait, Rhanesant vyggwisc yn ei plith, ac am vym-pais y* bwriesont goelbrenni . Welly'r milwyr wnaeth hyn yn ddiau. Yno y sefynt wrth groc yr Iesu ei vam, a chwaer ei vam Mair [gwraic] Cleophas, a Mair Magdalen. A'phan weles yr Iesu ei vam, a'r discipul yn sefyl'ger llaw y garei ef, y dywot wrth ei vam, Wreic, wely dy vap. Yno dywot wrth y discipul,* Wele dy vam: ac or awr hono y cymerth y discipul y-hi* a to adref. Ar ol hynny pan wybu yr Iesu bot pop peth wedy'r * ddybenny er mwyn cyflawny'r Scrythur, e ddywot, Mae arnaf sychet. Ac ydd oedd [yno] lestr wedy'r osot yn llawn o vinegr: ac wy a lanwesont *yspong o vinegr: ac ei roesont ynghylch [paladr] hyssop, ac ei*dodesont wrth ei enae. A'gwedy i'r Iesu gymeryd* yr vinecr, y dywot, *Dibennwyt . Ac aei ben ar ogwydd y rhoddes e yr yspryt. Yr Iuddeon yno (can y bot yn Ddarpar, rac bot y cyrph yn aros* ar y groc ar y [dydd] Sabbath: (can ys mawr oedd y Sabbath hwnw) a ddeisyfesont ar Pilatus gahel dryllliaw y escairie hwy, aei tynnu i lawr. Yno y daeth y milwyr, ac a ddryllieisont esceirie'r cyntaf, ac [ysceiriae'r] llall , yr hwn a grogesit gyd a'r [Iesu] An'd pan ddaethant at yr Iesu a ei weled wedy marw eisioes, ny ddryllesont y esceirie ef. Eithyr vn o'r milwir a gwaew a* wanodd y ystlys ef, ac yn van ydaeth allan waed a dwfyr. A'r hwn a welawdd, a testolaethawdd , a gwir yw y destoliaeth ef: ac ef a wyr ei bot yn dywedyd gwir, val ac y credochwi. Can ys y pethe hyn a wnaethpwyt, val y cyflawnit yr Scrythur, Ny drillir ascwrn o hanaw, A'thrachefyn e ddywait Scrythur arall, Wy a welant yr vn a*wanasont trywodd. Yn ol hyn Ioseph o Arimathaia yr hwn oedd ddiscipul yr Iesu, (namyn yn ddirgel rac ofn yr Iuddaeon) a archawdd ar Pilatus gahell tynny i lawr gorph yr Iesu. Ac Pilatus a ganiataodd yddaw. Yno y deuth ef ac y cymerth gorph yr Iesu. Ac a ddeuth Nicodemus hefyt, (r hwn yn gyntaf a ddeuthei at yr Iesu o hyd nos] ac a dduc* gymysc or myrh ac Aloes , yn cylch cant* pwys. Yno y cymersont gorph yr Iesu, ac ei* rhwymesont , mewn llieniae a'r aroglae. megis y mae yr aruer gan yr Iuddaeon ar gladdy. Ac yn y van lle crogesit yr Iesu, ydd oedd * monwent newydd, yn yr* honny ddodesit ddyn erioet. Ac yn y van hono y dodesont wy'r Iesu, o achos [dydd] Darpar yr Iuddaeon, can ys bot y* bonwent yn agos.

*am
*tynesit gystylsae
*Nycha
*yw gartref, ai yr eiddaw
*orphen ddiwedy
*yspwrn
*estenesont
*o'r
*Gorphennwyt
*ynghroc
*brathodd
*brathesant trwyddaw
*gyffeith
*punt
*amdot
*allan
*bedd
*hwn
*bedd

66

Yr Epistol

*Petr.iii.
*o ran
*bywoca wyt
*Can
*llong
*arwydd
*cyfarch
*tu ac at

GWell [yw] (a's ewyllys Duw ei myn) goddef o hanoch â wnaethu'r daioni, nag am wenythy drwc. Can ys Christ hefyt a ddioddefawdd unwaith tros pechatae, y cyfiawn tros yr ancyfiawn, er mwyn ein dwyn at Dduw, ac a'roed i varwolaeth *erwydd y cnawt, ac a *bywiwyt yn yr yspryt. *Trwy'r hwn ydd aeth hefyt, ac y precethawdd ir yspryttion yr oeddynt yngharthar. Yr ei gynt vesent yn anufyddion, pan, o eddit unwaith yn dysgwyl wrth ammyned-dda Dduw yn-dyddiae Noe, tra oeddit yn darpary yr *arch, yn yr hon ychydigion, ys ef, wyth enait vuont gadwetig yn y dwfyr. Ac i hwn hefyd y mae'r *ffigur ys ydd yr awrhon i'n cadw ni, [ys ef] Betydd [yn gyffelyp] nid er bwrw ymaith budreddi y cnawt, anid er *hawl cydwybot da *yn-Duw) gan gyfodiat Iesu Christ, yr hwn ys y ar ddheulaw Duw, wedy mynet i'r nef, ac Angelion, a galluoedd, a'nerthoedd yn ddarestyngedig ydd-aw.

Yr Euangel.

Mat.xxv i
*chwydd
*bedd, vedd
*clegyr, careic
*bedd
Tiwr
Yn ol
*par
*dydd

GWedy daroedd yddi vyned yn *hwyr, y deuth gwr goludawc o Arimathaia, a'ei enw yn Ioseph, ac yntef hefyt vesei discipul i'r Iesu. Ef aeth ac Pilatus, ac a archodd gorph yr Iesu Yno y gorchymyn awdd Pilatus roi'r corph. Ac Ioseph a gymerth y corph, ac ei amdoes mewn lliain glan, ac ei dodes yn ei *vonwent newydd, yr hwn a naddesei ef *mewn craig, ac a dreiglawdd vaen mawr ar ddrws y vonwent, ac aeth ymaith. Ac yno ydd oedd Mair Magdalen, a'Mair arall yn eisted gyferbyn ar *vonwent. A'r dydd dranoeth yn ol Darpar y Sabbath ydd ymgynullawdd yr Archoffeiriait a'r Pharisaiait at Pilatus, ag y dywesont, *Arglwydd, mae yn gof genym ddywedyt o'r twyllwr hwnaw, tra ytoedd ef eto yn vyw, O vewn tri-die y cyvodaf. Can hyny* gorchymyn [dithef] gadw'r bedd yd ym-hen y tri die, rac dawot ei discipulion o hyd-nos, a'ei ledrata ef ymaith, a'dywedyt wrth y popul, Ef a gyfodes o veirw: ac velly bot y * cyfeiliorn dywethaf yn waeth na'r cyntaf. Yno Pilatus a ddywot wrthwynt, Y mae genych wiliae [wyr] ewch a'goarchedwch mal y gwyddoch. Ac wy aethant, ac a'orchadwesant y bedd gyd a'r gwiliadwyr, ac a enseliesont y maen.

Ar y weddi Voreu ller Psalm **Deuwch, canwn i'r. &c.** y cenir neu y dywedir yr Anthemæ hynn

CHrist yn cyvodi o veirw, yr ywrhon ny bydd marw. Angeu nyd* arglwydie arnaw. Can ys o ei varw, ny bu varw anyd vnwaith y gymryd ymaith [ein] pechot: eithyr o ei vyw, byw ytyw y Dduw. Ac velly yr vnffynyt cyfrifwch eich vnain yn veirw y bechot: eithr yn vyw y Dduw* in Christ Iesu ein Arglwydd.

*orbydd
*ynghrist

CHrist a gyvodawdd drachefn yn vlaenffrwyth yr ei ys y yn*hunaw o bleit mae trwy ddyn y daeth angeu, trwy ddyn y mae cyfodiat y meirw yn dyvot. Can ys mal y mae pop dyn can * Adda yn marw, velly* gan Christ yr adverir pop dyn y vyw eilwaith.

*cuscu
*marwolaeth
*trwy

Y Collect.

OLl alluawc ddyw yr hwn drwy dy vnmab Iesu Christ, a*orchfygeist angau, ag a egoraist y ni borth y*bywyt tragywythol yn vfyd yr a tolyngwn ytty, megis drwy dy rat espesawl yn ein achub, yd wyt yn peri diseisiadau da in meddyliau: velly trwy dy ddyval gymorth, allu o hannam ei dwyn y berffeithrwydd cyflawn, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd, yr hwn ysy yn vyw ac yn teyrnasu yn oes oesoedd. Amen.

*orvuost
*vuchedd

Yr Epistol

A'S cydgyfodesoch a Christ, caisiwch y pethae *o dduchot, lle mae Christ yn eistedd ar ddeheulaw Duw. Rowch, eich *bryd ar y pethae vchod, [ac] nyd ar bethae'sy ar y ddaear. Can ys-meirw ytych, a'ch bywyt a guddiwyt gyd a' Christ yn-Duw. Pan ymddangoso Christ, yr hwn yw'n bywyt, yna ydd ymddangoswchwithae hefyt gyd ac ef*yn-gogoniant. Can hyny marwhewch eich aelodae yr ei ynt ar y ddaear, godinep, aflendit,*an lladrwydd, drucchwant, a'chupyddtot yr hwn yw delw-addoliat. Achos y pethae, hyn y daw digovein t Duw ar y plant * anvfyddtot. Ym pa[veir]y rodiesochwi gynt pan oeddech, yn vyw yn-thynt.

Colo.iii.
*vry
*medwl
*mewn
*anvadwyyn
*gwrthnesic, anhydyn, cyndyn. anvfydd

Yr Euangel.

Joan.xx.

Y [Dydd] cyntaf or wythnos y deuth Mair Magdalen, yn borae ac y hi eto yn dywyll, * ir bonwent, ac a weles y maen wedy'r dreiglo yd ar y * bonwent. Yno y rhedawdd hi, ac hi deuth at Simon Petr, ac at y discipul arall yr hwn oedd hoff can yr Iesu, ac a ddyvot wrthwynt, Wy a ddugesont ymaith yr Arglwydd or * bonwent, ac ny wyddam p'le y dodesont ef. Petr yno aeth allan, ar discipul arall ac a ddeuthant * ir bonwent. Ac a redesont ill dau ar vnwaith, a'r discipul arall hwn a racredawdd blaen Petr, ac a ddeuth yn gyntaf * ir bonwent. Ac ef a * grymawdd ac a ganvu y llieniae wedy'r osot: er hyny nyd aeth ef y mewn. Yno y deuth Simon Petr ar ei ol ef, ac aeth i mewn i'r * bonwent, ac a ganvu'r llieiniae wedy'r osot, ar * ffunen a vesei * am ei ben, nid wedy'r blygy ynghyt mewn lle * o'r neilltuy. Yno yddaeth y mewn y Discipul arall hefyt, yr hwn a ddeuthei yn gyntaf * ir bonwent, ac ef ei gwelawdd, ac a gredawdd. Can ys yd hynn ny's gwyddent wy yr Strythur, y byddei'r raid ydaw gyfody drachgefn o veirw. A'r discipulon aethant ymaith y'w cartref ehunain.

at y bedd
*bedd.
*bedd
*at y bedd
*at y bedd
*ogwyddawdd
*bedd
*doled
*ar
*wrtho y hun.
*at y bedd

Die Llun Pasc.

Y Collect.

O Ll alluawc Dduw yr hwn drwy dy vn Mab Iesu Christ o orchfygaist angau, ac a egoraist i ni borth y * bywyt tragywyddawl: yn vfydd yr attolygwn y ty, megis drwy dy espys'rat yn ein achub y beri dyfeisiau da in meddyliau velly trwy dy wastadawl 'borth allu o hanom ei dwyn i ben da, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd yr hwn a vywoca ac a teyrnasa yn oes oesoedd. Amen.

*buchet

Yr Epistol

Act. x.

PEtr a agores[ei]enae, ac a ddyvot, yn wir y ddwyf yn dyall na'd yw Duw yn derbyn wrth yr wyneb. Eithyr ym pop [ryw] genetl y nep ai h'ofna ef ac a weithreda* gyfiawyder, ysydd gymradwy gantaw ef. Chwi wyddoch yr ymadrodd a ddanvones Duw i blant yr Israel, gan precethy tangnheddyf trwy Iesu Christ yr hwn ys ydd Arglwydd ar pop peth. [Ys ef] yr ymadrodd a aeth trwy'r oll Iudaea, gan ddechrae yn Galilea, gwedy'r betydd a brecethawdd Ioan, [ys ef yw] modd yr enneiniawdd Duw Iesu o Nazaret* gan yr yspryt glan, ac a meddiant, yr hwn [Iesu] a dramwyawdd gan wneythyt daoni ac iachay yr oll' orthrymedigion gan ddiabol: can ys Duw oedd gyd ac ef. Ac ydd ym ni yn testion ar pop peth ar a wnaeth ef yn tir yr Iuddaeon, ac yn Caerusalem: yr hwn a laddasant wy, ac a grogesont ar bren. Hwn a gyvodes Duw y try dydd dydd ac a wnaeth bod ymddan gos o honaw [yn eglur] nid ir oll popul, anid i'r testion ragetholedigion gan Dduw, [ys ef] i nyni yr ei'n a gytbwytesam ac a gytyfesam ac ef, gwedy ei gyvody o veirw. Ac a orchymynawdd i ni precethy ir popul, a' thestolaethy, mae ef yw'r hwn a ordeiniwyt gan Dduw yn varnwr bywion a'meirw.* Yddo ef hefyt y mae'r oll Prophwyti yn testiolaethy, pan yw trwy y Enw ef yd erbyn* yr oll a credant yn thaw, baddeuant [oi] pechatae.

*vnionder
*trwy
brawdwr
*Gyd
*fawp

Yr Euangel.

Luc. xxiiii.

NYcha ddau or discipulion oedd yn mynet y dref yr hon oedd o ywrth Gaerusalem* stad, triugain* stad, *a'i h'enw Emmaus. Ac wy a ymchwedelewynt wrth ei gylydd am yr oll pethae a wneuthesit. Ac e ddarvu, ac wynt yn cyd ymddiddan ac yn ymddadlae, bot i'r Iesu yntef nesay, a myned gyd ac wynt, eithyr y llygaid wy a atdaliwyt val nad adwaenent ef. Ac ef a ddyvod wrthwynt, Pa ryw ymadroddion yw'r ei hyn sydd genwch wrth y gylydd *dan rodio, [a phaam] ydd ych yn dristion? Ac vn* (ai enw Cleophas) a atepawdd ac a ddyuot wrthaw, A wyt ti yn vnic* yn* ddieithr yn Caerusalem, ac ny wyddost y pethae a ddarvu y dyddiae hyn? Ac ef a ddyvot wrthwent, Pa pethae? Ac wy a dywedesant wrthaw,* Am yr Iesu o

*ystod, ystodwm, os yngh ylch saith mill tir a haner.
*ac a el-
*yn, gan
*yr hwn a elwit
*allwlat
*mor
*Obleit

Nazaret yr hwn oedd Prophwyt, yn alluawc yn-gweithret ac yn-gair geyr bron Duw, a'r oll popul, a pha bodd y darbu ir Archoffeiriait a'n llywyawdwyr i roddy ef i barn angae, a'ei groci. Anid ydd oeddem ni yn gobeithiaw mae ef oedd hwnn a ddelei i brynu'r Israel, ac am yr oll pethae hynn, heddyw yw'r trydydd dydd er pan ddarbuont. A'hefyt, ei or gwragedd o'n plith a yrrodd braw arnam, yr ei ddeuthant yn borae*ir bonwent. A'phryd nachawſant y gorph ef, wy a ddaethant, gan ddywedyt welet o hanwynt wythae weledigaeth o Angelion, yr ei a ddywedynt y bot ef yn byw. Can hyny yr aeth cyfran or ei oe ddynt gyd a nyni*ir bonwent, ac a gawſant yn y modo y dywedeſei'r gwragedd, anid ef ny's gwelſant. Yno y dybot ef wrthwynt, A [chwychwy] yn bydion a hwyrbrydic calon i gredy yr oll pethae a dybot y Prophwyti, a nyd oedd rait i Christ ddyoddef y pethae hynn, a'myned y'w ogoniant? Ac ef a ddechreawdd o Woyſen a'r oll Prophwyti, ac a*es poniawdd yddwynt yn yr oll Scrythyrae y pethae oedd [yn eſcribenedic]*am danaw. Ac ydd oeddent yn neſay at y dref, lle ydd oeddent yn myned, ac ef a gymerth arnaw bynet ym-pellach. Eithyr wy a ei cympelleſon ef, can ddywedyt, Aros gyd a ni: can ys y mae hi yn hwyrhay, a'r dydd*wedy cerddet. Ac ef aeth y mewn y aros gyd ac wynt. Ac e ddarbu, val ydd oedd ef yn eiſtedd*ar y bwrdd gyd ac wynt, e gymerth y bara, ac a ddiolchawdd, ac ei torawdd, ac ei rhoes yddwynt. Yno ydd egorwyt ei llygait, ac ydd adnabuont ef: an,d ef a* divannawdd ymaith, oei golwc. Ac wy a ddywedeſont wrthyn ei gilydd, anyd oedd ein calonae yn lloſci ynam, tra y toedd ef yn ymddiddan a ni*ar y ffordd, a'phan oedd e yn agory i ni yr Scrythurae? Ac wy a gyfodeſont yr awr hono, ac a ymchoeleſon i Caeruſalem, ac a gawſont yr un ar ddecwedy'r ymgynull yn cyt, ar ſawl oedd gyd ac wynt, yr ei a dywedeſant, E gyvodawdd, yr Arglwydd yn wir, ac a ymddangoſawdd y Simon. Yno y manegeſont y pethae (a wnaetheſit) ar y ffordd, a*ph'odd ydd adnabyſent ef ar doriat y bara.

*at y bedd
*at y bedd
*ddeongławdd, odd ſparthawdd
*o hanaw
*ar
*wrth y bort
*ddſolaunodd, gymerwyt
*ryhd ad
*pha bodd

Sydd mawrth Paſc

Y Collect.

OLli al'uawc Dad yr hwn a roddaist dy vn mab i farw dros eyn pechodeu, ac y godi drachefn dros eyn iawnhad: Caniata i ni velly ddwrw ymaith surdoes drugioni ac enwired val y gallom yn wastad dy wasanaethu ympurdeb buchedd a gwirionedd, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

HA wyr broder, plant cenetl Abraham, a pha'r ei bynac yn eich plith a ofnant Dduw, y chwychwi yd anfoned* gair yr iechyt hyn. Can ys yr ei a drigent yn Caerusalem, a'ei* tywysogion hwy, can nad adwaenent ef, nac eto'airiae'r Prophwyti, rei ddarlleir pop [dydd] Sabbath, wy ei cyflawnesant,* wrth ei barny ef. A'chyd na chawsant ddim achos angae [arnaw,] hwy [hagen] a ddeisyfesont gan Pilatus y iadd ef. A'gwedy yddwynt* gyflawni yr oll bethae a'r escribenesit o hanaw, wy ei* descenesont y ar y pren, ac ei dodesont* ym=monwent. A'Duw ei cyvoddawdd o'r meirw. Ac ef a weled lawer dydd gan yr ei, a ddeuthent y vyny gyd ac ef o'r Galilea i Gaerusalem, yr ein ynt y dystion ef ir popul. Ac ydd ym ni yn manegy ychwy, am yr addewit a wnaethpwyt ir* tadae, [ddarvot] i Duw ei gyflawni y nyni y plant wy, can yddaw gyfodi Iesu, megis ac y mae yn yscrivenedic yn yr ail Psalm, Ti=ywo vy=Map, heddiwith* cenedleis: A'chan iddaw y gyvody ef o veirw, nyd y ymchewlyd mwy* [ir bedd,] ef a ddyvot val hyn, Mi a roddaf ychwy sancteiddiolion [bethae] Dauid, [yr ei ynt] ffyddlonion. Can ys ef a ddywait hefyt mewn man arall. Ny oddefy [di] vy Sanct y weled llwgr[edigaeth [Can ys Dauid gwedy daroedd yddaw wasanaethy [yn] ei oes wrth* e wyllys Duw, y cyscawdd, ac a ddodwyt gyd ei dadae, ac a welawdd llwgredigaeth. Eithr ef yr hwn a gyfodes Duw [y vyny,] ny weland [ddim] llwgredigaeth Am hynny bit* cydnabyddus i chwi hawyr brodyr, mae trwy'r [gwr] hwnn y precethir i chwi'vaddauant pechatae, ac ywrth yr ol pechae'y gan yr ei ny's gellit eich cyfiawnhay trwy* Ddeddyf Moysen, trwy ddaw ef pop vn a greto a gyfiawnir. Ymoagelwch gan hyny, rac dyvot arnoch y peth a ddwedpwyt yn y prophwyti, Welwch dremygwyr, a'rhyveddwch, a'divancollwch can ys* gweithred a weithreda vi yn eich dyddyae, gweithred ny's credwch,* cyd, manego vn y chwi.

Act. xiii.
*cenadwri or
*llywiawdwyr, rheolwyr
*yn, can
*gwplay, or phen,
*tynnesont y lawr
*mewn bedd
*taid
*enilleis cefeis,
*llygredigaeth
*ymplwyf, cyggor
*adnabocededic
*Ddeddyf
*gwaith
*pes

Yr Euangel

Luc xx.iiii.

*trwh: *gorchestion, questionae *bwyt *grih, dalen, gwenyn *yn ei gwydd *esues *Cyfraith *ac yn y *dyall *am yl

AR Iesu ehun a safawdd yn cenawl ei discipulion ac a ddywod wrthyn, Tangneddyf ychwy A'*braw ac ofn a vu arnynt gan dybieit ydd-wynt weled yspryt. Yno y dyuot ef wrthwynt, Paam ich * trallodir ? * a phaam y mae* traws veddyliae yn codi yn eich calonae? Welwch vyn-dwylo a'm traet, mae myvy yw ef: teimlwch vi, a' gwelwch : can nad oes i yspryt gnawd ac escyrn, mal y gwelwch vot i mi . Ac wedy iddaw ddywedyd [val] hyn, e addangosawdd yddwynt [ei] draed. Ac wynt wy eto eb gredy gan lawenydd, ac yn rhyveddy , ef a ddywot wrthwynt, A oes genwch yma ddim or * llyniaeth ?. Ac wy a roesant yddaw ddryll pyscotyn wedy'rostiaw, ac [ef ef] cymerawdd , ac [ei] bwytaodd geyr* y bron hwy. Ac ef a ddywot wrthwynt, Ll'y ma'r gairiae a ddywedais wrthych, tra oeddwn * eto gyda chwi, [nid amgen] gorbot cyflawny yr oll pethae a ysccribenwyd am danaf yn* Deddyf Moysen, ac yn y Prophwyti * a'r Psalmae. Yno ydd agores ef ei* meddwl hwy modd y dyallent yr Scrythurae, ac a ddyuot wrthwynt, Val hyn ydd escribenwyt, ac val hyn ydd oedd yn rait i Christ ddyodef , a'chyvody drachefyn o veirw y trydydd dydd, a'bot precethy edifeirwch a 'madeuãt pechatae yn y Enw ef ymplith y Cenetloedd oll , can ddechrae yn Caerusalem. Ac ydd yw-chwi yn testion*o'r pethae hynn.

Y Sul cyntaf gwedy yr pasc

Y Collect.

OLl alluawc ddnw, &c. Megis ar y Comun ddydd Pasc.

Yr Epistol

i. Ioan. v.

*Beth bynac orbydd

OLl ar anet o Dduw , a*orchvyga ar byt a' hon yw'r oruchafiaeth a orchvyga'r byt: [ys ef] ein ffydd Pwy'n a orchwyga'r byt, odieithr hwn a gred mae'r Iesu yw Map Duw : Hwn yw'r Iesu Christ hwnw a ddaeth trwy ddwfyr a'gwaet, nid trwy ddwfyr yn vnic anyd trwy ddwyr a'gwaed : a'r yspryt yw'r hwn sy'n dwyn testiolaeth : can ys yr yspryt ys ydd

wiri-

wirionedd. Can ys tri ys ydd, yn dwyn testiolaeth yn y nef, y Tat, y Gair a'r yspryt glan. A'r tri hyn vn ytynt. A'thri sydd, yn testolaethy * yn y ddaiar, yr yspryt, a'r dwfyr, a'r gwaet: a'r tri hynn a gytunant yn vn. A's derbyniwn destiolaeth Duw 'sy bwy: can ys hynn yw testoliaeth Duw, yr hynn a destolaethawdd am ei vap. Hwn a cred ym-Map Duw, ys y a'r testiolaeth yntaw *yntef: hwn ny's cred Dduw, ei gwnaeth ef yn gelwyddawc: can na chredawdd ef y destiolaeth a destiolaethawdd Duw am ei Vap. A * hyn yw'r testiolaeth [ys ef] rhoddy o Dduw i ni bywyt tragywythawl, a'r bywyt hwnn ys yd yn y Vap ef. Yr hwn sydd a'r Map Duw ganthaw, ys yd a bywyt ganthaw: a'r hwn nyd yw map Duw ganthaw, nid oes bywyt gan-thaw.

*at
[illegible]
*ehun
*hom

Yr Euangel.

Y Dydd hwnw *yn yr hwyr nos, yr hwn oedd [y dydd] cyntaf o'r wyth nos, ac a'r drysae yn gayad, lle ydd oedd y discipulion wedy'r ymgynnull rac ofn yr Iuddaeon, y daeth yr Iesu ac y safawdd yn ei cenawl, ac y dybot wrthwynt, *Tangneddyf ywch. A'gwedy iddaw dywedyt hyn, e ddangoses yddwynt [ei] ddwylaw a'ei ystlys. Yno y llawenychawdd y discipulion wrth welet yr Arglwydd. Yno y dybot yr Iesu wrthwynt drachefyn, *Tangnedyf ywch, megis yd anvones *vym-Tat vyvy, velly yd anvona vi chwithae. Ac wedy iddaw ddywedyt hyny, ydd anhetlawdd ef arnwynt, ac a ddybot wrthwynt *Cymerwch yr yspryt glan. Pwy bynac y maddaeoch ei pechatae, eu maddeuir yddwynt: * [a'r] eiddo pwy pynac yr atalioch, eu a ataliir.

Ioan. xx
*gan
*Heddwch
*Heddwch
*vynhad
*derbyniwch
*ar eino

Yr ail Sul yn ol y Pasc

Y Collect.

O Ll alluawc Dduw, yr hwn a roddeist dy vn Map y ni yn aberth tros pechot, a'hefyt yn esempl o vuchedd dduwiol: dyro i ni dderbyn'rat val y gallom byth bot yn ddiolchgar dros ei antraethawl leshaat ef, a'hefyd y ni beunydd ymroi i galyn bendigedic lwybreu ei wir lanaf vuchedd ef.

Yr Epistol

1. Pet. ii.

Hyn yw'r diolch, a's bydd i nebun erwydd cydwybot tu ac at Dduw oddef blinder [a bot] yn oddefgar wrth gahel cam. Can ys pa glod yw, a's pan ich cernotir am eich drigioni, gymeryd o hanoch yn ddyoddfus: Eithyr a chwi yn gwneythy dioni, a's goddefwch [gã] a'ei gymeryt yn odefgar, hyn yw'r diolwch can Dduw. Can ys er mwyn hynn ich galwyt: erwydd i Christ ddyoddef drosam, gan ydd-aw *adael esempl y ni, er dylyn o hanoch y lwybrae ef. Yr hwn ny wnaeth pechat, ac ny chahat twyll yn ei enae. Yr hwnn pan ymserthlwyt ac ef, nyd ymserthawdd: pan ddioddefawdd ny bygythiawdd, a nid *rhoi'r dialedd yn llawr hwn a barn yn gyfiawn: yr hwn ehun a dduc ein pechatae yn ei gorph ar y prenn, er mwyn i ni wedy *meirw y wrth pechatae, a byw mewn cyfiawnder: gan gleisie yr hwn ich iachawyt. Can ys buoch mal defeit yn myned ar *gyfeiliorn: a nid yr awrhon ich ymchwelwyt at bugail ac *escop eich enediae.

*gady
*ymwrthot
*in gwacedu
*triwy, a,
*ddidro
*ddispirot ddiwenta goll
*curat, golygwr, periglwr, govalwr, carcwr, keidwad

Yr Euangel

Joan. x.

CHrist a ddywot wrth ei discipulion, Mi yw'r bugail da: y bugail a rydd ei enait dros ei ddefait. Eithr y gwas cyfloc a'r hwn nyd yw bugail, ac* ny pherthyn ... ny phiae'r defait: a wyl y blaidd yn dawot, ac a edy yr defit, ac a gelia, a'r blaidd a ysglyfia ac a darfa'r defeit. A'r gwas cyfloc a *gilia, can y bot ef yn was cyfloc, ac eb ovalu am y defait. Mi yw'r bugail da, ac a adwaen *y [deueit] meuvi, ac im adwenir y gan *y meuvi. Mal yr edwyn y Tat vyvi, velly ydd adwaen i y'r Tat: a mi a ddodaf vy *enit dros [vym] defait. Ac y mae y mi ddefait eraill, yr ei nid ynt or *gorlan hon: a'r hait i mi arweiniaw yr ei hynny, ac wy a wrandawant vy lleferydd: Ac e bydd un gorlan [ac] un bugail.

*nyd eddo'r
*ffoa, ffy
*vyneveiti
*ys ydd i mi.
*einioes bywyt
*ffold, buartb, cayor
*goleth adyn atat

Y trydydd Sul yn ol y Pasc.

Y Collect.

OLl alluawc ddiw, yr hwn wyt yn dangos i bawb sy ar *gyfeiliorn lewyrch dy wirionedd, er ei dwyn y ffordd cyfiawnder. Caniatha i bawb a dderbynner y gymdeithas creddyf Christ, allu o hanynt ymogel cyfryw bethau ac y sydd wrthwyneb yw proffess, a chanlyn y sawl bethau oll a vo yn cytuno ar vnryw, trwy ein Arglwydd Iesu Christ. Amen.

*ddisorio

Yr epistol.

Y Caredigion, mi atolygaf ywch, megis *dieithreit a'phererinion, ymgadwch y wrth tra chwantae cnawdol, yr ei a *ryfelant yn erbyn yr enait, ac ymddygwch ac ymwreddiad da ymplith y Cenedloedd pan yw am yr ei ys y yn dywedyt drwc am danoch megis am ddrygweithredwyr, yddynt allu trwy [eich] gweithredoedd da, yr ei a welant, roddy godoniant i Dduw yn-dydd *gowwy. Can hyny ymddarostyngwch i bob ryw ordinhat dyn ir Brenhin mal y oruchaf, ai ir llywiawdwyr, mal ir ei a ddanvonit y ganthaw, er *dialedd y drygweithredwyr, ac er mawl ir ei da. Can ys velly y mae ewyllys Duw, [ys ef] drwy eich gweithredoedd da y galloch oystegy anwyboda eth y dynion yn byd, megis yn ryddion, ac nyd yn cymeryd y rhydit yn * wascot drigioni, a nyd megis gweision Duw. Anrydeddwch bawb: cerwch y brawdoriaeth: ofnwch Dduw: anrydeddwch y Brenhin.

i.Pet.ii

*yr ymweliat

Yr Euangel.

YR Iesu a ddywot wrth ei discipulion, ychydic [enhyt] ac nimgwelwch: a'thrachefyn ychydic [enhyd] a chwi a'm gwelwch: can ys ydd *af at [v-]y Tat. Yno y dyuot [yr ei] o ei ddiscipulion wrth ei 'gylydd, Pa beth yw hynn a dywait ef wrthym, *y chydic [enhyd] ac ni'm gwelwch, a'thrachefyn, ychydic [enhyt,] a'chwi a'm gwelwch, ac, am ydd *af at [v-]y tat Can hyny y dywedesont, Pa beth yw hynn a ddywait ef: Ychydic enhyt: ny wyddam ni pa beth a dywait. A'r Iesu a wybu y bot hwy ar vedr gofyn ydaw, ac dyuot wrthwynt, a ytych yn ymofyn yn eich plith am hynny a dywedais, ychydic [enhyt] ac ni'm gwelwch: a thrachefyn, ychydic enhyt, ac chwi a'm gwelwch:

Ioan.xvi.

*galar- w chgridc venwch, ddwch, nadwch
*tristwch
*temp- amser.
*dyn bach
*plentyn
*diavel

Yn wir, yn wir y dywedat y chwi, yr wylwch ac y* cwynvenwchwi, a'r byd a lawen ha: a'chwychwi a tristeir, eithyr eich* tristit [chwi] a ddaw yn llawenydd. Gwraic wrth escor a vydd mewn tristwch, am ddowod hei* hawr: eithyr cyn gynted ydd escoro ar yr* etivedd, ny chofia hi mwy y* boen, o lawenydd bot dyn wedy'r eni ir byt. A'chwithef yr awrhō y'ch mewn tristwch: eithyr ymwelaf a chwi drachefyn, a'ch calon[eu] a lawenecha, a'ch llawenyddnys dwc nep y ddarnoch.

Y pedwerydd Sul gwedy'r Pasc

Y Collect.

OLl alluawg ddiuw, yr hwn wyt yn gwneuthur meddyliau'r oll ffyddlonion y vot o vn ewyllys: caniatha ith bobyl vod yddynt garu yr hynn a orchymynny, a'deisyfu yr hyn addewi val ymplith amrafaleddamweiniae y byd, allu cahel on calonau gwbiwl aros yn lle y mae y gwir lewenydd yw gaffael, trwy Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

Jaco. i.

*enillawdd

*ddechreuat.
*parot i ddyscy
*hwyr
*brynti
*gormodd, chysedd, chr.

POb dawn ddaionus, a phop* rhodd berffeith ys ydd o dduchod, ac yn descin odd ywrth Tat y galauni, y gyd ar hwn nid oes ysmudiat, na gwascote ymchweliat. Efe o ei wir ewyllys a'n * cenedlawdd a gair y gwirionedd, val y byddem[meis] yn* vlaenffrwyth y'greaturieid ef. Can hyny vem brodyr annwyl, bydded pop dyn yn * gyflym i wrandaw, yn* ddiog y ddywedyt, ac yn ddiog i ddigofeint. Can ys digofeint* gwr ny chyflawna gyfiawnder[geirbron] Duw. Erwydd paam rhowch heibiaw bop budreddi, a'* thrahadrigionni, ac erbynwch drwy addfwynder y gair y* blann wyt ynoch, yr hwn a ddichon iacha eich eneidiae.

Yr Euangel

Yr

YR Jesu a ddyvot wrth ei ddiscipulion, ac yr awrhon ydd af ac yr hwnn am danvonawdd, ac ny ofnyr vn o hanoch i mi, Jb'leydd ai: Eithyr am ddywedyt o nanof y pethae hynn ychwi, y l'anwyt eich calone o dristwch. An'd [ys] dywedaf, ychwy y gwirionedd, *lles yw i chwi vy myded ymaith: o bleit anyd af ymaith, ny ddaw'r *Diddanwr atoch: ac a's af ymaith, mi ei danvonaf atoch. Ac wedy y del ef, ef *argyoedda'r byt *o bechat, ac o iawnder, ac o barn. O bechot, can na chredant ynof: o iawnder, can ys ydd af at *y Tat, a'm'wy ni'm gwelwch: o barn, can ys tywysawc y byt hwn a varnwyt [eisiues.] Mae genyf etwa lawer o bethe y'w ddywedyt wrthych, anid na ellwch ei dwyn yr awrhon: eithyr, pan ddel ef yr hwn ywr yspryt y gwirionedd, ef ach arwein i bop gwirionedd: can na ddyweit ef o hanaw ehun, a-myn pa bethe bynac a glywo, a ddywait, a'r pethae i ddawot a *venaic ef ychwi. Ef a'm gogonedda vi: can ys or* meuvy y derbyn, ac ei meneic ychwi. Yr oll pethe ys ydd ir Tat, sydd *i mi, can hyny y dywedais, o'r ys ydd i mi y dderbyn, ac ei meneic y-chwi.

Joan. xvi.
*rheidiol
*dyhuddwr
*angreiffia, beia
*am
*vy
*ddengys
*sy i myvi
*vanvi

Y pemped Sul ar ol y Pasc.

Y Collect.

ARglwydd, o ddiwrth pa vn y daw yr oll ddaioni, caniatha i ni dy vfydd wesion, trwy ddy santaidd ysprydoliaeth, veddwl o hanom y pethau a vo vnion, a thrwy dy ymgleddus* dywysogaeth ei gwneuthyd yn ddibennus trwy eyn Arglwydd Jesu Christ.

*ffordd ia

Yr Epistol

BYddwch weithredwyr y gair, ac nid gwrandawyr yn vnic, gan eich twyllaw eichunain. O bleit a's gwrendy nep y gair, ac eb ei wneuthur, tebic yw i wr, yn edrych ei wynep naturiol mewn *drych. Can ys wedy iddaw ystyriaw ehun, ydd aef ymaith, ac ydd *ebrgofn yn y van pa wedd ytoedd. Eithyr y nep a edrych ym perffaith *Ddeddyf rhydit, ac a erys [yn thei,] hwn can nad yw yn wrandawr *ancofus, amyn yn * weithydd y wei-

Jaco. i.
gwydr
*anghofie
*Gyfraith
*anmyfyr
*gwynvyd edic dded dfol
*atal, reoli
*chudaw

*ehadau
* dihaloc
dibrychedlyt
*ymwelet ac
didrych
ddibagul.

thred, a bydd *dedwydd* yn ei weithred. A'd eos yn eich plith nep a debygir i vot yn *greddyfol, ac ef eb *ffrwyno ei dabod, anid *twyllo ei galon ihun: ys ouer yddaw ei greddyf. Creddyf pur a *dibacul gerbron Duw, ys y Tat, yw hyn, *gobwyaw yr ymddibait, a'gweddwon yn y h'adbyt, [a'] ei gadw ehun yn *ddihaloc ywrth y byd.

Yr Euangel.

Joan. xvi.

YN wir, yn wir y dywedaf wrthych, 'pa bethae bynac, archoch ar y Tat yn vy Enw, ef ei rhydd ychwy. Yd hynn nyd archesoch ddim yn vy Enw: archwch, a'chwi erbyniwch, yny bo eich llawenydd yn gyflawn. Y pethae hynn a ddywedais y chwi *mewn damegion: eithr e ddaw 'r amser, pryd na ddywetwyf wrthych mwy* ar ddamegion: eithyr ys manegaf ywch 'yn* eglaer am y Tat. Y dydd hwnw ydd archwch yn veu Enw, ac nid wyf yn dywedyt y chwi, y gweddia vi ar y Tat y trosoch. Can ys y Tat *yntef ys ydd ich caru, can ys i chwi vygharu i, a'chredy vym dyvod y wrth Dduw. [Mi] a* ddeuthym y wrth y Tat, ac a ddeuthym ir byd: drachefyn ydd wyf yn gady'r byt, ac yn myned at y Tat. Ei ddiscipulion a ddyvod wrthaw, *Nycha, yr awrhon y dywedy yn *eglaer, ac ny ddywedy vn ddamec. Yr awrhon y gwyddam dy vod yn gwybod *oll ac nyt rait y-tiymofyn o nep a thi. Wrth hyn y credwn, mae o ywrth Ddew y dae thost. Yr Iesu atepawdd ydwynt. Ag yr awrhon y credwch? Nycha, yr awr y sy'n agos, ac wedy dauot esioes, pan ich gwyscerir bawb at yr *eiddaw, ac y gedwch vi *yn vnic: ac nid wyf yn vnic: can ys y Tad ys y gyd a mi. Y pethae hynn a ddywedeis wrthych yn y chaffech dangneddyf ynof yn y byt y cewch* orthrymder, and* ymgyssiriwch wyf vy a orchvygais y byt.

*ar
*trwy
*ddiledlef
*chwi
*ddoetho
*Wele
*ddiledlef
*pop peth
*eiddo
*wrthyr
byhu i
*drallod
*gobeithiwch, cymerwch gysur da

Die Iou derchafael

Y Collect.

*escen

CAniatha atolygwn ith orucheldeb oll alluawc ddunw, megis ac yddym ni yn credu darfod ith vn mabein Arglwydd* dderchafel ir nefoedd: velly bod i ninen a meddylfryd eyn calon allu ymdderchafel yno, a'chyd ac ef drigaw yn wastadawl*

Yr Epistol

Y *Llyver cyntaf, a Theophilus, a wnaethym or oll pethae a ddechreuawdd yr Iesu ei gwnaethyd a ei dyscy[ir popul,] yd y dydd y cymerwyt ef i vyny, wedy iddaw trwy'r Yspryt glan orchymyn ir Apostolion, yr ei a *ddetholesei ef, ac ir ei hefyt ydd ymddangosesei yn vyw wedy yddaw ddioddef, trwy lawer o arwyddiō dilis, ac ef yn weledig *ganthwynt tros [yspait] d'augain diewarnod, ac yn ymadrodd am y pethae hynny' yr hei [berthynent] y deyrnas Dduw. A'gwedy iddaw ei cynull [wy] ynghyd, y gorthymynawdd yddwynt, na'd elynt ymaith o Gaerusalem, anid *aros o hanwynt ar addewid y Tat, yr hwn, [eb ef,] a glywsoch y cenyf. Can ys Ioan yn wir a vatyddiawdd a dwfyr, chwychwi hagen a vatyddir a'r yspryt glan cyn pen ni mawr o ddyddiae. Ac yno gwedy y dawot hwy ynghyd, y govynesont ydd-aw, can ddywedyd, Arglwydd ae yr amser hynn yr adroddy y deyrnas i'r Israel: Ac ef a ddyvot wrthynt, Nid i chwi y mae gwybot yr amserae, nai'r *temporae, yr ei a osodes Duw yn ei veddiant ehun, eithyr [chwi] a dderbyniwch *nerth y gan yr yspryt glan, pan ddel ef arnoch: a'chwi a vyddwch dystion i mi ys yn Caerusalē, ac yn yr ol Iudea, ac yn Samaria, ac yd yn *eithaw ydaear Ac wedy yddaw ddywedyt y pethae hynn, tra oeddent wy yn *tremiaw, y darchafwyt ef: can ys *wybren ei cymerth ef i vyny o'n golwcwhy. Ac val ydd oeddent yn edrych yn ddyval *parth ar nef, ac ef yn mynet, *nycha, y safai dau wr geyr ei llaw, mewn gwisc *gannaid yr ei hefyt a ddywedesent, Ha-wyr o'r Galilea, Paam y sefwch yn tremiaw *parth ar nef*? Yr Iesu *yma yr hwn a gymerwyt ir nef, velly y daw mal ac y gwelsoch ef yn mynet ir nef.

Act. i.
*Traethawt
*ddywesesi
*yddwint
*dysgwyl
*edvrydy edvery
diben byt
*tu
*wele
*wenn
*tu
*hwn

Yr Euangel.

Y R Iesu a *ymddangosawdd ir un ar ddec val ydd oeddent yn cydeisteddd, ac a *roes yn y herbyn am e anghrediniaeth a chaledwch[ei] calonnae, can na's credent yr ei a ei gwelsent ef, wedy gyvody. Ac ef a ddyvot wrthwynt, Ewch i'r oll vyt, a'pregethwch yr Euangel i pop creadur. Yr hwnn a greto ac a vatyddier, a *iacheir : eithr yr hwnn ny's cred, a *verner [yn euawc.] A'r arwyddion hynn a gynlyn yr ei a credant, yn y

Mar. xvi

Enw i y brwriant allan gythraeliait, ac a ymadroddant a thauodae newyddion, ac a yrrant y maith seirph, ac as yfant ddim marwol, ny wna* niwed ydynt: ar y cleision y dodant ei dwylaw ac wy a ant yn iach. Velly wedy daroedd ir Arglwydd ymddiddan ac wynt, e* derbyniwyt i vyny ir nef, ac a eisteddawdd ar ddeheulaw Dduw. Ac wy aethant rhacddwynt, ac a precethesont ym pop lle. A'r Arglwydd a gydweithiawdd ac wynt, ac a gadarnhaodd y gair* ac arwyddion yn arganlyn. Amen.

*argy' wedd

*cymer' wyt

*trwy wyrthieu

Y Sul yn ol y Derchauel

Y Collect.

ODduw, brenhin y gogoniant, yr hwn a dderchefeist dy vn mab Iesu Christ, a mawr oruchafiaeth ith deyrnas yn y nefoedd: Atolwc ytty na ad ni yn* anniddan, eithyr danfon y ni dy yspryt glan i'n diddanu, a'dercha ni ir vn van a'r lle ydd aeth eyn Iachawdr Christ or blaen: yr hwn a vywoca ac a deyrnasa yn oes oesoedd.

*anmddl' fadd

Yr Epistol

TErbyn pop peth ys ydd yn agosay. Can hynny byddwch* sobr, a'gwiliadurus i weddiaw. Ac o vlaen pop peth byddet cariat parat yn eich plith: cans cariad a* doa liaws [o]pechatae. Byddwch letuygar y'w gylydd *eb'rwgnach. Bit i bop dyn val yd erbyniawdd ef y* dawn, gyfranny hynny bob vn y'w gylydd, megis * dosparthwyr da amryw rat Duw. A's* ymadrodd nep, [ymadroddet] megis geiriae Duw. A's* gwasanaethy a wna nep, [gwasanaethet] megis o'r gallu a roddo Duw, yny vo ym pop peth ogoniant i Dduw, trwy'r Iesu Christ, ir hwn i mae* gogoniant a' chyvoeth yn oes oesoedd, Amen.

i. Petr. iiii
*pwylloc
*gudd lawredd
*ny ddi- vurmur ethlwyr-
*dywait, ymddi- ddan
*gweini
*mollant arglwy- ddiaeth.
gallu, me ddiant

Yr Euangel.

Gwedy

GWedy del y Diddanwr, yr hwn a ddanvonaf atoch * y wrth y Tad, [ys ef] yspryt gwirionedd, yr hwnn a * ddeillia gan y Tat, ef a destoliaetha o hanofi. A'chwithef a destolieithwch hefyd, can ych bot gyd a mybi or dechreat. Y pethae hynn a dywedais wrthych, rac eich * rhwystro. Wy ach escommunant chwi: ac e ddaw'r amser, pan pwy pynac ach lladdo, y tybia y bot yn gwnaethy'r * gwasanaeth i Dduw. A'r pethae hynn a wnant ychwy, can nad adnabuant y Tat, na mybi. Eithyr y pethae hynn a ddywedais y chwy, val pan ddel yr awr, y galloch atgoffa, ddarbot i mi ei dywedyd y-chwy.

Ioan.xv. *y gan *ddaw *trancwyddo *addoliant erddunieant

Y Sulgwyn.

Y Collect.

DUw, yr hwn ar gyfenw i heddiw a ddyscaist galonnau dy ffyddlonion, can anfon ydynt lewyrch dy lan yspryd: Caniatha i nyni trwy yr vnryw yspryt ddyall yr iawn varn *ym bob peth a'byth llawenechu yn ei wynvydedic * ddiddanwch ef, trwy ryglyddae'r Iesu Christ eyn Iachawdur, yr hwn a vywoca, ac a deyrnasa gyd a thi, ynghyfundeb yr vn rhyw yspryt, yn vn Duw, eb dranc na gorffen. Amen.

*am *confort, cyssur

Yr epistol.

GWedy dyvot y dydd * Pentecost, ydd oeddent wy oll yn vn-vryd yn yr vn lle. Ac yn ddysymwth y deuth swn o'r nef, mal gwth gwynt * agwrdd, ac a lanwodd yr oll tuy lle ydd oeddent yn eistedd. Ac yddwynt ymddangosawdd tavodae * gohanedic, mal tan, ac eisteddawdd ar bop vn o hanwynt. Ac wy gyflawn wyd oll or yspryd glan, ac a dechreusont y madrodd a thavodae ereill, megis y rhoddes yr yspryt yddwyt ymadrodd. Ac ydd oedd yn * preswiliaw yn Caerusalem Iuddaeon, gwyr * yn ofny Duw, o pop Cenedl y dan y nef. A'gwedy myned gair o hynn yma ar lled, y daeth * lliaws ynghyt, ac y sannawdd arnynt, o bleit bot bop vn yn y clywet wy yn amadrodd yn ei * davodiaith ehun. Ac * aruthro wnaeth ar bawp a'rhyveddy, gan

Act.ii. *y decvet dle a daugain *chwyrn *ranedic *o daan *trigo *aei goglyt ar *tyrba *yd cchrynawdd *o haniaith

ddywedyt

ddywedyt wrth eu gylydd, * Nycha, anyd [han] yw rei hynn oll ys y yn dywedyt, o Galilea? A' pha wedd y clywn ni pop vn ein Gohaniaith ein hunain, in ganet yn thei? Parthieit, ac Medicit, ac Elamieit, a' * phreswylwyr Mesopotamia, ac o Iudaia ac o Cappadocia, o Pontus, ac Asia, ac o Phrygia, ac Pamphilia, o * Aipht, ac o * parthae Libia, yr hon y sy geir llaw Cyren, * a'dieithreit o Ruuein, ac Iuddaeon, ac proselyteit, Creteit, ac Arabieit: ny ni ei clywsam wy yn ymadrodd yn ein tavodae euhunain vawrion [weithredeu] Duw.

*brawychu
*wele
*ymadrodd
*thragolli
*Egypt
*randiredd
*dyvodiceit, estronion
*vawredigion

Yr Euangel.

Joan. xiiii

YR Iesu a ddywot wrth ei ddiscipulion, * A cherwch vi, cedwch vy-gorchmynion, a myvy a weddiaf ar y Tat, ac ef rydd y chwy * diddanwr arall, mal ydd aros ef y gyd a chwi yn tragywyth. [ys ef] Yspryt y gwirionedd, yr hwn ny ddychon y byt ei dderbyn, can na wyl [y byt] ef, ac na'd edwyn: a chychwi a ei adwaenoch ef: can y bot ef yn trigo gyda chwi, ac ynoch y bydd. Ny's gadawaf chwi yn ymddivaid: [a nid] mi a ddauaf atoch. Eto * ychydic [enhyd], a'r byt ni'm gwyl mwy-[ach,] a' chwi a'm gwelwch, can ys byw vyvy, byw vyddwch chwithe hefyt. Y die'rnot hwnw y gwybyddwch vyn-bot i yn vym-Tat, a' chwi yno vi, a myvy yno-chwi. Y neb ys ydd a'm gorchymyneu gantho, ac y ew cadw, ef yw'r hwn a'm car i: a' hwn a'm car i, a gerir gan veu-Tat: a' mi ei caraf ef, ac a ymddangosaf yddaw. Iudas a ddywot wrthaw (nyd yr [vn] Iscariot) Arglwydd, pa beth yw'r achos yr ymddangosy i ni, ac nyd i'r byt? Yr Iesu atepawdd, ac a ddywot wrthaw, A's car nep myvi, ef a gaidw vy gair, a'm Tat ei car ef, a' ni a ddauwn attaw, at a drigwn gyd ac ef. Y nep ni'm car, ny chaidw vy-geiriae, a'r gair yr hwn a glywch, nid yw veu anid [gair] y Tat yr hwn am anvones. Y pethae hynn a ddywedais wrthych, a mi gyd a chwi yn aros. Eithyr y Diddanwr, ys ef yw yr Yspryt glan, yr hwnn a ddenvyn y Tat yn vy Enw, efe a ddysc y chwy * yr oll pethae, ac a ddwc ar gof y chwy * yr oll pethae, ar a ddywedeis y chwy. Tangnedyf a adawaf * gyd a chwi: vym-tangnedyfa roddaf ychwi: nyd mal y rhydd y byt, y rhoddaf vi ychwi. Na chynnyrfer eich calon ac nac ofner. [Ys] clywsoch modd y dywedais wrthych, Af ymaith. a' danaf atoch. * Pe carech vi, ys llawenechech,

*Os cerwch
*gonffordd wr

*ychwaen

*pop peth
*y cwbyl
*Heddwch
*i
*A's

can i mi ddywedyt, af at y Tat: can ys mwy yw vym Tat no mybi. Ac yr awrhon y dywedais y chwi, cyn ei ddybot, mal pan ddelo y peth y credoch. Yn ol hynn ny ddywedaf ny mawr o pethae wrthych: can ys tywysawc y byt hwn sy yn dybot, ac nid oes iddo ddim yno bi. A nid [hyn sydd] er gwybot or byt, y caraf [vym] Tat: a' megis y gorchymynawdd y Tat y-my, velly y gwnaf.

*pennaeth pennadur

Die Llun y Sul gwyn.

Y Collect.

DUw yr hwn, &c. Megis ar ddydd sul gwyn.

Yr Epistol.

Act. x.

PEtr a agores ei enae, ac a dybot, yn wir ydd wyf yn dyall na'd yw Duw yn wynep gymerwr [nep mwy na ei gilydd.] Eithyr ym pop * cenetl y nep ae ofna ef, ac a * weithreda gyfiawnder, ys ydd gymeradwy gantha w. Chwi wyddoch y gair yr hwn a ddanvones Duw i vlant yr Israel, gan precethy tangneddyf * trwy Iesu Christ, yr hwn yw Arglwydd * oll. [Ys ef] y gair yr hwn a * ddeuth trwy'r oll Iudaia, gā ddechrae yn Galilea wedy'r betydd a precethawdd Ioan, nid amgen, no bot i Dduw * enneiniaw'r Iesu o Nazaret a'r yspryt glan, ac a * meddiant: yr hwn a gerddawdd o yamgylch, gan wneythy daoni, ac iachay'r oll ar oeddent wedy'r orthrech gan * ddiabol: can ys Duw oedd gyd ac ef. Ac ydd ym ni yn destion ar yr oll pethae a wnaeth ef yngwlat yr Iuddaion, ac yn Caerusalem yr hwnn a laddasant wy, gan ei groci ar brenn. Hwnn a gyfodawdd Duw y trydydd dydd, ac a barawdd bod y ddangos ef yn amlwc: nyd ir oll popul, amyn ir testion * etholedic or blaen gan Dduw, [ys ef] y * ni yr ei a vuam yn cydwyta ac yn cydyvet ac ef, gwedy yddaw gyvody o veirw. Ac ef a orchymynawdd i ni brecethy i'r popul, a' thestiolaethy, mae ef yw hwnnw a * orddiniwyt gan Dduw yn varnwr bywion a'meirw. Ac y hwnn y mae'r oll Prophwyti yn testiaw, mae trwy y Enw ef, y bydd i bawb a greta ynthaw, derbyn maddau ant pechae. Tra ytoedd Petr eto yn dywedyt y geiriae hynn, y * dygwyddawdd yr yspryt glan arnynt, yr ei oll a glewsent y gair: Ac wyntwy

*nasiou
*awnel
* gan
*pawp
* danhwyd
*iraw an gena
*nerth, gallu
*y cythrael
* dywysedic
*nyni
*ordwyt ardaethwyt
*syrthlodi clwympodd

75

o'r enwaediat, ar y oeddent yn credy, a sannesont, cynniver ac a ddaethent gyd a' Petr, can ys darvot ar y Cenetloedd * hefyt ddiney dawn yr yspryt glan. Can ys ydwynt y clywed wy yn ymadrodd a thavodae, ac yn * mawrhay Duw. Yno ydd atepawdd Petr, A all neb waharddd dwfyr, * y na vatyddier yr ei hyn, ar a dderbyniesont yr yspryt glan * mal ninae? Ac ef a orchymynawdd y batyddiaw wy yn Enw yr Arglwydd. Yno y deifesesont arnaw aros gyd ac wynt * dalm o ddyddiae.

*a brawesont
*dywallt rhodd
*mawrygy
*val
*yn gystal a
*niver

Yr Euangel.

Joan. iii.

VElly y carodd Duw y byt, y'n y roddes ef * ei vnig-enit vap, y'n y byddei i bop vn a greda ynthaw, na choller, amyn caffael bywyd tragywythawl. Can na ddanvonawdd Duw ei vap i'r byt i * varny'r byt, anid er * iachay yr byt trwyddaw ef. Yr vn a credynthaw ef, ny vernir: a'r vn ny chred a varnwyt eisioes, can na chredawdd yn Enw yr * vnig enit vap Duw. A' hynn yw'r varnedigaeth, can ddawot golauni ir byt, a' chary o ddynion dywyllwch yn vwy na'r golauni, o erwydd bot y gweithredodd wy'n ddrwc. O bleit pop vn yn gwnethyr drwc, ys y gas gantho yr golauni, ac ny * ddaua i'r golauni, rac * argyhoeddy ei weithredodd. Ar hwn a wna wirionedd, a ddaw i'r golauni, y'n y bo * cyhoedd ei weithredoedd, mae * o erwydd Duw ei gweithredwyt wy.

*ddemnio
*cadw
*vnig enedic
*ddaw
*cyhudda
*eglur
*yn nnu

Die Mawrth y Sul gwyn.

Y Collect.

DUw yr hwn, &c. Megis ar y sulgwyn.

Yr Epistol.

Act. viii.

PAn glypu'r Apostolion y oedd yn Caerusalem, darvot y Samaria dderbyn gair Duw, wy a ddanvonesont atwynt Petr ac Joan: Pwy'r ei wedy dyvot i waered, a weddiesont drostwynt, ar dderbyn o hanwynt yr yspryt glan. (Can ys yd hynn, ny ddescennesei ef ar yr vn o hanwynt, anid darvot

eu vatyddiaw yn vnic, yn Enw'r * Arglwydd Iesu.) Yno y gesodesont ei dwylo arnaddynt, ac wy a dderbynesont yr yspryt glan.

*Christ

Yr Euangel.

Ioan. x.

YN wir, yn wir y dywedaf y chwi. Hwn* nyd a y mewn *drwy'r drws ir *gorlan y devait, anid dringo ffordd ar al', lleitr ac * yspeiliwr yw ef. Eithyr hwn a y mewn drwy'r drws, yw bugail y devait. I hwn ydd agor y * drysawr a'r devait a wrendy ei leferydd, a ei ddevait ehun a eilw * wrth y h' enw, ac ei dwc allan. A' phan ddanvono ei canlyn ef: can ys adwaenant y leferydd ef. Ar [dyn] dieithr nys canllynant, anyd * ciliaw* ydd wrthaw: can ys nad adwaenenant leferydd dieithreit. Y * parabol hwnn a ddyvot yr Iesu wrthwynt ac ny ddyallesont wy pa bethae oedd yr hynn a ddywedesei ef wrthwynt. Yno y dyvot yr Iesu wrthwynt drachefyn, yn wir, yn wir y dywedaf wrthych, Mi yw'r drws y devait. Cynniuer oll a ddeuthant om blaen, llatron ynt ac yspeilwyr: eithr ny wrandawawdd y devait ddim hanwynt. Myvi yw'r drws: trwyddo vi a's aa nep y mewn, e vydd cadwedic, ac ef aa y mewn ac aa allan, ac a gaiff borfa. Y lleitr ny ddaw, an'd i ledrata, ac y ladd, ac y ddinistriaw: myvi a ddeuthym val y caffent * vywyt ac er caffael o hanwynt yn * ehelaeth.

*ny ddaw
*ir
*gail
*cribddeilwr
*porthawr
*drwydd erbyn
*ffo
*ddameg hon

Sul y Trintot.

Y Collect.

OLl alluawg a'thragywyddol Dduw, yr hwn a roddaist y ni dy weision 'rat, gan cyffesu ac addef dy wir ffydd, y adnabot gogoniant y tragwyddawl Drinidot, ac yn nerth y dywiol vawredd y addoli yr vndawdd: Nyni a tolygwn y-ty, val ybo y ni trwy gedernit y ffydd hon, gahel ein amddeffenu oddiwrth pob gwrthwyneb, yr hwn wyt yn byw ac yn teyrnasu, yn vn Duw byth eb ddywedd. Amen.

Yr Epistol.

Apo. iiii. *ac wele — *chwedlea — *Dabrc — *yn ol hyn — *thron — *bwa glaw — *gylch ogylch — *olwc — *deilliawdd lluchet a thyrve — *lamp — *cenawl — *ehedfan, ar ei adein — *syrthiesant — *gan, yn — *nerth, gallu — *erw ydd

Gwedy hyn ydd edrychais, *a nycha, yr oedd drws yn agoret yn y nef, a'r llef gyntaf a glyweis, oedd megis [llais] vtcorn yn ymddiddan a mi, gan ddywedyt, Escen yma, a mi a ddangosafyty y pethae a orvydd ei gwnerthyr * r hac llaw. Ac yn y man yr oeddwn yn yr yspryt, ac wele, * eisteddua a osodwyt yn y nef, ac vn a eisteddai ar yr eisteddva. A'r hwnn oedd yn eistedd, oedd gynhebic o ddrych i vaen Iaspis, ac i [vaen] Sardius, ac [yr oedd] * enfys * o y amgylch yr eisteddfa yn gynebic o * ddrych i [vaen] Smaragdus. Ac yn-gogylch yr eisteddua [ydd oedd] pedair eisteddva ar hugain, ac ar yr eisteddvae y gwelais pedwar Henefydd ar hugain yn eistedd, gwedy ei gwisco mewn gwiscoedd gwynion, ac yddoedd ganthwynt am ei pennae goronae aur. Ac o'r eisteddvae y * deuth mellt, a tharanae, a lleisiae, ac ydd oedd saith * llucern o dan yn llosci geyrbron yr eisteddva, yr ei'n ynt saith yspryt Duw. A'rhac bron yr eiheddfa ydd oedd mor o wydr yn gyffelip i cristal: ac ym * perfedd yr eisteddfa, ac o amgylch yr eisteddfa [ydd oedd] petwar anival yn llawn llygait ym blaen ac yn ol. Ar anival cyntaf yn tebic i lew, ar ail anival, yn tepici'lo, a'r trydydd anival oedd iddaw wynep mal i ddyn. A'r petweryd anival [oedd] yn tepic i eryr yn * ehedec. A'r petwar anival oedd i bob vn o hanwynt chwech adain gylch ogylch iddaw, ac o ddymewn ydd oeddent yn llawn llygait, ac ny pheidient ddydd na nos, gan ddywedyt, Sanct, sanct, sanct, Arglwydd Dduw, ollgyvoethawc, yr hwn a vu, ys ydd, ac yw ar ddawot. A phan roddei'r anifeiliait hyny 'ogoniant, ac anrydedd, a diolwch i hwn a eisteddei ar yr eisteddfa ac ys ydd vyw yn oes oesoedd, y petwar henefydd ar hvgain a * ddygwyddesont ir llawr rac bron yr vn oedd yn eistedd ar yr eisteddfa, ac y addolesont ef, ys y vyw yn oes oesoedd, ac a vwriesont ei coronae rac bron yr eisteddva, *dan ddywedyt, [Ys] teilwng wyt Arglwydd y dderbyn gogoniant, ac anrydedd, a' * meddiant: can ys-tu a creaist yr oll pethae, ac * er mwen dy ewyllys ydd ynt, ac y creawyt wy.

Yr Euangel

Ydoedd * dyn o'r Pharisaiait, a ei enw [yn] Nicodemus * pennaeth [ymplith] yr Iuddaeon. Hwn a ddeuth at Iesu liw nos, ac a ddyvot wrthaw, * Rabbi, ni a wyddam mae * dyscawdur wyt wedy dyvot y wrth Duw: can na ddychon nep wneythy'r y * gwrthiae hyn a wneydi, * a ny byddei Duw gyd ac ef. Yr Iesu a atepawdd ac a ddyvot wrthaw, Yn wir, yn wir y dywedaf yti, Addiethr geni dyn drachefyn, ny * ddygon ef welet teyrnas Dduw. Nicodemus a ddyvot wrthaw, Pa vodd y dychon dyn eni ac ef yn hen? a all ef vynet i * groth ei vam drachefyn, a geni? Yr Iesu atepawdd, Yn wir, yn wir y dywedaf yti, addieithr geni dyn o ŏdwfyr ac o'r yspryt, ny dichon ef vyned y mewn i teyrnas Duw. Yr hynn a anet o'r cnawt, ys y gnawt: a'r hynn a anet o'r yspryt ys yd yspryt. Na ryvedda ddywedyt o hanof wrthyt, Y bydd * rhait eich geni * drachefyn. Y gwynt lle mynno, a chwyth, a' ei lef a glywy, eithyr ny wyddost o b'le y daw, ac y ba le ydda: velly y mae pep dyn a anet o'r Yspryt. Nicodemus atepawdd ac a ddyvot wrthaw, * Paddelw y dychon y pethae hynn vot? Yr Iesu a atepawdd ac a ddyvot wrthaw, A ywti yn * ddyscyawdr yr Israel, ac ny wyddost y pethae hynn? Yn wir, yn wir y doedaf wrthyt, yr hynn a wyddam a ddywedwn, ar hyn a welsam a testoliaethwn: a'n testiolaeth ny dderbyniwch. A's pan ddywetaf ychwy pethe daiarol, ny chredwch, pa vodd a's dywetwyf ychwy, am pethae nefolion y credwch? Can nad escen nep ir nef, addieithr hwn a ddescenawdd o'r nef, [ys ef,] Map y dyn yr hwn ys y'n y nef. A' megis y derchafawdd Moysen y * sarph yn y diffeith, velly y bydd * rhait bot derchavael Map y dyn, y'n y bo y bwy bynac a cred yntaw, na choller, * yn am yn caffael bywyt tragyvythawl.

Joan. iii.
* vn
* Rcolwr
* Athro
* athro
* arwyddion
* eb bot
* all
* vola
* dic
* o ddechol
* Pywedd
* athro
* nefor
* dir
* onid

Y Sul cyntaf gwedy Sul y Trintot.

Y Collect.

DUw yr hwn wyt wir nerth pawb oll ysy yn amddiriet ynot, yn drugaroc erbyn eyn gweddiau: A' chan na ddichon gwendit eyn marwol * anian wneuthur dim da eboti, Caniatha i ny gymorth dy rad, val y bo yni gan gadw dy'orchmynneu rengu bodd yty ar ewyllys a' gweithred: trwy Iesu Chryst ein Arglwydd.

* Datur

Yr epistol.

Joan. iiii.

Y Credigion, carwn pawp ei gylydd, can ys cariat o Dduw yr han-yw, a'phop vy a gar, o Dduw y ganet, ac a edwyn Dduw. Yr hwn ny char, nyd edwyn Dduw: can ys Duw ys y gariat. Trwy hynn ydd ymddangosawdd cariat Duw * arnam, can ys i Dduw ddanvon ei vnig-enid Vap ir byt, yny byddem vyw trwyddaw. Yn hyn y mae cariad, nyd am i ni gary Duw, eithyr am iddaw ef ein cary ni, ac anvon ei Vap i vot yn * cyssiliad tros ein pechatae. Y caredigion, a's carawdd Duw nyni velly, a' nineu ddlem garu eu gylydd. Ny welawdd nep Dduw erioet. A' charwn eu gylydd, y mae Duw yn trigo ynam, a' ei gariat ys ydd * perfeicth ynam. Wrth hynn y gwyddam, ein bot yn trigiaw yntha w, ac yntef ynam nine: can ys iddaw roddy i nyny o ei yspryt. A' ni a welsam, ac ydd ym yn testiolaethy, ddanvon o'r Tat y Map [i vot] yn Iachawdur [ar] y byt. Pwy pynac a * coffessa mae'r Iesu yw Map Duw, ynthaw ef y tric Duw, ac yntef yn-Duw. A' ni a * adnabuam, ac a credesam y cariat ys ydd gan Dduw yn ni. Duw ys y cariat, a' hwn a dric yn-cariat, a dric yn-Duw, a' Duw yndaw ef. Yn hyn y mae yr cariat yn * perfeieth ynom, y'n y bo i ni * hyder yn-dydd varn: can ys megis y mae ef, velly ydd ym ni yn y byt hwn. Nid oes ofn * yngh ariat, eithyr cariat perfeieth a vwrw allan ofn: can ys mewn ofn y mae * poenedigaeth: ac hwn a ofna, nid yw perfeicth mewn cariat. Yddym ni yn y garu ef, can iddaw ef ein cary ni yn gyntaf. A dywait nep, Mi garaf Dduw, a' chasay ei vrawd, y mae ef yn gelwyddawg. Can ys hwnn ny char ei vrawt a welawdd, pa vodd y car ef Dduw ar ny welawdd? A'r gorchymyn hwn ys ydd i ni ganthaw, i'r nep a garo Dduw, [iddo] gary ei vrawt hefyd.

*yni, tu acam
*Ar
*gynmod voddlonhab
*gyflawn
*gcidwad
*a oddef
*wybuam
*gyflawn
*hal
*chonder
*mewn
*govid, travel

Yr Euangel.

Luc. xvi.

Ydd oedd ryw wr goludawg a oedd yn gwisco *porphor y * llieín-main, ac yn cymeryd ei vyt yn ddaentethol ac yn voethus beunydd. Ac ydd oedd ryw gardotyn a ei enw Lazarus, yr hwn a vwrit wrth y porth ef yn gornwydlyt, ac yn chwenychy cahel ei * borthi a'r briwsion, a syrthient a ar vort y [gwr] goludawc: eithyr a' dawot o'r cwn

*purpur,
*sidan
*bort

a' llyfu

a' llyfu y gornwydedd ef. Ac e ddarbu, bot i'r car dotyn barw, ac ef dducpwyt can yr Angelion i bonwes Abraham. A' marw or goludawg, a'ei gladdy awnaethpwyt. Ac ef yn yffern mewn poenae, y cyboaes ei * olygon, ac a weles Abraham ymhell o yno, a' Lazarus yn ei bonwes. Yno y llefawdd, ac y dybawt, Y Tat Abraham, trugarha wrthyf, a' danbon Lazarus, y * dro-chy blaen ei bys mewn dwfyr, ac oeri bym-tafawdd: can ys im poenir yn y flamm honn. Ac Abraham a ddybot, * Ha bap, coffa yt gymeryt dy wynbyt yn dy bywyt, * yn gyffelip ac y cymerth Lazarus, adbyt: ac yr awrhon y conffordir ef, ;ac y poenir ti-thef. Ac eb law hynn oll, y rhyngom ni a' chwi y mae * gagen-[dor]ddirbawr wedy'r osot, mae yr ei a ewyllysient bynet o ddy-na atam ni, na allant. Yno y dybot ef, Can hyny * atolygaf y-ty dat, y ddanbon ef y duy bym-tat, (o bleit y mae i mi pemp bro-der,) bal testolaetho ydd-wynt, a'rac ydd wynt wy ddawot ir poenba * hon. Abraham a ddybot wrthaw. Mae ganthwynt Moysen a'r Prophwyti, gwrandawant arnynt wy. Ac ef a ddy-bot, Nag e, y tat Abraham: eithyr pe dawei bn atwynt y wrth y meirw, wy * wellaent ei buchedd. Yno [Abraham] a ddybot wrthaw. Any wrandawant Moysen a'r Prophwyti, ny's cre-dent [chwaith] pes * cybodei bn * y wrth y meirw.

*lygaid
*wlychy
*inetdiw
*yr bn stwt
*diffwys
*adolwyr
*hynn
*edifar-haent
*adgyfo-dei
*o beirw

Yr ail Sul gwedy Sul y Trintot.

Y Collect.

ARglwydd par bod arnom wastadawl ofn a' chariad dy santaidd Enw, can ys byth ny phelly gymorth a' llywiaw, y sawl a baethddrinych yn-dwyster dy gariad: caniata hyn er cariad ar dy bn mab Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

NA rybeddwch bymbroder, cyd casaa'r byt chwi. Nyni wyddam ein ys muto o * bar-wolaeth i bywyt, can i ni gary y broder. Y nep ny char ei brawd, ys ydd yn aros ym mar-wolaeth. Pwy bynac a gasaa ei brawd, y mae ef yn * lladdwr-celain: A gwyddoch am pop lladdwr-celain, nad oes bywyt tragyby-thawl yn aros yntho. With hynn y r'alle-

1. Joan. iii.
*a's
*angae
*llawryg-diawc

iam y cariat, can ys iddaw roddy ei * eneit trosam: a' ninne a
ddlem roddy ein * eneidiae tros y broder. A'r nep sy gantaw
olut y byt [hwnn,] ac yn gwelet ei brawd ac aisiau arnaw, a'
chau ei * y myscaroedd o ddiwrthaw, pa vodd y trig cariat Duw
yntho? Vymplant-bychain, na charwn ar air, nag ar davot
[yn vnic,] anid [ar] weithret a' gwirionedd. Can ys wrth hynn
y gwyddam ein hanvot o'r gwirionedd, ac y * boddlonwn ein
calonae yn y'olwc ef. Can ys as ein calon a'n cyhudda, mwy yw
Duw n'an calon, ac a wyr * yr oll pethae. Y caredicion, a's
a'n calon ni 'n cyhudda, yno mae genym * hyder ar Dduw. A'
pha peth pynac a archom, a gawn gantho, can ys i ni gadw
ei 'orchymynion, a' gwneythy'r y pethae ys y boddlawn geir ei
bron ef. Ac vely hynn yw y orchymyn ef, ar i ni gredy yn Enw
y Vap ef Iesu Christ, a' chary [bawp] ei gylydd, megys y ro-
ddes ef 'orchymyn y-ni. Can ys y nep a gatwa y orchymynion
ef, a dric yntho, ac yntau yntaw ef: ac wrth hynn y gwyddam
y vot ef yn trigiaw ynam [nid amgen] trwy'r yspryt a roddes
ef y-ni.

*vywyt, einioes
*hoedl
*galon, ymyswa-red, ysty-rith
*trwy
*diogel-wn
*pop peth
*chounder

Yr Euangel.

Luc. xiiii.

Ryw wr a wnaeth swper mawr, ac o'oha-
ddawdd lawer, ac a ddanvonawdd ei was
pryt swper y ddywedyt wrth yr ei a o'hadde-
lit, Dewch: o bleit yr awrhon y mae pop
peth yn parawt. Ac yntwy oll yn gytun a
ddechraesont wneythy'd escus: y cyntaf a
ddyvot wrthaw, Mi a brynais * tethyn, ac
y mae yn angenrait i mi vynet allan y'we-
led: * atolwc gad vi yn * escusodawl. Ac arall a ddyvot. Mi
pryneis pemp iau o ychen, ac ydd wyf yn mynet yw provi: a-
tolwc * gad vi yn * escusodol. Ac arall a ddyvot, Mi vriodeis
wreic, ac am hyny, ny * allaf ddyvot. Ac velly yr ymchwelawdd
y gwas, ac a venagawdd * y ew Arglwydd y pethae hynn. Yno
y digiawdd gwr y-tuy ac a ddyvot wrth ei was, Dos allan yn
ebrwydd i'r heolydd ac * ystradae'r dinas, a' dwc i mewn yma y
tlodion, a'r * anafusion, a'r cloffion a'r deillion. A'r gwas a ddy-
vot, Arglwydd, e * ddarvu val y gorchymyneist, ac etwo y mae
lle. Yno yr Arglwydd a ddyvot wrth y gwas, Does allan ir prif-
fyrdd a'r caeae, a' * chympell wy y ddawot y mewn, yn y gyflaw-
ner vy-m-tuy. Can ys dywedaf y chwi, na phrawf yr vn o'r gwyr
hynny vy swper.

*vaenol
*bro, tirio-gaeth
*adolwyn
*escusol
*chaf
*yddy
*lonydd
*efryddion
*wna eth-pwyt
*diria
*vlasa, chwaitha

Y try-

Y trydydd Sul gwedy r Trintot.

Y Collect.

ARglwydd attolygwn yty gan 'drugaredd eyn gwrandaw, a'megis y rhoddeist yny gwbl 'oglyt y weddiaw, caniatha trwy dy vawr nerth y ni gahel eyn amddeffen rhac-llaw, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yr epistol.

YMostyngwch pawp y'w gylydd: ymdrwsiwch o dyy mewn, * a gestyngeiddrwydd meddwl: can ys Duw a wrthladd y beilchion, ac ir uvyddion y dyry 'rat. Can hyny ymuvyddhewch y dan gadarn-llaw Duw, val y bo yddaw eich derchafy,* yn amser cyfaddas. Bwriwch eich oll ofal arno ef: can ys ef ys y yn gofalu trosoch. Byddwch * sobrion a' gwiliwch: can ys eich gwrthnebwr diabol megis llew yn rhuo ys y'n rhodiaw o y amgylch, can gaistaw vn yw lyncu. Yr hwn a wrthleddwch yn * ffyrf * trwy ffydd, can wybot bot yr vn ryw * obidieu wedy'r gyflawni yn eich * broder yr ei ynt yn y byt. A'r Duw yr oll 'rat, yr hwn a'n galwodd yw dragywythawl 'ogoniant, trwy Christ Iesu, gwedy y'wch ddyoddef ychydic, a'ch perffeithio, [ach] cadarnhao, [ach] nertho, ac [ach] *sailio. Iddo ef y bo gogoniant, ac ymperotraeth yn oes oesoedd. Amen.

1.Petr.v.
*ac iselder
*ymrhyd
*pwylloc
*ddwys, ffest
*yn y
*boenae, drabaelon
*brodorieth
*dysylo

Yr Euangel

'No ydd oedd yr oll * Publicanot a'r pechaturieit yn * cynifret attaw y wrandaw arnaw. Ac am hyny * murmur a wnaeth y Pharisaiait a'r Gwyr-llen, can ddywedyt, Ef a adderbyn bechaturieit, ac a vwyty y gyd ac wynt. Yno y dyvot ef y * ddamec hon wrthwynt, gan ddywedyt, Pa * ddyn o hanoch a chantho gant o ddeveit, ac a chyll ef vn o na ddwynt, ny ad * yny namyn vn pempucain yn y

Luc.xv.
*Ceisiait tollwyr
*dynesaytynn
*grwgnach
*parabol
*vn-

dyffeith, ac a gerdd yn ol y'r hon a golles, y'n y chaffo ehi? A'gwedy yddaw hi chahel, ef ei * gesyt ar ei escwyddae yn llawen. A' phan ddeledref, ef a ailw ynghyt ei gereint a ei gymydogion, can ddoedyt wrthwynt, Cydlawenhewch a mi, can i mi gahel vym-davat y gollesit. Mi ddywedaf wrthych, mae velly y bydd llewenydd yn y nef am vn pechadur, a * ddel ir [iawn yn bwy] nac am amyn vn pemphucain o r ei cyfiawn ar nyd rhait yddwynt wellay ei buchedd. Ai pa wreic * ac yddi dec * dryll o ariant, a chyll hi vn dryll, ni * olae ganwyll, ac a escup y tuy, ac a gais yn vanwl y'n y chaffo? Ac wedy yddi gahel, hi a ailw am hei charesae, a' chymydogesae, can ddoedyt, Cydlawenhewch a mi: can ys cefeis y dryll a golleswn. Velly, y dywedaf wrthych, y mae llawenydd yn-gwydd Angelion Duw, * am vn pechatur yn dewat ir iawn.

'anid, ond
*dyd
*edifarhi
*a'chan-thei
*pemp ceniot
Llyrecr pop dryll
*ennyn
*aruchaf

Y pedwerydd Sul yn ol y Trintot.

Y Collect.

DUw, nawddwr pawb oll y sydd yn amddiried ynot, heb pa vn nid oes dim nerthawc, na dim sanctaidd, lliawsoca arnom ac amylder drugaredd, * pan yw a thydi yn llywiawdr, ac yn dwysoc, y ny allu o hanam dreiddaw drwy'r pethau bydawl, mal na chollom rhac llaw y pethau tragywythawl: caniata hyn y nefawl dat, er mwyn Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

YDd wyf yn bwrw am * blinderae yr amser hyn nawr, nad yyn deilwng o'r gogoniant y ddangoser yni. Can ys hiraethus ddamuned y creatur ys y yn dysgwyl pa bryd * ydd atguddir meibion Duw. O bleit bot y creatur yn ddarostyngedic i * oferedd, nid cei ewyllys ehun, yn amyn er mwyn hwnn a ei dareistyngawdd y dan obeith, erwydd y creatur hefyt a * ryddheir o ywrth gaethiwet llwgredigaeth y rydit gogoniant meibion Duw. Can ys gwyddam bot pop creatur yn * cydochain ac yn cyd dolurio [a ni] yd * y pryd hynn. Ac nid yn vnic [y creatur,] eithyr nyni hefyt yr ei * 'sydd a chenym blaenffrwyth

Rom. viii.
*gwrth-pwythae
*yr amlygic
*wagedd
*ymwa-redic
*gryddfan vchenei-dio
*alwchon
*a gawl

yr

yr yspryt, ys ef nyni yym yn vcheneidiaw ynam einhunain, can edrych am * vab-gynnwys [ys ef] prynedigaeth ein cyrph.

* vabwrieth

Yr Euangel.

BYddwch trugarogion, megis ac y mae eich Tat yn trugaroc. Na varnwch, ac ni'ch bernir: na * ddamnwch ac ni'ch damnir: madeuwch, ac ich maddeuir. Rowch, ac e roddir ychwy: mesur da * dwys, wedy'r gyd yscwyt, ac yn myned trosodd a* roddant yn eich monewes: can ys a'r vn mesur y mesuroch, y mesurir ychwy drachefyn. Ac ef a ddybot [ar] ddamec wrthwynt, A ddychon y dall * arwein y dall? a ny chwympant ill dau yn y * ffos? Nyd yw'r discipul uch pen ei athro: onid pwy bynac [a bydd] discipul perfeith, a vydd val ei athro. A' phaam y gwely brycheuyn yn llygat dy brawd, a'r trawst y sy yn dy lygat dy hun nyd wyt yn ystyriet? Ai pa vodd y gelly ddywedyt wrth dy brawt, Y brawt, gad i mi dynnu allan y brychaeyn ys yd yn dy lygat, a' thydy eb welet y trawst ys yd yn dy lygat dy hun? Hipocrit, bwrw allan, y trawst oth lygat dy hun yn gyntaf, ac yno y gwely yn amlwc dynu allan y brychaeyn sydd yn llygat dy brawt.

Luc. vi.
*ddienyddwch bernwch yn enawc
* gwascedic, ffest
*rydd dynsen
*dylwys
*clawdd
*ffugiol

Y Pemped Sul gwedy sul y Trintot.

Y Collect.

CAniata Arglwydd, atolygwn y-ty, bot trefnu cwrs y byd hwn mor dangneddefus trwy dy drefnit, y' ny allo dy gynulleidfa dy wasanaethu yn llawen, mewn dwywol heddwch, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

BYddwch bawp vnweddwl: cydoddefwch obid ei gylydd: ymgerwch val broder: [byddwch] trugarogion: [byddwch * voesawl, nyd taly drwc dros ddrwc, a * senn dros senn: eithyr yn wrthwyneb bendithio, can wybot mai i hynn ich galwyt. [ys

i. Petr. iii.
* hynaws vwynaidd
* gwarth

ef] y etiveddy bendith. Can ys y nep a vynn gary bywyt, a'
gwelet dyddiae da, attalieit ei davot o ywrth ddrwc, a ei we-
susae rac dywedyt twyll. Goacheled ddrwc, a gwnaet da, *cei-
siet dangnedyf, a'dylynet. Can ys* golygon yr Arglwydd [ynt]
ar yr ei cyfiawn, a'ei glustiae [yn agoret] * y'w gweddieu: ac
wynep yr Arglwydd [y sy] *yn erbyn yr ei a wna ddrwc. A' phwy
a'ch dryga, a's dylynwch yr hynn ys y dda? Ac eisioes a's dyo-
ddefwch * er mwyn cyfiawnder, gwyn [eich] byt. Ac nac ofn-
wch ei * gyr ofyn hwy, ac nach trwblier. Eithr sancteiddiwch
yr Arglwydd Dduw yn eich calonnae.

*heddwch
*llygait
*yddy
*ar
*am
*arynaic

Yr Euangel.

Luc. v.

YNo y darbu, a'r popul yn * poysaw ato y
wrandaw geir Duw, ac ydd oedd ef yn sefyll
yn emyl llynn Genesaret, ac e welodd ddwy
long yn sefyll wrth y llynn, a'r pyscotwyr a
descennesent o hanwynt, ac oeddynt yn gol-
chi ei rhwytae. Ac ef a ddringawdd i vn or
llongae yr hon y oedd * eiddo Simon', ac a
archawdd iddo [hi] gwthiaw y chydic y
wrth y tir: ac ef a eisteddawdd, ac a ddyscawdd y * torfoedd al-
lan o'r llong. Gwthia ir dwfyn, a bwrich eich rhwytae i* wney-
thur tynn. Yno Simon a atepawdd, ac a ddywot wrthaw, Y
llywiawdr, ni a ddravaelesam yn hyd y nos, ac ny ddaliesam ddim:
etwa ar dy air di, mi a vwriaf y rhwyt. Ac wedy ydd wynt
wneythyd hyn, wy a * ddaliesont liaws mawr o byscot, yd pan
* rwygawdd y rhwyt wy. Ac why a amneidiesant ar ei cyveilli-
on, yr ei oeddent yn y llong arall, y ddewot y'w canhorthwyaw,
yr ei ddeuthant, ac a lanwesant y ddwy long, y'n y soddesont.
A' phan welawdd Simon Petr [hyny,] e * ddygwyddawdd i
lawr wrth liniae'r Iesu, gan ddywedyt, Arglwydd, dos ywrth-
yf, can ys dyn pechaturus wyf: o bleit ydd oedd ef wedy * bra-
wychy arnaw, ac ar oll [oedd] y gyd ac ef, gan y * tynn o bys-
cawt a ddaliesent. Ac velly hefyd [y daroedd] i Iaco ac Ioan
meibion Zebedeus, cymddeithion i Simon. Yno'r Iesu a ddy-
vot wrth Simon, Nag ofna: o hyn allan y byddy yn dala dyni
on. A' phan dducesont y llongae ir tir, eu* gadawsant pop peth,
ac ei canllynesont ef.

*ymsengi arno
*i
*y populoedd
*Ymod
*beisco, bela, brcillo
*gydgaesant rtuer
*dores
*yddy helpy
*syrthiawdd
*sanny
*beisciat, traill
*gwrthedesont oll

Y chwechet Sul gwedy r Trintot.

Y Collect.

DUw, yr hwn y arlwyaist ir ei ath garant, cyfryw bethau daionus ac sydd vwchben pob deall *dinea in calonau gyfryw serch arnat, yn y bo y ni gan dy addeweidion yr ai sy vwy ragorol na dim a vedrom i ddeisyf: trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

*tywallt

Yr Epistol.

ANy wyddoch may'r sawl oll o hanam a vety ddiwyt*ir Iesu Christ, ein batyddiaw * yn y angae ef: Can hynny in claddwyt gyd ac ef * trwy betydd * y ew angae ef, y'n y byddei mal y cyvodwyt Christ o y worth veirw * gan 'ogoniant y Tat, velly bod i nineu hefyt rodiaw mewn newyddtep buchedd. Can ys a's gwnaethpwyt ni yn gydblanwydd [ac ef], * worth gyffelyprwydd y * angae ef, ys velly in cyssylltir [worth gyffelyprwydd] ei gyfodiat, can wybot hynn, darvot crogi ein hen-ddyn gyd ac ef, y ny * ddyvethid corph pechat, val na y bo y ni o hyn allan wasanaethu pechat. Ya herwydd, a's buam veirw gyd a Christ, credy ydd ym y * byddom byw gyd ac ef, can y ni wybot am Christ wedy cyfody o y worth y meirw, na bydd marw mwy ach. * A' chan ei varw, marw*bu vnwaith * i bechat: a' chan iddaw byw, byw y mae y Dduw. Velly deallwch chwithae hefyt: eich bot yn veirw * i] bechat, ac yn byw i Dduw*yn Christ Iesu eyn Arglwydd.

Rom. vi.
* yn
* can
* yddy, yn y
* trwy
* in cyssyll twyt
* trwy
* varwolaeth
* ddirymit
* byddwn
* Tuac at am
* awnaeth
* erwydd
* tu ac at
* trwy

Yr Euangel.

YR Iesu a ddywot worth eu ddiscipulion, A ny bydd eich cyfiawnder yn elaethach na [chyfiawnder] y * Ezcryllen a'r Pharisaiait, nid ewch i deyrnas nefoedd. Clywsoch val y dywetpwyt worth yr ei gynt. Na ladd: can ys

Math. v.
* Scribenyddion

pwy pynac a ladd, euoc vydd o varn. Eithyr mi a ddywedaf wrthych, mae pwy pynac a ddigia wrth ei vrawd * eb ystyr, a vydd auoc o varn. A' phwy pynac a ddywet wrth ei vrawd, Raka, a vydd euoc o * Gyngor. A' phwy pynac a ddyweit, [Ha*ynvyt, a vyd * euoc o dan yffern. A' chan hyny a's dugy dy rodd i'r allor, ac yno wdyvot ith cof, vot gan dy vrawt ddim yn dy erbyn, gad yno dy offrwm geyr bron yr allor, a' does ymaith: yn gyntaf * cymmot ath vrawt, ac yno * dyred ac offrwm dy rodd. Cytuna ath wrth'nepwr yn gyflym, tra vych ar y ffordd gyd ac ef, rac ith wrthnepwr di roi yn llaw'r * ynat, ac yr ynat dy roddy at y *rhingill, a'th tavly yn-carchar. Yn wir y doedaf yti, na ddauy allan o ddyno * y ny thelych yr hatling eithaw.

*yn anynat
*gwnsli
*ffwl, ffol
*deilwng
* cytuna heddycha
*dabre
*barnwr, beirniat, branwdwr, iustus
*gwasanaethur
* nes tal y o hanat

Y vii. Sul Trintot,

Y Collect.

DUw yr holl nerth a'r cedernit yr hwn wyt penadur a' rhoddwr pob daioni, * plann yn eyn calonau gariat dy enw, angwanega ynom wir greddyf, maetha nyni a phob daione, ac o'th vawr drugaredd cadw ni yn yr vnryw, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

*impta

Yr epistol.

Rom. vi.

DYwedaf yn ol arver ddynawl, o bleit gwendit eich cnawt: can ys megis y rhoesoch eich aelodae yn weision y aflendit ac anwiredd, [i wneth'yr] enwiredd, velly yr awrhon rhowch eich aelodae yn yn weision i * ddeddfoldap mewn sancteiddrwydd. O bleit pan oeddech weision pechat, ydd oeddech yn ryddion y wrth ddeddfoldap. Eithyr pa ffrwyth a gawsoch * yno yn y pethae hyny, gan yr ei yr awrhon ich * gwartheijr? Can ys terbyn y pethae hyny [yw] angae. An'd yr awrhon ydd ych yn rhyddion y wrth pechat, ac wedy eich gwnethyd yn weision i Dduw, ydd ych yn cahel eich ffrwyth mewn sancteiddrwydd, a'r terbyn yn vywyt tragyvythawl. Can ys *cyfloc pechat [yw] angae: a' * rhodd [gan] Dduw [yw'r] bywyt tragyvythol trwy Iesu Christ ewn Arglwydd.

*gyfiawnder
*y pryd hyny
*gwradwydd, cywylydder
*gobrwyon
*dawn

Yr Euangel.

Par. viii.

YN y dyddiae hyny pan oedd tyrfa dra=mawr ac
eb gantwynt ddim yw bwyta , yr Iesu a al=
wawdd ei ddiscipnlion attaw ac'a ;ddybot wr=
thwynt , ydd wyf yn tosturiaw wrth y tyrfa,
can ys yddwynt aros y gyd a mi[er]ys tri=dic
ac nid oes ganthwynt dim yw bwyta. Ac a's
*anvonaf wy ymaith*eb bwyt y'w teie ehuna=
in, wy'*loysygant ar y ffordd:can ys yr ei o hanaddynt a ddeuth=
ant o bell.Yno ydd atepawdd ei ddiscipulian iddo, *Pa wedd y
dychon dyn borthy'r ei hynn a bara yma yn y diffeith? Ac ef a o=
vynnawdd yddwynt.Pasawl torth ys yd genwch ? Ac wy a ddy=
wetsont , Saith.Yno y gorchymynawdd,ef ir tyrfa eistedd ar y
ddaear:ac ef a gymerawddy y saith torth , ac wedy iddo ddio=
lwch,eu torawdd , ac[eu]rhoddes*y'w ddiscipulion yw*gesot
geyr[eu]bron,ac wy[ei]gesodesont geyr bron y popul. Ac ydd o=
edd ganthwynt ychydic pyscot bychain:ac wedy iddo*bendithi=
aw,ef archawdd yddwynt hefyd ei gesot geyr eu bron . Ac wy a
vwytesont,ac a gawsont digon,ac wy a godesont o'r briw=vwyt
oedd yngweddil',saith basgedeit,(a'r ei vysent yn bwyta , oedd
ynghylch pedeir=mil)ac[velly]ef y*danvonawdd why ymaith.

*ffaintan

*ble

*dody

*bendico,

ddiolch

Y viii, Sul gwedyr Trintot

Y Collect.

DUw,yr hwn ni thwyllir byth'ei ragluniaeth,ys v=
fydd atolygwn y=tyvwrw o ddiwrthym bob peth
niweidiol , a'rhoddi o hanot y=ny bob peth y vo ar
eyn lles,trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol

Rom. viii

YBroder,ydd ym yn ddyletwyr nid ir cnawt , y vyw
yn ol y cnawt : can ys a's yn ol y cnawt y byddwch
vyw,meirw 'a wnewch : eithyr as*marwhewch
weithredoedd y corph trwy'r yspryt , byw a gewch.
Can ys cynniver*ar wenir gan yspryt Duw , mei

*lledwch

*arlwed-dir dwysit
*ys ef
*plant.

bion Duw, ynt". Can nadderbyniesoch yspryt caethiwet er ofn trachefyn: anid chwi a dderbyniesoch yspryt * mabgynwys, drwy'r hwnn y llefwn Abba, *y Tat. Yr vnrhyw yspryt ys yd yn cytestolaethy a'n yspryt ni, ein bot yn *veibion Duw. Ac as [ym] veibon [ydd ym] hefyt yn etiveddion ['s ef] etiveddion Duw, a' chyt etiveddion a' Christ, as cytddyoddefwn ac ef y'n y bo y ni gahel cydogoniant ac ef.

Yr Euangel.

Math. vii.
*sclysus
*grabs
*plwtr
*drychir
*yn

YMogelwch rac y gau prophwyti, yr ei a ddawant atoch yngwisc= oedd deveit, anid o ddymewn ydd ynt blaiddiae* rhaibus. Wrth ei ffrwith ydd adnabyddwch hwy. A'gascla'r ei* rawnwin o yar ddrain=nei ffigus o ydd ar* yscall? Velly pop pren da, a ddwc ffrwythe da, a'phren* drwc ffrwythe drwc. Ny ddychon pren da ddwyn ffrwythe drwc: na phren drwc ddwyn ffrwythe da. Pop pren ar ny ddwc ffrwyth da, a* dorir ac a davlir ir* tan. Erwydd paam wrth ei ffrwythe yr adnabyddwch hwy. Nyd pwy bynac a ddyweit wrthyf, Arglwydd, a* a i deyrnas nefoedd, *amyn yr hwn a wna ewyllys vym= Tat yr hwn yw yn y nefoedd efea ddawe i deyrnas nefoedd.

Y ix, Sul gwedyr Trintot

Y Collect.

OAniata y ni Arglwydd, atolwch y=ty yr yspryt y beddwl a'gwneuthur byth cyfryw "bethau ac a vo cyfiawn, yn y bo i ni yr ei ny allwn bot hebot, byw o hanom yn ol dy ewyllys, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

i. Cor. x.
*bot &c.

NY bynnwn bot yn anwybod yw, chwioder, *val ydd oedd ein oll tadae y dan wybren, a, ei *mynet oll trwy'r mor, ac ei batyddiwyt* oll y* dan Veysen yn yr wybren, ac yn y mor, ac a bwytesont oll yr vn bwyt ysprytawl, ac a yfesont oll yr vn ddiawt yspry-

tawl, can ys wy a y vesont o'r grair ylprytawl, yr hon oedd ew canlyn: ar garaic y oedd Christ) eithyr i lawer o hanwynt ny bu Dduw vodlon: can ys bwriwyt wy i lawr yn y dyffeithwch. A'r ei hynn ynt esemplae y ni, val na byddei y nineu, chwenychy am ddrwc bethae, megys ac y chwenychesont wy. Ac na byddwch ddelw-addolwyr, mal y[bu'r]ei o naddynt wy, megis y mae yn escrivenedic, Eisteddawdd y popul i vwyta ac y yvet, ac a gyvodesont i chwarae. Ac na wnawn odineb, mal y gwnaeth yr ei o hanwent wy odinep, ac a syrthiawdd mewn vn dydd teirmil ar vgain. Ac na *themptiom Christ, megis ac y temtiesont ef r ei o hanaddwynt, ac wy ddestriwyt gan seirph. Ac na *burmurwch, megis y *mur muresont r ei o naddwynt wy, ac ew dinistrwyt y gan y dinistrydd. A'r pethae hynn oll a *ddeuth yddwynt er esemplae, ac a escrivenwyt er rhybudd i ni ar bwy'r ei y dygwyddawdd *terfynae yr oesoedd. Can hynny hwnn a debic ei vot yn sefyll edrychet rac iddo syrthiaw. Nyd ymablawdd ynoch brofedigaeth addieithr vn dynawl: a'Duw sy ffyddlawn, yr hwn ny ad eich *provi uchlaw hyn y alloch, eithyr gyd ar brofedigaeth y gwna ef *ellyngdawt, modo y galloch *ymdaro.

*phrovo
wn
*rwyth-
wch
*rwyth-
*diwedd
y byt
*temptio
*ddian-
gva
*aros,
ddyodde

Yr Euangel.

Yr Iesu a ddywot wrth ei ddiscipulion, Ydd oedd rywr goludawc, ac yddaw *oruchwiliwr, ac ef a *guhuddwyt wrthaw, ddarvot iddaw *afradloni y dda ef a ac ef alwawdd arnaw, ac a dywot wrthaw, Peth [ywhyn] a glywaf a danat? dyrhogyfri o'th *orchwyliaeth: can na elly gahel mwy oruchwiliaw. Yno y dywot y goruchwiliwr yntaw ehun. Pa beth a wnaf: can ys bot vy Arglwydd yn dwyn yr oruchwyliaeth y arnaf? Cloddiaw ny allaf, a chardota sy *wradwyddus genef. Gwnn beth a wnaf, pan im bwrier or orchwylieth mal im derbyniont *y'w taie. Yno gwedy iddaw'alw ato pop vn o ddyledwyr ei Arglwydd, y dywod wrth y cyntaf. Pa veint a ddyly vy Arglwydd y ty? Ac ef a ddywod, cant *mesur o *oleo. Ac ef a ddywod wrthaw, Cymer dy escriven, ac eistedd yn ebrwydd, ac escrivenna ddec a'deugain. Yno y dywod ef wrth [vn] arall, Pa gymeint o ddlet sy arnat ti? Ac ef a ddywod, *Cant mesur o wenith. Yno y dywod ef wrthaw. Cymer dy escriven escrivenna petwar-vgain. Ac a ganmolawdd yr Arglwydd y goruchwyliwr ancyfiawn, am iddaw wneythyd yn *synhwyrol.

Luc. xvi.
*athrodwyt
*tmylywo
aeth
*y ddy
*tunnell,
*oyl, pyl
*crynot

bion Duw, ynt. Can nadderbynesoch yspryt caethiwet er ofn trachefyn: anid chwi a dderbyniesoch yspryt * mabgynwys, drwy'r hwnn y llefwn Abba, *y Tat. Yr vnrhyw yspryt ys yd yn cytestolaethy a'n yspryt ni, ein bot yn* veibion Duw. Ac as [ym] veibon [ydd ym] hefyt yn etiveddion ['s ef] etiveddion Duw, a' chyt etiveddion a' Christ, as cytddyoddefwn ac ef y'n y bo y ni gahel cydogoniant ac ef.

*ar lwcd- oir dwysit
*ys ef
*plant.

Yr Euangel.

Math. vii.

*sclyfus
*grabs
*pwtr

YMogelwch rac y gau prophwyti, yr ei a ddawant atoch yngwisc-oedd deveit, anid o ddymewn ydd ynt vlaiddiae* rhaibus. Wrth ei ffrwith ydd adnabyddwch hwy. A'gascla'r ei* rawnwin o yar ddrain: nei ffigus o ydd ar* yscall? Velly pop pren da, a ddwc ffrwythe da, a'phren* drwc ffrwythe drwc. Ny ddychon pren da ddwyn ffrwythe drwc: na phren drwc ddwyn ffrwythe da. Pop pren ar ny ddwc ffrwyth da, a* dorir ac a davlir ir* tan. Erwydd paam wrth ei ffrwythe yr adnabyddwch hwy. Nyd pwy bynac a ddyweit wrthyf, Arglwydd, a* a i deyrnas nefoedd, *amyn yr hwn a wna ewyllys vym-Tat yr hwn yw yn y nefoedd efea ddawe i deyrnas nefoedd.

*dorchir
*yn

Y ix, Sul gwedyr Trintot

Y Collect.

CAniata y ni Arglwydd, atolwch y-ty yr yspryt y veddwl a'gwneuthur byth cyfryw bethau ac a vo cyfiawn, yn y bo i ni yr ei ny allwn bot hebot, byw o hanom yn ol dy ewyllys, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

i. Cor. x.
*bot &c.

NY vynnwn bot yn anwybod ywch, chwioder, val ydd oedd ein oll tadae y dan wybren, a ei* mynet oll trwy'r mor, ac ei batyddiwyt* oll y* dan Moysen yn yr wybren, ac yn y mor, ac a vwytesont oll yr vn bwyt ysprytawl, ac a yfesont oll yr vn ddiawt ysprytawl,

tawl, can ys wy a yvesont o'r graic ysprytawl, yr hon oedd ew canlyn: ar garaic y oedd Christ) eithyr i lawer o hanwynt ny bu Dduw vodlon: can ys bwriwyt wy i lawr yn y dyffeithwch. A'r ei hynn ynt esemplae y ni, val na byddei y ninev, chwenychy am ddrwc bethae, megys ac y chwenychesont wy. Ac na bychwch ddelw-addolwyr, mal y[bu'r]ei o naddynt wy, megis y mae yn escrivenedic, Eisteddawdd y popul i vwyta ac y yvet, ac a gyfodesont i chwarae. Ac na wnawn' odinep, mal y gwnaeth yr ei o hanwent wy' odinep, ac a syrthiawdd mewn vn dydd teir-mil ar vgain. Ac na *themptiom Christ, megis ac y temtiesont rei o hanaddwynt, ac wy ddestriwyt gan seirph. Ac na *vurmurwch, megis y *murmuresont rei o naddwynt wy, ac ew dinistrwyt y gan y dinistrydd. A'r pethae hynn oll a *ddeuth yddwynt er esemplae, ac a escrivenwyt er rhybudd i ni ar bwy'r ei y dygwyddawdd *terwynae yr oesoedd. Can hynny hwnn a debic ei vot yn sefyll edrychet rac iddo syrthiaw. Nyd ymavlawdd y[illegible] [illegible]ch addieithr vn dynawl: a' Duw sy ffyddlawn, yr hwn ny ad eich *provi uchlaw hyn y alloch, eithyr gyd ar brovedigaeth y gwna ef *ellyngdawt, modd y galloch *ymddaro.

*phrowd wn
*rwythwch
*rwyth-
*diwedd y byt
*temptio
*oddiangva
*aros, oddef

Yr Euangel.

YR Iesu a ddywot wrth ei ddiscipulion, Ydd oedd ryw wr goludawc, ac yddaw *oruchwiliwr, ac ef a *guhuddwyt wrthaw, ddarvot iddaw *afradloni y dda ef a ac ef a alwawdd arnaw, ac a dywot wrthaw, Peth [ywhyn] a glywaf i am danat? dyro gyfri o'th *orchwyliaeth: can na elly gahel mwy orucheiliaw. Yno y dywot y goruchwiliwr ynthaw ehun. Pa beth a wnaf: can ys bot vy Arglwydd yn dwyn yr oruchwolliaeth y arnaf? Cloddiaw ny allaf, a chardota sy *gwradwyddus genef. Gwnn beth a wnaf, pan im bwrier or orchwyliaeth mal im derbyniont *y'w taie. Yno gwedy iddaw' alw ato pop vn o ddyledwyr ei Arglwydd, y dywod wrth y cyntaf. Pa veint a ddyly vy Arglwydd y ty? Ac ef a ddywod, cant *mesur o *oleo. Ac ef a ddywod wrthaw, Cymer dy escriven, ac eistedd yn ebrwydd, ac escrivenna ddec a' deucain. Yno y dywod ef wrth [vn] arall, Pa gymeint o ddlet sy arna ti? Ac ef a ddywod, *Cant mesur o wenith. Yno y dywod ef wrthaw. Cymer dy escriven escrivenna pedwar-vgain. Ac a ganmolawdd yr Arglwydd y goruchwyliwr ancyfiawn, am iddaw wneythyd yn *synhwyrol.

Luc. xvi.
*athrodwyt
*ddiplyswo
*orchwyliaeth
*y ddy
*tunnell,
*hoyl, oyl
*crynot

*geredigion *or

Can ys synwyrolach yw* plant y byt hwnn yn ei cenetlaeth, na* phlant y golauni. A'mi addywedaf yw'ch, Gwnewch y-chwy* gereint* a golud enwiredd, val pan vo eisiae arnoch, ich derbyniant i'r trigvae tragythawl.

Yr Sul gwedyr Trintot

Y Collect.

*Ymagoret

A*Gorer dy drugarogion gluhiau i'weddiau dy vfudd weision, ac er mwyn yddynt wy gaffael ei* gofydnion, gwana yddynt erchi cyfryw bethau ac y rango bodd y-ty, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

ii.Cor.iii.

*dilesferydd.

*llesy, buddiaw

*esponiat, deongl.

Tuac at am ysprytawl ddoniae, vorder, ny vynnwn y-chwi anwybot, Gwyddoch mae Cenetloedd oeddech, ac ich dugit at ddelwae* mution, megis ich arweddit. Am hynny, ydd espesaf yw'ch, na'd oes nep yn ymadrodd trwy yspryt Duw, yn galw [yr Iesu yn es communbeth: hefyt nid oes nep a all ddywedyt, mae'r Iesu ywr Arglwydd, anyd trwy'r yspryt glan. Sef y mae* amryw ddoniae, eithyr yr vn yspryt. Ac mae amryw* weithrede, anid yr vn Duw y dyw ys ydd yn gweithredy yr ol'pethae hyny ym-bawb. Eithyr i bop vn y rhoddir* eglurhad yr yspryt er* llesiant Can ys i vn y rhoddir ,trwy'r yspryt ymadrodd doethinep: ac i arall ymadrodd gwybyddaeth, trwy yr vn ryw Yspryt: ac y arall [y rhoddir] ffydd, trwy 'r vn rhyw yspryt: ac y aral, doniae iachau, drwy yr vn rhyw yspryt: ac i aral', *weithredy gweithredoedd-nerthawc: ac i arall, prophwytoliaeth: ac i arall [wybot] gohanion yspryion: ac i arall, amryw davodae: ac i arall *ladmeriaeth tavodae. A'r oll pethae a weithredas ef yn vn ryw yspryt, gan ranny y bop dyn yn ailltuawl megis ydd ewyllysa ef.

Yr Euangel.

A'gwe-

A'Gwedy ydo ddybot yn agos i Caerusalem, ef a edrychawdd ar y dinas, ac a wylawdd* am denei can ddoedyt, A phe bysei i ti wybot or lleiaf yn dy ddydd di hwnn yma y pethae hyny a[perthynant]ith dangneddyf, onid yr awr hon wy guddiwyt owrth dy lygait. Can ys e ddaw'r dyddiae arnat, ac y bwrw dy elynion glawdd yn dy'ogylch, ac ith amgylchynant, ac ith'oarchaeant o pop-parth, ac ath wnant yn* gyd oystat ar ddaiar, ath plant sydd ynot, ac ny adant ynot vaen ar* vaen, can na adnabuost amser dy* ofwy. Ac ef aeth y mewn ir Templ, ac a ddechreawdd davly allan yr ei'n oeddent yn gwerthy ynthei, a'rei oedd yn prynu, can ddoedyd wrthwynt. Escribennwyt, Y tuy meuvi yw tuy gweddi a'chwi ei gwnethoch yn'ogof lladron. Ac ydd oedd ef yn[eu]dyscu bennydd yn y Templ.

Luk. xix.
*oe phlecit, drostei
*ei gylydd

Y xi. Sul gwedyr Trintot

Y Collect.

DUw yr hwn wyt yn egluraw dy ollalluoc nerth yn yn bennaf gan ddangos trugaredd, a'thosturi, amlha dy rad arnom, yd pan vo i ni, drwy gyrchu at dy addeweidion, allu bod yn gyfranogion o'th nefawl dresawr trwy Jesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol

ABrodyr, ydd wyf yn menegi y wch'yr Euangel a* precetheis ywch'yr hon hefyt a dderbyniesoch, ac yn yr hon ych yn* sefyll, a'thrwy'r hon ich iacheiir, a'dych yn cadw ynghof, pa wedd y precethais yhi ychwy, any chredesoch yn over. Can ys yn gyntaf dim, adroddeis y wch'yr hyn a dderbynais, [nid amgen]marw] o Christ tros eyn pechatae, *erwydd yr Scrythurae, a'ei gladdy, a'ei gyvody y trydydd* ydd yn ol yr Scrythurae, a ei welet v gan* Cephas ac yno

1. Cor. xv.
*euangelais

gan y deuddec. Gwedy hynny, y gwelspwyt ef y gan bwy na pempcent broder ar unwaith: o bwy'rei y mae llawer yn aros yd* yr awrhon, a'r ei hefyd gwedy* hunaw. Yn ol hyny, ef a welwyt gan Jaco: yno y gan yr oll Apostolion. Ac yn* o laf ol'y gwelwyd y gen y vi, vegis y gan un antempic. Can ys mi yw'r lleiaf o'r Apostolion, yr hwn nid wyf* addas i'm galw yn Apostol, can vot y mi* erlyn ar Eccleis Duw. Eithyr rat Duw, ydd wyf yr hyn wyf: a'ei rat ef ys ydd ynof, ny bu over: eithyr yn ehelaethach nac why oll y travaeliais: nid mi* hagē anid y Rat duw'r ys ydd y gyd a mi. Can hynny pa un pynac ai myvi, ai wyntwy, velly y precethwn, ac velly y credesoch.

*hyn, heddyw
*cysca
*ddiwethaf
*chwaith, er hyn y

Yr Euangel.

Luc. xviii.

Christ a ddyvod y* parabol hwn wrth y'r ei oedd aei* ymddiriet arnyn ehunain ey bot yn gyfiawn ac yn* dirystyry] yreill, Deu[illegible]r a escenesont ir Templ i weddiaw: un Pharisai, a'r llall* Publican. Y Pharisai oci i sefyll a [weddiawdd val hyn wrthaw ehun, Duw, diolchaf y ty nad wyf mal y dynion ereill, yn* gribdeilwyr] yn ancyfiawnion, yn odinebwyr, ai mal y Publican hwnn. Ydd wyf yn ymprydiaw ddwywaith yn yr wythnos: ddwyf yn decemy cymeint* oll a beddaf, Anid y Publican yn sefyll o hirbell, ny dderchavei na'ei* olygon tu ar nef, an'd curo ey ddwyvron can ddywedyt, Duw, trugarha wrthyf bechatur. Ys dywedaf wrthych, e ddescennawdd [y dyn] hwn y'w duy wedy ei gyfiawnhay, yn bwy na'r llall: Can ys pwy bynac a ymdderchaif, a* ostynger, a'hwynn a ymestwng, a dderchefir.

*ddamec
*tremygr
*tollwr, Cais
*rawsion.
*lygait
*iselir

y xii — Sul ar ol y drindod

Y xii. Sul gwedyr Trintot

Y Collect.

Ollalluawc a'thragwyddawl ddw, yr hwn yn wastad wyt yn parotach i wrandaw, na nyni i weddiaw, ac wyt ddefodol o roddi mwy nac archom neu a ryglyddom, *dinea arnom amylder dy drugaredd, gan vaddae i ni cyfryw bethau ac y mae yn cydwybot yn eu ofni, a' rhoddi i ni y peth ni* veidda eyn gweddi i erchi: trwy Jesu Christ eyn Arglwydd.

*tywallt
*lefys

Yr Epistol

CYfryw ymddiriet ys y genym drwy Christ ar Dduw: nyd o erwydd eyn bot ni yn gyfaddas o hanam einhunein i veddwliet dim, megis o hanam einhunain: eythyr yn* addustap] ni [ys ydd] o Dduw. Yr hwn hefyt a'n gwnaeth yn* Weinidogion] digonol yr Testament newydd, nyd [yn weinidogion] y llythyr[en] anid yr yspryt: can ys y llythyren a ladd, *'r [yspryt a* vywha.] Ac ad ywi* wenidogeth angae wedy'r [escriuenny] a llythyre[nneu] a'ei ergraphy mewn main, bot mewn gogoniant, mal na allei plant yr Israel* edrych yn wynep Moysen, can ogoniant ei wynep [pryd] (rhwn ogoniant a* ddibait) pa-wedd na bydd* gweinidogeth yr yspryt mewn mwy o'ogoniant? Can ys a bu* gweinidogeth y varnedigaeth yn-gogoniant, infwy o lawer y rhagora gweinidogeth cyfiawnder yn goniant.

2. Cor. iii.
*digonol·dap
*ond
*bywoca
*vinistr·alt
gauo·gzwydd

Yr Euangel.

YR Jesu aeth ymaith o* ffiniae Tyrus a'Sidon, ac a ddaeth yd vor Galilea trwy* perfedd cyffiniae y* Dectref. Ac wy adducesont attaw vn byddar, ac[ac] attal dywedyt arnaw, ac a atolygesont iddaw* ddot ei law arno. A'gwedy iddaw ei gymeryt ef or neilltu allan or tyrfa, ef a estennawdd ey vyssedd yn eiglustiae, ac a boerawdd, ac a gyffyrddawdd a ei davot ef. Ac ef a edrychawdd ir nef, can vcheneidiaw, ac a ddywot wrthaw *Ephphatha: ys ef yw, ymagor. Ac yn y man ydd ymagorawdd ey glustiae, ac ydd ymellyngawdd* rhwym ei davot, ac ef a ddywot yn* eglur. Ac ef a orchymynawdd yddwynt na ddywedynt i nep. And pa* vwyaf y gohardd ei yddwynt, mwy o lawer y* manegynt, a'brawychy a wnaethant, can ddoedyt* Tec y gwnaeth ef bop peth: ir byddair y* gwna ef glywet, ac ir mution ddywedyt.

Mar. vii.
*gyffynydd, derbynaeþiae, goror.
*cenol,
*llinyn
*grwym,
Hipatha iawn,
*da
*par

Y xiii, Sul gwedy Trintot

Y Collect.

OLl alluawc a'thrugarawc ddiuw, o rodd pwy vn yn vnic y daw bot ith pobl ffyddlon dy wasanaethu yn gywir, ac yn vawledic: Caniatha ni a erfynniwn y ti allu o hanom redec at dy nefawl addeweidion, megis na phallo genym yn y diwedd eu mwynhau: trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol

Gal. iii.
*ydd y
*Cyfraith.
*trwy, wrth,
*rhwng
*er hyny
*oedd ffoldap.
*trwy' wrth

I Abraham ac*y'w] had y gwnaethpwyt y gaddeweidion. Ny ddyvod ef, Ac ir hadae, megis [yn doedyd] am lawer: eithyr, Ac ith haad, megis am vn, yr hwn yw Christ. A, hyn a ddywedaf, am y* Ddeddyf yr hyn, oedd petwarcant a'dec ar hugain gwedy, nad yw hi yn di-rymio y* Testament] yr hwn a gadarnheit or blaen gan Dduw erwydd Christ, val y dyddimmia hi yr addewit. Canys a's o'r Ddeddyf y mae'r etiveddiaeth, nyd [yw yntef] mwy* or addewit, eithyr Duw a roddes [yr etiueddiaeth] i Abraham wrth addewit. Can hyny i pa peth [y*gwasanatha'r] Ddeddyf* O bleit y* camweddae y gesodet hi yn yddelei yr haad ir hwnn y gwnaethpwyt yr addewit: ac hi a ordeiniwyt gan Angelion yn llaw cyfryngwr. A'chyfryngwr nid yw* i vn: Duw* hagen ys ydd vn. A yw'r Ddeddyf, wrth hyny yn erbyn yr addeweidion?* Na atwo Duw: Can ys pe rhoesit Deddyf a allesei beri bywhay, yn wir e gawsit* cyfiawnder gan y Ddeddyf. An'd yr yscrythur a argaeawdd yr oll pethae y dan pechat, y'n y roddit y gaddewit trwy ffydd Iesu Christ ir sawl a credant.

Yr Euangel

Luc. x.
*chwenychesent
*provi.

GWyn ei byt y llygait a welant y pethae, a welwch-chwi. Can ys dywedaf y chwy, may lawer o Prophwyti, a Brenhinedd a*[vysei] dhaganthynt weled y pethae a welwch-chwi, ac ny's gwelsant: a'achlywed y pethae a glywch, ac ny's clywsant. Ac wele, vn o'r cyfreithwyr yn cody yn ei sefyll, ac yn y* demtiaw ef, can ddywedyt, Athro, pa beth a wnaf er etiveddu bywyd tragywythawl? Ac ef a ddyvod iddaw, Pa beth

a escriuennwyt yn y *Ddeddyf? pa wedd y darlleny? Ac ei atepawdd ac a ddybot, *Car dy Arglwydd Dduw ath oll calon, ac* ath] oll nerth, ac ath oll veddwl, ath cymmydawc mal tuhun. Yno y dybod ef wrthaw, atepeist yn vniawn: gwna hynn, *byw byddy. Eithyr ef yn ewyllysiaw ymgyfiawnhay [ehun, a ddybod wrth yr Iesu, A phwy yw vyg cymydawc? A'r Iesu a* atepawdd ac a ddybod. Ydd oedd gwr* a ddescenawdd], o Gaerusalem i Iericho, ac a syrthiawdd ymplith llatron, ac wy ei espeiliesant oei ddillat, ac ei archollesont ef, ac aethant ymaith, can ei ady yn *lledvarw.] Ac o ddamwain y daeth y wared y ffordd hono rhyw Offeiriat, a'gwedy i ddaw ei ganvod, ef aeth heibiaw o'r tu arall. Ar vn modd y Leuit, gwedy ddybod yn agos at y lle aeth ac a edrychawdd [arnaw,] ac aeth heibiaw or tu arall. Yna rhyw Samarit, wrth *ymddaith *yn agos attaw, a'phan ei cáfu, e dosturiawdd wrthaw, ac aeth attaw, ac a rwymawdd ei *archollion, ac a dywalldawdd ynthwynt olo a'gwin, ac ei dodawdd ar ei *yscrupl ehun, ac ei duc y letuy cyffredin, ac ei *ymgleddawdd. A'thranoeth wrth vyned ymaith, ef a dynnawdd allan *ddwy geniawc, ac ei rhoddes ir lletuywr, ac a ddybod wrthaw, Cymer ei gur ef, a pha beth pynac a draulych ágwhanec, pan ddelwyf drachefyn mi ei talaf ty. Pwy vn or tri hynn ith tyb di, oedd gymmydawc y hwnn a syrthiawdd ymplith y llatron? Ac ef a ddybod, Hwnn a wnaeth drugaredd* ac ef.] Yno, r Iesu a ddybod wrthaw, Cerdda, a'gwna tithae yr vnffynt.

*Gyfraith

*Ecry *eth

*wrthepawdd *aeth i wared.

*amadvyw *swllt *wrneiaw *welien *iddaw

Y xiiij, Sul gwedy Trintot

Y Collect.

OLl alluawc a'thragwyddawl Dduw, dod ini angwanec ffydd, gobaith, a'chariat perfaith, a gallu o hanom gaffael yr hyn ydd wyt yn i addaw: gwna inyni garu yr hyn a orchmynnych, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol

DYwedyt yddwyf, Rodiwch yn yr yspryt, ac na *chyflawnwch trachwanteu y cnawt. Can ys y cnawt a drachwenych yn erbyn yr yspryt a'r yspryt yn erbyn y cnawt: a'r ei hynn a *ymwrthnepant eu gylydd, mal na allochwi wneythyd y pethae [bynac] a

Galla. v

*orphenwch

rwyllyliwch. Ac a's gan yr yspryt ich *arweinir,]nid ywch y dan y Ddeddyf. Hefyt gweithredoedd y cnawt ynt *eglaer, yr ei ynt, torri priodas, *godineb,]aflendit, *anlladrwydd, delw-addoliat, swyno,]*casineb, cynnenu, wyniu bdy, llit, ymgeiniae, terfysce, *opinianae,]cynvigenne, lladdiadae, meddtot, *glythineb, a'r cyffelyb pethae hyn, am pa'r ei y racddywedaf ywch, megis ac y dywedais ywch eisius, 'na bydd ir sawl a wnelont gyfryw betheu, *etiveddu teyrnas Duw. Eithr ffrwyth yr yspryt yw cariat, llawenydd, *tangneddyf, *an-mynedd, tiriondeb, daoni, ffydd[londeb,] *lledneisrwydd, *artempr:]yn erbyn y cyfryw nid oes Deddyf. Canys yr ei sydd *i Christ a crocesont y cnawt y gyd a ei *wniae[dra]chwantae.

*ylwyser
*anilwc
*fforni grwydd
*puteindra, nwyfiant
*ciniae
*gelyniaethae, digafedd
*gwrthddysc

Yr Euangel.

Luc, xvii.

AC velly y darvu a'r Iesu yn mynet i Caerusalem, ac ef a ddeuth trwy *ganawl Samaria a'Galilea. Ac mal ydd oedd ef yn myned y mewn i ryw[ben] tref, y cyvarfu ac ef ddec-wyr *gohanglaf, yr ei a safesant o hirbell. Ac wy a godesont ei llefae, can ddywedyt, Iesu, [y] Llywydd, trugarha wrthym. A'phan welawdd ef wy, y dywod wrthynt, Ewch, ymddangoswch ir Offeiriait. Ac e ddarvu, ac wy'n yn mynet y glanhaywyt hwy. Yno vn o hanwynt, pan welawdd ddarvot ei iachay, ymchwelawdd, ac a llef vchel e roes ogoniant y Dduw, ac a gwympawdd ar ei wyneb wrth y draet ef, can ddiolwch yddaw: a'hwn oedd Samarit. A'r Iesu a atepawdd ac a ddywod, A ny'lanhawyt dec: a'ph'le [mae'r] naw? Ny chahat ar a ddelynt i roi gogoniant i Dduw, addieithr yr estrawn hwnn. Ac ef a ddywod wrthaw, *Cyvot, does ymaith, dy ffydd ath iachaawdd.

*berfedd
*clafwr
*Cwyn

Y xiiij. Sul gwedy Trintot.

Y Collect.

CAdw, atolygwn y ty arglwydd dy Eccles. ath tragwyddawl trugaredd: a chan naddichon gwendit dyn eb-y-tu ampyd syrthio, cadw ni byth trwy dy borth, ac arwain ni at bob peth buddiol in iechedwrieth, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

WElwch veint*y llythyr a escrivenais atoch â llaw vyhun. Cynniver a ewyllysant wneythy'd wyneb tec yn-gnawdol, yr ei hyn a'ch cympellant y veri enwaedy arnoch, yn vnic rhac ey*herlit er mwyn*croc Christ. Câ ys yr ei ydd ys yn-enwaedy arnynt, nid ynt wy yn cadw yr*Ddeddyf, yn amyn deisyfy bot enwaedy arnoch, er mwyn yddynt gahel*ymlawenhau yn eich cnawt. An'd na atwo Duw i mi ym awenheu, a ddieithr yn-croc ein Arglwydd Iesu Christ, drwy'r hwn y crocwyt y byt i mi, a'minef i'r byt. Can ys yn-Christ Iesu ny thal enwaedi at ddim, na di-enwaediat, anyd creatur newydd. A'pha'r ei pynac a ddylynant-lwybr y Reol honn, tangneddyf [a vydd] arnwynt, a'thrugaredd, ac ar Israel Duw. Ac o hyn allan na*volestet nep vi, can ys ydd wyf yn dwyn yn vy-gorph *notae yr Arglwydd Iesu. Y broder, rhat ein Arglwydd Iesu Christ [a vo] gyd a chwi, Amen.

Gal. vi.
*yr epistol
*erlyn
*croes
*valchiaw, ymhoffi
*mannac 'sef cystuodien
ii. Cor. xi.

Yr Euangel.

NY ddychon*nep wasanaethy dau Arglwydd: can ys ai ef a gasaa 'r naill, ac a gar y llall, ai ef a ymlyn wrth y naill, ac a escaelusa yr llall. Ny ellwch wasanethu Duw a'*golud [bydol.] Can hynny y dywedaf ywch, na ovelwch am eich*bywyt pa beth a vwytaoch, ai pa beth a yvoch: na'c am eich corph, pa beth a wiscoch. Any'd yw'r bywyt yn vwy na'r bwyt: a'r corph [yn vwy] na'r* dillat? Edrychwch ar*ehediait y nef can na heuant, ac ny's metant, ac ny chywenant i'r yscuporiae: ac y mae eich Tat nefawl yn y*porthy wy. Anyd ychwi well o lawer nac yntwy? A'phwy o hanoch cyd gofalo, a ddychon angwanegy vn cufydd ar ei*vaint? A'pha am y*gofelwch am ddillat? Dyscwch pa wedd y mae'r lili'r maes yn tyfu: ny*thrabaeliant, ac ny nyddant, a'dywedaf wrthych, na bu Selef yn ei oll'ogoniant mor trwsiadus ac vn o'r ei hynn.

Math. vi.
*dyn
Mammô. *llyniaeth, buchedd, ein ioes
*Whisc
*adar yr wybr
*bwytto

*poptuy
*in dilledir, gwiscir,
*or nef
*ybryd eriuch
*bryderu

Can hynny a's dillada Duw ysaeun y maes, yr hwnn ys ydd heddyw, ac yvory a vwrir y'r *ffwrn, a ny's [gwna] vwy o lawer erochwi, [yr ei] a'rychydic ffydd? Am hyny na ovelwch, can ddywedyt, Beth a vwytawn? ai beth a yvwn? ai a phabeth ymddilladwn? (Can ys am y pethae hynn oll yr ymovyn y Cenetloedd) o bleit e wyr eich Tat *nefol, bot arnoch eisiae yr oll pethae hynn. Eithyr yn gyntaf ceisiwch deyrnas Duw a ei chyfiawnder, a'oll pethae hynn a *roddir y-chwy. Ac na *ovelwch dros dranoeth: can ys tranoeth a *ovala drosto ehunan. Digon i ddiernot y *ddrwc ehun.

Y xvi. Sul gwedy'r Trintot

Y Collect.

ARglwydd atolygwn y ty, bot ith wastadawl dosturi lanhau ac amddeffen dy gynulleidfa. A'chan na all hi barhau mewn diogelwch eb dy vendigeit nodded, cadw yhi byth gan dy borth a'th ddaioni, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr epistol.

Ephe. iii
*ddioeoch, ymellyngoch
*vchedd
*llawnlloneit
*trwy

ERchy'ddwyf arnoch na *ddeficioch o bleit vymblinderei, er eich mwyn yr hwn yw eich gogoniant. O'rachos hynn y plegaf vyggliniae a'r dat ein Arglwydd Iesu Christ, (o ba vn yr henwir yr oll *tuylwyth] yn y nef ac yn ddaear) y'n y roddo ychwy yn ol golud ei'ogoniant, er eich cadarnhay yn nerthawc trwy y yspryt ef yn y dyn o y mewn, mal y trico Christ yn eich colonae, trwy ffydd mal gwedy eich gwreiddiaw a'ch dyslu mewn cariat, y galloch amgyffred y gyd a'r oll Sainct, beth yw lled, ar hyd a'r dwfnder, ac *vchelder: a'gwybot cariat Christ yr hwn [gariat] y sy vwy rhagorawl nag y gellir ei wybot, y n ych llawner ac *oll gyflawnder Duw. Iddo ef can hyny pwy ddichon wneythyd yn dra amlach uch penn pop peth y archom ai a veddylyō, yn ol y gallu y sy yn gweithiaw ynam, [y bo] gogoniant yn yr Eccles trwy Christ Iesu, *yn yr oll geneclaethae yn oes oesoedd. Amen.

Yr Euangel.

AC e ddarvu dranoeth bot ir Iesu vynet i ddinas a elwit* Naim, a'* llawer oei ddiscipulion aeth gyd ac ef, a'thyrva vawr. A'gwedy iddaw ddawot yn agos at porth y dinas,* a'nycha, y ducit allan vn marw [sef] vn-map* mam, yr hon oedd weddw, a' llawer o popul y dinas [oedd] gyd a hi. A'phan ganuu'r Arglwydd y hi, e tosturiawdd wrthei, ac e ddyvod wrthei, Nac wyla. Ac ef aeth [yn nes] ac a gyvyrddawdd a'r elawr (a'r ei oedd yn ei ddwyn, a safesont) ac ef a ddyvod, Y [gwas] eivanc, wrthyt y dywedaf, Cyvot. A'hwnn a vysei varw, a godes yn ei eistedd ac a ddechreuodd ddywedyt, ac ef ei rhoddes* y'w [vam. Yno y deuth ofn arnynt oll, ac y rhoddesont'ogoniant y Dduw, can ddywedyd, E gyfodes prophwyt mawr yn ein* cyfrwng, a'Duw a* ovwyawdd ei popul. Ac aeth y gair yma am danaw ar lled tros oll Iudaia, a'thros gwbyl or* wlad o y amgylch.

Luc.vii.
*Nain
*sitryn
*ac wele
*ei vam
*ydoed y
*plith,
*mysc
*goror

Y xvii, Sul gwedyr Trintot

Y Collect.

ARglwydd, erfynniwn y-ty bot ith rad'ein rhacflaenu a'n dilyn, a'phar y-ni yn wastad ymroddi i bob gweithred dda, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

MYbi'sef carcharor* yr Arglwydd, atolygaf y'wch'rodiaw o hanoch yn deilwng o'r alwedigaeth ich galwyt, mewn pop* gestyngeiddrwydd meddwl, a'lledneisrwydd, y gyd a* dioddfgarwch, gan ymgynnal ey gylydd trwy gariat, gan vot yn astud i gatw vndap yr yspryt drwy rwymiat* tangneddyf. Vn corph [ys ydd,] ac vn yspryt, megis ac ich galwyt yn vn'o baith eich galwedigaeth. Vn Arglwydd [ys y,] vn ffydd, vn Batydd, vn Duw a'That* oll] yr hwn ys yd duchlaw oll, a'trwy oll, ac ynoch oll.

Ephe.iiii.
*yn yr
*isselder
*an ny.
*heddwch
*pawp

Yr Euangel.

Luc. x'iii.
*bwyt
*llyma
*haint
dwfr
*latme, rieit ai esponwyr y gyfraith
*gyfatep
*ddamec
*yr ei ac[l]wesit
*brlodas
*erdduni
*erdduni ant, mo liant
*iselir

ACe ddarvu, pan oedd yr Jesu wedy myned i tuy vn or pharisaieit pennaf ar [y dydd] Sab bath, i vwyta *bara, wy a ei dysgwiliesont ef *A nycha, geir y vron ydd oed ryw ddyn yn glaf or *dropsi. Yno'r Jesu a atepawd, ac a ddyvod wrth y* Cyfraithwyr, ar Pharisaieit can ddywedyt, Ae rhydd iachay ar y[dydda] Sabbath? A'thewy a wnaethant wy. Yno ef ei cymerth, ac ei iachawdd ac ei gellyngawdd ymaith, ac ei atepawdd hwy, gan ddywedyt. Pwy o hanoch[a's ei]asyn ne i ych a syrth mewn pwll ac yn y van ny's tyn ef allan ar y dydd Sabbath? Ac ny alle= sant* wrthep yddaw am y pethae hynn. Ef a ddyvod hefyt* pa= rabol wrth y* gohaddwyr pan* ddaliawdd val ydd oeddent yn dethawl yr eisteddleoedd uchaf, ac a ddyvod wrthynt, Pan ith' ohodder gan nep i *neithior, nag eistedd yn y lle pennaf, rac bot vn anrydeddusach na thi wedi'r ohawdd y canto, a'dawot o hwn ath'ohoddawdd ti ac ef, a doedyt wrthyt, Dyro le i hwnn, ac yno dechrae o hanot trwy gywilydd gymeryd y lle isaf. Ei= thyr pan ith ohodder, does, ac eistedd yn y lle isaf, y'ny bo pan ddel yr hwn athohaddes, ddywedyt wrthyt, Y car, eistedd yn u= wch i vyny: Yno y bydd* clod* yt yngwydd yr ei'n a gydeisteddant a thi. Can ys pwy pynac a ymddercha, a* o styngec, a'hwnn a y= mestwng a ddercheuir.

Y xviij Sul gwedyr Trintot

Y Collect.

*llygr iad y cythrael

ARglwydd attolygwn y=ty caniata ith pobl rat y ymoglyd rhac* llwgre diavol, ac a phur galon a' meddwl dy ddylin yr vnic Dduw, trwy Jesu Christ eyn Arglwydd.

Y Epistol

Dyolchaf im Duw yn'ogystat trosoch, am rat Duw, a roddwyt y chwy yn Christ Iesu, can ys darbot eich* cyvoethogy yn-pop peth yntho ef, ym pop rhyw ymadrodd, ac ym pop gwybyddieth: megis y cadarnhawyt testiolaeth Christ ynoch. Mal nad ych* ddefficyol o vn dawn[oll:]gan * ymaros am ymddangosiat eyn Arglwydd Iesu Christ. Yr hwn hefyt ach cadarnha chwi yd y diwedd, *val y byddoch yn* ddihawl]yn-dydd ein Arglwydd Iesu Christ.

i.Cor.i. *golu-dogi, *yn ol *ddysg wyl ymat-gudd *val n ac :wlier,

Yr Euangel.

GWedy clybot o'r Pharisaieit ddarbot ir Iesu' ostegu y Sadducit, wynt a ymgynullesant ir vnlle. Ac vn o hanwynt yr hwn oedd Gyfreithiwr, a ymofynawdd ac ef, er ei* brovi gan ddywedyt, Athro, pa vn y'wr gorchymyn mawr yn y Ddeddyf? Yr Iesu a ddyvod wrthaw, Cery yr Arglwydd dy Dduw* o'th oll calon, ac o'th oll eneit, ac o'th oll veddwl. Hwn yw'r* cyntaf a'r gorchymyn mawr. A'r ail ys y gyffelip i hwnn, Ceri dy gymmydawc mal* tuhun. Yn y* ddau' orchymyn hynn y* saif yr oll Ddeddyf a'r Prophyti. A gwedy ymgasclu o'r Pharisaeit yn-cyt, y govynnawdd yr Iesu ydd wynt, can ddywedyd. Peth a dybygwch chwi am y Christ? map i* bwy ytyw? Dywedesont wrthaw, [Map] Dauid. Ef a ddyvod wrthwynt, Can hyny pa vodd y mae Dauid yn yr yspryt yn y alw ef yn Arglwydd, can ddywedyt, Dywedawdd yr* Arglwydd wrth vy, Arglwydd, Eistedd ar vym-deheulaw y ny osotwyf dy elynion yn *droet vainc y ty? Ac a's galwadd Dauid ef yn Arglwydd, pywedd y mae ef yn Vap iddaw? Ac ny vetrawdd* vn dyn atep gair iddaw, ac ny* veddiawdd nep o'r dydd hwnw allan* ym gwestiony ddim ac ef mwy[ach.]

Mat. xxii. *demptio *gyfraith *yn dy, ath *croga, glyn, cyn wysir *Ion *lleithic *ep *llyvasa *ymofyn

Y xix, Sul gwedy r Trintot

Y Collect.

ODduw can na allwn ni'eb-y-ti ryngu bodd yty: caniatha i weithrediad dy drugaredd vniom a llywiaw eyn calonau, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr epistol.

Hyn a ddywedaf ac a testiolaethaf yn yr Arglwydd, na bo i chwi* mwy rodiaw, megis ac y rhodia Cenetloedd ereill, yn-gwagedd ey* meddwl, wedy'r tywyll'y ei medwl, ac* ymddieithro y wrth buchedd Duw [ol] can yr anwybodaeth ys ydd ynthwynt, o bleit* caledrwydd ey calon: pwy'r ei wedy'r *ddiddarbodi a ymroesont i* anlladrwydd i wneythy'r pop rryw affendit,* yn yn-chwant. Eithyr chwychwi velly ny ddyscesoch wrth Christ. A's bu ychwy y glywet ef, ac a's dyscwyt gantaw, megis ac y mae'r gwirionedd yn yr Iesu, [nid angen] rhoi heibiaw* giwedd hen ymddugiat, yr hendyn, yr hwn a lygrir trwy'r chwantae* twyllodrus, ac ymadnewyddy yn yspryt eich meddwl, a gwisco [am danoch] y dyn newydd, yr hwn* erwydd Duw a* creawyt mewn * deddvolder, a' gwir sancteiddrwydd. Erwydd paam bwriwch ymaith* gelwydd a'dywedwch wirionedd pop vn wrth ei gymmydawc: can ys aelodae ym y'w gylydd. [As] digiwch, ac na phechwch.* Nac ymachlutet haul [ar eich digoveint, ac na* rowch le i' ddiavol. Hwn a ledratawdd, na ladratet mwyach: eithyr yn hytrach* llaburiet a gweithiet a ei ddwylo yr hyn'sy dda, yn y bo ganto y'w roi yr nep y bo mewn eisiae. Na ddauei vn gair* l'wgredic o'ch geneue: yn amyn hwn a vo da* er mwyn] adailadaeth, y ny roddo rat ir gwrandawieit. Ac na thristewch [ar] yspryt glan Duw, trwy'r hwn ich inseliwyt* erbyn dydd] y prynedigaeth. Pop chwerwedd, a'* broch [a'llit, a'* llefain] a* chabl bwrier ymaith y wrthych, y gyd ac ol'ddrigioni. Byddwch *hwynio wrth ei gylydd, ac yn dra-ystyriol gan vaddae* y w gylydd, megis ac y maddeuawdd Duw er Christ y chwithau.

ephe.iiii.
*weithi-pwyl
*synhwyr-pwyl
*ymaral ly
*ddalli-nep
*di ym-oddrori
*buchiei-ddrwydd
*drwy ymdrech, yn awydus
*rwy va wr yni, yn ymial,
*dull
*ehyndr-wydd
*yn ol
*i ddydd
*eith udd
*rhuat
*voesalw!
*yddy

Y Euangel

YR Iesu aeth y mewn y long, ac aeth trosawdd, ac a ddeuth y'w ddinas ehun. A nycha, wy a ddycesant ataw wr claf o'r parlys, yn gorwedd * mewn gwely: A'r Iesu yn gweled y ffydd wy, a ddyvot wrth y claf o'r parlys, Y map, ymddiriet: maddeuwyt y ty dy bechatae. A' nycha, yr ei o'r Gwyr llen a ddywedent wrthy'n ehunain. Y mae hwn yn* cably.] A' phan welawdd yr Iesu ey meddyliae, y dyvot, Pa am y meddylywch bethae drwc yn eich calonae? Can ys pa-vn* hawsaf] ei ddywedyt, Madeuwyt y-ty dy bechatae, ai dywedyt, Cyvot, a' rhodia: Ac er mwyn ychwy wybot bot * meddiant] i Vap y dyn ar y ddaiar i vaddae pechatae, [yno y dyvot ef wrth y claf o'r parlys) Cyvot, cymer dy wely, a' dos ith tuy. Ac ef a gyvodes, ac aeth y maith * y ew] duy ehun. Velly pan ei canvu'r dyrva, rhyveddy a wnaethant, a gogoneddy Duw, yr hwn a roesei gyfryw awturtat i ddynion.

Math.ix. *ar *dywedyt yn anduwiol *hawddaf *gallu, auturtat *ydy

Y xx. Sul gwedy r Trintot.

Y Collect.

OLl gyuoethoc a' thrugarawc Dduw oth ragorol ddaeoni cadw ni rac pob peth a'n druga, val y nyni yn barat yn enait a' chorph allu gan rydit calonnau, gyflawni cyfryw bethau ac a ewyllyssych vot eu gwneuthur, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

GWelwch can hyny ar ychwy rotiaw yn ddiescaelus, nyd mal andoethion, * amyn] mal doethion, can* ennill yr amser cyfaddas: can ys * drwc] yw'r dyddiae. Erwydd paam, na vyddwch ansynnwyrol, anid deallwch beth yw 'wyllys yr Arglwydd. Ac na veddwch ar 'win, yn yr * hynn y mae * glythni: eithyr ymlanwch o'r yspryt, can ymadrodd wrthych eich vnain mewn psalmae ac hymynae ac odlae ysprytawl, can canu a' psalmy i'r Arglwydd yn eich calone, 'a' diolch yn wastat

Ephes.v. *anid *brynu *anvad *hwn, peth *rhysedd tra, nei traha, gormoddedd yspyt, diwaltrair

am

*gan, trewy

am pop pety y Dduw ys et y Tat, yn Enw ewn Arglwydd Iesu Christ, can ymddarestwng y' gyrydd * yn] ofn Duw.

Yr Euangel

Mat. xxii.

* ydoy

YR Iesu a ddybot wrth ei ddiscipulion, Cyffelip yw teyrnas nefoedd y ryw Vrenin a wnaethoedd briodas * yw vap, ac a ddanvonawdd ei weision i alw yr ei a ohaddesit ir briodas, ac ny vynnesont wy ddawod: Trachefyn yd anvones ef weision er-eill, gan ddywedyt, Dywedwch wrth yr ei a ohaddwyt, Wele, parat oais vy-gciniaw: vey ychen am * pascedigion a ladwyt, a'phob peth ys y parat: dewch i'r priodas. Ac wy vu ddiystyr ganthwynt, ac aethant ymaith, vn y'w * dyy, ac ar all * y'w vasnach. * Ac y relyw a ddaliesont y weision ef, ac ei gwarthruddiesant, ac a ei lladdesont. A' phan glypu yr Brenhin, y llidiawdd, ac a ddanvones allan ei luedd wyr, ac a * ddinistriawdd y lladdwyr hynny, ac a loscawdd eu dinas. Yno y dybot ef wrth ei weision, Yn wir y briodas ys y parat: and yr ei a ohoddesit, nid oeddent teilwng. Ewch gan hyny allan i'r priffyrdd, a'chynniuer y gaffoch, gohaddwch i'r briodas. Yno'r gweision hyny aethant allan ir priffyrdd, ac a gesclesont ynghyt gynniner oll ac agawsant, ddrwc a' da: ac a lanwyt y briodas o ohaddwyr. Yno'r Brenhin e ddeuth y mewn, y weled * y gohawddwyr,] ac a ganvu yno ddyn nid oedd gwisc priodas amdanaw. Ac ef a ddybot wrthaw, Y cyveill, pa * ddelw] yd aethost y mewn yma, eb vot am danat * gwisc priodas?] Ac ynte * aeth yn vut.] Yno y dyvot y Brenin wrth y gweision, Rwymwch y draet a ei dwylo: cymerwch ef ymaith, a' thavlwch ir tywyllwch eithav: yno y bydd wylofain, * ac yscyrnygy dannedd. Can ys llawer a * elwir, ac ychydic a * ddetholir.

*lledneginot
*vacs
* ynghylchi ei varsiandi
*Ar llesti
*ddivaodd
*preisffordd wyr y gwest eiō
*wedd
*briodas wisc
*ny ddeuth gair oeben
* a'ricclan
*ohaddir
*ddywysti

Y xxi. Sul gwedy r Trintot.

Y Collect.

CAniatha atolygwn y-ty, drugaroc Arglwydd, ith ffyddlawn bobl vaddeuant a' thangneddyf, val eu glanhaer oddiwrth ei oll pechotau, a'th wasanaethu a meddwl heddychol trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr epistol.

Vymbrodyr, ymgryfhewch yn yr Arglwydd, ac yn nerth y gedernit ef. Gwiscwch oll * arvogaeth Duw [am danoch,] val y galloch sefyll yn erbyn oll * ruthrae] diavol. Can nad yw eyn ymdrech ni yn erbyn * cic a' gwaet, yn amyn yn erbyn pendevigaethae, yn erbyn Galluoedd [ac] yn erbyn llywyawdron bydawl, [tywysogion] tywyllwch y byt hwn, yn erbyn * enwireddae yspryttawl, [yr ei ynt] yn yr uchelion [leoedd.] O bleit hyn cymerwch atoch oll * arvogaeth] Duw, val y galloch wrth sefyll yn y dydd * blin,] ac wedy ychwy orphen yr oll pethae, sefyll [yn sefydlawc.] Sefwch gan hyny, wedy'r ymwregysy eich * cluniae a' gwirionedd, ac ymwiscaw o ddybronnec * cyfiawnder, ac escidiaeo am eich traet o * paratoat yr Euangel tangneddyf. Uch pen pop peth cymerwch darian y ffydd, trwy'r hwnn y gallwch ddeffoddy oll saethae tanllyt y * vall. A' chymerwch * helym yr iechyt, a' chleddyf yr Yspryt, rhwn yw gair Duw. A' gweddiwch pop amser a' phop ryw weddi ac * erbyn yn yr Yspryt: a' chan wilied wrthaw y gyd a phop astudrwydd a * gweddi tros yr oll Sainct, a' throsso vi, ar roddy y mi, ymadrawdd y agory vyggenae yn * hyderus y venegy dirgelwch yr Euangel, dros yr hon ydd wyf yn genadwri * yn rhwymne, y'n y bo y my ddywedyt yn hyderus megis y * perthyn ym' * ddywedyt [yny peth.]

Ephes. vi. *arvae *cynllwynion *cnawdol *tywysogaetheu *drygae *arvae *drwc *llwyni *deddfol vap *ddarmeith *anvad, drwc *saplet *golochwyd, gwrthwedi, adolwyn, ar chan *gogladi *rhosn *mewn catwyn *cyggweddei cyg can *ymadroi

Yr Euangel.

Ydd oedd ryw * Pendevic ac yddaw vap yn glaf yn Capernaum. Pan glywu ef ddyvot Iesu o'r Iudaia i'r Galilea, ydd aeth ef attaw ac a atolygawdd yddaw ddawot i waret, ac iachay y vap ef: can ys ydd oedd * wrth vron marw. Yno y dyvot yr Iesu wrthaw, A ny welwch arwyddion a'rybeddodae, ny chredwch. Y pendevic a dyvot wrthaw, Arglwydd, dyred * i wared cyn marw vy map. Yr Iesu a ddyvot wrthaw, Does ymaith, y mae dy vap yn vyw: a' chredawdd y * dyn y gair a ddywedesei i'r Iesu wrthaw, ac aeth ymaith. Yr awrhon ac ef yn mynet i wared,

Ioan. iiii. *brenhinawl *ymbron *chry *gwr

y cyfarvu ei wasanaethwyr ac ef, ac y vanegosont, gan ddywedyt, Mae dy vap yn byw. Yno y gofynawdd ef ydd wynt yr awr y gwellesei arnaw. Ac wy a ddywedesont wrthaw, Doe y seithfet awr y gadawdd y * cryd ef, Yno gwybu'r tat [ddarvyt] yn yr awr honno y dywedesei'r Iesu wrthaw, Mae dy vap yn byw. A' chredy a wnaeth ef, a' ei oll tuy. Yr ail * miragl hynn a wnaeth yr Iesu drachefyn, wedy y ddyvot ef or Iudaia i'r Galilea.

* cyhyrddawdd
* ddeirton
* arwydd gwyrth

Y xxii. Sul gwedy r Trintot.

Y Collect.

ARglwydd, y-ty yr atolegwn gadw dy dylu yr Ecclesis mewn dwywolder gwastawl, vai y bo trwy dy noddet hi gwaredu o ddiwrth bob gwrthwyneb ac iddi yn ddifosionol ymroi ith wasaethu yn-gweithredoedd da, er gogoniant ith enw trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

Philip. i.

IM Duw y diolchaf gan eich cwbyl goffay chwi, (bop amser yn veu oll weddiae y drosoch oll, gan weddiaw drosoch oll, gan weddiaw gyd a llewenydd) er wydd y * cymddeithas y sydd ychwi, yn yr Euangel, or dydd cyntaf yd yr awrhon. Ac y mae yn credadwy genyf hynn yma, pan yw hwnn a ddechreuawdd y gwaith da [hwnn] ynoch, ei * cwplaa yd yn-dydd Iesu Christ, megis y mae yn * iawn i mi * synniet hynn am danoch' oll, can ys eich bot yn vey * calon, yn gystal yn ve rhwymae ac yn veu amddeffen, a' chadarnhad yr Euangel ys ef chwychwi oll oedd yn gyfranogion a mi o'm rhat. Can ys Duw yn dest ymy, mor orhoff genyf chwychwy oll yn * eigiawn vy galon yn Iesu Christ. A' hynn a weddiaf ar amylhay o'ch cariat etwo v'wyvwy mewn gwybyddiaeth, a' chwbl ddeall, mal y metroch * ddosparthy pethae * vo gohanieth rhyngthwynt [a ei gylydd,] a' bot yn buredigion ac yn * ddidramcwydd * erbyn dydd Christ, wedy eich cyflawny o ffrwythae cy-

* cyfranogeth
* gorphen
* weddus
* varny, dybiet
* niefyrdawt, cof
* emyscaredd
* varny
* gohanredd, rhagor, amrabael
* ddianvat
* hyd

tiawnder, [yr ei'n ynt ynoch] trwy Iesu Christ, er gogoniant a' a moliant y Dduw.

Yr Euangel.

PEtr a ddyvot wrth yr Iesu, Arglwydd, *pasawl gwaith] y pecha vym-brawt im erbyn, ac y maddeuaf yddaw? ae yd seithwaith? Yr Iesu a ddyvot wrthaw, Ny ddywedaf y-ty yd seithwaith, anid yd * seithwaith * ddecwaith seithwaith. Am hynny y cyffelypir teyrnas nefoedd i ryw Vrenhin, *pwy bynneigael cyfrif * can ei] weision. A phan ddechreysei gyfrif, e dducpwyt vn attaw, a oedd yn ei ddylet o ddec mil o*talentae. A' chan nad oedd gantaw ddim oei daly, e'orchymynawdd ei Arglwydd y werthy ef, a' ei wreic, a' ei blant ac oll * a veddei, a' thaly [yr ddlet. A'r gwas a gwympawdd i lawr, ac atolygawdd iddaw, can ddywedyt, Arglwydd, * oeda dy ddigoveint wrthyf, a' thalaf yty y[cwbl]oll. Yno Arglwydd y gwas hwnw a drugrhaodd wrthaw, ac ei gellyngawdd, ac a vaddeuawdd iddaw y ddled. A' gwedy myned y gwas ymaith, e gavas vn oe * gyveillion, yr hwn oedd yn y ddlet ef o gant ceiniawc, ac a ymablawdd yntaw ac ei llindagawdd, gan ddywedyt, Tal i mi * dy ddlet. Yno y syrthiawdd ei gyveill wrth ei draet ef, ac a atolygawdd yddaw, can ddywedyt, *Oeda dy ddigoveint wrthyf, a' thalaf yty [y cwbyl] oll. Ac ny's *gwnai ef, anid myned a' ei vwrw ef yn carchar, y'n y dalei yr ddlet. A' phan weles ei gyveillion [ereill] y pethae a * ddaroedd, ydd oedd yn ddrwc dros pen ganthwynt, ac a ddeuthant, ac a vanegesant y ew h'arglwydd yr oll pethae a ddarvesent. Yno y galwawdd ei Arglwydd arnaw, ac a ddyvot wrthaw, A' was * drwc, maddeueis yty yr oll ddyled, can yty weddiaw arnaf. Ac a ny ddylesyt tithe tosturiaw wrth dy * gyveill, megis ac y tosturiais i wrthy ti? A' llidiaw a wnaeth ei arglwydd, ac ei rhoddes ef ir poenwyr, y'n y dalei ei holl ddylet iddaw. Ac velly yr vn ffynyt y gwna veu nefawl dat i chwithae, any vaddeuwch o'ch calonnae, pop vn*y'w brawd eu * camweddae.

Mat. xviii
* pa gyhynychet
*ddec a thrugein waith, sef cccclxc, nid amgen ei ridydi
* y
*aet
* yncylch
lr.li.oedd pop talent cyffredin
*oedd yn ei helw
*gohir i'a heddycha pwylla, bydd dda dy amynedd
*gydwei sion
*vy
* efnlwytha
*mynnei
*wneithit
*mall
* gydwas
*yddyt
*sarhaedae, tresPasae

Y xxiii. Sul gwedy r Trintot.

Y Collect.

DUw eyn noddet a'n cedernit, yr hwn wyt benatur pob dwywolder, gwrando eb ohir ddefosionawl weddiae dy Eccleis a' chaniatha y ni am yr hyn ydd ym yn e erchi yn ffyddlawn, allu ei caffael yn gyflawn, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

YBroder, dylynwch vi, ac edrychwch ar yr ei ys ydd yn rhodiaw velly, megis ydd ym ni yn esempl ychwy. Can ys mae llawer yn rhodiaw, am bwy'r ei y dywedeis ywch, yn bynych, ac yr awrhon dan wylaw y dywedaf ychwy, [y bot wy] yn elynion * Croc Christ, yr ei [y sydd] aei dywedd yn* gyfergoli, a'ei bol yn Dduw ydd wynt, a'ei gogoniant yn * wradwydd yddwynt, yr ei' sy a ei meddwl ar pethae daearol. Can ys ein * gwladwriaeth ni ys ydd yn y nef, ac or lle ydd ym yn edrych am yr Iachawdur [ys ef] yr Arglwydd Iesu Christ, yr hwn a *ys y mut ein corph gwael ni, er ei wneythyd yn * unffurf a ei gorph gogoneddus e, yn ol y nertholdap, trwy r hwn y dychon e ddarestwng yr oll pethae * yddaw ehun.

Philip.iii.
*Croes
*damnasion
* gwarth cywylidd
* ymddugiat, helhynt swyddogaeth
*newidia,
*unwedd, cyffrith
*y danaw

Yr Euangel.

YNo ydd aeth y Pharisaieit, ac a gymersont gygcor pa vodd y * dalient ef * yn [ei] ymadrawdd. Ac wy addanvonesont attaw ei ddiscipulon y gyd a'r Herodiait, can ddywedyt, Athro, gwyddam dy vod yn * air] wir, ac yn dyscy ffordd Dduw yngwirionedd, ac nyd oes arnat * obal nep: can nad wyt yn edrych * ar wynep dynion. Dywet y-ni gan hynny, beth a dyby di? Ai iawn * rhoddy teyrnget i Caisar, ae nyd yw? A'r Iesu yn gwybot y * drigioni wy, a ddybot, Paam im * temptwch vi chwychwi * hypocriteit? dangoswch ymy * vath y deyrnget. Ac wy a roeson attaw geiniawc. Ac ef a ddybot wrthynt, Pwy pie'r ddelw hon a'r * argraph? Dywedesont wrthaw, * Caisar. Yno y dybot ef wrthwynt, Rowch gan hyny * ys ydd i Caisar, i Caisar a'rhowch i Dduw y pethe ys ydd y * Dduw. A' phan glywsant wy hynn, rybeddy a wnaethant, a'ei ady a' myned ymaith.

Math.xxii
* maglent
*ac
*gylwir
*broder undyn
* erwydd
*tal y treth ir ymerodr
*malis
* prowech
*ffugwyr
*arian
*arscrifen
*Yr emperawtr
* yr eiddo
*eiddo Duw

Y xxiiii. Sul gwedy r Trintot.

Y Collect.

ARglwydd, atolygwn ytty ellwng dy bobl o ddiwrth ei camweddau, val y bo trwy dy ddawnus drugaredd gaffael o hanam eyn rhyddhau o rwy medigaethau eyn oll bechotau, yr ei gan eyn cnawdol vreuolder a wnaetham. Caniatha hyn er cariat ar Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

Colost.i.

YDd ym yn diolch y Dduw 'sef Tat eyn Arglwydd Iesu Christ, pop amser yn gweddiaw trosoch: er pan glywsam am eich ffydd yn Christ Iesu, ac am [eich] cariat ar yr holl Sainct, er mwyn y gobaith ys ydd wedy'r arosot y chwi yn y nefoedd, am yr honn y clywsoch ym blaen-llaw: trwy 'air gwirionedd [ys ef ywn] yr Euangel, yr * hon a ddeuth atochwi, megis ac i'r holl vyt, ac y mae hi yn ffrwythlawn hefyt, mal ac [y mae] yn eich plith chwithe, o'r dyth-hwnn y clywsoch ac y gwir gybuoch 'rat Duw, megis ac ydyscesoch can Epaphras ein * cu gydwas, yr hwn ys y trosoch yn ffyddlawn * wenidawc Christ, yr hwn hefyt a vanagawdd y-ni eich cariat, [ys y genych] * drwy'r yspryt. O bleit hynn nini hefyt, er y dydd y clywsam, ny pheidiesam a gweddiaw y trosoch, ac erchy ar eich cyflawny o wybyddieth y 'wyllys ef, ym pop doethineb, a'deall ysprytawl, y'n y rotioch yn teilwng [gan] yr Arglwydd, a [ei] boddhay ym pop * dim, gan ymffrwyth loni ym pop gweithred da, a' * thyfu yn gwybyddiaeth Duw, wedy'r ymnerthy gan oll nerth trwy ei' ogoneddus allu ef, i bop dioddefgarwch ac * ammyned dda, y gyd a * hyfrydwch, gan ddiolwch i'r Tat yr hwnn a'n addasawdd i vot yn gyfrangion o etiveddiaeth y Sainct yn goleuni.

*hwn

* caredic, anwyl

* vinistr

* yn

* peth

* chyny, ddy, chynyrchy

* hir ymaros

* llewenydd

Yr Euangel.

Math. ix.
* wele
* vnben
* dod
* gwaedlin, gwaedgeredd gwaedgoll
* lwyr ei
* or, gorek, hom
* iach vyddaf mi as yn iach
* o'r
* tyrfa
* Ciltwcl

TRa oedd yr Iesu yn ymddiddan val hyn wrth y popul, * nycha, y deuth rhyw* pennaeth ac 'addolawdd iddaw, can ddywedyt, Ebu varw veu merch yr awrhon, and dyred a' * gesot dy law arnei, a' byw vydd hi. A'r Iesu a gyfodes ac ei dyscyplynawdd, ef aei ddiscipulion. (Ac wele, wreic a oedd [a haint] * gwaedlif arnei dauddec blynedd, a ddaeth or * tu cefyn yddaw, ac a gyffyrddawdd ac * empyl y wisc ef. Can ys hi a ddywedesei yntheu ehun, A's gallaf gyhwrdd aei wisc ef yt vnic, * i'm iacheer. Yno yr Iesu ymchwelawdd, a chan y gweled hi, y dyvot, [Ha] verch, bydd gyssyrus: dy ffydd ath iachaodd. A'r wreic a * wnaethpwyt yn iach * yn yr awr hono.) A' phan ddaeth yr Iesu i duy'r pennaeth, a' gweled y cerddorion a'r tyrfa yn * trystiaw y dyvot wrthwynt, * Ewch ymaith: can nad marw'r vorwyn, anid cyscu y mae hi. Ac wynt ei gwatworesont ef. A' phan yrwyt y tyrfa allan, ef aeth i mewn ac a ymablawdd yn hi llaw, a'r vorwyn a gyvodes. A'r gair [o] hynn aeth tros yr oll tir hwnw.

Y xxv. Sul gwedy Trintot.

Y Collect.

DEffro Arglwydd, atolygwn y-ty ewyllyssiau dy ffyddlonieit val y bo yddynt gan aml weithiaw ffrwyth gweithredoedd da, allu cahel gan y ti yn aml ei gobrwyaw, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

Ier. xxiii.
* vlaguryn, gangen
* y gwaredir
* yr
* gobaith
* wele

NYcha, y mae'r amser yn dyvot, medd yr Arglwydd, y cyvodaf i Ddauid * vaguryn cyfiawn, ac a deyrnasa Brenhin ac a lwyddaw, ac a wna varn a' chyfiawnder ar y ddaear. Yn y dyddiae ef * ydd iacheir Iudah, ac Israel a breswilia yn * ddiofal, a hwn yw * ei Enw y galw ant ef, yr Arglwydd eyn cyfiawnder. Am hynny * nycha, y maer dyddiae yn dyvot, medd yr Arglwydd, pryd na ddywedant mwy [Ys]

byw yr Arglwydd, yr hwn a dduc blant yr Israel allan o tir yr *Aipht, eithyr [ys] byw'r Arglwydd yr hwn a dduc ac a ddeuth a had tuy'r Israel allan o'r Gogledd-dir, ac o'r oll tiredd ar y gwyscereiswn wy, ac wy adrigiant yn ei tir ehunain.

*Egypt

Yr Euangel.

PAn dderchavawdd yr Iesu ey lygait, a' gweled bot tyrva vawr yn dewot attaw, ef a dyvot wrth Philip, O b'le y prynwn vara i gahel o'r ei hyn vwyta? A' hynn a ddyvot ef, y'w brovi ef: can ys ef a wyddiat pa beth a wnelai. Philip atepawdd iddaw, Ny digon ydd wynt werth deucent ceinioc o vara, val y gallo pop vn o naddynt gymeryt ychydic. Yno y dyvot wrthaw vn oi ddiscipulion, [sef] *Andreas brawt Simon Petr, Y mae bachcenyn yma a chantaw bemtorth o vara haidd, a ddau pyscodyn: eithr pa beth yw'r *heiny ymplith *cynniuer? A'r Iesu a ddyvot. *Gnewch i'r dynion eistedd, (ac ydd oedd *gwelltglas mawr yn y lle hwnw) Yno ydd eisteddawdd y gwyr y lawr, o niver yn cylch pemp-mil. A'r Iesu a gymerth y bara, ac a ddiolches, ac a [ei] roddes i'r discipulion, ar discipulion ir ei a eisteddesent a lawr: a'r vn modd o'r pyscot cymeint a *ewyllysient. Ac wedy yddynt gahel ei digon, ef a ddyvot wrth ei ddiscipulion. Cesglwch y *briwion 'sy'n gweddill rac colli dim. Yno y casglesont wy ynghyt, ac y llanwesont ddeuddec *cawell o briwion y pemp torth [bara] haidd [ys ef y briwvwyt oedd o weddill yr ei a vesynt yn bwyta. Yno'r dynion pan welsant yr *arwydd, a wnaethoedd yr Iesu, a ddywedesont, Hwnn yn wir yw'r Prophwyt oedd ar ddyvot yr byt.

Ioan vi.
*Andro
*hyny
*cymeint
*Perwch ir bopul
*gwir, glaswelit lawer
*vynnent
*briwvwyt
*basgec
*miracul, gwyrthiae

As bydd mwy o Sulieu cyn Sul Aduent, y gyflawny hynny a cymerir gwasanaeth yr ei o'r Sulieu, a vaddeuwyt rhwng yr Enwaediat, a Septuagesima.

Dydd Sanct Andreas Apostol.

Y Collect.

Math. ix.
* wele
* unben

* dod

* gwaedlin, gwaedgerdd gwaed goll
* llwyr ei
* or, gorchef, hom
* iach byddaf mi af yn iach
* o'r
* tyrfa
* Ciltwel

TRa oedd yr Iesu yn ymddiddan val hyn wrth y popul, * nycha, y deuth rhyw* pennaeth ac 'addolawdd iddaw, can ddywedyt, Ebu varw veu merch yr awrhon, and dyred a' * gesot dy llaw arnei, a' byw vydd hi. A'r Iesu a g'odes ac ei dylynawdd, ef aei ddiscipulion. (Ac wele, wreic a oedd [a haint] * gwaedlif arnei dauddec blynedd, a ddaeth or * tu cefyn yddaw, ac a gyffyrddawdd ac * emyl y wisc ef. Can ys hi a ddywedesei ynthei ehun, A's gallaf gyhwrdd aei wisc ef yt unic, * i'm iacheer. Yno yr Iesu ymchwelawdd, a chan y gweled hi, y dybot, [Ha] verch, bydd gyssyrus: dy ffydd ath iachaodd. A'r wreic a * wnaethpwyt yn iach * yn yr awr hono.) A' phan ddaeth yr Iesu i duy'r pennaeth, a' gweled y cerddorion a'r tyrfa yn * trystiaw y dybot wrthwynt, * Ewch ymaith: can nad marw'r vorwyn, anid cyscu y mae hi. Ac wynt ei gwatworesont ef. A' phan yrrwyt y tyrfa allan, ef aeth i mewn ac a ymavlawdd yn hi llaw, a'r vorwyn a gyvodes. A'r gair [o] hynn aeth tros yr oll tir hwnw.

Y xxv. Sul gwedy Trintot.

Y Collect.

DEffro Arglwydd, atolygwn y-ty ewyllyssiau dy ffyddlonieit val y bo yddynt gan aml weithiaw ffrwyth gweithredoedd da, allu cahel gan y ti yn aml ei gobrwyaw, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

Ier. xxiii.
* blaguryn, gangen
* y gwaredir
* yr
* gobaith
* wele

NYcha, y mae'r amser yn dybot, medd yr Arglwydd, y cyvodaf i Ddauid * vaglurynn cyfiawn, ac a deyrnasa Brenhin ac a lwydda, ac a wna varn a' chyfiawnder ar y ddaear. Yn y ddyddiae ef * ydd iacheir Iudah, ac Israel a breswilia yn * ddioval, a hwn yw * ei Enw y galwant ef, yr Arglwydd eyn cyfiawnder. Am hynny * nycha, y maer dyddiae yn dybot, medd yr Arglwydd, pryd na ddywedant mwy [Ys]

bywyr Arglwydd, yr hwn a dduc blant yr Israel allan o tir yr *Aipht, eithyr [ys] byw'r Arglwydd yr hwn a dduc ac a ddeuth a had tuy'r Israel allan o'r Gogledd-dir, ac o'r oll tiredd ar y gwysceireiswn wy, ac wy adrigiant yn ei tir ehunain.

*Egypt

Yr Euangel.

Joan vi.

PAn dderchafawdd yr Jesu ey lygait, a' gweled bot tyrfa fawr yn dewot atta, ef a dywot wrth Philip, O b'le y prynwn vara i gahel o'r ei hyn vwyta? A' hynn a ddywot ef, y'w brofi ef: can ys ef a wyddiat pa beth a wnelai. Philip atepawdd iddaw, Ny digon yddwynt werth deucent ceinioc o vara, val y gallo pop vn o naddynt gymeryt ychydic. Yno y dywot wrthaw vn oi ddiscipulion, ['sef] * Andreas brawt Simon Petr, Y mae bachcenyn yma a chantaw bemtorth o vara haidd, a ddau pyscodyn: eithr pa beth yw'r * heiny ymplith * cynniuer? A'r Jesu a ddywot. * Gnewch i'r dynion eistedd, (ac ydd oedd * gwelltglas mawr yn y lle hwnw) Yno ydd esteddawdd y gwyr y lawr, o niver yn cylch pemp-mil. A'r Jesu a gymerth y bara, ac a ddiolches, ac a [ei] roddes i'r discipulion, ar discipulion ir ei a eisteddesent a lawr: a'r vn modd o'r pyscot cymeint a * ewyllysient. Ac wedy yddynt gahel ei digon, ef a ddywot wrth ei ddiscipulion. Cesglwch y * briwion 'sy'n gweddill rac colli dim. Yno y casglesont wy ynghyt, ac y llanwesont ddeuddec * cawell o briwion y pemp torth [bara] haidd [ys ef y briwfwyt oedd o weddill yr ei a besynt yn bwyta. Yno'r dynion pan welsant yr * arwydd, a wnaethoedd yr Jesu, a ddywedesont, Hwnn yn wir yw'r Prophwyt oedd ar ddyvot yr byt.

*Andro
*hyny
*cymeint
*Perwch ir bopul
*gwir, glaswelit lawer
*bynnent
*briwfwyt
*bascec
*miracul, gwyrthiac

As bydd mwy o Sulieu cyn Sul Aduent, y gyfiawny hynny a cymerir gwasanaeth yr ei or Sulcu, a vaoddenwyt rhwng yr Enwaediat, a Septuagesima.

Dydd Sanct Andreas Apostol.

Y Colect.

OLl-alluawc ddiuw, yr hwn a roddaist gyfryw rat ith Apostol S. Andreas yd pan vu iddaw yn ybrwydd vfyddhau y alwedigaeth dy vab Iesu Christ a'i * ddilyn eb ohir: Caniatha y ni oll, wedi eyn galw gan dy 'air bendigedic, ymroi, yn ddioed o hanom yn vfydd y ddilin dy sanctaidd orchymynneu: trwy'r vnrhyw Iesu Christ eyn Arglwydd.

*ganlyn eb oragor

Yr Epistol.

AS cyffessy ath enae yr Arglwydd Iesu, a' chredy yn dy galon mae Duw ei cyfodes ef o * veirw, * iach vyddy. Can ys a'r galon y credir er cyfiawnder: ac a'r genae y coffessir er iechyt. Can ys yr Scrythur a ddywait, Pwy bynac a gred yntaw, ny * wradwyddir. Can na'd oes gohanieth rhwng yr Iuddew a'r Groecwr: obleit yr hwn ys ydd Arglwydd ar * bawp, ys y'n * oludawc i bawp a'r alwo arnaw. Can ys pwy bynac a alwo ar Enw yr Arglwydd, * iach vydd. An'd pa * ddelw y galwant arnaw, yn yr vn ny chredasant? a pha wedd y credant yn yr vn ny chlywsant y wrthaw? A' phavodd y clywant eb precethwr? A' ph'odd y precethant, adiethr ei danvon? megis ydd escribenwyt, Mor * prydverth yw traet * managwyr tangneddyf, a' managwyr pethe da. Eithyr ny wrandawawdd pawp ar yr Euangel: can ys Iesaias a ddywait, Arglwydd, pwy a credawdd yr hyn a glywawdd genym? Can hyny ffydd [ys y] drwy glywot, a' chlywot trwy 'air Duw. Ac a ny chlywsant, meddaf? * Do do, ef aeth y sain wy tros yr oll ddaiar, a'ei gairiae i * ddyben byt. Ac meddaf any chydnabu'r Israel [Dduw]? Yn gyntaf Moysen a ddywait. Mi a vnaf y chwy * wynvydy wrth * genetl nyd yw genetl [i mi,] a' thrwy genetl ynvyt ich digiaf. Ac Iesaias a * vaidd, ac a ddywait, Im cafad gan yr ei ni'm caissiesant, ac i'm gwnaethpwyt yn eglaer, ir ei nid ymovynesont am danaf. Ac * wrth Israel y dywaid, * Yn hyd y dydd ydd * estenais vym-dwylo * ar vopul * anyvydd, ac yn gwrthddywedyt.

Rom. x.
*y wrth y meirw
*cadwedic
*chywilyddir
*oll
*gyvoethawc
*catwedic
*wedd
*weddus hyfrydol
*precethwyr, euangelwyr
*Diau, diamau
*eithaw
*ddal eddigedd genvigenny
*nasion
*lebys
*yn erbyn
*Ar-
*y tenais
*at
*gyndyn

Yr Euangel

MAl ydd oydd yr Iesu yn rhodiaw wrth vor Galilea, e ganvu ddau vroder, Simon, yr hwn a elwir Petr, ac Andreas ei vrawt, yn bwrw rhwyt i'r mor (canys pyscotwyr oeddent) ac ef a ddyvot wrthwynt, *Dewch ar vy ol i, a mi a'ch gwnaf yn pyscotwyr dynion. Ac wy yn y van gan ady y rhwytae, y dilynesont ef. A' gwedy y vynet ef oddynaw, ef a welawdd ddau vroder er eill, Iaco [vap] Zebedeus, ac Ioan ei vrawt mewn llong gyd a Zebedeus ei tat, yn cyweiriaw ei rhwytae, ac ei galwodd wy. Ac wy eb-ohir gan adael y llong a ei tat, ac ei * canlynesant ef.

Math. iiii.

*Dylinwch vi.

* dilinesont

Sanct Thomas yr Apostol.

Y Collect.

OLl alluoc byw bythawl Dduw, yr hwn er mwy o sicrawch y ffydd a oddefeist ith sanctaidd Apostol Thomas, *amau cyfodiat dy vab Iesu Christ: Caniata y-ny cyn berffeithied ac mor gwbl ddiamau gredu yn dy vap Iesu Christ, yd na cheryddet eyn ffydd yn dy olwc byth, gwrando arnom Arglwydd, drwy'r vnrhyw Iesu Christ, y ba vn gyd a thi a'r yspryt glan, y bo oll anrhydedd a' gogoniant yn oes oesoedd.

*betrusaw

Yr epistol.

YR awrhon nid ych na diethreit nac * allwlat, amyn cyd-dinessyddion ar Sainct, a' thuylu Duw, gwedy'ch adeiliat ar * sail yr Apostolon a'r Prophwyti, ac Iesu Christ * ehun yn *ben congyl [vaen,] yn yr hwn yr oll adail wedy'r gyssylltu a dyf yn Templ sanctaidd yn yr Arglwydd, yn yr hwn hefyt ych adailiwyt chwi y vot yn drigvan Duw trwy'r yspryt.

Ephes. ii.
*dyvodiet
*grwndwal
* yntau
*sylvaen cyntaf

Yr Euangel.

Joan. xx

THomas vn o'r dauddec y'r vn a elwit Didimus, nyd oedd gyd ac wynt pan ddeuthi'r Iesu. Am hyny y dybot y discipulon eraill wrthaw, Nyni a welsam y'r Arglwydd. Ac ef a ddybot wrthwynt. A ny welwyf yn ei ddwylaw ol * y cethri, * a' dody vy mys yn ol * y cethri, * a dodi vy llaw yn eu ystlys, * ny chredaf. Ac ar ben y'r wyth diernot gwedy [hynny] drachefyn ydd oedd y discipulion y mywn, a' Thomas y gyd ac wynt. [Yno] y deuth y'r Iesu [y mewn] a'r drysae yn gaeat, ac a savawdd yn y cenol, ac a ddyvot, * Tangneddyf ywch. Yn ol hyny y dybot wrth Thomas, * Dod yma dy vys, a' gwyl vym-dwylo, ac esten dy law, a'dod yn v'estlys, ac na vydd * ancrededyn amyn crededyn. Yno Thomas a atepawdd, ac a ddyvot wrthaw, [Ys ti' yw] vy Arglwydd a'm Duw. Y'r Iesu a ddyvot wrthaw, Thomas, can y ty vyggweled, y * credeist: gwyn vydedic [yw'r ei ny welsant, ac a credesant. A llawer hefyt o arwyddion eraill a wnaeth y'r Iesu yn gwydd ei ddiscipulion, ar nid yw escrivenedic yn y llyver hwnn. Eithyr y pethae hyn a escrivenwyt val y credoch mae'r Iesu yw'r Christ Map Duw, ac ychwy * gan credy gaffael bywyt trwy y Enw ef.

*y'r hoelio̅ *ac esten *y'r hoelio̅ *ac esten *n'ys credaf *Hedd, wch *Anvon, sang *anffyddlon *credy *yn

Ymchweliat Sanct Paul.

Y Collect.

DUw y'r hwn a ddysceist y'r oll byd drwy bregeth dy wynvydic Apostol S. Paul: Caniatha atolwc yty, y ni, y'r ei mae ei ryfedd ymchweliat ef mewn coffa, allu dilyn a' chyflawni dy vendigedic ddysceidiaeth, y'r hwn y adawodd ef yn yscrivennedic er athrawaeth Christnogion, trwy Christ eyn Arglwydd.

Y'r epistol.

Act. ix.

A'Saul etwa yn chwythy bygylae a lladdva yn erbyn discipulion y'r Arglwydd, aeth at y'r Archoffeiriat, ac a archawdd gantaw lythyreu y Ddamasco at y * Synogogae, a chaffei ef nep o'r ei oedd o'r ffordd honno (ai'n wyr ai yn wragedd) y dwyn hwy yn rhwym i Gaerusalem. Ac mal ydd oedd ef yn * ymddaith e

*cynnulleidvae *ymdeith

ddarvu

ddarvu val y dynesawodd ef * ar Ddamasco, yn ddisymyt y dys-
claeriawdd o ei amgylch olauni o nef. Ac ef a gympawdd * ar
y ddaiar, ac a glybu lef yn dywedyt wrthaw, Saul, Saul,
paam im * erlydy? Ac ef a ddyvot, Pwy wyt, Arglwydd?
A'r Arglwydd a ddyvot, Mi yw Iesu yr hwn a erlydy di: an-
hawdd yt' wingo yn erbyn symblae. [Ef e] yno ac yn echryne-
dic ac yn * ofnus a ddyvot, Arglwydd, pa beth a vynny i mi
y wneythyd? Ac eb yr Arglwydd wrthaw, Cyvot a does ir di-
nas, ac e ddywedir yty pa beth vydd * dir yt' y wneuthyr. A'r
gwyr oedd yn cydymddeith ffordd ac ef, a savasant wedy'r syn-
ny, gan glywet y llef eb yddwynt weled nep. A' Saul a gyvo-
des o ddyar y ddaear ac agores ei lygait, ac ny welawdd ef vn-
dyn. Yno yr arwenesont ef * erbyn ei law, ac ei ducesont i Dda-
masco, ac yno y bu dri-die eb welet, ac eb vwyta nac yfet. Ac
ydd oedd * ryw ddiscipul yn Damasco a elwit Ananias, ac wr-
tho y dyvot yr Arglwydd trwy weledigaeth, Ananias. Ac ef a
ddyvot, Wele,[dyma]vi, Arglwydd. Yno [y dyvot]yr Arglwydd
wrthaw, * Cyvot, a does ir heol a elwir Uniawn, a chais yn
tuy Iudas [vn] a ei enw Saul o [ddinas] Tarsus: can ys we-
ly, y mae ef yn gweddiaw. (Ac ef a welei * trwy weledagteth
wr a ei enw Ananias, yn dyvot y mywn attaw, ac yn dody ei
ddwylo arnaw, y gahel o hano ei olwc.) Yno ydd atepawdd A-
nanias, Arglwydd, ys clywais can lawer am y gwr hwnn,
vaint y drwc a wnaeth ef ith Sainct yn-Caerusalem. Ac cyd a
hyny y mae gantaw awturtawt o * y gan yr Archoffeiriait, y
rwymo pawp a' alwo ar dy Enw. Yno y dyvot yr Arglwydd
wrthaw, Dos ymaith, can ys y mae ef yn llestr etholedic y mi,
y ddwyn vy Enw * rac bron y Cenetloedd, a' Brenhinoedd a'
phlant yr Israel. Can ys mi a ddangosaf iddaw, pa veint be-
thae a orfydd iddaw ddioddef er mwyn vy Enw. Yno ydd aeth
Ananias ymaith, ac aeth y mewn i'r tuy, ac a osodes ei ddwy-
lo arnaw, ac a ddyvot, Y brawt Saul, yr Arglwydd am danvo-
nawdd: (ys ef] Iesu yr hwn a ymddangoses yty ar y ffordd
wrth ddawot) y * dderbyn o hanot dy' olwc, ac ith cyflawner o'r
yspryt glan. Ac yn y man y syrthiawdd yddiwrth ei lygait
megis * cenn, ac yn * ebrwydd ydd erbyniawdd ei olwc, ac y cy-
vodes, ac y batydiwyt, ac y cymerawdd vwyt, ac y cryfhaodd.
Velly y bu Saul * dalm o ddyddiae gyd ar discipulion, 'oedd yn
Damasco, Ac yn y van y pregethawdd ef Christ yn y Synago
gae,[nidamgen]mae efe oedd Map Duw: a* brawychy a wna-
eth ar bawp a ei clypu, a'dywedyt, An'd hwn yw ef y oedd yn* di-
striw yr ei alwent ar yr Enw hwn yn Caerusalem ac a ddeuth

*at
*ir llawr
*erlynt
*synn
*rait
*erwydd
*neb, nebun
*Cwyn, cychwyn
*mewn
*ywrth
*draeh
*adwelet
*gann
*dal yr
*ryw
*chwithaw
*dinistroiva

*gynyrchawdd *trigio

yma er mwyn hynn, [ys ef] er y dh' arwein wy yn rhwym at yr Archoffeirieit? Eithyr Saul a * gynnyddawdd bwyvwy a nerth, ac a wradwyddawdd yr Iuddaeon oedd yn * preswiliaw yn Damasco, gan gadarnhay mae hwn oedd y [gwir] Christ.

Yr Euangel.

Math. xix. *Wele *wrthodesam *ar *vawrhydi *dilinoedi *wrthotc *vedd ianna *cyntaf

PEtr a ddybot wrth yr Iesu, *Nycha, nyni a * adawsam pop peth, ac ath ddilynesam di: a' pha beth a vydd y-ni * Ac Iesu a ddybot yddynt, Yn wir y dywedaf wrthych, mae pan eisteddo Map y dyn *yn eisteddva ei * ogoniant, chwychwi yr ei a'm * canllynawdd yn yr adgenetleth, a eisteddwch hefyt ar ddeudec eisteddva, ac a vernwch dauddec llwyth yr Israel. A' phwy bynac a * edy tai, ney broder neu chwiorydd neu dat, neu vam, ne' wraic, nei blant, nei diredd, er mwyn vy Enw i, ef a dderbyn ar y canvet, a' bywyt tragybythawl a * etivedda. An'd llawer or ei * blaenaf, a vyddant yn olaf, ar ei olaf yn blaenaf.

Pured'gaeth y Sanctes Vair vorwyn.

Y Collect.

*presengolwyt, cynnyrchwyt

OLl-alluawc a' thragywyddawl Dduw, atolygwn yn vfyddawl ith vawredd, megis ac ar gyfenw y heddiw y * presentiwyd ir deml dy vn mab yn sylwedd eyn cnawd ni: velly caniatha eyn presentio yti, a meddyliau purlan, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

Yr vn ac a osotwyt tros y Sul.

Yr Euangel.

Luc. ii. Cyfraith *osot, gynnychu bresento

GWedy cyflawny Dyddiae puredigaeth Mair yn ol * Deddyf Moysen, wy a ei ducesont ef i Caerusalem, y'w * osstaty ef i'r Arglwydd. (Megis y mae yn escrivenetic yn Deddyf yr Arglwydd, Pop vn gwr-

cyw y agoro yn gyntaf y * vam, a elwir yn * sanctaidd ir Arglwydd:) ac y roddy offrwm * erwydd yr hyn a * ddywetpwyt yn Deddyf yr Arglwydd, par o * turturon nei * ddeu gyw colombenot. A'nycha, ydd oedd gwr yn Caerusalem a ei enw yn Simeon: y gwr hwnn [oedd] gyfiawn a' dwywol, ac yn dysgwyl am ddiddanwch yr Israel, a'r yspryt glan oedd arnaw. Ac a venagesit iddaw gan yr yspryt glan, na welei ef angae cyn yddo 'welet Christ yr Arglwydd. A'thrwy [annoc] yr yspryt y deuth ef i'r Templ.

*y groth
*gyssegredic
*mewis
*orchymmwyt
*colombenot coet
*aderyn nei ddwy glomenot ieuanc

Dydd S. Matthias.

Y Collect.

OLl-alluawc dduw yr hwn yn lle Iuddas bradwr a ddetholeist dy ffyddlawn was Mathias. y bod yn vn o niver dy ddeuddec Apostol. Caniatha bot dy Eccles yn gadwedic o ddiwrth yr ebestyl ffeilst a'bod hi threfnu ai llywaedraethu gan wir a ffyddlawn Vugelydd, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

YN y dyddiae hyny y cyvodes Petr y vyny yn cenol y disciplion, ac y dyvot, (a' niuer yr enwae oedd yn yr vn [lle], oedd yn cylch cant ar hvcain) Ha wyr broder ydd oedd yn * ddir cyflawny'r Scrythur hyn, yr hon a racddyvot yr yspryt glan trwy enae Dauid am Iuddas, yr hwn a vu * dywysoc ir ei a ddaliesont yr Iesu. Can ys cyfrifwyt ef gyd a nyni, ac a gavawdd * ged yn y wenidogaeth hynn. Ac ef wrth hyny a ddarparawdd vaes a goabyr enwiredd: a' gwedy yddaw *ymgrogy y drylliwyt yn ddeuddryil yn ei genol, a' ei oll ymyscaroedd a * dywalltwyt. Ac y mae yn wybodedic gan oll * preswylwyr Caerusalē, yd pan elwir y maes hwn yn ei tavodiaith wy. Hakeldama, ys ef yw hyny, maes y gwaet. Can ys escrivenir yn llyver y Psalmae, Bit y * breswylfa ef yn ddiffaith, ac na thriget nep yn * thei, a' bit y arall gymeryt y * escopaeth ef. Erwydd paam, or gwyr hynn a vu yn cymddeithas a ni, yr oll amser y bu yr Arglwydd Iesu yn tramwy in plith, can ddechrae o

Act. i.

*angenrait
*gyfrwyddwr
*gymdeithas
*i vwrlwchun ben drosmwnwgl
*dascodd allan
*drigolion
*drigva
*gur
*thaw

Uatydd Joan, yd y dydd yd erbyniwyt ef i vyny o ddyworthym, y *gorvydd bot vn o hanwynt yn dest oy gyfodiat ef. Ac wy 'osodesont ddau [gerbron, ys ef] Joseph a elwit Barsabas a gyfenwit Justus, a' Matthias. A' gweddiaw a wnaethant, can ddywedyt, Ti Arglwydd calonwybedydd pop dyn, dangos pa vn o'r ddau hyn a *ddetholeist, modd y gallo dderbyn *ced y 'weinidogaeth hinn a'r Apostoliaeth, y wrth pa vn y trawsl *dynnodd Judas, i vynet y'w le ehun. Yno y rhoesont eu coelbrenni, a' *dygwyddaw o'r coelbren ar Matthias, ac ef o gyffredin gyfundap a gyfrifwyt y gyd a'r vn arddec Apostolion.

*y bydd dir
*ddyswe- sceist
*cyfran
*encilodd cyfeillior- nodd
*syrthio, chwympo

Yr Euangel.

Matth. xi.

Yn yr amser hynny ydd atepawdd yr Jesu, ac y dywot, Yty y diolchaf, Dat, Arglwydd nef a daear, can yty guddiaw y pethae hyn rhac y doethion a'r prudion, a' ei *eglurhaw hwy ir ei bychain. *Yn wir, Dad, can ys velly y bu vodlawn genyt. Pop peth a roddwyt y-my gan vym-Tat: ac nyd edwyn nep y Map, *eithr y Tat ac nyd edwyn nep y Tat *diethr y Map, a'r hwn yr ewyllysio'r Map *eglurhau iddaw. Dewch ata vi, oll y sy yn vlinderawc ac yn llwythawc, a' mi a'ch esmwythaf. Cymerwch vy iau arnoch' a' dyscwch genyf, can vymbot yn waredigennus ac yn isel o galon. A chwi gewch orphowysfa ich eneidiae. Can ys ve Jau' sy *hyfryd, a'm llwyth ys y yscafn.

*dangos
*Do
*anyd
*anyd
*dylwyny gu ddangos
*hawdd, esmwyth
*Ebaich

Cyfarchiad Mair wyryf.

Y Collect.

Ni atolygwn yty Arglwydd, *dineya dy rat yn ein calonau, yn y bo mal ir adwaynom gnawdoliaeth Christ dy vab trwy genadwri yr Angel velly trwy ei groc ai ddyoddefaint cahel eyn dwyn y'ogoniant ei gyfodiat ef, trwy'r vnryw Jesu Christ eyn Arglwydd.

*tywallt

Yr Epistol.

DUw a ymddiddanodd drachefyn ac Achaz, can ddywedyt, Arch yty arwydd gan yr Arglwydd dy Dduw, ys arch, [ai]yn yr eigiawn ai yn yr vchelder vry. Ac achaz a ddyvod, Nyd archaf, ac ny *themptiaf yr Arglwydd. Yno y dyvod ef, Clywch yr awrhon tuy Dauid, ai bychan genwch *volesty dynion, yny volestoch hefyt vym-Duw: Am hyny y dyry yr Arglwydd ehun y chwy arwydd. Nycha, y *wyry a veichioga ac a escor ar vap, a'hi a eilw ei enw Immanu-el. Ymenyn a'mel a vwyty, yn y wypo ef wrthot y drwc, *ac ethol y da.

Iesaias viii. *phrofaf *ovidiaw *yntef *vorwyn *a delwys

Yr Euangel.

NY y chwechet mis, yd anvonwyt angel Gabriel *gan Dduw i ddinas yn Galilea a elwid Nazaret, at *vorwyn wedy *dyweddiaw a gwr aei enw Ioseph, o tuy Dauid, ac enw'r vorwyn oedd Mair. A'r Angel aeth y mewn atei, ac a ddyvod. Hynpych gwell *y rad-garedic: yr Arglwydd ys ygyd a thi: bendigeit [wyt] ymplith gwragedd. A'phan weles hi ef, cyntyr fu a wnaeth hi *can'ymadrodd ef, a'meddyliaw pa ryw annerch oedd *hwnnw. Yno dywedyt o'r Angel wrthi, Nag ofna, Mair, can ys *cevei'st rat ger yr bron Duw. Can ys *nycha yr ymddugy yn dy vru, ac yr escory ar vap, ac a elwy ei enw IESU. Hwnn a vydd mawr [edic,] a'map ir Goruchaf y gelwir, ac a rydd yr Arglwydd Dduw ydd aw *orsedd ei dat Dauid. Ac ef a deyrnasa ar [ucha] tuy Iacob yn *tragywydd, ac ar ei deyrnas ny bydd dywedd. A dywedyt a *oruc Mair wrth yr Angel, Pa vodd vydd hynn, can nad adwaenwyf wr: A'r Angel atepawdd, ac a ddyvod wrthei, Yr yspryt glan a ddaw arnat, a'nerth y Gorachaf ath wascota. Wrth hynny a'r peth sanctaidd a aner o hanot, a elwir *Map Duw. Ac wely, dy gares Elizabeth, ac yhi a ymdduc vap yn hei henaint: a'hwnn yw'r chwechet mis, yddi, yr hon a elwir *hesp. Can ys *ger yr bron Duw ny bydd dim yn anallu[awc.] Yno y dyvod Mair, Wele *wasanaeth *ydd es yr Arglwydd: bit i mi *erwydd dy'air. *A'r angel aeth y wrthei.

Luc. i. *yy wrth *wyry ymkyfyddiaw *yr hon ath gerir yn rhat *wrath *hynny *hoffwyt gā Dduw, ai ith hoffir *hynny *hoffwyt gan Dduw ai ith hoffir ffir &c. *wele *th[r]on, r: [illegible] *oesoedd alwnaeth

Yydd Y, Marc Eu[a]ngelwr

Y Collect.

OLl-alluawc ddiuw yr hwn a, ddysceist dy sancta-idd Eccles a nefawl athrawaeth dy euangyl wr S. Marc dod y ni rat na bythom val plant ymchweledic gan bop awel wag ddysceidiaeth: eithr bot i ni yn ffyrf ymgadarnhau yn-gwirionedd dy lan Euangel, trwy Iesu Christ ein Arglwydd.

Yr Epistol,

IBob vn o hanam y rhoddwyt Rat, wrth vesur dawn Christ. Am hynny y dywait, Wedy ydd-aw escen i'r vchelder, ef a gaethiwodd ar gaethiwet, ac a roddes* ddoniae yddynion. Eithyr yr escen-awdd hwnw, pa beth yw pe na'bysei iddaw ddescen yn gyntaf ir manne isaf* y ddaear: Hwnn a ddescenawdd, yw'r vn a a hwn ac a escenawdd ympell vchlaw'r oll nefoedd, er yddaw gyflawny pop peth [oll] Can hyny y rhodees e'r ei yn Apostolion, yr ei yn Prophwyti, a'r ei yn Euangelwyr, a'r ei yn* Bugelieit, a* Dyscyawdron, er* cytrefny yr Saint, y waith y gweinidogaeth [ys ef] er a dailadaeth* corph Christ, yn y ddelom ynghyd oll (mywn vndab ffydd a' chydnabyddiaeth Map Duw (yn wr* cwbyl, [ac] wrth vesur oedran* cyflonder Christ, val na bom ni mwyach yn vechcin, yn* bohwman, ac yn treiglo hwnt ac yma gan pop * gwynt dysceidaeth, drwy hocced dynion, ac a* dichell, er cynllwyn* twyllo. Eithyr ymwirionn mewn cariat, gan dyfu trwy pop peth yndo ef, yr hwn yw'r penn [ys ef] Christ, o ba'vn a's yr oll-corph a gyssylltir ac a gyfansodir trwy pop cymal, er cydweinidogaeth (*erwydd y grym [ys ydd]* ynghymetr pop aelawt) ea ddwc cynnydd ir corph, er adail y-ddo ehun trwy cariat.

Yr Euangel.

MI y'wr wir winwydeen, a'm Tat ys y* laburwr, Pop caingen ny ddwc ffrwyth ynof, ef ei tynn ymaith: a'phop vn a ddwc ffrwyth, ef ei carth, mal hi dyco mwy o ffrwyth, Yr awrhon ydd ywch' ynlaucan y gair, a ddywedais ychwi. Aroswch ynof, a mi ynoch: megis na'all y gangen ddwyn ffrwyth o hanei

ehun,

Ephe.iiii
*rhoddiat
*roddion
*yr, or
*vngelydd
*doetorieit, athrawon
*cytrery, cyssyllty cyd orpen
sef yr ecclesis
*essoes, aeddfet
*llawn dwf
*gohwvan anwadaly
*awel
*dilechtii
*ehudo, siomi
*yn ol
*ym mesur

Ioan.xv.
*diwyllia wrtir.
*glanha

ehun, a nyd erys yn y winwydden, velly nyd ellwch chwi, any d arosswch ynof. Mi yw'r winwydden: chwi yw'r cangenae: Y nep a arso ynof, a mi yntheu, hwnn a ddwc ffrwyth lawer: canys eb ofi, ny ellwch 'wneythy dim. An'd erys un ynofi, e a* tavl lwyt allan val cangen, ac a* wywa: ac y cesclir wy ac ei tavlir yn tan, ac ei lloscir. A'd arosswch y nof, ac aros o'm gairiae ynoch, erchwch beth bynac a ewyllysoch, ac eu gwnair ychwy. Yn hynn y gogoneddir* vym-Tat, er y chwi ddwyn ffrwyth lawer, a'ch gwnaethy'r yn ddiscipulion i mi. Mal y carawdd Tat fi, velly y cerais i chwi, trigwch yn vy gcariat. A's vyggorchymynion a gedwch, aros a wnewch 'yn vygcariat, megis ac y cedweis i orchymynion vym Tat, ac ydd arosaf yn y gariat ef. Y pethae hyn a ddywedeis wrthych, y'n yd aroso vy llewenydd ynoch, a'bot o'ch llawenydd yn gyflawn.

*dwrir
*grina
*vynhad

Sainct Philip ac Iaco Apostolion,

Y Collect.

OLl-alluawc ddwy, yr hwn dy wir adnabot, yw bywyd tragywyddawl: Caniatha y ni berffeith adnabot dy vab Iesu Christ, y bod ef yn ffordd, yn wirionedd, ac yn vywyt, megis y dysceist i S. Philip a'r Apostolion eraill: trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

IAco 'was Duw a'r Arglwydd Iesu Christ,* ar y dauddec llwyth ys y ar oyscar, [yn anvon] annerch. Vymbroder, cymerwch yn lle dirvawr lewenydd pan syrthiwch mewn amryw provedigaethae, can wybot mae provìat eich ffydd a ddwc* ammynedd, a byddet i* ammynedd ei weithret berffeith yn y byddoch perfeithion a'* chyfan, ac eb ddim deffic arnoch. A'd oes ar nep o hanoch deffic doethinep, archet gan Dduw, yr hwn a rydd i bawp yn hael, ac* ny oravun, ac a roddir iddo. Eithyr archet mewn ffydd, ac nac amheuet: can ys yr hwn 'amheuo, nepic wy i donn y mor rhon a drawswyntir, ac a chwythdreiglir. Ac na thybiet y dyn hwnw yd erbyn ef ddim gan yr Arglwydydd *Gwr a meddwl * duplic [ys ydd] anwadal yn eu holl ffyrdd

Iaco. i.
*at
*diodde faint
*an mind
*chwbyl, dien
*nided llw
*Dyn
*Gwr

*y bo ebrl arno
*anbrl
*diblanatranga
*brwt
*cwympa

Llawenechet y brawt *iselradd yn ei oruchafiaeth: ar goludawc yn ei *iselder : can ys megis blodaeyn llyseuyn* ydd a ymaith. Can ys [vegis pan] gyvodo yr haul yn* desoc yno y gwywa'r llyseuyn, ac y* dygwydd y blodeuyn, a'r golwc ar ei *brydverthwch a gyll, ac velly y* diffana'r goludawc yn ei oll ffyrdd. Dedwydd yw'r* dyn, a ddyoddef *brovedigaeth: can pan y prover, yd erbyn ef goron y bywyt, yr hon a addawodd yr Arglwydd yr ei y carant ef.

Yr Euangel.

Joan. xiiii.
*chyntyrber, thralloder

*darpary
*chyd !

*phaddelw
*Mybtj buchedd

gad i ni weled
*adrodd

*bymot
*orlleiaf

*obynoch

AR Iesu a ddyvod wrth i ddiscipulion, Na* thrwbler eich calon : ydd ych yn credy yn Duw, credwch yno vi hefyt. Yn tuy vym Tat y mae llawer o drigvae: a'phe amgen, ys dywedyswn ychwy. Mi af i baratoi lle y chwy, A'* gwedy ydd elwyf i baratoi lle ychwy, mi a ddauaf drachefyn, ac a'ch cymeraf ataf vyhun, mal yn y lle ydd wy vi, y bo chwi hefyt. Ac i b'le ydd a vi, y gwyddoch, a'r ffordd a wyddoch. Thomas a ddyvod wrthaw, Arglwydd, ny wyddam i b'le ydd ai: a* ph'wedd y gallom wybot y ffordd? Yr Iesu a ddyvod wrthaw, *Mi yw'r ffordd, a'r gwirionedd, a'r* bywyt. Ny ddaw nep at y Tat, anyd trwyw vi. Pe'dadnabyddesech vi, vym Tat a adnabyddesech hefyt : ac o hynn allan ydd adwaenoch ef, ac ei gwelsoch: Philip a ddyvod wrthaw, Arglwydd dangos i ny[d=]y Tat, a* digon genym. Yr Iesu a ddyvod wrthaw, Bum gyda chwi gyhyt o amser, ac nyd adnabuost vi, Philip: yr hwn a'm gwelawdd i, a welawdd vym Tat: a'pha wedd y dywedy di* dangos i ni [d] y Tat? Any chredy, vymbot i yn y Tat a'bot y Tat yno vi? Y gairiae ydd wyf yn ey* dywedyt wrthych, nid o hanof vyhun ydd wyf yn ey dywedyt: Eithyr y Tat yr hwn ys y yn trigio ynof, ef a wna y gweithredoedd. Credwch vi, *pan yw i mi bot yn y Tat, a'r Tat yno vi:* ac anyd e, mwyn y gweithredoedd, credwch vi. Yn wir, yn wir y dywedaf wrthych, hwn a cred yno vi, y gweithredd a wna vi, a wnaiff yntef hefyt, a'r ei mwy na'r hein a wnaiff: can ys at vy Tat ydd a vi. A'pheth bynac a* archoch yn vy Enw, hynny a wnaf, y ny'ogonedder y Tat yn y Map. A'd erchwch ddim yn vy n w, mi ei gwnaf.

Sanct Barnaba Apostol

Y Collect.

O Ll alluawc Arglwydd yr hwn a wiscaist dy sanctaidd Apostol Barnabas ac vnigol roddion dy yspryt glan, nad'y ni vod yn defficiol oth liosawc ddoniae, nac eto o rat yw ymarfer hwy ith anrhy ddedd ath ogoniant : Trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

E Ddaeth y* gair or pethae hynny i glustiae 'r Eccleis* y oedd yn Caerusalem , ac wy a ddanvonesont Barnabas i vyned yd yn Antiocheia . Yr hwn gwedy iddaw ddyvod, a' gwelet Rat Duw , llawen vu gantaw, ac ef a* gyggorodd oll ar vot yddwynt trwy osodiat calon* ymlyn wrth yr Arglwydd, can ys gwr da oedd ef , a'llawn o'r yspryt glan, a' ffydd, a lliosowgrwyd o popul a ymgyssylltawdd a'r Arglwydd. Yno ydd aeth Barnabas i Tarsus y gaisiaw Saul: a'gwedy y ddaw ei gahel, ef ei duc i Antiocheia. Ac e ddarvu, pan yw yddwynt bot blwyddyn gyfan yn cyttal ar Eccleis, ac yn dyscy* popul lawer, yn y'alwyt gyntaf y discipulion yn Christianogion yn Antiocheia. Ac yn y dyddiae hynny y deuth Prophwyti o Gaerusalem i Antiocheia. Ac y cyvodes vn o* naddynt a ei enw oedd Agabus, ac a arwyddocaod trwy'r yspryt, y byddei newyn mawr *dros yr oll vyt, yr hyn a ddarvu y dan Claudius Caisar . Yno'r discipulion pop vn yn ol ei* allu a ddarparesont ddanvon cymporth ir broder y oedd yn* preswiliaw yn Iudaea. Yr hynn hefyt a wnaethant, gan ddanvon at yr* Henureit trwy law Barnabas a'Saul.

Act. xi.
*son
*rhon.
*annc-godd
dawp
*ar vaeth
il wyra-ros
*tyr vadawr
*hanynt
*trwy'r

Yr Euangel.

Hwnn

Ioan.xv.
*roi
*bylwyt einoes.

HWnn yw vyggorchymyn', cary o hanoch eygylyd, mal y cereis chwi. Cariat mwy no hwnn nid oes gan nep, pan yw i vn* ddodi ei* eneit tros ei gereint. Chwychwi yw viggereint, a's gwnewch bethe bynac a'r a orchmynaf ywch. Yn ol hynn n'ych galwaf yn weision: can na wyr y gwas pa beth a wna ei arglwydd:* a chwy chwi a elwais yn gereint: can ys yr oll pethae a glyweis y gan vym-Tat, a* bancgais ywch. Nyd chwi am*etholesoch i, eithyr mi a'ch etholeis chwi, ac ach* gosodeis, y vynet ac i ddwyn ffrwyth, a'bot eich ffrwyth yn aros, mal am peth pynac a archoch ar y Tat yn vy Enw, iddo y roddy ychwy.

*eithyr
*hynodeis, espeseis
*dywisodd
*ordeiniais

Sanct Ioan varyddwr,

Y Collect.

OLl-alluawc Duw, o racluniaeth pa vn, y ganet yn rhyvedd dy wasI Ioan vatyddwr, ac ydd anvonwyt i arlwyaw ffordd dy vab Iesu eyn iachawdwr, gan bregethu* edifeirwch: gwna y ny velly ddilyn ei ddysceidiaeth ai sanctaidd vywyd ef, yd pan yw i ni wir edifarhau* wrth y bregeth ef, ac ar ol ei esempl yn wastadol draethu y gwirionedd, yn hyderus geryddu y camwedd, ac yn* vfydd ddioddef er mwyn y gwirionedd, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

*penyt
*herwydd yn ol
*ymorchus

Yr Epistol

Esa.
Iesa.xl.
*dyhuddwch
*gysyrus

DIddenwch, *diddenwch vym-popul, medd eich Duw. Dywedwch yn*galonoc wrth Caerusalem, a'llefwch arnei, can ys darvu y lluedda hi, a* gellyngwyt y henwiredd: can ys derbyniawdd hi o par law yr Arglwydd ddupligion am hei oll bechatae. Lleferydd yn llefain yn y diffeithwch, Paratowch ffordd yr Arglwydd: vniawnwch yn y diffeithlwybr eyn Duw. Pop glynn a dderchefir, a'phob mynyth a bryn a* iselir: ar* cam a vnionir, ar lleoedd* twmpathoc vyddant yn ogyfuwch. A'gogoniant yr* Arglwydd a eglurir, ac oll cnawt

*rhybel
*madeuwyt

ei gwyl y gyt:can ys genae yr Arglwydd ei dywod, Lleta, ac yntef a ddywod, Beth a lefaf? Oll cnawt [ys] glaswellt yw, a ei oll ddaoni ys y megis blodeyn y maes. Ys gwywadd y glaswel't, ys diflanawdd y blodeuyn, can y yspryt yr* Arglwydd chwythy arnaw: diogel mae glaswellt yw'r popul. Ys gwywa'r glaswellt, ys diblana r blodeuyn: a'Gair eyn Duw a saif yn tragywyth. Na Tsion genadwraic* vad dring di ir monyth vchel: a Gaerusalem,, vanegydd daoni, dercha dy lef a nerth: dercha, nag ofna: dywait i ddinasoedd Judah, Wele eich Duw. Wele yr Arglwydd dduw a ddaw a chadernit, a'ei vraich a lywia drostaw: wely, ei gyfloc gyd ac ef, a'ei waith geyr ei vron. Ef a* basc ei gynnulleidfa val bugail: ef a gascl yr wyn a ei vraich, ac ei dwc yn ei *vonwes ac a* beithddrin y* mamogeu.

*pryder thwych
*Jon
*dda
*byrth
*arffet
*ddiwyll goleth
*cyfebron

Yr Euangel.

Wedy cyflawny temp Elizabet y escor, a'hi a escorawdd ar vap. Ac a glypu hei chymydogion ae* chenetl ddarvod i'r Arglwydd dangos ei vawredic drugaredd arnei, a'chydlawenychy a hi a wnaethant. Ac e ddarvu pan yw ar yr wyth vet dydd ydaethant i enwaedy ar y dyn-bachan, ac ei galwesont ef Zacharias yn ol enw ei dat. A'ei vam a atepawdd, ac a ddywod, Nag e, eithyr ei galwer yn Joan. Ac wy a ddywedesont wrthei, Ny'd oes vn oth cenetl a elwir ar enw hwnn. Yno ydd amneidiesant ar ei dat, pa wedd yr ewyllesei ef ey* alw. Ac ef a alwadd am astyllen [orgraph,] ac a escrivenawdd, can ddywedyt, Joan yw ei enw, a'rhyveddy a wnaethant oll. A'ei enae a egorwyt yn ebrwydd, a ei davod a [ellyngwyt] ac ef a ymddiddanawdd, can* vendithiaw Duw, Yno y gaeth ofn ar ei oll gymmydogion, ar oll* airiae hynn a* gyhoeddwyt trwy oll vlaenendir Judeah. A'bhawb ar a ei clybu, ei gesodesont yn ei calonnae, gan ddywedyt, Par ryw ddyn-bachan bydd hwnn: A'llaw yr Arglwydd oedd gyd ac ef. Yno ei dat Zacharias a gyflawnwyt o'r Yspryt glan, ac a prophwytawdd, can ddywedyt. Bẽdigeit vo Arglwyđ dduw'r Israel: can ys* gobwyawđ ac a brynawđ ey bopul. Ac ef a adderchavawđ* gorn iechyt y ni tuy Davidei wasanaethwr, megis y dywod trwy enae ey sainctaidd Prophwyti, yr ei oeđ* o ddechrae'r byt, [rei dywedẽt, yd anvonei ef ni] ymwared rac ein gelyniõ, a rhac dwyly ein oll ddygasogiõ, dãgos trugaredd ar ein tadae, a choffay ei dygymbot sanctaidd,

Luc. i.
*chereint
*Nid dim nid velly
enwi
*holl
*pethae
*ymwelodd
*nerth cadernit
*er
*ammod

*ammod *ystwng *eb ofn dedosol-dep *yddy *emyscar *hynn *ymweloddy a ni. *baglur-yn ai blagur yn.

A'r* llw a dyngawdd wrth ein Tat, Abraham [nid amgen,] bot iddo ganiatay y ni, gahel ymwared y'wrth ddwylo ein gelynion, a ei wasanaethy* yn ddiofn oll ddyddiae ein bywyt, mewn sancteiddrwydd ac* iawnder geyr y bron ef. A thithe vab ath elwir yn Prophwyt y Goruchaf: can ys ti ai o vlaen wyneb yr Arglwydd i baratoi y ffyrdd ef, [ac] y roddy gwybyddiaeth o iechyt* yw bopul ef, can vaddeuant oei pechatae. Trwy* galondit trugaredd ein Duw: gan yr* honn y* gowwyawdd y* twyn-haul or vchelder. I ddwyny ir ei a eisteddant mewn tywyllwch, ac yng wascawt angae, er* cymmetry ein traet i ffordd tangneddyf. A'r* mab [an] a dyfodd ac a gadarnhawyt yn [yr] yspryt, ac a vu yn y diffeithwch yd y dydd yr ymddangosei ir Israelieit.

Die Sanct Petr Apostol

Y Collect.

*ddysci

Oll alluawc Dduw yr hwn drwy dy vab Iesu Christ a roddaist ith Apostol S. Petr laweroedd o ddoniae arbennic, ac a'orchymynaist yddaw* o bruddd borthi dy ddeveit gwna atolygwn, y ty ir oll escobion a'r bugelydd yn ddyfal bregethu dy sanctaidd air, ac ir bobyl yn vfyddgar ddylyn yr vnryw val y bo-yddynt wy allu derbyn y coron gogoniant tragybythawl trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol

Act. xii. *gddi vlinaw, boeni. *craf cret *rhoes

YN cylch y cyfamser hynny, ydd an vones Herod Vrenhin ei ddwylo i* gystuddiaw yr ei or Eccles. Ac ef a laddawdd Iaco brawd Ioan a'r cleddyf. A'phan weles ef vot yn boddlawn gan yr Iudaeon, ef aeth rhacddaw y ddalha Petr hefyt (a dyddiae'r bara* croyw ytoedd hi) ac wedy iddo ei* gosodes yn carchar ac ei rhoes at petwar petwarieit milwyr y'w gadw, gan ved dwl ar ol y* Pasc ei ddwyn ef* allan ir bopul. Ac ve'y Petr a gatwyt yn carchar: a'g weddi ddyfrifol a wnait gan yr Eccleis ar Dduw drostaw. A'phan oedd Herod aei vryt ar ei ddwyn ef allan [ir popul,] y nos honnaw ydd oedd Petr yn cyscu rhwng dau*

bilwr, wedy ei rwymo a dwy gadwyn, a'r gorcheidwait y rhac
bron y drws a wylient y carchar. * A'nycha Angel yr Argl-
wydd a ddeuth arnwynt, a'llewych a ddysclaeriawdd yn y* tuy
ac ef a drawodd Betr ar ei ystlys ac ei cyvodawdd i vyny, gan
ddywedyt. Cyvot yn gyflym. A'ei gadwynae a syrteiesant y ar
ei ddwylo. Dywedyt o'r Angel wrthaw, Ymwregysa, a'rhwym
wrthyt dy sandalae. Ac velly y gwnaeth. Yno y dyvod ef wrth-
aw, *Dyro dy ddillat amdanat, a* chanlyn vi. Velly Petr a dde-
uth allan ac ei canlynawdd ef, ac ny wyddiat ef vot yn wir y
peth a wnaethoeddit gan yr Angel, any tybiet mae gweledi-
gaeth a welsei. Weithian wedy ei mynet eb law y gyntaf ar ail
gadwriaeth, wy ddeuthant ir porth haiarn, y arwein ir dinas
yr hwn a ymagorawdd yddynt o'ei waith ehun, ac wy aethant
allan, ac* aethant trwy vn heol, ac yn y* lle ydd ymadawis yr An
gel y wrthaw. Ac wedy ymchwelyd Petr ato ehun, y dyvod, Yr
awrhon y gwn yn ddiau, mae yr Arglwydd a ddanvones ei An-
gel, ac a'm gwaredawdd i o law Herod ac o ywrth oll ddysg-
wiliat popul yr Iuddaeon,

*sawdiwr
*Ac wele
*carchar
*Bwrw
*dilin
*wiliadwriaeth, wylfa
*dyscys
*trawenesont
*van

Yr Euangel.

GWedy dyvod yr Iesu i duedd ae Caisar-Philip
e a ovynnodd y'w ddiscipulion, can ddywedyt,
Pwy y dywait dynion vymbot i Map y dyn:
Ac wy a ddywedesont, Rei a ddywait * [mae]
Ioan vatyddiwr: a'r ei [mae] Helias: ac eraill
[may] Jeremias, *ai vn o'r Prophwyti. Ac ef a
ddyvod wrthwynt, A'phwy * meddwch-wi y'w
vi: Yno Simon Petr a atepawdd, ac a ddyvod, Ti yw'r Christ
Mab y Duw byw. A'r Iesu a atepawdd, ac a ddyvod wrthaw,
*Gwyn dy vyd ti Simon vap Jonas: can nat cic a gwaet ei
dangosawdd yty, eithyr vym-Tat yr hwn ys ydd yn y nefoedd.
A'mi a ddywedaf hefyt yty, mae ti yw Petr, ac ar y* petr hynn
yr adailiaf veu Eccles: a'phyrth yffern ny's* gorvyddant y hi. Ac
y-ty y rhoddaf *egoriadae teyrnas nefoedd, a'pha beth bynac a
rwymych ar y ddaear, a vydd rwymedic yn y nefoedd: a pha beth
bynac a eilyngych ar y ddaear, a vydd gellyngedic yn y nefoedd.

Mat. xvi.
*medd
*taw]
*neu
*ddywedwch
*ys dedwydd wyt
*graic

Sanct Ioan Apostol

Y Collect.

CAniatha a drugaroc Dduw megis y bu ith wyn-
vydedic apostol sanct Iaco, gan ymadaw ai dad a'
chwbwl ar oedd eiddaw, heb ohir vfyddhau i al-
wad dy vab Iesu Christ, ai ddylyn: velly y ninau
gan ymwrthod a bydawl ac a chnawdawl ewyllys-
iae yn dragywydd vod yn barod y ddylyn dy orchmynion, trwy
Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Act. xi.

YN y dyddiae hynny y deuth Prophwyti o
Caerusalem y Antiocheia: ac y cyvodes vn
o naddynt aei enw oedd Agabus, ac arwy-
ddocaodd trwy'r yspryt y byddei newyn ma-
wr dros yr oll vyt, yr hynn a ddarvu y dan
Claudius Caisar. Yno'r disciplion pop vn
erwydd ei allu, a ddarparesont ddanvon cym
porth ir broder oedd yn trigio yn Iudaea.
Yr hyn hefyt a wnaethpwyt, can ei ddangon at yr * Henurieit
trwy law Barnabas a Saul. Ac yngylch y cyfamser hwnnw, yd
amvones Herod Vrenhin ei ddwylo y gystyddiaw'r hei or Ec-
cles. Ac ef a ladawdd Iaco brawdd Ioan a'r cleddyf. A phan
weles ef vot yn voddlon gan yr Iuddaeon, ef aeth racddaw y
ddalha Petr hefyt.

*henaif
*estyn nodd

Yr euangel

Mat. xx.

YNo y deuth ataw mam plant Zebedeus y gyd
a hei meibion, can ei addoli, ac erchy ryw beth
ganto. Ac ef a ddyvod wrthei, Peth a vynny?
Hi a ddyvod wrthaw, * Caniatha ir ei hynn
vym-deuvaip gahel eistedd, vn ar dy ddeheu-
law, ar llall ar dy law* aswy yn dy deyrnas. A'
r Iesu a atepawdd ac a ddyvod, Ny wyddoch
beth y archwch. A ellwch y vet or* cwpan yfwyf vi [o hanaw]
a'ch batyddiaw a'r batydd y batyddier vi? Dywedesont wrthaw
Gallwn. Ac ef a ddyvod wrthwynt. Diogel ydd yfwch o'm cw-
pan ac ich batyddier, a'r batydd i'm batydier i [* gantaw,] eith-
yr eistedd ar vym deheulaw ac ar vy llaw aswy, nid yw* i mi y
roi: eithyr [e roddir] i'r sawl y darparwyt y ganvym Tat. A phā
*glybu'r dec [ereill hynn,] *sori a wnaethant wrth y ddau vro-
der. Can hyny yr Iesu ei galodd wynt ataw, ac a ddyvod. Ys

*dywait
*asau
*phiol
*ac ef

gwyddoch mae penaethieit y Cenetloedd a, arglwyddiant arnaddwynt, a'r gwyr mawrion, ae gwrthlywiant wy. Ac nid velly y bydd yn ych plith chwi: anid pwy pynac a vynno vot wr mawr yn eich plith chwi, byddet yn *wasanaethwr y chwy, a'phwy, py nag a vynno bot yn pennaf yn eich plith, bit e yn was y'wch megis, ac y deuth Map y dyn nyd y'w wasanaethy, namyn er gwasanaethu, ac y roddy ei* vywyt yn brynniant tros lawer.

*wendawc

*eneit, cinioes

Sanct Bartholomeus Apostol.

Y Collect.

OLl-alluawc a'bythbarhaus Dduw, yr hwn a roddaist rat ith Apostol Bartholomeus y wir gredu ac y bregethu dy air: Caniatha atolygwn ytty, ith Eccles cwbl garu yr hyn a gredawdd ef, a'phregethu yr hyn a ddyscwyd ganthaw, trwy Jesu Christ eyn Arglwydd.

Yr Epistol.

Act.v.

TRwy ddwylaw yr Apostolion y gwnaethpwyt llawer o arwyddion a'rhyveddodaeymplith y popul. Ac ydd oeddent wy oll yn vn-vryd ymporth* Selef. Ac or lleill ny veiddiei nep ymwascy ac wynt: y popul *hagen ei mawrygei wy. Hefyt *lliaws yr ei oedd yn credy yn yr Arglwydd, yn wyr ac yn wragedd, oedd yn tyfu vwyvwy yd pan ddugent wy y cleifion ir heolydd, a'ei gesot mewn gwelyae a'glwthae y ny bei pe*gwascot Petr wrth dawot heibio wascodi* ryw vn o hanwynt. E ddeuth hefyt lliaws allan or dinasoedd o y amgylch Caerusalem gan ddwyn* cleifion, a'r ei a gythryblit gan yspryt ion aflan, ac wy iachawyt oll[iach lan.]

*Solomon

*niuer.

*cysgod.

Yr Euangel.

Luc.xx.

ACa godes *ymgystadly rhyngthynt, pwy o naddaynt a tebygit y vot yn vwyaf. Ac ef a ddyvod wrthynt, Brenhinedd y Cenetloedd a*arglwyddiaethant arnwynt, a'r ei yllywodraethant, a elwir yn *wyrda vrdasawl. Ac nyd velly [y mae] ychwi eithyr y mwyaf yn eich plith chwi, byddet val y lleiaf ar pennaf val yr hwn sy yn gwe ini.

*cynnen

*wledychant

Cā ys *p'un vwyaf, ai hwn sy'n eisteđ wrthy vort, ai'r hwn'sy yn gweini: Anid yr hwn a eistedd wrth y dort? A mi ys ydd yn eich plith megis vn yn gweini. A'chwi yw'r ei'n a gwbl* arosawdd gyd a mi yn vym prodigaethae. Can hynny y* gesodaf ychwy de=yrnas, megis y gesodes vym=Tat y mi, yn y vwytaoch, ac yr o=voch ar vym=bort yn vym=teyrnas, ar esteddvae, can varny deu=ddec llwyth yr Israel.

*pa, vn
*gwasa=naethy
*gwasanaethu
*arecsoch arosesoch

Sanct Mathew Apostol

Y Collect.

OLl alluawl Dduw yr hwn drwy dy wynvydedic, vap y alwaist Mathew* o'r dollva, y vod yn Apo=stol, ac Euangelwr: Caniatha y=ny rat i wrthod oll ddeisyfion tra chwantus gariad godawl, a di=lyn dy ddywededic vab Iesu Christ, yr hwn sydd vyw ac yn teyrnasu gyd a thi a'r yspryt glan yn oes oesoedd. &c.

*o vot yn dollwr

Yr Epistol

CAn vot i ni y* gweinidogaeth hynn megys ac y cawsam drugaredd, nyd yym yn* llaesy: eithyr ymwrthodesam a gorchuddiae* coe=gedd, ac nyd rhodio mewn* hocced, ac nid yym yn* gaudraethy Gair Duw, namyn wrth ddatcan y gwirionedd ac ydd yym yn ym=brisio yn cydwybot pob dyn yn golwc Dyw. Ic a'd yw eyn Euangel yn guddiedic, cu=ddiedic yw hi ir ei a gollwyt Ym pwy rei y dalłodd Duw'r byt hwn y meddyliae [ys ef yw] i'r anffyddlonion, rac* llewychy ydd=wynt'oleuni y gogonedus Euangel Christ * yr hwn yw delw Dduw. Can nad yym yn eyn precethy en hunain, anid Christ Ie=su yr Arglwydd, a nyni yn weision ywch'er mwyn Iesu. Can ys Duw yr hwn a orchymynawđ ir* golauni lewyrchy [allan] ody=wyllwch, [yw ef] yr hwn a* lewychawdd yn ein calonnae, [yro=ddi] golauni'r gwybodaeth gogoniant Duw yn wynep Iesu Christ.

ii. Cor. iiii
gwasanaeth swydd
*lleddfy
*gwred=wydd
*callinep di lechtit
*towyny llathry, dys claerio
*pwy

Yr Euangel

A C val ydd oedd yr Iesu yn mynet o ddyno, e ganvu'wr yn eistedd wrth y dollva e elwit Matthew, ac a ddywod wrthaw, *canlyn vi Ac ef a gyfodes, ac ei calynawdd. Ac e darvu, a'r Iesu yn eistedd i vwyta yn ydy ef, nycha, *Publicanot lawer a'phechaturieit, a' ddaethent [ynaw,] ac eisteddesant i vwyta gyd a'r Iesu a'ei ddiscipulion. A'phan welawdd y Pharisaieit hynny, wy ddywedesont wrth ei ddiscipulion ef. Paam y bwyty eich *Dyscyawdr gyd a'r Publicanot a'phecaturieit? A'phan glyw'r Iesu, e ddywod wrthynt, Nid reit ir ei iach wrth *veddic, anid ir ei cleifion. An'd ewch a'dyscwch pa beth yw [hynn] Trugaredd a *ewllyseis, ac nyd aberth: can na ddauthym i alw'r ei cyfiawn, amyn y pechaturieit y ddywod ir iawn.

Math. ix.
*Dilin
*tollwyr
*Athro
*phisyg wr
*vynnaf

Sainct Michael ar ol Angelon,

Y Collect.

TRagyvythawl Dduw, yr hwn a ordeinaist ac a osodaist wasanaethe yr oll Angelion a'dynion mewn trefn rhyfedd: Caniatha yn drugarawg val yddynt'wy (yr ei sy yn wastat yn gwnaethur yt' wasanaeth yn y nefoedd) yddyn drwy dy drefnid di vod yn borth ac yn amddeffen y ni yn y ddaear, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yr Epistol.

A C ydd oedd *cad yn y nef Micael a'ei Angelion a * ryvelawdd a'r ddraic, a'r ddraic a * ryvelawdd ac ef a ei angelion. Ac wy ny arvuant ac ny chaffat ei lle o hyny allan yn y nef. Ac a davlwyt allan y draic fawr, yr hen sarph, y elwir diabol a'Satan, yr hwnn a dwylla'r oll vyt: [ac] ef ei tavlwyt ir ddaear ac ei angelion a davlwyt allan gyd ac ef Yno

Apoc. xii.
* gwrthdr rhyvel
* ymladdawdd, wrthwynebawdd

*meddiant
*gorvuot
*helmoeshoed yl
*trigianolion

y clyweis ef vchel yn dywedyt, Yr owrhon y mae iechyt yn y nef a'nerth, a* theyrnas ein Duw, a gallu y Christ ef: can ys tavlwyt ir llawr guhuddwr ein broder, yr hwn a ei cuhuddei geyrbron ein Duw ddydd a'nos. Ac wy y* gorchvygesont ef drwy waed yr Oen, a'thrwy'air testiolaeth, ac ny charesont ei* bywyt yd angae. Am hyny llawenhwch y nefoedd, ar ei a breswiliwch ynthynt. Gwae* breswylwyr y ddaear, a'r mor: can ys descennawdd diavol atoch, a'llit mawr ganto can wybot nad oes anid byramser yddaw

Yr Euangel.

Mat. xviii
*blentyn
*cenol
*trei
*ymiselo plentyn
*drangwyddo, gwympo
*tremio, corych ac

Y pryd hwnw y deuth y discipulion at yr Iesu, can ddywedyt, Pwy'sy vwyaf yn teyrnas nefoedd? A'r Iesu a alwawdd ataw* bachcenyn, ac ei gosodes yn ei* cyfrwng, ac a ddyvod, Yn wir y dywedaf wrthych, a ddieithr* eich ymchwelyt, a'bot mal* bachcenot nid ewch i deyrnas nefoedd. Pwy bynac can hynya *ymestyngo mal y bachcenyn hwn, hwnw yw'r mwyaf* yn-teyrnas nefoedd. A'phwy pynag a dderbyn, gyfryw bachcenyn vy Enw, a'm derbyn i. A phwy bynag a* rwystro vn or ei bychein hynn a credant yno vi, gwell oedd, iddaw pe crogit maen melin am ei* vwnwgl, a'ei boddy yn eigiawn y mor. Gwae'r byt o bleit* rwystrae: can ys angenreit yw ddewot rhwystrae: er hyny gwae'r dyn hwnw, y gā yr vn yd el y* rhwystr' Cā hyny a's dy law nai dy droet ath rhwystra, tor wy ymaith, a'thavl y wrthyt: gwell yw yty vyned i vywyt, yn gloff ai yn* anafus, nath tavly ac y ty ddwy law, a* dau droet i dantragyvythawl. Ac a's dy lygat ath rwystra, allan, a'thavl y wrthyt: gwell yw yty vyned y vywyt ac vn llygat, na'ca dau lygat, dy davly i dayffern. *gwelwch na* thremygoch yr vn or ei bychein hynn: can ys dywedaf y chwi, pan yw yn y nefoedd bot y Angelon wy bop [amser] yn* gwelet wynep vym-Tat, yr hwn y sy yn y nefoedd.

Sanct Luke Euangelwr

Y Collect.

OLl alluwac Dduw yr hwn a elwaist Luc*y physygwr(yr hwn ysy ei voliant yn yr Euangel)y vot yn physygwr ir enaid : rhyngit bodd y ty can iachus veddiciniaeth y ddysceidiaeth ef, iachau oll heintiau eyn enaidiau, trwy dy vab Jesu Christ eyn Arglwydd.

*meddic

Yr Epistol

GWilia ti ym pop peth: ymoddef pan ich drygger: gweithia'waith Euangelwr : cwbl gyflawna dy weinidogaeth. Can ys mi ys ydd yr awrhon wrth vron vy aberthy, ac amser vyg*gellyngdawt ys y yn agos. Ymdrechais ymdrech*tec, a'gorphennais [vy] rhedecva: cedweis ffydd. Can ys weithian y mae coron*iawnder wedy'r osot ymy, yr hon a ddyry'r Arglwydd y barnwr cyfiawn y mi y dydd hwnw : ac nid i mi yn vnic, anid i bawp hefyt a garant y*ddyvodiat ef. Cais ddyvod ataf yn ebrwydd. Can ys Demas am gadawodd, gan*hoffy y byt presennol, ac aeth i Thessalonica. Crescens[aeth]i Galatia, Titus i Ddalmatia. Lucas ys y yn vnic y gyd a mi. Cymer Marc a dwc gyd a thi: can y bot ef yn vuddiol i mi er*gweinidogaeth. Tychichus a ddanvoneis i Epheson. Y cochyl rhwn a edeis yn Troas gyd a Carpus, pan ddelych, dwc gyd a thi, a'r llyfrae ac yn enwedic y*membranae. Alexander y gof*copr a wnaeth i mi lawer o ddrwc : talet yr Arglwydd iddaw* erwydd ei weithredoedd. Ymgadw di racddaw hefyd : can ys dirvawr y *gwrthnepawdd ef ein pregethae.

ii. Ti.iiii.
*gawsanaeth, swydd
*ymddangosiat
*gosteido, braicheido
*gwrthladdawdd

Yr Euangel

YR Arglwydd a ordeiniawdd ddec a thry'ugain ereill, ac ei danvones wy y popddau a'dau*geyr ei vron i pop dinas a'lle, ac ydd oedd ef ar ddyvod iddo. Ac ef a ddyvod wrthwynt, Y cynayaf y sy'ampl, a'r gweithwyr yn*anaml: gweddiwch gan hynny ar'Arglwydd y cynayaf, ar ddanvon gweithwyr y'w gynayaf Cerddwch ymaith:*nycha, mi ach danvonaf malwyn ymysc bleiddiae.

Luc.x.
*rac ei wynep.

Na ddygwch [vn] god, nac yscrepan, nac escidiae, ac na chyuerch wch well i nep ar y ffordd. Ac i pa duy pynac ydd eloch, yn gyntaf dywedwch,* Tangneddyf ir tuy hwnn. Ac a's bydd yno [vn] map tangneddyf, e a'orphwys eich tangneddyf arnaw: ac anid ef, atoch yd adym-chwel. Ac yn y tuy hwnw arooswch [yn oystat]* gan bwyta, ac yvet gyfryw bethae [a ddodant geir eich bronn:] can*ys teilwng ir gweithwr ei gyfloc.

*hedd wch
*yn bwyta
*taladwy

Sainct Simon ac Iudas Apostolion

Y Collect.

OLl-alluawc Dduw yr hwn adeiladaist dy gynnulleidfa ar rwndwal yr Apostolion ar prophwyti ac Iesu Christ ehun yn benn congl-vaen: Caniattha y-ny bot velly yn cyssylltu ynghyd yn vndeb yspryt can ei dysceidiaethwy yd pan in gwneler yn sanctaidd dempl gymeradwy genyt trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Yr Epistol.

IUdas gwas Iesu Christ, a'brawt Iaco, at yr ei'alwyt ac a sancteiddiwyt gan Dduw Dat, ac a gatwyt i Iesu: Trugaredd y'wch a*thangneddyf, a chariat a*liosocer. Caredigion, pan roddeis vy oll bryd i escribenny attoch am yr iechyt cyffredinawl, angenrait oedd ym'escribenny atoch ich annog y *ymdrech *ynghweryl] y ffydd, yr hon a roddaet vnwaith ir Sainct. Can ys e ymluscawdd rhyw ddynion y mewn yr ei or blaen*gynt oeddyn wedy'r* ordeinio ir barnedigaeth hynn: andywolion [ynt] gan* ddychwelyd Rat ein Duw i anlladrawydd a'gwady Duw yr Arglwydd vnic, a'n Arglwydd. Iesu Christ. Cá hyny ich*rhubydiaf, erwyd ychwy vnwaith wy bot hyn, mal y bu ir Arglwyð gwedy iddo ymwareð y popul allan or * Aipht, destruwiaw drachefyn yr ei ny chredé A'r aggelió hefyt ar ny chatwasát ei*dechreuat, amyn gady ei trigua ehun,

Iudas. i.
*heddwch
*amyl haer
*ymrysson
*ercan llitaweith
*cyn no hynn
*racgraphu
*trol
*nlwyfi ant
*cossaf

a gat

a gatwadd ef mewn catwynae tragyvythawl y dan dywyllwch yd var'n y dydd mawr. Mal [am] Sodoma a' Gomorrah, ar dinasedd o ei gogylch, pwy'r ei yn gyffelip vodd agwynt a wnaethant 'odinep, a chanlyn cnawd arall, ynt wedy'r osot yn esempl, can oddef * poen tan tragyvythawl. Yr vn ffynyt hefyt y breuddwydwyr hynn a halogant y cnawd, can ddiystyry * arglwyddiaeth a chaply yr ei 'sy mewn awturtat.

*dialcth
* llywodraeth, rheolaeth

Yr Euangel.

Pethae hynn a orchymynaf ychwy, cary o hanoch y gylydd. A's y byt a'ch casaa, gwyddoch gasay o honaw vi cyn na chwi. Pe o'r byt y bysech, y byt a garei yr eiddo: a chan nad ych or byt, eithyr i mi ech * ethol allan or byt, am hynny y casaa'r byt chwi.* Coffewch y gair a ddywedais ychwy, Nid mwy gwas na ei arglwydd. A's erlidiesont vi, wy ach erlidiant chwi hefyt: a's vyggair i a gadwasant, wy gadwant eich [gair] chwi. Eithyr y pethae hynn oll a wnant ychwy er mwyn vy Enwi, can nad adnabuant yr hwn am danvonawdd. Pe bysswn eb ddyvot, ac eb ymddiddan * ac wynt, ny byddei arnynt pechat: an'd yr awrhon nid oes ydwynt liw ymescus. Y nep am casaa i, a gasaa vym-Tat hefyt. Pe na's gwnaethwn weithredoedd yn ei plith wi, yr ei ny's gwnaethei nep arall, ny bysei pechat arnynt: ac yr awrhon y gwelsont, ac a'm casesont i a'm Tat. Eithyr [hynn ys ydd] er cwplay y gair a yscrivenir yn y Deddyf wy, Wy am casesont i* yn rhat. An'd pan ddel y * Dyddanwr, yr hwn a ddanvonwy vi atoch y wrth y Tat, hwnw, a destiolaetha * am danaf, a' chwi destiolaethwch hefyt can eich bot or dechreaeat gyd a mi.

Ioan.xv.
*dywys
* Cofiwch
* wrthynt
*eb achos
*Conffordwr
*addefilia, gynnyrchia
*o hanof

Yr oll Sanct.

Y Collect.

OLl alluoc Dduw yr hwn a gysylltaist ynghyd dy ddetholedigion yn vn cyfundeb a chymdeithaas, yn y dirgeledic corph dy vab Christ eyn arglwydd. Caniata y-ny rat vel'y i ganlyn dy ddwywol Sainct, ymhob rhinweddol a' *dwywol vywyd, yd

* santaidd

*a arlwyaist;

pan allom ddyfod ir anrraethawl lawenydd hynny a * baratoaist yr ei yn ddiffuant ys ydd ith garu, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

Yr epistol.

Apoc. vii.
*Whele mybi Ieuan
*ddaiar
*paenar
*talceni

NYcha, mi Ioan a welais Aggel arall yn escen o'r Dwyrein, a chanto sel Duw byw, ac ef a lefawdd a llef vchel ar y petwar Aggel ir ei y rhoesit ddrygy y * tir a'r mor, can ddywedyt, Na wnewch ddrwc ir tir, na'r mor, na'r * gwydd, yn y seliom weision ein Dyw yn ei talae. A' chlyweis niver y seledigion, ac [ydd oedd] yn seliedic cant a'phedeir-mil a' da'ugain o oll llwythae plant [yr] Israel.
O lwyth Iuda ydd oedd deuddec mil yn seliedic.
O lwyth Ruben ydd oedd ddeuddec mil yn seliedic.
O lwyth Gad ydd oedd ddenddec mil yn seliedic.
O lwyth Aser ydd oedd ddeuddec mil yn seliedic.
O lwyth Nephthali ydd oedd ddeuddec mil yn seliedic.
O lwyth Manasses ydd oedd deuddec mil yn seleidic.
O lwyth Simeon ydd oedd deuddec mil yn seliedic.
O lwyth Leui ydd oedd deuddec mil yn seliedic.
O lwyth Issachar ydd oedd deuddec mil yn seliedic.
O lwyth Zabulon ydd oedd deuddec mil yn seliedic.
O lwyth Ioseph ydd oedd deuddec mil yn selietic.
O lwyth Ben-iamin ydd oedd deuddec mil yn selietic.
Yn ol y pethae hyn ydd edrychais, a' nycha, turfa vawr, yr hon ny all ei nep ei chyfrif, or oll genetloedd, a llwythu a' phopuloedd, a' thauodae oedd yn sefyll geir bron yr eisteddfa a'cher bron yr Oen a ei gwiscoedd yn hugae gwynion * hirion a phalmwydd yn ei dwylo, ac yn llefain a llef vchel, can ddywedyt, Iechyt [y sydd dy] gan ein Duw, yr hwn a eistedd ar yr eisteddfa, a chan yr Oen. Ar Aggelion oll o safesant yn cylch yr eisteddfa ac [ynghylch] yr Henurieit a'r pedwar anibal, ac a syrthiesont geir bron yr eisteddfa ar ei wynebeu, ac addolesont Duw, can ddywedyt, Amen. * Bendith, a' gogoniant, a doethinep a'diolch, ac anrydedd, a gallu a chadernita vo y eyn Duw yn oes oesoedd Amen.

*llaesion

*Moliant

Yr Euangel.

Math.v.

PAn welawdd yr Iesu y dyrva, ef a escenawdd i'r monyth: a'gwedy iddaw eistedd, y deuth eu ddisci-pulion attaw. Ac ef a agorawdd ei enae ac ei dys-cawdd can ddywedyt, Gwyn ei byt y tlotion yn y-sprryt: can ys eiddynt teyrnas nefoedd. Gwyn ei byt yr ei galarus, can ys wynt a'ddiddenir. Gwyn ei byt yr ei * gwaredigenus can ys wy a veddianant y ddaiar. Gwyn ei byt yr ei sy arnwynt newyn a' sychet am gyfiondr, ca-nys wy a * ddigonir. Gwyn ei byt y trugarogion, can ys tru-caredd a gaffant. Gwyn ei byt yr ei glan o galon, can ys wy a welant Dduw. Gwyn ei byt yr ei tangneddefus cans wy a el-wir yn plant Duw. Gwyn ei byt yr ei a erlider er mwyn * cyfi-awnder, can ys eiddwynt teyrnas nefoedd. Gwyn eich bit pan ich * anvria dynion, a'ch erlit, a doedyt pop rryw ddrwc am da-noch er vymwyn i, [ac wy] yn * gelwyddawc. Byddwch lawen a' hyfryd, can ys mawr yw eich cyfloc yn y nevoedd: erwyd velly yr erlidiesont wy'r Prophwyti, yr ei vu o'ch blaen [chwi.]

*addv-wyn *borthir, ddywellir

*gwiredd *capla, desrcula *euawc

Y drefn am wenidogeth Swpper yr Argl-wydd neu r Commun bendigeid

CYnnifer a vo yn amcanu bot yn gyfranoc o'r Commun ben-digedic, a arwyddocaant eu enwau i'r Curat cyn y nos, neu'r borae cyn dechreu y Weddi voreuawl, ai yn y van gwedy. Ac a bydd vn or ei hyny yn ddrwcfucheddol cyhoedd val y * bo gwrthwynebus gan y Gynnulleidfa, neu a wna eth gam yw gymydawc, ar' air ai ar' weithred: Y Curat gan gael gwy-bodiaeth o hynny, ai geilw ef, ac ai cynghora, na ryvygo ef er dim ddy-fod i vord yr Arglwydd, yd yn y ddeclaro ef yn gyhoyddus ei vod yn wir edifeiriol a' darvod yddo wellhau ei ddrwgfuchedd or blaen, val y boddlo-ner y gynnulleidfa wrth hynny, yr hon a rwystrewyt yn y blaen: A' dar-bot yddo wneuthur iawn ir neb y gwnathoedd gamwedd or blaen neu or lleia yn datcan i vod mewn cyflawn vryd i wneuthyr velly yn gyntaf ac i galle yn gymetrol.

*tranc-wydder ac

Y drefn hon a arfer y Curat a'r sawl rhwng yr ai y gwypo ef vod ma-lais a chasineb yn teyrnasu, heb oddef yddynt vod yn gyfranol o vwrdd yr Arglwydd, hyd pan wyppo i bot hwynt wedi cytuno. Ac os vn or rhannau anhyddychol a fydd bodlawn i vaddae o waelod i galon gwbwl ac a wnaethpwyt yni erbyn ac i wneuthyr iawn i bawb ar a rwystrawdd yntau i hunan, ar rhan arall ni vyn i ddwyn i ddwy wol vndeb, a myn se-fyll yn wastat yni ystyfnigrwydd ai valais. Y Gwenidoc yn yr achos hynny a ddyly dderbyn ydyn edifeiriol ir Commun bendigeid ac nid y dyn * anlwdyn.

*ystyfnic

107

Y vwrdd

Y bwrdd ar amser y Commun, a lliain gwyn tec arno a saif yng hanol yr Eccleis neu yn y * Ganell lle bo'r Borevol ar Brydnonawl weddi wedir ordenio i dywedyd. Ar offeiriat gan sefyll wrth yr ystlys Gogledd ir bwrdd a ddywaid weddi r Arglwydd ar Collect sydd yn canlyn.

*gangell

Eyn tad ni yr hwn wyt yn y nefoedd, &c.

HOll alluawc Dduw ir hwn y mae pob calon yn agored, a' phob deisyf yn gydnabyddys, a' rhac yr hwn nid oes dim dirgel yn guddiedic * glanha beddyliae eyn calonau trwy yspyrydoliaeth dy 'lan yspryt, val y carom dy di yn berffaith, ac y mawrhaõ yn deilwng dy enw sanctaidd trwy Christ eyn Arglwydd. Amen.

*carth

Yna yr offeiriat a draetha yn eglur y dec Gair deddyf oll. Ar bobl ar ei gliniau ar ol pob vn or gorchymynnau a archant drugaredd Dduw am y tori hwy, yn y modd hynu.

Y Commun.

Y Gwenidawc.

DUw a lafarawdd y geiriau hyn ac a ddywawdd: Myvi yw yr Arglwydd dy ddaw. Na vid yt Dduwieu eraill a nyd myvi.

Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y * Ddeddyf hon.

*Cyfraith

Gwenidawc.

* Na wna y tyhun ddelw gervìedic, na llun dim y sy yn y Nef vchod, neu yn y ddaiar isod, nac yn y dwr y dan y ddayar: na * 'ostwng yddyn, ac na addola hwynt. Canys mi yr Arglwydd dy Dduw wyf Dduw eiddigeddus, yn * ymweled a phechodeu'r tadeu ar y plant, hyd y drydedd ar pedwaredd * genedleth or ei]a'm casaant, ac yn gwneuthur trugaredd y vilioedd yn yr ei am carant ac a gatwant vyggorchymynneu.

* Nitwnel

*chrwm

*gostwy

*hiliogeth ach

Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' * gestwng eun caloneu y gadw y * Ddeddyf hon.

*phlyc, ne hydlyc

*Cyfraith

Gwenidawc.

Na chymmer enw yr Arglwydd dy Dduw yn * ouer, can nad * gwirian gan yr Arglwydd yr vn a gymero y Enw ef yn ouer.

*gorwagedd *anenoc, glan

Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y Ddeddyf hon.

Gwenidawc.

* Coffa gadw yn sanctaidd y dydd Sabbath. Chwe Diernot y gweithy ac y gwnai dy oll waith: eithr y saithued ddyd yw Sabbath yr Arglwydd dy Dduw: * Ar y dydd hwnw na wna ddim gwaith, tydy, ath vap, ath verch, ath was, ath vorwyn, ath * yscrubl, ar dyn dieithr a vo o vewn dy byrth. Canys * yn chwe diewernot y gwnaeth yr Arglwydd Nef a' Daear, y Mor, ac oll ys ydd ynthynt, ac a' orphwysawdd y saithued dydd. Erwydd paam y bendithiawdd yr Arglwydd y saithued dydd, ac y sancteiddiawdd ef.

*Cofia *Yn *anivail, *mewn

Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y * Ddeddyf hon.

*Gyfraith

Gwenidawc.

Anrydedda dy Dad ath Vam, val yr estynner dy ddyddieu ar y ddaear yr hon a rydd yr Arglwydd dy Dduw y ti.

Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y * Ddeddyf hon.

*Gyfraith

Gwenidawc.

Na ladd.

Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y * Ddeddyf hyn.

*Gyfraith

Gwenidawc.

Na wna 'odinep.

Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y * Ddeddyf hon.

*Gyfraith

Gwenidawc.

Na ledrata.

Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y * Deddyf hon.

*Gyfraith

Gwenidawc.

Na ddwc * gam destiolaeth yn erbyn dy gymydawc.

* ffals

Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, a' gestwng eun caloneu y gadw y * Deddyf hon.

*Gyfraith

Gwenidawc

Na chwenych Duy dy gymydawc, na chwenych wreic dy gymydawc, na'i 'was, na ei vorwyn, na ey ych, nai Asin, na dim o'r sy iddo.

Popul.

Arglwydd trugarha wrthym, ac escribenna yr oll * Ddeddfeu hyn yn eyn caloneu ni atolygwn y ty.

*Gyfraithieu

Yna y canlyn y Collect or dydd, y gyd ac vn o'r ddau Collectae hynn sydd yn canlyn, dros y Vrenhines, ar Offeiriat yn ei sefyll wrth y bord a ddywed.

Yr Offeiriad.

OLl-alluawc Dduw yr hwn y sydd ei deyrnas yn dragwyddawl, a'i allu yn anfeidrol, cymer drugaredd ar yr oll gynnulleidfa, a'reola velly galon dy ddewisedic wasanaeth y * ddes Elizabeth eyn Brenhines an llywydd, val i gallo hi gan y-ddhi wybod i bwy i mae hi yn weinidoc vchlaw pop dim geisio dy anrhydedd ath ogoniant ac val y gallom ninau y deiliait hi (gan veddylied yn ddyledus o ddiwrth pwy y mae'r y awdurdod sydd yddi) yn ffyddlon hi gwasnaethu ai anrhydeddu ac yn ostyngedic vfyddhau iddi, ynoti, ac erot ti, yn ol dy vendigedic' air ath ordinat, trwy Jesu Christ eyn Arglwydd, yr hwn gyda thi ar Yspryt glan, y sydd yn bywo ac yn teyrnasu yn tragywydd yn vn Duw, eb dranc na gorphen. Amen.

*wreic

OLl alluawc a' thragwyddawl ddduw, in dyscir gan dy air sainctaidd bod calonau brenhinoedd wrth dy reolaeth ath lywodraeth di, ath vot ti yn y gosot hwy ac yn * ymchwelyt val y mae dy dduwiawl doethineb yn gweled bot yn orau: ydd ym ni yn ostyngedic yn atolwg y-ty velly osot a llywodraethu calon Elizabeth dy wasanaeth * ydd eyn Brenhines a'n llywydd, val i gallo hi yn i holl veddyliau, geiriau a' gweithredoedd yn wastad geisio dy anrhydded * di ath ogoniant, a' mefyrio i gadw dy bobl a roddet yn i chadwreth hi, mewn * diganoldeb, tangneddf, a duwiolder: Caniata hyn drugarog dat, er cariad ar dy anwyl vab Jesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

*wreic

*werin

*digonedd

Yn y van wedi'r Collectae y ddarllen yr Offeiriat yr Epistol, gan ddechrau val hyn: Yr Epistol scrifenedic yn yr Penot o &c.

A gwedi diwedd'r Epistol, ef a ddywaid yr Euangel gan ddechrau val hyn Yr Euaugel a yscrifenir yn yr Penod o &c.

A chwedi gorphen yr Epistol ar Euangel, y dodir y Credo.

C* Redaf yn vn Duw Dat all' alluoc creawdr nef a' daiar ac oll weledigion, ac angweledigion. Ac yn ein Arglwydd Iesu Christ vnic cenedledic vap Duw, cenedledic gan ei Dat cyn yr oll oesoedd, Duw, o Dduw, * llewyrch o lewyrch, gwir Dduw o'wir Dduw, cenedledic nyd gwneuthuredic yn vn hanvot a'r Tat, gan yr hwn y gwnaethpwyt pop peth, yr hwn *erom ni ddynion, ac er ein iechydwrieth a ddescennodd o'r nefoedd ac a * gnawdiwyt drwy yr Yspryt glan o Vair vorwyn, ac a wnaethpwyt yn dyn, ac a grogwyt hefyt trosom, y dan Pontius Pilatus. Ef a ddyoddefawdd aca gladdwyt a'r trydydd dydd ef a gyfodawdd *erwydd yr Scrythurae ac a escennawdd er nef, ac ys ydd yn eistedd ar ddeheulaw'r Tat, a' thrachefn y daw ef * drwy ogoniant y barnu y byw a'r meirw, ac ar ei deyrnas ny bydd * tranc. A' chredaf yn yr yspryt glan, Arglwydd a' bywiawdwr, yr hwn ys ydd yn deilliaw o'r Tat a'r Map, yr hwn y gyd a'r Tat a'r Map, a gydaddolir ac a gydogoneddir, yr hwn a * lafarawdd trwy'r Prophwyti. A' chredaf [vot] vn Catholic ac Apostolic Eccles. Addefaf vn Batydd er maddeuant pechotae. Ac edrychaf am gyfodiat y meirw, a' bywyt y byt ys y ar ddawot. Amen

*yd wyf yn credu
*lleuer, golauni, goleuat
*trosom
*gymerth gnawd
*wrth, ynol
*mewn, a
*dywedd, diben
*ymddiddanodd

Ar ol y Credo, any bydd Precaeth, y canlyn vn o'r Homeliae a ddoded a'lan eisioes, neu a ddoder allan rac llaw drwy awdurdod gyffredin.

Ar ol cyfryw Precaeth, neu Homelia neu'r Cyngor, y Curat a veneic i'r bobl a uydd yna gwilie nac ympryd iae o vewn yr wythnos a vo yn canlyn, gan ei cyngori hwy yn * ddyfal y veddwl am y tylodion, a' ddywedyd un ai angwaner o'r ymadroddion hyn sydd yn canlyn val i gwelo ef vot yn orau wrth ei ddeall ei hun.

*brysur

Math. v.

Dysgleiried eych goleuni garbron dynion, mal y gwelont eych gweithredoedd da, ac yr anrhydeddant eych tad yr hwn y sydd yn y nefoedd.

Math. vi.

Na ddodwch y gadw ywch ych hunain dresawr ar y ddaiar, lle mae rhwd a' * gwyfon yn llygru, a'lle mae lladron yn torri * drywodd ac yn lladrata, eithyr dodwch y gadw ywch ych hunain dresawr yn y nef lle nid oes na rhwd na phryfed yn llygru, na llatron yn torri drywodd nac yn lladrata.

*pryfed
*drwyddaw

Math.

Beth bynac a vynoch i ddynion wneuthyr ichwi: velly gwnewch chwithau yddyn hwy: can ys hyn yw'r Ddeddyf a'r prophwyti.

Math. vii.

Nid pawp ys ydd yn dywedyd wrthyf, Arglwydd, Arglwydd, a ddaw i deyrnas nefoedd, anyd yr ei sy yn gwneuthyr ewyllys vy-Tad yr hwn sydd yn y nefoedd.

Luc. xix.

Zacheus a safawdd ac a ddyfawd wrth yr Arglwydd, Wele, Arglwydd, hanner vyngolyd a rof ir tlodion, ac o gwneuthum gamwedd i neb, mi ei adveraf yn bedwar cymeint.

i. Cor. ix.

Pwy a i ryfela vn amser ar i gost i hun: pwy a blann winllan ac ni vwyty, oi ffrwyth? neu pwy a borth gadw * o ddefeid ac ni vwyty o laeth y defaid?

*braidd

i. Cor. ix.

A's nyni a heuesom y-chwi bethau ysprytol, ai mawr in innau vedi eich pethau bydol.

i. Cor. ix.

A wyddo-chwi bod yr ai n ys ydd yn gwasaneuthu ynghylch pethau sanctawl yn byw o'r aberth ar'ai ynt yn gwasaneuthu ar yr allor ynt gyfranogion o'r allor velly'r ordeniodd yr arglwydd yr ai n a bregethai'r Euangel vyw o'r Euangel.

ii. Cor. ix.

Y neb a hayo echedic, a ved echydic: ar neb a heuo yn aml, a vet yn aml. Gwnaed pob dyn yn ol meddwl i galon nid trwy ymrwgnach, neu rac angen: can ys Duw a gar y rhoddwr llawen.

Gal. vi.

Gwasanaethed yr hwn a ddyscir yn y gair, yr hwn ai dyscoym pob peth da. Nach twyller. Ni watwerir Duw can ys beth bynac a hayo dyn, hynny a vet.

Gal. vi.

Tra gaffom amser gwnawn dda i bawb ac yn enwedic ir eyn ynt o deulu y ffydd.

i. Tim. vi.

Duwiolder sydd gyfoeth mawr, o bydd dyn boddawn iy peth sydd eiddo: can ys ni ddaeth genym ddim ir byd ac ni ddygwn ddim or byd ymaith.

i. Tim. vi.

Gorchymyn ir sawl ynt gyfoethogion yn y byd hwn bod yn barod i roddi, ac yn llawen i gyfrannu, gan osod grwndwal da

yddynt

ydynt i hun erbyn yn amser sydd yn dyfod val y caffont y bywyd tragywyddol,

Nid ydiw Duw yn anghyfio, val y gellyngo dros gof ych gweithredoedd, ach trafael a ddel o gariad: yr hwnn a ddangosse so-chwi er mwyn y Enw ef, y sawl a rosoch ir sainct ac ydych etto yn roddi. *Hebr. vi.*

Na ellyngwch dros gof wneuthyr daioni a chyfranu can ys achyfryw aberth y bodlonir Duw. *Hebr. xiii*

Pwy bynac ys iddo dda yr byd hwn, ac a welo ei brawd mewn eisiau, ac a gayo ei drugaredd oddiwrtho, pa vodd y mae cariad Duw yn trigo yntho ef? *i. Ioh. iii.*

Dyro gardod oth dda, ac na thro vn amser dy wyneb o ddiwrth vn dyn tlawd ac velly ni thry yr Arglwydd i wyneb o ddiwrthyd tithau. *Tob. iiii.*

Bydd drugaroc yn ol dy allu. A's bydd llawer ith helw dyro yn ampl. A's bydd echydic, bydd ddyfal i roddi yn llawen or echydic: canys velly i cynnulli yt dy hun obr da yn dydd yr anghenraid. *Tob. iiii.*

Y neb a gymero drugaredd ar y tlawd, y sydd yn roddi echwyn ir Arglwydd: ac edrech beth a roddo ef ymaith, ef a delir iddo drachefn. *Parab. xix*

Bendigedic vo'r dyn a roddo i'r claf ar anghenus yr Arglwydd ai gwared ef yn amser trwbl. *Psal. xli.*

Yna bod i wardenieid yr Eglwys neu'r ei a osotont hwy, gynnull ddeuosion y bobl, ai ddedi ymblwch y tlodion: ac ar y dyddie gosodedic y offrymu, talu o bob dyn ir Curat yr offrymau dylyedus ac arferedic. Gwedi darvod hynny y dywaid yr Offeiriat.

Gweddiwn dros oll ystat Eccles Christ, sy yn milwriaw yma ar y ddaiar.

OLl-alluawc a' thragywyddawl Dduw, yr hwn trwy dy sanctaidd Apostol, a'n dysceist i wneuthyr gweddiau ac erbynien, ac i ddiolch dros bob dyn: ydd ym ni yn ostyngedic yn adolygu yti yn drugarocaf gymeryd eyn eluseni, a' derbyn eyn gweddiaw hyn, yr ei ydd ym yn ei hoffrwm ith ddwywol vawredd gan adolygu yti ysprytoli yn wastat yr Eccles gyffredinawl ac yspryt y gwirionedd, vndeb, a' chytcordio, a' chaniatha y bawb y sydd yn coffessu dy enw sanctaiddiol, gytuno yn-gwirionedd dy sanctaidd air a' byw mewn vndeb a' dwywol gariad. Ni a dolygwn yty hefyd gadw ac ymddeffen oll Christianus Urenhinoedd,

Ani byd dim eluseni wedieiredd ir tloddion yno gedir y gairie hyw Gymeryd eyn eluseni heb ddywedyd.

Tywysogion a' Llywiawdwyr, ac yn * ewedic dy wasanaythi * yddes Elizabeth eyn Brenhines, val y caffom y dani hi eyn llywodraethu yn dduwiol ac yn heddychol: a' chaniatha y'w oll gyngor hi, ac y bawb ac y sydd wedi eu gosod mewn awdurdod y danei, allu yn gywir ac yn uniawn ranny cyfiawnder, er cospi drugioni a' phechot, ac er maentunio gwir greddyf Dduw a' rhinwedd dda: dyro rat, nefawl dad, ir oll Escobieid, Bygeilieid a' Churadieid, val i gallont drwy ei buchedd ai athrawaeth ossod allan dy wir ath vywiol 'air, a * gwasnaethu'r santaid * Sacramentae yn iawn ac yn ddlydus: a' dyro ith oll pobl dy nefawl 'rat, ac yn espesal ir gynulleidfa hon y sydd yma yn gydyrchiol, val y gallont ac vfydd galon a dyledus barch wrando a' derbyn dy santaid air, gan dy wasanaethu yn gywir mewn santaidd rwydd ac vnionbep bob dydd oi bywyd. Ac ydd ym yn ostyngedic yn atolygu yty oth daioni, Arglwydd, conffor ddio a' nerthu pawb ac y sy yn y bywyd * trangedic hwn trwb trwbl, tristwch angen, clefyd, neu ryw wrth wynep arall: Caniathahyn, nefol dad, er cariad ar Iesu Christ, eyn vnic gyfringwr a'n dadleuwr.

Yn a y canlyn y cyngor hwn, ar rym amseroedd, pan welo'r Curat y bobyl yn escaelus am ddyfod ir Commun bendigedic.

Y Ddym ni wedi ddybod ynghyd yr awrhon, wir garedigawl brodyr, i ymborth ar swpper yr Arglwydd, ir hon o ran Dduw ich gwahoddaf bawb ac y sydd yma, yn gynhyrchiol, ac a dolygaf ywch er cariad ar yr Arglwydd Iesu Christ, na * ommeddoch ddybod iddei, gan bod ych galw mor garedigol ach gwahodd gan Dduw i hun. Chwi wyddoch mor o bidus ac-mor ancaredic o beth yw, pan vo gwr wedi arlwyaw gwledd werthfawr, a' chwedi trwsio i vwrdd a' phob ryw arlwy, megis na bai ddim yn eisieu anid y * gohawddwyr i eistedd: ac eto yr ei y alwyd eb ddim achos, yn andiolchusaf yn * gwrthod dyfod. Pwy bu o hano chwi yn-cyfryw gyflwr ny chyffroei? Phy ni thybygei wneuthyr cam a syrhaed mawr y ddo? Erwydd paam vy annwyl garedicaf brodyr yn Christ, gwiliwch yn dda rhac y chwi, gan ymwrthladd oddiwrth y swpper santeiddiol hon, annoc bar Duw ich erbyn. Hawdd i ddyn ddywedyd ni chommunabi erwydd bot negeseu bydawl im rhwystraw: eithyr cyfryw escusodion nyd ynt mor hawdd i derbyn yn

*espesal
*wreic

*gweini
*rinweddau

*darbodedic

*worthodoch

*gwesteion
*nacau, gommedd

gynnadlwy

gymradwy gar vron Duw. As dywaid neb, ydd wyf i yn be-
chadur* brwnt: ac am hyny yn ofni dyvod: paam can hyny
nad ydych-chwi yn edivarhau ac yn *gwellhau ac a Duw ich
galw, anid oes arnoch gywilidd ddoedyd na ddeuwch? pan ddle-
ech ymchwelyt at Dduw, a ymescusw-chwi a' dywedyd nad yd-
ych barod? Ystyriwch ynoch ychunain, pa vachanet a dal gy-
fryw goec *escusion gar bron Dduw. Yr ei'n a wrthodessont y
wledd yn yr Euangel, o bleit yddynt brynu Tythyn, neu bron
eu ieue ychen, neu o bleit eu priodi ni chawsont velly ei escuso-
di namyn ei cyfri yn anteilwng o'r wledd nefawl. Myvi o'm
rhan i sydd yma yn gynhyrchiol, ac erwydd vy swydd, ydd wyf
ych gwahodd yn enw Duw, y ddwyf ich galw o ran Christ, a'
megis i caroch ych Iechedwriaeth ych hunain yddwyf ich cyn-
ghori, i vod yn gyfrannogion or Commun bendigedic hwn. Ac
val y buwiw gan vab Duw vaddae ei enaid gan angau ar y
*groc dros ych iechyd, velly yn yr vn modd y ddleech chwi-
thau gymeryd y Commun ynghyd er cof am i angau ef, val i
gorchymynnodd ef ehun. Yr awrhon a's chwychwi val hynn
ny's gwnewch, meddyliwch ynoch ych hunain vaint y cam-
wedd yddy-chwi yn ei wneuthur a Duw, ac mor blin ywr *bo-
en y sydd aruchaf eych penneu am y peth. A' lle ddych chwi yn
anvodloni Dduw mor drwm gan ywch wrthod y wynfydedic
wledd hon, ydd wyf ych rybuddio, ich cyngori, ac yn *ydolygu
i chwi nad angwanegoch yr angaredigrwydd hyn ym-pe-
llach: yr hwn beth a wnewch, a's chwychwi a saif gan lyga-
drythu *ac edrych ar y sawl sy yn Communo, ac eb vod yn gy-
frannogion o hanaw ych vnain, canys pa peth y bernir hyny
amgen, no mwy o *dremic ac ancaredigrwydd gan Dduw? Diau
mae andiolch mawr yw ychwi nacau pan ich galwer: and y
mae'r bai yn bwy o lawer pan vo rhai yn sefyll heibio, ac etto
eb na bwytta nac yfed y santaidd Commun hwn gydac eraill.
Atolwc ywch pa beth amgenach yw hyn amyn gwatwar a'
diystadlu dirgeledigaeth Christ? Wrth bawb ydd ys yn dy-
wedyt, Cymerwch a' bwytewch, cymerwch ac yfwch bawp
o hwn, gwnewch hyn er cof am danaf. A pha semblant gan
hyny neu a pha ddigwilydddter y gwrandew chwi y geiriau
hynn? Beth vydd hynn amgen onid esceuluso, diystyru, a'
gwatwor *Testament Christ? Pa erwydd, yn gynt nac i gwne-
loch velly, ewch ymaith, gedwch le yr ei ys y a meddwl dywi-
ol. Eithr pan vo chwi yn myned ymaith, mi a tolygaf ychwi
meddyliwch ynoch ych vnain oddiwrth bwy i ddych yn my-
net: ydd y chwi yn *myned ywrth vwrdd yr Arglwydd, ydd

*aruthr
*emendic
*esguso-
dion
*groes
*gospedi-
geth
*erbyn
arnoch
*a sein
*ddirmic
*Deddyf
*ymadel
a bort

ychwi yn myned yworth eich brodyr, ac o ddiwrth y wledd y nefolaf ymborth. As y pethau hyn a ystyriwch yn * ddibrifol, chwi a drowch drwy 'rat Duw i beddwl a vo gwell: ac er mwyn caffael hyn yr ubydd erbyniwn, tra byddom yn cymeryd y Communn bendigedic.

*brysyr

Ac ar ryw amseroedd y docdir hyn yma hefyd, pan welo y Curat bod yn berthynasol.

ANwyl garedigion, yn gymaint a'n bot ni yn gwbl ddyledus i rodi ir oll alluawc Duw eyn Tad nefawl wir galonawc ddiolwch am yddo rodi ei vab ein Iachawdr Iesu Christ, nid yn unic i varw drosom, amyn hefyd y bod yn ymborth ac yn gynhaliaeth yspryddol y nyni, val yr eglurwyt y ni, yn gystal drwy 'air Dduw, a thrwy y Sacramentae bendigedic y gorph a'i waed ef, yr hwn gan y bod yn beth mor gonffordddus ir aina'i cymero yn deilwng, ac mor beryclus ir ai' a * ryfygo ei gymryd yn anteilwng: Uynylyed i yw ych cyngori chwi i ystyried teilyngdawd y dirgeledigaeth bendigedic, a'r mawr bericl sydd oi gymryd ef yn anteilwng, ac velly chwilio a holi ych kydwybodau ych hunain, val y dlyech ddybod yn sanctaidd ac yn lan ir duwywolaf a' nefolaf wledd. Ac na ddelech dim anid yn y dillad priodas, yr ai n a obyn Dduw yn y Scrythyr lan, ac velly dybod a' chaffael ych derbyn val teilwng gyfrannogion o gyfryw * bwrdd nefol. Y ffordd ar modd i hynny, sydd val hynn: Yn gyntaf bod i chwi chwilio, a' holi eych bucheddau a'ch ymddygiad wrth reol gorchymyneu Dduw, ac ym-pa beth bynac y gwypoch ywch bechu, pa vu bynac ai ar air ai ar weythred, yna ymofidiwch am eych buchedau pechadurus, coffesswch ych unain ir oll alluawc Duw, gan gyflawn bryd y wellau ych buchedd. Ac a's chwi a' welwch ych camweddau yn gyfryw, ac nad yn yn unic yn erbyn Duw, namyn hefyt yn erbyn ych cymydogion: yno bot y chwy * ymgysylio a hwy, gan bod yn barod i wneuthyr yddynt iawn a' * ddiwic yd yr eithaf o'ch gallu, am bob camwedd a thraha a' wnaethoch y neb arall, ac yn yr un modd bod o hanoch yn barod y vaddae y eraill a wnaeth ich erbyn chwi, megis ac i mynnu-chwithau gaffael maddeuant am eich camweddae ar law Duw: canys as mewn modd amgen, nyd yw cymeriad y Communn bendigedic ddim anid angwanegu eych barnedigaeth.

*hydero

*bort

*gymodi

*thal

Ac

Ac erwydd bod yn angenreidiol na ddel neb i'r Commun bendigedic, anid can gyflawn ymddiried yn trugaredd Dduw ac a heddychol gydwybod: can hyny a bydd neb o hano-chwi c bleit y moddion hyny eb allu heddychu i gydwybod ehun, anid bot yn raid yddo angwanec cygor, yna deued attaui, neu at vn arall doeth dyscedic ys y Wenidoc gair Duw, ac agored i ddolur val y gallo dderbyn gyfryw gyngor ysprytol, fforddiat, a' chonffordd yni allo i gydwybod ga el ymysgafnhau, a' hynny drwy weinidogaeth gair Duw, allu o hanaw dderbyn * conffortb a' * daioni y gellyngdod, er heydychu ei gydwybod, ac ymochelyd pob *petruster ac anwybyddiaeth.

*kyssur
*grym
*doswt

Yna y dywaid yr Offeiriat y cygcor hwn.

ANwyl garedigion yn yr Arglwydd, y sawl y sydd yn meddwl dyvod ir bendigedic Commun corph a' gwaed eyn Iachawdr Christ, rhaid ywch' ystyried beth y mae sanct Paul yn i yscryfennu at y Corynthieit val y mae ef yn cyngori pawb yw probi ac yw holiei hunain cyn yddynt ryfygu bwytta o'r bara hwnnw, ac yfed or cwppan hwnw. Canys val y mae y lles yn vawr, a's a chalon wir edifeiriol ac a bywiol ffydd y cymerwn y Sacrament bendigedic hwnnw (canys yna yddym ni yn ysprytawl yn bwyta cic Christ, ac yn yfed y waed ef, yna i ddim ni yn trigaw yn Christ, a' Christ ynom ninau, yddym ni yn vn a Christ, a' Christ a nineu) velly ymae y pericyl yn vawr, as ni ei cymer yn anteilwng. Can ys yna i ddym ni yn euog o gorph a' gwaed Christ yn Iachawdyr, y ddym yn bwyta ac yn yfed eyn barnedigaeth einhunain, eb ystyried corph yr Arglwydd, y ddym yn ennyny * digllonі Duw in erbyn, y ddym yn i annog ef in plau ac amrafael glefydau, ac amryw angau. Can hyny o bydd neb o hanoch yn gablwr Duw, yn * rhwystro neu yn enllibio ei a'ir, yn odinebus, ai mewn malais neu gynfigen, ai mewn rhyw bai ceryddus arall, y mofidiwch dros ych pechodeu, ac na ddewch ir bwrdd santaiddiawl hwn, Rhac) yn ol cymeriad y Sacrament bendigedic hwnnw) y diavol vyned y noch y mewn megis i ddaeth mewn Iuddas, a'ch llanwi yn llawn o bob enwiredd, a'ch dwyn i ddestriw, enaid a'chorph. Brenwch gan hyny ych hunain (broder) megis na'ch barner gan yr Arglwydd. Gwir edifarhewch am eych pechadau aeth heibio. Bidywch bywiol a' * diogel ffydd yn Christ eyn Iachaw-

*digofeint
amy
*llesteir
*ffyrf

dyr. Gwellhewch eych buchedd a'byddwch mewn cariad perffa=
ith a phawp, velly y byddwch weddus gyfrannogion o'r dirge=
ledigaeth sancteiddiol hynn. Ac o vlaen pop peth y-mae yn
rhaid i chwi roddi gostyngeiddaf a' charedicaf ddiolwch i Dduw
Tad, y Map a'r Yspryt glan, am brynedigaeth y byd, drwy an=
gau a' dioddefaint eyn Iachawdr Christ, Duw a' dyn, yr hwn
ymostyngodd i angau ar y* groc drosom ni bechaduriaid truein
yr ai n oeddē yn gorwedd mewn tywyllwch a' gwascot angau,
val i gallai ef eyn gwneuthyr ni yn blant y Dduw, a'n derchafel
y vywyt tragywyddawl. Ac er mwyn cofio o honam yn wastad
ddirvawr gariad eyn Arglwydd a'n vnic Iachawdyr Iesu
Christ val hyn yn marw drosom, a'r aneirif ddoniau daionus
(yr ai drwy vywallu ei werthfawr waed) a enillodd ef ini: ef a
osodawdd ac a ordeniawdd santaidd ddirgeledigaethau, val
gwystlon oi gariad, a' gwastadawl gof am ei angau er mawr
ac anterfynawl conffort y-ny. Can hynny iddo ef gyd ar Tad
a'r Yspryt glan rhoddwn (val ydym rwymedicaf) wastadawl
ddiolch gan ymostwng yn gwbl yw santaidd ewyllys ef, gan
vefyrio yw wasanaeuthu ef mewn gwir santeiddrwydd a'chifi=
awnder, oll ddyddieu ein einioes. Amen.

*groes

Yna y dywaid yr Offeiriad wrth yr ai a vo yn dyfod i gymeryd y Commun bendigedic.

*o brysur

CHwychwi y sawl y sydd yn wir ac yn* ddifrifol yn edifarhau, am eich pechodau, ac y sydd mewn cariad perffaith ach cymydogion, ac yn meddwl dilin buchedd newydd, gan gan=lyn gorchmynion Duw, a' rhodio o hyn allan yny ffyrdd santaidddiol ef, dewch y nes, a chymerwch y Sacrament santeiddiol hwn ich conffordd, a gwnewch eych gostyngedic cyffes ir oll alluawc Dduw, gar bron y gynnulleidfa hon y sydd wedi ymgynull yma ynghyd yn y sanctaidd enw ef, gan *estwng yn vfydd ar ych gliniau.

*benlino

Yna dywedir y gyffes gyffredin hon, yn enw pawb o'r ai a vo mewn meddwl cymryd y Commun bendigedic, y naill ai gan vn o honyntwy, ai gan vn o'r Gwenidogion, ai gan yr Offeiriad ehun, gan ostwng o pawp yn vfydd ar ei gliniau,

Oll-allu

O Ll-alluawc Dduw, tad eyn Arglwydd Iesu Christ, gwneythydd pob dim, barnwr pop dyn, yddym ni yn cydnabot ac yn ymosidio dros eyn amryw bechodau a'n enwiredd, yr ai'n oddydd i ddydd yn 'orthrwm a wnaethō, ar veddwl, gair, a'gwaithred, yn erbyn dy dduwiol vawredd gan annoc yn gyffrownaf dy ddigofeint ath var yn eyn erbyn: Ydd ym *yn difrifol yn edifarhau, ac yn ddrwc gan eyn calonau dros eyn camweithredoedd hynn, eu coffa ys y * drwm genym, ey baych y sydd anrhaith i oddef: trygarha wrthym, trugarha wrthym, drugarocaf dad, er mwen dy vn-mab eyn Arglwyd Iesu Christ, madde y-ni yr hyn oll aeth heibio, a' chaniatha yni allu byth o hyn allan dy wasaneuthu ath voddloni mewn newydd deb buchedd, er anrhydedd a' gogoniant dy enw: trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

*o brysin
*ovidus

Yna yr Offeiriad neu'r Escop a's bydd yn gydrychiol, a saif gan droi at y bobl a ddywaid val hyn.

O Ll-alluawc Duw, eyn Tat nefawl, yr hwn o ei vawr drugaredd a ddewis vaddeuant pechodau i bawb gan edifeirwch calon a' gwir ffydd a ymchwel ataw, a drugarho wrthych, a vaddeuo y chwy, ac ach * rhyddhao oddiwrth eych oll bechodau, ach nertho ac ach cadarnhao ympob daioni, ac ach duco i vywyd tragywyddawl, trwy Iesu Christ Arglwydd. Amen.

*gellyngc

Yna y dywaid hefyt yr Offeiriat.

Gwrandewch pa ryw eiriau conffordus a ddywaid eyn Iachawdyr Christ wrth bawb ac a wir ymchwelo ataw.

Deuwch attaf bawb ac y sydd yn travaelu ac yn llwythoc a' mi a esmwythaf arnoch. Velly y carodd Duw y byd, val y rhoddes ef i vnic anedic vab, val nad elai neb a gredai iddo ef ynghyfergoll namyn caffael y bywyd tragwyddawl.

Gwrandewch hefyd beth y mae Sanct Paul yni ddywedyd. Hwn sydd air gwir a' * theilwng i bawb yw dderbyn dyvot o Iesu Christ ir byd hwn y iachay pechadurieit.

*dyledne

Gwrandewch hefyd pa ddywaid Ioan sanct, As pecha neb, ymae yn i ddadleywr y gyda'r tad, Iesu Christ y cyfion, ac ef ew'r a'berth dros eyc pechodau.

Yn ol yr ei hyn ydd a yr Offeiriat racddo, gan ddywedyd

Derchefwch eych calonau.

Atep.

Ydd ym yn eu dyrchafael yr Arglwydd.

Yr Offeiriat.

Diolchwn i'n Arglwydd Dduw.

Atep.

Mae yn * addas ac yn gyfiawn gwneuthyr hynny.

*deilwng, weddus

Yr Offeiriat.

Ymae yn gwbwl addas, yn gyfiawn an rhwymedic ddyled ni yw, bob amser ac ym-pob lle, ddiolwch yty, Arglwydd santaidddiol dad, oll alluawc dragywyddawl Dduw.

Y ma isot y cessir y Racymadroddion priodawl wrth yr amser, a's bydd yr vn wedy'r 'osot yn espesawl. Ac anyd ef yn ddidor yr ymlgyyn, Can hyny gyd ac Angelion ac Acchangelion. &c.

Racymadroddion priawt.

Ar dydd Natalic Christ, a saith die gwedy.

CAn yti roddi'r Jesu Christ dy vn Mab yw eni ar gyfenw y heddyw y drosom, yr hwnn trwy weithred yr yspryt glan a wnaethpwyt yn wir ddyn, o hanfot y vorwyn Vair ei vam, a hynny eb * vann pechot, i'n gwneuthu'r yn lan oddiwrth * oll pechot. Can hyny gyd ac Angelion ac Archangelion.

*vacul, brych, brychevyn

*pop

Ar dydd Pasca saith die gwedy.

AN'd yn bendivaddeu ydd ym yn rwymedic ith voliannu, dros anrhydeddus gyfodiad dy Vap Jesu Christ e yn Arglwydd, canys ef ywor gwir oen Pasc yr hwn a offrymwyd drosom, ac a ddileawdd bechot y byt, yr hwn trwy y angau ei hun a ddinistrawdd angae, a thrwy i adgyfodiad y dywyt, a * adverawdd yni vywyd tragywyddawl. Can hynny. &c.

*dduc

Ar dydd Derchafael a saith dydd gwedy.

TRwy dy annwylaf Vap Iesu Christ eyn Arglwydd, yr hwn yn ol ei anrhydeddus gyfodiad a ymddangosodd yn gyhoeddus yw oll ddiscipulion, ac yn eu golwc ef ascennodd ir nefoedd y baratoi lle ini, bot i ni lle mae ef ascennu hefyd, a'theyrnasu gyd ac ef mewn gogoniant. Can hynny gyd ac Angelion. &c.

Ar ddydd Sulgwyn a'chwech diernot gwedy.

TRwy Iesu Christ eyn Arglwydd, ac yn ol ei gywiraf addewydi y descennawdd yr Yspryt glan heddiw or nef, a disymwth * son mawr megis gwynt nerthoc, *ar wedd tafodau tanllyd, gan ddescen ar yr Apostolion yw dyscu hwy, ac yw harwein i bop gwirionedd, gan roddi yddynt ddawn amryw ieithoedd a'hyder hefydd gyd a* chariad gwaresawc yn ddyfal y brecethu r Euangel yr cenedloedd, o bleit yr hyn eyn dycpwyt al'an o dywyllwch a* chyfeilorn ith eglur olauni ac y wir wybodaeth am danati a'th Vab Iesu Christ. Can hynny. &c.

*sain, trwst y
*yn rhith
*gwyn-uyt, awydd
*didro

Ar ddydd gwyly Trintot yn unic.

YMae yn wir addas, yn gyfiawn, a'n rwymedic ddlyed bod i ni bob amser, ac ym pob lle, ddiolwch y-ty, Arglwydd, oll-alluawc a'thragywythawl ddduw, yr hwn wyt vn Duw, vn Arglwydd, nid vn person yn vnic, onid tri* pherson mewn vn hanbod. Can ys yr hyn ydd ym yn ei gredu am ogoniant y Tad, hyny a gredwn am y Mab, ac am yr Yspryt glan eb*' ohanred neu* ancymmedr. Can hyny gyd ac Angelion. &c.

*ohanieth amrafael
*angogyfuchder.

Ar ol y Rhacymadroddion hyn, y canlyn yn y vann.

CAn hynny gyd ac Angelion ac Archangelion, ac-hyd ac oll cwmpeini nef, ymoliannwn ac yn*ma-wrhawn dy'ogonedus Enw, gan dy voliannu yn waſted, a dywedyd, Sainct, ſanct, ſanct, Arglwydd Dduw'r lluredd. Nef a'daiar ys ydd lawn oth, ogo-niant gogoniant [abo] y ty Arglwydd gorucha f.

[*mawrygwn]

Yna yr Offeiriad ar ei linian wrth vwrdd yr Arglwydd a ddywaeid yn enw yr oll rei a gymerant y Commun, yn y wedd ys ydd yn canlyn.

NId ym ni yn*rhyfygu dyfod ith vwrdd*y ma-drugaroc Arglwydd, gan ymddiried yn ein ciſtionder ein vnain namyn yn dy ampl ath ddirfawr drugaredd di nid ym ni deilwng cymaint ac y gaſcul'r briwſion y dan dy v-wrdd: Eithr ty ywt'r vn Arglwydd yr hwn biau o briodoldep yn waſtat drugarhau. Ca-niata ymy gann hynny Arglwydd graſawl velly vwyta cnawd dy annwyl-vab Ieſu Chriſt, ac yfed ei wa-ed, val y gallo eyn cyrph pechadurus gael ei gwneuthur yn lan drwy y gorph ef, a'n anaidiau ei golchi drwy y werthfawrocaf waed ef, val i gallom [byth drigo yntho ef ac yntau ynom nin-nau. Amen.

[*hyderu *hwn]

Yna yr Offeiriad yn ei ſefyll a ddywaid val y mae yn canlyn.

OLl alluawc Dduw eyn Tat nefawl, yr hwn oth drugaredd a roddaiſt dy vn mab Ieſu Chriſt y ddioddef angau ar y*groc, er eyn pr-ynu, yr hwn a wnaeth yno (trwy y offrwmiat ei hun yn offrymedic vnwaith) gyflawn ber-ffaith, a'digonawl aberth, offrwm, ac*iawn, dros bechodau'r oll vyd, ac a ordeiniodd ac yn y ſantaidd Euangel a orchymynodd ini * gadw tragywyddawl goffa am i werthvawr angau hynny, nes i ddyfod drachefu. Gwrando ni drugarog dat, ni atolygwn y-ty, a'chaniata i ni gan gymryddy creadurieid hyn o vara'a gwin, ynol ſantaidd or-dinat dy vab Ieſu Chriſt eyn Iachawdyr, er cof am ei angau a'i ddioddefaint, ally bod yn gyfrannogion o ei vendigedic gorph a'i waed, yr hwn ar y nos hon y bratychwyt, a gymerth va-

[*groes] [*olwy-giat.] [*gynhal.]

ra,

ra, a'gwedi yddaw ddiolwch, ef ei torrodd , ac ei rhoddes yw ddiscipulion, gan ddywedyd, Cymerwch, bwytewch, hwn yw vy corph. Yr *vn ydd ys yn i roddi drosoch, gwnewch hyn er cof am danaf. *Yr vn modd gwedi swpper, ef a gymerth y *cwpan, a' gwedi yddo ddiolwch ef, ei rhoddes yddynt, gan ddoedyd, Yfwch o hwn bawb, can ys hwn yw vy gwaed g'r Testament newydd, yr hwn ydd ys yn ei dywallt drosoch a'thros lawer er maddeuaint pechodau, gwnewch hyn cenifer gwaith ac ei hyfoch, er cof am danaf.

*hwn

*phiol

*phiol

Yna y Gweinidoc a gymer y Commun yn y ddau ryw y hun, ac yn nesaf y dyry ir Gweinigogion eraill, a bydd yno neb o hanynt, val y gallont gymporthy Gweinidawc penaf ac wedi hyny, ir bobyl yn ei dwylaw yn *gestwng ar ei gliniau: Ac wrth roddi y bara, ef a ddywait.

*gan lini aw neu benlinio

Corph eyn Arglwydd Iesu Christ yr hwn a *roespwyt droso ti, a gatwo dy gorph a'th enaid i vywyd tragywyddawl: a chymer a bwyta hwn er cof varw Christ drosot'a ac ymborth arno yn dy galon drwy ffydd, gan [roddi] diolch.

*roddwyt roed.

A'r Gweinidawc a vo yn rhoddi'r *cwpan a ddywaid.

Gwaed eyn Arglwydd Iesu Christ yr hwn a dywalltwyd drosot'a gatwo dy gorph a'th enaid y vywyd tragyddawl: ac yf hwn er cof tywallt gwaed Christ y trosot', a bydd ddiolchgar.

*phiol

Yna yr Offeiriat a ddywaid weddi'r Arglwydd, gan adrodd o'r popul bob arch o hanei ar y ol ef.

Wedi hynny y dywedir val y canlyn.

O Arglwydd, a'n nefawl Tad, y ddymni dy ostyngedic weision yn cwbl ddisifu ar dy dadol ddaioni, yn drugaroc dderbyn eyn aberth * hon o'volant a'diolwch, gan *ei fyn arnat yn ostyngeiddiaf bot trwy ryglyddon ac angau dy Vab Iesu Christ, a'thrwy ffyd yn y waed ef, i ni ac ith oll sanctaidd Eccles ga ffael maddeuant o'n pechodau, a'phob *doniae erail ei ddioddefaint ef. Ac yma ydd ym yn offrwm ac yn *cynnyrchy yty. Arglwydd eyn vnain eyn enaidiau, a'n cyrph, y vod yn aberth resymol, sanctaidd, a bywyol yty, gan adolygu yt yn ostyngedic allel o bawb ohanom ys ydd gyfranogion o'r

*hyn

*a do-wyn yty

Commun bendigeid hwn, gaffael eyn cyflawni* ath rad ac ath nefol bendith* a'chyd bom ni yn anteilwng drwy eyn amrafaelion bechode y offrwm yty* vn aberth: eto ni atolygwn y ty gymryd eyn rwymedic ddyleed a'n gwasanaeth hyn, nid gan bwyso eyn haeddedigaethau, anid gan vaddau eyn* pechodau, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd, trwyr hwn, a'chyd a'r hwn, yn vndawd yr yspryt glan, oll anrhydedd a gogoniant avo yt' Dad oll alluawc, yn oes oesoedd. Amen.

*oth ras
*ac er eit bot
*neb

Neu hyn,

OLl-allnawc a'bythfywiol Dduw, yr ym ni yn dirfawr ddiolwch yty, am bod yn wiw genyt eyn porthi, yr ein a gymersom yn ddyledus y dirgeledigaethe santeiddiol hyn, ac ysprydawl ymborth werthfawrocaf gorph a'gwaed dy Vab eyn Iachawdyr Iesu Christ, ac wyt yn ein cadarnhau drwy hynny oth* ymgeledd ac oth ddaioni y ni'sef ein bod yn wir aelodau gwedi eyn corphi yn dy ddirgel-gorph di, yr hwn yw gwynvydedic cynnulleidfa o oll ffyddlon bobl, a'bod hefyd yn etifeddion drwy'obaith, dy deyrnas dragywyddwl, gan haeddigaethau gwerthfawrocaf angau a dioddefaint dy annwyl vab: ydd ym ni yr owrhon yn ostyngedic yn atolygu y ty nefawl dad, bod velly yn cynnorthwyaw a'th rat, val y gallom yn wastad drigo yn y santaidd gymdeithas honno, a'gwneuthyr pob rhyw weithredoedd da ac a ordeiniaist y ni rodio ynddynt, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd i'r hwn gyd a thi a'r yspryt glan, y bo oll anrhydedd a'gogoniant yn dragywyddawl. Amen.

*hoffedd

Yna y dywedir, neu i cenir.

GOgoniant y Dduw yn yr uchelder, ac* yn y dayar* tangnheddyf, ewyllys da* i ddynion. Ni ath addolwn, ni ath vendithiwn, ni ath anrhydeddwn, iti y diolchwn am dy vawr'ogoniant, Arglwydd Dduw brenhin nefawl, Duw dad oll alluawc, Arglwydd yr vnic genedledic Vab Iesu Christ, Arglwydd Dduw, oen Duw, vab y Tad, yr hwn wyt yn* diley pechodau'r byd, trugarha wrthym. Ti yr hwnn wyt yn dileu pechodau yr byd, trugarha wrthym

*ar
*heddwch
*tu arat.

ym. Ti yr hwn wyt yn dileu pechodau yr byt derbyn eyn gweddi. Ti yr hwn wyt yn eistedd ar ddeheulaw Duw dad, trugarha, wrthym. Canys ti yn unic wyt *sanct, ti yn unic* wyt Arglwydd ti yn unic, Christ, gyd a'r yspryt glan wyt, oruchaf yn-gogonian Duw Tad. Amen.

*sancta-idd *ylw'r

Yna yr Offeiriat neu'r Episcop as bydd ef yna yn* gyndyrchiol a ellwng y bobl ymaith a'r vendith hon.

*presennol y van

TAngnheddyf Duw yr hwn ys ydd uchlaw pob dyall, a gatwo eych calonnau e'ch meddyliau yn-gwybodaeth a chariad Duw, a'i vab Iesu Christ ein Arglwydd. A bendith Dduw oll alluawc, y Tad, y Mab, ar yspryt glan a vo ich plith ac a drigio y gyd chwi yn wastad. Amen.

*heddwch

Collecte y'w dywedyd yn ol yr Offertori, pryd na bo un Commun bob rhyw ddiwarnod, un. A'r un'rei ellir i dywedyd hefyt gensfer amser ac y bo achos yn gwasanaethy, wedi'r Collectae neu'r Bore uawl ar Brydnawnawl weddi, Commun, neu'r Letaniae val y gwelo'r Gwenidoc vod yn gymmesur.

offrymfa

CAnnorthwya ni yn drugarawc Arglwydd, yn ein gweddiau hyn a'n erbynie, a llywodraetha fordd dy wasanaethddynion tuagat gaffael iechyt tragywyddawl, val y mysc oll gyfnewidieu a'damwyniae'r * bywyt marwol hwn eu gallont byth gaffael ei h'amddeffen drwy dy radlawnaf ath barotaf borth, trwy Christ ein Arglwydd. Amen.

*buchedd varwol hon

OLl alluawc Arglwydd, a'byth bywiol Dduw, ni dylygwn y-ty vod yn wiw genyt uniawni, sanctaiddio, a'llywodraeuthu ein calonnau a'n cyrph yn ffyrdd dy Ddeddfeu, ac yn-gweithre doedd dy orchymynnion, megis trwy dy gydarnhaf nodded, ac yma ac yn dragywyddawl, y gallom vot yn gatwedic gorph ac enaid, trwy eyn Arglwydd a'n Iachawdur Iesu Christ. Amen.

*gyfreithieu

CAnniata ni a dolygwn y-ty ollalluawc Dduw,
am y geiriau a glywsam heddiw, a'n clustie o
ddieithr, ei bot velly drwy dy rat wedy eu plan-
nu yn ein calonau o ddymewn, val y gallont
ddwyn ynon ffrwyth buchedd dda y anrhydedd
a'moliant ith enw, trwy Iesu Christ eyn Argl-
wydd. Amen.

RHacklayna ni, Arglwydd, yn eyn oll weithredoedd,
ath radlonaf hoffter, a'rhwyddhani ath parhaus
gymporth, val yn eyn oll weithredoedd dechreuedic
ancerfynnedic, a'ther fynnedic ynoti y gallom vo-
liannu dy sanctaidd Enw, ac yn y diwedd gan dru-
garedd gaffael bywyd tragywyddawl, trwy Iesu Christ eyn Ar-
glwyd. Amen.

OLl alluawc Dduw, ffynnon yr oll ddoethineb, rh-
wn wyt yn gwybot eyn angenreidiau cyn y gofy-
nnom, a'n anwybodaeth yn gofyn: Ni a dolygwn
y-ti dosturio wrth eyn gwendit, a'r pethau hyny
yr ein *o bleit eyn anteilyngdod ny veiddiwn, ac o
bleit eyn dallineb ni vedrwn eu gofyn, bod yn deilwng genyt eu
rhoddi y ni, er teilyngdod dy Vab Iesu Christ eyn Arglwydd.

*erwydd

OLl-aluawc Dduw-yr hwn addewaist wrando eir-
chion yr ain a ovynnant yn enw dy Vab, ni a doli-
gwn y ti'ostwng yn drugaroc dy glustiau atom yr ei
'n a wnaetham yr owrhon ein gweddie a'n erfynni-
on ataf fa' ettansatha y pethau hynn a*ar chesam yn
ffyddlawn yn ol dy ewyl'ys allu eu caffael yn ollawl i borthi eyn
angen, ac er eglurhau dy'ogoniant, trwy Iesu Christ eyn Ar-
glwydd. Amen.

oddeisyfe-sam

Ar ddyddiau hwilie any bydd Commun, y dywedir cwbwl ac a osodwyt ar
y Commun, yd ddiwedd yr homeli, gan*ddibenny a'r y weddi gyffredin
dros oll ystat Eccles. Christ yn milwriaw yma ar y ddaiar, ac vn neu an-
g'waneg o'r Collectae vcho, val y bo'r deunydd yn gwasanaethy, Ac yna
ni bydd gwasanaethu Swper yr Arglwydd, any bydd swrn nifer y gy-
mmo gydar yr Offeiriat, val y gwelo ef vod yn iawn. Ac any bydd *mwy
nac vgein dyn yn y plwyf, o bwyll i gymeryd y Commun bendigedic:
etto ni bydd yna vn Commun an i bydd pedwar, neu dri or lleiaf y gym-
uno gyd a'r Offeiriat. Ac mewn mam Eglwysydd ac *Ecclesi*llawer o
Offeiriaid a'*Diaconieit cymerant wy oll y Cōmun y gyd a'r Gweni-
doc bob Sul or lleiaf any bydd ganthynt achos resymol i'r gwrthwyneb.
lc er dileu yr ouergoel ys ydd, ai a allo bot gon neb yn y bar a ar gwin, af a
wasanaetha bod y bara yn gyfryw ac ys ydd yn arferedic yw bwyta ar
y bwrdd gyd a bwydedd erail, eithr y bara gwenith or gorau ar puraf a'r

ddywe-ddu,

*oddiar

aller

aller i gael yn wyddiod. Ac a gweddillis peth o'r bara neu'r gwin, y Curat ei caiff yw ddefnyddiant i hun,

Y bara a'r gwin ir Commun a baratoir gan y Curat ac wardeniaid yr Eglwys ar gost y plwyf, a'r plwyf a rydd heir o ryw symme arian, neur dyledion eraill yr oeddent arferedic o'r blaen yw talu am danaw, wrth ddygymbot ei tai bob Sul.

A *nota bot y bop plwyfol Communo o'r lleiaf dair gwaith yn y flwyddyn, ac o hynny bot y Pasc yn vn, a cymmeryd hefyd y Sacramentae a defodae eraill *er wydd y drefn osodedic yn y llyfyr hwn. A'phob blwyddyn y Pasc, bod i pob plwyfol gyfri at Berson Vicar, neu ei Curat, neu ei bro curatorieit, a'thalu yddynt neu yddo ef oll ddyledion Ecclesic yn arferedic ddyledawc yna ac ar yr amser hynny y'w talu.

*glwenidogion

*bil i bo;

*ynol yr

Gwasanaeth y Betydd ys ydd yw arfer yn yr Eccles.

Y Mae yn eglur trwy hen yscrifenyddion, pan yw nad oeddit yn gyffredin yn arfer yn yr hen amser o Wasanaethy Sacrament y Betydd oddieithr dau amser yn y flwyddyn, sef y pasc ar sul gwyn. Ac ar yr amserae hynn i gwasanaethid e ar gyhoedd yn gwydd yr oll gennulleidfa yr hon ddefod yr awrhon aeth yn anarferawl cyd na ellir er mwyn llawer o achosion ei adnewyddu) er hynny e gredir bod yn iawn canlyn y ddefod honno, cyn neset ac i gellid yn gymesur. O blegit paam bit rybuddio'r pobl, vod yn gymesuraf na wasanether y Batydd namyn ar y suliau, a dydd iau gwiliau eraill, pan allo y nefer mwyaf o'r bobyl ddyfod ynghyd yn gystal er mwyn bod ir gynnulleidfa yno yn bresenawl, testiolaethu erbynniat ysawl a vedyddier ir amser hinni inifer eccles christ, a hefeid ddobleit im bedidd rai bechain bot i bob, den a vo ino in bresennawl alw ei gof ataw am i profess ac adewit a wnaeth ef gint in i vetidd, er widd hinni hefid mae in reidiol vod gwasanaeth y bedidd in iaith camberaec. Ac er hin ina oll(as angen ei gofin) ef a ellir bediddio rhai bechain bob amser gartref.

*rinwedd

*adnewyddu

Pan vo plant y'w vetyddio ar ddydd Sul neu ddydd gwyl arall, e ddyle i ei tadau bedydd rybydd tros nos, neu y borau cyn dechrae y Vorevewl wedd, i'r Curat. Yno bot y tadau bedydd, a'r mamau bedydd, a'r bobyl yn barawt wrth y* ffons, yn aill ai yn y mann ar ol y Llith ddiwethaf o'r y Voreuol weddi, neu ynte y mann yn ol y Llith ddiwethaf ar Brynhawnol weddi, megis y gosono y Curat yn ol y ystyriaeth ef. Ac yn sefyll yno gofynnet yr Offeiriat, a veddyddiwyd y plant ai na veddyddwyt: as attebant na vo: yna dyweded yr Offeiriat val hynn.

*besydd vaen ai fan
*Vatydd diwyt

Vy caredigion, yn gimeint ac ymddiw yn a geni pop dyn* ym-pechot, a'bod eyn Iachawdr Christ yn dywedyd, na ddichon neb [vn] gael mynedd i deyrnas Duw, dyeithyr i ail eni ef o ddwfyr a'r yspryt glan atolwg i chwi alw ar Dduw tad trwy eyn Arglwydd Iesu Christ, yd y ny vo iddo oi ddaionus drugaredd ganiathau ir plant hyn (y peth drwy nerth natur ni allan ddyvod yddo) cael o hanynt i bedyddio a dwfyr ac a'r yspryt glan ai derbyn a lan Eccles Christ, a'bod yn aelodau bywiol* o'r vnrhyw.

*mewn
*yr

Yna y dywait yr Offeiriat.

Gweddiwn.

OLl-alluoc a'thragywyddol Dduw yr hwn o'th* drugaredd a gedwaist Noe a'i duylu yn* yr Arch rhac ei cyfyrgolli gan ddwfyr, a'hefyd* a dywysaist yn ddiangol blant yr Israel dy bobyl trwy'r mor coch, can arwyddocau wrth hynny dy lan vetydd. a'thrwy vetydd dy garedic vab Iesu Christ y* sancteiddiaist afon Iorddonen a'phob dwfyr arall, er dirgel olchedigaeth pechodau: Atolygwn y ty er dy aneirif drugareddau edrych o nanot yn drugaroc ar y plant hynn, eu sanctiddio hwy a'i glanhau* a'r yspryt glan, yd yddynt wy yn waredawc oddiwrth dy lid, gaffael i derbyn y Arch Eccles Christ, a'chan vod yn gedyrn mewn ffydd, yn llawenion* gan* obaith, a gwedi'r ymwreddio ynghariat perffaith, allu o hanynt bordwyaw dros donnau y byd trallodus hwn, ac or diwedd allu dyfod y dir y bywyd tragywyddawl, yno y deyrnasu gyda thi eb dranc na gorphen, trwy Iesu Christ eyn arglwydd. Amen.

*duyl-wyth
*y llong
*y arlwe-neist
*cyffe-creist

OLl alluawc ac *am-marwol Dduw, porth pob angenoc, nawddwr pawb a gilia atat am cynnorthwy, bywyt yr ei a credant, a'chyfodiat y meirw: ydd ym yn galw arnat tros yr ahi bychain hynn, yd yddynt wy yn dyfod ith lanbedydd, gael derbyn maddeuaint o'i pechodau drwy anedigaeth yspryttawl. derbyn hwy Arglwydd megis yr addewaist trwy dy garedig vab, gan ddywedyd, *Archwch a'chwi a gewch, caiswch a chwi a ddewch yddo, curwch, ac ef agorir ichwi. Velly yr awron dyro y ni a'ni yn erchi, par y ni gael a'ni yn ceisio, agor y porth i ni y sydd yn curo, val y gallo yr ai bychain hyn vwynhau tragwyddawl vendith dy nefawl olchiat, a'dyfod i'r deyrnas dragybythawl yr* hon a addewaist, trwy Christ eyn Arglwydd. Amen.

*dibarw

*gofyn wch

*hyn

Yna y dyweid yr Offeiriad, Gwrandewch ar eiriau yr Euangel a yscrifennod Saint Marc yn y decfed pennod.

YR amser hynny i ducesant * blant bychain at Christ, iddo ywo cyfwrdd: a'i discipulion a geryddent yr ei a'i ducesont. A phan weles yr Iesu [hynny] y digiawdd ac y dyfod wrthynt, Gedwch ir *ei bychain ddyfod attabi, ac na waherddwch hwy: can ys ir cyfryw * y mae teyrnas Duw. Yn wir dywedaf wrthych, Pwy bynnac ni dderbynnio deyrnas Duw megis *dyn bychan, nid aiff ef i mewn iddei. Ac wedi yddo eu cymeryd yn i vreichiau, ef a'osodes [ei] ddwylaw arnynt, ac ai bendithawdd.

Yn ol darllen yr Euangel, y tractha y Gwenidoc y cyngor byr hwn yma ar eiriau'r Euangel.

Y Caredigion, chwi glywch yn yr Euangel eiriau eyn Iachawdr Christ, yn gorchymyn dwyn plant ataw, * pa wedd y cerydd awdd ef yr ai a vynesynt ei cadw oddiwrthaw, pa wedd y cynghora ef i bawp dyn ddilyn ffordd y *gwirionedd hwy. Yd ychwi yn dyall wrth *y agwedd ef a'i weithred, modd y dangoses ei ewyllys da yddynt: can ys yddaw ei * costeidiaw yn i vrechiau, dodi ei ddwylaw arnynt, ai bendithiaw.

*bachynos

*plant

*bleu.

Nac* amhewch gan hynny, eithr credwch yn ddifri y cymer ef yr vn ffynut yn* ymgeleddgar yr ei bychian hyn yma, y cofleidia ef hwy a breichiau ei drugaredd. y dyry yddynt vendith y bywyt tragywyddol, ac y gwna wynt yn gyfranogion o ei ddidranc deyrnas. Erwydd paam a nyni yn credu val hyn am ewyllys da eyn tad or nef* tu ac at yr ai bychain hyn, wedy amlygu trwy ei vab Iesu Christ, ac eb ddim * aman y vod ef yn caniathau yn ewyllysgar ein gweithred, *gardodawl hon, * yn dwyn y plant hyn yw sancteidd vedydd ef: diolchwn yn ffyddlawn ac yn ddefosionol yddo, gan ddywedyd.

*ar dduedd ddolwto
*gariadol
*ar ddwyn

OLl alluawc a'thragywyddol Dduw, y nefol dad, ydd ym yn ystyngedic yn diolch y=ti bot yn deilwng genyt ein galw y wybodaeth dy rat, a'ffydd ynot: Angwanega y gwybodaeth hwn a'chadarnha y y ffydd hon ynom yn wastad, dyro dy yspryt glan ir ai bychain hyn, val y ganer hwy eilwaith, ai gwneuthyr yn etifeddion Iechyt tragywyddawl, trwy eyn Arglwydd Iesu christ, yr hwn sy yn byw ac yn teyrnasu y gyd a thi a'r yspryt glan yr awrhon ac yn tragybyth. Amen.

Yno bot i'r Offeiriat ddywedyt wrth y Tatev betydd a'r Mamaebetydd yn y modd hynn.

YCaredigion bobl, chwi ddugoch y plant hyn yma y'w bedyddiaw, chwi a weddiasoch ar bod yn deilwng gan eyn Arglwydd Iesu Christ y derbyn hwy, rroddi eu ddwylo arnynt, i bendithio, madae eu pechodat, rhoddi yddynt deyrnas nefoedd a'bwyt tragywyddawl. Chwi glywsoch hefyt dd'arfod y ein Arglwydd Iesu Christ addaw yn ei Euangel geniady yr oll bethau hyn a weddiaso=chwi am danynt: yr hwn addewit yfe o'i ran ai caidw yn wir ddiogel ac ei cwpla. Erwydd pa achos yn oll yr addewid hyn a wnaeth Christ rhaid yw ir ai bychain hyn yn ffyddlon ar i than hwythae addaw trywo chwi ys ydd yn * beichiae drostynt, ymwrthod a diabol a'i oll weithredoedd, ac yn wastad credu gynwydedic air Duw ac yn vfydd cadw ei orchmynnion.

*beichion:

Yna yr ymofyn yr Offeiriat a'r Tadeu betydd, a'r Mammau betydd yr ymofynnion hyn isod.

A Wyti yn ymwrthod a diabol ac ei oll weithredoedd coecrodres, a gwac* orfoledd y byd, ai oll chwantau cupyddus, anyspryddol ewyllys y cnawd, mal na ddylynych ac* na'th dywysir ganthynt?

*bolach
*arwenir

Atep.

Ydd wyf yn ymwrthod a'hwynt oll.

Gwenidawc.

A Wyty yn credu yn Duw Tad oll gyvoethoc creawdyr nef a'daiar? Ac yn Jesu Christ i vn Mab ef eyn Arglwydd, ai* genedly o'r yspryt glan, ei eni o Vair* wyry, yddo diodef dan Pontius Pilatus, ei*roddi ar bren croc, ei varw, ai gladdu, descen o hanaw yffern ai gyfodi y trydydd dydd ac escen i'r nefoedd, ai vod yn eistedd ar ddeheulaw Duw tad oll gyvoethoc, ac o ddyno y daw y varnu byw a'meirw. A ywti yn credu yn yr yspryt glan, yr Eccles*lan Catholic, Commun y sainct, maddeuant pechodau, cyfodiad y cnawd, a'bywyt tragywythawl?

*yn nuw
*ymddwyn, enill
gabel

Atep.

Hyn oll ydd wyf yn ei gredu yn ddilys.

Gwenidoc.

A vynny dy veddyddio yn y ffydd hon?

Atep.

Hynny yw'o'ewyllys.

Yna ydywyid ar Offeiriat.

O Drugaroc Dduw, caniata velly gladdu yr hen Adda yn y plant hyn, val y cyfoter y dyn newydd ynthynt wy. Amen.

Caniata vot ir oll* chwante cnawdwol varw ynthynt, ac i bob peth a berthyn ir yspryt allu byw a *chynyddy ynthynt. Amen.

*lwnlae
*thrsu

gorthrech — Caniata bod yddyn nerth a gallu i gael yr oruchafiaeth, a' gorvot yn erbyn diavol, y byd, a'r cnawd, Amen.

gwasanaeth — Caniata bod i bwy bynnac ysydd yma wedi'r gyssegru y-ty trwy eyn swydd a'n gweinidogeth allu hefyt bod yn gynyscaeddol o rinweddau nefawl, a'bot yddynt ei tragwyddawl'obrwyau drwy dy drugaredd, bendigedic Arglwydd Dduw, yr hwn wyt yn byw ac yn llywiaw pop peth, yn oes oesoedd Amen.

OLl gyuoethoc bywsythol Dduw, 'rhwn y bu ith garedicaf vab Iesu Christ dros vaddeuant o'n pechode oddef gellwng oi werthfawr ystlys ddwfr a gwaed, a rhoddi gorchymyn yw ddiscipulion vyned a'dyscu pop cenedl, ai badyddio yn enw y tad, a'r mab, a'r yspryt glan: Ystyria atolwc y-ty wrth weddiae dy gynnulleidfa, 'chaniata bod i bawb oth* weision a betyddier yn y dwfr hwn, dderbyn cyflawnder* dy rat, ac aros byth yn nifer dy ffyddlon blant etholedic, trwy'r Iesu Christ eyn Arglwydd.

*oth

Yna y cymer yr Offeiriat y dyn bychan yn ei ddwylaw, ac y gofyn y enw, a'chan enwi y plentyn, ei drochi yn y dwfyr, a's bydd gwneu thyr hyny yn ddiescaelus ac yn ddarbodedig, gan dywedyd.

C. Yr wy vi yn dy vetyddiaw yn enw y Tat, a'r Map, a'r Yspryt glan. Amen.

Ac a bydd y dyn bychan yn wan, digon bydd bwrw dwr arnaw, gan ddywedyd y geiriau dywededic vchod.

C. Yr wy vi yn dy vetyddiaw yn enw y Tat, a'r Man a'r Yspryt glan.

*groes, neu arwydd y groc

Yna gwneuthur o'r Offeiriad* groc yn dyn bychan gan, ddywedd,

YDd ym ni yn derbyn y plentyn hwn i gynnulleidfa* deveid Christ, ac yn i* arwyddo ef ac arwydd y groc, yn arwyddoeat na bo iddo rhac llaw gymeryd yn gywilidd* gyffesu ffydd Christ wedi'r grogi, ac yddaw ymladd yn wrol dan i vaner ef yn erbyn pechot, y byd, a'r* cythrael, a'pharhau yn vilwr ffyddlawn ac yn was i Christ yn oll ddyddiau ei einioes. Amen.

*addef

*diauol

Yna dywaid yr Offeiriat.

GAn ddarfod yr owrhon, garedigion brodyr, ddadeni a*dodi y plāt hyn ynghorph cynnulleidfa Christ diolchwn ninau i Dduw am i ddaioni hyn, ac o gydundeb gwneuthyd yn gweddi ar y goruchaf Dduw, ar bod yddynt wy ddywedd y y rhan arall yw bywyd yn ol hyn o dechreuat.

*impio, phlannu

Yna y dywedir.

EYN tad yr hwn wyt yn y nefoedd. &c.

Yna y dywaid yr Offeiriat.

MAwr ddiolchwn y ty, drucarocaf dad, ryngu bodd yt, bot*ddadeni y plentyn hwn, ath yspryt glan, ai dderbyn yn blentyn dewisol y ty hun, ai gorphori ith gynnulleidfa sanctaidd: Ac yn ostyngedic ydd atolygwn y ty ganiatau, gan i bod ef yn barw o ran pechod, ac yn byw tu a chyfiawnder, ac* yn gladdedic gyd a Christ yn ei angau, allu crogi yr hen ddyn, ac yn ollawl ymwrthod ac oll corph pechot, a'megis y mae ef wedi'r wneythyd yn gyfranoc o angau dy vab, yddo bod yn gyfranoc oi gyfodidiad, ac velly or diwedd, y gyd ar ran arall oth sanctaidd gynnulleidfa bot o hanaw yn etifedd dy deyrnas dragywyddol: drwy Jesu Christ eyn Arglwydd.

*ail genebly, dadenill

*wedi gladdy

Ac yn y pen dywethaf, yr Offeiriat can alw y Tadau bedydd a'i Mannau betydd ynghyd, a ddywaid hyn o vyr athroeth ymaisod

YN gymaint a darbod i'r plant hynn add aw trywo-chwi, ymwrthod a diauol ai oll weithredoedd, credu yn Duw, a'i wasanaethu, rhaid ychwi*bedd wl mae eych rhan a'ch dlyet, yw, gwelet dyscu or plant hyn, ey glymet ac i gallont ddyscu, pa ryw hynot addunet, addewit, a'phroffes a wnaethant dry xo chwi. Ac er mwyn gallu o hanynt wybot hyn yn well, bot ych'wi'alw arn-

*gofio

ynt y wrando Pregetheu. Ac yn benodikadde bot ichwi welet dyscu o hano ef y Gred-ddeddyf, gweddi yr Arglwydd, ar decair deddf yn yr iaith a ddeallo, a'phob peth arall a ddylei Christian ei wybod ai credy er iechyt y'w enaid, a'bod* meithrin y plentyn hwn yn rhinweddol, y'w hybwe ddu mewn buchedd ddewiol a Christianus, gan goffa yn wastad bod Betydd yn * arwyddocau y nyni eyn proffess, nid amgen, canlyn o hanom esempl eyn Iachawdur Christ, a'bod eyn gwneuthyd yn* gynhebic iddo ef. Ac mal y bu ef varw, ac y cyfodes drachefn drosom velly y dlemni yr ei a vetyddiwyt, varw* o ywrth pechot, a'achybody y gyfiawnder, gan varwolaethu yn wastad ein oll drigioni, a'n gwniae llgredic, a'pheunydd myned rhagom y m-pob rhinwedd dda a'buchedd dduwiol.

*gorchymyn

*sef maethrino

*gyffelip

*rhac

*ladd

Y Gwenidoc a'orchwymyn dwyn y plant at yr Episcop y'w *confirmo ganthaw cyn gynted ac y medrant ddywedyt yn ei tafor iaith cyffredin *vannae y ffydd, gweddi yr Arglwydd, a'r dec air deddf, a'bod hefyd wedy eu haddyscu yn y * Catechism a'osodwyt ar vedr hynny, yn berthynasol megis, y mae yn eglaer yno.

Am yr ai a vetyddiwyt yn tai diawdurdot ar amser angenraid.

Bit yr Bugeilieit ecclesic a'r Curadiet rybyddio yn vynych y bobyl, nad oedan vedydd y plant pellach y Sul neu'r dydd gwyl nesaf yn ol geni y plentyn, dyethr am achos mawr a'rhesymol a yspeser i'r Curat, ac a dderbynio vntau.

*vinistro wasanaethu

Ai Rybyddio'n hwy hefyd, na vedyddiant eb achos mawr ac angen ei plant gar tref yn i tai: a'phan gympell angenrhaid yddynt wneuthyd hynny, yna yddynt ei *wneythyd yn y modd hyn.

*ras

Yn gyntaf yr ai a vo yn y van galwan ar Dduw am i'rat, a'dywedan weddi yr Arglwydd, as gad yr amser. Ac yno vn o hanynt a'enwa'r plentyn ai drochi yn i dwfr, neu vwrw dwfr arnaw, gan ddywedyd y geirieu hynn.

C. Yr wyf yn yn dy vetyddio yn enw y Tad, a'r Mab a'r yspryt glan. Amen.

ac nac * amheuant am y dyn-bach a vadyddier velly ydoi ei gwedi i bedyddio yn *ddeddfol ac yn ddigonal, ac na ddyly ei vedyddio mwy yn yr Eccles. Eithr er hynny i gyd, as y plentyn yr hwn a vedyddiwyd yn y modd hwn a vydd byw rhac llaw, iawn vydd i ddwyn ef ir eccles. val y gallo'r Offeiriat ymwybot a'threio a vedyddiwyd y plentyn yn ddeddfol ai na*ddo. Ac a's yr ei a ddugant y plentyn i'r eccles, a attebant ddarfod i vedyddio eisioes, yna holet yr Offeiriat hwy a vo pellach, gan ddywedyd.

Gan bwy y bedyddiwyd y dyn-bachan?
Pwy oedd yn y van pan vatyddwyt y dyn bachan?
A vu yddynt wy alw ar Dduw am * rat a'chymorth yn yr angenraid hwnnw?
A'pha beth neu a'pha ddevnydd y bedyddesont wy y plentyn?
A pha'eiriau y batyddiwyt y plentyn?
A dybiant wy vod y plentyn wedi ei betyddio yn ddeddfol ac yn berfaith?

*phettrusant ddowitant

*ras

Ac as y Gwenidoc a braw wrth'atepion yr ei a ddugeso nt y plentyn atau vod pob peth wedi ei wneuthur modd i dlei: yna na vedyddiet ef y plentyn drachefyn, eithr ei dderbyn yn un o nifer y gwir Christnogion, gan ddywedyd val hyn.

Yd wyf vi yn espesu ywch wneuthyd o honoch yn dda yn y treigl hyn, ac wrth iawn drefn berthynasol* ar vedydd y plentyn yma, yr hwnn wedi eni ympechod* original ac yn * lliddiw y sydd yr owrhon drwy olchiat y dadenedigaeth ym-betydd, wedi derbyn yn rhif plant Duw, ac etifedion bywyd tragwyddawl: canys nad yw'n Arglwydd Iesu Christ yn necau ei rad ai drugaredd i gyfryw rai bychain, anid y vod yn garuaiddiaf yn ei*galw ato, megis y testia'r Euangel vendigedic er eyn conffordd, yn y modd hyn.

*

*gwnhadd

Yr amser hynny y ducesant * blant bychain at Christ, iddo yw cyfwrdd: a'i discipulion a gerydent yr ei a'i ducesont. A'phan weles yr Iesu [hynny] y digiawdd ac y dyfod wrthynt, Gedwch ir* ei bychain ddyfod atavi, ac na waherddwch hwy: canys ir cyfryw *y mae teyrnas Duw. Yn wir dywedaf wrthych. Pwy bynnac ni dderbynnio deyrnas Duw megis *dyn bychan, nid aiff ef i mewn iddei. Ac wedi yddo eu cymeryd yn i vreichiau, ef a'osodes [ei] ddwylaw arnynt, ac ai bendithawdd.

Marc. x.

Yn ol darllen yr Euangel, y traetha y cyngor hwn yma ar eiriau'r Euangel.

Y Caredigion, chwi glywch yn yr Euangel hon eiriau eyn Iachawdr Christ, yn gorchymyn dwyn plant ataw, pa wedd y ceryddawdd ef yr ai a vynesynsynt ei cadw oddiwrthaw, pa wedd y cynghora ef i bawp dyn ddilyn ffordd y* gwiriandeb hwy. Y r'd ychwi yn dyall wrth y* agwedd ef a'i weithred, modd y dangoses ei ewyllys da yddynt: can ys yddaw ei* cofleidiaw yn i brechiau, dodi ei ddwylaw arnynt, a'i bendithiaw. Nac* amhewch gan hynny, eithr credwch yn ddifri, y ddarvod yr do gymeryd yr vn ffynyt yn* ymgeleddgar y dyn bychan hwn yma, ei gofleidi rhoi a breichiau ei drugaredd yddaw vendith y bywyt tragywydd, a'i wenthur yn gyfranog o ei ddidranc deyrnas. Erwydd paam a nyni yn credu val hyn am ewyllys da eyn Tad or nef* wedy amlygu trwy ei vab Iesu Christ, tu ac at y dyn bychan hwn: diolchwn yn ffyddlon ac yn ddefosionol yddo, gan ddywedyd y weddi yr hon ys ydd o addysc yr Arglwydd y hun, ac er manegy ein ffydd, adroddwn y* banneu a gynwysir yn ein Credo,

*modd
*diargyoeddtep olniweidiwch ddrych
*braicheido
*garedigol, dyneddawl
arnedd

Y ma y Gwenidawc, gyd ar Tadau bedydd ar Mammau bedydd a'ddywedan.

Eyn Tad yr hwn wyt yn y nefoedd. &c.

Yma y gofyn yr Offeiriat enw y dyn bachan, yr hwn wedi darvo i'r Tadau betydd ar Mammau betydd ei adrodd, y dywaid y Gwenidawc.

A Ywti yn enw y plentyn hwnn yn ymwrthod* a diavol a'i oll weithredoedd gwac rodres a gogoniant y byd, a'i oll chwantau cubyddus,* drythyll ewyllysion y cnawd, ac na chanlynych, ac ath* dywyser ganthynt?

*ar cythrael
*anysppytol

Atep,

Ydd wyf yn ymwrthod a hwynt oll,

Gwenidawc.

A Yw-ti yn enw y plentyn hwn yn *, profressio y ffydd hon, yn credu *yn Duw Tad oll gyvoethoc creawdyr nef a'daiar? Ac yn Jesu Christ i vn Mab ef eyn Arglwydd, ai *gened ly o'r yspryt glan, ei eni o Vair *wyry, yddo ddioddefdan Pontius Pilatus, ei *roddi ar brencroc, ei varw, ai gladdu, descen o hano y yffern ai gyfodi y trydydd dydd, acescen i'r nefoedd, ai vod yn eisteidd, ar ddehenlo Duw tad oll gyvoethoc, ac o ddyno y daw yn-diwedd byt y varnu byw a' meirw. Aytychi yn credu yn yr yspryt glan, yr Eccles *'lan Catholic, Communn y sanct, maddeuant pechodau, cyfodiad y cnawd, a' *bywyt tragyvythawl gwedy angeu?

* ymarddelw yn
* yn'ulw
* ymddwyn, enill gahel
* dorwyn
* grogi, gnocsi groeshoelo

Atep.

Hyn yma oll ydd wyf yn ei gredu yn ddiyscoc.

Gweddiwn.

O Ll-alluawc a'thragywyddol Dduw, y nefol dad, ydd ym yn ostyngedic yn diolch y-ti, bot yn deilwng genyt ein galw y wybodaeth dy rat, a' ffydd ynot: Aoganega y gwybodaeth hwn a' chadarnha y ffydd hon ynom yn wastad, dyro dy yspryt glan ir *plentyn hwn, val y ganer ef eilwaith, ai wneuthyr yn etifedd Jechyt tragywyddawl, trwy eyn Arglwyd Jesu Christ, y allu parhau yn was yty a'mwynhau dy addewit trwy'r vn-ryw ein Arglwydd Jesu Christ dy vap yr hwn'sy yn byw ac yn teyrnasu y gyd a thi a'r yspryt glan yr awrhon ac yn tragyvyth. Amen.

*yn bychan

Y na gwnaed y Gwenidawc yr exortation hwn wrth y Tadau ar Mammau betydd.

Y N gymaint a darvod i'r plentyn hwn addaw trywo chwi ymwrthod a diauol ai oll weithredoedd, credu yn nuw ai wasanaethu, rhaid ychwi *weddwl mae eych rhan a'ch dlyet, yw gwelet dyscu o'r plentyn hwn, cy glymet ac i gallo, pa ryw hynot addunet, addewit, a'phroffes a wnaeth efdrywo-chwi. Ac er mwyn gallu o honaw wybot hyn yn well, bot ychwi 'alw arnaw y wrando Pregethen. Ac yn bendifadde bot ichwi welet no

*gofio

ddyscu o ha naef y Gred-ddeddyt, Gweddi yr Arglwydd, ar dec * air deddf yn yr iaith a ddeallo, a' phob peth arall a ddylei Christian ei wybod ai credy er iechyt y'w enaid, a'bod * meithrin y plentyn hwn yn rhinweddol, yw hyweddu mewn buchedd ddewiol a' Christianus, gan goffa yn wastad, bod Betydd yn * arwyddocau y nyni eyn professs, nid amgen, canlyn o hanom esempl eyn Iachawdur Christ, a' bod eyn gwneuthyd yn * gymhebic iddo ef: Ac mal y bu ef varw, ac y cyfodes drachefn drosom, vell y dlem ni yr ei a betyddiwyt, varw * o ywrth pechot, a' chyvody y gyfiawnder, gan varwolaethu yn wastad ein oll ddrigioni, a'n gwniae llygredic, a' pheunydd myned rhagom y m-pob rhinwedd dda a' buchedd dduwiol.

*gorchymyn
*sef maethrino
*gyffelyp
*rhac

Ac velly rhac llaw, mal yn y Betydd public.

Eithr as yr ei a dducant y plant i'r Eccles, a wnant atep anespesawl i ovynnion yr Offeiriat, a' dywedyd na wyddant beth oedd yn ei bryd, ei ddywedyd, neu ei' wneythyd, mewn cyfryw vawr ofn a' chythryvwl meddwl (megis y damwain yn vynych) yno bydyddiedd yr Offeiriat e yn ol y ffurf yscrysenedic vchod, am y Betydd public, dyethr wrth * betyddio y dyn bachan yn yffons, bot yddo ar ver y ffurf hyn ar' eirian.

*drochi

A ny ddarfu dy bytyddio * vnwaith E. ydd wyf yn dy betyddio. Yn enw y Tad, a'r Mab, a'r yspryt glan. Amen.

*eissoes, yn barot

Confir-

Confirmation, yn yr hwn y cynwysir

Cathechism, sef addysc y Blant.

*Cadarnhat

ER mwyn bod mynistro confirmation er mwy o adeilat ir sawl ai derbinio (yn ol athrawaeth Sant Paul, yr hwn ys sydd yn dyscu y dleit gwneuthr pob peth yn yr Eccles er adeilat iddi) e dybir bot yn dda, na bo confirmo neb rhac llaw onid cyfryw ac a vetro dywedyd yn tavodiaith ei mam * bannau'r ffydd, gweddi yr Arglwydd, ar dec air deddf, a' medry hefyt atep i gyfryw ymofyniō on o'r Cathechism byr hwn, ac y bo ir Episcop, (neu ir neb a osoto ef i hyn) yn ol i beddwl i opposio'n bwy ynthaw. Ar drefn hon y sydd weddusaf y chadw, er mwyn amrafaelion ystyriaethae.

*pyncian *Credoddeddf *ordr.

Yn gyntaf, erwydd pan ddel plant mewn oedran synwyr, a gwybod pa beth a ddawedd ei tadau betydd ai mamau bedydd drostynt wrthei bedyddiaw, yna i gallant i hun ai genau ei hunain, ac o'u cydsyniat' i hunain, *ar ostec yngwydd yr Eccles confirmo a' chadarnhau yr vn ryw addewit: a' hefyd yddyn addo, drwy nerth rat Duw, ddarpar yn wastad gadw yn ffyddlawn cyfryw bethau, ac a vu yddynt wy ai genau eu vnain ac ai * coffess gydsynniaw arno.

*yn gyhoedd *addefiat

Ail yw, yn gymeint a' bot * ministro confirmation ir ei a bedyddiwyd pan yw trwy' osot dwylaw arnynt a' gweddi, allu o hanynt dderbyn meddiant ac ymddeffen ynerbyn pob * profedigaeth y bechy, a'rhythrae'r byd * a'r cythrel: cymesuraf yw ministro confirmation pan ddel plant ir cyfryw oedran pan yw yddynt peth o ran, gwendit y cnawd ei hun, peth o ran rhuthurae'r byd a'r cythrael, ddechrau bod mewn pericyl syrthi aw mewn amryw bechodau.

*gwentdogeth Cadarnhat *profedigeth a diobol

Trydydd, bod hynny yn gysson a defod yr Eccles, yr amser gynt lle darroedd ordino ministro confrmation ir ai byddent o gyflawn oedran, yd y ddynt wy wedy eu h'addysca yn Cred-ddedd y' Christ, allu yn gyhoeddawc broffesso ei ffydd ei hunain, ac addaw bod yn vfydd i ewyllys Duw.

Ac na bo i neb tybied bod dim eisiwed yn dyfod i'r plant erwydd oedi ei Confirmation, gwybydded e yn ddiau, bod yn ddilys wrth air Duw am y plant a bedyddiwyd, d'arfod yddynt cael pob peth angenrheidiol i iechyt i heneit, a'i bod yn ddiamau yn gadwedic.

123

Y Cathechiſm, ſef yw hyny, athrawaeth yw ddyſcu gan bob plentyn, cyn ei ddwyn yw confirmo can yr Episcob.

Y Queſtion.

BEth yw dy enw dy?

Atep.

Dauid, neu William, neu'r cyfryw.

Queſtion.

Pwy a roddes yr enw hwnw *arnat?

*y ty

Atep.

Vy-tadau bedydd a'm mammau bedydd wrth vy-medyddiaw, pan im gwnaethpwyd yn aelod Chriſt, yn plentyn i Dew, ac yn etifedd teyrnas nef.

Queſtion.

Pa beth a wnaeth dy tadau bedydd ath vamau bedydd yr amſer hwnnw y troſot?

Atep.

Hwy a ddawſant ac a addunesſant tri pheth yn vy enw. Yn gyntaf ymwrthod o hanof a * diabol ai oll weithredoedd, ai rodres, gorwagedd y byd enwir, a' phecbadurus chwantau y cnawd. Yn ail, bot i mi gredu oll * Vannau'r ffydd Chriſt. Ac yn drydydd, cadw o hanof wynfydedic ewyllys Duw ai 'orchmynnau, a rhodiaw yntheynt oll ddyddiau vy bywyd.

*cythraeel

*byncau

Queſtion.

Anyd wyti yn tybiet dy vod yn rhwymedic i gredy ac i wneuthyr megis ac yr addawſant wy troſot?

Atep.

Ydd wyf yn wir. A thrwy nerth Duw velly y gwnaf. Ac ydd wyf yn mawr ddiolch y ein Tad nefawl am yddo vygalw y gyfryw iechydwrieth hyn, trwy Ieſu Chriſt eyn Iachawdur. Ac mi atolygaf y Dduw roddi ymi ei rat, modd y gallwyf aros yntho oll ddyddiau vy einioes.

Queſtion.

Adrodd i mi vannae dy ffydd.

Atep.

CRedaf * y Dduw dad oll gyuoethoc, creawdwr nef a' dayar. Ac yn Ieſu Chriſt y vn mab ef, ein Arglwydd ni. Yr hwn a gahad trwy'r Yſpryt glan, ac a aned o Vair vorwyn. Y ddyoddevodd y dan Pontius Pilatus, y groghwyt, y bu varw, ac a gladdwyt. Deſcennawdd y yſfern. Y trydydd dydd y cyvododd o veirw.

*yn unsw

*a roed ar y groes neu a groeshoelwyt

Ef a

Ef a ascennawdd i'r nefoedd, ac eistedd y mae ar ddeheulaw Duw Dad ollgyuoethawc. O ddyno y daw y barnu byw a' meirw. Credaf i'r yspryt glan. Yr Eccles 'lan Catholic. Commun y Sainct. Maddeuant pechodeu. Cyuodiadigeth y cnawd. A' * buchedd tragywythawl. Amen.

*bywyt

Question.

Pa beth wyt yn ei ddyscu yn bennaf * yn y Bannae hynn oth ffydd?

*llyth y pyncen

Atep.

Yn gyntaf ydd wyf yn dyscu credu * yn Duw dad, yr hwn am gwnaeth i a'r oll byd.

*ynnwo

Yn ail, ydd wyf yn credu yn Duw vab, yr hwn am prinawdd i a' phob ryw ddyn.

Yn drydydd, y credaf yn Duw yr yspryt glan, yr hwn ys y im * sancteiddio i, a'r oll etholedic pobl Dduw.

* glanhau

Qwestion.

Ti ddywedaist ddarfod ith tadau-bedydd ath vamau bedydd addaw trosot ar yti gadw gorchmynnion Duw Dywaid tithef y mi pa nifer ys ydd y hanwynt?

Atep.

Dec.

Qwestion.

Pa'r ai ydynt?

Atep.

YR ai hynny a * lafarawdd Duw yn yr vgeinfed pen o Exodus, can ddywedyd, Myfi yw'r Arglwydd dy Dduw, yr hwn ath dduc di ymaith o dir yr * Aipht, o duy y caethiwed.

*grybwyllawdd, adroddawdd

Egypt.

i. Na vid y-ty Dduwiau eraill anyd myfi.

ii. Na wna y tyhun vn ddelw-gerviedic, na llun dim ys ydd yn y nefoedd vcho, neu yn y ddaiar isod, nac yn y dyfredd y dan y ddaiar: na * ostwng yddwynt, ac nac addolawynt. Can ys mi yr Arglwydd dy Dduw wyf Dduw eiddigus ac yn ymwelet a phechodau y tadau ar y plant, yd y drydedd a'r bedwaredd * genedlaeth or ai am casaant i, ac yn gwneuthyr trugaredd i viloedd yn yr ai am carant, ac a gatwant vy-gorchmynnion.

*chrymm

*hiliogeth ach

iii. Na chymer enw yr Arglwydd dy Dduw * yn-gwagedd: can nad aneuoc gan yr Arglwydd yr vn a gymero ei enw ef yngwagedd.

*mewn oferedd

iiii. Coffa gadw yn sanctaidd y dydd Sabbath chwech diernot y gweithi ac y gwnai dy oll waith: eithr y saithfed dydd yw Sabbath yr Arglwydd dy Duw. [Ar dydd hwnw] * na wna

*ny wna

*anifal | ddim gwaith, tydi ath vab, ath verch ath was, ath vorwyn, dy * escrubl a'r dyn diethr a vo o vewn dy byrth: can ys mewn
*diwarnod | chwech * diernot y gwnaeth yr Arglwydd nef a daiar, a'r mor ac oll ys ydd ynthwynt ac y gorphwysodd y saithfed * dydd. Erwydd paam y bendithiawdd Duw y seithfed dydd, ac y sanc-teiddiodd.

v. Anrhydedda dy dad ath vam, er estyn dy ddyddiau ar y * ddaiar yr * hon a ddyry yr Arglwydd dy Dduw y-ty. (*yn y tir, *hwn)

vi. Na'ladd.

vij. Na'wna'odineb.

viij. Na'ladrata.

ix. Na ddwg gam testiolaeth yn erbyn dy gymydawc,

x. Na chwenych dydy gymydawc, na'i wraic, na'i was, na'i vorwyn, na'i ych, na'i asin, na dim ys ydd * eiddaw. (*yddo)

Question.

Beth wyt yn ei ddyscy yn bennaf wrth y gorchmynion hyn?

Atep.

Ydd wyf yn ddyscu dau beth. Vy-dlet tu ac at Dduw, a'm dlyet tu ac at vy-cymydawc.

Question.

Pa beth yw dy ddlet tu ac at Dduw?

Atep.

Vy-dlet tu ac at Dduw yw, credu yntho, ei ofni, a'i garu *a'm oll galon, a'm oll enaid, ac * a'm oll nerth. Y addoli ef. Diolwch yddaw. *Roddi vy oll ymddiriet yntho. *Galw arno. Anrydeddu ei sanctaidd Enw a'i air, a'i wasanathy yn gywir oll ddyddiau ve bywyt. (*om, *dodi ve oll bwys arno)

Question.

Pa beth yw ddlet tu ac at dy gymydawc?

Atep.

Vy-dlet tu ac at vy-cymydawc yw, ei garu mal mysy hunan, a'gwneuthyd i bob dyn, megis i chwenychwn yddaw wneuthy'd v minne. Caru o hanof, anrhydeddy, a'chymorph ve tad, a'm mam. Anrydeddy, ac vfyddhau i'r y Vrenhinnes ai swyddogion. Ymddarostwng i'm oll llywiawdwyr, disciawdwyr, Bugeilieit ysprydol ac*athrawon. Ymddwyn yn o hanof yn *ostyngedic, gan berchi pawb o'm * gwell. Na wnelwyf, 'niwed i neb ar' air, na gweithred. Bot yn gywir ac yn vnion ym pob peth a wnelwyf. Na bo na chas na digasedd yn vy-calon y neb. Cadw o hanof ve-dwylaw rhac chwilenna alladrata, a'chadw ve-tafawd rhac dywedyt celwydd, cabl eiriau, na drug absen. Cadw ve-corph mewn * cymedroldeb, * sobredd, a'diweirdeb. (*meistred, *isel, *goreu, *temper, *pwyllo, *diwydd)

Na chybyddwyf, ac na ddylyfwyf dda na golud neb arall. Eithr dyscy a llafurio yn gywir y geisio enill vy bywyt a' gwneuthyr a ddylwyf ym=pa rywu buchedd bynac y rengo bodd y Duw vy=galw.

Question.

Vy annwyl * plentyn gwybydd hyn yma, nad wyt abl y allu gwneuthyd y pethau hyn o hanot dy vn, na rhodio yn=gorchymynnau Duw, nai wasanaethy ef, eb ei espesol rat ef, yr hwn ys y rait y=ty ddyscu yn wastat ymorawl am danaw trwy ddyfal weddi. Can hyny gad y mi glywed a vedry ddywedyt weddi yr Arglwydd.

*vab, neu verch

Atep.

Eyn Tad yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy enw. Deuet dy deyrnas. Bit dy 'wyllys * yn y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro y ni heddyw eyn bara beunyddiol. A' maddae y ni eyn dledion, megis y maddeuwn ninau i'n dyledwyr. Ac na * thywys ni yn=profedicaeth. Eithyr gwared ni rhac drwc: canys ti biau'r teyrnas, a'r nerth, a'r gogoniant yn oes oesoedd. Amen.

*ar

*arwein

Qwestion.

Pa beth ydd wy=ti yn y erchi ar Dduw yn y weddi hon?

Atep.

Ydd wyf yn erchi ar ve Arglwydd Dduw eyn Tat nefawl, yr hwnn yw rhoddwr pob daioni, ddanfon i * rat arnaf, ac ar yr oll bobyl, mal y gallom i anrhydeddy ef, a'i wasonaethy, ac vfyddhau ydd aw megis y dlyem. Ac ydd wyf yn gweddiaw ar Dduw ddadfon i ni bob peth angenreidiol, yn gystadl in eneidiau ac in cyrph. A' bod yn drugaroc wrthym, a' madde y ni eyn pechodau: A' rrengu bodd iddo eyu cadw a'n amddeffen ym pop pericul, yspryd awl a' chorphorawl: A' chadw o hanaw nyni rhac pob pechod ac anwiredd, a' rhac eyn gelyn ysprydol, a' rhac angau tragywyddawl. A hyn ydd wyf yn ei 'obeithiaw y gwna ef o'i drugaredd ai ddaioni, trwy eyn Arglwydd Iesu Christ. A chan hynny 'ddwyf yn dywedyd. Amen. Poetgwir.

*ras i mi

*Ty

Er cynted y metro y plant ddywedyd yn iaith ei mam, Vannae'r ffydd, gweddi'r Arglwydd, y dec * air Deddyf a' hefyd medryd o hanynt atep i gyfryw ymofynion or Cathechism byr hwn yma, ac y bydd i'r Episcop (ai'r neb a osoto ef) yn ol i veddwl yw oposto hwynt: yna y ducir hwy at yr Episcop gan vn y vo ei dad bedydd neu vam bedydd, mal y bo testi bob plentyn oi * gonfirmation.

*gorchymyn

Betydd Escop y gelwir gynt y gan yr ei andyscedic

A'r Episcop y confirma'n hwy val hyn.

Confirmation.

Yn porth ni ys ydd yn enw yr Arglwydd.
Atep.
Yr hwn a wnaeth nef a' daiar.
Gweniddawc.
Bendigaid yw enw yr Arglwydd.
Atep.
O hyn yd yn oes oesoedd.
Gweniddawc.
Arglwydd gwrando eyn gweddi.
Atep.
A deued eyn llef yd atat.

Gweddiwn.

*anvarwol *ddadeni

Ollalluoc ac * am-marwol Dduw ehwn bu deilliwng genyt * adgenedlu yr ai hyn dy weision trwy ddwfr a'r yspryt glan, ac a roddaist yddynt vaddeuant oi oll bechode: nertha hwy nyni atolygwn yty, Arglwydd, ar yspryt glan y diddanwr, a' pheunydd angwanega ynthynt dy aml ddoniae o rat, yspryt doethineb a' deall, yspryt cygcor a' nerth ysprytol, yspryt gwybyddiaeth a' gwir dduwoldeb, a chyflawna hwynt, Arglwydd, ac yspryt dy sancteidd ofn. Amen.

*wrthoehun

Yna y gosot yr Episcop ei law ar bob plentyn * o'r neullty, gan ddywedyd.

*dyn bach *yti

Amddeffen Arglwydd, y * plentyn hwn a'th rad nefawl, val ybo yddaw barhau * yn eiddot ti byth, a' pheunydd angwanegu yn dy yspryt glan vwy vwy, yn y ddel ef ith deyrnas dragywyddol. Amen.

Yna y dywaid yr Episcop.

Gweddiwn.

OLl-alluawc a' byth fywiol Dduw, yr hwn wyd yn peri i yni ewyllysu, a' gweuthyd yr hyn a wnelom o ddaioni ac ys y gymradwy y gan dy bawredd: ydd ym yn gwneuthyd yn ostyngedic eyn erfynion atat dros y plant hynn, yr ei (yn ol esempl dy ddwywol Apostolion) y * gesodesam ein dwylo arnynt, er i sicrau hwy (gan yr arwydd hwn) bod dy ymgeledd ath radlawn ddaioni ar ei tuedd: bod dy dadol law, ys atolygwn yty, byth * arnynt, bod dy yspryt glan byth y gyd a' hwy, ac velly ei tywys wy yn-gwybodaeth ac vfyddtod dy 'air, modd y gallont yn y diwedd vwyn hau bywyt tragywyddol, trwy eyn Arglwydd Iesu Christ, yr hwn y gyd a thi a'r yspryt glan ys y yn byw ac yn teyrnasu yn vn Dduw, eb dranc na gorphen. Amen.

*dodesam

*drostynt

Yna y bendithia yr Episcop y plant, gan ddywedyt yn y modd hyn.

Bendith yr oll gyboethawc Dduw, y Tad, y Mab, a'r Yspryt glan, a vo arnoch, ac a drigo y gyd a chwi yn dragywydd. Amen.

Bit i Curat pob plwyf, ai ryw vn arall ar a osoto ef, yn ddiesceulys ar y Suliau a'r gwyliau hadner awr o vlaen * Gosper, ar dystec yn yr Eccles, ddyscu ac a ymofyn a chynifer o blant ei blwyf yr ei addanvonwyt ataw, ac y gwasanaetha yr amser, a megis y tybio ef vod yn gymesur, yn ryw barth o'r * Cathechism hwn.

* prydnawn weddi

*Greddoedd

A bid i bod tad a' mam, * a' phob ryw berthyn beri yw plant, ei gwasnathddynion ai prentisieit (rhai ni ddyscesont i Cathechism) ddyfod ir Eccles yr amser gosodedic, ac yn vfyddawl gwrando, a'bot wrth lywodraeth y Curat, yd yr amser y darvo yddynt ddyscu pob peth ysydd yma wedi osot yw ddyscy. A' pha bryd bynac y rydd yr Episcop espesrwydd i ddwyn y plant gar i vron y vn lle cyfaddas yw cōfirmio: Yna Curat pob plwyf, duced neu ddanfoned yn yscrifennedic, enwe yr oll blant o'i blwyf, yr ei wyddant ddywedyd bannae y ffydd, gweddi yr Arglwydd, ar dec air deddf, a' hefyd pa sawl vn o hanynt a vedrant ateb ir Questione eraill a gynwysir yn y Cathechism hwn.

*maister, a meistres

Ac na dderbynier neb i'r Commun bendigedic, yd pan vetro ddywedyd y Cathechism, a' bod wedi ei * confirmo.

* sef gwedy y cahel betydd Escop yn ol y termyn cymmesur

Y ffurf solempnization, neu drefnit Priodas.

Yn gyntaf rait yw gosyn y cerennydd ar dri Sul gohanrhedawl ne wilie, pryd gwasanaeth, ar' oystec yn gwydd y bobl, yn ol yr arfer ddesodawl.

Ac a's y rai a dderperynt gael ei priodi, byddant yn trigaw mewn amrasael blwyfe, rhaid gosyn * cerennydd yn y ddau-blwyf, ac na bo ir Curat or naill plwyf, ei priodi hwy, nes cahel * certificat ddarbot gosyn ei cerennydd dair gwaith gan y Curat or plwyf arall. Y dydd golodedic y vod vrddas y briodas, deuet yr ai a brioder i gorphyr Eccles, ai cereint ai cymydogion: ac yno y dywaid yr Offeiriat val hyn.

Y Caredigion bobyl, ydd ym wedi'r ymgynnull yma yn-golwc Duw, ac yn wyneb ei gynnulleidfa ef, y gyssylltu y ddeuddyn hyn ynghyd * yn glan priodas, yr hon ys y stat * barchedic, wedi'r ordeiniaw gan Dduw ym-pyradwys yn amser * diar-goeddab dyn, gan arwyddocau y nyni y dirgel undeb ys yd rhwng Christ a'i Eccles: yr hon wynfydedic stat a addurnawdd ac a brydferthawdd Christ ai gynnyrcholdeb y hun ar gwyrthie cyntaf a wnaeth yn-Cana Galilea. A phriodas hefyt a ddywait sanct Paul i bod yn anrhydeddus ymplith * oll ddynion, ac am hynny ni ddylei nep ei chymeryd arno yn ddiamynedd, o yscafnder medwl, nei nwyfiant, er mwyn digoni dysyfiad a' chwantau cnawdol, mal anifeiliaid yscryblaidd yr ai ni roddet reswm yddynt: eithr bod cymeryd priodas yn barchedic, gan bwyll yn sobr, ac ofn Duw, gan ddyledus * synniaw er mwyn pa achosion ir ordeiniwyd priodas: Un achos oedd, er enill plant, yw meithrin yn ofn yr Arglwydd, a moliant Duw. Yn ail, yr ordeiniwyd yn ymwared yn erbyn pechot, ac y ymoglyd rhac godineb, megis ac i bo ir cyfryw 'rai * nyd oes yddyn roddiat y ymgynnal allu priodi, ai cadw y hunain yn ddihalogion aelodau corph Christ. Y trydydd, er cydgymdeithas ai gylidd, cymmorth, a diddanwch a ddlyei yn aill gael gan y llall, yn gystadl mewn hawddfyd ac adfyd, ir hon stat ymaer ddau-ddyn hyn wedy dyfod y * ymgyssylltu. Erwydd pa am o gwyr neb un achos cyfion, mal na ellir yn gyfraithlawn y cyssylltu hwy yn cyt, dyweded yr awrhon, neu na dyweto byth rhac llaw.

*vrdd, vroddas, gweinidogeth

*en gyvestegion

*espesrwydd

*mewn

*anrydedous

*gwirian nep

*vrddasa wyt

*pop ryw

*ystyrieo

*ny chaw ant

*ymgydic

A' chan grybwyll hefyt wrth yr ai a briodet, dyweded ef.

Y Ddwy vi yn erchi ac yn gorchymyn ychwi (mal y bo ichwi atep ddydd y barn pan *gyhoydder dirgelion pob calon) ad yw ir vn o hanochwi wybod vn*anach mal na ddlech yn gyfreithlawn vyned ynghyd ym priodas,*gyffessu o hanoch yn y mann. Canys gwybyddwch yn dda, am y nifer a*gyssylltir yn amgen nac y myn gair Duw, ny's cyssylltir wy gan Dduw, ac nyd yw ei priodas yn gyfreithlawn.

*ddiguddier ddynoether
*rhwystr
*gyfaddef
*gydir

Ac ar ddydd y briodas a bydd y neb ddywedyd bot vn *anach megis na ddlent gahel ei cyssylltu ym priodas, wrth gyfraith Dduw, a' chyfraith y deyrnas hon, ac ad a yn rwyma, a' meichie digonawl y gyd ac ef i'r partie': ai ynte' rhoddi *gwarthol, am gwbiwl a dal cymeint a chollet yr ai oedd yw priodi, i brofi ei ddeadl: yna y bydd rait oedi dydd y briodas yd yr amser y treir y gwirionedd. Ac ani honnir vn anach, yna y dywed y Curat wrth y gwr.

*rhwystr
*cydo mewn
*Causion

C *A vynni dy y verch hon yn wraic briawd y ty, y byw ynghyd, yn ol ordinat Duw, yn-glan radd priodas? A gery di y hi, i diddanu, hi pherchi ai chadw yn glaf ac yn iach? A' gwrthot pob vn arall, ath gadw dy hun yn vnic iddy hi, tra byddoch byw ych deuedd?

*Enwer y gwr yma

Y Map a atep.

Gwnaf.

Yna y dywaid yr Offeiriat wrth Verch.

C *A vynni di y *mab hwn yn wr priawd y ty, y byw ynghyd ynol ordinat Duw, yn-glan stat priodas a vfyddhei di yddo, a' ei wasanaethy, ei garu, ei *berchi, a'i gadw, yn glaf, ac yn iach, a' chan wrthod pawb arall, dy gadw dy hun yn vnic yddaw ef, cyhyd ac y byddoch byw ich deuoedd?

*Enwer y verch
*gwr
*anrydedu

Y Verch a atep.

Gwnaf.

Yna y dywaid y Gwenidawc.

Pwy ys yddyu rhoddi y Verch hon yw phriodi *ir mab hwn?

*ar

A'r Gwenidoc can dderbyn y y Verch y ar law ei thad neu i cheraint, a bair ir Mab gymeryd y Verch erbyn i llaw ddeau, ac velly bot y bob vn *ymgredy ai gylidd. A' bot ir Mab ddywedyd yn gyntaf.

*ymffyddio

Ydd wyfi E. ith gymeryd ti E. yn wraic briot y-my, y gadw a' *chynnal or dydd hwn allan, er gwell, er gwaeth, er cyvoethogach, er tlodach, yn glaf ac yn iach, ith garu ac ith vawrhau, yd pan in gohano angau, yn ol glan ordinant Duw, ac ar hyny y ddwyf yn rhoddi y ty vy cred.

*chytal

Ac yno y datodant ei dwylaw, ar Verch a gymer drachefn y Mab erbyn i llaw ddeau, gan ddywedyd.

Ydd wydbi E. yn dy gymeryt ti E. yn wr priot y-my, y gadw a' chynnal, o'r dydd heddiw allan, ir gwell, er gwaeth, er cyvoethogach, er tylodach, yn glaf ac yn iach, ith garu, ith vawrhau, ac y vfyddhau y-ty, yd pan i'n gohano angau, yn ol glan ordinat Duw, ac ar hynny y roddaf yty vy-cred.

Yna trachefyn y gollyngan ei dwylaw yn rrydd, ac a ddyry y Mab Vodrwy i'r Verch, gan ei dodi ar y llyfr, y gyd 'ar ddlyet di fodol ir Offeiriat a'r Scclaic. Ar Offeiriat a gymer y Vodrwy ac ai dyry ir Mab, yw gosot ac y pedweryd bys y llaw asw y verch. A'r Mab, wrth addysc yr Offeiriat, a ddywaid.

A'r Vodrwy hon ith priodaf, a'm corph ith *anrhydeddaf, ac am golud bydol ith *gynyscaeddaf. Yn enw y Tad, a'r Yspryt glan. Amen.

*parchaf
*waddolaf

Yna y Mab yn gadu y vodrwy ar y pedweryd bys o'r llaw asw ir *verch, y dywaid y Gwenidawc.

*Wraic

Gweddiwn.

O Dragwyddawl Dduw, creawdyr a' cheidwad pob rryw ddyn, rhoddiawdr pob rhat yspryttawl, awdur y bywyd a bery byth: Anfon dy vendith ar dy wasanaeth ddynion hyn: y mab hwn ar verch hon, yr ei'ddym yn eu bendithio yn dy enw, val ac y bu y Isaac a' Rebecca byw yn ffyddlawn ynghyt, velly gallu o'r dynion hyn gyflawni a' chadw yr eddunet a'r *ambot a wnaed

rhyngthynt

rhyngthyn t. am yr hyn y mae rhoddiat a' derbyniat y Vodrwy hon yn * arwydd ac yn wystyl, a' gallu byth o hanynt aros ynghyd mewn perffaith gariad a thangnefyf, a' byw yn ol dy Ddeddfeu, trwy Iesu Chryst eyn Arglwydd, Amen.

*argoel

Yna y * cyssyll:a yr Offeiriat ei dwylaw ddeau ynghyd, ac y dywaid.

*cydia

Yr ai a * gyssylltodd Duw ynghyd, na 'wahaned dyn.

*gydsoedd

Yna y dywaid y Gwenidoc wrth y bobyl.

YN gymmaint a darfot i E. ac E. gydsyniaw mewn * glan briodas, a' thestiolaethu hyn y garbron Duw a'r gynnulleidfa hon, ac ar hynny darfod yddynt ymgredy ac ymwystlo bob vn yw gylydd, a' declario hynny gan roddi a'derbyn Modrwy, a'chyssylltu dwylaw: ydd wyf yn espesu y bod hwy yn wr ac yn wraic ynghyd: Yn enw y Tad, a'r Map, ar Yspryt glan. Amen.

*sanctaidd

Ar Gwenidawr ai bendithia ar vendith hon angwanec.

DUw Tad, Duw Vab, Duw Yspryt glan, a'ch bendithio, ach catwo, ac ach cymorthio, edrychid yr Arglwydd yn drugaroc ac yn ymgleddus arnoch, ac vell y ych cyflawni ac ysprydaul vendith a' rat, modd y galloch vyw ynghyd yn y * buchedd hon, yd pan vo ichwi yn y byd a ddaw allu meddiannu bywyt tragwyddawl, Amen.

*bywyt

Yno y Gwenidogion neu'r Yscolheigion gan vynet i vwrdd yr Arglwydd, a ddywedant neu a ganant y psalm hon ys y yn canlyn.

Psalm. cxxviii. Beati omnes.

GWyn ei vyd pop vn a ofna yr Arglwydd, ac a rodia yn ei ffyrdd ef.

Pan vwytei lafur dy ddwylaw, gwyn dy vyd, ac ys da vydd y ty.

Dy wraic [vydd] val gwinwydden ffrwythlawn ar ystlysae dy duy, [ath] blant val *plannigion yr * ole-wydd amgylch dy * vort.

* Wele, ys val hyn y bendithir y dyn, y ofna yr Arglwydd.

*spryz *bwrdd *Synna

*meddiant
*Sef dy wyrion

Yr Arglwydd o o Sion ath vendithia a thi a wely * dda eoni Caerusalem oll ddyddiau dy einioes.

A' thi weli *blant dy blant, [a'] thangneddyf ar Israel.

Gogoniant ir Tad, ac ir Map, ac ir. &c.

Megis ydd oedd yn y dechre. &c.

Neu yntae y Psalm yma Deus misereatur.

Psa. lxvii.

DUw a drugarhao wrthym, ac an bendithio, a' thywynet i wyneb ein plith [a' thrugarhaed wrthym. Sela.

Mal yr adwaenant dy ffordd ar y ddaiar, ath iechydwriaeth ym-plith yr oll genedloedd.

*Clodforet

* Molent dydi y bobloedd, Dduw, molent dydi yr oll bobloedd.

Bit y bobloedd lawen a' hyfryd: cans bernyy bobloedd yn gyfiawn, ac a lywodraethi y cenedloedd ar y ddaiar. Selah.

Molent dydi'r bobloedd, Dduw, molent dydi yr oll bobloedd.

[Yna] y dyry y ddaiar hi ffrwyth, ac i'n bendithia Duw, [sef] eyn Duw ni.

*a'i hofnant ef

Duw a'n bendithia, ac oll derfynau y ddaiar a *ofnant rhacddaw.

Gogoniant ir tad ac ir mab ac ir yspryt glan.

Megis ydd oedd yn y dechrau, y mae yr awrhon a' phop amser ac yn oes oesoedd. Amen.

Gweddi gorphen y Psalm, a'r mab a'r verch yn gostwng gar bron bwrdd yr Arglwydd, a'r Offeiriat yn sefyll wrth y bwrdd, a' chan ymchwelyt ei wyneb atynt wy, y dywaid.

Arglwydd trugara wrthym.

Atep.

Christ trugarha wrthym.

Gweddiawc.

Arglwydd trugarha wrthym.

Eyn tad yr hwn wyt yn y nefoedd. &c.

*arwein

Ac na * thywys ni ym-profedigaeth.

Atep.

Eithr gwared ni rhac drwc. Amen.

Gweddiawc.

Arglwydd cadw dy wasanaethwr, ath wasanaeth wraic.

Atep.

Yr ai ys ydd yn ymddiret ynot.

Gwenidawc.

Arglwydd anfon yddynt gymorth oth gysegrfa. *sancteiddle

Atep.

Ac amddeffen hwy yn Dragywydd.

Gwenidawc.

Bydd [di] yddynt yn dwr cedernit.

Atep.

* Oddiwrth wyneb ei gelynion. *Rac

Gwenidawc.

Arglwydd gwrandaw eyn gweddi.

Atep.

A' deued eyn llef yd atat.

Gwenidawc.

Duw Abraham, Duw Isaac, Duw Iacob, bendithia dy wasanaethddynion hyn, a haua had buchedd tragwyddawl yn y i meddyliau, megis pa beth bynnac yn dy'air cyssecredic yn buddiol a dyscant, yddynt allu gyflawni, hynny yngweithredo. Edrych arnynt, Arglwydd, yn drugaroc, or nefoedd, a' bendithia'nwhy. Ac mal yd anfonaist dy vendith ar Abraham a Sara y'w mawr diddanwch hwy, velly bid gwiw genyt anfon dy vendith ar dy wasanaeth ddynion hyn, modd y bo yddynt (yn vfyddion ith ewyllys, ac yn bod bob amser dan dy nawdd) allu aros yn dy * serch yd diwedd ei bywyd, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen. *gariat

Y weddi hon a vaddeuir pan vo'r verch dros oedran planta.

O Drugaroc Arglwydd a' nefawl dad, trwy radlawn ddawn yr hwn ydd amylha hiliogaeth dyn: Atolygwn y-ty cymorth ath vendith y ddau ddyn hyn, mal i gallont vod yn ffrwythlon y hilio plant, a' hefyd cydfod a' byw mewn cariad dwywol, * a' syberwyd yn y welant blant i plant, yd y drydedd a'r bedwaredd genedlaeth, ith voliant, ath anrhydedd, [di] trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen. *ac honestrwydd

DUw, yr hwn drwy alluawc nerth a wnaethost bob peth o ddiddim [ddebnydd], yr hwn hefyd wedi gesot pethe eraill mewn trefn, a ordeiniaist val [allan] o ddyn (a greawyd ar dy lun ath ddelw dy vn) gassael o wraic i dechreuad, a' chan y cyssylltu hwy ynghyd, * yr arwyddoceist na byddai byth gyfraithlon gohanu yr ai, trwy briodas a wnelyt ti yn vn. A Dduw, yr hwn a gyssegreist ystat priodas i gyfryw ragorawl ddirgeledigaeth, megis ac yr arwyddoceir, ac y coffeir * ynthei y briodas ysprytawl a'r vndeb rhwng Christ a'i Eccles. Edrych yn drugaroc at yr ai hyn dy wasanaeth-ddynion, mal y gallo y gwr hwn garu ei wraig, yn ol dy air, (megis i carawdd Christ ei * briawd yr Eccles, yr hwn ai rhoesi hunan drostei, gan i charu ai mawrhau mal i gnawd i hunan) a' hefyd bot y wraig hon yn garuaidd ac yn serchog yw gwr megis Rachel, yn * ddisemyl megis Rebecca, yn ffyddlawn ac yn vfydd megis Sara, ac ympob heddwch * Sobrwydd, a' thangneddyf, hi bod yn canlyn cyfryw sanctaidd a dwywol vodrabedd. Arglwydd bendithia hwy ill dau, a'chaniata yddynt etifeddy dy deyrnas dragywyddawl, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

*ddangoseist
*wrthei
*ddoeth
tymorei ddrwydd

Yna y dywaid yr Offeiriat.

OLl gyuoethawc Dduw, yr hwn yn y dechreuad a greawdd eyn rhieni Adda ac Eua, ac ai cyssegrawdd ac ai cyssylltawdd ynghyd ym-priodas: a dywallido arnoch' olud i rad ef, ach * cyssegro, ac ach bendithio, modd y galloch i voddhau ef yn-corph ac enaid, a' bydw ynghyd mewn dwywol serch, yd diwedd ych oes. Amen.

*sancteiddio glanhao

Yna y dechreuir y Communiun, a' gwedy yr Euangel y dywedir Pregaeth yn yr hon yn ordeniol (pob gwaith ac y bo priodas) swydd gwr a gwraic gwedy eu priodi, a ddatcenir ynol yr yscruthyr lan. Acu any bydd Pregaeth darllenet y Gwenidawc y tracthawd hwn isod.

CHwychwi * oll yr ei a brioded, ne ysy yn ddarpar cymeryd glan ystat priodas arnoch, gwrandewch pa beth a ddywaid yr scruthur lan, o blegid dlet gwyr yw gwragedd a' gwragedd yw gwyr.

*bawp

Sanct Paul yn ei Epistol at yr Ephesieit yn y

pemped

pempet pennot, ys y pyn rhoddi y gorchymyn hwn i bob ryw wr-
priod, sef yn y geiriae hyn.

Chwychwi wyr cerwch ych gwragedd, megis'y carawdd Christ i Eccles ac y rhoddes i vn drosti, er i * a chyssegry, gan i* charthy yn y ffynnon ddwfr trwy y gair, mal i galley i gwneuthyd yddaw y vn yn gynnulleidfa ogonedus eb arnei na* magyl na* rrych, neu ddim cyfrywreithr i bod yn lan ac yn* ddiargyoedd. Ac y mae'r gwyr yn rwymedic i garu i gwragedd mal i cyrph ei hunnain.* Pwy bynac a garo i wraic, ei car y vn. Can na chassaodd neb erioed i gnawd i hun, eithr i vagu ai* vaethu megis y [gwna] yr Arglwydd am y gynnulleidfa: can ys aelode y gorph ef ytym, a'ei gnawd, ai escyrn* Erwydd pa achos y gad dyn dad a mam, ac y* cyssylltir ai wraig, ac wy ill dau byddant vn cnawd. Y dirgelwch hyn syd vawr: eithr am Christ ac am y gynnllidfa ydd wyf yn* cymwyll. Erwydd paam cared pawb o hanoch ei wraic megis y vnan.

*sancteiddio *glanhau *mann. *crychi, plyc *ddinagl *yr hwn *O bleit, er mwyn hyn. *gludir wrth.

Ac eisiues yr vnryw Sanct Paul (yn yscribennu at y Colossieit) a bwylla val hyn wrth bob gwr gwreigioc. Y gwyr cerwch eych gwragedd ac na boddwch chwer wrthynt.

Collo.iiii

Gwrandewch hefyd pa dywaid Petr Apostol Christ, yr hwnoyd yn wr gwregioc, ys ef wrth y gwyr gwreigioc. Y gwyr trigwch gydach gwragedd yn ol gwybodaeth, gan berchi y wraig megis llestr gwanach, a'megis cydytikeddion rad y bywyd, val na* rwystrer eych gweddiau.

Petr.iii.

Yd hyn y clywsoch am* ddlyed gwr tu ac at y wraic. Yr awrhon yr vn ffynyt y gwragedd gwrandewch ych dlyed chwithe i'ch gwyr, erwydd y mae yn eglur wedi'r ddatcan yn y scrythur lan.

*ran

SAnct Paul (yn yr vnryw Epistol at yr Ephesieit) ach dysc val hyn. Y gwragedd byddwch *ddarostyngedic i'ch gwyr priot, mal i'r Arglwydd: can ys y gwr sydd benn ar y wraic, megis y mae Christ yn benn [ar] yr Eccles: ac efe yw iachawdyr yr oll gorph. Wrth hynny, megis y mae yr Eccles*sef y gynnulleidfa, yn ddarostyngedic i Christ: velly yr vn modd ymddarostynged y gwragedd yw gwyr ym pob peth. A'thrachefn y dywayd, Parchet y wraic hi gwr. Ac (yn ei epistol at y Colosieit) y mae sanct Paul yn rhoddi ywch sy wers ber hon, Y gwragedd ymostyngwch i'ch gwyr priot, megis y mae yn

Ephe.v. *hupddlō *neu'r Col.iii.

weddus yn yr Arglwydd.

Sanct Petr ys ydd hefyt ich dyscu yn wir ddywiol, can ddywedyd val hyn, Ymostynget y'gwragedd y'w gwyr priod, megis as bydd neb eb vfyddhau ir gair, allel i enill eb y gair, drwy ymwrdiad i gwraged wrth yddyn weled ych diweir ymddygiad yn gyssylldic ac ofn. Ac na vid eych* trwsiat odiallan wedi'r osot [megis] briger plethedic gydac arbodiat aur, ai yn gwiscoed hoywaith: eithr bod y dyn cuddiedic y's id yn y golon, yn ddilwgwr, a'bod yr yspryt yn *wat ac yn heddychol, yr hyn ys ydd beth * ardderchawc yn-golwc Duw. Canys yn y modd hynny (yn y cynbyt) yr ymdrwssiai y gwragedd sanctese ar oeddynt yn ymddirieit i Dduw, can vod yr ddarostyngedic y orchymyn ei gwyr priot: megis yn vfeddhaodd Sara i Abraham, can y olw ef yn Arglwydd, ir hon ich gwnaeth pwyd yn verched tra voch yn gwneuthur daioni, *a'chydna bo arnoch ddim ofn.

Petr.iii.
*addurn
*gwallt
*llednais
*gwerthvawr
*sef eb na dir na

Y dynion newydd* weddoc (y dydd ei priodet) rait yddynt gymryd y ryd y Commun.

Y drefn am visitation y claf,

Yr Offeiriat yn myned y mewn i dy y Claf, a ddywaid.

Tangneddyf vo yn y ty hwn, ac i bawb y sydd yn trigiaw yntho.

Pan ddel ef wydd yn-gwydd a'r claf, ef ddywaid gan estwng y lawr ar i liniau.

NA chofia Arglwydd, eyn enwiredd, nac enwiredd eyn rhieni. Arbed nym Arglwydd daonus, arbed dy bobyl yr ai'n a brynaist ath werth fawr waed, ac na lidia wrthym yn dragywydd.

Arglwydd trugara wrthym.
Christ trugara wrthym.
Arglwydd trugara wrthym.
Eyn Tad yr hwyt yn y nefoedd. &c,
Ac* na thywys ni ym-provedigaeth.

Atep

Atep.

Eithyr gwared ni rhac drwc. Amen.

Gwenidawc.

Arglwydd *iacha dy was.

Atep.

Yr hwn ys ydd yn ymddiriet ynot.

Gwenidoc.

Anfon yddo borth o'th *sancteiddfa.

Atep.

A' byth yn nerthol amddeffen ef.

Gwenidawc.

Na ad i'r gelyn gael y llaw uchaf arnaw.

Atep.

Nac i'r enwir nessau yw ddrugu,

Gwnedawc.

Bydd iddaw Arglwydd, yn dwr cadarn.

Atep.

Rhac wyneb ei elyn.

Gwenidawc.

Arglwydd gwrando eyn gweddiau

Atep.

A, *del eyn llef yd at y ti

Gwenidawc

Arglwydd edrych i lawr o'r nefoedd, golyga, ymwel, ac ysmwytha ar dy was* hun. Edrych arnaw g golwc dy drugaredd, dyro iddaw gonfforth a'diogel ymddiried ynot, amddeffen ef rhac pericul y gelyn, a'chadw ef mewn tangneddyf dragywydawl a diogelrwydd, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

Arglyw ni oll gyfoethawc a'thrugarocaf Dduw ac iachawdyr, esten dy arferedic ddaioni y hwn dy wasanaethwr, ys ydd obidus gan ddolur, ymwel ac ef Arglwydd, megis ydd ymweleist a* mam gwraic Petr [ac] a gwas y captayn. Velly ym wel a'dyro ir* claf hwn i iechyt gynefin (ad yw dy ewyllys) neu ddyro yddaw* rat i gymryd velly dy ymweliad, y uy bo iddo yn ol diwedddu y buchedd* boenedic hon, allu o hanaw drigio gyd a thi ym buchedd tragyddawl. Amen,

*ymswared, cadw

*rhoz ei o glyn,

*gyssegrfa

*porth

*dawet

*yma

*oulous.

Yna cynghoredd y Gwreinidawc y Claf, o'r ffurf hyn, neu'r cyfryw,

Y R annwyl garedic, gwybydd hyn, mae'r oll gyvoethawc Dduw ys ydd Arglwydd ar bywyd ac angau, ac ar bob peth a berthyn yddynt, megis, ieuntit, nerth, iechyt, *oedran, gwendid, a'haint. Erwydd pa bleit beth bynac ydiw dy *clefyt gwybydd yn ddilys mae ymweliat Duw ydiw. Ac am ba ryw achos bynac yd anfonwyt y *clefyt hwn arnat, ai ir prawf ar dy ddyoddef er esempl y eraill, ac er caffael dy ffydd yn-dydd yr Arglwydd yn gammoledic, yn barchedic, ac yn anrhydeddus, a'r anwanec ogoniant a'didranc ddedwyddyt, neu ddanfon y clefyt hwn y gospi ynot y peth bynnac ys ydd yn anfoddhau golwc eyn tad nefol: Gwybydd yn ddiamau, as tydi a vyddy wir edifeiriol am dy bechodau, a'chymryddy glefyd yn oddefgar, can ymddiriet yn trugaredd Dduw er mwyn ei annwyl vab Jesu Christ, a'rhoddy yddaw ostyngedic ddiolwch am i dadawl ymweliad, gan ymddarymostwng yn ollawl yw ewyllys ef, yr ymchwyl ith budd, ac ith gymorth rhagot ir vnion ffordd, yr hon a dywys y vuchedd dragywyddawl.

*henaint

*ddolur,

haint

*yr am hwynt

A's y dyn ymweledic vydd yn drymglaf, yno y dychon y Curat orphen ei gygcor yn y van hon.

A Hynny cymer yn grogsawys gospedigaeth yr Arglwydd. Can ys y neb a garo yr Arglwydd a gospa: Ac (mal y dywait Sanct Paul) ef a *wialenna bob mab ar a dderbynio. A a's tydi a'oddefi gospedicaeth, y mae ef yn *darbot o hanot val oi blant i hun. Pa vap ys ydd ar ny chospir gan y tat: A's ty yn vyddy y dan gospedigaeth (or hyn mae'r oll wir blant yn gyfranogion) yna ydd wyt yn *bab gwrthodedic, ac nid yn *vn o'r gwir blant. Erwydd paam, *a nyni wrth ein cospi yn buyddhau yn barchedic in tadau cnawdol: an'd vfyddhaw ni yr owrhon yn buyddach o lawer yn tad ysprytawl, ac velly bywn. Ac wyntwy dros echydic ddyddiau in cospi wrth eu* dymp pwy i hunnain, eithr ef ys ydd in cospi er budd a llesad i nyni, ys ef yw hynny er mwyn yddo eyn gwneuthyr yn gyfranogion oi santeiddrwydd. Y geiriau hyn, garedic vrawd yw geiriau Duw

*gur, ffusta, ffrywyllia

*bastard

*wir vap

*can

ac yn scrifennedic yn yr scrthur lan ir confforddo ac addysc y ni, val y gallom yn oddefgar ac yn ddolchgar , ddwyn cospedigaeth eyn tad* or nef, ba bryd bynnac drwy bodd yn y byd ar wrthwynep yr ewyllysia y radlawn ddaioni ef ymweled a ni. Ac ni ddyly bod* conffort mwy gan Christnogion na chael ei gwneuthyd yn gyffelip i Christ gan ddioddef yn vfyddgar , gwrthwyneb, trallot a'* chlefydae . Can ys ef i hun nid aeth y mewn i'r llawenydd, nes yn gyntaf iddo, ddyoddef poen, nid aeth ef y mywn yw ogoniant nes dyoddef angau ar bren croc. Velly yn wir yr vnion ffordd y ni* ir gorfoledd tragywyddawl, ytiw, cyd ddyoddef yma a Christ, a'n drws y vyned y mewn y bywyd tragywyddawl, ytiw, marw yn llawen y gyd a Christ, mal y gallom gyfodi drachefn o angau a'thrigiaw gyd ac ef ymbywyt tragywyddawl. Yr owrhon can hynny a's cymery dy glefyt ac yntef yn gystal a hyn ar dy les, yn'oddefgar, ydd wy vi yn eiriol arnat yn enw Duw, goffau* y profess a wnaethost y Dduw yn dy vedydd. Ac er ...ydd yn ol y vuchedd honn bot yn* ddit gwnethyr cyfri i'r barnwr cyfiawn, gan ba vn y bernir pob dyn, eb* pleidio: ydd wyf yn erchi yty* ymchwilio dy hun, a'th* gyffwr'tu ac at Dduw a dyn, yd pan vo yty drwy dy gyhuddaw ath barnu dy hunan am dy veiau, allu cael trugaredd ar law eyn Tad or nef er mwyn Christ, ac nid bod yn gyhuddedic, ac yn barnedic yn amser y ddicllon barn ofnedic. Ac am hyny yr a droddaf ar vyr eiriau* vanneu eyn ffydd, modd y gellych wybod a wyt yn credu mal y* dyly Christian, ai nad wyt.

*nefol
*diddanwch, cysur
delwyfe,
*oluriau, heintiae
*llawenydd.
*bynceu
*dir. per

Yna yr adrodd y Gwenidawc. Vanneu'r ffydd, gan ddywedyd val hynn.

A wyt ti yn credu yn Duw dat oll gyvoethawc?

Ac velly rhac llaw mal yn y Vedydd.

Yna ymofyn o'r Offeiriat neu'r Curat, ac ef a ytiw ef mewn cariad perffaith a'r oll byd: can eiriawl arnaw vadden o eigion ei galon i bob dyn a wnaeth yn ei erbyn: ac a's ef a wnaeth yn erbyn eraill, gofyn o honaw vaddeuant yddynt. A'lle gwnaeth ef gam neu drawster a neb, gwneuthyd o hanaw iawn yn orau* dim ac allo . Ac o ddlethyr yddaw ym-blaenllaw wneythyr llywodraeth am ei dda gwnaed yna ei ewyllys. Ac y mae yn angenrheidiol rhybyddio dynion yn vynych am wneythyd trefn ar i da byd ai tiroedd, tra vont yn iechyd. A' hefyt dangos o hanaw am i ddlet pa vaint sydd arno, a

*byth.

vha

pha vaint ys ydd o ddlet iddo, ec mwyn rhyddhau i gydwybot, a* he ddmch yw executorion,

Y geiriau hynn yr ei a ddywetpwyt vcho, ellir ei cymmwyll cyn dechre o'r Gwenidawc ei weddi, megis ac i gwyl ef achos.

Rait ir Gwenidawc nad *ebrbygo ac na vaddepo *eiriol ar y claf, a hynny yn gwbl ddifriol, ar ydd ddangos haelioni ir tlodion.

*neillduol

Bod yma hefyd i'r dyn clwyfus wneuthyr cyffes *espesawl, a's ef a glyw i gydwybod mewn ythrybwl gan debnydd o bwys. Yn ol y gyffes hono, y gellwng yr Offeiriat ef y nol y wedd hon.

EYn Arglwydd Iesu Christ, yr hwn y adawodd veddiant yw Eccles, y ellwng pob pechadur a vogwir edifeiriol ac yn credu ynddo ef, oi vawr drugaredd a vaddeuo dy gamweddau: a'thrwy y awdurdot ef a ganiatawyd y mi, ith ellyngaf oth oll bechodau, yn enw y tad, a'r mab, a'r yspryt glan. Amen.

Ac yno yr Offeiriat a ddywaid y Collect yma isod,

Gweddiwn.

*yn ei cofo
*hwn. yrvn

O Drugaroccaf Dduw, yr hwn yn ol lliosowgrwydd dy drugaredde, wyt velly yn dileu pechodau yr ai ysydd yn wyr ediferriol, mal nad wyt *yw coffa mwy: agor lygat dy drugaredd ar dy wasnaethwr *yma, yr hwn o wir ddifri ysydd yn damunaw gellyn dawt a'maddeuaint. Adnewydda yntho, garedicaf dad, beth bynac a lescawyd trwy ddichell a malais y *cythrael, neu drwy i gnawdawl ewyllys y hun ai wendit: cadw di a'chynal yr aelawd clwyfus hwn o bewn undeb dy Eccles. *ystyria wrth ei wir ediferwch, *derbyn ei ddeigrau *gostega ei ddolur, sef modd i gwelech di bod yn orau ar i les. Ac yn gymeint ai bod ef yn rhoddi cwbwl oi ymddiried yn vnic yn dy drugaredd, na *liwia y ddaw ei bechodau o'r blaen, eithr cymer ef ith noddet, trwy ryglyddion dy garedicaf vab Iesu Christ. Amen.

*brysur
*diavol
*synnia ar

Yna y dyvvaid Gwenddwc y Psalm hon.

YN y ti, Arglwydd, yr ymddirie dais, na'm gwradwydder yn dragywydd. Achub a gwared vi yn dy gyfiawnder: * gogwydda dy glust atta, a'chadw vi.

Bydd y-my yn* graic cadarn, val y wallwyf gyrchy yddi yn wastad: gorchymynnaist vyngbadw: can ys ti yw vy* maendy a'm castell.

Gwared vi vy Duw, o law yr enwir, o law yr anduwiol a'r [dyn]* trawsr.

Can ys ti yw vegobaith, Arglwydd Dduw: [ys] vegobaith o'm ieuntit.

Wrthyt ti im cynhaliwyd* o'r bru: ty di am cymerth allan o* emyscaroed vy mam: vymoliant vydd yn oystat* o hanot.

Mi euthym val angenvil i lawer: eithr ti yw vy* cadarn ymddiriet.

Cyflawner vy genau ath voliant, a'[phop dydd oth'ogoniant.

Na vwrw vi ymaith yn amser henaint: na ad vyvi pan yw vy nerth im pally.

Can ys vy-gelynion a ddywedant* am danaf, a'r ai a vwriadant [ddrwc] im eenaid, a ymgynghorant ynghyt.

Gan ddywedyt, Duw ei gadawdd ef: erlidiwch a'deliwch ef, can nad oes neb [ai] gwaredo.

Duw nac ymbella o ddiwrthyf: ve Duw* brysia i'm cymporth.

Gwradwydder a'divancoller yr ai'syn erbyn vy enaid: toer a gwarth ac a gwradwydd yr ei a geisiant ddrwc y my.

A mi ddysgwilliaf yn wastad, ac ath volaf vwy vwy byth.

Vy-genau a venaic beunydd dy gyfiawnder, [ath] iechydwrieth can na wnn [ei]* rivedi.

Af rhagof yn nerth yr Arglwydd Dduw, ac a goffaf am dy gyfiawndes [ys] am* y taudi yn vnic.

Duw dysceist vi o'm ieuntit yd y pryd hyn: [am hynny] y menagaf dy ryfeddodau.

Ac ys hyd penaint a'phenllwydedd, a Dduw na ad vi, yn y venagwyf dy* vraich ir* genedleth [hon] ath allu ir oll rei a ddelont.

Psal. lxxi.

*gestwng plyc.

*vaendwy

*vyngbraic

*cranlon

*groth

*a danat

*im erbyn

*nibeiri

*yr eiddot

Ath

Ath gyfiawnder, Dduw, [a dderchafaf] yn uchel :: cans gwnaethost bethau mawrion, Duw pwy'sy debic y-ty?

Yr hwn a ddangosaist y my drallodau *lawer a'* drugion, [eithyr] ti ymchweli ac am bywhei vi, ac a ddaui drachefn, ac am cymery i vyny o eigion y ddaiar.

Ti amplhei vy mawredd, ac ymchwely im diddanu.

Cann hynny ith volaf [am] dy wirionedd, Dduw, ar gerdd danneu: canaf y-ty ar y delyn, [tydi] Sanct yr Israel.

Hyfryd vydd gan vy-gwefusau pan ganwyf y-ty, a'm enaid yr hwn a *waredaist.

Vy-tafod hefyd a'madrodd *oth gyfiawnder beunydd : canys gwradwyddir a'chywylyddir, yr ai a geisiant *drwc y-my.

Gogoniant i'r Tad, ac ir Mab, a'r Yspryt glan.

Megis y ddoedd yn y dechrau, y mae yr awrhon ac yn dragywydd. Amen.

*mawrion
*gyffurfnabel
*am dy
*v ynrtwc

Gan ddywedyd hyn angwaner.

I *Achawdur y byd, * iacha ni, yr hwn *drwy dy* groc ath werthfawr waed a'n pryneist, cymorthni [ys] atolygwn yty, a Dduw trugarawc.

*cadlw
*gan
*groes

Yna y dywaid y Gwenidawc.

Y Roll-alluawc Arglwydd, dyr hwn yw y twr cadarnaf i bawb a raddant ei ymddiriet yn thaw, y ba vn ymae pob peth, yn y nef, ar y ddaiar, ac y dan y ddaiar yn *gostwng ac yn vfyddhau, a vo yr awrhon a'phob amser dy amddeffen, ac a wnel y-ty wybod a'deall nad oes vn enw y dã y nef wedi y rodi dynion, ympa vn a'thrwy pa vn y mae y ty dderbyn iechyt, anyd yn vnic enw ein Arglwydd Jesu Christ. Amen.

*crymy, plygy

Commun y claf,

Yn gymmaint a bod pob ryw dyn yn ddaryſtyn gedi i lawer o beriglon dyſyfyd'haintiau, a chleſydau, a byth yn aneſpus pa bꝛyd ydd ymydawant oꝛ buchedd hon: Erwydd paam, er mwyn gallu o hanynt bod bob amſer mewn parodꝛwydd i varw, pa bꝛyt bynnac y rengo bodd ir oll alluoc Dduw alw amdanynt. Bid ir Curatieit yn ddyfal, o amſer i amſer ac'yn enwedic yn amſer pla* cyngoꝛi ei plwyfolion gymeryd yn dynych yn yꝛ Eccleſ) vendigedic Commun coꝛph a'gwaed eyn Iachawdur Chꝛiſt. Yꝛ hyn (as wyntwy ai gwnant ny bydd achos yddynt yn ey* viſitat dyſymwth, y bod yn anheddychol i meddwl o ddeffic hynny. Eithꝛ a's y claf ni bydd abl i ddyfod ir Eccleſ, ac eto yn damuno cymeryd y Commun yn ei duy, yno y bydd rhaid ydd uynegi dꝛos nos, ai ynteu y boꝛe ddydd dꝛanoeth, i'r Curat, gan arwyddo cau hefyt pa ſawl dn ys ydd yn darparu cydcymyno ac ef. Ac a bydd lle cyſaddas yn tuy y claf, y gallo y Curat yn barchedic* viniſtro, a niſer da y gymeryd y Commun gyd a'r claf, a'phob peth angenrheidiol y hynn y* miniſtret ef yno y Commun bendigedic.

*yn barod
*eirio
*ymweliat
*eiſteu
*dciſyt

Y Collect,

OLl gyboethawc a'bythfywiol Dduw, gweithydd[y]dynawl ryw, yꝛ hwn wyt yn coſpi* yꝛ ai a gerych, ac yn coꝛrectio pawb ac a derbynych]: nyni atolygwn yty dꝛugarhau wꝛth dy was hwn yma * ymweledic gan dy law, ac y ty ganiatau gymeryd o hano i gleſyd yn ddioddefus, a chaffael ei iechyt dꝛachefn, (as dy radlon wyllys di ywhynny) a'pha bꝛyd bynnac yꝛ ymydawo ei enaid ai goꝛph, bot o hanaw yn *ddiwacl wꝛth ei* bꝛeſentio y ty, trwy Ieſu Chꝛiſt eyn Arglwydd. Amen.

*y ſawl

Yꝛ Epiſtol.

Vy mab na* thꝛemyga goſpedigaeth yꝛ Arglwydd. ac na* ddigalonha pan ith gerydder ganthaw, canys y neb y mae yꝛ Arglwydd yn i garu, hwnw a goſpa, ac ef a* ffynodia bob mab a dderbynnio.

Heb. xii.

Yr Euangel,

Ioan.v.

YN wir, yn wir y dywedaf wrthych, y neb a wrandawo[ar]vy gair, ac a greto yn hwnn am anfonodd, bod yddo bywyd tragywyddol, ac na ddaw y varnedigaeth, anid ef aiff o angau i vywyt.

Pan gyfraner y Sacrament bendigedic, cymered yr Offeiriat yntef y Cōmun yn gyntaf, ac yn ol hynny ministret ir ei a ddarparwyd communo y gyd a'r claf.

Eithr a bydd (neb gan*ddir dra*dolur, ai o erwydd eissau rybydd mewn amser dyladwy ir Curat, ai o eisie ſwrn y gymeryd bid ac ef, ai o blegit ryw rwystr cyfiawn arall) eb*gymryd* Sacrament corph a'gwaet Christ: yna bod ir Curat ddangos yddo, a's ef bydd gwir edifeiriol am i bechodau, a'chredy yn ddiyscoc ddarfod i Iesu Christ ddyoddef angau ar y *groc drostaw, a'cholli ei waed dros y brynedigaeth ef, gan goffa yn ddifri y mawr ddaioni ys ydd yddaw o hynny, a'chan ddiolch yddaw oi galon am danaw, y mae ef yn bwyta ac yn yfed corph a'gwaed eyn iachawdwr Christ yn *vuddiol y iechyt ei enaid, er nad yw ef yn der byn y Sacrament ai enau.

drymder *clefyt. *erbyn. *groes

Pan *visiter y claf, ag ydtau yn cymryd y Commun bendigedic yr vn amser: bid yna i'r Offeiriat er mwyn prysuro yn gynt dori yma ith ffurf y *visitat lle mae'r psalm, Y not Arglwydd yr ymddiriedais &c. ag aet yn vnion i'r Commun.

*darbot.

Yn amser pla, clefyd y Chwys, neu ar gyfryw amser eu haintiau neu glefyde *llyyn; pryd na aller cahel yr vn or plwyf neu'r cymydogion y gommuno y gyd ar cleifion yn ei taie, rhac ofn gahel yr haint: ar espesol ddeisyfiat y claf, ef a all y Gwenidawc yn vnic communo y gyd ag ef.

*gwen·

Y drefn am gladdedigaeth y marw.

Yr Offeiriat yn dyfod yn erbyn y gorph wrth y vonwent, a ddywaid Ai yr Offeiriat a'r Scolegion a ganant, ag velly myned i'r Eccles neu tu ar bedd.

Ioan.xi.

MYfi yw'r cyfodiat ar bywyd (medd yr Arglwydd) y neb a greto ynofi, ac er yddaw varw, ef bydd byw. A phwy bynnac a vywoca ac a greto ynofi, ny bydd marw yn dragwydd.

MY fi wn mae byw vym-prynwr,ac y cyfodaf o'r ddaiar y dydd dywethaf , ac im gwiscir drachefn am croen,ac y gwelaf Dduw yn vyghnawd. Yr hwn a gaf vi,vy hun ei weled a'm* llygait ei gwelant ef ac nid nep arall ytrosof.

Job.xix. *golwc *om

NI ddugom ni ddim i'r byd hwn, ac ni allwn chwaith ddwyn dim allan o hanaw . Duw ys ydd yn rhoddi,a'Duw ys ydd yn dwyn y maith,Megis ac bu dda gan yr Arglwydd,velly derfydd y bob peth. Bendigedic vo enw yr Arglwydd.

ii.Tim.vi. Job.i.

Ag wyntwy yn dyfod tu ar bedd,tra vo'r, corph yn ei baratoi y'w ddody yn y ddaiar,y dywed yr Offeiriat neu'r Offeiriat a'r yscolheigion a ganant.

Job.xiiii.

DYn y aned o wraic ys ydd a byr amser yddo[y byw] ac ys ydd yn llawn trueni,y mae ef yn bagluro val llyseun,ac e dorir i lawr:ac ddiblanna val gwascot ac ny* saif.Yn canol eyn bywyd ydd ym yn angau, gan bwy y mae ini geisiaw ymwared anyd gen y ty, Arglwydd,yr hwn am eyn pechodau wyt yn gyfiawn yn ddigllawn:Er hynny Arglwydd Dduw sanctaiddiaf, Arglwydd galluocaf,sanctaidd a'thrugarocaf Iachawdr , na ellwng ni y ddygyn chwerwaf boenae angau tragywyddawl.Ti Arglwydd adwaynost ddirgelion eyn calonnau,nac ymchwel dy olwc trugaroc o ddiwrth eyn gweddiau,eithr arbed nyny Arglwydd sancteiddiaf,O Dduw galluocaf,O santaidd a'thrugaroc Iachawdur,tydi deilyngaf varnwr trawyddawl , na ad ni yn yr awr ddiwethaf er neb rhyw,boenae angau y syrthio y ddiwrthyt.

Yna tra vydder yn bwrw pridd at y corph gan y sawl a vo yn sefyll yno, yr Offeiriat a ddywaid.

YN gymmaint a rengu bodd ir gorucha Dduw oi hawr drugaredd, gymryd ato y hwn enaidd eyn annwyl brawd yma a y mydawodd o'r byd, cā hynny ydd ym ni ynrodi y corphef i'r ddaiar,[sef]daiar i'r ddaiar,*lludw i'r lludw pridd,mewn gwir ddiogel, oblaith cyfodiad i vuchedd tragyddawl trwy eyn arglwydd Iesu

yr hwn a newidia eyn corph gwael, mal y byddo yn gyffelip yw gogoned ef, wrth y galluawc waithrediat, can ba vn y dichon ef ddarostwng pob peth ydd-aw y hun.

Yna y dywedir, neu y cenir.

MI glywais *lais o'r nef yn dywedyd wrthyf, Yscrifenna o hyn allan gwynfydedic yw y meirw, yr ei sy yn marw yn yr Arglwydd: Ac velly yu dywaid yr yspryt, y bod hwy yn gorphowys o ywrth ei* llafur[gynt.]

*lef
*trabaelion

Yn ol hynny y canlyn y Llith hon, wedi'r gymryd allan o'r pempthec vet pennot at y Corinthiait, yn yr Epistol cyntaf.

CHrist a gyvodwyt o veirw, ac a wnaethpwyt yn vlaenffrwyth yr ei a hunesont. Can ys gwedy trwy ddyn[ddyvod] angeu, trwy ddyn hefyt[y daeth] cyfodiadigeth y meirw. Can ys megys yn Adda mae pawp yn meirw, velly hefyt yn Christ y bywheir pawb, eithr pop vn yn y drefn y hun: y blaenffrwyth yw Christ, gwedy hyny, yr ei sydd i Christ yn y ddyuodiat ef y cyvodant. Yno y bydd y dywedd, gwedy rroddo ef y deyrnas y Dduw, sef y Tat, gwedy yddo ef [*ddilyu] pop pendevigaeth, a'phob awturtot a'meddiant. Can ys*rait yddo deyrnasu*y'n y ddoto ei oll elynion ydan ei draet. Y gelyn dywethaf a ddinistrir[bydd]angeu. Can ys ef a ddarestyngawdd pop dim y dan ei draet. (A phan ddywait ef ddarvod darestwng pob peth [yddo,] y mae yn amlwc y bot [ef] wedy ei ddyeithro'r hwn a ddarestyngawdd pob peth e danaw.) A'phan ddarestynger pop dim yddaw, yno'r Map hefyt yntef a ddarestyngir y hwn, a ddarestyngodd bop dim y dano, val y bo Duw bop peth oll yn oll. A's amgen beth a wnant wy a vatyddiwyt * dros veirw? a's y meirw ny chyfodant*yn ollawl, paam y vatyddir hwy dros veirw? Paam in periclir ni 'bop awr? Gan* ein gorvoledd ys ydd genyf yn Christ Iesu eyn Arglwydd ydd wyf yn marw beunydd. A's ymleddais ac anifeiliaid yn Ephesus yn ol dull dynion, pa lesad y my, any chyfodir y meirw? bwytawn ac yfwn: can ys yvory y byddwn veirw.

*dirymiodadwneuthur
*dir
*nes yddo
*hwnw
*yn lle meirw
*chwaith
*eich llawenyd

Na

Na thwyller chwi: ymadroddion drwc a lygran vonseu da. *Di-
hunwch [y vyw] yn gyfiawn, ac na phechwch: can nad oes gan
rai wybodaeth *o Dduw. Er cywilydd ywch y dywedaf [hynn]
Eithyr e ddywait rhyw vn, Pa vodd y cyvodir y meirw? ac a pha
[ryw] gorph y dauant allan? *A ynfyd, y peth ydd yr wyti yn ei hy-
heu, ny *vywheiddir, addieithr yddo varw. A'r peth yr wyt yn ei
heu, nyt wyt yn heu y corph a vydd, anyd gronyn noeth, megis y
dygwydd, o wenith, neu o ryw [rawn] erail. Eithyr Duw a rydd
yddo horph val y bo da ganto ef, sef y bop hedyn y gorph y hun.
Nyd [yw] *oll *cnawd yr vn [ryw] gnawd, eithyr y mae cnawd dy-
nyon, a chnawd arall y anifelieit, ac arall i byscod, ac arall i *a-
dar. [Y mae] hefyt gyrph nefawl, a chyrph daiarawl: anyd *arall
[yw] gogoniant yr ei nefawl ac arall [yw gogoniant] yr ei dai-
arawl [yw] gogoniant yr haul, ac arall gogoniant y *lloer arall
gogoniant y ser: canys amrafaelia seren rac seren yn gogoni-
ant. Welly hefyt [y mae] cyuodiadigeth y meirw. Y corph a he-
uir yn llwgredigeth ef a gyvodir yn anllwgredigeth. Ef a he-
uir yn *amparch ac a gyvodir yn gogoniant: e heuir yn gwen-
dit, ac e gyuodir yn *nerthoc. E heuir yn gorph *anianol, [ac] a
gyuodir yn corph ysprytol: y mae corph anianol, ac y mae corph
ysprytawl. Ac velly y mae yn escrivenedic, Y dyn cyntaf Adda a
wnaethpwyt yn enaid byw: a'r Adda dywethaf [a wnaethpwyt
yn yspryt *bywhawdr. Er hyny ny [wnaethpwyt] yn gyntaf yr
hwn sydd yn ysprytawl: anyd yr hwn anianawl, ac yno yr hyn ys-
prytawl. Y dyn cyntaf y sydd o'r ddaiar, yn ddaiarol: yr ail dyn
yw yr Arglwydd o'r nef. Unryw [vn] a'r daiarol, cyfryw yw'r
eisy yn ddaiarolion: a megis yr vn sy yn nefawl, cyfryw hefyt
yw'r ei nefol. A megis yr *arweddesam ddelw yr vn daiarol, ve-
lly yr arweddwn ddelw yr vn nefawl. Hynn a ddywedaf, vroder,
na ddychon *cnawd a gwaed etiueddu teyrnas Duw, ac nyd yw
llwgredigeth yn etiueddu anllwgredigeth. *Nacha, vi yn dan-
gos ywch ddirgelwch, Ny hunwn ni *oll, eithyr newidiir ni oll,
ym-moment [a'] thrawiat *y llygat wrth [lef] yr [vt corn dywe-
thaf: canys yr vt corn a gan, a'r meirw a gyuodir yn anllygredic
a ninheu a *ysmutir. Canys *dir yw i'r peth llygradwy hwn
wisco anllygredigeth, a'r peth marwol hwn wisco am marwo-
laeth. Welly gwedy i'r peth llygradwy hwn wisco anllwgredi-
geth, ac i'r peth marwol hwn wisco ammarwolaeth, yno y der-
bydd yr ymadrodd a scriuenwyt, Angeu a lyncwyt er buddugo-
liaeth. *Angeu p'le [may] dy gonyn? y beddrod ple [may] dy buddi-
goliaeth? Conyn angeu [yw] pechat: a nerth pechat [yw]'r dde-

*distro-
wch
*am
*trdy ffol
*bywheir
yr woceir
*pop cic
*rhedi-
aid *vn
*llecvad
*mewn
*ddianry-
dedd
*mewn
meddi-
ant
*ducefan
*cic]
*Whely
*bawp
newidir
*raid
*Ange
ple mae
dy budd-
goliaeth
bed ple
mae dy
gonyn.

136

ddyf

yr hwn a newidia eyn corph gwael, mal y byddo yn gyffelip yw gogoned ef, wrth y galluawc waithrediat, can ba vn y dichon ef ddarostwng pob peth ydd-aw y hun.

Yna y dywedir, neu y cenir.

*lef

*trabaealion

MJ glywais* lais o'r nef yn dywedyd wrthyf, Yscrifenna o hyn allan gwynfydedic yw y meirw, yr ei sy yn marw yn yr Arglwydd: Ac velly yu dywaid yr yspryt, y bod hwy yn gorphowys o ywrth ei* llafur [gynt.]

Yn ol hynny y canlyn y Llith hon, wedi'r gymryd allan o'r pempthec vet pennet at y Corinthiait, yn yr Epistol cyntaf.

*dirymmodadwneuthur

*dir

*nes yddo

*hwnw

*yn lle meirw

*chwalth

*eich llawenydd

CHrist a gyvodwyt o veirw, ac a wnaethpwyt yn vlaenffrwyth yr ei a hunesont. Can ys gwedy trwy ddyn [ddyvod] angeu, trwy ddyn hefyt [y daeth] cyfodiadigeth y meirw. Can ys megys yn Adda mae pawp yn meirw, velly hefyt yn Christ y bywheir pawb, eithr pop vn yn y drefn y hun: y blaenffrwyth yw Christ, gwedy hyny, yr ei sydd i Christ yn y ddyuodiat ef y cyvodant. Yno y bydd y dywedd, gwedy troddo ef y deyrnas y Dduw, sef y Tat, gwedy yddo ef [*ddilyu] pop pendevigaeth, a'phob awturtot a'meddiant. Can ys* rait yddo deyrnasu* y'n y ddoto ei oll elynion ydan ei draet. Y gelyn dywethaf a ddinistrir [bydd] angeu. Can ys ef a ddarestyngawdd pop dim y dan ei draet. (A phan ddywait ef ddarvod darestwng pob peth [yddo,] y mae yn amlwc y vot [ef] wedy ei ddyeithro'r hwn a ddarestyngawdd pob peth e danaw.) A'phan ddarestynger pop dim yddaw, yno'r Map hefyt yntef a ddarestyngir y hwn, a ddarestyngodd bop dim y dano, val y bo Duw bop peth oll yn oll. A's amgen beth a wnant wy a vatyddiwyt * dros veirw: a's y meirw ny chyfodant* yn ollawl, paam y vatyddir hwy dros veirw? Paam in periclir ni bop awr? Gan* ein gorvoledd ys ydd genyf yn Christ Jesu eyn Arglwydd ydd wyf yn marw beunydd. A's ymleddais ac anifeiliaid yn Ephesus yn ol dull dynion, pa lesad y my, any chyfodir y meirw? bwytawn ac yfwn: can ys yvory y byddwn veirw.

Na

pa thwyller chwi:ymadrodd ion drwc a lygran voysen da* Dihunwch[y vyw]yn gyfiawn,ac na phechwch: can nad oes gan rai wybodaeth*o Dduw. Er cywilydd ywch y dywedaf[hynn] Eithyr e ddywait ryw vn,Pa vodd y cyvodir y meirw? ac a pha [ryw]gorph y dauant allan?* A ynfyd, y peth ydd yti yn ei heu,ny*bywheiddir,addieithr ydd o varw. A'r peth yr wyt yn ei heu,nyt wyt yn heu y corph a vydd,anyd gronyn noeth, megis y dygwydd,o wenith,neu o ryw[rawn]erail Eithyr Duw a rydd ydd o horph val y bo da ganto ef, sef y bop hedyn y gorph y hun. Nyd[yw]*oll*cnawd yr vn[ryw]gnawd,eythyr y mae cnawd dynyon,a'chnawd ar ail y anivelieit,ac arall i byscod, ac arall i* adar.[Y mae]hefyt gyrph nefawl,a'chyrph daiarawl:anyd*arall [yw]gogoniant yr ei nefawl ac arall[yw gogoniant] yr ei daiarawl[yw]gogoniant yr haul,ac arall gogoniant y*lloer arall gogoniant y ser:canys amrafaelia seren rac seren yn gogoniant. Velly hefyt[y mae] cyuodiadigeth y meirw. Y corph]a heuir yn llwgredigeth ef a gyvodir yn anllwgredigeth. Ef a heuir yn*amparch ac a gyvodir yn gogoniant: e heuir yn gwendit,ac e gyuodir yn*nerthoc.E heuir yn gorph*anianol , [ac]a gyuodir yn corph yspryttol:y mae corph anianol , ac y mae corph ysprytawl.Ac velly y mae yn escrivenedic , Y dyn cyntaf Adda a wnaethpwyt yn enaid byw:a'r Adda dywethaf[a wnaethpwyt yn yspryt*bywhawdr.Er hyny ny [wnaethpwyt] yn gyntaf yr hwn'sydd yn ysprytawl:anyd yr hwn anianawl , ac yno yr yn ysprytawl. Y dyn cyntaf y sydd o'r ddaiar,yn ddaiarol : yr ail dyn yw yr Arglwydd o'r nef. Vn ryw[vn]a'r daiarol , cyfryw yw'r eisy yn ddaiarolion:a'megis yr vn sy yn nefawl, cyfryw hefyt yw'r ei nefol. A'megis yr*arweddesam ddelw yr vn daiarol , velly yr arweddwn ddelw yr vn nefaw.Hynn a ddywedaf , broder, na ddychon*cnawd a gwaed etiueddu teyrnas Duw,ac nyd yw llwgredigeth yn etiueddu anllwgredigeth.*Nacha, vi yn dangos ywch ddirgelwch,Ny hunwn ni*oll, eithr newidiir ni oll, ym=moment[a']thrawiat*y llygat wrth[les] yr [vt corn dywethaf:canys yr vt corn a gan,a'r meirw a gyuodir yn anllygredic a'ninheu a*ysmutir . Canys*dir yw i'r peth llygradwy hwn wisco anllygredigeth,a'r peth marwol hwn wisco ammarwolaeth.Velly gwedy i'r peth llygradwy hwn wisco anllwgredigeth, ac i'r peth marwol hwn wisco ammarwolaeth,yno y derbydd yr ymadrodd a scriuenwyt , Angeu a lyncwyt er buddugoliaeth.*Angeu p'le[may]dy gonyn:y beddrod ple[may]dy buddigoliaeth?Conyn angeu[yw]pechat:a'nerth pechat [yw]'r dde-

Ddyf

*disstrowch
*am
*trydy ffoi
*bywheir
dy lwoceir
*pop eic
*i hedi-
aid*vn
*lleuad
*mewn
*ddiancy
dedd
*mewn
meddiant

*duccsan
*cic]
*Whelp
*bawp

newidir
*raid
*Ange
ple mae
dy buddu
goliaeth
bed ple
mae dy
gonyn.

136

*safadwy
a dilyscoc,
discrkyll
*aml
*trwy,
gan

ddyr. An'd y Dduw y ddiolwch, yr hun a roddes y ni y buddygoliaeth trwy ein Arglwydd Iesu Christ. Can hyny vy-caredic vrodyr, byddwch *ffyrfion, a'diymmot, *helaethion yn wastat yngwaith yr Arglwydd, can y chwi wybot nad yw eich llabur yn over yr Arglwydd.

Gwedi darvo y Llith, y dywaid yr Offeiriat.

Arglwydd trugara wrthym.
Christ trugara wrthym.
Arglwydd trugara wrthym.
*ar wain
Eyn tad yr ewn wyt yn y nefoedd. &c.
Ac *na thywys ni ym-profedigaeth.

Atep.

Eithr gwared ni rac drwc.

Offeiriat.

*ac
*ymwared y marw
*sef enwi y marw
*ffydd

OLl gyvoethawc Dduw, y'gyd a'r hwn y mae yn byw yspryttoedd yr ai a ymadawsant *oddyma yn yr Arglwydd, ac yn yr hwn y mae, eneidiau yr ai dethoilediic, gwedi darvod ei rhyddhau oddiwrth vaych y cnawd, mewn llawenydd a dedwyddyt: ydd ym yn mawr ddiolwch y ty bot yn wiw genyt waredy hwn *E. eyn brawd allan o drueni y byd pechadurus hwn, can atolygu y-ty rugu bodd yt oth radlawn ddaioni, gyflawni ar vyrder niver dy ddetholedigion a'*phryssurawdy deyrnas, modd y g.. lom ni y gyd a'n brawd hwn ac eraill a ymadawsont yn gwir ffydd dy enw bendigedic, caffael y ni ddiwedd perffaith a' gwynfyd, yn-corph ac enait, yn dy'ogoniant tragywyddawl. Amen.

Y Collect.

O Drugarawc Dduw, tad eyn Arglwydd Iesu Christ, yr hwn yw y cyfodiat a'r bywyt, ym-pa vn pwy bynac a greto, a bydd byw cyd bomarw. A phwy bynnac a vo byw ac a greto yntho ef, ny bydd marw byth, yr hwn hefyd an dyscawdd (trwy ei Apostol S. Paul) na thristaem mal'rai eb o baith, dros yr ai a* gyscant yntho ef: ny ni yn ostyngedic a atolygwn y ty' oruchaf Dad, eyn cyfodi o angau pechod y vuched* cyfiawnder, yd pan i ni wrth y mado a'r vuchedd hon, allu gorphwys ynddaw, megis y mae eyn brawd hwnac yd y bo ar y cyfodiad cyffredin y dydd dywethaf, allu eyn caffael yn gymradwy yn dy olwc, a'derbyn y bendith yr hon a dat can dy garedic vab yr amser hynny y bawb a'r ath ofnant ac ath garant gan ddywedyd, Deuwch bendigeit blant* veu Tat, derbyniwch y deyrnas a baratawyd y chwy o ddechreu'r byd. Caniata hyn ni atolygwn y ty, drugarocaf Dad, trwy Iesu Christ eyn cyfryngwr a'n prynniawdr. Amen.

*hunan

*gwirionedd,

*Dewch Dowch.

Diolwch gwragede yn ol escor plant, yr hwn a elwir yn gyffredin Rhyddhau, neu Eglwysa.

Y wraic a ddaw i'r Eccles, ac yno y hostwng ar ei gliniau yn rhyw le cyfaddas, yn gyfagos i'r lle y bo'r Bord yn sefyll: a'r Offeiriat yn i sefyll yn erh'empl a dywaid y geiriau hyn, neu'r cyfryw, mal y bo y devnydd yn erchi.

Y Gymmeint a' rhyngu bodd i'r goruchaf Dduw o'i ddaioni roddi yty rhyddad ymwaredawl, ath cadw ym mawr bericul wrth escor: ti a ddiolchi yn ewyllyscar y Dduw, ac a weddiy.

Ac yna y dywaid yr Offeiriat y Psalm hon.

Derchafaf* vy llygait i'r mynyddedd, o'r lle daw* cymporth y-my.

Vy-cymporth i [a ddaw] y gan yr Arglwydd, yr hwn a wnaeth nef a dayar.

Ni ad ef ith droed lithro: can na* hunna dy geidwat.

Nycha, yr hwn ys ydd yn cadw'r Israel ni hepia ac ny hunna.

Yr Arglwydd yw dy geidwad: yr Arglwydd yw dy* wascot ar dy ddehaulaw.

Nith* tery yr haul y dydd, na'r lleuad [yn hyd] y nos.

Yr Arglwydd ath geidw rhac pop drwc: efe a gadw dy enaid.

Yr Arglwydd a geidw dy vynediad, ath ddyfodiad * o'r pryd hyn yd yn dragywydd.

Gogonian, i'r Tad ac ir Mab, ac yr Yspryt glan.

Megis ydd yn y dechreu. &c.

*vy ngolwc
*vymporth.
*chwsc
*Mele
*omddefen
*cur, ffusta baidd

Arglwydd trugara wrthym.

Christ trugara wrthym.

Arglwydd trugara wrthym.

Eyn tad yr eiwn wyt yn y nefoedd. &c.

Ac* na thywys ni ym-profedigaeth.

*o hyn allan

Atep.

Eithr gwared ni rac drwc.

Offeiriat.

Arglwydd, cadw dy wasanaeth wraig hon.

Atep.

Yr hon ys ydd yn ymddiried ynot.

Offeiriat.

Bydd yddi yn dwr cadarn.

Atep.

Rac wynep ei gelyn.

Offeiriat.

Arglwydd, erglyw ein gweddieu.

Atep.

A* deued ein llef yd atad'.

Offeiriat.

Gweddiwn.

OLl-alluawc Dduw, yr hwn a waredaist dy wasanaethwraic hon o ddiwrth y mawr boen a'r pericul,* ar anedigeth dyn bach: Caniata atolwc yty, drugarocaf dad, allu o hanei drwy dy ganhorthwy di, byw a' rhodio yn ffyddlawn yn hei galwedigaeth, yn ol dy ewyllys yn y buchedd bresenol hon: A' hefyd bot yn gyfranoc o'r gogoniant tragywyddawl y buchedd a ddaw. Trwy Iesu Christ eyn Arglwydd.

* wrth escer ei phlentyn

Ac rhaid ir wraig a ddel i dalu diolwch, offrymu offrymmau defodawl: ac a bydd Commun, iawn yw iddi gymryd y Commun bendigedic.

Commination neu vygwth yn erbyn

pechaturiait, a' ryw weddiau yw harfer, ac amrafael amserau yn y blwyddyn.

Y nol y Borau weddi, y bobyl wedi'r alw ynghyd trwy ganiad Cloch, a' chwedi'r ymgynnull i'r Eccles, y dywedir y Letaniae Camberaic yn ol ymodd arferedic: gwedy darvot hynny aed yr Offeiriat i'r Pulpyt a' dyweded val hyn.

YBrodyr yn yr Eccles* primitif ydd oedd dyscyplaeth dduwiawl, nid amgen yn-dechrau'r Grawys rhoi cyfryw ddynion ac oeddent bechaduriaid * cyoedd y benyt * cyoedd, ai poeni yn y byd yma, modd y byddai ei heneidieu gadwedic yn yn-dydd yr Arglwydd: a megis y gallai eraill wedy rhybyddio drwy y esempl hwy bod ofnusach y wneuthurydd ar gam, yn lle yr hynn yd pan * adverer y dywedeic dyscypliaeth (yr hyn a ddleit ei * ddamunaw yn vawr (e dywedwyd bod yn dda yr amser hynn ('sef yn ych gwydd chwi) vot darllen y sentensiae cyffredin melldithiat Dduw yn erbyn pechaturieit anedivieriol yr ei a gasclwyt allan o'r saithfed ar ugein penn o'r Deuteronomium a' lleoedd eraill o'r scrythyr lan: A' bod ychwi atep i bob sentens, Amen. Er mwyn gwedy darvod velly ych rhybyddio am vawr ddigllonder Duw yn erbyn pechaduriait gallu ych gwahodd yn gynt y ddifri a' gwir edifeirwch, a' bod

*gyntaf, gynt
*golau
*agoret
*aned… oder
*buch…

ychwe-

*ffo
*gamwe-ddeu
*sicrau
*gyd

ych-wi rodio yn ddiyscaelusach y dyddiau enbydus hyn, gan * gi-lio oddiwrth gyfryw * beieu am yr ei ydd y-chwi yn * ffyrfhau ach geneuae ych hunain bod melldith Dduw yn ddyledus.

Melldigedic ywr dyn a wna iddo ddelw cerfedic ai toddedic, yn ffieiddbeth ir Arglwydd, gwaith llaw y crefftwr, ac ai * gosot mewn lle dirgell yw addoli.

A'r bobl a atepant ac a ddywedant.

Amen.

Gwenidawc.

Melldigedic yw'r neb a velldithio ei dad a'i vam.

Atep.

Amen.

Gwenidawc.

*ffin

Melldigedic yw'r neb a ysmuto * dersyn tir ei gymy-dawc.

Atep.

Amen.

Gwenidawc.

Melldigedic yw'r neb a dduco y dall allan o'i ffordd.

Atep.

Amen.

Gwenidawc.

*rwystro

Melldigedic ew'r hwn a * lesteirio barn gyfion i'r estronddyn, i'r amddivaid, ac i'r gwragedd gweddwon,

Atep.

Amen.

Gwenidawc.

Melldigedic yw'r neb a drawo ei gymydawc yn ddirgel.

Atep.

Amen.

Gwenidawc.

Melldigedic yw'r hwn a' orwedd y gyd a gwraic ei gymy-dawc.

Atep.

Amen.

Gwenidawc.

Melldigedic yw'r neb a gymero * 'obr y ladd enaid gwaed gwirian.

Atep.

Amen.

Gwenidawc.

Melldigedic yw'r hwn a roddo ei ymddiriet * mewn dyn, ac a gymero ddyn yn ei amddeffen, ac yn ei galon yn myned oddiwrth yr Arglwydd.

*yn nyn

Atep.

Amen.

Gwenidawc.

Melldigedic yw'r antrugaroc, y godinebus, ar ai a dorro priodas, a'r cubyddion, addolwyr delwau *hortwyr, y meddwon, a'r breibwyr.

*sclandrwyr, enllibwyr

Atep.

Amen.

Gwenidawc.

YR awrhon yn gymmeint ai bod hwy oll yn * escommun (mal y testia Dauid prophwyt) yr ai ys y yncyfeiliorni ac yn myned ar ddydro oddiwrth 'orchmynion Duw: moeswch (gan veddylio am y barn ofnadwy ys ydd goruwch eyn pennau, ac byth gar eyn llaw) yni 'ymchwelyd at yn Arglwydd Dduw, a chwbl gystudd a' geityngeiddrwydd calon, gan ddwyn * galar a' thrymder dros eyn buchedd pechadurus gan gydnabot a' choffesu eyn camwedau, a' cheisiaw dwyn ffrwythau teilwng * i benyt. Canys yr awrhon y gyssodwyd y bwyall ar wreiddin y pren, yd pan yw am bob pren ni dduco ffrwyth da, y cymynir y lawr ac i bwrir ir tan. Peth ofnus yw syrthio yn dwylaw Dyw byw. Ef a dywallt glaw ar y pechaduriaid, * maglau, tan, a brumstan, storm, a themestl, hynn vydd y rhan hwy y yfed. Canys wele yr Arglwydd gwedi dywot allan oi le i ymwelet ac enwiredd yr ai ys y yn trigio ar y ddaiar. Eithr pwy a ddichon aros dydd y ddyfodiad ef? Pwy a ddichon barhau pan ymddangoso ef? Ei 'ogr ys y yn ei law, ac ef a gartha i lawr, ac a gascla ei * wenith y'w yscupor, eithr ef a lysc yr us a than andiffoddedic: Dydd yr Arglwydd a ddaw val lleidr o hyd nos, a' phan ddywedant, Tangneddyf, ac y mae pob peth yn ddiogel, yno y daw dystruw dysyfyd ar naddynt, mal y daw gobit gwraic beichioc wrth escor, ac ny ddiangant. Yna yr amddengis cynddaredd Duw yn y dydd dial, yr hwn addarfu ir pecha turiait ankydyn i bentyrru ar i gwarthaf trwy cyndynrwydd i calonnae, yr ai dirmygent ddaioni, ammynedd, a' * hir ymaros Duw, pan ytoedd ef yn y galw hwy yn wastad i edifeirwch. Yna y galwant arnaf, medd yr Arglwydd, ac ny's wrandawaf. hwy am ceisiant yn vorau,

Psalm. cxviii.

*dolur tristit

*o

Math. iii.

Heb. x.

Psalm. x.

*hoynynae

Esay. xxvi

Mal. iii.

Mat. iii.

i. Thes. v.

*glefychu oi chefyt

Rom. ii.

*hwyrddic, hyo ddefyarwch

Prov. i.

ac ni'ni castant, a' hynny erwydd yddynt gasau gwybodaeth
ac na dderbynnient ofn yr Arglwydd, anid casau bycygcor, a'
dirystyru bycospedigaeth. Yno bydd rhyhwyr curo, gwedy cau

Mat.xxv.

y drws a' rhyhwyr galw am drugaredd, pan yw amser cyfiawn-
der. Och mor aruthrol llef y barn gyfiawnaf, yr hon a gymh-
wyllir arnynt-wy, pan ddywetir wrthynt, 'Ewch yr ai melldi-
gedic ir tan tragywyddol, yr hwn a ddarparwyt y ddiabol a'i

* ymrhyt

angelion. Am hynny brodyr, ymogelwn * ynamser tra barhao

ii Cor.vi

dydd yr iechyt, can ys y maer nos yn dywot pryd na allo neb

Joan.ix.

weithio: velly tra vo i ni oleuni, credwn yn y goleuni, a' rho-
diwn mal plant y goleuni, rhac eyn bwrw i'r tywyllwc eithaf

* rhinckian

lle mae wylofain ac yscyrnygu * dannedd. Na ddrugarferwn

Mat. xxv.

ddaioni Duw, yr hwn ys ydd yn ein galw yn drugaroc i* emen-

*wella

dau, ac oi ddidranc dosturi, yn addaw y ni vaddenaint am y aeth
heibiaw, a's nyni (a chwbl vedd wl ac a chalon gywir) a ddym-

Esaias.i.

chwelwn attaw ef. Canys cyd bo eyn pechodau cyd gochet ar
yscarlet, wy byddant mor ganaid ar eira: a' chyd byddant mal

Eze.xxviii

y * purpur, eto wy byddant cyn wned a'r gwlan. Ymchwel-
wch yn lan (medd yr Arglwydd) oddiwrth ych oll enwiredd, ac
ni bydd ych pechodau yn ddystriw ychwi. Bwriwch ymaith y
wrthych ych oll annuwoldeb a wnaethoch, gwnewch ychwi
galonnau newyddion ac yspryt newydd. Pa am y byddwch
veirw chwychwi tuy yr Israel? can na'm boddheir ym-mar
wolaeth yr vn a vo marw, medd yr Arglwydd Dduw. Ymch-

i.Joan. ii.

welw-chwithau, a' byw byddwch. Er darvot i ni bechu, y mae
i ni ddadlewr y gyd ar Tad, Iesu Christ y cyfion, ac ef e a hae-
ddodd i ni drugaredd dros eyn pechodau: canys ef a archollwyt

Esaias. liiii.

dros eyn camweddau, ac a drawyd am eyn anwiredd. Ymch-
welwn am hynny attaw ef, yr hwn yw'r trugarawc dderbyn-
niwr yr oll wir edifeiriol bechadurieid, can gwbwl gredy y bod
ef yn barawt in derbyn, ac yn orau i ewyllys y vaddeu y ni, ad

Math.xi.

awn ataw mewn ffyddlawn edifeirwch, as nyni a' ymostyng-
wn yddaw, ac o hyn allan rhodiaw yn y ffyrdd ef: as nyni a der-
byniwn ei Iau esmwyth ef, a'i vaych yscafn arnom, yw gan-
lyn ef mewn gostyngeiddrwydd, dioddefaint, a pherffaith ga-
riad a' bod wrth drefnit i yspryt glan ef, gan geisiaw yn wastad
ei ogoniant, ai wasaneuthy yn ddyladwy yn eyn galwedigaeth
gan ddiolwch iddaw. A's hynn a' wnawn, Chryst an gwareda

* gyfraith

odywrth velldith y* ddeddyf, ac o ddiwrth y velldith eithaf a ddes-
cen ar y sawl a vyddant ar y llaw asw, ac ef a'n gosyt ni ar i
ddehewlaw, ac a ddyry i ni wynfydedic vendith ei dad, gan or-

*gorescyn

chymmyn i ni gymeryd * meddiant yn i ogonedus deyrnas, i'r

hon

hon poed teilwng vo ganthaw eyn dwyn i gyd oll er ei anfeidrawl drugaredd. Amen.

Yna y gostyngant pawp ar ei gliniau, ac a'r y Offeiriait a'r sgolheigion ar i gliniau (yn y van lle maent arferedic o ddywedyd y Letaniae) a ddywedant y Psalm hon.

Trugarha wrthyf Dduw, yn ol dy vawr diriondep: yn ol * lliaws dy dosturiae dilea vy anwireddeu.

Golch vi yn llwyrdwys o ywrth vy oll anwiredd, a' glanha vi o ddiwrth vy-pechod.

Can vymbod yn adnabot vy anwiredd a'm pechot ys ydd yn wastad * gar vymbron.

Yn dy erbyn di, yn dy erbyn di yn unic y pechais, ac a wneuthym ddrygioni yn dy olwc, val ith gyfiawnir pan ddywetych, a' bod yn * bur pan varnych.

* Nachaf, mewn enwiredd im * ganet ac mewn pechot ir ymdduc vy mam vyfy.

Wele, ceraist wirionedd o ddy mewn: am hyny y dysceist y mi ddoethinep yn-dirgelwch vy calon.

Carth vi ac yssop, ac im glanheir: golch vi a' byddaf wnach nor eiry.

* Gwna ymy glywed gorfoledd, a' llawenydd, yd pan vo i'r escyrn, a ddrylliaist lawenychu, Cudd dy wyneb oddiwrth vy-pechodau, a' dilea vy oll enwireddeu.

* Crea ynof galon lan, a Dduw, ac adnewydda yspryt uniion ynof.

Na vwrw vi ymaith * o ddyger dybron, ac na ddwc dy Yspryt glan o ddiarnaf.

* Dwc drachefyn y my 'orfoledd dy iechyd-wrieth] ac ath * hael yspryt cynnal vi.

Yno y dyscaf dy ffyrdd ir ei anwir, a' phechadurieid a ddymchwelant a-tat.

Gwared vi rhac gwaed, a Dduw, [ys ti] Duw vy iech y dwrieth, am tafod a gan-yn llafar oth gyfiawnder.

Arglwydd, agor vy-gwefusae, a'm genau a venec dy voliant.

Can na ddeisyfy [vn] a berth, pe rhoesym: a' phoeth-aberth ny chery.

Aberthau Duw [ynt] yspryt * drylliedic: calon ddrylliog gystuddedic, Duw ny thremygi.

Miserere mei Deus Psal. li.

* llaweredd

* rac

* yn dynia drodd

* lan, ddi vei

* Wele

* enillwyt

* Par

* Gwna

* y rac dy wynep

* Adver, edvryd

* rhoddgar

* brilwedic p[r]enedic

Bydd dda wrth Sion erwydd dy ewyllysgarwch: adeilad buriau Caerusalem.

Yna y bydd cymradwy genyt ebyrth cyfiawnder [sef] y poeth-offrwm ac offrwm: yna yr aberthant * loie ar dy allor.

*bustych

Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab, ac ir Yspryt glan.
Megis ydd oedd yn y dechrau, y mae yr awrhon, a phob amser yn oes oesoedd. Amen.

Arglwydd trugarha wrthym.
Christ trugarha wrthym.
Arglwydd trugarha wrthym.

Eyn tad yr hwn wyt yn y nefoedd. &c.
Ac na *thywys ni ym-profedigaeth.

*arwein

Atep.

Eithr gwared ni rhac drwc. Amen.

Gwenidawc.

Arglwydd cadw dy wasanaeth ddynion.

Atep.

Yr ai a ymddiriedant ynot.

Gwenidawc.

Anvon yddynt borth o dduchot.

Atep.

A' byth amddeffen wy yn gadarn.

Gwenidawc.

Cymporth nyni Dduw eyn Iachawdr.

Atep.

Ac er mwyn gogoniant dy ewn gwared ni. Bydd drugaroc wrthym bechadurieit er mwyn dy Enw.

Gwenidawc.

Arglwydd gwrando eyn gweddiau.

Atep.

A' dauet eyn llef yd atat.

Gweddiwn.

Arglwydd, ni atolygwn y-ty yn drugarawc gwrando eyn gweddiau, ac arbed bawb a gyffesant ei pechodau wrthyt, yd pan bo, (yr ei gyhuddir ei cydwybodau gan bechod) trwy dy drugaroc baddenant bod yn ellyngedic, trwy Christ eyn Arglwydd. Amen.

Y Gallocaf Dduw, a' thrugarocaf dad, yr hwn wyt yn tosturio wrth bob dyn, ac nid wyt yn casau dim a wnaethost, yr hwn nid ewyllysy varwolaeth pechatur, amyn byw o hano ac ymchwelyt o ddiwrth bechot a' bod yn gadwedic: yn drugaroc maddeu eyn * camweddeu, derbyn a' chonfforddia ni, yr ai ym yn blin ac yn orthrwm genym * baych eyn pechodau. Ti biau o briodolder drugarhau, y ti yn unic y perthyn baddau pechodau: Arbed nyni am hyny Arglwydd daionus, arbed dy bopul yr ai a brynaist. Na ddwc dy weision ir barn, yr rai ynt bridd gwael, a' phechadurieit truein: eithr ymchwel belly dy * lid oddiwrthym, yr ai ym yn ostyngedic yn cydnabod eyn gwaeledd, ac yn wir edifeiriol genym eyn beiau: belly bryssia in cynhorthwyaw yn y byd hwn, yd pan allom byth byw gyda thi yn y byd a ddaw, trwy Iesu Christ eyn Arglwydd. Amen.

*sarthaden

*lwyth

*ddigofaint

Yna y dywaid y popul hyn yma ys ydd yn canlyn, ar ol y Gweinidawc.

Ymchwel di ni Arglwydd da, ac yno ydd ymchwelir ni, ystyria Arglwydd, ystyria wrth dy bopul, yr ai ynt yn ymchwelyt atat gan wylofain, ympryddiaw, a' gweddiaw: canys Duw trugarawc ytwyt, yn llawn tosturi, yn dda dy amynedd, ac yn bawr dy *warder: yddwyt yn arbet pan ym yn haeddu poenae, ac yn dy lid ydd wyt yn meddwl am drugaredd. Arbed dy bopul Arglwydd daionus, arbed hwy ac na ddycer dy etifeddiaeth y'wradwydd: clyw nyni Arglwydd, can ys mawr yw dy drugaredd, ac yn ol lliaws dy drugareddeu edrych arnam.

*drugaredd

Psal. 27. 72. 5

FINIS.

TRA
VO

AT LONDON,
Printed by Iohn VVindet,
for Thomas Chard.
1586

Psallwyr

neu Psalmae

Dauid,

wedy ei Gamberei-
gaw in nesaf ac' allit, a' chadw'r
bwyll, ir llythyr Ebrew : a'i
ddosparth wrth y drefn y
darlleir in yr Eccles.

Perused and allowed according to the queenes maiesties iniunctions.

Anno Domini.
1586.

YR ARGVMENT NEV ystyriaeth y Lliver hwn

Y Llywer Psalmæ hyn a estennir y ni gan yr yspryt glan yw gymeryd ai vawrhau mal treasawr or gwerth vawrocaf, yn yr hwn y cynysir pop ryw beth a perthyn y wir ddedwyddit: vn gystal yn y vuchedd gydrychiol hon, ac yn y vuchedd a ddaw. Can ys golud gwir wybodaeth, a nevawl ddoechinep y osodwyt yma yn agoret y ni, y gymryd o hanaw yn ddyandlawt. As mynnem ad nabot ardderchawcvawr orucheldap Dyw, yma y cawn weled ei lewyrch, yn tywynu yn gwpl ddysclaer. As ceisiem ei anveidrawl ddoethinep, yma y mae yscol yr athroeth hynny. Asmynem ddeall ei ancystal ddayoni ef, a dynesau ataw, a llanwy ein dwylaw ar tresawr hyny, yma y cawn y drychiolaf ar diddanusaf oreuchwaith o hanaw. As mynem ni gahel dyall hanvot ein iachawdurieth, aph wedd y mae dyvot y vywyt tragyvythawl, yma y mae Christ ein vnic brynawdr, an cyfryngwr wedyr yscythru yn dra eglur. Yma y gally goludawc ddyscuiawn arver ei olud. Y gal tlawd gael ei vodloni, Hwn a vyn ymlawenhau, a gaiff ad nabot y gwir lawenyd, pha mae cadw mesur ynto. Yr ei ys y mewn poen a gorthrymder, a gãtym-pa beth y saif y dyhuddiaint wy, a pha delw y dlyant volianu Dyw, pan ddan vono wared yddwynt. Yr anewolion ac erlidwyr plant Dyw a gant welet val y bydd llaw Ddyw byth yn y erbyn hwy: ac er yddo ddyodef yddynt lwyddo dros enydic, eto y mæ ef yn ei ffrwyno wy mor gæth na allan wy gyhwrdd a blewyn pen nebun, dyeithr yddo ef eu goddef, ac val yn y dywedd y mae y destruwedigeth wy yn ddigon truan, I vyrhau, yma y gallwn gael yr ym waredæ parotaf yn erbyn oll brouedigaetheu, a chynnwrf meddwl a chydwybot, ac velly gwedy i ni ymarver yn dda o hyn, val y gallom vot yn ddiogel rhac pop enbydrwydd yn y vuchedd hon, byw yn gwir ofn, a chariat Dyw, ac or dywedd vwynhau yr anllwgredic goron gogoniant, yr hon ys ynghadw ir sawl oll y garant ddyuodiat ein Arglwydd Iesu Christ.

yngemme troli

PSALMAE DAVID

Beatus vir qui non abiit, Psal. i.

Boreu weddi.

GWyn ei byd y gwr ny rodiawdd yn cyccor yr andewolion, ac ny safodd yn ffordd pechaturiei, ac nyd eiste ddawdd yn eisteddfa yr ei gwatworus.

Eithyr bot ei ewyllys* yn Deddyf yr Arglwydd, ac yn ei* Ddeddyf ef bot yn mefyrio ddydd a'nos.

Canys ef bydd mal pren wedy'r blannu yn glan dyfredd yr hwn a dwc ei ffrwyth yn ei* dempor: a'ei* ddalen ny wywa: a'pha beth bynac y wnel ef, a lwydda.

Nyd felly [y* bydd] yr ei annuwioll, eithr mal y* man us, yr hwn a chwal y gwynt ymaith.

Am hyny ny saif yr andewiolion* yny barn, na'r pechaturiait yn cynnulledfa yr ei cyfion.

Can ys yr Arglwydd a edwyn ffordd yr ei cyfion, a'ffordd yr andewiolion a gyfergollir.

*ynghyfraith
*gyfraith
*Ac ys
*afonydd
*amser,
*ddail:
*mal
*gwan us peiswyn llwch.

Quare fremuerunt gentes Psal. ii,

PAam y* terfysca y cenedloedd, ac y bwriada y popoloedd yn ofer?

Brenhinedd y ddair ys yn* ymosot, a'r pennaethae a'ymgygorellont ynghyt yn erbyn yr Arglwydd, ac yn erbyn y* Christ ef.

Dryllion ei rhwymae hwy, a'bwriwn ei* traffeu y wrthym.

Eithyr hwn* a breswilia yn y nefoedd a chwardd: yr Arglwydd y gwatwor hwy.

Yna y dywait ef wrthynt yn ei lid, ac yn ei ddig* ovaint ef eu cythrubla, [can ddywedyt.]

Ys mi a osodeis vy Brenhin, ar Tsion vy santaidd vynyth.

Mi vynagaf y ddeddyf [sef] yr Arglwydd a ddywod wrthyf, ti yw vy map. heddy ith* cenedleis.

*Arch y my, a'mi roddaf yt y cenedloedd yn etifeddiaeth y-ty: a'therfynae y ddaiar ith veddiant

*ffroma
*ffredic
*tante
*sy'n trigio.
*llonrwydd
*cullais
*Gofyn.

Ti vriwy hwy a thyeirn wialen haiarn, [a'] megis llestr pridd y dryllyy wyntwy.

Yr awrhon gan hyny pwyllogwch Vrenhinedd : byddwch ddyscedic barnwyr y ddaiar.

Gwasanaethwch yr Arglwydd mewn ofn, ac ymlawenhewch gan * ddechryn.

Cyssenwch y Map rac iddo ddigio, ac y-chwy gyfergolly *y-ny ffordd, pan genneuo ei lit ef *y chydigyn, gwyn ei vyt* pawp y ymddiriedant yntho.

*arynaic
*ar, y ar
*yn ddyf-mwyth
*oll

Domine quid multiplicasti. Psal, iij.

Psalm Dauid pan * giliawdd y rac wyr ep Absolom ei vap.

ARglwydd mal yr amylhawyt vy-trallodwyr: * pa veint sydd yn cody yn vy erbyn:

Llawer [vn] ys ydd yn doedyt * wrth vy eneit, Nyd [oes] ymwared iddo * yn ddec. Selah.

Tithef Arglwydd 'sy yn amddyffynwr ymy : [ti] yw vy- * gogoniant, a' derchafiawdyr vypen.

Am llef y * gelwais ar yr Arglwydd, ac ef im clybu* o vynydd ei sanctaidddrwydd. Selah.

Mi 'orweddeis ac a huneis, cyvodeis y vyny: can ys yr Arglwydd am cynhaliawdd.

Ny bydd arnaf ofn* myrdd o'r bopul a ymosodent im amgylch ogylch.

Cauot, Arglwydd, cymhorth vi, vy-Dew: can ys traweist vy oll 'elynion ar * gar [ei] gen, ys dryllieist ddannedd yr andewolion.

Yr Arglwydd* [yw perchen] yr iechyt, ac ar dy popul [* bid] dy vendith. Selah.

*ffoawdd
*gwrthnepwyr
*llawenedd
* am
* ynnaw
*parch
* llefais
*oi vynydd sancteidd
*ddecmil
* llechwedd
* bieu
*y mae

Cum inuocarem. Psal. iiij.

Yr * nep y orvydd ar Neginoth. Psalm Dauid.

GWrando arnaf pan alwyf, Dduw vy-cyfiawnder: ehengeist arnaf [pan oeddwn] mewn * cyfyngdra: trugarha wrthyf ac erglyw vy-gweddi.

A veibion dynion, yd pa hyd [yd ymchwelwch] vy-gogoniant, yn * warthrudd, gan garu gwagedd [a'] cheisio celwydd: Selah.

*godidoc
*trallot blinder
*gylwydd

Can ys

Can ys gwybyddwch ddarvot ir Arglwydd ethol iddo ehun y [dyn] sanctaidd: yr Arglwydd a wrendy pan alwyf arnaw.

*Ofnwch, ac na phechwch: ymgymmwyllwch yn eich calon *ar eich * gwely, a' thewch [a son.] Selah.

*Echrynwch
*yn
*ystavell

A berthwch ebyrth cyfiawnder, ac ymddiriedwch yn yr Arglwydd.

Llawer ys ydd yn dywedyt, Pwy a ddengys y ni [ddim] daoni? eithr Arglwydd, dercha arnam lewyrch dy wynepryd.

Ys rhoddeist y my [mwy] o lawenydd yn vy-calon nac [a vyddei gan yr ei] pan amylha ei gwenith a'i gwin.

Mewn tangneddyf y gorweddaf, *ac yr hunaf: can ys ti Arglwydd yn unic am pair y drigo mewn diogelwch.

*y cuscaf

Verba mea auribus. Psalm.v.

Ir hwn'sy ragorol ar y Nechiloth. Psalm Dauid.

Clustymwrando am geiriae, Arglwydd: deall vy mevyrdawt.

Erglyw ar lef vy *llefain, vy-Brenhin a'm Duw: can ys arnat' y gweddiaf.

*ymorol

Y borae, Arglwydd, clyw vy llef: [can ys] y borae y cyfeiriaf atat, ac y dysgwiliaf.

Can nad wyt Dduw a * ewyllysa enwiredd: ac ny thrig *anvad y gyd a thi.

*gar
*drwc

Ny saif ynfydion yn dy' olwc: [can ys] cas cenyt pawp oll y wnel * enwiredd:

*ffolion
*gwagedd

Ti ddestrywy y rei y ddywedant gelwydd: y * gwr gwaedlyt a'r dichellgar sydd ffiaidd gan yr Arglwydd.

*dyn llawryddioc

A' mineu a ddeuaf ith tuy * yn amledd dy drugaredd: [ac] yn dy ofn yr addolaf tu ath Templ sanctaidd.

*gan

Arglwydd, * tywys vi yn dy gyfiawnder, achos [vy] gelynion: gwastata vy ffordd rac v'wynep.

*arwein

Can nad oes vniondap yn ei genae: oymewn y maent yn llwgr oll: ei mwnwg [ys y mal]. bedd agored: * ymlewydd a wnant a ei tauod.

*gweniaithu

Destrywia hwy, Dduw, cwympant ywrth ei cygcorae: bwrw'n wy allan obleit llaweredd ei camweddae, can ys codesont ith erbyn.

A' bit bawp a ymddiriedant ynoti, lawenhau a'bot yn hyfryt yn dragywyth, * a' thoa di hwy: a'r ei a garant dy enw bid ei gorvoledd ynot'.

*ac amddeffon

*hofter
*cychwyn

Can ys ti Arglwydd a vendithi y cyfiawn: a'* charedigrwydd mal tarian y* coroni ef.

Domine ne in furore. Psal. vj.

Ir gorchestol yny Neginoth ar gyffurf yr wythfed. Psalm Dauid.

*chodda
Prydnawn weddi

ARglwydd, na* cherydda vi yn dy gynddaredd, ac yn dy lit na chospa vi.

Trugara wrthyf, Arglwydd, can ys wyf wan: iacha vi, Arglwydd, can ys cystuddir vy escyrn.

Am eneit a drallodir yn ddirvawr: eithr ti arglwydd yd pa bryd [yr oedi?

Ymchwel, Arglwydd: gwared vy eneit: * iacha vi er [mwyn] dy drugaredd.

*cad
*amdanat
*yffern
*voliannu

Can ys yn angae nyd [oes] coffa* o hanot: yn y* bedd pwy ath* vawl?

Defficiais yn vy alar: ydd wyf yn gwneuthur vy-gwely bop nos yn boddva, [ac] yn gwlychu vy * glwth am daigrae.

*gwal
*henei
ddio can

Mae vy llygat wedy tywyllu gan ddir-dra, ac wedy * cano o bleit vy oll'elynion.

*lef

Tynnwch ymaith y wrthyf 'weithredwyr enwiredd: can ys clywodd yr Arglwydd *lais vy wylofain.

Erglywodd yr Arglwydd vy arch: yr Arglwydd a dderbyn vy gweddi.

Vy oll elynion a wradwyddir ac a drallodir yn ddirvawr: ei dadymchwelir, [ac] ei cywylyddir yn ddisymwth.

Domine Deus meus. Psal. vii.

Sigaion Dauid, yr hwn y gant ef i'r Arglwydd, o bleit gairieu Chus vap Iemini.

*af

ARglwydd vy-Duw, ynot ydd ymddiried* eis: cadw vi rac vy oll erlidwyr, a'gwared vi.

*reibio, lyncu
*erth wrg go garpu

Rac iddo* dreisio vy eneit val lleo, a'ei *rwygo, pryd na bo gwaredwr.

A Arglwydd vy-Duw a's gwneythym y peth hyn: ac ad oes enwiredd yn vy-dwylaw.

*heddwch
*blins

A's telais ddrwc ir nep oedd mewn * tangneddyf a mi, (a mi waredeis y nep oedd im * cystuddio ynddiachos)

Poet erlidio y gelyn vy eneit a'daliet: * sathred' hefyt vy * bywyt ir llawr ar y ddaiar, a * dodet vy-gogoniant yn y llwch. Selah.

Cyuad, Arglwydd, yn dy ddigllonedd, ymddercha yn erbyn bar vy-gelynion, a'deffro trosof [erwydd] y barn [y] * orchymyneist.

Uelly ith amgylchyna cynnulleidfa populoedd: ac er ei mwyn ymchwel ir vchelder.

Yr Arglwydd y barn y boploedd: barn vi Arglwydd, yn ol vy-cyfiawnder, ac yn ol vy-gwiriondep [ys ydd] yno'f.

Dervit * bellach am enwiredd yr andewiolion: eithr cyfrwydda di y cyfiawn, canys y Duw cyfiawn a brawf y calonheu a'r arenen.

Uy amddeffen [ys y] ar Dduw, yr hwnn a geidw yr ei vnion * o galon.

Duw a varn y cyfiawn, a'hwn a dremic Dduw bop dydd.

Addyeithr yddo ymchwelyt, ef a hogawdd ei gleddyf: ef enylodd ei vwa ac ei paratoawdd.

Ac ef a baratoadd yddo arvae angae: ef a weithia ei saethae i'r ei a'm erlidiant.

Wele, ef escorawdd [ar] enwiredd canys: ef a ymdduc scelerder, ac ef a enir yddo gelwydd.

Ef e wnaeth * bwll ac ei cloddiawdd, ac e * ddygwyddawdd yn y ffos a wnaethoedd.

Ei * waith a ymchwel yn ei ben ehun, a'i greulonedd a ddescen ar ei * gopa ehun.

Mi glodvoraf yr Arglwydd yn ol ei gyfiawnder, ac a canmolaf Enw yr Arglwydd goruchaf.

Domine dominus noster. Psal. viij.

Yr gorchestol ar y * Githith. Psalm. Dauid.

ARglwydd ein * Jor ni, mor * bawredic yw dy Enw yn yr oll vyd, yr hwn a roddeist dy'ogoniant uch y nefoedd.

O enae * rei bychein a'r ei yn sucno y pereist nerth, achos dy elynion, val y * goystegyt y gelyn a'r dialwr.

Pan edrychwyf ar y nefoedd, [ys ef] gwaith dy vysedd, y * lloer a'r ser yr ei y ordeinaist.

Py peth yw dyn [echre] pan yw yt veddwl am dano? a'map y dyn pan ymwelych ac ef?

*mysinger
*einos, hoedl
*anrydedd parch
*di bu na
*osodcist
*weithian
*ei
*beiria-neu
*bytew
*gwym-podd syr-thiodd
*ddygloni
*goryn
*Argl-wydd
*arbennic ragorol
*ddilen, gyfrgwo
*lleuat

Can ys gwneythost ef yn is o * ychydic * no Duw, a'cho ro-neist ef a' gogoniant a * phrydverthwch.

Ys gwneythost ef y arglwyddiaw ar werthredodd dy ddwy-law: [ys] gosodeist pop peth y dan ei draet.

Oll ddeueit ac ychen * ys, ac aniveilieit y maes.

Ehediait yr awyr, a' physc y mor, [ac] y drainwyo rhyd llwy-brae y moroedd.

Arglwydd ein * Iorni, mor * vawredic yw dy Enw * yn yr oll vyt.

*beth
*nag Angelion
*brddas
*hefyt
*arglwydd
arbennic
ragorawl
*rhyt

Confitebor tibi Domine. Psalm. ix.

Wrth * hwn ys ydd orchestol ar y Muth Laben. Psalm David.

CLodvorafyr Arglwydd a'm oll calon, datca-naf dy oll ryvedodae.

Byddaf lawen, a' hyfryd ynot: canaf [vo-liant] ith Enw, y goruchaf.

Can ymchoelyt vy gelynion drach * ei ce-fyn: y syrthiant, ac * collir * rac dy wynep.

Can ys dadleueist gyd a'm * cyfiawnder a'm cygcaws: ydd wyt yn eistedd * yn-gor-sedd, ac yn barnu cyfiawnder.

Ceryddeist y cenedloedd, destrywieist yr andywiol: deleist ei henw byth bythawl.

Ha' elyn, ys darbu am ddinistroedd yn dragywyth, a' thi ddi-nistreist y dinasydd: ys * darbu ei coffadurieth y gyd a hwy.

A'r Arglwydd a * eistedd yn dragyvyth: ef arlwyawdd ei'or-sedd i varn.

Canys ef a varn y byd * yn-cyfiawnder, ac e varn y popul ac vniondep.

Yr Arglwydd hefyt vydd amddeffen ir angenawc, a nawdd * yn [gwir] amser [sef] yn-cyfyngdra.

A'r ei adwaenant dy Enw, a ymddiriedant ynot: can na e-deist, Arglwydd, erioed y [sawl] ath ceisyent.

Can-molwch yr Arglwydd, y * bresswyl Tsiion: manegwch ir bopuloedd ei weithredoedd.

Can ys pan ymovyno ef am waed, y cofia amdan * ei, ac nyd * ebrybyga * gwynvan y tlodion.

Trugarha wrthyf, Arglwydd, * gwyl vy-blinder y * worth vy dygaseion, yr hwn wyt im derchafel o byrth angae.

* y pencerdd
Borcu weddi
*llwyr i hol y cwympáa
*gar, gan
* barn
*eisteddfa
*mewn
*ymrhyd
*drig yn
* y rai
*angofia
*tefain
*edrych ar
ystyria
* gan

Mal y menagwyf dy oll voliant ym-pyrth merch Tujon, [ac] y llawenechwyf yn dy iechyt.

Y cenedloedd y soddesant yn y * ffos y wneythant: yn y rhwyt y guddiesont y daliwyt ei troed hwy [unien.]

Yr Arglwydd y adweinir gan wneuthur barn: yr andewiol y veglir yn-gweithredoedd ei ddwylo ehun. Higaion. Selah.

Yr ei enwir ydd ymchwel y yffern, ar oll * genetloedd yddel Duw * dros gof ganthynt.

Can nad anghofir y tlawt yn tragyvyth: gobeith yr ei blinderawc ny chollir yn tragywyddol.

Cyvod Arglwydd: na orvyddo dyn, barner y cenedloedd yn dy 'olwc.

Dod, Arglwydd ofn arnynt, mal *ydd adwaeno y cenedloedd mae dynion ytynt. Selah.

Vt quid Domine. Psal. x.

PAam, Arglwydd y sefy o bell, ac ymguddy yn yr amser [ac yn ein] * cyfingdra.

Yr andywiol a valchder a erlid y tlawt: dalier hwy yn y * cyfrwysedd y ddychymygesont.

Can ys yr andewiol y ffrostiawdd ewyllys ei galon ehun, a'r cupydd y bendithiawdd [ehun]: * coec cantho yr Arglwydd.

Y mae'r [dyn andewiol mor valch nad yw ef yn * caisio Dyw: * meddwl y mae yn wastat nad oes [vn] Duw.

Ei ffyrdd ef ys y pop amser yn llwyddo: dy varnae [di] ys ydd yn vchel o y wrth ei olwc [ef]: am hyn y chwyth ef ar ei oll elynion.

Syganei ef yn ei galon, Ni'm cyffroir i byth bythol, [ac] ny [ddygwydd] ymy ddim * anvad,

Ei enae ys ydd yn llawn melltith, a' dichell a' * somiant: y dan ei davot * y mae] drigioni ac enwiredd.

Eistedd y bydd yn *cynllwyno yn yr heolydd: yn y dirgel y murnia ef y gwirian: ei lygaid a * dremia yn erbyn y tlawt.

Canliwyn y bydd ynghudd, megis lleo yn ei * 'ogof: llechu y bydd er treisio y tlawt: treisio'r tlawt y bydd wrth y dynnu ef yw rwyt.

Crymu [ac] ymestwng a wna ef: am hyny y cwympa tyrfau o dlodion gan ei allu ef.

Syganei yn ei galon, Ef aeth * dros gof gan Dduw, y mae yn cuddio ei wyneb, [ac] ny wyl byth.

*pytew, pwll
*nasionau
*yn angof
*y gwypo
*trallot, ing
*dichellion
*salw
*ymchwetla, ymofyn, edrych am
*tybiet
*drwc
*hocced
*blwriadeu
*llechu, blwriadau
*ennyl, gyrch
*ffau
*yn angof

Cyuod, Arglwydd Ddyw: dercha di law: naad tros gof y tlodion.

Paam i'r andewiol * dremigu Duw:gan ddywedyt yn ei galon,Nid *ymofynny.

Er hynny[ti ei]gweleist: can ys ti wely y drugioni a'r cam, val y dodych yn dy ddwylaw: arna-ti y *dyry y tlawt, [can ys]ti yw cannorthwywr yr ymddivad.

Tor vraich yr andywiol a'r drygionus: can ys drugioni ef, [ac]ny cheffy[ddim.]

Yr Arglwydd[ys ydd] Brenhin byth ac yn tragyvyth:y cenedloedd a* gyfergollwyt oy dir ef.

Arglwydd, clyweist ddamunet y tlodion: cyweiry ei calonae: clust-ymwrandewy[ac wynt,]

Er barnu yr ymddivat a'r tlawt, val na ba y ddyn daiarol beri ofn mwy-[ach.]

*gablu, ddigio.
*edrych
*gedir
*dryllia.
*ddinistrwyt y maes,

In Domino confido Psalm· xi.

Ar gor vodawl. Psalm. Dauid.

Y

Yn yr Arglwydd ymddiriedaf: [a'] pha ddywedyt y wnewch wrth vy eneit, Ehed y eich mynyth [val] ederyn?

Can ys * nichaf yr andewiolion yn enyly ei bwa, [ac]yn paratoi ei saythae ar y * lligin, y saythu yn ddirgel y rei vnion o galon.

Can ys y sailieu a ddinistriwyt, pa beth a wnaeth y cyfiawn

Yr Arglwydd [ys ydd]yn ei * lys sanctaidd: eisteddfa yr Arglwydd [ys y] yn y nefoedd: ei ligait a*edrychant, ei amrantae a brovant blant dynion.

Yr Arglwydd a brawf y cyfion: anid yr andewiol, a'r hwn a gar enwiredd,'sy gas gan ei eneit.

Ar yr ei andewiol y glawia ef * vaglae, tan, a' brwnston, a' th'emest ystormus: [ll'yma] ran y phiol hwy,

Can ys yr Arglwydd cyfion a gar gyfiawnder: ar * y cyfion ydd edrych ei wyneb.

*wele
*cawell
.growdwale
*demiu
* ysty rlant.
*hoyny neu
*yr vnio

Saluum me fac. Psal. xij.

I ragorol ar yr wythdant.Psalm Dauid.

Cymporth Arglwydd, can na adwyt vn dyn dwywol: can ys pallawdd yffyddlonion o blith plant dynion.

* Hocced a ddywet pop vn wrth ei gymydawc, gan * ymlewydd a ei gwefuseu, [ac] ymddidan a dwy galon.

Torid yr Arglwydd yr oll wefusae * gweniaithus, a'r tavod y ddyweto * vawr eiriae: yr ei a ddywedynt, A'n tavot y gorvyddwn, nyni biae ein gwefusan, pwy's ydd Arglwydd arnam?

Yr owrhon er mwyn * anraith yr angenogion, [ac] * er vchenait y tlodion, y cyfodaf medd yr Arglwydd, ac a * ddodaf mewn rhydit [yr vn] a vaglawdd yr andewiol.

Geiriae yr Arglwydd geriae * purion, [mal] arian, wedy ei goethi mewn ffwrn bridd, wedy ei buro saithwaith.

Ti Arglwydd, ei cedwy hwy: ti ei * gwaredy ef rac y genelaeth hon yn dragywyth.

Yr amwywolion y rodiant o * amgylch, pan ei dyrchefir wy, * gwarth[vydd] blant dynion.

pr ydna wnlwedri
*Dichell.
*weniaithu.
valchbetheu
*gorthrymder.
*gan.
*osotaf
*glan,
*cedwy
*bop parth bop tu.
*gwradidd, cywilydd.

Vsquequo Domine Psal. xiij

Ir vn sy yn ragori. Psalm Dauid.

Pahyd Arglwydd, im gedi * dros gof, [ai] byth? yd pa hyd y cuddiy dy wynep * rhagof.

Yd pa hyd yr ymgigoraf yno vy * hun, ac a blinder beunydd yn vy calon? pa hyd y dercheffir vy gelyn ar * naf?

Edrych, a chlyw vi, Arglwydd vy Duw * llewycha vy llygait * val na hunwyf yn angae.

Rac dywedit o'm gelyn, Mi ei * gorchfygeis ef: a bot im trallot wyr llawenhu pan lithrwyf.

A'minef ymddiriedeis yn dy drugaredd: vy calon a ymlawenha yn dy iechyt: canaf i'r Arglwydd, am ydd vot * cystal wrthyf.

*angof.
*ywrthyf
*enait.
*vuchaf
*golen
*rac imi &c.
*gorvm
*yn dda

Dixit insipiens in corde, Psal. xiiii.

Ir pencerdd. Psalm Dauid.

*ffol.	Y R * ynfyd a ddywot yn ei galon. Nid [oes vn] Dyw: y maent wedy llygry, a'mynet yn ffiaidd ei gweithred, nid [oes] neb an gwneythy da [oni].
	Yr Arglwydd edrychodd y lawr o'r nefoedd ar blāt dynion, y welet a oedd nep y ddeallei, ac a geisiei Ddyw.
*drwnt. llygredic *awna. Ptalrgw ersi hyn ny cheffir ymayn yr Ebrew.	Pawp aeth y ar y ffordd, ac aethon y gyd yn * ffiaidd: nid oes vn * yn gwneuthy daoni, nag [oes] vn.
	Bedd agored yw ei mwnwg: aei tauodae y siomentt, gwenwyn lindis ys y dan ei gwefusæ.
	Ei genæ ys id yn llawn o vellttith a chwerwedd: ei traed y, sydy vuan y ellwn ggwaed.
	Destryw ac anhap sydd ar ei ffyrdd, a ffordd tangneddyf nyd adnabount: nid oes ofn Dew yn oi golwc.
*bwyta. *bwytant	Any wyr oll weithredwyr enwyredd eu bot yn ysu vepopul, [megis] ydd * ysant vara: ar yr Arglwydd ny alwant.
	Yno yd echrynant gan ofn, can bot Dyw yn cenedlaeth y cyfiawn.
	Cygor y tlawt a wradwyddech, can bot yr Arglwydd yn obaith yddaw.
*Moes ro: O moes &c.	Pwy a redd iechyt ir Israel o Tsiion? pan ymchwelo yr Arglwydd gaethiwet ei bopul, y bydd hyfryt gan Jaco, a'llawen gan Israel.

Domine quis habitabit Psal. xv

Psalm Dauid.

Boreu weddi. *luest. *lan, ddiwagul *hortia, sclandria. chyhudda *gymydoc. gifnesat *yddy *ollwc. *ncwidia anwadala, ny chyr *er, i diargyoedd, *chyffey, ysenc, fyfol.	A Rglwydd, pwy a dric yn dy * bebyll? pwy a breswyl yn dy vynyth sanctaidd.
	Yr hwn a rodia yn* berfeith ac a wna iawndap, ac y ddywet wir yn ei galon.
	Yr hwn nyd* enllybia aei dauot, ny wna ddrwc * y'w *gyvaill, ac ny dderbyn draws gyhuddet yn erbyn ei gymydawc.
	Yn * ei llgait y tremygir dyn ewael, ac ef a anrydedda yr ei a ofnant yr Arglwydd: yr hwn a dwng* er afles [yddo y hun] ac ny *ysnuit.
	Yr hwn ny roddes ei arian * ar vsurieth, ac ny chymerth obyr yn erbyn * y gwirian: yr hwn a wna y petheu hyn, ny* lythar yn dragywith.

Conserua me Domine. Psal. xvi.

Michtam Dauid.

Cadw vi Dduw, can ys ynot * ymddiriedeis.

[Vy eneit,] dywedaist wrth yr Arglwydd, Vy Arglwydd ydwyt, vy-da i nyd [lles] y ty.

Eithr i'r Saint ys y * yn y ddaiair, ac i'r yi ragorawl: vy oll * ewyllys ys ydd ynthwynt.

Ef a amlheir gofidieu yr ei a redant [ar ol Duw] arall: eu h'offrwmeu o waed nyd offrymaf, ac ny * wnaf goffa am eu h'enwen a'm gwefuseu.

Yr Arglwydd [yw] rhan vy etiueddiaeth a'm phiol: ti a gynhely * vy coelbren.

Y * rhaffeu [mesur] a ddygwyddawdd y-mi mywn * lleoedd tirion: ac y mae ymy etiueddiaeth glaerdec.

* Bendithiaf yr Arglwydd, yr hwn a'm cygorawdd: vy'rennae hefyd ys ydd im dyscu yn y nos.

Gosodeis Ddew bop amser ger vy-bron: can ys y mae ef ar vy-deheulaw, [am hyny] ni lithraf.

Erwydd pa bleit yllawenychawdd vy-calon, ac y * ymorugawdd vy-*gogoniant, am cnawt hefyd a orphwys yn gobeith.

Can ny edewy vy eneit yn y * bedd: [ac] ny * oddefy dy * sanct y welet llygrediaeth.

Dangos [a wnai] ymy lwybyr bywit: ger dy * bron y mae llawnder lawenydd: [ac] ar dy ddehaulaw y mae digrifwch yn tragywyth.

*Ky lw do *ydd wyf yn ymdiried. *ar *ddedyf, ddamnunet. *chymraf *vym dam, wein. *tanne ti nyneu, mesurae *lirigeth Diolchaf, Molaf. *chystroaf pscogaf *ybu hyfryd *tavod. *yffern *Ebr. rodd. *drugaroc ddwewol *wynep.

Exaudi Domine iustitiam. Psal. xvij.

Gweddi Dauid.

Clyw Arglwydd [y] gyfiownder, ystyria wrth vy llefein: a'gwrando ar vy-gweddi, o wefusae ddiffuant.

Deuet vy-barn oy gar dy vron: edrychet dy * lygait ar yr vnion.

Probeist a' * gyvwyeist vy-calon y nos: chwilieistvi, ac ny chefeist ddim: [can ys] rhoisym vyvryd na wnelei vy-genae drosedd.

*olwc. *ymweleist.

148

Tu

Tu ac at weithredeu dynion, can 'airiae dy wefusae, ydd ym gedweis i ywrth ffordd y [dyn] *trawlon.

* Cynnal vy*=cerddet yn dy lwybrae, mal na lithro.

Mi alweis arnat, can ys gwrandewy vi Ddew: gestwng dy=glust ataf, ac erglyw v'ymadrodd.

Dangos dy *rybedd drugareddae yr hwn wyt * Iacha wdur yr ei y ymddiriedant [ynot'] rac y sawl y * godant yn erbyn dy ddeheulaw.

Cadw vi mal * dy vap lygat: cudd vi y dan wascot dy ada=nedd.

Rac yr annuwiolion ys ydd im gorthrymu, [rac vy] gelynion a'm cylchynant er [vy] nieneidio.

Y maent wedy eu *cau * yn ei braster ehun: [ac] aei genae y dywedent * goecvalchedd.

Wy a'm cylchynesont i yr owrhon yn ein ol: gosodesont eu llygait y dynnu y lawr yd y ddaiar.

Yn gyffelip y leo a chwant * ysclyfio, a' megis cenae lleo yn llechy mewn * dirgcloedd.

*Cychwyn Arglwydd, achup rhacddo: bwrw e ir llawr: gwa=red vy eneit rac yr andewiol * ath cleddyf.

Rac gwyr a'th law, Arglwydd, rac gwyr y byd, yr ei 'sydd ai rhan yn y * bywyt yma, yr ei'n wyt yn llenwy ei boliae ath cu=ddiedic drysawr.

Y mae digon gan y plant hwy, ac a adant ei * gweddill. ir ei * bychein.

Minef edrychaf ar dy wyneb, yn-cyfiawnder, [a'] phan *ddi=hunwyf, im digonir * gan dy ddelw.

Diligam te Domine. Psalm. xviii.

I hwn ys y yn ragorf. Psalm David gwas yr Arglwydd, yr hwy a lafarwdd wrth yr Arglwydd 'airiae y caniat hwn (yn y dydd y gwaredodd yr Arglwydd ef o law ei oll elynion, ac o law Saul) ac e dyvot.

Mi ath * caraf-yn-gu Arglwydd, vy=cadernit.

Yr Arglwydd yw vy [cadarn] graic, am amddeffen, a'm gwaredwr, vy Dew [a'] m nerth: yntho ymddiriedaf, v=tarian, a'chorn vy iechydwriaeth, [a]m noddfa.

Galwaf ar yr Arglwydd mo-[liann]adwy ac im * cedwir rac vygelynion.

*trawlon
*Attega
*olion
*ddir vawr
*Geidwai
*wrthla=odant
*Ebr. gwr=an neu dou mer=ch. &c.
*goarchau gorchu=ddio
*cau
*indal=chus
*ysclyfio prayo
*ysceyll
*Cyvot, Cwyn
*dy
*byt hwn
*gwar=gred
*goclyth,
*goclyth, cyil
*diffro wyf
*ath

Pryona wn wedd
*carwyf

*iachei dicngir

Can ys * gofidion angae am cylchenesont, a * llifddeirient y * dall am ofnesont.

Gofidio * bedd am gogylchedt, * hoynynae angae am goddiweddynt.

Eithr yn vy-trallawt y galwais ar yr Arglwydd, ac y llefais wrth vy-Dew: ef a glybu vy llef o'i Templ, a'm llefain a ddaeth rac ei vron ef, [ac] y'w glustiae.

Yno y cynnyrvodd y ddaiar, ac y crynawdd, a' seiliae y mynydded a ymodwyt, ac escutwyt erwydd yddo ef ddigio.

Eddeuth y mwc allan o'i ffroeneu, a' than bwyteic o ei enae: glo a enynnei ganthaw.

Ef a * ostyngawdd y nefoedd hefyt ac a ddescennawdd, a' thywyllwch oedd y dan ei draed.

Ac ef a varchocawdd ar [y] Cherub ac ehedawdd, ys ehedawdd ef ar adanedd y gwynt.

E wnaeth y tywyllwch yn ddirgelfa yddaw, [a'] i babell oei amgylch, 'sef tywyllwch dwfredd, [ac] wybrennae yr awyr.

Gan ddysclaerdap ei gydrycholdep ef yr * aeth ei wybrennae, * cenllysc a * marwar tan [llyt.]

Yr Arglwydd hefydd a * daranawdd yny nef, a'r Goruchaf y roddes ei leferydd, * cenllysc a' marwar tan [llyt.]

Yno yd anvones ei saithae ac ei gwyscarawdd hwy, ac ef a amlaodd ei * vellt ac ei dinistriawdd hwy.

Ac eigiawn y dyfredd a welwyt, a' sailieu y byt a ddynoethwyt gan dy * goddiat, Arglwydd, y gan chwythat anhelt dy ffroeneu.

Eddanvonawdd y lawr o * dduchot [ac] a'm cymerawdd: ef am tynnawdd o lawer o ddyfredd.

Ef a'm gwaredawdd rac vy-gelyn cadarn, a' rhac vy-dygaseion: can ys * trech oeddent na mybi.

* A chubesant vy-blaen yn dydd vy-gorthrymder: * a'r Arglwydd oedd vy-cynhaliat.

Ac ef am duc y ehengder: e am gwaredawdd can yddo vy hoffy.

Yr Arglwydd am gobrwyawdd yn ol vy-cyfiawnder: yn ol glendit vy-dwylaw y talawdd y-my.

Can ys cedweis ffyrdd yr Arglwydd, ac ny wneuthym enwiredd yn erbyn vy-Dew.

Can ys [bot] ei oll Gyfraithieu ef ger vy-bron, ac na bwriais ei orchymynnae y * maith y wrthyf.

Ac ys bum yn * berfaith y gyd ac ef, ac a ymgedwais rac vy enwiredd.

*dolurie
*Ryverth wy yr anuwolion
*vffern
*maglen
*ogwyddodd
*diblannodd, oi vanoc do
*cessair
*glo
*brissoedd
*cessair
*lucher
*gerydd
*ddyvyny
*y wrthyf
*cryfach
*Achubesont vi
*anid yr
*ffordd
*llan, ddi va cui v nion

Am hynny i'm gobrwya Duw yr Arglwydd yn ol vy * cyfiawnder, [ac] yn ol * purdep vy-dwylaw yn y olwc ef.

Y gyd a'r * duwiol, duwiol * byddy: y gyd a'r gwr perfeith perfeith byddy.

Y gyd a'r * glan, glan byddy, ac y gyd a'r cyndyn cyndyn byddy.

Can ys ti a waredy y bopul dlodion, ac y * ostyngy' olygon uchel.

Ys ti * oleui vy-canwyll: yr Arglwydd vy-Duw a * lewyrcha vy-tywyllwch.

O bleit can y ti y torais trwy'r * byddin: a'thrwy [nerth] vy-Duw y naidiais dros y * bagwyr.

Fordd Duw [ys y ffordd] * ddihaloc: gair Duw ys ydd wedy ei goethi [yn y tan]: tarian yw ef y bawp a ym ddirietant yntharo.

Can ys pwy yw Duw * eb law yr Arglwydd? a' phwy ys y gadarn anid ein Duw [ni]?

Sef Duw am gwregysawdd a nerth, ac a wnaeth vy ffordd yn * perfaith.

E wnaeth vy-traet val [traet] ewigod: ac ar yr ucheloedd im gesodawdd.

E's'yn dyscu vy-dwylaw y * rybela: ac a ddryllir bwa * efydd y gan ve-breichieu.

A' rhoddeist ymy darian dy eichyt: ath ddeheulaw am * cynnalyawdd, a'th * hawddgarwch a'm * lliosocawdd.

Ehengaist vy * cerddediat y danaf, ac ny lithrawdd vy sodleu.

Erlidiais vy-gelynion ac eu daliais, ac nyd ymchwelais tragefyn nes ym' ei * diva.

* Archollais hwy val na allent * sefyll: * cwympesont y dan vy-traet.

Can ys gwregeseist vi a nerth i rybel: yr ei a godawdd yn v'erbyn darostyngeist y danaf.

A rhoddeist ymy * warreu vy gelynion: y'n y ddestruwiwn y rei am casaant.

* Llefain a wnaethant, ac nyd [oedd] * a ei gwaredai, [ef] ar yr Arglwydd, ac nyd atepawdd yddynt.

A' [mi] ei bayddais cyn vanet a'r llwch o vlaen y gwynt: myssengais wy mal * pridd yr heolydd.

Gwaredaist vi rac cynnennae y popul: gesodaist vi yn ben [ar] y cenedloedd.

Popul, nyd adnabuum, am gwasanaethant.

Cy gynted y clywant, yr uvyddant y my: plant estron [genedyl]

Margin notes: *union-dep *glander *trugaroc *ith cair *pur *ith ceffir *dynny y lawr *en ynny *olau *llu *mur, gaer *perfaith anllygredic *anyd, dyeithr, amgen *ddwiwol *ymladd *dur *ategodd *caruei-ddter *amlhaod *olion, camneu, camreu *diwllt-rain *trewais, gwanais *go di syrthiesont *iwddfeu *bloeddio *cesprydd, tom *ymrysonion *gwnaeth ef

a*ddarostyngir ymy.

Estronieit a ddyfrgollant, ac a ofnant yn ei*carchareu.

Byw vo'r Arglwydd, a'bendithier vy nerth, a'derchafer dew vy iechyt.

[Ys ef] Dew [ysy yn'rhoi y mi allu] ymddial, ac y ddarestwng y popul y danaf.

Vy gwaredwr rac vy-gelynion, ys ti am derchefaist y wrth yr ei a gyvodent im erbyn: gwaredaist vi rac y*gwr trawlon.

Am hyny y*diolchaf yty, Arglwydd, ymplith y cenedloedd, ac y canaf ith Enw.

Ys mawr waredau a rydd ef* y'w Vrenhin, ac yn gwneuthur trugared y'w*enneiniawc, sef y Ddauid, ac,* y'w had yn tragywyth.

*hym- orth

dyn raws

*ydd irecic

Cœli enarrant Psal. xix.

Ir vn'sy yn rhagori. Psalm. Dauid.

Y Nefoedd y ddatcanant'ogoniant Dew a'r ffyrvafen a venaic waith ei ddwylaw.

Dydd y dydd a ddywait yr vn peth, a'nos y nos a*ddengys wybodaeth.

Nid [oes] na*iaith nac * ymadrodd [lle] ny chlywyt ei*lleferydd.

I pop tir ydd aeth y*tynuiat hwy, a'ei geiriae yd yn*eithawedd byd: i'r haul y gosodawdd babyll ynthynt.

Yr hwn a ddaw allan mal [gwr] priawt oei estauell, [ac] a ymlawenha val*cawr y redec [ei] yrfa.

O*eithaf y nefoedd [ymae] ei vynediat allan, a'i gylchyn [ys ydd] y eithawedd hwy, ac nid [oes] a ymgudd rac ei wres.

*Deddyf yr Arglwydd [ys y] *ddivagyl, yn troi yr eneit: testiolaeth yr Arglwydd [ys y] ffyrf, ac yn rhoi doethineb ir ei* seml.

*Cynneddefae yr Arglwydd [ynt] vnion ac yn llawenhau y galon: gorchymyn yr Arglwydd ys y pur, ac yn goleuo y llygait.

Ofn yr Arglwydd glan [yw,] ac a bery byth: barnae yr Arglwydd gwirioned: cyfion ynt y gyd*oll.

Mwy desyfydic [ynt] nag aur, *ys, nac aur coeth lawer: melysach hefyd na mel, ac na*dil mel.

Boreu veddi.

ddysc *gwr grwrdd cadarn

*cyfraith berfaith

*ddiogel achlan

*ac

calleir *hybrwair

150

Ac ys wrthwynt y *dyscir dy was, ac o-ei cadw [y mae] taliat lawer.

Pwy a ddyall [ei] gamweddeu ? glanha vi ywrth vy [beieu] cuddiedic.

Cadw hefyt dy was ywrth pechatae rybygus, na arglwyddiaethant arnaf, yno im perfeithir, ac im glanheir ywrth anwiredd lawer.

Bid ymadroddion vy-genae, a'mefyrdawt vy-calon wrth dy ewyllys yn dy olwc, Arglwydd, vy nerth, a'm prynwr.

Exaudiat te Dominus. Psal. xx.

Ragorol. Psalm Dauid.

GWrandawet yr Arglwydd arnat yn-dydd trallawt: noddet dydy Enw Dew Iaco.

Anvonet borth yty o'r Cyssecr, a'nerthet dydy o Tsion.

Coffait dy oll offrymae, ac ymchwelet dyboethebyrth yn *llutw. Selah.

Rodded yty wrth [vodd] dy galon, a'chyflawnet dy oll *vedwl.

[Yna] llawenhaom yn dy iechyt: a'* derchafael baner yn Enw ein Dew, [pan] gyflawno yr Arglwydd dy oll *eirchion.

Yr owrhon y gwn y cymporth yr Arglwydd ei *eneinioc, ac y gwrendy arnaw oei nefoedd cyssecredic, gan gadarn borth ei ddeheulaw.

Rai [yn rhoi ei coel] *mewn *cerbite, rhai ym-meirch: a'nineu a gofiawn Enw yr Arglwydd ein Dew.

Wynt wy a ostyngwyt ac a gwympesont, a'nineu gyfodesam, ac ym yn sefyll i vyny.

Cadw Arglwydd: gwrandawet ni y Brenhin yn y dydd ygalwom.

*llyty

*esnla-taci
*cyngor amcan.

*archeu

*iredic
*ar
*siaredac

Domine in virtute tua. Psal. xxi.

Ir Ragorawl Psalm. Dauid.

ARglwydd, yn dy nerth y llawenha'r Brenhin: ac mor ddirvawr vydd ei orvoledd ith iechyt.

*Dysyfiat e igalon y roddeist iddo, ac arch ei wefuseu ny's neceist. Selah.

*Pwchet

Can

Can ys achubeist ef a vendithion* daoni, a'gosodeist ar ei ben goron o aur[coeth.]

Oes y ovennawdd ef yty, [a'] hiroes a roddeist iddo ['sef]yn oes oesoedd.

Mawr[yw]ei'ogoniant yn dy iechyt : gogoniant ac anrhydedd y osodeist arnaw.

Can ys gosodeist ef yn vendithion yn dragywythawl: llawenycheist ef a llewenydd dy wynepryd.

Can vot y Brenhin yn ymddiriet yn yr Arglwydd, ac yn trugaredd y Goruchaf, ny* lithr.

Ys* cymmedr dy law ar dy oll elynion, ath ddeheulaw a* beidr ardy ddygasogion.

Ti gwnai hwy val* ffwrn danllyt yn amser dylit: yr Arglwydd y* diua hwy yn ei ddigllonedd, a'r tan ei h'ysa.

Ei ffrwyth a ddinistry y ar y ddaiar, a'ei had o bleith plant dynion.

Can ys* bwriedesont* ddrwc ith erbyn, [ac]y beddyliesont* amcan,[ar]ny allan ei'orphen.

Am hyny y gosody hwy or nailltu, a'llininae dy bwa a paratoi yn erbyn eu h'wynebae.

Yth ddyrchaver, Arglwydd, yn dy nerth : yno y canwn, ac y can molwn dy* gedernt.

* haelder. *Bylwyt *pryd-verthwch *caiff *gaiff *Ys *pep:y *dinistr *echrys, *allu, vedd iant, cy-voeth.

Deus Deus meus, Psal. xxij.

I ragorol ar yr aiieleth hashachar. Psalm Dauid.

Vy Dew, vy Dew, paam im gadeist [ac] wyt cy bellet y wrth vy iechyt, [ac y wrth] airiae vy *llefain,

A vy Dew[ys]llefaf y dydd, ac nyd* ateby, a'r nos, nyd* oes gostec ymy.

A thi wyt* Sanct, ac wyt yn cyvanneddu canmolion Israel.

Ynot'y gobeithiawdd ein tadae: gobeithesont, ac eu gwaredeist.

Arnat y'llefent, ac eu gwaredwyt : ymddiriedesont ynot'ac ny's gwradwyddwyt.

A minef pryf ytwyf, ac nyd* dyn:* gwarthrudd dynion, a'thremic y popul.

Pawp a'r am gwelant, am gwatworant:* mingamu a wnât ac yscytwyt[ei]pennae,]gan ddywedyt.]

Roi ei bwys y mae ar yr Arglwydd. gwaredet ef: rhyddhaet

Prydnawn weddi *rhuat, bloydd, na ad'gwra dewy cr glywy *wyf yn dystelwy *sancteiddiol. presswilic trigio vorllanneu.

ef, can y vot ef yn dda ganthaw.

Can ys ti am tynnaist o'r *vru: gwnaethost ymy obeithio, *ys ar vronneu vy mam,

Arnati im 'tavlwyt [ys] o'r *vru: o groth vy mam vy Dew ytwyt.

Nac ymbella y wrthyf, erwydd bot trwbl yn agos: can nad [oes] gannorthwywr.

Bustych lawer am cylchynesont: gwrdd deirw Basham am goarchaesont o bop-parth.

Agori y maent arnaf ei *geneueu, [mal] lleo reipus a vei yn rhuo.

Mal dwfyr im *dineir, a,m oll escyrn ymwahanant: vy calon ys y mal cwyr, hi *doddir *ym perfedd vy emyscaroedd.

Wy nerth y *wywodd val *priddell, a'm tavawd *y lynawdd wrth vy-gorchvanae: ac yn llwch angae im peraist.

Can ys cwn am cylchynesont, a *chynulleidfa o'r ei enwir am goarchauesant: tyllesont vy-dwylaw a'm traet.

Gallaf gyfri vy oll escyrn: ac y maent wy yn tremio, [ac] yn *edrych arnaf.

Rannant vy dillae yn ei plith, ac ar vy-gwisc y bwriant *goelbren.

A'thithe Arglwydd, nac ymbella, [ys] vy porth, *brysia im canorthwyaw.

Gwared vy enit rac y cleddyf, vy unic [enait] rac *meddiant y ci.

Cadw vi rac *safn y lleo, ac ateb vi [gan vynghadw] y wrth yr *unicornieit.

Datcanaf dy Enw im broder: *ym-perfedd y gynnulleidfa

Molwch yr Arglwydd yr ei'ei h'ofnwch: oll *had Jaca gogoneddwch ef, ac ofnwch *gantho, oll had Israel.

Can na ddiystyrawdd ac ny thremygawdd *goddiant y tlawt ac ny chuddiawdd ei wynep racddaw: a nid pan alwadd arno, y gwrandawodd.

Vy-mawl [vydd] *o hanat yn y gynnylleidfa vawr: vy eddunedae a dalaf ger bron yr ei y ofnant ef.

Y tlodion y *bwytant ac ei * digonir: yr ei ymgeis a'r Arglwydd, ei molant ef: eich calon *a vywoca yn tragywyth.

Oll tervynae yr ddaiar a [ym] goffant, ac ei hymchwelant at yr Arglwydd: ac oll *dylwytheu y cenedloedd y addolant ger dy *bron.

Can ys yr Arglwydd [biae] y deyrnas, [ef] ys ydd yn llywiaw ym plith y *cenedloed.

*gadwyt
*do
*o'r vam sef er pā im ganet
*safneu
*dawedd ynghenol
*synglyn
*sont.
*sant
gyte, gwtyse.
*ffrystia
*ebr. llaw
*ebr. geneu.
*unicyrn
*ynghenol
*hiliogeth
*ef
*am danat
*drase
*wynep

Yr oll rei breiston[at]y ddaiar, a bwytant ac y addolant: yr oll rei y ddescenont*yn llwch, y*estyngant ger ei bron, ys yr hwn ny all bywhau ei euait ehun.

[Eu]had y gwasanaetha ef:e gyfrifer i'r Arglwydd yn genedlaeth.

Wy ddanant ac a venagant y gyfiawnder ef i'r popul y a ner, can yddo[ei]gwneuthur.

grymaint
*ir

Dominus regit me. Psal. xxij.

Psalm Dauid.

YR Arglwydd[yw]vy-bugeil, ny bydd diffic arnaf.

Ef a bair ym * orphwys mewn porva*brydvertl, ac am*tywys ger llaw dyfredd*tawel.

Ef y*aduer vy eneit, ac am arwein i rhyd llwybrae cyfiawnder er mwyn ei Enw.

A*phe rhodiwn rhyd glyn gwascot angae, nyd ofnaf ddrwc: can y ty vot gyd a mi:dy wialen ath ffon, hwy am diddanant.

Ti arlwy y vort gar vy-bron, yn-gwydd vy-gwyrthnep wyr:*ireist vy-pen ac oleo,[a']m phiol*a orllenwir,

Sef*ddaoni, a'thrugaredd am canlynant oll ddyddiae vy bywyt, a'a*phresswiliaf yn hir*amser yn tuy yr Arglwydd.

*orwedd
*wellt or
*arwein
*llonydd
*tre
*chyd
*encinieill
Ebr.*dydd

Domini est terra. Psal. xxiiii.

Gweddi Dauid.

YR Arglwydd[biae]yr ddaiar, a'ei oll gyflawnder:y byd a'r ei y breswyl ynthaw.

Can ys ef ei seiliawdd ar ymoroedd, ac ei *paratoawdd ar y* llifddyfredd.

Pwy y escen*'ar;vynyth yr Arglwydd? a phwy a saif yn*ei le sanctaidd?

[Yr hwn ys y yddo] ddwylo * diargyoedd a'chalon bur: yr hwn ny dderchavawdd ei veddwl ar wagedd, ac ny thyngawdd er twyllo.

*[Efe]a dderbyn vendith y gan yr Arglwydd, a'chyfiawnder gan Ddew ei iechyt.

*Hon yw cenedlaeth yr ein caisiant ef: ys yr ei a geisiant dy wynep[ll'yma]Iaco. Selah.

Boreu weddi
*i
*gyssegrfa
glwirion
*Ys ei
Llyma

Darchefwch byrth eich pennae, ac ymddercheftwch ddorae tragywyddolion, a'Brenhin y gogoniant a ddaw y mywn.

Pwy yw'r Brenhin hwn y gogoniant? yr Arglwydd cadarn a'galluawc, [ys] yr Arglwydd galluawc yn rhyfel.

Darchefwch byrth eich pennae, ac [ym] ddarchefwch ddorae tragywyddolion, a'Brenhin y gogoniant a ddaw y mewn.

Pwy yw'r Brenhin hwn y gogoniant? yr Arglwydd y lluoedd, ef e yw Brenhin y gogoniant. Selah.

Ad te Domine. Psalm. xxv.

Gweddi Dauid.

ARna-ti, Arglwydd, y derchafa vy eneit.

Vy-Dew ynot y ymddiriedaf, [er vyn] na wradwydder vi, na bo im gelynion ymlawenychy ar* vy vchaf.

[Can] ys yr ei oll y obeithiant ynoti, ny chywilyddier cywilyddier yr ei a wnant drawsedd yn ddiachos.

Par y mi wybot dy ffyrdd, Arglwydd, [a'] dysc* y my dy lwybrae.

Tywys vi yn dy wirionedd, a'dysc vi: can ys ti yw Dew vy iechyt, ynot y gobeithaf yn hyd y dydd,

Cofia, Arglwydd, dy dyner drugareddae, a'th garedigoldosturiaetheu, can ys er ioed yr oeddynt.

Na chofa bechatae vy ieuntit, na'm* trowsedde, [eithyr] yn ol dy drugaredd meddwl ti am danaf, [sef] er dy ddaoni, Arglwydd.

Da ac vnion [yw] yr Arglwydd: am hyny y dysc ef bechaturiait yn y ffordd.

Yr ei* gwar y ffordia ef mewn barn, a'r ei* gestyngedic y dysc ef ei ffordd ydd wynt.

Oll llwybrae yr Arglwydd [yw] trugaredd a'gwirionedd: ir ei y gatwant ei ddygymbot a'ei destiolaetheu.

Er mwyn dy Enw, Arglwydd, *arbed vy anwiredd, canys mawr yt yw.

Pa* wr yw ef sy yn ofny yr Arglwydd? i hwnw y dysc ef y fordd [y] ddewyso.

Ei eneit a dric yn* esmwyth, a ei had a'etifedda y* ddaiar.

Dirgelrwydd yr Arglwydd [y ddatcuddir] ir ei y hofnant ef: a y ddygymbot yw dwyn ywybodaeth.

Vy* llygait [ys y] vyth ar yr Arglwydd: can ys ef a ddwc vy-

tcaet.

*naf
*arwein
*bop
*camwe ddae, en wiredde
*lledneis
*vfydd
*ddyn
*golwc

traet o rhwyt.

Wyneba atyf vi, a'thrugara wrthyf: canys vnic, o'thlawt ytwyf.

Gostdiae vy-galon y*amylhawyt: dwc vi allan o'm cyfyngdere.

Edrych ar vy*cystudd a'm*llabur, a'maddae vy oll pechotae.

*Gwyl vy-gelynion, can ys llawer ynt, ac a thrawsddygasedd im casant.

Cadw vy eneit a'gwared vi: na'm gwradwydder, can ys ymddiriedais ynot.

Cadwet vi [vy]*gwiriondep a'm vniondeb: can ys gobeithiais ynot.

Gwared [a] Dduw, Israel o ei drallodeu.

*ymchen gesont

*helbul

*trabel

Iudica me Domine Psal. xxvi.

Psalm Dauid.

BArn vi Arglwydd, can ys rhodieis yn vyg-wiriondep, ac ymddirideis yn yr Arglwydd: am hyny ny lithraf.

Prawf vi, Arglwydd, a'chwilia vi: treia vy arenae a'm calon.

Can ys dy trugaredd [ys y] geyr bron vy*llygait: am hyny y rhodiais yn dy wirionedd.

Nyd*esteddeis gyd gwac ddynion, a'chyd a'r ei*llechiat nyd aethym.

Caseis gynnulleidfa yr ei drwc, ac nyd eisteddais y gyd a'r andewilion.

Golchaf vy dwylo yn-gwiriondep, Arglwydd, ac a gylchydaf dy allor.

Val y mynagwyf lef*clodforedd, a'datcan dy oll ryfeddodae.

Arglwydd, careis drigvan dy duy, a'r lle y preswilia dy*anrhydedd.

Na chasgl vy enait y gyd a'r pechaduriait, na'm bywyt y gyd a'r gwyr gwaedlyt.

Yn dwylaw yr ei [y mae]*scelerder, a'ei deheulaw ys yd yn llawn gobrae.

A'mi a rodiaf yn vy-gwiriondap: [can hyny]*pryn vi, a'thrugara wrthyf.

*golwc *ddylyna is*ffuants, dichell

helgar. *ogoniant

enwired

gwared

Vy troed ysy yn sefyll yn yr uniondep: [mi] a'th clodvorat, Arglwydd, yny Cynnulleidfae.

Dominus illuminatio Psalm. xxvij.

Psalm Dauid.

oryd na wn
*pwy a ofnaf
*ddyvod arnaf
*sefyll
*ddeisyfais
*thremio
*amser
*drigfa
*gesyt
*yndigofant
*bepyl.
*ebr. atep vi.
*vadde
*ac arwe in *rhyd
*cwylys yr ei byw

YR Arglwydd [yw] vy-golauni a'm iechyt:* gan bwy yr ofnaf? yr Arglwydd [yw] nerth vy-bywyt, gan bwy yr ofnaf?

Pan vu ir drwc ddynion, sef vy caseion a'm gelynion * nesau ataf y yssu vy cnawdd, y tramcwyddesont ac y cwympesont.

Cyd bei llu yn* castel y im erbyn, nyd ofnai vy calon: a chyd codei brwydyr im erbyn, yn hyn yr ymddiriedaf.

Vn peth a* archais ar yr Arglwydd, hyny a geisiaf, [ys ef] cahel trigo yn tuy yr Arglwydd oll ddyddiae vy-bywyt, y welet prydvertwch yr Arglwydd, *ac ymwelet a'ei Templ.

Can ys yn y *dydd *mall, y cudd vi yn ei bapell, yn dirgelfa ei* luest y cudd ef vi, [ac] ar graic ef am *derchaif.

Ac yr owrhon y dercha ef vy-pen goruch vy-gelynion om amgylch: am hyny ydd aberthaf yn ei* luest ef ebyrth gorfoledd, canaf a'chanmolaf yr Arglwydd.

Clyw Arglwydd, vy llef erydd, pan lefwyf: trugarha hefyt wrthyf a* gwrando arnaf.

[Pan ddywedeist] Caisiwch vy wynep, vy-calon a atepawdd yty, Arglwydd, dy wynep a geisiaf.

Na chudd [ditheu] dy wynep ragof, ac na bwrw ymaith dy was mewn *soriant: buost yn porth ymy, na ad vi, ac na'm * gwrthot, Dew vy iechyt.

Cyd im* gadawei vy-tat a'm mam, eto yr Arglwydd am* casclei.

Dysc ymy dy ffordd, Arglwydd, *a'thywys, vi* yn y ffordd vnion, o bleit vy-gelynion.

Na ddyro vi wrth * buchet vy-gwrthnepwyr: can ys cyvodes im erbyn testion gauoc, a chyfryw ac a ddywait drawsedd.

[Mi ddefficieswn] pe na bysswn yn credy cahel gwelet daoni yr Arglwydd yn-tir *y bywion.

Gobeitha [di] yn yr Arglwydd: bydd gadarn, ac ef a ddiddana dy galon, ac ymddiriet yn yr Arglwydd.

Ad te Domine clamabo. Psal,xxviij.

Psalm Dauid.

ARnati, Arglwydd, yllefaf: vy nerth, na vydd ddystaw y wrthyf, rhac ad ys tewy di, im cyffelyber yr ei y ddescen ir pwll.

Erglyw lef vy-gweddion pan lefwyf arnat, pan dderchafwyf vy-dwylo * parth a dirgelfa dy sanc-teiddrwydd. *tu

Na thynn vi y gyd a'r andewiolion, a' chyd a'r ei y wnant enwiredd, yr ei ddywedant yn *garedigol wrth ei cymydogion, ac a drwc yn ei calon. *Ebr. dangneddyf

* Dyro yddwynt yn ol ei gweithred, ac yn ol drugioni ei dychymigion: dod yddwynt yn ol gweithred ei dwylo, * adver yddwynt ei * taliat. *Cal *tal *gobr

Can nad ynt yn mynu deall gweithredoedd yr Arglwydd, na gwaith ei ddwylo: [am hyny y dryllia ef hwy ir llawr, ac nyd adeilad hwy [mwyach.]

Bendigeit [vo'r] Arglwydd, can ys * clybu lef vy gweddiae. *clywodd

Yr Arglwydd [yw] vy nerth am tarian: ynthaw ydd ymddiriedawdd vy-calon, ac im cymporthwyt: erwydd hyny y llawenycha vy-calon, ac ar vy-can y clodforaf ef. * adolygon

Yr Arglwydd yw y nerth hwy, ac efe yw cedernit gwaredeu ei * enneiniawc. *iredic

Gwared dy popul, a' bendithia dy etiueddiaeth: *pasc wy hefyt, a'dercha wy yn oes oesoedd. *blwyda, porth

Afferte Domino Psalm.xxix.

Psalm Dauid.

ROwch ir Arglwydd [chwychwy] veibion penaethae: * rhowch ir Arglwydd 'ogoniant a' chadernit. *Dewcha *varperwch, dygwch

Dewch ir Arglwydd a gogoniant dledus yw Enw: addolwch yr Arglwydd yn y gogonet Gyssecr.

Llef yr Arglwyd [ys y] ar y dyfredd: Dew y gogoniant y wna y * taranae, yr Arglwydd [ys ydd] ar y dyfredd mawrion. *trystiac

Llef

Llef yr Arglwydd ys ydd alluawc, llef yr Arglwydd [ys y] brydverth.

Llef yr Arglwydd y ddryllia y Cedriwydd: ys dryllia yr Arglwydd Cedriwydd Lebanon.

Ac ef wna yddwynt * neidio mal llo: Lebanon a' Shirion mal llwdn unicorn.

Llef yr Arglwydd y' ohana y fflammae tan.

Llef yr Arglwydd y wna i'r diffaith * ddechrynu: yr Arglwydd a ddychryn * ddiffeith Cadesch.

Llef yr Arglwydd a wna ir ewigot * erthylu, ac a * ddynoetha y coedydd: gan hyny yn ei Dempl * pawp o'r eiddo a * lefair ei' ogoniant.

Yr Arglwydd y eistedd ar y * dilif, a'r Arglwydd y * eistedd yn Vrenhin yn tragywyth.

Yr Arglwydd a rydd nerth * y ew bopul: yr Arglwydd a vendithia ei bopul a * thangneddyf.

*lamp
'erthyly
'ddyvot
ac elenot
'ddatcudd
ddidoa
*cwbl
* ddywait
'llif, llif. dwr, llifeiriant
'y'w, yddy
'heddwch

Exultabo te Domine. Psal. xxx.

Psalm neu gan cyssecriat tuy Dauid.

Dy * vawrygy a wnaf, Arglwydd, can ys derchefeist vi, ac ny lawenecheist vy-gelynion * am danaf.

Arglwydd vy-Dew, * dolefeis arnat' a'thithae am * iacheist.

Arglwydd, dugeist vy eneit y' ddyny * o'r bedd: vyweaist vi * ywrth yr ei'sy yn, descen i'r * pwll.

Can-molwch yr Arglwydd y sainct ef, a' * chlodvorwch [gerbron] goffaduriaeth ei sancteiddrwydd.

Can na phery ef [anid] enhyd bach yn ei lit: ac yn ei garennyd y mae bywyt: wylofain [a all]aros * echwydd, anid e ddaw gorvoledd y bore.

A' mi ddywedwn yn vy * llwyddiant, Ni'm * yscogir yn tragywyth.

Can ys, Arglwydd oth ddaoni y gwneytheist i'm mynyth sefyll yn gadarn: [eithr] cuddiaist dy wynep, ac im * cyvnyrfwyt.

Yna y llefeis arnati, Arglwydd, ac y gweddiais ar yr Arglwydd.

Pa * vudd [ys rdd] yn vy-gwaet, pan ddescenwyf i'r pwll:

Boreu weddi
'dderchafel
'omplegit
*llefais
* o yffern
* rac
* pytew ffoss
'chyffeswch, diolchwch
*brydnawn
* gwindid
*sylfir, cyffroic
'trallodwyt, cythrybliwyt
Ion rywles

a vydd

a vydd i'r * llwyth dy glodvorir: ac a venaic ef dy wirionedd?

Clyw Arglwydd, a' thrugara wrthyf: Arglwydd, bydd gan-horthwywr ymy.

Ys ymchweleist vy-galar yn * llewenydd: d'atodeist vy sach [wisc,] a' gwnegeseist vi a llawenydd.

Erwydd hynny ith can mawl vy-tavot ac * ny thau: Arglwydd vy Dew, mi ath glodvorafyn tragyvyth.

In te Domine ſperaui. Pſal. xxxj.

I Rogorawl. Psalm Dauid.

YNot Arglwydd yr ymddiriedeis: na'm gwaradwydder yn tragywyth: gwared vyvy ith gyfiawnder.

* Gogwydda dy glust ataf: * brysia i'm gwaredu, bydd y-my graic cadarn, [ac] yn duy am ddeffen y'm cadw.

Can ys vy-craic a'm castell ytwyt: am hyny-er mwyn dy Enw * tywys vi ac * arwein vi.

* Dwc vi allan o rhwyt, y osodesont yn ddirgel * y-my: can ys ti yw vy nerth.

Yn dy ddwylo y cymmennaf vy yspryt: [can ys] prynaist vi, Arglwydd Ddew'r gwirionedd.

[Ys] cas genyf yr ei ys y * aei goglyt ar goolion gweicion: can ys mi a ymddiriedaf yn yr Arglwydd.

Ys llawen a' hyfrydd vyddaf yn dy drugaredd: can ys gwelaist vy advyt, adnabuost vy eneit mewn * cyfyngderau.

Ac ny' oarcheist vi yn llaw y gelyn, [eithr] gosodeist vy traet mewn ehengder.

Trugara wrthyf, Arglwydd, can vy-bot mewn trwbl: vy llygat, vy eneit a'm bolyа ddyvwynwyt gystudd.

Can ys vy-bywyt a ballawdd gan * drymder, a'm blynyddedd o'alar: vy nerth ys y yn pallu gan vy poen, a'm escyrn a lygresont.

Ydd oeddwn en ddirmic y gan vy oll 'elynion, yn enwedic ymplith vy-* cymydogion, ac yn ofn ir ei om cydnabot, yr ei am gwelent * ar yr heol a * gilient y wrthyf.

Im gellyngwyt tros gof val y marw allan o veddwl: * mi a ethym val llestr ddyylliawc.

Can ys clyweis * gabl llaweredd, ofn oedd o pobparth, pan ymgyccorent yn v'erbyn, ac yn bwriady vyrnieneidiaw.

*mwihlwr
*gor, garol
*eb dewi
*cyffesaf, ddiolchaf, &c.
*gestwngplic
*ffrysta
*fforddia maethodrin
*Tyn
*ar vy medr
*yn cadw gwagedd yn over
*trallodeu
*golwc
*ddolur
*cyfnesafieit
*allan a
*ffoent
*ydd wyf mal
*anglod, sonn

A mi a obeithiwn yn-yti, Arglwydd: dywedeis, Uy-Dew ytwyt.

Yn dy law mae vy amseroedd: gwared vi o ywrth law vy-gelynion, ac y wrth yr ei'n am erlydiant.

Llewyrcha dy wyneb ar dy was, [a'] *chadw vi *er dy drugaredd.

Arglwydd, na 'wradwydder vi: can ys gelweis arnat, gwradwydder yr andewolion, [a'] *dystawer wy yn y bedd.

*Gostyger y gwefusae *ffuciol, yr ei y ddywedant orthrymder, gan valchder a' thremic yn erbyn y cyfiawn.

Mor vawr yw dy ddaoni, yr hwn y *gedweist i'r sawl ath ofnant: [ac] y'wnaethost ir ei y ymddiriedant ynot*, ['sef] geyrbron meibion dynion.

Ti ei cuddy hwy yn ddirgel yn dy'wydd di rac *balchder dynion: ti ei *cuddiy wynt yn dy pebyll rac cynnen tavodae.

Bendigedic [vo'r] Arglwydd: can ys dangosawdd ei *ryvedd garedigrwydd arnaf mewn dinas cadarn.

A' mi ddywedwn yn vy ffrwst, Im bwriwyt allan *oth'olwc, er hyny ti 'wrandeweist vy-gweddi, pan lefeis arnat*.

Cerwch yr Arglwydd y oll saint ef: [can ys] yr Arglwydd a geidw y ffyddlonion, ac a dal yn ehelaeth i'r *nep y wna valchedd.

Yr ei oll ys y yn *gobeithio yn yr Arglwydd, byddwch *gedyrn, ac ef a *nertha eich calon.

*ynot
*Eb. iachi
*drwy, gan
*goiltege
*Bit vud
Mudanet
*cclwy-ddoc
*guddieist
nailltuaist
*bocsach
*cedwy hwy yn ddirgel
*olwydd dy lygait
*ymddiriciet
*wrol
*ffyrtha

Beati quorum. Psal. xxxij.

Psalm Dauid er athrawaeth.

GWyn ei byd [y nep] y maddewyt ei *drosedd, a'r nep y *cuddiwyt ei bechot.

Gwyn ei byd y *dyn ny *liwio'r Arglwydd ydd o enwiredd, ac ny [bo] dichell yn ei yspryt.

Tra dawn a son, y *cystuddiawdd vy escyrn [neu] pan *nadwn yn hyd y dydd.

(Can ys trwm dy law arnaf, ddydd y' nos: [a'] m *irder a *ymchwelwyt yn sychder haf. Selah.

Yno y cydnabyddais, vy-pechot wrthyt, am enwiredd ny chuddiais: [can ys] *dewedais, Cyffessaf yn v'erbyn vy vn vy enwireddeu ir Arglwydd, a' thi a vaddeuaist boen vy-pechot. Selah.

Pr: ydnawn wedd
*enwiredd, angbyfraith
*Ebr. gw.
*hyfryf
*hocced
*cuwn, vloyddiwn
*drowyt, aeth
*grinder

Ac am

Ac am hyny y gweddia pop dyn dywiol arnat, yn yr amser ith ceffir: eithyr yn llifeiriant dyfredd mawrion ny chayant ddynesay ataw.

Ti yw vy * dirgelfa, cedwy vi rac * ing: amgylchyni vi ac ymwared * gorvoledd. Selah.

Paraf yty ddyall, ac ath ddyscaf yn y ffordd ydd elych, ac [ath] * fforddiaf a'm llygat.

Na vyddwch val march neu vul ny ddeallant: yr ei attely y gen a gwenva ac a ffrwyn, rac yddyn * ddynesau atat.

Llawer * gouit [vydd] ir andewiol: a'r * nep y ymddirieto yn yr Arglwydd, trugaredd ei cylchyna.

Byddwch lawen yr ei cyfion, a' hyfryd yn yr Arglwydd, a' chlodvorwch yr oll 'r ei vnion o galon.

*llochs, ymgudd
*cyfingder trallot
*Ebr. cycoraf
*ddyvot yn agos
*cchrys, adwyth
*hwn

Exultate iusti in Domino. Psal. xxxiij.

YMlawenhewch yr ei cyfion yn yr Arglwydd: can ys gweddus ir ei cyfion * vot yn ddiolchgar.

Molwch yr Arglwydd a'r [y] delyn: cenwch yddo ar y * nabel ac ar gyffurf dectant.

Cenwch iddo ganiat newydd: cenwch yn * gerddgar ac yn soniarus.

Can ys vnion gair yr Arglwydd, a' ei oll weithredoedd ys y ffyddlon.

Egar gyfiawnder a' barn: o drugaredd yr Arglwydd y ddaiar [ys y] gyflawn.

Gan 'air yr Arglwydd y gwnaethpwyt y nefoedd, a'y oll lluoedd hwy gan yspryt ei enae.

E * gynnull ddyfredd y mor ynghyt [megis] yn * bentwr, gan ddodi yr * eigiawn yn ei dresoreu.

Bid ofn yr Arglwydd ar yr oll ddaiar: bid ei arswyt ef ar oll drigolion y byt.

Can ys ef a ddyvot, ac [velly] y bu: ef a 'orchymynawdd, a' hyny safodd.

Yr Arglwydd a * wascar gyccor y cenedloedd, ac a * ddiddymia amcanion y populoedd.

Cyccor yr Arglwydd a saif yn dragyvyth, a'meddyliae ei galon o genedlaeth, i genedlaeth byth.

Gwyn ei vyt y geneti, y mae Dew yn * Arglwydd ydd hi, a'r popul, [a] ddetholes ef yn * etiueddiaeth yddo.

Yr Arglwydd ys y yn edrych y lawr o'r nefoedd, ac yn gwelet

*Ymorngwch
*roddy moliant
*luwc
*gelvydd ac yn llafar
*gascl
*dwfnderoedd
*darvu, gwnaethpwyt
*ddryllia
*ddiffrymia
*Bendigeit yw
*Jehova
*dref tat
*Ebr. veision

oll * blant dynion.

O brEswyl ei drigva y tremia ar oll drigolion y ddaiar.

Ef a ffurfia ei calonne bop vn, [ac] a ddeall ei holl weithre-deu.

*ddianc
*amlder
*o rym
* o rym
* olwc
* rac
*bwydo, porthi

Ny * waredir y Brenhin gan *liaws llu, ac ny ddianc y gwr-nerthawc * gan liaws cryfder.

Palledic yw march y ymwared, ac nyd achup e [neb] * gan vaint ei nerth.

Wele, * lygat yr Arglwydd ar yr ei a ei ofnant, ac ar yr ei y ymddiriedant yn ei drugaredd.

Er mwyn gwaredy ei heneidieu *ywrth angae, ac y* bywhau hwy yn [amser] newyn.

Ein eneit ys y yn dysgwyl am yr Arglwydd: can ys ef yw'n porth a'n tarian.

*Ys yn-thaw

*Can ys ynthaw y llawenycha ein calon, erwydd yni 'obei-thiaw yn ei Enw sanctaidd.

Bit dy drugaredd, Arglwydd, arnam, meis ydd ym yn ymddi-riet ynot.

Benedicam Dominum. Psal. xxxiiij.

Psalm Dauid pan newidiawdd ei ymwreddiat gar bron Abimelech yr hwn ei gyrodd ef ymaith, ac ydd aeth yntef.

*Obr. bendithiaf

Diolchaf ir Arglwydd bop amser: ei voliant [vydd] yn vy-genae yn oystat.

Yn yr Arglwydd y bydd gorvoledd vy eneit: yr ei gostyngedic ei clywu, ac y lawenant.

*ynghyd

Mawrygwch yr Arglwydd gyd a mi, a' derchafwn ei Enw * y gyd.

Ceisiais yr Arglwydd, ac im gwrandawodd: ys, ef am gwaredawdd oim oll ofn.

* wy redant ato

Wy edrychant arnaw, ac*eu heglurir: a'ei wynepae ni chywyliyddir [gan ddywedyt,]

Y tlawt hwn a lefawdd, a'r Arglwydd ei clybu, ac oei oll drallote y gwaredawdd.

* drsc, crys
* Blaswch profwch

Angel yr Arglwydd a * gastella o amgylch yr ei y ofnant ef, ac eu gwared.

* Chwaethwch a' gwelwch, mor dda yw'r Arglwydd: gwyn ei vyd y gwr y ymddiriet iddo.

Ofnwch yr Arglwydd, y Sainct ef: can nad oes eisiae ar y yr ei y ofnant ef.

Y mae

y mae eisiae a' newyn ar y llewod, a'r sawl y geisiant yr Arglwydd, ny bydd arnyn eisiae dim daoni.

Dewch *veibion, gwrandewch arnaf: [ys] dyscaf ychwy ofn yr Arglwydd.

*Pwy yw'r gwr a chwenych byw-yt, ac a gar [hir] dyddiae y welet da?

Cadw dy davot rac drwc, ath wefuse, rac dywedyt dichell.

*Ymwrthot ar drwc a'gwna dda: *ymgais a thangneddyf a' dilyn ef.

*Llygait yr Arglwydd ar yr ei cyfion, aei glustiae a pstyriant wrth eu llefain.

Eythr wynep yr Arglwydd [ys ydd] yn erbyn yr ei y wnaddrwc, y *dori ei coffa *y ar ddaiar.

Yr ei cyfion a lefant, a'r Arglwydd ei gwrendy, ac ei gwared oei oll trallotion.

Agos yw'r Arglwydd at yr ei ys ydd a chalon *gystuddedic, a'r ei briwedic o yspryt a gadw.

Llawer o*ddrygeu [a ddaw] i'r cyfion, a'r Arglwydd ei gwared ywrthynt oll.

Ef a gaidw ei oll escyrn: yr vn o hanwynt ny *ddryllir.

Eithr drigioni a ladd yr andewiol: a'r ei y gasant y cyfion a *ddyffeithir.

Yr Arglwydd y bryn eneidiae ei weision: a'r ei oll a ymddiriedant ynthaw, ny *ddyffeithir.

*blant
*Pa wr yw ef
*Gogel
*cais heddwch
*Golwc
*ddiwreiddio
*or
*ddryllie dic
*afcwydde tep drwbl
*thorir, ny bydd twnn
*anreithir

Iudica Domine nocentes. Psal, xxxv.

Psalm Dauid.

DAdle Arglwydd a'm *dadleuwyr: *ymladd a'r ei a ymladdant a mi.

Ymafael yn y tarian a'r *astalch, a' chyfod im cymporth.

Dwc hefyt y gwaiw [ffon] ac *ar gaea yn erbyn y thei n'sydd im erlid: dywait wrth v'enait, Mi yw dy iechyt.

Cywilyddier, a' gwradwydder yr ei y geisiant v'y enait: ymchweler *tragefyn, a' gwarthaer y sawl a vwriadant *ddrwc ymy.

Byddant val *vs garbron y gwynt, ac Angel yr Arglwydd [ei] goyscaro.

Boreu weddi
*cyngawsfwyr
*rhydela
*bwclet
*a chwp
*drach i cefn, yn llwyr ei hol
*vyrrwc

oll * blant dynion.

O brestwyl ei drigva y tremia ar oll drigolion y ddaiar.

Ef a ffurfia ei calonne bop vn, [ac] a ddeall ei holl weithredeu.

*ddianc
*amlder
*o rym
*o rym
*olwc
*rac
*bwydo, porthi

Ny * waredir y Brenhin gan *liaws llu, ac ny ddianc y gwrnerthawc * gan liaws cryfder.

Palledic yw march y ymwared, ac nyd achup e [neb] * gan vaint ei nerth.

Wele, * lygat yr Arglwydd ar yr ei a ei ofnant, ac ar yr ei y ymddiriedant yn ei drugaredd.

Er mwyn gwaredy ei heneidieu *ywrth angae, ac y *bywhau hwy yn [amser] newyn.

Ein eneit ys y yn dysgwyl am yr Arglwydd: can ys ef yw'n porth a'n tarian.

*Ys yntaw

*Can ys yntho y llawenycha ein calon, erwydd yni 'obeithiaw yn ei Enw sanctaidd.

Bit dy drugaredd, Arglwydd, arnam, megis ydd ym yn ymddiriet ynot.

Benedicam Dominum. Psal. xxxiiij.

Psalm Dauid pan newidiawdd ei ymwreddiat gar bron Abimelech yr hwn ei gyrodd ef ymaith, ac ydd aeth yntef.

*Obr. bendithiaf

DIolchaf ir Arglwydd bop amser: ei voliant [vydd] yn vy-genae yn oystat.

Yn yr Arglwydd y bydd gorvoledd vy eneit: yr ei gostyngedic ei clyw, ac y lawenant.

*ynghyd

Mawrygwch yr Arglwydd gyd a mi, a' derchafwn ei Enw * y gyd.

Ceisiais yr Arglwydd, ac im gwrandawodd: ys, ef am gwaredawdd oim oll ofn.

*wy redant ato

Wy edrychant arnaw, ac*eu heglurir: a'ei wynepae ni chywyliyddir [gan ddywedyt,]

Y tlawt hwn a lefawdd, a'r Arglwydd ei clybu, ac oei oll drallote y gwaredawdd.

*dric, crys
*Blaswch profwch

Angel yr Arglwydd a * gastella o amgylch yr ei y ofnant ef, ac eu gwared.

* Chwaethwch a' gwelwch, mor dda yw'r Arglwydd: gwyn ei vyd y gwr y ymddiriet iddo.

Ofnwch yr Arglwydd, y Sainct ef: can nad oes eisiae ar y yr ei y ofnant ef.

y mae eisiae a' newyn ar y llewod, a'r sawl y geisiant yr Arglwydd, ny bydd arnyn eisiae dim daoni.

Dewch *veibion, gwrandewch arnaf: [ys] dyscaf ychwy ofn yr Arglwydd.

*Pwy yw'r gwr a chwenych byw-yt, ac a gar [hir] dyddiae y welet da:

Cadw dy davot rac drwc, ath wefuse, rac dywedyt dichell.

*Ymwrthot ar drwc a'gwna dda: *ymgais a thangnedd yf a' dilyn ef.

*Llygait yr Arglwydd ar yr ei cyfion, aei glustiae a yspyriant wrth eu llefain.

Eythr wynep yr Arglwyd [ys ydd] yn erbyn yr ei y wnaddrwc, y *dori ei coffa *y ar ddaiar.

Yr ei cyfion a lefant, a'r Arglwydd ei gwrendy, ac ei gwared oei oll trallotion.

Agos yw'r Arglwydd at yr ei ys ydd a chalon *gystuddedic, a'r ei briwedic o yspryt a gadw.

Llawer o*ddrygeu [a ddaw] i'r cyfion, a'r Arglwydd ei gwared y wrthynt oll.

Ef a gaidw ei oll escyrn: yr vn o hanwynt ny *ddryllir.

Eithr drigioni a ladd yr andewiol: a'r ei y gasant y cyfion a *ddyffeithir.

Yr Arglwydd y bryn eneidiae ei weision: a'r ei oll a ymddiriedant yntho, ny *ddyffeithir.

*blant
*Pa wr yw ef
*Gogel
*cais heddwch
*Golwc
*ddiwreiddio
*o'r
*ddryllie dic
*ʼ[a]fcwyddtep drwbl
*thorir, ny bydd twnn
*anreithir

Iudica Domine nocentes. Psal, xxxv.

Psalm Dauid.

DAdle Arglwydd a'm *dadleuwyr: *ymladd a'r ei a ymladdant a mi.

Ymafael yn y tarian a'r *astalch, a' chyfod im cymporth.

Dwc hefyt y gwaiw [ffon] ac *ar gaea yn erbyn y rhei n'sydd im erlid: dywait wrth v'enait, Mi yw dy iechyt.

Cywilyddier, a gwradwydder yr ei y geisiant vy enait: ymchweler *tragefyn, a' gwarthaer y sawl a vwriadant *ddrwc ymy.

Byddant val *vs garbron y gwynt, ac Angel yr Arglwydd [ei] gwyscaro.

Boreu weddi
*cyngawslwyr
*rhydela
*bwclet
*a chwp
*drach i cefn, yn llwyr ei hol
*bynrwc

*llimpr *dranc-wydd *Delet iddo ech-ys eb wy-bot *as y dc-bry ti *ymddi-vad *a'dirwes *ar vy *ynathrist *ing, ad vyt *coegwyr *saliwddy-nion *yspait, peidio *im erbyn *aml, lawer *llonydd-on y tir *safneu *Wi, wi, Wban, wban, *dthuna *cyngaws, plait *om pleit *D

Bid ei ffordd yn dywyllwch ac yn llithricva: ac Angel yr Arglwydd y'w hymlid.

Can ys eb achos y cuddiesont * bytew a'i rhwyt ymy: eb achos y cloddiesont [bytew] i'm enait.

Deuet arno ddestruw ny wypo, a'ei rwyt y osodes yn ddirgel, ei dalio: syrthiet yn y * destruw hyny.

Yno y llawena vy enait yn yr Arglwydd: e lawenycha yn ei iechyt ef.

Vy oll escyrn y ddywedant, Arglwydd, pwy* val tydy, yr hwn y waredy y tlawt rac y vo * trech nac ef: a'r tlawt a'r truan, rac neb ei yspeilio.

Cyvodesont testion trawsion: holesont vi am betheu ny wyddwn.

Talesont ymy ddrwc dros dda, y * espeilio vy enait.

A' minen, pan glyvychynt wy, a wiscwn [liein] sach: gestyngwn vy eneit * ac vmpryt: am gweddi a ddymchwelit * im mynwes.

Ymddugwn val wrth gar, neu val wrth vy brawt: ymestyngais gan gwynvan val vn yn *dwyn'alar am ei vam.

A' hwytheu yn vy* clofter a lawenychent, ac yd ymgasclent: ymglascawdd * efrddion yn vy erbyn, eb wybot ymy: dryllie-son vi ac eb * dewi.

Gyd a'r gwatworwyr ffeilson yn-gwleddau, gan escyrnygy danedd * arnaf.

Arglwydd yd pa bryd ydd edrychy (ar hyn?) gwared vy enaid rac ei trafferthae, [ys] vy vnic [enait] rac y llewod.

[Yno] ith clodvoraf yn-Cynnulleidfa vawr: ith voliannaf ymplith popul * liosawc.

Na bo im gelynion lawenau im erbyn yn ancyfion, [ac na] amneidiant a llygat, a sawl sydd im casay yn ddiachos.

Can nad ymddiddanant yn dangnedd[illegible] * ei[illegible] dychymygu * geiriae dichellgar yn erbyn * y [illegible] [ar] y ddaiar.

Egoresont ei * geneue arnaf, gan ddywedyt, * Wha, wha, ys gwelawddd ein llygat.

Gweleist [hyn yma] Arglwydd: na thaw ([illegible]): nac ymbella y wrthyf Arglwydd.

Cyvot a' * diffro i'm barn, 'sef i'm * dadl, vy-Dew, a'm Arglwydd.

Barn vi, Arglwydd vy-Dew, yn ol dy gyfiander, ac na lawenant *am danaf.

Na ddywetant yn ei calon, * Wi, ein enaid bydd lawen: ac

na bo yddyn ddywedyt, [ys] divwynesam ef.

Cywilyddier a gwradwydder *y gyt, yr ei sy lawen am vy-drwc: gwisger a' gwarth a' *chywilydd, yr ei ys yd yn *ymorugaw yn v'erbyn.

Bid lawen a' hefryd, yr ei y garant vy-cyfiawnder: a' dywedant yn oystat, Mawryger yr Arglwydd, yr hwn a gar *llwyddiant ei wasanaethwr.

A'm tavawt [inef] a venaic dy gyfiawnder, a'th voliant bop dydd.

*ynghyt *anglod, gwradwydd *ymdderchafel *Ebr. tangnefedyf

Dixit iniustus. Psal. xxxvj.

I Rhagorawl, Psalm Dauid gwas yr Arglwydd.

Syganei yr enwiredd wrth yr andewiol, ys ef yn vy-calon, Nyd [oes] ofn Dew gerbron ei lygaid.

Can ys mae ef yn ymlewydd ac ef yhun yn ei *'olwc, yn y chaffo y anwiredd ef ddygasedd.

Geiriae ei enau [*geiriae] enwiredd a' dichell: peidiodd a [mynhy] deall a' gwneythyd da.

*Enwiredd a vevyria ar ei wely: ef a ymosyt ar ffordd nyd [yw] dda, ac nyd *cas ganthaw ddrwc.

Arglwydd, yd y nefoedd [y cyrhydd] dy drugaredd, ath *ffyddlondap yd yr wybrae.

Dy gyfiawnder *ys y val mynydde *cedyrn: dy varnion ynt val *dyfnder mawr, dyn ac anival a *waredy Arglwydd.

Mor werthawr yw dy drugaredd Ddew: am hynny yr ymddiriait plant dynion *yn-gwascawt dy adanedd.

Wy a *gyflawnir a braster dy duy: a'thi a roddy yddwynt ddiot o avon dy *dlysae.

Can ys y gyd a thi y mae ffynnon y bywyt, ac yn dy 'oleuni y cawn welet goleuni.

Estyn dy drugaredd y rein ath adwaenant, a'th gyfiawnder yr ei syd vnion o galon.

Na *ddauet troet balchder im erbyn, ac na bo y law yr andewiolion vy *ymmot.

Yno y syrthiodd yr ei weithredawdd enwiredd: eu bwriwyt ir llawr, ac ny allant *godi.

*Medd *lygait *yw *Andewioldop *dygasffiaidd *wirionedd *saif *Ebr. dew *eigiawn *iachey, imgleddey *y dan *ddigonir *ddelo *cyffroi, ys muto, trosgwyddo *gwnny

Bid ei ffordd yn dywyllwch ac yn llithricfa: ac Angel yr Arglwydd y'w hymlid.

Can ys eb achos y cuddiesont * bytew a'i rhwyt ymy: eb achos y cloddiesont [bytew] i'm enait.

Deuet arno ddestruw ny wypo, a'ei rwyt y osodes yn ddirgel, ei dalio: syrthiet yn y * destruw hyny.

Yno y llawena vy enait yn yr Arglwydd: e lawenycha yn ei iechyt ef.

Vy oll escyrn y ddywedant, Arglwydd, pwy* val tydy, yr hwn y waredy y tlawt rac y vo * trech nac ef: a'r tlawt a'r truan, rac neb ei yspeilio.

Cyvodesont testion trawsion: holesont vi am betheu ny wyddwn.

Talesont ymy ddrwc dros dda, y * espeilio vy enait.

A' minneu, pan glyvychynt wy, a wiscwn [liein] sach: gestyngwn vy eneit * ac vmpryt: am gweddi a ddymchwelit * im monwes.

Ymddugwn val wrth gar, neu val wrth vy brawt: ymestyngais gan gwynvan val vn yn *dwyn 'alar am ei vam.

A' hwytheu yn vy*clofter a lawenychent, ac ym ymgasclent: ymglascawdd * efryddion yn vy erbyn, eb wybot ymy: dryllieson vi ac eb * dewi.

Gyd a'r gwatworwyr ffeilson yn-gwleddau, gan escyrnygy danedd * arnaf.

Arglwydd yd pa bryd ydd edrychy (ar hyn?) gwared vy enaid rac ei trafferthae, [ys] vy vnic [enait] rac y llewod.

[Yno] ith clodvoraf yn-Cynnulleidfa vawr: ith voliannaf ymplith popul * liosawc.

Na bo im gelynion lawenau im erbyn yn ancyfion, [ac na] amneidiant a llygat, a sawl sydd im casay yn ddiachos.

Can nad ymddiddanant yn dangneddyfus: * eithyr dychymygu * geiriae dichellgar yn erbyn * y rei llonydd [ar] y ddaiar.

Egoresont ei * geneue arnaf, gan ddywedyt, * Aha, aha, ys gwelawddd ein llygat.

Gweleist [hyn yma] Arglwydd: na thaw (dithae): nac ymbella y wrthyf Arglwydd.

Cyvot a' * diffro i'm barn, 'sef i'm * dadl, vy-Dew, a'm Arglwydd.

Barn vi, Arglwydd vy-Dew, yn ol dy gyfiander, ac na lawenant *am danaf.

Na ddywetant yn ei calon, * Wi, ein enaid bydd lawen: ac

*llimpr
*drancwydd
*Delet
iddo echryd eb wybot
*as y oc bey ti
*ymddibad
*a'dirwest
*ar vy
*ynathrist
*ing, ad vyt
*coegwyr
salivddynion
*yspalt, peidio
*im erbyn
*aml, lawer
*llonydd: on y tir
*safneu
*Wi, wi, Wban, wban,
*dihuna
*cyngaws, plait
*om pleit
*D

na

na bo yddyn ddywedyt, [ys] divwynesam ef.

Cywilyddier a gwradwydder * y gyt, yr ei sy lawen am vy-drwc: gwiscer a gwarth a * chywilydd, yr ei ys yd yn * ymorugaw yn v'erbyn.

Bid lawen a' hefryd, yr ei y garant vy-cyfiawnder: a' dywedant yn oystat, Mawryger yr Arglwydd, yr hwn a gar * lwyddiant ei wasanaethwr.

A'm tavawt [inef] a venaic dy gyfiawnder a'th voliant bop dydd.

*ynghyt *anglod, gwradwydd *ymdderchafel *Ebr. tangnefedyf

Dixit iniustus. Psal. xxxvj.

I Rhagorawl. Psalm Dauid gwas yr Arglwydd.

Syganei yr enwiredd wrth yr andewiol, ys ef yn vy-calon, Nyd [oes] ofn Dew geyrbron ei lygaid.

Can ys mae ef yn ymlewydd ac ef yhun yn ei * 'olwc, yn y chaffo y anwiredd ef ddygasedd.

Geiriae ei eneu [* geiriae] enwiredd a' dichell: peidiodd a [mynhy] deall a' gwneythyr da.

*Enwiredd a vevyrria ar ei wely: ef a ymosyt ar ffordd nyd [yw] dda, ac nyd * cas ganthaw ddrwc.

Arglwydd, yd y nefoedd [y cyrhydd] dy drugaredd, a'th * ffyddlondap yd yr wybrae.

Dy gyfiawnder * ys y val mynydde * cedyrn: dy varnion ynt val *dyfnder mawr, dyn ac anival a * waredy Arglwydd.

Mor werthawr yw dy drugaredd Ddew: am hynny yr ymddiriait plant dynion * yn-gwascawt dy adanedd.

Wy a * gyflawnir a braster dy duy: a'thi a roddy yddwynt ddiot o avon dy *dlysae.

Can ys y gyd a thi y mae ffynnon y bywyt, ac yn dy 'oleuni y cawn welet goleuni.

Estyn dy drugaredd y rein a'th adwaenant, a'th gyfiawnder yr ei syd vnion o galon.

Na * ddauet troet balchder im erbyn, ac na bo y law yr andewiolion vy * ymmot.

Yno y syrthiodd yr ei weithredawdd enwiredd: eu bwriwyt ir llawr, ac ny allant *godi.

*Medd *lygait *yw *Andewioldep *dygasffiaidd *wirioneddd *sail *Ebr. dew *eigiawn *iachey, imgleddy *y dan *adigonir *ddelo *cyffroi, ys muto, trofgwyfddo *gyvodi

Noli Aemulari. Psal. xxxvii.

Psalm Dauid.

Prydnawn weddi

NAc ymddigia er yr andewiolion, ac na wynvyda wrth yr ei y wnant ddrwc.

Can ys yn ebrwydd y torir hwy, ir llawr mal* glaswellt, ac y wywant mal y gwyrddlys.

Gobeithia yn yr Arglwydd, a' gwna dda: tric yn y tir, ac ith porthir yn ddiau.

*Ymddigrifa yn yr Arglwydd, ac ef a rydd yty [a] airch dy galon.

*Treigla dy ffordd ar yr Arglwydd: ac ymddiriet ynthaw, ac ef [ei] gorphen.

Ef a ddwc allan dy gyfiawnder mal y goleuni, ath varn val yr haul hanerdydd.

Dysgwyl yn ddystaw wrth yr Arglwydd ac ymddiriet ynthaw: nac ymddigia wrth hwn a lwyddo gantho ei ffordd, na'c wrth y gwr a* wnel ei vwriadeu.

Paid a*digoveint, a gad ymaith* gynddaredd: nac ymofidia chwaith *y ddrygu.

Can ys torir ymaith y drygddynion, a'r ei a ddysgwiliant wrth yr Arglwydd, wyntwy etiveddant y tir.

Am hyny* etwo ychydigyn, ac ny [welir] yr andewiol, ac edrychy ar lle* bu ef, ac nyd [oes* dim] o hanaw.

Eithyr yr ei gostyngedic a veddant y ddaiar, ac ei* diddenir gan *liaws tangneddyf.

Yr andewiol a amcana yn erbyn y cyfion, ac a yscyrnyga ddannedd arno.

[A]'r Arglwydd y gwatwor ef, can ys*gwelawd bot ei ddydd ar ddyvot.

Yr andewiolion y dynesont ei cleddyf, ac y enylesont ei bwa, y vwrw y lawr y tlawt a'r angenawc, [ac] y* ladd yr ei vnionffordd.

[Eithyr] ei cleddyf a yn ei calon e hunain, a' ei bwae a *ddryllir.

Ys gwell ychydic ir cyfion, na mawr-olud yr andewiolion a'r cedyrn.

Can ys breichiae yr andewiolion y ddryllir: a'r Arglwydd a* gynnal yr ei cyfion y hyny.

*gwair gwellt-las
*Ymddiriet
*vwydir, pescir
*Bid dy wyn dyt
*Dod
*Ebr. gwnaiff
*dduco y ben
*llit
*er
*ets enyd bach
*digrifer
*lawenedd, amledd
*gwyl
*yn dyvot
*ddivetha
*vyscir
*attec

Yr Arglwydd a edwyn ddyddiae yr ei perfeith, a'i etiweddiaeth wy *bydd yn dragywyth.

Ny's gwradwyddir hwy yn yr amser pericul, ac yn amser newyn y cah an ddigon.

Can ys yr andewiolion y gollir, a' gelynion yr Arglwydd a ddiveir val braster wyn: [sef] y gyd a'r mwc y diflanant.

Yr andewiol a echwyna ac ny thal *adref: a'r cyfion ys y drugarawc ac a *ddyry.

Can ys yr ei bendigedic gan *Ddew, a etiveddant y tir, ar ei melltigedic ganthaw a dorir ymaith.

Gan yr Arglwydd y fforddir llwybreu *gwr: can ys y fford ef ys y dda ganthaw.

*Cyd bo yddo syrtho, ny vwrir e ymaith: can ys ir Arglwydd y gynnal ei law.

Mi *bum ieuanc ac ydd wyf yn hen: ac ny weleis [erioet] y cyfion wedy ei ady, na ei had yn cardota ei bara.

*Pop amser y mae yn drugarawc ac yn rhoi benthic, a' ei had [a bwyna] y bendith.

*Cilia y wrth ddrwc, a' gwna dda, a' chyfanedda yn dragywyth.

Can ys yr Arglwydd a gar *barn, ac ny ys gedy ei Sainct: cedwir hwy yn dragywydd, a' had yr andewiolion y dorir ymaith.

Yr ei cyfion a etiveddant y tir, ac a breswiliant *arnaw yn tragywyth.

Genae y cyfion a *venaic ddoethineb, a' ei dafawt y gymmwyll am barn.

[Can ys] *Deddyf ei Ddew 'sy yn ei galon, [a'] i *draet ny lithrant.

Yr andewiol a ddysgwyl y cyfion, ac a gais ei *divetha.

Ny ys gad yr Arglwydd ef yn ei law, ac ny ad ef yn-auoc pan ei barner.

Dysgwyl *wrth yr Arglwydd, a' chadw ei fford, ac ef ath dderchaif, *val etiveddych y tir, pan ddyvether yr andewiolion, y gweli.

Gwelais yr Andewiol yn gadarn, ac yn *brigawc val y lawryf gwyrdd.

Er hyny ef aeth ymaith, *a' nachaf nyd oedd mwy o hano, a' mi ei ceisiais, [ac] ef ny chefit.

*Edrych ar y dywiol a' gwyl yr vnion, can ys dywedd y gwr hwnnw [yw] *tangneddyf.

Can ys y trawsion y ddestruwir y gyd, [a'] dywedd yr an-

*tragywythol vydd
*drachefn
*a' hael
*rydd, dyr
*Ebr. ef
*Er yddo gwympo
*buo
*peunydd
*Fo rac
*thric
*gyfionder
*ynthaw
*draetha
*Cyfraith
*gamrau
*ladd
*am, ar
*yny
*gwyrddl
*ac wele
*Cadw hedd wch

diwioliō a gyfergollir.

Ac iechydwrieth yr ei cyfion [bydd]y gan yr Arglwydd: e vyd y nerth wy yn amser * trallot.

Can ys yr Arglwydd y cymporth hwy, 'ac ei * gwared, ef y gwared wy rac yr andewiolion, ac ei cadw hwy, can yddynt ymddiriet yntho.

*dorir y maith
*trwbl
*cadw

Domine ne in furore. Psal. xxxviij.

Psalm Dauid er coffa.

Boreu weddi

Arglwydd na cherydda vi yn dy lit, ac * na chospa vi yn dy ddicllonedd.

Can ys dy saethae y ddescenesant ynof, a'th law a * ddescennawd arnaf.

Nyd oes iechyt yn vy-cnawt, o erwydd dy ddigllonedd:* ac nyd oes heddwch imescyrn o blegit vy-pechot.

Can ys vy-camweddae aeth dros vy-pen, a' megis baich * athrwm y maent yn rrydrwm *arnaf.

[Ys] pydrawdd a' llygrawd * v'archollion * y gan vy ynvydrwydd.

Im crymwyt ac im plygwyt yn ddirvawr:penuyd yn*athrist y cerddwn.

Can ys vy clunieu y gyflawnir o * boethder, ac nid [oes]vaniach yn vy-cnawt.

*Im gwanechwyt ac im drylliwyt yn drawawr: rhueis gan [woir] * obid vy-calon.

Arglwyd yr wyf yn menegy vy oll ddeisifiat geyr dy vroc,a'm ochenait nid yw guddiedic rhaget'.

Vy-calon ys ydd yn cynnyrfu, vy ..erth ys y im * gadu, a' lleuer vy llygait, ys wynt wy nyd ynt y-my.

Vy * caredigion a'm cymddeithion a safent hwnt yrwrth vepla a'm *cyfnesafieit y safent o hirbell.

A'r ei y geisient [dwyn] vy * enait, y'osodent * vagleu, a'r ei * a geisient vy-drygy, a ddywedent enwiredde, ac a ddychymygent ddichellion *beunydd.

A' minef val byddar ny chlywn, a'megis mutan [ytwyf] ny'd agorei ei eae.

Val hyn ydd * oeddwn val gwr * eb glywed, ac eb argyoeddion yn ei enae.

*na'm
*sangwy:
obein
*trwm
*piny
vyngweddieu
*o bleit
*alarus
*lesceid
*Euthym yn egwar ac yn ydic
*irat
*palin
*ceraint
*gorffen ac wyth
*trasen, cereint
*eisioes hoedl
*oedd ar vedr
*yn oysta
*wyf

Can ys ynot Arglwydd ydd ymddiredat: ti [am] * clywy, vy Arglwydd, vy-Dew.

Can ys * dywedais, clyw vi rrac yddynt lawenechu arnaf: can ys pan lithro vy-troet yr * ymvawrygant im erbyn.

* Ys parot ytwyf y gloffi, a'm * dolur [ys y] ger vy-bron yn wastat.

Pan addefaf vy cystudd, ac y * pryderaf dros vy-pechot.

Ac ymae vy-gelynion yn byw ac yn gedyrn, a'r ei a'm casaant * ar gam a liosocwyt.

Yr ei hefyt a dalai ddrwc dros dda, vydd im erbyn, can y-my ddilyn daeoni.

Na ad vyvi, Arglwydd: vy-Dew, nac ymbella ywrthyf.

* Brysia im cannorthwyaw, Arglwydd, vy iechyt.

Dixi custodiam vias. Psal. xxxix.

I ragorol * cantor Ieduthum Psalm Dauid.

MEddyliais * Cadwaf vy ffyrdd, rac [ymy] pechy a'm tavawt: catwaf vy-geneu yngoarchae, tra vo yr ande wiol yn vy-golwc.

Mut oeddwn eb ddywedyt dim: * dysteweis, ys rac da, a'm * dolur a * gyffroit.

Gwresogawdd vy-calon o'm mewn, a' thra oeddwn yn mevy-rio y cynneuawdd y tan, [ac] or dywed y dywedais am tavot.

Arglwydd moes i mi wybot vy-diwedd, a' niver vydyddiae, pa * 'sy: moes ym' wybot pa oes ys ydd ymy.

* Nycha ys gwneythost vy-dyddiae [mal] dyrnvedd, a'm einioes val * diddim * wrth y ti: ys cwbl-wagedd yw * stat pop dyn. Selah.

Eithyr dyn a rodia yn gwascot, ac a ymdraffertha yn ouer: ef a dyrra ['olud,] ac ny ys gwyr pwy ei casgyl.

Ac yr o wrhon Arglwydd, pa ddysgwiliaf ‹ vy-gobaith ys ydd ynot'.

Gwared vi o'm oll gamweddae, ac na * ddod vi yn warth-rudd i'r ynvyd.

Aethym yn vut, ac nyd agoreis vy-genae, can y-ti ei'wna-ethur.

Cymer y wrthyf dy bla: gan * ymfust dy law y cystuddi-ais.

*rhwn yn
*Eb.atebi
*erchais
*ymorugant
*Ebr.can
*gowyt
*gs vidiaf
*yngham
*ffrysta
*venceredd
*Ebr. Dywedeis
*Dysgwiliaist ar
*ffrwyn
*ymoslegeis
*gosit
*rrivedi
*yw, vo
*Wele
*peth eb ddim
*ger dy-vron di
*safiat
*cynnull
*gwna
*dyrwydr, ddyrnot

Pan wyt drwy geryddon yn cospi dyn am enwiredd, ys val wryf y gwney y brydverthwch ef ddarvot: diau * mae gwagedd [yw] pop dyn. Selah.

Clyw vy-gweddi Arglwydd, a' chlustymwrando a'm llefain: na vydd ddystaw wrth vy-deigr, can ys * pererin wyf gyd a thi, [a'] * thrigianwr val vy oll tadeu.

Paid [ath lid] wrthyf, val y cryfawyf, cyn vy myned ac na byddwyf,

* ys
* alltud dyn dieithr, arall wlad
* dyvodiat

Expec:ans expectaui. Psal. xl.

I Ragorawl. Psalm David.

Dysgwiliais yn * ddyfal am yr Arglwydd, ac ef y ostyngawdd [ei glust] ataf, ac a glywodd vy llefain.

Ac ef am cyfodes o'r pytew * anhygyrch, allan o'r * pridd tomlyd, ac e osotes vy-traet ar y graic, ac y hwyliodd vy * cerddet.

Ac e * ddodes yn vy genae ganiat newydd, o voliant i'n Dew: llawer ei gwyl ac y ofnant, ac ymddiriedant yn yr Arglwydd.

Gwyn ei vyt y gwr y * gymmer yr Arglwydd yn ei ymddiriet, ac ny * wyneba at y beilchion, nac at yr ei a ddychwelant at gelwydd.

[Mor] lliosawc, Arglwydd vy-Dew y gwnaethost dy ryvedd weditheredoedd, val na vedr neb iawn draethu yty dy veddylieu erom: managaf a llafaraf [am danynt,] anyd eu bot yn-vwy nac 'allaf eu hadrodd.

Aberth ac offrwm ny's * wyllyseist: ([anyd] vy-clustiae y egoreist) poeth aberth ac aberth dros pechat ny 'ovyneist.

Yna y dywedais, * Nycha y deuthym: [canys] yn rrol y llyver ydd escribenwyt * am danaf.

Hucheis wneuthyr dy * wyllys, vy-Dew, 'sef dy Ddedyf ysy obewn vy * calon.

Manegeis dy gyfiawnder yn y Gynnulleidva vawr: wele, ny charddaf vy gwefusae: Arglwydd ti wyddost.

Ny chuddieis dy gyfiawnder o vewn vy-calon, [eithyr] llavarais dy wirionedd a'th iechyt: ny chelais dy drugaredd ath wirionedd * rac y Gynnulleidva vawr.

Tithe Arglwydd nac attal dy drugaredeu y wrthyf: poet dy dosturi ath wirionedd byth am catwo.

* Ebr. dysgwyl
* dadwrddus
* cyspridd
* camrae
* droes
* vdyd, losyt
* edrych, thry
* ddysyfeist
* Wele
* vanof
* vodd
* empscaroedd
* yworth
* rhagof

Can ys drygae aneirif am cylchynesont: vy-pechotae a ymavaelesont ynof mor gerth, mal na allaf * edrych: * ac y maent yn amlach na * blew vy-pen, am hyny y pallawodd vy-calon.

* Wyllysia Arglwydd vy-gwaredy: brysia Arglwydd im cymporth.

Cywilyddier a' gwradwydder y gyd, yr ei y geisiant vy enait * y ei ddivetha: gyrrer * drach ei cefn a'gwarthaer yr ei y * wyllysient * drwc ymy.

Dyffeithier * dros 'obr ei cywilydd, yr ei y ddywetant wrthyf, * Haha, haha.

Ymlawenhant a' byddan hyfryd ynot' yr oll rei ath geisiant: a'r ei y gar dy iechyt, dywedant yn oystat, Mawryger yr Arglwydd.

Cyd bwyf vi dlawd a' * rhaidus y mae yr Arglwydd yn meddwl am danaf: ti yw vyporth, a'm prynwr: vy-Dew na * hwyra.

*welec
*sef
*gwallt
*Rengit bodd yt
*yw
*llwyr ei oll
*bynent
*bynrwc
*yn, yn llc
*Wi, wi.
*angenoc helbulus
*bydd hwyr hir driga.

Beatus qui intelligit. Psal. xlj.

I rhagoror. Psalm Dauid.

GWyn ei vyt a ystyria wrth y tlawt: yr Arglwydd ei gwared a yn* amser trallawt.

Yr Arglwydd ei caidw, ac ei bywa: gwyn vydedic vydd ar y ddaiar, ac ny's roddy ef wrth *wyllys ei elynion.

Yr Arglwydd ei nertha ar wely * doluriev: ymchweleist ei oll wely yn ei glefyt.

Dywedeis, Arglwydd trugara wrthyf: iacha vy eneit, can ys pechais ith erbyn.

Vy gelynion y lavarent ddrwc am danaf, [gan ddywedyt,] Pa bryd y bydd varw, ac y derbydd am ei enw?

Ac a's daw im gobwyaw, e ddywait gelwydd, a' ei galon y gascl enwiredd * o ei uewn, [a' phan] ddel allan y dywait.

Vy oll ddygaseion a gyd hustyngent im erbyn: [sef] yn vy erbyn y dychymygent y drwc * yma.

Peth y uall a ddeuth arno: a'r hwn's yn gorwedd, ny chyuyt mwyach.

Hefyd, uy car caredigol yr hwn ymddiriedwn iddo, ac a vwytaei vy-bara, a * dderchauodd y sawdl im erbyn.

Tithau Arglwydd, trugara wrthyf, a' chyfod vi y uyny: a' mi * eu gobrwyaf.

Prydnawn weddi
*Eb. dydd drwc
*y buchet
*gofid, tristit, trymder
*y ymwelet a mi
*ymy
*dalaf y ddynt

Wrth hyn y gwn dy vot im hoffy, can nad yw vy-gelyn yn cael ei wynfyd * arnaf.

Ac am danavi, yddwyt, im cynnal yn ve-perfeithrwydd, ac yn ve-gosot ger bron dy wynep yn tragyvyth.

Bendigeit [vo] Arglwydd Ddew yr Israel yn oes oesoedd. Velly y bo, ys velly y bo.

*am danaf
*Eb. Amē ac Amen

Quemadmodum desiderat. Psalm. xlij.

I rhagorawl Psalm y roi addysc, 'rhon y roid at veibion Korach.

Mal y bref * yr hydd am avonydd dyfredd, velly y llefain vy enait am * danat' Ddew.

Sychedai vy enait am Ddew, [ys] am y Dew byw: pa bryd y danaf ac * ydd ymddangosaf yngwydd Dew?

Vy-daigre ytoedd yn bwyt ymy ddydd a' nos, tra ddywedit wrthyf beunydd, P'le y mae dy Ddew?

Pan veddyliwn * hyn yma, ys tywalldwn vy * eneit y * wrthyf, can ymy vyned y gyd a'r dorf, a'u harwein hwy yd tuy'r Arglwydd, gan lef caniat, [a'] moliant [val] lliaws yn * gwyledda.

Paam ith vwrir y lawr, vy enait, ac yr aflonyddy ynof? dysgwyl wrth Ddew: can ys etwo y diolchaf yddaw * am borth ei wynep.

Vy Dew. vy enait a vwriwyt a lawr o'm mewn, can y my dy * gofa, o dir Iorddanen, a Hermonim [ac] o vynyth Mitsar.

[Sef] * eigiawn a ymoralw am eigiawn gann lais dy ddyfrbistillieu: dy oll donhae ath ystormydd aethant drosof.

Yr Arglwydd a ganiata ei garedicrwydd anianawl y dydd, a'r nos y canaf o hanaw, ['sef] gweddi ar Ddew vy-bywyt.

[Ys] dywedaf wrth Ddew rhwn yw vy craic, Paam im gollyngaist yn angof? paam y ddaf yn dwyn alar, pan vo'r gelyn [im] * gorthrymu?

Vy escyrn a * leddir tra vo vy gelynion im gwarthau, gan ddywedyt wrthyf vaunydd, P'le mae dy Ddew?

Paam ith vwriwyt y lawr vy eneit? a' ph'am ith aflonyddir o'm mewn?

Dysgwyl wrth Ddew: can ys etwo y diolchaf yddaw am vot yn * borth ym' gerllaw, ac yn Ddew ymy.

*y carw-ewic
*arnat
*y welet wynep
*y pethen
*calon
*allan
*cadw gwyl, aberthu
*dros
*gofio
*dwfnder
*cedernit
*yn plwyse arnaf
*bysir
*eb. iechyt [illegible] vy [illegible]

Iudica me Deus Psal.xl.ii.

BArn vi Ddew , a'dadle vy-dadl yn erbyn y popul antrugarawc : gwared vi rac y r yn dichellgar ac enwir.

Can ys ti yw Dew vy nerth : paam im*rhode=ist ymaith?paam ydd af mor * alarus pan vo r ge=lyn yn poyso[arnaf?]

Anfon dy*olauni a'th wirionedd,* tywysant vi:ducant vi ith Wynyth sanctaidd ac ith pepyll.

Yno ydd af y allawr Dew, [ys] at Ddew vy-gorvoledd a'm lla wenydd:ac ar y delyn ith*glodvoraf,[a]Ddew vy-Dew.

Paam ith*vwriwyt y lawr vy enait ? pha'm ith aflonyddir o'm mewn?dysgwyl*ar Ddew:can ys etwo y dyolchaf yddaw, [ef e yw]vy*cydrychiol borth,a'm Dew.

Deus auribus nostris, Psal. xliiii,

I rhagori.psalm, i. roddi athroeth, rhon a roit at veibion Korach.

DEw.[ys] clywsam a ein clustiae : ein tadae a venagent y ni y gwaithredoedd[y] wneythost gynt yn y dyddiae hwy,yn*cynvyt.

*Val y gyrres ti*ymaith y cenedloedd, ath law,ac y plenneist*hwy: [val]y*destrywieist y populoed,ac y gwnenthost yddynt*tyfu.

Can na chawsant etivedddiaeth y tir wrth ei cleddyf ehunain,ac nid ei braich ehunnain,eu*gwaredawdd: eithr dy ddeheulaw di ath vraich a llewyrch dy wynepryd, can y=ty y hoffy hwy.

Ti yw vy=Brenin,[a]Ddew,anfon gymporth i Jaco.

Trywo ti y*cilgwthiesam ein gelynion:ac yn dy Enw [di]y* sathrwn yr ei a gyfotant in erbyn.

Can ys nad ymddiriedaf yn vy bwa , ac nid vy=cleddyf a'm gwared.

Canys ti a'n gwaredaist rac ein gwrthnebwyr , ac a'wrad=wyddeist ein*dygaseion.

Am hyny y molwn Ddew*bob amser,ac y coffesswn dy Enw yn tragywyth.Selah.

*gwthi, ist heibio
*drama, wrdic.

oleu,lew ych,lever
*arwe=nant.

Boreu weddi.

*gynt ven amser
*pord, ywedd y modd allan
*sef ein tadeu;

*Ebr.dry gaist
*anvon
*adwodd

Eithyr [yr owrthon] ydd ymbellei, ac in gwradwyddy, ac nid ai allan y gyd a'n lluoedd.

Ydd wyt yn peri yni ddychwelyd *drach ein cefn ywrth ein erbyniwr, a'n dygaseion, a* greiddeilian yddynt y unain.

Ydd wyt yn ein rhoi valdeueit i'n bwyta, ac in goyscaru ymplith y cenedloedd.

Ydd wyt yn gwerthu dy popul eb* 'olud', ac nyd wyt yn augwanegu eu gwerth.

Ydd wyt yn ein gwneuthur yn warth y ein cymydogion, yn watworgerdd ac ychwerthin am ein pen gan yr ei ys ydd o'n amgylch.

Ydd wyt yn ein gwneuthur yn* ddiereb ymplith y cenedloedd [ac yn ddefnydd] yscwyt pennym-plith y populoedd.

Beunydd y mae vy-gwradwydd rac vy-bron, a'chywilydd vy wynep am toawdd.

Can lef yr enllybiwr a'r sennwr, gan y gelyn a'r * dialwr.

Hyn oll a a ddaeth arnam, eto nid ym ith ellwng yn angof, ac ny * buam ffugiol ith ddygymbot.

Nyd ymthwelawdd ein calon* drach i chefn: ac nyd aeth ein * olion y ar dy lwybrae.

Er ytyein bayddu y lawr y * gyfle y dreiciae, a'n * toi a gwascawt angae.

A's angofiesam Enw ein Dew, a'chyfody ein dwylaw a'r Ddew * estran, any chwilia Dew am hyn: can ys ef a edwyn * gyfrinachoedd y galon.

Ys er dy vwyn di in lleddir *bob dydd, ac in cyfrifir valde neit [y'w] lladd.

Cyvot, paam y cuscy, Arglwydd:* diffro, nac ymbella yn tragywydd.

Paam y cuddy dy wynep: ac yr ancofy ein trueni a'n gorthrymder:

Can ys ein enaity *ostyngwyt i'r llwch, ein boly* a lyn wrth y * llawr.

Cyfod y vyny yn borth y-ni, a'phryn ni er dy drugaredd.

*llwyr yn hol
*espeilient.
*euill, gwerth, elw.
*dessy
*craulon.
*thorresam
*yn llwyr i hol.
*camreu
*le loches
*dieithr.
*beunydd
*dihuna
*ymgrymmodd.
*syuglyn
*ddaiar.

Eructauit cor meum. Psal. xlv.

I'r hagorawl ar y Shoshannim caniat serch y roi addisc, *sef a roit at plant Korach*

Vy-calon a adrodd beth da, traethaf vy-gwaithieu ir Brenhin: vy tauot [ys y val] pin escrivenydd buan. — waith

Tecach ytwyt no phlant dynion: dineuwyt rat yn dy wefusae, can i Ddew dy vendithiaw yn tragywyth. — tywallt wyt

Gwregysa dy gleddyf ar [dy] * glun, [ha] wr cadarn [sef] dy barch ath brydverthwch. — bordd- wyt.

Ac * ith brydverthwch llwyddych: marchoc ar 'air y gwirionedd, a * gwarder [a] chyfiawndap, ath ddehenlaw a ddysc it y bethae * terribl. — ath *gestyn.

[Ys blaen] llymion dy saethae [y wanu] calon gelynion y Brenhin: [am hyny] y cwymp populoedd ydanat'. — gei *orn, aru thyr.

Dy eisteddfa, Ddew, [ys y] byth ac yn dragywyth: teyrnwialen dy deyrnas teyrnwialen gyfiawnder.

Cery gyfiawnder, a' chasey enwiredd, o bleit y Ddew, [ys ef] dy Ddew di ath enneiniawdd ac oleo llawenydd uchlaw dy gyfeillion.

[Arogl] myrr, ac aloe, [a'] chassia ys y ar dy oll ddillat, [pan ddelych] o'r *llysoedd prydverth, lle ith lawenesant. — ange nood. cistae dant oli phan*.

Merchet Brenhinedd [oedd] ymplith dy * verchet anrydedus: ar dy ddeheulaw y sauai y Vrenhines mewn gwisc *ophir

Clyw verch, a' gwyl, a' gostwng dy glust: gad hefyt dros gof dy bopul dy vn a' thuy dy dad.

Yno y rhydd y Brenhin ei serch ar dy * brydverthwch: can ys ef yw dy Arglwydd a pharcha ef. — degwch

A' merch Tirus [y gyd a] goludogion y bopul a arwollant ac anreg ger dy wynep,

Merch y Brenhin sydd ogoneddus oll oy mewn: o amryw weuhat aur ymae ei dillat.

Ai ddugir at y Brenhin mewn gwiscoedd *o waith ede a'nodwydd: y * gweryfon [ydd ar i hol] a'ei chyfeillesae a ducir atat — *manolwaith, bri chion.

Mewn llawenydd a gorvoledd y ducir hwy, ac ydant y mewn y llys y Brenhin.

Yn lle dy * dadae y bydd dy blant: ti y gwnai hwy yn dywysogion dros yr oll ddaiar. — daid

[Mi] wnaf goffau dy Enw yn yr oll genedlaethau y gyd: am hyny ith * clodvorant y bobuloedd byth yn oes oesoedd. — *diolch, &c.

Deus noster refugium Psal. xlvi

Y rhagorol ar *Ghalemóth caniat* wedy rei at blant Korach.

Dew

DEw yw'n *gobaith[a'n]porth,*ac ef]ys ydd*hawdd ei gaffael yn-trallotion.

Am hyny ni bydd arnom ofn, cyd *ymoter y ddaiar, a'chyd *ysmuter y mynyddedd y* galon y mor.

[Cyd]*morgymladd ei ddwfredd a' chynyrfu, ac yscytwyt o'r mynyddedd y gan ei *vorddwy. Selah.

Ac y mae Avon a'ffrydiae lawenhant Ddinas dew, [sef]* Sancteiddfa pebyll y Goruchaf.

Dew[ys id]yn ei *ganol: ac am hyny nid *ymotir: dew *ei cymporth yn vorae iawn.

Pan gythruddodd y cenedloedd, ac yr *ymotwyt y teyrnasedd, y *taranawdd Dew, ac y toddes y ddaiar.

Arglwydd y lluoedd ys y gyd a ni: Dew Jaco[yw]ein noddet Selah.

Dewch ac edrychwch ar weithredodd yr Arglwydd, pa *ddiffeithieu a wnaeth ef *ar y ddaiar.

Ef a wna y rhyveloedd beidio yd tervyneu'r *byt: ef ddryllia y bwa ac a *dyr y ffonwaiw, ac ef lysc y *cerbyden a thau.

Peidiwch a'gwybyddwch *mae mybi yw dew: ys im darchefir ymplith y cenedloedd, ac im darchevir *ar y ddaiar.

Arglwydd y lluoedd[ys y]gyd a'ni : Dew Jaco[yw ein]*noddet. Selah.

*noddet
*gawsa yn aml
*gyff. oe.
*ffromo
*behelder gesic.
*Cysseg
*ysgogir
chyffroir
*hi
*gyffrowynt
*trystawdd
*anghyvanneddeu.

Omnes gentes plaudite, Psal. xlvii.

I rhagorol. Psalm y roid y blant Korach.

YR oll populoedd curwch dwylo: cenwch yn* llavar y ddew a llef *gorvoledd.

Can ys yr Arglwydd sy'oruchel a'*therribl: Brenhin mawr *ar yr oll ddaiar.

Ef a ddarostyngawdd y populoedd y danom, ar *cenedloedd y dan ein traed.

Ef a'ddetholes ein etifeddiaeth y-ni : sef *mawrygiant Jaco yr hwn y garawdd. Selah.

Escennawdd Dew mewn gorvodaeth, ys yr Arglwydd, gyd a llef utcorn.

Can-molwch Ddew, can-molwch: can-molwch ein Brenhin, can-molwch.

Prydnawn weddi
*caniat
*ofnadwy
*dros.

Can

Can ys Dew yw Brenhin yr oll ddaear, can-molwch [ef] bawb y'sy [yn] deall.

Dew a deyrnasa ar y cenedloedd: Dew a eistedd ar ei *santeiddiol eisteddfa.

Tywysogion y populoedd y ymglasclasant y gyd a phopul Dew Abraham: can ys y* Ddew y mae tarianae y ddaiar, *darchavedic yw ef yn ddirvawr.

*ebr. eisteddfa ei sancteiddrwydd

*pennae.

Magnus Dominus. Psal. xlviii.

Caniat neu Psalm y roid at plant Korach.

Mawr yw'r Arglwydd, a'thra*molianus, yn dinas ein Dew, [ys] ar ei bynyth santaidd.

[Ys] prydverth o le [yw] mynyth Tsiion [sy] yn-tuedd y Gogledd: llewenydd [ytyw] i'r oll ddaiar, a'dinas y Brenhin mawr.

Yn ei llysoedd yr adweinir Dew yn*nodd ba.

Can ys wely, y Brenhinedd y gydymgasclasant, ac aethant ynghyt.

Pan welsont, [ys] rryvedd bu ganthwynt:* echrynesont, [ac] eu tra gwrthladwyt.

Ofn y ddaeth arnynt yno, a'gofid, bal ar wraic* wrthescor plentyn.

Megis a gwynt Dwyrein y drylly longae Tarschisch, belly darvu eu dinistrio.

Megis y clywsam, belly y gwelsam yn-dinas Arglwydd y lluoedd, yn-dinas ein dew: dew hei*ffyrfa yn tragywydd. Selah.

Dysgwyl ydd ym a ddew dy*drugarogrwydd, *ymperbedd dy Templ.

A ddew,, *megis dy Enw, belly y mae dy voliant yd *dyben byt: dy ddeheulaw ys yd yn llawn cyfiawnder.

Llawenhaet mynydd Tsiion, a'bit hyfryt merchet Judah, o bleit dy varneu.

Amgylchynwch Tsiion a'chompeswch hi, a'rhibiwch hi thyrae.

Deliwch yn graf ar hi*magwyr: edrychwch ar hi*thyrae, mal y galloch venegy ir*genedlaeth y ddel yn ol.

Can ys y Dew hwn yw'n dew*ni yn oes* oesoedd: ef e, byed ein*tywysa wcyd*angae.

*malwlatwy

*noddet, am ddeffen.

*dy, yd

*yn trabaelio.

*ficra, para toa, llywodraeth

*druga redd.

ynghenol

*herwyd, wrth, yn ol.

Audi-

Audite gentes. Psal. xlix.

I rhagorawl. Psalm y roddit at plant Korach.

CLywch hyn yr or populoedd: clustymwrandewch oll drigiolion y byt.
Sef yr ei distadl a'r ei o stat, y*goludawc a'r tlawt
Vy-genae a *gympwyll [am] ddoethinep, a'me-byrdawt vy-calon [bydd] am ddeal.
Gogwyddaf vy-clust ar*ddamec: datcanaf vy* gwiwdraeth-awt ar y delyn.
Paam ydd ofnaf y ny dyddiae * an vad: pan vo euwiredd im gogylchyny ar vy sodleu.
Yr ei ryd ei coel ar ei da, ac a ymffrostiant yn amylder ei golud
Eithyr ny all nep waredy ddim o [ei] brawt: ny all ef roddi ei gyngwerth y Ddew.
Can ys gwerth vawr yw prynyant ei heneidiae, a'r [yspaid] yn tragywydd.
*Er iddo vyw yd yn dragyvyth, ac na welo y bedd.
Can ys ewyl vot y doethion yn meirw, a'hefyt ys collir yran-doeth a'r ynfyd, ac y gadant ei golud y ereill.
*A'hwy dybiant [y pery] ei tai [a']i trigleoedd yn tragywyd [ys] o genedlaeth i genedlaeth, a galw [ei] tiredd yn ol ei henwe
Eithr nydd * erys dyn mewn anrydedd: [ys] cyffelip yw yr es-crublieit y byddant veirw.
Llyma y ffordd hwy [yn dangos] ei h'ynfydrwydd: [er hynny] yr eid del ar ei hol, bydd hoff ganthynt ei hymadrodd. Salah.
Val deveit y gorweddant yn y bedd: angae ei h'ysa, ar ei cyfi-on ei-llywia hwy y borae: [canys] ei tegwch y dderbydd, [pan e-lont] o'i cartref i'r bedd.
Eithyr dew a weryd vy eneid o law y bedd: can ys ef am'cymer. Selah.
Nac ofna pan*gyvoethogir dyn, [a']phan liosocer gogoniant ei duy.
Can ys wrth varw ny ddwc ef ddim ymaith, ac ny ddescen ei vawredd * ar ei ol.
Er wrdd tra ytoedd e [wr] [byw, ef a * ymhoffei: a hwy ath clo dvorant, pan vych dda wrthy-ty [un.]
Ef a ddaw y mewn yd cenedlaeth ei dadae, ac ny * welant o-

'cy voe thoc.
ddywet &c.
*Valy caffo
*derbydd am &c.
*phery
*hon, &c.
*derbyn
*el glwr yn oludu

olauni yn dragywyth.

Dyn [ys y] mewn anrydedd ac ny ddeall: ef gyffelypir i'r ys-crublieit y gollir.

*byddant veirw.

Deus Deorum Dominus. Psal. l.

Psalm Asaph.

Boreu weddi

Dew y Dewieu, s'ef yr Arglwydd a lavaradodd, ac y alwodd y ddaiar o godiat haul yd ei vachlud,

O Tsiion berffeith hi thegwch ytywynnawdd Dew.

E ddaw ein Deo ac ny bydd dystaw: tan a ys o'i vlaen ef, a' thempest ddirvawr a gyffroir o'i amgylch.

Ef a alw y nefoedd o dducho: a'r ddaiar y varny ei bopul.

Cesclwch ymy vy Sainct ynghyt, yr ei y wnaethant* ddygymbot a mi, ac aberth.

A'r nefoedd a venagant ei gifiawnder: can ys Dew ys y varnwr h'un. Selah.

Clyw vy popul, a'mi a lavaraf: clyw Israel, a'thestolaethaf yty: [can ys] mi Dew, ys di Dew di.

Nyd* er dy aberthae ith argyoeddaf, n'ac er di boeth ebyrth [yr ei nyd oeddynt] bob amser geyr vy bron.

Ny chymeraf vn * bustach oth tuy, [na] gaifr oth gorlanne.

Canys mi biae oll vwystviloedd y coet, [ac] anilieit ar vil o vynydde.

Mi adwaen oll * ehediait y mynyddedd, a* bwystviledd y maes ys ydd ymy.

A's bydd newyn arnaf, ny ddywedaf y ty: can ys y byd ys yd ymi, a'ei gyflawnder.

A * bwnta vi gic tairw: neu a yfa vi waet geifyr:

*Abertha y Ddew voliant, a'thal i'r Goruchaf dy addunedae

A'galw arnaf yn dydd trallot: yno yth waredaf, a'thi am * gogoneddi.

Ac wrth yr andewiol y dyvot Dew, Beth sydd i ti a * venegych ar vy cynedfae, ac y cymerych vy dygymbot yn dy enae:

A thithae yn gas genyt * discipliaeth, ac a dauleist vygeiriae ith ol.

Canys pan weleist leidr, rhedyt gyd ac efo, ac a vyddyt gyfra

*gyngrair.

*am.

*adar genyf

*yfa.

*Offrwm

*anrydeddy.

*dy ddwyn yn lei awn

noc a'r ei godinebus.

Dy eneu a roddyt y ddrugioni, ac ath tavot y commonyt ddichell.

Eisteddyt[a']dywedyt yn erbyn dy vrawt,[ac]y sclandryt vap dy vam.

Y pethae hyn y wneythost:ac*ysteweis*,[am hyny]ytybieist vy-bot yn gyffelyp yt i:[eithr]ith argyhoeddaf,ac ei gosotaf ger dy vron yn*gyfwlch.

Dyellwch atolwc yr ei*sy yn*ebrgofi dew,,rac ymy eich dryllio,ac na bo nep[a'ch]gwaredo.

Y nep a*abertha voliant,am*gogonedda vi:ac i hwn a'osoto ei ffordd yn iawn y dangosaf iachyt dew.

*enllibyt, hortyt
*ny ddywets dim
nid ynge nais.
*ych
*angofi.

Misere mei Deus, Psalm· lj.

I rhagorawl. Psalm David, pan ddaeth y prophet Nathan ataw, gwedy yddaw vynet at Bath-sheba.

TRugara wrthyf ddew, *yn ol dy drugarogrwydd: yn ol *lliaws dy ddosturiae,dilea vy * anwireddeu,

Golch vi yn llwyrddwys o ywrth vy oll anwiredd,glanha vi o ddiwrth vy-pechot.

Can vy-bod yn adnabot vy *anwi reddeu a'm pechot ys ydd yn wastad*gar vy-bron.

Yn dy erbyn di,yn dy erbyn di yn vnic y pechais, ac a wneuthym ddrygioni yn dy olwc,val ith gyfiawnir pan ddywetych,a bod yn*bur pan varnych.

Nachaf,mewn enwiredd im*ganet,ac ym-pechot ir ymdduc vy mam vyfy.

Wele,ceraist wirionedd * o ddy mewn:am hyny y dysceist y mi ddoethinep yn-dirgelwch[vy-calon].

Carth vi ac yssop,ac im glanheir : golch vi,a'byddaf wynach na'r eiry.

Gwna ymy glywed gorfoledd,a'llawenydd, val y bo i'r escyrn a ddrylliaist,lawenychu.

Cudd dy wyneb o ddiwrth vy pechodeu, a'dilea vy oll enwireddeu.

*Crea ynof galon'lan, a ddew, ac adnewydda yspryt vnion ynof.

Na vwrw vi ymaith*o ddy ger dy vron,ac na ddwc dy Yspryt

*llawe redd
*trosodde.
*troso ddeu
*rac
*yn dy madrodd
*lan,ddi oer
Whele
*yn y

lan

glan o ddiarnaf.

Dwc drachefyn y my'orfoledd dy iechydwrieth, ac ath* hael yspryt cynnal vi. *roddgar

Yno y dyscaf dyffyrdd ir ei anwir, ap'hechaduried a ddymychwelant atat.

Gwared vi rhac gwaed, a Ddew, [ys ti] Dew vy iechydwrieth, am tafod a gan yn llafar oth gyfiawnder.

Arglwydd, agor vy gwefusae, a'm genau a venega dy voliant.

Can na ddeisyfy [vn] aberth, pe rhoesym: [a] phoeth aberth ny chery.

Aberthau Duw [ynt] yspryt * drylliedic: calon ddryllioc gystuddedic, Dew ni thremygi. *briwedic poenedic.

Bydd dda wrth Tsion erwydd dy ewyllysgarwch: adeilad* vuriau Caerusalem. *vagwyrydd gaer eu vussych

Yna y bydd cymradwy genyt ebyrth cyfiawnder, [ys] poeth offrwm ac offrymiat: yna yr aberthant * loie ar dy allor.

Quid gloriaris in malicia Psal. lii.

I rhagorol. Psalm Dauid y roy addisc. pan ddaeth Doeg er Edomit a menegi y Saul, a'dywedyt wrtho, e ddaeth Dauid y dy Achimelech.

Paham ydd wyt yn ymffrostio yn [dy] ddrigioni, ha gadarn? [a'] thrugaredd Ddew beunyd.

Dy davot a ddychymic scelerder, ac y sy] val ellyn llym yn gwneuthur twyll.

Caryt ddrygioni yn vwy no daoni, [a'] chelwydd yn vwy no dywedit* gwir. Selah. *ebr. cyfiawnder.

Caryt ddywedit oll'airiae destruw, *tydy davot twyllodrus. *Can hyny.

*Ys dew ath ddestruwia yn tragyvyth: ef ath cymer ac ath tyn o [th] luest, at ath ddiwreiddia o dir y bywyt. Selah.

Yr ei cyfion hefyt a'welant [hyn], ac a ofnant, ac a chwarthant am ei ben.

*Wel dyma y gwr ny chymerth ddew yn nerth iddo. anid am ddirieit yn lliosogrwydd ei olud, ac ymnerthy yn ei ddrygioni. *Nacha.

A mineu [byddaf mal olewwydden werdd yn-tuy ddew: [canis ymddiriedais yn-trugaredd ddew byth bythawl.

Mi ath glodforaf yn dragyvyth, can yty wneuthy' d [hyn,] ac a'obeithaf yn dy Enw, canys da ytyw ger bron dy Sainct.

Dixit insipiens. Psal. liij.

I rhagorawl. ar y Machalath. Psalm Dauid roddi ar dysc.

YR ynfyd a ddywot yn ei galon, [Nyd oes] Dew: llygresont ac a wnaethant ffiaidd en wiredd: nyd [oes] vn a wna dda.

Prydnawn wedd:

Dew edrychawdd y lawr o'r nefoedd ar blant dynion, y* welet a oedd nep a ddeallei [ac] a ymgeisiai a Dew.

*espiaw.

Pop vn aeth yn* wysc ei gefn: wy lygrwyt y gyd oll: nid [oes] nep a wna dda, nac oes vn.

*llwyrjol.

Ani wyr y gweithredwyr enwiredd eu bot yn ysu vy-popul [val] yr* ysant bara: ny alwant ar Ddew.

*bwytasant.

Yno yr ofnent gan ofn[lle] nid oed ofn: can ys Dew a dyscarawdd escyrn yr hwn a gastellawdd ith erbyn: gwradwyddeist hwy, can ys bot y Ddew eu gwrthot.

*Yn y van hono

*O moes o Tsiion iechyt i Israel: pan ymchwelo Dew gaethiwet ei bopul, [yno] y llawena Iaco, ac y bydd hyfryd [gan] Israel.

*bu

Deus in nomine tuo Psal. liiii.

I rhagorawl ar Neginoth. Psalm Dauid y roi addisc. Pan ddaethāt y Zepheit a dywedyt wrth Saul, Anyd yw Dauid yn cud yn ein plith

CAdw vi Ddew, gan dy Enw, a'chan dy gedernit barn vi.

*Gwrcd.

Dew, clyw vy-gweddi: clust ymwrando a geiriau vy-genae.

Can ys* estronion y godesont im erbyn, a'r cedyrn a geisiesont vy eneit: ny' osodesont Ddew ger eu bron. Selah.

*dieithret

Wely Ddew yn ganhorthwywr y-mi: Dew ys y gyd a'rei a gynnaliant vy eneit y vyny.

*ategan, gyfataliant

Ef a dal ddrwc im gelynion: [oh] tor hwy* ymaith yn dy wirionedd.

*y baes

[Yno] yr offrymaf yn* ewyllysgar yty: clodforaf dy Enw, Arglwydd, can ys da yw.

*hael,

Can ys gwaredawdd vi om oll trallot. am llygat a welawdd

*gyfingder.

ei wynvyd ar vy-gelynion.

Exaudi Deus Psal. lv.

I rhagorawl ar y Neginoth Psalm Dauid y roi addisc.

CLustymwrando am gweddi a Dduw, ac nac ym gudd rac vy*glochwyt.

Gwrando arnaf, ac*erglyw vi: cwynvan ydd wyf yn vy-gweddi, a nadu.

Gan lais y gelyn, a' chan wastra yr andewiol, cā yddynt ddwyn enwiredd arnaf, ac yn gynddairioc vy-casau.

Vy-calon a dd'echryn om mewn, ac*arswydion angae a syrthiesant ar naf.

Ofn ac * echryd a ddaethant arnaf, a chrynfa * orribil am* gorchuddiawd.

A' dywedeis, Och na bai ymy adanedd val i golomben: yno yd ehedwn ym aith ac y gorphwyswn.

Wele, [yno] y ciliwn yn y pell, [ac] y* trigwn yn y diffeith. Selah.

* Brysiwn y ymwared rac y gwynt ystormus a'r tempestl.

Dinistria Arglwydd, a' gohan eu tavot: can ys gwelais graulonedd, a chynnen yn y dinas.

Dydd a'nos ydd amgylchynant hi o bewn hei magwyrydd: ys andewoldep ar echrys [ys ydd] yn ei * pherwedd.

Enwiredd ys ydd yn ei pherwedd: twyll a'dichell nid ant ymaith o hei heolydd.

Diau nid vy-gelyn a'm* dibenwood, can ys galleswn ei ddwyn: ac nid vy-digasoc a * ymvawrygawdd im erbyn, o bleit ymguddieswn rhacdaw.

Eithr ti'wr [oedd ef] ys vy-cyfaill, vy* ffordd iwr, am cynabot

Yr ei oedd * ddigrif genym gyd gyfrinachu, ac aem y tuy Dew *yn cymddeithas,

Deuet angae arnaddynt: descenant yn vyw ir bedd: can ys drygeu ys ydd yn ei cartref, ys ef yn ei*perwedd-

Minef a waeddaf ar Dduw, a'r Arglwydd am goarchad.

* Gosper a' borae a hanner dydd y gweddiaf, ac y cyffroaf ac ef a glyw vy llefyrydd.

Ef a waredawdd vy eneit yn heddychol y wrth y * brwydyr y oedd im erbyn: can ys llawer oedd yi gyda mi.

*erbyn, *atep. *thyrfu. *ofnion, *echryn, *tewawdd. *llet ymwn *Frystiwn *murien *chenol *caplodd *ymorugawdd *athro. *velys *valcyvellon. *Meddeu *yffern *cenol, *ceidw, *Brydnawn *rryfel

Dew a glyw, ac ei cystudd [hwy] ys efyr hwn ys ydd yn teyrnasu o'r cynwyt. Selah: can nad oes yddynt* ys mutiadeu, am hynny nyd ofnant ddew.

Eddodes ei lawar yr ei oedd mewn* tangneddyf ac ef, [ac] a dores ei * ddygymbot.

*Llyfnach oedd ymadrodd ei eueu na'r emenyn, ac a rhybel in ei galon: ei airiae oedd * denerach na'r oleo, ac wyntwy yn * gleddyfae.

*Bwrw di vaich ar yr Arglwydd, ac ef ath*gynnal: ny'ad ef ir cyfion syrthio yn tragywyth.

Tithe ddew. y descenny wynt yr pytew llwgr: y gwyr gwaetlyt a' thwyllodrus ny chan vyw haner ei dyddiae, a',minef a ym ddiriedaf ynoti.

*heddwch
*Meddalath.
*emwysch
*mi mivi.

Miserere mei Deus quoniam, Psal. lvi,

I rhagorawl. psalm Dauid ar y Michtham, am y golomben yn y wlat belledic, pan ddaliawdd y philisteit ef yn Gath.

Boreu weddi
*a chwenychei vy llncyn.

TRugara'wrthyf ddew, can yr dyn* am llyncai: peunydd yr ymladd ac im gorthrymma.

Peunydd im llwnc vy gelynion: can ys llawer edd ys ydd yn ymladd im erbyn, y Goruchaf.

Y dydd yr ofnwn, mi a ymddiredwn ynoti.

Yn ddew y bydd vy gorvoledd, [o bleit] ei air, yn dew y gybeithiaf [ac] nyd ofnaf pa wnel cnawd y-my.

Peunydd im cystuddia vy geirieu: eu holl veddylieu ys yd im erbyn er drwc y-my.

Y maent yn ymgydgasclu, [ac] yn llechu: y maent wy yn* cadw vy olion, can yddynt ddysgwyl am vy enait.

Mae'nhwy yn tybiet y diangant* wrth enwiredd: dew yn dilit descen y bopuloedd hyn.

Vy* ysmutiatae a gyfrifes ti: dod vo-daigrae yn dy * botel: anid ytynt yn dy lyfr?

*Y dydd y llefwyf, yno y dychwelir vy gelynion y'w gwrthgarn: hyn a wnn, erwydd bot dew gyd a mi.

Yn dew y bydd vy gorvoledd o bleit ei 'air: yn yr * Arglwydd

*am, gam
*trwydr.
* pan.

Y

y bydd vy gorvoledd o vleit ei air.

Yn Dew y ymddiriedaf: nyd ofnwyf pa wnel dyn ymy

Ar na vi, Ddew, [y mae] dy eddunedae: talaf ddiolwch y-ty.

Can ys gwaredeist vy enait * rac angae, a'm traed hefyt rac cwympo, val y rhodiwyf geyr bron Dew yn-goleuni y biwion.

*ywrth.

Miſerere mei Deus, miſerere. Pſal.lvij.

I rhagorawl. Na ddestruwia. Psalm Dauid ar y Michtham. Pan giliawdd rhac Saul yn yr 'ogof.

TRugara wrthyf Ddew, trugara wrthyf: can ys ymddiried vy enait ynot: ac yn-gwascawt dy adanedd y ymddiriedaf, yd yn ydel y' * co ddion hynn [heibio.

cystudiae

Galwaf ar Ddew 'oruchaf, [ys] ar Ddew y gwpla [ei addewit] * y-my.

*arnaf, 'lliwiant.

Ef a ddanvon o'r nefoedd, ac am gwared rac * gwarthrudd yr hwn am llyncei. Selah, e ddenvyn Dew ei drugaredd a'ei wirionedd.

Vy enait [ys ydd] ymplith llewod: ydd wyf yn gorwedd ymplith plant dynion, ys ydd yn boethion: ei dannedd [sydd] yn waewffyn ac yn saethae, a'ei tavot yn gleddyf * awchlym.

*llym

Ymddercha, Ddew, uch y nefoedd, [a' bit dy' ogoniant ar yr oll ddaiar.

Rwyt a paratasant im * traet: crymmwyt vy eneit: claddiesont * bytew o'm blaen, [a'] dygwydesont yn ei genol [y hunain] Selah.

*camreu vradpwll ffoss

Parat yw vy-calon, Ddeo, parawt yw vy-calon: canaf a chamolaf.

*Dihana

*Dyffro vy tavot, dyffro * nabel a' thelyn: [mi] ddyffroaf yn vorew.

*luwt. *werin, nasioneu

Clodvoraf dydy Arglwydd * ymysc y populoed, a'chanaf ymmisc y cenedloedd.

Can ys mawr dy drugaredd yd y nefoedd: [a' th] 'wirionedd yd yr wybrae.

Ymddercha, Ddew, uch y nefoedd: a'bit dy'ogoniant * ar yr oll ddaiar.

*goruch.

Si vere vtique iustitiam. Psal. lviij.

I rhagorawl. Psalm y roddit at plant Korach.

A Igwir ywr a Gynnulleidva, a ddywedwch-chwi yn gyfiawn? a veibion dynion [a]ytch yn barnu yn vnion?

*mesyr
*trino

Sef ydd ych yn bwriady * ynwiredde yn eich calon: ar y ddayar ymae eich dwilo yn * gwneuthur trawsinep.

*cyndyn

Yr andewiolion ysy * estronieit o'r bru: [ys] o'r boly y cefeiliornent, ac y dywedent gelwydd.

Ei gwenwyn yd ydd yn gyffelip y'wenwyn sarph: megis y neidr byddar [rhon] a gae ei chlustieu.

*rrinwr
*gwddyf
*malwe-re
*erthyl
*of.
*yn

Yr hon ny clyw lef y * swynwyr er * cyfrwyddet vomewn rrinieu.

Deo, dryllia ei dannedd yn ei * genae: mysca gernu cenawon y llewot, Arglwydd.

Toddant val y dwfredd, ant ymaith: pan saetho ei saethae, [byddant] val pe torit.

Aet pop vn o hanynt vegis malwen y dawdd, ['megis] * peth anhemhic, i wreic ar ny welawdd haul.

Megis y clyw cic * ambrwd cyn eych crochaneu y[tan]drain [velly], bid yddo y dwyn hwy ymaith yn y [ei]ddig.

Y cifiawn bydd llawen pan welo e dial: ef olch ei draet yn-gwaet yr andewiol.

Ac[yno] y dywait dynion, Ys diau yw bot ffrwyth ir cifiawn diogel yw bot Ddew rhwn ysy yn barny * ar y ddaiar.

Eripe me de inimicis Psal, lix.

Ir hwn ys y yn rhagori. Na ddestrwva. psalm Dauid ar y Michtham, pan anvonawdd Saul ac wynt wyyn cadw'r tuy yw ladd ef.

Pridnawn weddi

V Y Dew, gwared vi rac vy gelynion: amddeffen vi rac y gyfotant imerbyn.

Gwared vi rac y gweithredwyr enwiredd, a chadw vyvy rac y gwyr gwaedlyt.

Can ys wely, y maent yn cynllwyn vy enait: y ce-

dhyn a ymgasclesont yn v'yrbyn, nid at vy-bei na'm pechot y, Arglwydd.

Y maent yn rhedec ac yn ymparatoi nid er bai [om rhan i:] cyvot tithef im cymporth, ac edrych.

Athydi Arglwydd Ddew y lluoedd, Dew Israel deffro y* ovwyo yr oll cenedloedd, ac na thrugara wrth yr ei sy yn gwneyth yr ar gam yn valeisus. Selah.

Y maent wy yn cynired gan yr hwyr: y maent yn ymgyvarth val * cwn, ac yn amgylchynu y dinas.

Wele, y maent yn ymorugaw yn ei ymadrodd, a, chleddyfae [ys ydd] yn ei gwefusae: can ys Pwy [meddant] a glyw?

Tithau Arglwydd, eu gwatwory, [ac] a chwerthy am ben yr oll genedloedd.

Y mae nerth ganthaw: [a'mi] a ddysgwiliaf wrth yt: can ys dew [yw] vy* noddet.

Vy-dew trugacoc a'm * rhacblaena: dew a ad ymy welet [vy puchet] ar vy-gelynion.

Na ladd hwy, rac im popul [ei[ebrgofi: [eithr] gwyscar wynt ar grwydr gan dy nerth, a'thyn hwy i lawr, Arglwydd ein * tarian.

[Am] bechot ei genae, [a' geiriae ei gwefusae: a' dalher hwy yn ei balchder, ys am ei v'anudrna'i celwydd, y dy-wedant.

* Diva wynt yn dy lit: diva hwy val na bo mwy o hanwynt: a'bit yd wynt wybot mae dew 's yn llywyaw yn Iaco, ys yd ter vyneu byt Selah.

A phryt gosper yr ymchwelant: ac ymchwer wnat val ci, ac amgylchiant y * dinas.

*Crwydro a wnant y geisia bwyt, ac ny ys digonir cy trigant dros nos.

Minau a ganaf oth *veddiant ti, ac a gan-molaf dy drugaredd y borae: can ys buost vy amddeffen a'm noddet yn dydd vy-cyfingder.

Y cy, vy nerth, y canaf: can ys Dew yw vy nawdd. a'm dew trugarawt.

ymwelet

*prydna wn prid ec hwydd.
*Ebr.ci.

*amddeffe n der-chafiat
*gorvl ayna a-chup.
*angofio.
*amddeffen.
*Gorphe

*gan yr hwyr

Gwibio,

Deus, repulisti nos Psal. lx.

I rhagorawl ar y Shusham Ghedu th, neur Michtham. Psalm Dafid y rey disc. Pan ymladdawdd ef yn erbyn Aram Naharaim, ac yn erbyn Aram t Sobah, pam ymchwelawdd Ioab a' lladd deuddec • mil Edomitait yn y* glyn hallt.

*dyffryn

Dew, tafleist nyny allan, * goyscereist ni, *soreist: dadymchwel atam.

*myscreist *digieist

Dychryneist y ddaiar, gwnaethost' yddi agoriiacha ei* briwiae, can ys escutwyt.

Ys dangoseist ith popul pethae* calediom: gwnaethy y ni yved gwin madrondot.

*th innieu *trymion *vaner *atep.

[Ac yr owhon] y rrodeist * benwn ir ei ath ofnant, val dercha ver o bleit [dy], wirionedd. Selah.

Mal y gwareder dy garedigion, cymporth ath ddeheulaw, a'* gwrandaw vi.

*glynn

Dew a lavarawdd yn ei sancteiddrwydd: [am hyny] y llawenaf, mi barthaf Sechem, a' mesuraf * ddyffryn Succoth.

*Mi ble- bydd ys meue *tywysoc *arwein *dwc.

*Y mi y bydd, Gilead, ac y mi bydd Manasseh: Ephraim hefyt vydd nerth vy pen, Iudah yw vy deddfwr.

Moab vydd * vy golch-lestr, at Edom y tablaf vy escit: Palestina ymlawenha am danaf.

Pwy am* tywys ir dinas cadarn? pwy am* arwein yd yn Edom?

Any tydi Ddew, rhwn an tablasyt ymaith, ac nyd aethost' allad, a Ddew, y gyd a'n lluoedd?

*Dyro y ni borth *ganddyn *byllenng.

* Dyred a phorth y ni rhac ein cyfingder: can ys gwag yw ymwared * dyn.

Trwy ddew y gwnawn wroldep: can ys ef e a* sathyr ein gelynion.

Exaudi Deus deprecat Psal. lxi.

I rhagorawl ar Neginoth. Psalm Dauid.

*llefain, *dy ben byt.

Erglyw Ddew vy* dolef: gwrando ar vygweddi.

O* eithaw y ddaiar y llefaf arnat: pan orthrimer vi-calon, dwc, vi [yd] y graic ys ydd yn uwch na mi.

Can ys buost' t yn, obaith ymy, [ac] yn dwr cadarn yn erbyn y gelyn.

Preswi-

Preswiliaf yn dy Bebyll yn tragywyth, a'm ymddiried bydd y dan 'orchudd dy adanedd. Selah.

Can ys ti Ddeo, a wrandeweist ar vy * dysyfeu, rroddeist etiveddiaeth ir ei y ofnant dy Enw.

* Hiroes a roddi ir Brenhin: ei vlynyddedd [bydd] lawer o oesoedd.

E * breswilia ger bron Dew yn dragywyth: paratoa drugaredd a' gwirionedd val y bo yddynt y gadw ef.

* Velly y can-molaf dy Enw, gan gwplau beunydd vy addunedae.

*damunedeu

* Ebr. dyddie ar ddyddie

* dric

*Yno

Nonne De subiecta. Psal. lxij.

Ir gorchestol gantor Ieduthum. Psalm Dauid.

Y Seto y mae vy eneit yn tewi wrth Ddew: o hanaw [y daw] vy * iachyt.

Ys efe yw vy nerth am iechyt, a'm' ymddeffen: am hynny ni'm mawr * yscogir.

Yd pa hyd y cynllwynwch yn erbyn dyn: ich lleddir oll, chwi vyddwch val * magwyr ogwyddedic, neu val * paret a siglit.

Er hyny wy ymgyrgorant yw vwrw ef y lawr o'i * vawredd: ei gwynvyd yw celwydd, wy vendithiant a ei genae a' melltithio * ai calon. Selah.

Er hyny vy enait, taw son wrth Ddew: can ys yntaw y mae vy-gobaith.

Er hyny efe yw vy nerth, am iechyt, a'm ymddeffen [am hyny] ny'm escogir.

Yn-Dew [y mae] iachyt a'm gogoniant, craic vy-cedernit: yn-Dew y mae vy amddiriet.

Ymddiriedwch yntha w bop amser, chwichwi popul: * dinewch eich calonae gerr y bron ef, [can ys] Dew yw ein gobeith. Selah.

Eithr plant dynion gwagedd ynt, ys celwydd yw'r * pennaethieit: e'i dodi yn y * clorianeu, yscafnach ytynt y gyd oll na'r gwegi.

Nag ymddiriedwch yn [trawsinep] na * chribddail: na vyddwch weigion, a's angwanec ga golud, na * 'osotwch eich calon arnaw.

Dew y *ddywed amdd unwaith * a' dwywaith, mi a glyweis

Boreu weddi.

*iechydwrieth, cadwadaeth

*ysmutir cyffroir, y modir

* mur

*cae

* yn ei canadawt

* tywellowch

*Eb. meibion gwr

*vantol, taul

* thrais

*ddodwch rowch

*ddywedt

*neu

*gallu
*bop vn
*yn ol

hyn, mae y ddew [y mae y] *cedernit.

Ac yti Arglwydd y mae trugaredd: can ys gobrwy y *ddyn *erwydd ei weithred.

Deus, Deus meus. Psal. lxiii.

Psalm Dauid. pan ytoedd ef yn diffeithwch Judah.

*sych
*sychedic
*allu
*einioes
hoedyl

DEw, vy-Dew ytwyt, yn vorae yth ceisiaf: sychedai vy eneit am danat, y mae hiraeth ar vy cnawt am danat mewn tir *diffaith *hispydd eb ddwfyr.

Val hyn ith welais megis mewn Cessegr wrth welet dy *gadernit ath'ogoniant.

Can ys gwell dy drugarogwydd na *bywyt: am hyny vy gwefusae ath volant.

Val hyn ith glodvoraf yn vy-byw [ac] y derchaf vy dwy lo yn dy Enw.

Vy eneit y ddigonir, megis a mer a'braster, am geneu [ath] ba'wl a gwefusae hyfryd.

*veddyliaf

Pan yth gofia yn vy-gwely, a' phan ith *vevyriaf yn gwiliau [y nos].

Can ys buost' yn borth ymy, am hyn y dan dy adanedd y gwnaf yn llawen.

*ys ydd
ymcynnal
*anreithio
ddiflwyno

Vy eneit a lyn wrthyt: [can ys] dy ddeheulaw *am cynnaliawdd.

A'r ei'n a gaisiant vy eneit yw *ddivetha, ys ant i'r lleoedd-isaf y ddaiar.

Wy y bwriant ef a *min y cleddyf [a' hwy] byddant yn rhan ir llwynogot.

A'r Brenhin a lawenycha yn ddew, [a']phawp a dwng yddo bydd ei gorvoledd [ynthaw]: can ys genae yr ei a ddywetant gelwydd y argeir.

Exaudi Deus orationem meam. Psalm. lxiii.

J rhagorawl. Psalm Dauid.

*brad,
*cadva,
terfysc

ERglyw vy llef ddew, yn vy-gweddi: cadw vy einioes rac ofn y gelyn.

Cuddia vi rac *cyfrinach y drygddynion, [a']rac *cythrudd gweithredwyr enwiredd.

Yr ei a hogesont ei tavot mal cleddyf, ac y saeth-

an.

ant ei saethae o'airiae chwerwon.

Y saethu yn ddirgel at y [dyn] * vnion: dysymwth y saethant ef, ac nid ofnant.

Ymnerthu a wnant mewn * peth drwc: ymchwetleuant y 'osot magleu yn ddirgel, [a'] dywedant, Pwy gwyl hwy?

Chwiliesant am enwireddeu, [ac] a gwplesant y peth y chwiliesont am dano, ys dirgel [vedwl,] ac eigion ei calon.

Eithyr Ddew y saytha hwy a saeth yn ddysymwth: ei *briwie vyddant [ar vnwaith.]

A' hwy wnant yw tavodae ehunain gwympo arnynt: [a'] phawp y gwyl hwy, a * giliant.

A phop dyn *ei gwyl, ac a venagant 'waithret Dew, ac y ddeallant y 'waith ef.

[A'r] cyfiawn a ymlawena yn yr Arglwydd, ac a ymddiriet ynthaw: a' rhawp 'sydd vnion o galon, vyddan hyfryd.

*dibagl glan, perfeith

* chwedyl

*clwyfeu

*giffroant aruthrant sannant

*hyn

Te decet hymnus. Psal. lxv.

I rhagorawl. psalm neu caniat David.

WRthy-ti Ddew y *dysgwyl mawl yn Tsion, ac y ti y telir addunet.

Can yty glywet gweddi, atati y daw pop cnawt.

Petheu andewiol vuont trech namyvi: eithr tu drugarei wrth ein * troseddion.

Gwyn ei vyd yr hwn a dewysych, ac y wnelych yddo *ddyvot atat: ef a dric ith lysoedd, [a] ni a * ddywellir a phrydverthwch dy duy, ['sef] dy Templ sanctaidd.

Dew ein iachyt, ti a'n ateby ac arwyddion ofnus yn dy gyfiawnder, ti y gobeith oll tervyneu y ddayar, a' phelledigion y mor.

Efe a * ffyrfa y mynydde gan ei * gadernit [ac] y wregy sir a nerthawgrwydd.

Ef a * 'ostega ddwrdd y moroedd, a' dwrdd ei tonhae, a' thervysc y populoedd.

Y rei hefyd y * breswiliant yn eithavedd byd y ofnant gan dy arwyddion: ti wnai ir Dwyrein a'r Gorllewin llawenechu.

Ydd wyt yn govwyo y ddaiar ac yn ei dyfrau: ydd wyt yn ei mawr gyvoethogi, Avon Dew ys y yn llawn dwfr: ydd wyt yn arlwy * yd ydd wynt, can ys velly hi ddarperaist.

Prydnawn weddi

* taw

*camweddeu

*nesau

*digonir gyflawnir

*nerth, gallu, meddiant

*lonydda

*drigiant

* llavur

*rhychae
*cymmae glynhae
*olion

Ydd wyt yn llawn ddufrhau hi * chwysae: ydd wyt yn anvon [glaw] yw * dyffrynoedd: ydd wyt yn hei meddalhau a chawodydd, ac yn bendithio hei blagur.

Coroni ydd wyt y blwyddyn ath ddaoni, ath * llwybreu a ddefnynant braster.

* Distilio Divern
*llavur

* Defnynu y maent ar drigleoedd y diffaith: a'r brynniae a wregysir a llawenydd.

* dyspedein,

Y porvaeydd a'wiscir a devait, * glynnoedd hefyt a ymdoant ac * yd: am hyny * gawri y wnant a' chanu.

Iubilate Deo. Psal. lxvj.

I Rhagorawl. Caniat nen Psalm.

YMlawenhewch yn-Dew, oll [breswylwyr] y ddaiar.

Cenwch 'ogoniant ei Enw: gwnewch ei voliant yn 'ogoneddus.

* uthr
*vawredd vaint
*allu
*Ebr. y ddywedant gel wydd

Dywedwch wrth Ddew, Mor * derribl wyt [yn] dy weithredoedd: gan * liaws dy * gedernit y * darestyngir dy elynion yty.

Yr oll byd ath anrydedda, ac a ganant yty, [sef] y canant ith Enw. Selah.

*uthr, aruthr

Dewch a' gwelwch weithredoedd Dew: * terribl yw ef yn ei waithret * wrth plant dynion.

* tu ac at
*yr ant trosodd
*allu

Ymchwelawdd ef y mor yn tir sych: trwy'r avon * y treiddiant ar draet: yno y buam lawen yntho.

Ef a lywia y byt a ei * gedernit: ei * lygait y edrych ar y cenedloedd, yr anuvyddion nyd ymdderchavant. Selah.

* olwc
*wrando

Molwch ein Dew chwychwy populoedd, a' pherwch * glywed llef ei voliant.

Yr hwn ys ydd yn cynnal ein eneidie ym-bywyt, ac ny ad ein traet i lithro.

*cartheist pureist
*hoynyn

Can ys ti Ddew an proveist, * coetheist nyny mal y coethir yr arian.

Dugeist nyni ir * magyl, [a'] dodeist [rwym] cyfing ar ein llwyni.

*tirion, cyflawn

Peraist i ddynion varchogeth ar ucha ein penneu: aetham i'r tan ac i'r dwfyr, a' thi an dugeist allan i [le] * diwall.

Af y mewn ith Tuy a phoeth-ebyrth, ac a dalaf yty vy addunedae.

Yr ei addawodd vy-gwefuseu, ac y ddywedawdd vy-genae yn vy-cyfyngder.

Offrymaf yty y poeth-ebyrth * meherynot breision, a' thus: darperaf vustych a' geifr. Selah.

Dewch a' gwrandewch yr ei oll ys y yn ofny Dew, a' mynagaf ychwy pa wnaeth ef im eneit.

Galweis arno am gene, ac ef dderchafwyt * am tafawt.

A's gwelsym enwiredd yn vy-calon, ny wrendy yr Arglwydd [arnaf.]

Eithyr Dew am gwrandawodd, ac ystyriawdd wrth leferydd vy-gweddi.

*Mawledic [vo] Dew, yr hwn ny wrthladdawdd vy gweddi, na ei drugaredd y wrthyf.

* hy:ddon
*Ebr. gwnaf
*gan vy
* Bendigeit

Deus misereatur nostri. Psal. lxvij.

I Ragorawl ar Neginoth. Psalm neu ganl

DEw a drugarao wrthym, ac an bendithio, ac a dywyno ei wynep in plith. Selah.

Mal yr adwaenant dy ffordd ar y ddaiar, ath iechydwrieth ymplith yr oll genedloedd.

Clodvorent y bopuloedd dydy Ddew: clodvorent dydi yr oll populoedd.

Bit y bopuloedd lawen a' hyfryd, canys berny y bopuloedd yn vniondep, ac y lywodraethy y * cenedloedd ar y ddaiar. Selah.

Bit ir bopul dy glodvori, Ddew: bit ir oll bopuloedd dy glodvori.

[Yna] y dyry 'r ddaiar hei* ffrwyth, a' Dew [ys] ein Dew ni a'n bendithia.

Dew a'n bendithia, ac oll dervynae 'r ddaiar y ofnant ef.

*Cyffessant
*nasioneu
*thoreith

Exurgat Deus. Psal. lxviij.

I rhagorawl. Psalm neu gan Dauid.

Ydd wyt yn llawn ddoufrhau hi *chwysae: ydd wyt yn anvon [glaw] yw *dyffrynoedd: ydd wyt yn hei meddalhau a chawodydd, ac yn bendithio hei blagur.

Coroni ydd wyt y blwyddyn ath ddaoni, ath *lwybreu a ddefnynant braster.

*Defnynu y maent ar drigleoedd y diffaith: a'r brynniae a wregysir a llawenydd.

Y porvaeydd a'wiscir a deveit, *glynnoedd hefyt a ymdoant ac *yd: am hyny *gawri y wnant a' chanu.

*rhychae
*cymmac glynhae
*olion
*Distilio Divern
*llavur
*dyspedein,

Iubilate Deo. Psal. lxvj.

I Rhagorawl. Caniat nen Psalm.

MLawenhewch yn-Dew, oll [breswylwyr] y ddaiar.

Cenwch 'ogoniant ei Enw: gwnewch ei voliant yn 'ogoneddus.

Dywedwch wrth Ddew, Mor *derribl wyt [yn] dy weithredoedd: gan *liaws dy *gedernit y *darestyngir dy elynion yty.

Yr oll byd ath anrydedda, ac a ganant yty, ['sef] y canant ith Enw. Selah.

Dewch a' gwelwch weithredodd Dew: *terribl yw ef yn ei waithret *wrth plant dynion.

Ymchwelawdd ef y mor yn tir sych: trwy'r avon *y treiddiant ar draet: yno y buam lawen yntho.

Ef a lywia y byt a ei *gedernit: ei *lygait y edrych ar y cenedloedd, yr anufyddion nyd ymdderchavant. Selah.

Molwch ein Dew chwychwy populoedd, a' pherwch *glywed llef ei voliant.

Yr hwn ys ydd yn cynnal ein eneidie ym-bywyt, ac ny ad ein traet i lithro.

Canys ti Ddew an provaist, *coetheist nyny mal y coethir yr arian.

Dugeist nyni ir *magyl, [a'] dodeist [rwym] cyfing ar ein llwyni.

Peraist i ddynion varchogeth ar vcha ein penneu: aetham i'r tan ac i'r dwfyr, a' thi an dugeist allan i [le] *diwall.

Af y mewn ith Tuy a phoeth-ebyrth, ac a dalaf yty vy addunedae.

*vthr
*vawredd vaint
*allu
*Ebr. y ddywedant gelwydd
*vthr, aruthr
*tu ac at
*yr ant trosodd
*allu
*olwc
*wrando
*cartheist pureist
*hoynyn
*tirion, cyflawn

Yr ei addawodd vy-gwefuseu, ac y ddywedawodd vy-genae yn vy-cyfingder.

Offrymaf yty y poeth-ebyrth * meherynot breision, a' thus: darperaf vustych a' geifr. Selah.

* hyrddon

Dewch a' gwrandewch yr ei oll ys y yn ofny Dew, a' mynagaf ychwy pa wnaeth ef im eneit.

*Ebr. gwnaf

Galweis arno am gene, ac ef dderchafwyt * am tafawt.

*gan vy

A's gwelsym enwiredd yn vy-calon, ny wrendy yr Arglwydd [arnaf.]

Eithyr Dew am gwrandawodd, ac ystyriawdd wrth leferydd vy-gweddi.

*Mawledic [vo] Dew, yr hwn ny wrthladdawdd vy gweddi, na ei drugaredd y wrthyf.

* Bendigeit

Deus misereatur nostri. Psal. lxvij.

I Ragorowl ar Neginoth. Psalm neu ganl

DEw a drugarao wrthym, ac an bendithio, ac a dywyno ei wynep in plith. Selah.

Mal yr adwaenant dy ffordd ar y ddaiar, ath iechydwrieth ymplith yr oll genedloedd.

Clodvorent y bopuloedd dydy Ddew: clodvorent dydi yr oll populoedd.

*Coffessant

Bit y bopuloedd lawen a' hyfryd, canys berny y bopuloedd yn uniondep, ac y lywodraethy y * cenedloedd ar y ddaiar. Selah.

*nasioneu

Bit ir bopul dy glodvori, Ddew: bit ir oll bopuloedd dy glodvori.

[Yna] y dyry 'r ddaiar hei* ffrwyth, a' Dew [ys] ein Dew ni a'n bendithia.

*thoreth

Dew a'n bendithia, ac oll dervynae 'r ddaiar y ofnant ef.

Exurgat Deus. Psal. lxviij.

I rhagorawl. Psalm neu gan David.

Boreu weddi.

DEw a gyfyt, ac ovscerir ei elynion: a'r ei y casant ef, a * giliant racddaw.

Meis y * dyflanna y mwc, [velly] y gyrry hwy ymaith: [a'] meis y tawdd y cwyr wrth y tan, [velly] y collir y rei andewiol rhac wyneb Dew.

A'r ei cyfion vyddant lawen [a'] hyfryt ger bron Dew: ac ymorugant * o orvoledd.

Cenwch 'y ddeo, [a'] chan-molwch ei Enw: mawrygwch ef ys ydd yn marchogeth ar y nefoedd, yn y Enw ef Iah, ac ymlawenewch ger y vron ef.

[Efe yw] Tad yr amddifeit, a' barnwr y gwragedd-gweddwon, ys ddew yn ei * breswylfa sanctaidd.

Dew a wna ir ei vnic drigo yn duylwyth, ac a rydda yr ei oedd garcharorion mewn * cyffion: eithr yr ei anufydd a dric mewn tir sychedic.

A ddew, pan aethost allan o vlaen dy popul, pan * elyt trwy 'r diffeithwch, (Selah.)

Yr escutwodd y ddaiar, ac y' destilliawdd y nefoedd gan gynnyrch ddew: [ys cyffroawdd] Sinai * gan gynnyrch ddew, sef Dew Israel.

Dew, anvoneist glaw grasusawl [ar] dy etiveddiaeth, a' thi hei esmwytheist pan oedd yn vlin.

Dy Gynnulleidfa a drigawdd ynthei: can ys ti a' ddew, oth ddaoni ei darpereist i'r tlawt.

Yr Arglwydd y roddes * ddefnydd ir gwragedd y venegi * am y llu mawr.

Brenhinedd y lluoedd a * giliesont: ciliesont, a' hon a drigei yn * tuy a ranawdd yr yspeil.

Cyd bu ychwi orwedd ymysc crochanae, [er hyny chwi vyddwch] megis adanedd colomben wedy thoi ac arian, a' ei phlu val yr aur-* coeth.

Pan ovscarodd yr Ollgyvoethawc Vrenhinedd ynthei, ydd oedd hi cyn wynnet a'r eiry ynt Salmon.

Mynyth ddew [ys y val] mynyth Basan: mynyth * vchel yw val mynydd Basan.

Paam y neidiwch vynyddedd vchel? (ys) y mynydd hwn y gar ddew ei breswilaw: sef yr Arglwydd a * breswyl yntho yn tragywyth.

Siaredae Dew [ys ydd] vgein-mil, o violedd o Angelion, a'r Arglwydd ys ydd yn ei plith, megis yn-Cyssecr Sinai.

*ffoant
*divanna
*gan lewenydd
*derchefwch
*drigva
*hualeu
*defnynawd
*gydrychioldep
lefcrydd ymaddod air
*or
*ffoesant
*gartref
*melyn, dilis
*copoc, brynioc,
*llemwch
*drig

Escen-

Escennaist yn vchel: * tywysceist gaethiwet yn gaeth, [ac] a dderbynieist roddion y ddynion: ac ys tywyseist y cyndynion, val y trigei yr Arglwydd Ddew yno.

*arwe-neist

Clodvorer yr Arglwydd, ys ef Dew ein iechydwrieth, yr hwn sy beunydd yn ein llwytho * a daioni. Selah.

*chedion thyrneu

Hwn yw ein Dew, 'sef y Dew [perchen] ein iechyt: ac i'r Arglwydd Ddew [y perthyn] mynediadeu angae.

Dew a * archolla ben ei elynion, a' chopa' walltoc yr hwn a rodia yn ei bechoteu.

* glwysa-briw

Dyganei yr Arglwydd, Dygaf [vy-popul] drachefyn o Basan: dygaf hwy drachefn o ddyfndereu y mor.

* Y ny drocher dy droet yn-gwaet, a' thavot dy gwn yngwaet y gelynion [sef] ynthaw.

*Val

Gwelsont ddew, dy vynediadeu, vynediadeu vy-Dew, a'm Brenhin, yr hwn wyt yn y * Cyssegr.

*Sanctei ddle

Y cantorion a ent or blaen, a'r cerddorion ar ol: yn y cenol ydd oedd y morynion-ieuainc yn canu tympan.

Clodvorwch ddew yn y cymmynvae, [a'r] Arglwydd, yr ei ydych o ffynnon Israel.

Yno yd oedd Ben Jamin * bachan ef a ei llywiawdr, hwy: a' phenaethiait Judah [y gyd] eu communva, pennaetheit Sebulon, a phennaethieit Naphtali.

*bach

Dy ddew a * gymmynnawdd dy nerth: cadarna Ddew yr hyn y weithredeist ynom.

*orchmyn nawdd

Oth Templ ar Gaerusalem: a' Brenhinedd a ddugant anregion yty.

* Codda dorf y gwyr gwaywffyn, a' lliaws y gwrdd-dei rhw y gyd a lloie y popul, yr ei a sathrant * ddarneu o arian: gwyscar y bopuloedd a * garant rybel.

*Dinistra
*cate
*hoffant

Yno y daw y pendevigion o'r * Aipht: Ethiopia a vrysia y esten ei dwylo *ar Ddew.

*Egypt
* at

Thyrnasoedd y ddaiar cenwch y ddew: can-molwch yr Arglwydd. Selah.

Yr hwn y varchoc ar y nefoedd goruchel, yr ei oeddent o'r dechreuat: wele e ddenvyn gan ei leferydd lais cadarn.

Rowch y Ddew y * cedernit: can ys y 'orucheldap ef ys ydd ar Israel, a' ei nerth ys ydd yn yr wybrae.

* gallu

Dew, ys terribl wyt oth gyssecrae: ddew'r Israel yw'r hwn a ddyry nerth a' gallu i'r popul: bendiget vo Dew.

Boreu weddi.
* ffoant
* divanna

DEw a gyvyt, ac ovscerir ei elynion: a'r ei y casant ef, a * giliant racddaw.

Meis y * dyflanna y mwc, [velly] y gyrry hwy ymaith: [a'] meis y tawdd y cwyr wrth y tan, [velly] y collir y rei andewiol rhac wyneb Dew.

A'r ei cyfion byddant lawen [a'] hyfryt ger bron Dew: ac ymorugant * o 'orvoledd.

*gan lewenydd
*derchef-wch

Cenwch 'y ddeo, [a'] chan-molwch ei Enw: mawrygwch ef ys ydd yn marthogeth ar y nefoedd, yn y Enw ef Jah, ac ymlawenewch ger y bron ef.

*drigva

[Efe yw] Tad yr amddifeit, a' barnwr y gwragedd-gweddwon, ys ddew yn ei * brefwylfa sanctaidd.

Dew a wna ir ei vnic drigo yn duylwyth, ac a rydda yr ei oedd garcharorion mewn * cyffion: eithr yr ei anuvydd a dric mewn tir sychedic.

*huaieu

A ddew, pan aethost allan o vlaen dy popul, pan * eirt trwy 'r diffeithwch, (Selah.)

*deithyn-awd

Yr escutwodd y ddaiar, ac y * destilliawdd y nefoedd gan gynnyrch ddew: [ys cyffroawdd] Sinai * gan gynnyrch ddew, sef Dew Israel.

* gydry-chioldep

Dew, anvoneist glaw grasusawl [ar] dy etiveddiaeth, a' thi hei esmwytheist pan oedd yn blin.

Dy Gynulleidfa a drigawdd ynthei: canys ti a' ddew, oth ddaoni ei darpereist i'r tlawt.

Yr Arglwydd y roddes * ddevnydd ir gwragedd y venegi * am y llu mawr.

lefarydd ymadrodd air
* or
ffoesant
* gartref

Brenhinedd y lluoedd a * giliesont: ciliesont, a' hon a drigei yn * tuy a ranawdd yr yspeil.

Cyd bu ychwi orwedd ymysc crochanae, [er hyny chwi vyddwch] megis adanedd colomben wedy thoi ac arian, a' ei phlu val yr aur-* coeth.

*melyn, dilia

Pan ovscarodd yr Ollgyvoethawc Vrenhinedd ynthei, ydd oedd hi cyn wynnet a'r eiry ynt Salmon.

*copoc, brynioc, llemwcl

Mynyth ddew [ys y val] mynyth Bashan: mynyth * vechel yw val mynydd Bashan.

Paam y neidiwch vynyddedd vchel? (ys) y mynydd hwn y gar ddew ei brefwilaw: 'sef yr Arglwydd a * brefwyl yntha w yn tragywyth.

* drig

Siaredae Dew [ys ydd] vgein-mil, o violedd o Angelion, a'r Arglwydd ys ydd yn ei plith, megis yn-Cyssecr Sinai.

Escennaist yn uchel: * tywysaist gaethiwet yn gaeth, [ac] a dderbynieist roddion y ddynion: ac ys tywysaist y cyndynion, val y trigei yr Arglwydd Ddew yno. *arwcneist

Clodvorer yr Arglwydd, ys ef Dew ein iechydwrieth, yr hwn sy baunydd yn ein llwytho * a daioni. Selah. *ehedion thyrneu

Hwn yw ein Dew, 'sef y Dew [perchen] ein iechyt: ac i'r Arglwydd Ddew [y perthyn] mynediadeu angae.

Dew a * archolla ben ei elynion, a' chopa' walltoc yr hwn a rodia yn ei bechoteu. *glwysa briw

Syganei yr Arglwydd, Dygaf [vy-popul] drachefyn o Basan: dygaf hwy drachefn o ddyfnderau y mor.

* Y ny drocher dy droet yn-gwaet, a' thavot dy gwn yngwaet y gelynion [sef] ynthaw. *Val

Gwelsont ddew, dy vynediadeu, vynediadeu vy-Dew, a'm Brenhin, yr hwn wyt yn y * Cyssegr. *Sanctei ddle

Y cantorion aent or blaen, a'r cerddorion ar ol: yn y cenol ydd oedd y morynion-ieuainc yn canu tympan.

Clodvorwch ddew yn y cymmynvae, [a'r] Arglwydd, yr ei ydych o ffynnon Israel.

Yno yd oedd Ben Jamin * bachan ef a ei llywiawdr, hwy: a' phenaethiait Judah [y gyd] eu communva, pennaethiet Sebulon, a phennaethieit Naphtali. *bach

Dy ddew a * gymmynnawdd dy nerth: cadarna Ddew yr hyn y weithredeist ynom. *orchmynnawdd

Oth Templ ar Gaerusalem: a' Brenhinedd a ddugant anregion yty.

* Codda dorf y gwyr gwaywffyn, a' lliaws y gwrdd-dei rhwng y gyd a lloie y popul, yr ei a sathrant * ddarneu o arian: gwyscar y bopuloedd a * garant ryvel. *Dinistra *cate *hoffant

Yno y daw y pendevigion o'r * Aipht: Ethiopia a vrysia y estyn ei dwylo * ar Ddew. *Egypt *at

Thyrnasoedd y ddaiar cenwch y ddew: can-moliwch yr Arglwydd. Selah.

Yr hwn y varchoc ar y nefoedd gorruchel, yr ei oeddent o'r dechreuat: wele e ddenvyn gan ei leferydd lais cadarn.

Rowch y Ddew y * cedernit: can ys y 'oruchelder ef ys ydd ar Israel, a' ei nerth ys ydd yn yr wybrae. *gallu

Dew, ys terribl wyt oth gyssecrae: ddew'r Israel y'wr hwn a ddyry nerth a' gallu i'r popul: bendiget vo Dew.

Saluum me fac Deus. Psalm. lxix.

I ragorol ar shoshannim. Psalm Dauid.

CAdw vi Ddew, can ys daeth y dyfredd yd at [vy] eneit.

Ydd wyf yn-glyn yn y tom dwfn lle nid [oes] * safiat: ys daethym y ddyfredd dyfnion, a'r ffrwd am gorchudiawdd.

Ydd wyf wedy blinaw yn llefain: vy mwnwg y sychawdd: vy-llygait a ballent, yn dysgwyl am vy-Dew.

Amlach no gwallt vy pen yw'r ei'n am casant yn ddiachos: yr ei am diuethent, [ac ynt] vy gelynion yn 'auoc, ysy yn gedyrn, yn y *thelais yr hyn ny chymrais.

Dew, ti adwaenost vy * ynvydrwydd, am camweddae nid * ynt cuddiedic racot.

Na chywilyddier * droso vi, yr ei syd yn dysgwyl wrthyt Arglwydd Ddew yr lluoedd: na wradwydder droso vi yr ei ath ceisiant, Dew [yr] Israel.

Can ys er dy vwyn y * dugeis anair: cywilydd a doawdd vy wynep.

Aethym yn estran im broder, ys yn allwat y blant vy mam.

Can ys * gwynvyd dy duy am ysawdd, a' * chableu yr ei ath ceplynt, y syrthiawdd arnaf.

Wylais ac vmprytiawdd vy enait, a' bu hyny yn * gabl ymi.

A' rhoddeis am danaf sach [wisc]: ac aethym yddwynt yn * ddiareb.

Yr ei y esteddent yn y porth, y sonient am danaf, a * gwawd oeddwn ir diotwyr.

A' minneu Arglwydd y wnaf vy-gweddi arnat yn amser cymeradwy, 'sef yn lliosowgrwydd dy drugaredd: a Ddew gwrando vi yn-gwirionedd dy iechyt.

Gwared vi allan o'r tom, val na * suddwyf: rhyddaer vi rhac vy-caseion, ac o'r dyfredd dyfnion.

Na boddet vi y llifddyfredd, ac na'm llynco yr * eigiawn: ac na chaet y pytew ei enae arnaf.

Clyw vi Arglwydd, can ys da yw dy drugaredd: tro atafyn lliaws dy dostoruriaetheu.

Prydnawn weddi

*Iacha, *tarren, attec

*adbereis *ffolnep *chuddit *ero, vi om pleit i, om herwydd *cesais, amparch

*zel *senneu *sen, llwiant *bugeilres *channon, dychan

*sodd'wyf lynwyf *dwfn

Ac na chudd dy wyneb rac dy was, can bot trwbl arnaf: *bryssia [a'] chlyw vi. | *ffrysta

*Dynesa ar vy eneit, a' phryn ef: gwared vi o bleit vy-gelynion. | *Nesaa *rhaddha

Ti adnabuost *vy-gwarth, a'm cywilydd, am anglod: [ymae] vy oll wrthnepwyr ger dy vron. | *dirmic

Cabledigeth a ddrylliawdd vy-calon, ac im tristawyt, ac edrycheis am y dosturiai [wrthyf,] ac nid oedd nep: ac am ddiddanwyr, ac ny chefeis vn.

*A' rhoesant vystyl yn vy bwyt, ac yn vy syched y rhoesant ymi vinegr y ei yfet. | *Canys

Bit ei bort yn *vagl ger ei vron, a'i llwyddiant ym drangcwydd. | *hoynyn

Tywyller ei llygait val na 'welant: a gwna y'w llwyni bop amser grynu.

Tywallt arnynt dy ddigllonedd, a' llit dy sorriant eu cymero.

Bit y cartref hwy yn *ddiffaith, ac na bo nep a breswilio ei *pebyll. | *wac] *lluestai

Can eu bot yn erlyd, yr hwn y *drawaist: ac yn datcan *dolur yr ei a archolleist. | *ffusteis *govit

Dod enwiredd ar y enwiredd hwy, ac na ddelont y mewn ith gyfiawnder.

Dileer hwy o lyver y *bywyt, ac na eu yscrifener implith yr ei cyfion. | *Ebr. bywion

*A' mineu yn dlawt ac yn athrist, dy borth, Ddew, am derchaif. | *Panwyf [illegible]

Molaf Enw Dew a *chaniat: ac ei mawrygaf a *chlodvoredd. | *ar gan *diolwch

Gwell vydd [hyn] gan yr Arglwydd na *bustach ieuanc ac yddo gyrn a' *charnae. | *bustach lo *ewinedd

Y rei gestyngedic y welant [hyn, a'r] ei y gaisiant Ddew, a lawenechant, a'ch calon y vydd vyw.

Can ys yr Arglwydd a glyw y tlodion, ac ny thremyga ei garcharorion.

Molent ef nef a' daiar, y moroedd *ac oll y *ymlusco yntwynt. | *a chymmet *sysyl

Can ys Deo a ymwared Tsijon, ac y adeila ddinasydd Judah, val y preswylio dynion yno, a'i *medianu. | *trigo

A' had hei weision ei tiuedda: a'r ei y garant ei Enw y dric ynthei.

Deus in adiutorium Psal. lxx.

I ragorol ar Neginoth. Palm nen ganu y roysywyt at Asaph.

ADdew, brysia imgwaredu: Arglwydd prysura im cymporth.

Cywilyddier a'*gwrthwynebwyr, yr ei ygeisiant vy eneit: ymchweler drach ei cefn a'gwarthaer yr ei ddamunant *ddrwc ymy.

Datroer hwy yn eu hol yn obr eu cywilydd, yr ei y ddywedent, *Aha, aha.

Eithyr bit hyfryt a'llawen ynot yr ei oll ath caisiant, a'bit y hawp a garant dy iechyt ddywedyt yn oystat, Mawr yger dew

A mineu ys y dlawt ac angenawc: Dew brysia ataf: ti yw vy porth, am gwaredwr: Arglwydd na hirdriga.

*prysura, ffrysta
*gwrthwynebant.
*vyn'rwc
*Gwych,
*Mawrhaer, Moler

In te Domine speraui Psal, lxxi

YNawo ti, Arglwydd, yr ymddiriedais, na'm cywilyddier yn dragywydd.

Achub a'gwared vi yn dy gyfiawnder: *gogwydda dy glust ataf, a'chadw vi

Bydd y my yn * graic cadarn, val y gallwyf gyrchy yddi yn wastad: gorchymynnaist vy-cadw, can ys ti yw vy maendy a'm castell.

Gwared vi vy-Dew, o law yr enwir: o law y drugddyn a'r * craulon.

Can ys ti yw ve-gobaith: Arglwydd ddew, [ys] vegobaith o'm ieuntit.

Wrthy-ti im cynhaliwyd *o'r bru: ty di am cymerth allan o empscaroedd vy mam: vy moliant vydd yn oystat o*hanot'.

Mi euthym val angenvil i lawer: eithr ti yw vy*cadarn imddiriet.

Cyflawner vy-genau ath voliant, [a'] phop dydd oth ogoniant

Na vwrw vi ymaith yn amser henaint: na ad vyvi pan yw vy nerth yn pally.

Can ys vy-gelynion a ddywedant am danaf, a'r ei a vwriadant [ddrwc] im enaid, a ymgynghorant ynghyt,

Boreu weddi
*gestwng plyc
*vaenduy
*traws
*groth
*diogel, di ys

Gan ddywedyt, Dew y gadawdd ef erlidiwch a'deliwch ef, can nad oes neb [ai] gwaredo.

Dew nac ymbella oddiwrthyf, ve=Dew * brysia i'm cymporth. *ffrysta.

Gwradwydder a divancoller yr ey s'yn erbyn vy enayd: * toer a gwarth ac a gwradwydd yr ey a geisiant ddrwc y=my. *gorchroddier.

A'mi ddysgwiliaf yn wastad, ac ath volaf vwy=vwy byth.

Vy=genau a venaic * bebnydd dy gyfiawnder, [ath] iechydwrieth: can na wnn ei * rribedi. *ni velri

Af rhagof yn nerth yr Arglwydd ddew, ac a goffaf am dy gyfiawnder, ys am y taudi yn vnic.

Dew dysceist vi o'm ieuntit yd y pryd hyn: am hynny y menagaf dy ryfeddodau.

Ac ys hyd henaint a'phenllwydedd, a ddew: na'ad vi, yn y venagwyf dy vraich ir * genedleth hon, ath allu ir oll'rei a ddelont. *to hwn

Ath gyfiawnder, ddew, a dderchafaf yn vchel: cans gwnaethost bethau mawrion: dew pwy'sy debic y=ty.

Yr hwn a ddangosaist y=my drallodau lawer a' * drugion, eithyr ti ymchweli ac am bywei vi, ac a ddaui drachefn, ac am cymery i vyny o eigion y ddayar. *gwrthpwytheu

Ti amlei vy mawredd, ac ymchwely i'm diddanu.

Cann hynny ith volaf am dy wirionedd, ddew, ar gerdd daneu: canaf y=ty ar y delyn, tydi Sanct yr Israel.

Hyfryd vydd gan vy gwefusau pan ganwyf y=ty a'm enaid yr hwn a * waredaist. *brynaist

Vy tafod hefyd a 'madrodd * oth gyfiawnder beunydd: cann ys gwradwyddir a'chywilyddir, yr ei a geisiant * ddrwc y=my. *bymrwc

Deus iudicium. Psal. lxxij.

Psalm * Salomon. *Ebr. shelomoh*

Dew, * dod dy varn ir Brenhin, ath gyfiawnder i vap y Brenhin. *dyro rro

Yno y varn ef dy bopul yn=cyfiawnder, a'r tylodion ac vniondep.

Y mynyddedd a'r * brynneu a dducant dangneddyf ir bopul gan gyfiawnder. *glanneau.

Ef varn dylodion y bopul: ef a'wared blant yr angenoc, ac

Deus in adiutorium Pſal. lxx.

I ragorol ar Neginoth. Palm nen gannu y roysſpwyt at Asaph.

*prysura, ffrysta
*gwrthwynebant.
*byn rwc
*Gwych,
*Mawrhaer, Moler

ADdew, brysia imgwaredu: Arglwydd prysura im cymporth.

Cywilyddier a'*gwrthwynebwyr, yr ei ygeisiant vy eneit: ymchweler drach ei cefn a'gwarthaer yr ei ddamunant *ddrwc ymy.

Datroer hwy yn eu h'ol yn 'obr eu cywilydd, yr ei y ddywedēt, *Aha, aha.

Eithyr bit hyfryt a'llawen ynot 'yr ei oll ath caisiant, a'bit y hawp a garant dy iechyt ddywedyt yn oystat, Mawr yger dew

A mineu ys y dlawt ac angenawc: Dew brysia ataf: ti yw vy porth, am'gwaredwr: Arglwydd na hirdriga.

In te Domine ſperaui Pſal, lxxi

Boreu weddi

*gestwng plyc
*vaendwy

YNawr ti, Arglwydd, yr ymddiriedais, na'm cywilyddier yn dragywydd.

Achub a'gwared vi yn dy gyfiawnder: *gogwydda dy glust ataf a'chadw vi

Bydd y my yn *graic cadarn, val y gallwyf gyrchy yddi yn wastad: gorchymynnaist vy-cadw, can ys ti yw vy maendy a'm castell.

*trawz

Gwared vi vy-Dew, o law yr enwir: o law y drugddyn a'r *craulon.

Can ys ti yw ve-gobaith: Arglwydd ddew, [ys] vegobaith o'm ieuntit.

*groth
*diogel, di ys

Wrthy-ti im cynhaliwyd *o'r bru: ty di am cymerth allan o emyscaroedd vy mam: vy moliant vydd yn oystat o*hanot'.

Mi euthym val angenvil i lawer: eithr ti yw vy*cadarn imddiriet.

Cyflawner vy-genau ath voliant, [a'] phop dydd oth ogoniāt

Na vwrw vi ymaith yn amser henaint: na ad vyvi pan yw vy nerth yn pally.

Can ys vy-gelynion a ddywedant am danaf, a'r ei a vwriadant [ddrwc] im enaid, a ymgynghorant ynghyt,

Gan ddywedyt, dew y gadawdd ef erlidiwch a'deliwch ef, can nad oes neb [ai] gwaredo.

Dew nac ymbella o ddiwrthyf, ve-dew *brysia i'm cymporth.

Gwradwydder a divancoller yr ey s'yn erbyn vy enayd: *toer a gwarth ac a gwradwydd yr ey a geisiant ddrwc y-my.

A'mi ddysgwiliaf yn wastad, ac ath volaf vwy-vwy byth.

Vy-genau a venaic *beunydd dy gyfiawnder, [ath] iechydwrieth: can na wnn ei *rrivedi.

Af rhagof yn nerth yr Arglwydd ddew, ac a goffaf am dy gyfiawnder, ys am y taudi yn unic.

Dew dysceist vi o'm ieunctit yd y pryd hyn: am hynny y menagaf dy ryfeddodau.

Ac ys hyd henaint a'phenllwydedd, a ddew: na'ad vi, yn y venagwyf dy vraich ir *genedleth hon, ath allu ir oll'rei a ddelont.

Ath gyfiawnder, ddew, a ddyrchafaf yn uchel: cans gwnaethost bethau mawrion: dew pwy'sy debic y-ty?

Yr hwn a ddangosaist y-my drallodau lawer a'*drugion, eithyr ti ymchweli ac am bywei vi, ac a ddaui drachefn, ac am cymery i vyny o eigion y ddayar.

Ti amlei vy mawredd, ac ymchwely i'm diddanu.

Cann hynny ith volaf am dy wirionedd, ddew, ar gerdd danneu: canaf y-ty ar y delyn, tydi Sanct yr Israel.

Hyfryd vydd gan vy-gwefusau pan ganwyf y-ty a'm enaid yr hwn a *waredaist.

Vy tafod hefyd a 'madrodd * oth gyfiawnder beunydd: cann ys gwradwyddir a'chywylyddir, yr ei a geisiant * ddrwc y-my.

*ffrysta. *gorchyrddier. *nivelri *to h wnn *gwrthpwytheu *brynaist *bynrwc

Deus iudicium. Psal. lxxij.

Psalm * Salomon.

Ebr. shelomoh

DEw, *dod dy varn ir Brenhin, ath gyfiawnder i vap y Brenhin.

Yno y barn ef dy popul yn-cyfiawnder, a'r tylodion ac vniondep.

Y mynyddedd a'r *brynneu a ddugant dangneddyf ir bopul gan gyfiawnder.

Ef varn dylodion y bopul: ef a'meryn blant yr angenoc, ac

*dyro rro *glanneau.

ef a gostwnga y gorthrymwr.

Wy ath ofnant tra vo haul na * lloer, o genedlgaeth y genedlaeth.

E ddescen val y glaw ar y wana 'wair, ac val y cawodydd y wlithant y ddaiar.

Yn y * amser ef y blodeua y cyfiawn, ac [y bydd] amledd tangneddyf yd tra vo lleuat.

A' ei * lywodraeth bydd o'r mor bwygylydd, ac o'r Avon yd *tervynae y tir.

Ger y vron ef y gestwng y diffeithwyr, a' ei 'elynion a lyfant y llwch.

Brenhinedd * Tharschisch a'r ynysedd ei anrhegant: Brenhined Scheba a' Seba a ddugant roddion.

A'r oll Wrenhinedd y * anrydeddant ef: [yr] oll * genedloedd ei gwasanaethant.

Canys ef a ymwared y tlawt pan * waeddo: yr angenawc hefyt, ar nep ny bo yddaw ymwaredwr.

E bydd trugarawc wrth y * rraidus a'r angenawc, ac a ymwared eneidiae yr tlotion.

Ef a * bryn ei h'eneidiae rac dichell a' * thrawster, a gwerthvawr bydd ei gwaet yn ei olwc.

* A' byw bydd ef, ac e roddir iddo o aur * Sheba: ac eweddijr drostaw yn oystat, [a'] pheunydd y bendithiant ef.

Ychydic yd a [heuir] yn y ddaiar, ['sef] ar ben y mynyddedd, a' ei ffrwyth a yscytwa meis [coedwydd] Lebanon: a'r plant a blodeuant o'r dinas, meis glas wellt y ddaiar.

Ei enw a vydd byth: ei enw a bery tra vo haul: yr oll cenedloedd ei bendithiant, ac y * bendithir yntaw.

Bendigedic [vo'r] Arglwydd Dew, 'sef Dew Israel yr hwn yn unic y wna ryveddodae.

Ac bendigedic vo Enw ei 'ogoniant yn tragyvyth: a' chyflawner yr oll ddaiar a ei 'ogoniant. * Velly y bo, ac vell y bo.

Margin notes: * lleuat; * ddyddic; * gyvoeth; * ffinieu y; * Arabi, Arabia; * gorymant yddo; * nasione; * leso; * tlawt; * ryddha; * cham; * Ps; * Arabi; * vydd ei gwynvyd; * Eb. Amē vc amen.

Ymay tervina gweddieu David vap Jshai.

Quam bonus Israel. Psal. lxxiii.

Psalm y roddit at Asaph.

Y Sda yw Dew y Israel: 'sef ir ei glan o galon.

A' minef, braidd na 'ogwyddodd vy-traet: bu vy * cerddediadeu wrth bron llithro.

Can ys gwynvydais wrth yr *ynvydion, pan welais llwyddiant yr ei enwir.

Can nad oes rrwyme yn eu h'angae, a nid bot yn gryfion ac yn heini.

Mewn *lluddet dyn nid ytynt, ac gyd a dyn ny's poenir hwy.

Am hyny balchder yw eu * torch, a' thrawsedd y gwisc hwy val dillat.

Ei llygait gan vraster a saif allan: y mae yddynt vwy nac a veddwl calon.

Ymddatod y enwiredd y wnant, a dywedyt * anvad-'air am ei trawster: wy ddywedant am y Goruchaf.

Gosodant ei genae yn erbyn y nefoedd, a' ei tavot a gerdd rhyd y * ddaiar.

Am hyny yr ymchwel ei bopul yma: can ys dwfr [phiol] lawn y wescir yddynt.

Ac a ddywedant, Pa * wedd y gwyr Dew? * ac a oes gwybyddiaeth y gan y Goruchaf?

Wele, * lly'ma yr andewolion, ac ymaent yn llwyddo yn wastat, ac yn amlau mewn golud.

Ys over y glaneais vy-calon, ac y golcheis vy-dwylo mewn gwiriondap.

Can ys beunydd im poenwyt, ac im cospwyt * bop boreu.

A's dywedaf, Barnaf val hyn, * wely genedlaeth dy blant: gwneuthym ar gam.

Yno y meddyliais ddeall hyn, [eithr * gormodd] gwaith oedd hyny ymy.

Yn yd aethym i Gyssecr Dew: [yno] y dyellais y dywedd hwy.

Sef y gosodeist hwy yn y llithrigvae, ac eu cwympeist ir * distreithieu.

Mor ddysymwth y dyffeithwyt hwy, eu collwyt ac eu gorphennwyt yn echryslawn.

Mal breuddwyt * wrth ddihuno[vn]: Arglwydd, pan gotych ni, y gwnai y delw hwy yn dremyg.

Sef y ceulawdd vy-calon, ac y brathwyt v' arennae.

A' mineu oeddwn ynvyt, ac ny ddeallwn: * yscrubl oeddwn * ger dy vron.

Prydnawn wedd
*Diogel,
*olion, camrae
*ffolion
*ing, trabel
*catwyn
*sen
*byd
*ddelw
*neu
*yr ei hyn llyma
*boreydd
*llyma
*rry vlin
*ancyvanneddeu
*yn ol deffroi
*anival
*genyt

Deus in adiutorium Psal. lxx.

I ragorol ar Neginoth. Palm nen gannu y roysfwyt at Asaph.

ADdew, bryssia imgwaredu: Arglwydd prysura im cymporth.

Cywilyddier a'*gwrthwynebwydder, yr ei ygeisiant vy eneit: ymchweler drach ei cefn a'gwarthaer yr ei ddamunant *ddrwc ymy.

Datroer hwy yn eu hol yn 'obreu cywilydd, yr ei y ddywedēt, *Aha, aha.

Eithyr bit hyfryt a'llawen ynot 'yr ei oll ath caisiant, a'bit y hawp a garant dy iechyt ddywedyt yn oystat, Maw ryger dew

A mineu ys y dlawt ac angenawc: Dew bryssia ataf: ti yw vy porth, am'gwaredwr: Arglwydd na hirdriga.

*prysura, ffrysta
*gwrthi, dant.
*byn'rwc
*Gwych,
*Mawrhaer, Moler

In te Domine speraui Psal, lxxi

Ynaw ti, Arglwydd, yr ymddiriedais, na'm cywilyddier yn dragywydd.

Achub a'gwared vi yn dy gyfiawnder: *gogwydda dy glust ataf, a'chadw vi

Bydd y my yn *graic cadarn, val y gallwyf gyrchy yddi yn wastad: gorchymynnaist vy-cadw, can ys ti yw vy maendy a'm castell.

Gwared vi vy-Dew, o law yr enwir: o law y drugddyn a'r *traulon.

Can ys ti yw ve-gobaith: Arglwydd ddew, [ys] vegobaith o'm ieuntit.

Wrthy-ti im cynhaliwyd *o'r bru: ty di am cymerth allan o empyscaroedd vy mam: vy moliant vydd yn oystat o*hanot'.

Mi euthym val angenvil i lawer: eithr ti yw vy*cadarn imddiriet.

Cyflawner vy-genau ath voliant, [a'] phop dydd oth ogoniant

Na vwrw vi ymaith yn amser henaint: na ad vyvi pan yw vy nerth yn pally.

Can ys vy-gelynion a ddywedant am danaf, a'r ei a vwriadant [ddrwc] im enaid, a ymgynghorant ynghyt,

Boreu weddi
*gestwng plyc
*baendup
*traws
*groth
*diogel, di ys

Gan ddywedyt, Dew y gadawodd ef erlidiwch a'deliwch ef, can nad oes neb [ai] gwaredo.

Dew nac ymbella o ddiwrthyf, vy-Dew *brysia i'm cymporth.

Gwradwydder a divancoller yr ey s'yn erbyn vy enayd: *toer a gwarth ac a gwradwydd yr ey a geisiant ddrwc y-my.

A'mi ddysgwiliaf yn wastad, ac ath volaf vwy-vwy byth.

Vy-genau a venaic bebnydd dy gyfiawnder, [ath] iechydwrieth: can na wnn ei *rrifedi.

Af rhagof yn nerth yr Arglwydd ddew, ac a goffaf am dy gyfiawnder, ys am y taudi yn vnic.

Dew dysceist vi o'm ieunctit yd y pryd hyn: am hynny y menagaf dy ryfeddodau.

Ac ys hyd henaint a'phenllwydedd, a ddew: na ad vi, yn y venagwyf dy vraich ir *genedleth hon, ath allu ir oll'rei a ddelont.

Ath gyfiawnder, ddew, a ddercharaf yn vchel: cans gwnaethost bethau mawrion: dew pwy'sy debic y-ty?

Yr hwn a ddangosaist y-my drallodau lawer a'*drugion, eithyr ti ymchweli ac am bywei vi, ac a ddaui drachefn, ac am cymery i vyny o eigion y ddayar.

Ti amlei vy mawredd, ac ymchwely i'm diddanu.

Cann hynny ith volaf am dy wirionedd, ddew, ar gerdd dannau: canaf y-ty ar y delyn, tydi Sanct yr Israel.

Hyfryd vydd gan vy-gwefusau pan ganwyf y-ty a'm enaid yr hwn a *waredaist.

Vy tafod hefyd a 'madrodd *oth gyfiawnder beunydd: cann ys gwradwyddir a'chywylyddir, yr ei a geisiant *ddrwc y-my.

*ffrystia. *gorchyfoddier. *ni beiri *to hwn *gwrthpwythen *brynaist *bynrwc

Deus iudicium. Psal. lxxij.

Psalm *Salomon.

Ebr. *shelomoh*

DEw, *dod dy varn ir Brenhin, ath gyfiawnder i vap y Brenhin.

Yno y barn ef dy popul yn-cyfiawnder, a'r tylodion ac vniondeb.

Y mynyddedd a'r *brynneu a ddugant dangneddyf ir bopul gan gyfiawnder.

Ef varn dylodion y bopul: ef a'weryd blant yr angenoc, ac

*dyro rro *glannesau.

ef a gostwng y gorthrymwr.

Wy ath ofnant tra vo haul na *lloer, o genedlaeth y genedlaeth.

E ddescen val y glaw ar y wana'wair, ac val y cawodydd y wlithant y ddaiar.

Yn y *amser ef y blodeua y cyfiawn, ac [y bydd] amledd tangneddyf yd tra vo lleuat.

A'ei *lywodraeth bydd o'r mor bwygylydd, ac o'r Avon yd *tervynae y tir.

Ger y vron ef y gestwng y diffeithwyr, a'ei 'elynion a lyfant y llwch.

Brenhinedd *Tharschisch a'r ynysedd ei anrhegant: Brenhined Scheba a'Seba a ddugant roddion.

A'r oll Brenhinedd y *anrydeddant ef: [yr] oll *genedloedd ei gwasanaethant.

Can ys ef a ymwared y tlawt pan *waeddo: yr angenawc hefyt, ar nep ny bo ydd aw ymwaredwr.

E bydd trugarawc wrth y *traidus a'r angenawc, ac a ymwared eneidiae yr tlotion.

Ef a *bryn ei h'eneidiae rac dichell a'*thrawster, a gwerthvawr bydd ei gwaet yn ei olwc.

*A' byw bydd ef, ac e roddir iddo o aur *Sheba: ac e weddijr drostaw yn oystat, [a'] pheunydd y bendithiant ef.

Ychydic yd a [heuir] yn y ddaiar, ['sef] ar ben y mynyddedd, a'ei ffrwyth a yscytwa meis [coedwydd] Lebanon: a'r plant a blodeuant o'r dinas, meis glas wellt y ddaiar.

Ei enw a bydd byth: ei enw a bery tra vo haul: yr oll cenedloedd ei bendithiant, ac y *bendithir yntha w.

Bendigedic [vo'r] Arglwydd Dew, 'sef Dew Israel yr hwn yn vnic y wna ryveddodae.

Ac bendigedic vo Enw ei 'ogoniant yn tragyvyth: a'chyflawner yr oll ddaiar a ei 'ogoniant. *Uelly y bo, ac vell y bo.

*lleuat

*ddyddic

*gyvoeth

*ffinieu y

*Aravi, Aravia

*gorymant ydd o

*nasione

*lefo

*tlawt

*ryddha

*cham

*Ys

*Aravi

*bydd ei gwynvyd

*Eb. *Amē vc amen.*

Ymay tervina gweddieu David vap Ishai.

Quam bonus Israel. Psal. lxxiii.

Psalm y roddit at Asaph.

YS da yw Dew y Israel: sef ir ei glan o galon.

A'mineF, braidd na'ogwyddodd vy-traet: bu vy * cerddediadeu wrth bron llithro.

Can ys gwynvydais wrth yr *ynvydion, pan welais lwyddiant yr ei enwir.

Can nad oes rrwyme yn eu h'angae, a nid bot yn gryfion ac yn heini.

Mewn *lluddet dyn nid ytynt, ac gyd a dyn ny's poenir hwy.

Am hyny balchder yw eu * torch, a' thrawsedd y gwisc hwy val dillat.

Ei llygait gan vraster a saif allan: y mae yddynt hwy nac a veddwl calon.

Ymddatod y enwiredd y wnant, a dywedyt * anvad-'air am ei trawster: wy ddywedant am y Goruchaf.

Gosodant ei genae yn erbyn y nefoedd, a'ei tavot a gerdd thyd y * ddaiar.

Am hyny yr ymchwel ei bopul yma: can ys dwfr [phiol]lawn y wescir yddynt.

Ac a ddywedant, Pa * wedd y gwyr Dew? * ac a oes gwybyddiaeth y gan y Goruchaf?

Wele, * lly'ma yr andewolion, ac ymaent yn llwyddo yn wastat, ac yn amlau mewn golud.

Ys over y glaneais vy-calon, ac y golcheis vy-dwylo mewn gwiriondap.

Can ys beunydd im poenwyt, ac im cospwyt * bop boreu.

A's dywedaf, Barnaf val hyn, * wely genedlaeth dy blant: gwneuthym ar gam.

Yno y meddyliais ddeall hyn, [eithr * gormodd] gwaith oedd hyny ymy.

Yn yd aethym i Gyssecr Dew: [yno] y dyellais y dywedd hwy.

Sef y gosodeist hwy yn y llithrigvae, ac eu cwympeist ir *diffeithieu.

Mor ddysymwth y dyffeithwyt hwy, eu collwyt ac eu gorphennwyt yn echryslawn.

Mal breuddwyt * wrth ddihuno[vn]: Arglwydd, pan gotych ni, y gwnai y delw hwy yn ddremyg.

Sef y ceulawdd vy-calon, ac y brathwyt v'arennae.

A'mineu oeddwn ynvyt, ac ny ddeallwn: * yscrubl oeddwn * ger dy vron.

Margin notes:

Prydnawn wedd

*Diogel,

*olion, camrae

* ffolion

*ing, travel

*catwyn

*sen

*byd

* ddelw

*neu

* yr ei hyn llyma

* boreydd

* llyma

*rry vlin

*ancyvanneddeu

*yn ol deffroi

*anival

*genyt

*er wydd Er hyny ydd wyddwn i yn oystat gyd a thi: delieist [vi] *erbyn vy llaw ddeheu.

*arweny A thy cygor y *tywysy vi, a'chwedy im cymery y'ogoniant.

*wrthy ti Pwy [sydd] y mynn y nef [any tedy?] ac ny ddesyfeis neb yn y ddaiar *gyd a thi.

Pallawdd vy-cnawd a'm calon: [eithyr] Dew [yw] nerth vy-calon, a'm rhan yn tragywyth.

Can ys wele, yr ei'n'syn ymbellau y wrthyt, y gollir: dinystri bawp'sy yn *puteinio y wrthyt.

*gordderchu, godinebu A'mineu, da ym gyfnesau at Ddew: [am hyny] y dodeis vy amdiriet yn yr Arglwydd Ddew, er datcan dy oll weithredoedd.

Vtquid Deus, repulisti Psal. lxxiiii.

I rhagorawl. psalm neu caniat Dauid.

Ddew, paam ein dodeist ymaith yn dragywyth:[paam] yr ennyn dy *ddigllonedd yn erbyn defeit dy porva?

*gynddaredd, lit *Coffa. *Meddwl am dy Gynulleidfa, [rhon y] beddaist o'r cynvyt, ac am wialen dy etiueddieth yr hon y brinaist, [ac] am y mynyth hwn i Tsiion *yn yr vn y trigeist.

*lle. *Dercha dy draet, val y dinistrych yn dragywyth bop gelyn, y ddruga dy Gyssegr.

*bloeddiant. Dy wrthnebwyr *ruant yn-cenol dy Gynulleidva, ac y osodant ei *baneraе yn arwyddion.

*arwyddion. *berffeithrwydd. [Yr hwn a godes] y bwyeill ar y prenneu *cyngaboc, oedd adnabodedic, val vn yn dwyn peth y *vcheldep:

Ac yr owrhon y torant y lawr hei gwaithcerviedic [gid] a bwyeill ac a morthoelion.

Tablesont dy Gyssegr yn tan, [ac ei tynnesont] yd lawr, [ac] a halogesont drigva dy Enw.

Dywedent yn eu calon, anreithiwn hwy y gyd: wy loscesant oll *Synagogae Dew yn y tir.

*Gymmun vaе Ein arwyddion ny welwn: nyd oes mwy vn Prophwyt, na neb gyd a ni a wyr pa hyd.

*cabla, senna Pa hyd, Ddew, [yth] *cawdd y gwrthnebwr? a gabla y gelyn dy enw yn dragywyth?

*ascre Paam y troi dy law ymaith ys ef dy ddeheulaw? [tyn hi] oth *vonwes, [a'] diva hwy.

*porth Can ys Dew [y.w] vy-Brenhin o'r cynvyt: yn gwaithiaw *ieytch

chyt yn-cenol y ddaiar.

Ti a* bartheist y mor gan dy gedernit: drylliaist bene y dreiciae yn y dyfredd.

Ti*ddryliest ben Leuiathan yn chwilbriw, ac ei rhoddeist yn bwyt ir popul yn y diffeithwch.

Ti a doreist ffynnon ac avon: dyscheist avonedd cedryn.

*I ti y mae'r dydd, ac y ti y mae'r nos: ti paratoeist y golauni a'r haul,

Ti osodeist oll derbynae'r ddaiar: ti*wnaethost haf a gaiaf.

Coffa hyn, gablu o'r gelyn yr Arglwydd, a* divenwi or popul ynbyt dy enw.

Na ddyro eneit dy durtur ir bwystvil, [ac] na angofia gynulleidfa'r tlodion yn tragywyth.

*Edrych ar [dy] ddygymbot: can ys tywyll-lecedd y ddaiar a lanwyt o driguae y dyn traws.

Na bo ir gorthrymedic ymchwelyt yn wradwyddedic, [eithr] molent y tlawdd at angenawc dy enw.

Cyvot, Ddew: dadle dy ddadl dy-un: coffa dy sen beunyddioll gan yr ynbyt.

Nac ancoffa lef dy elynion: [can ys]* dwrdd yr ei ys y yn codi therbyn, a escen yn dystat.

Confitebimur tibi Psal. lxxv.

Ir gorchestol. Psalm neu ganiat a roit at Asaph.

TI y glodvorwn, a Ddew, [ti] a glodvorwn, canys dy enw [ys y] gyfagos: [am hyny] y* menagnant dy ryveddodae.

Pan gymerwyf amser-addas barnaf yn vnion.

Datodwyt y ddaiar a'ei oll drigiolion: [a] mia ffyrfaf hei* cholofnae. Selah.

Dywedais wrth yr ynbydion, Na byddwch mor ynbyt, ac wrth yr andewolion,* Nadderchevwch [eich] corn.

Na* dderchefwch eich corn yn vchel, ac na phareblwch yn* war-syth

Can ys nyd o'r Dwyrein, nac o'r Gorllewin, na'c o'r Deeu y daw*codiat.

Can ys Duw y vo'r* barnwr: efe a estwng vn ac a gyfyd aral.

*o hanes / *anialwch / *Ti bieu dydd, &c. / ffurfeist / dirmygu / *Ystria / *craulon / *r ebysc. / Boreu weddi / *delant datcanant. / *chynna. / *Peidiwch ach corasythu / *gesych. / *browdwr.

*cwpan

Can ys yn llaw'r Arglwydd y mae * phiol, a'r gwin yngoch: y mae yn llawn cymysc, ac ef a dywallt o hanaw: ys oll andewiolion y ddaiar y *wascant ac a yvant hei gwaelodion.

'sugnant

* datcanaf

A' mineu a * venagaf yn dragyvyth, ac a gan molaf Ddew Jaco.

A' holl gyrn yr andewolion a ddrylliaf: a' chyrn y cyfion y dderchefir.

Notus in Iudea. Psalm. lxxvi.

J ragorol ar Neginoth. Psalm neu gannu y roysplwyt at Asaph.

E Adweinir Dew yn Judah: mawr [yw] ei Enw yn Israel.

Can ys yn Shalem y mae ei Bebyll, a'i drigva yn Tsijon.

Yno drylliawdd ef saethae y bwa, y tarian, a'r cleddyf, a'r * brwydyr. Selah.

*gad, rhyvel

Ys m'wy dysclaer wyt a' * chadarn, na mynyddedd yr yspeil.

* arddechoc

Espeiliwyt yr ei drud galon: hunesant ei hun, a'r oll wyr nerthawc ny vedr sont ar ei dwylaw.

* Wrth

* Gan dy gerydd Ddew Jaco, y dyguscawdd ys y marchoc a'r march.

*cerbyt, siarret

Ti, ys ti y ofnir: a' phwy a saif yn d' olwc, pan vych dicllawn?

Pereist wrando [dy varn o'r nefoedd: [am hyny] yr ofnawdd y ddaiar a' dystawodd.

'ir, er

Pan gyfodest', Ddew, * y varn, y ymwared oll rei * gostyngedic y ddaiar. Selah.

*gwar, llednais

Can ys coydaredd dyn a * ddaw yn voliant y ti: a' relyw y gynddaredd y oyssegy.

*addef yt

Eddunwch a' chwyplewch i'r Arglwydd eich ddew, pawb ys ydd o ei amgylch: ducant anregion ir ofniawdr.

*y ydych

Ef y wrthladd yspryt tywysogion, ofnadwy yw ef y Brenhinedd y ddaiar.

Voce mea ad Dominum. Psal, lxxvij.

J rhagorawl gantor Jeduthum. Psalm y roeslwyt at Asaph.

AR Dduw y [daeth] vy llef, pan waeddais: vy llef [a ddaeth] at Dduw, ac ef am gwrandawodd.

Yn-dydd, vy-cyfyngder y ceisiais yr Arglwydd: vy *archoll y redai y nos ac ni pheidiai: vy eneit a wrthodes ei *ddiddanu.

Meddyliais am Dduw, ac im cynnyrfwyt: gweddiais, am yspryt oedd athrist. Selah.

Deliaist vy llygait *yn-deffro: mewn trymbryd yr oeddwn ac ny allwn lavaru.

Yno yr ystyriais y dyddiae gynt, a' blynyddedd yr [hen] oesoedd?

Cofio a wnaethym vy *canu y nos: ys cymhwyllais wrth vy-calon, a'm yspryt a chwiliawdd ynddyval.

A ymbella yr Arglwydd yn tragywyth: ac a gair ei ewyllys da mwy.

A ballawdd y drugaredd ef byth: a ddarvu ei addewit *yn oes oesoedd.

A angofiawdd Dew bot yn drugaroc: a *artaliodd ef ei drugareddae yn [ei] sorriant?

A dywedais, Vyangae yty w: yno y meddyliais am] blynydedd deheulaw y Goruchaf.

Cofieis weithredoedd yr Arglwydd: ys, cofieis am dy ryfeddodeu o'r cynvyt.

A'mevyrias dy oll weithredoedd, a' chymhwyllais am *dy wa ithieu gan ddywedyt

Dew dy ffordd yssydd yn y Cyssecr: pwy 'sy *gymdint dew an dew [ni?]

Ti y w'r dew y wnai ryfeddodae: gwnaethost wybot dy *gedernit ym-plith y populoedd.

Gwaredeist ath *vraich dy popul, ys meibion Iaco ac Ioseph. Selah.

Y dyfredd ath welsant, ddew: y dyfrede ath welsant ac ofnesant: ys y dyfndera a *grynent.

Yr *wybreu a ddywalltent ddyfredd: y nefoedd a roddent leferydd: ys dy saetheu a gerddent,

Llais dy *daran oedd ddyamgylch: y mellt a lewychent y bit echrynawdd y byt ac escutwodd.

Yn y mor y mae dy ffordd, ath lwybrae yn y dyfredd mawrion ath *olae nid adwaenir.

*Tywyseist dy popul mal defeit, drwy law Moysen ac Aron.

*gweli
*ddihuddo
*rac hunc
*cathl, can caniat
*dragywyth
*archaodd
*wnclyt
*allu.
*Goresgenaist
*gynnyrfsent.
*cimyleu
*dryse

178

Attendite popule meus. lxxviij.

Psalm y roi addysc y rhoddyt at Asaph.

CLyw vy-deddyf, vy popul: gestyngwch eich clustiae at eiriae vy-genae.

Agorafvy-genae mewn dameg: datcanaf *amadroddion or cynvyt.

Yr ei y glywsam ac a wybuam, ac a venegawdd ein tadae y-ni.

[Yr ei] ny chuddiwn rac y plant hwy, [ac] ir genedlaeth * rhacllaw y datcanwn voliannev yr Arglwydd a'ei gedernit, a'ei rybeddodae y wnaethoedd.

Val y * gesodawdd ef ddygymbod yn Iaco, ac y dodawdd * deddyf yn Israel, yr hyn a orchymynawdd ef in tadae, y'w dyscu y'w plant:

Mal y gallei y genedlaeth ar ol gahel [ei] gwybot, [ac] ir plāt a enit, gywodi, a'i datcan y'w plant wythau.

Er * dodi ei gobeith yn-Dew, ac nad ebrvygent weithredoedd Dew, eithr cadw ei 'orchymynnion.

Ac nid bot val ei taden, yn genedlaeth * gyldynus ac anuvyd: yn genedlaeth nyd vnionawdd hei chalon, ac nyd ymddiriedawdd hei yspryt a Dew.

Plant Ephraim yn arvoc ac yn saethu a bwa, a droesont [ei cefneu] yn dydd cad.

Ny chatwasant ddygymbot Dew, ac yn ei * ddeddyf ny vynent rodiaw.

A'gellwng dros gofy weithredoedd ef, a'i rybeddodae y dangosesei yddwynt.

Ef a wnaethoedd rybeddodion gerbron [ei] tadae yn-tir yr * Aipht: [ys] ym-maes tSoan.

Ef a ohonawdd y mor ac ef y trawenawd hwy: ac ef a wnaeth ir dwfr sefyll val * pentwr.

A'r dydd y tywysawdd ef wy ac wybren, ac yn hyd y nos a llewyrch tan

Ef a holltawdd y craicieu yn y * diffeith, ac a roes yddwynt odiot [mal] o ddyfndereu dirvawr.

Ef a dduc hefyt lifddyfredd allan o'r graic [ddilen], val y gwnaeth ef i'r dyfredd ddescen mal avonedd.

Pridnawn weddi

*ddychymygion.

*dydd ar oll.

*or deintodd, sefydlodd.

*ge fot

*ynffyddlon,

*drwydr *gyfraith

*Egypt

*rwygodd

*anialwch.

Er hyny wy bechent * rhac llaw yn ei erbyn, gan annoc y goruchaf yn y dyffeith.

A'themtiesant Ddew yn ei colonae: gan * erchy bwyt wrth ei puchet.

Llabarent hefyt yn erbyn Dew, gan ddywedyt, All Dew * arlwy bord yn y dyffeithwch?

Nachaf, ef a drawodd y graic, val y pistilliawdd y dyfred, ac y * ffrydiawdd yr avonydd: a all ef roddy bara hefeid [neu] ddarpar cic y'w bopul?

Yno y clybu yr Arglwydd ac y dygiawdd, a'r tan y gynnewyt yn Jaco, ac yr escennawdd digovaint ar Israel:

Can na chredasant wyyn-Dew: ac nad amddiriedesont yn ei gymporth.

Er hyny ef 'orchmynesei yr wybrae oddvchot, ac agoresei ddrysae, y nefoedd.

A'glawiesei ef [y]man arnynt y ei bwyta, ac a roddesei yddwynt * y gwenith o'r nefoedd.

Bara'r * Angelion a bwytaodd dyn: anvonawdd yddwynt bwyt ddigon.

Ef a wnaeth ir Dwyreinwynt vyned yn y nefoedd, a'thrwy ei nerth y duc ef y Deeuwynt.

A'glawiodd ef gic arnynt mal llwch, ac * ehediait adainioc mal tywot moroedd.

Ac[eu]gwnaeth y syrthio yn-cenol eu pepyllen, [s'ef] yn amgylch-ogylch ei cybaneddu.

Yno y bwytesant ac y diwallwyt yn ddigonol, can ys rhoes iddwynt ei dysyfiat.

Ny throesont y wrth ei deisyf, ac eto ydd oedd y bwyt yn ei genae.

Pan escennodd digllonedd dew arnynt, a lladd yr ei * crysaf o hanwynt, ac a drabaydddodd etholedigion Israel.

Er hyn * wy y pechent yn wastat ac ny chredynt ei ryfeddode.

Am hyny y treuliawdd ef y dyddiae hwy yn-gwagedd, a'ei blynyddedd yn echryn.

Pan oedd ef yn y lladd hwy y ceisient ef, ac yr ymchwelent, ac y geislesont wy dew yn vorew.

Ac y gofiesont mae dew oedd ei * nerth, a'r dew goruchaf ei prynwr.

Ethr ymlewydd a wnaent ac ef ai genau, a * ffuantu wrthaw ai tavot.

Can nad oedd ei calon yn * vnion] gyd ac ef, ac nid oeddent,

ffyddlon

*angwanec. *obyn. *baratoi. *Wele *dylifodd *ydaeth *gair *cedryn. *adar. *luestai. *brasaf *y gyd *dybethodd *canys talw. *gorescennwr

ffyddlon yn ei ddygymbot.
Er hyny efe * mor drugarawc y baddeuawdd ei camweddae, ac ny's dinistrawdd, a' llawer gwaith y trodd heibio ei soriant ac ny chyvodawdd ei oll ddigoveint.
Canys ef a gofawdd mae cnawt oeddynt: sef gwynt yn minet ac eb *ymchwelyt.
Pa *sawl gwaith y digiesont ef yn y ddiffeith:[ac]y tristesont ef yn yr anialwch.
A'hwy ymcholesant ac a temptesont Ddew, ac Sanct Israel a * derbynent.
Ni chofient ei law [na'r]dydd y gwaredawdd ef hwy rac y gelyn:
[Na hwn] y osodawdd ei * arwyddion yn yr Aipht, a ei ryveddodae ym-maest Soan:
Ac ef a droes y avonydd hwy yn waet, ai lliffddyfredd val na allent yfed.
E ddanvonawdd pop ryw * adnoc yn ei plith, yr ei eu hysawdd a'lyffaint yr ei divethent.
Eroes hefyt y ffrwythae hwy ir lindys, a ei llafur i'r ceilioc rhedyn.
*Lladdod ef ei gwinwydd a chenllysc. a'ei gwyllt fficuswydd a'chessair.
Ef a roes hefyt y * hyscrybliett i'r cenllysc, a'ei percheuogeth i'r lluchet.
Anvonawdd arnynt gynddaredd ei lit, * irlonedd a bar, ac* ing gan ddanvon Angelion * anvat,
Ef a wnaeth ffordd y w ddigoveint:nyd arbedawdd ef ei hen aidrac angae,[and]rhoi ei * bywit ir cornwyt:
Ac e drawodd bopcyntenit yn yr Aipht,[ys]dechreuait y nerth hwy yn lluestai Cham.
Ac e wnaeth y'w bopul ymddaith mal de veit, wac h'arwe nawdd yn y diffaith val * gyr.
Ys ef y duc hwy allan yn ddiogel, ac nyd ofnesont, a'r mor a guddiawdd ei gelynion.
Ac e * a ddaeth a hwy y gyffinydd ei Gyssecr: [sef] ir mynyth hwn, y a orescennawdd ei ddeheulaw.
Ef a bwriawdd hefyd y cenedloedd allan yn y gwydd hwy aca wnaeth y dynt syrthio yn * rhanu[ei]etifeddiaeth, ac a barawdd y lwythau Israel drigio yn y pepyll hwy.
Er hynny wy temtiesont ac a ddigiesont y goruchaf Ddew, a ei destiolaetheu ny-chatwesant.
Dithr ymchwelyt, a'* gwneuthur ar gam val eu tadeu: [ac]

ymdrol

*yn.
*ddybot
*bynych-er veint
*argaeeni
gwyrthie
*ceulion.
*Diniftr-odd
*anivel-iiet
*drwc
*heiuldes
*gre
*dur.
*sancteidd
*clwtys
*ffoni.

ymdroi vai bwa twyllodrus.

A digiesant ef a' ei gwyddvaeu, ac y cyffrosont ef y lidio a'ei delwae-cerviedic.

Clybu Ddew [hyn] ac e ddigiawdd, ac a * e dremygawdd yn ddirvawr Israel.

*dirgva, lluest

Val y gadawdd ef breswyl Shilo, [sef] y babell [lle] preswiliawdd ef ym-plith dynion,

Ac e roddes ei * vrddiant yn-caethiwet, a ei * brydverthwch yn llaw 'r gelyn.

*gedernit
*degwch

Ac e *roddes ei bopul ir cleddyf, ac a lidiawdd wrth ei etiveddiaeth.

*argaeodd

Y dewis-wyr hwy a ysawdd y tan, a'i * gweryfon ny bolwyt.

*morynion

Ei Offeiriait y gwympodd gan y cleddyf, a'i gwragedd wgeddwon * nyd wylesont.

*chwynvanesont

A'r Arglwydd a ddeffroes val vn o gusgu, [ac] mal * gwrcadr gwedy gwin yn bloeddio.

*cawr

Ac e drawodd ei 'elynion ar y tu ol, ac eu rhoddes yn-gwradwydd tragywythawl.

Ac ef a wrthodes *luest' Joseph, a'llwyth Ephraim ny' ddetholawdd.

*babyll

*Ac ef a ddetholes lwyth Judah, [a'] mynyth Tsion yr hwn a garawdd.

*Eithr

Ac ef y adeilawdd ei Gyssecr mal [llys] vchel, mal y ddaiar, rhon y sailiawdd ef yn tragywyth.

E ddetholes hefyd Ddauid ei Was, ac ei cymerth o'r corlanae deveit.

Ys o ol y [deveit] cyfebron y * daeth ac ef y * borthi ei bopul yn Jaco, a'i etiveddiaeth yn Israel.

*duc ef
*besci

Ac ef y vorthei wy yn ol gwiriondep ei galon, ac eu 'harweinawdd wrth ddyall ei ddwyllaw.

Deus venerunt gentes. Psal. lxxix.

Psalm y roddit at Asaph.

A Ddew, daeth y cenedloedd ith etiueddiaeth: dy Templ sanctaidd a halogasant, a' gwnaethant Caerusalem yn bentyrreu [cerric.]

Boreu weddi.

Celanedd dy weision y roesant yn bwyt y adar *y nefoedd: [a'] chic dy Sainct y bwystviledd y ddaiar.

*yr awyr

Ei gwaed y ddineuesant mal dwfyr o am-

gylch

gylch Caerusalem, ac nid oedd nep y'w claddu.

*Ydd ym yn warthrudd i'n cymydogion, [ys]yn dremic ac yn watworgerdd ir ei sydd o'n amgylch.

Arglwydd, yd pa hyd y digi yn dragyvyth: a lysc dy eiddigedd mal tan?

*Dinea dy var ar y cenedlnedd nith adnabuont, ac ar y teyrnasoedd ny' alwasant ar dy Enw.

Canys *ysu Iaco a wnaethant, a' diffeithio ei-breswylfa.

Na chofia ini y pechatae *gynt, [and] brysia ath dostur drugaredd eu an *rracvlaeno: dirvawr yw'n trueni.

Cymporth ni-Ddew ein iechyt, er gogoniant dy Enw, a'gwared ni a'thrugara wrth ein pechatae er mwyn dy Enw.

Paam, y dywedei y cenedloedd. Ple mae y Dew hwy: adnabydder ef ymplith y cenedloedd yn dy' olwc gan ddialedd gwaet dy weision y *ordd ineuwyt.

Deuet vchenaid y carcharorion ger dy wynep: yn ol *mowredd dy vraich, cadw blant angeu,

*A'dod in cymydogion [ar ei] saithvet yw mounwes ei *cabl, a'r hwn ith caplasant, Arglwydd.

A' nineu ty popul a' deueit dy porva ath glodvorwn yn tragyvyth: ac o genedlaeth i genedlaeth y datcanwn dy voliant.

*Aethan
*zel.
*tywallt
*bwyta, diva
*or blaen
*achupe
*ellygwit
*gallu.
*sen, lli, wiant.

Qui regis Israel. Psal. lxxx.

I rhagorol ar Shosannim, gh Edgth Psalm y roed at Asaph.

CLyw [dydi] Vugail Israel, ys yr hwn wyt yn *tywys Joseph mal devait: llewyrcha, ti ys ydd yn eistedd ar y Cerubieit.

Gar bron Ephraim, Beniamin, a' Manasseh cyvot dy nerth, a dyred in cymporth.

Dew d'adymchwel ni, a' *thywynna dy wynep val in iachaer.

A Arglwydd dew y llued, pa hyd y sory wrth weddi dy popul?

Bwydeist hwy a bara daigrae, a'rhoddeist yddwynt ddaigrae y'w yvv yfet a mesur mawr.

Ti am gwnaethost yn gynnen y ein *cymmydogion, a'n gelynion ys ydd in gwatwor yn eu cyfrwng.

A' Ddew y lluoedd d'adymchwel ni: tywynna dy wynep, ac in iacheir.

Dugeist winwydden o'r *Aipht: tavleist allan y cenedloedd,

*arwein
*cychwyn, dercha
*disclaria
*plith.
*Egipt

a'phlan-

a'phlenneith e=yn.

*Gwnaethost le y'ddhei a'gwreiddieist hi gwraidd, a'hi lanwodd y ddaiar.

Y mynyddedd y guddiit gan hei gwascot, a'ei changae [oedd val] y Cedriwydd * rhagorawl.

Hi estennodd hei cheinciae yd y mor, a'ei * changenni yd yr Avon.

Paam [ynte] y*drylliaist hei chaeu y lawr, val y mae pawp y el rhyd y ffordd yn hei dirwyn.

Y baydd coet hei dinistriodd, a' * bwystvil y maes hei porawdd,,

Dew y lluoedd dychwel *'adolwyn: edrych y lawr o'r nefoedd a'gwyl a'gobwya y winwydden hon,

A'r winllan y blannawdd dy ddeheulaw, a'r * vapcainc ['rhō] y gadarneist yty=un.

[Ys lloscwyt hi a than, [a']thorwyt ir llawr: ac wynt y gollir gan gerydd dy wynep

Byddet dy law ar'wr dy ddeheulaw, [ac]ar vap dyn, [rhwn] y gadarneist y ty vn.

Yno nyd * adymchwelwn ywrthyt: bywa ni, a * galwn ar dy Enw.

Dadymchwel ni, Arglwydd Ddew y lluoedd: tywyna dy wynep ac in iacheir.

Exultate Deo. Psal. lxxxj.

I rhagorol ar Githith psalm y rodd yt at Asaph.

Anwch yn * yn llawen y ddew ein cedernit: cenwch yn llavar y ddew Jaco.

Cymrwch y * cathyl a'moeswch y tympan, y delyn vwyn y gyd a'r * nabel.

Cenwch * yr vtcorn yn y lloer newydd, s'ef yn yr amser * nod ar ein dydd gwyl.

Can ys cynneddf yw hyn y Israel, [a'] Chyfraith gan ddew Jaco.

*Ef a esodes hyn yn Joseph yn testiolaeth, pan ddaeth *ef allan o dir yr Aipht [lle]clywais * iaith ni dyellais.

Tynnais ei yscwydd ywrth y baich, a'ei ddwylo a ymadawsant a'r crochaneu.

Yn dy * gyfingder [im] galweist ac ith wrandeweis, ac ath

*Carthe ist.
* Ebr, Dew
*baglur
*misceist
*anivceili eit gwyllion.
*atolwg
*blanwydden
*awn in gwrthgarn
* hefryt
*psalm caan
*luwt
*trompet.
*noded ic gosodedic *dew. ac.
*wesus tavot
*drwbl

ffy-lon yn ei ddygymbot.

Er hyny efe * mor drugarawc y baddeuaudd ei camweddae, ac ny's dinistrawdd, a' llawer gwaith y trodd heibio ei soriant ac ny chybodawdd ei oll ddigoveint.

Canys ef a goffawdd mae cnawt oeddynt: sef gwynt yn minet ac eb*ymchwelyt.

Pa*sawl gwaith y digiesont ef yn y ddiffeith:[ac]y tristesont ef yn yr anialwch.

A'hwy ymcholesant ac a temptesont Ddew, ac Sanct Israel a * derbynent.

Ni chofient ei law [na'r]dydd y gwaredawdd ef hwy rac y gelyn:

[Na hwn] y osodawdd ei * arwyddion yn yr Aipht, a ei ryveddodae ym-maest Soan:

Ac ef a droes y avonydd hwy yn waet, ai llifddyfredd val na allent yfed.

E ddanvonawdd pop ryw * adnoc yn ei plith, yr ei eu hysawdd a'lyffaint yr ei divethent.

Eroes hefyt y ffrwythae hwy ir lindys, a ei llafur i'r ceilioc rhedyn.

*Lladdod ef ei gwinwydd a chenllysc. a'ei gwyllt fficuswydd a'chessair.

Ef a roes hefyt y * hyscrybliet i'r cenllysc, a'ei percheuogeth i'r lluchet.

Anvonawdd arnynt gynddaredd ei lit, * irlonedd a bar, ac* ing gan ddanvon Angelion * anvat,

Ef a wnaeth ffordd y w ddigoveint: nyd arbedawdd ef ei henaidrac angae,[and]rhoi ei * bywit ir cornwyt:

Ac e drawodd bopcyntenit yn yr Aipht,[ys]dechreuait y nerth hwy yn lluestai Cham.

Ac e wnaeth y'w bopul ymddaith mal de veit, wac h'arwenawdd yn y diffaith val * gyr.

Ys ef y duc hwy allan yn ddiogel, ac nyd ofnesont, a'r mor a guddiawdd ei gelynion.

Ac e * a ddaeth a hwy y gyffinydd ei Gyssecr: [sef] ir mynyth hwn, y a orescennawdd ei ddeheulaw.

Ef a vwriawdd hefyd y cenedloedd allan yn y gwydd hwy aca wnaeth y ddynt syrthio yn * rhanu[ei]etifeddiaeth, ac a barawdd y lwythau Israel drigio yn y pepyll hwy.

Er hynny wy temtiesont ac a ddigiesont y goruchaf Ddew, a ei destiolaetheu ny-chatwesant.

Dithr ymchwelyt, a'* gwneuthur ar gam val eu tadeu: [ac]

ymdroi

*yn.
*ddybot
*bynycheer veint
*argaecni
gwyrthic
*ceulion.
*Dimistrodd
*anibelliet
*drwc
*heiuldes
*gre
*duc.
*sancteidd
*clwtys
*ffomi.

ymdroi val bwa twyllodrus.

A digiesant ef a'ei gwyddvaeu, ac y cyffrosont ef y lidio a'ei delwae-cerfiedic.

Clybu Dduw [hyn] ac e ddigiawdd, ac a * e dremygawdd yn ddirvawr Israel. *drigva, lluest

Val y gadawdd ef breswyl Shilo, [sef] y babell [lle] preswiliawdd ef ym-plith dynion,

Ac e roddes ei * veddiant yn-caethiwet, a ei * brydverthwch yn llaw 'r gelyn. *gedernit *degwch

Ac e *roddes ei bopul ir cleddyf, ac a lidiawdd wrth ei etiveddiaeth. *argaeodd

Y dewis-wyr hwy a yssawdd y tan, a'i * gweryfon ny bolwyt. *morynion

Ei Offeiriait y gwympodd gan y cleddyf, a'i gwragedd wgeddwon * nyd wylesont. *chwynvanesont

A'r Arglwydd a ddeffroes val vn o gyscu, [ac] mal * gwrcadr gwedy gwin yn bloeddio. *cawr

Ac e drawodd ei 'elynion ar y tu ol, ac eu rhoddes yn-gwradwydd tragywythawl.

Ac ef a wrthodes *luest' Ioseph, a'llwyth Ephraim ny'ddetholawdd. *babyll

*Ac ef a ddetholes lwyth Iudah, [a'] mynyth Tsion yr hwn a garawdd. *Eithr

Ac ef y adeilawdd ei Gyssecr mal [llys] vchel, mal y ddaiar, rhon y sailiawdd ef yn tragywyth.

E ddetholes hefyd Ddauid ei Was, ac ei cymerth o'r corlanae deueit.

Ys o ol y [deveit] cyfebron y * daeth ac ef y * borthi ei bopul yn Iaco, a'i etiveddiaeth yn Israel. *duc ef *besci

Ac ef y porthei wy yn ol gwiriondep ei galon, ac eu 'harweinawdd wrth ddyall ei ddwyllaw.

Deus venerunt gentes. Psal. lxxix.

Psalm y roddit at Asaph.

A Ddew, daeth y cenedloedd ith etiueddiaeth: dy Templ sanctaidd a halogasant, a'gwnaethant Caerusalem yn bentyrreu [cerric.] Boreu weddi.

Celanedd dy weision y roesant yn bwyt y adar *y nefoedd: [a'] chic dy Sainct y bwystviledd y ddaiar. *yr awyr

Ei gwaed y ddineuesant mal dwfyr o am-

gylch

gylch Caerusalem, ac nid oedd nep y'w claddu.

*Ydd ym yn warthrudd i'n cymydogion, [ys]yn dremic ac yn watworgerdd ir ei sydd o'n amgylch.

Arglwydd, yd pa hyd y digi yn dragywyth? a lysc dy eiddigedd mal tan?

*Dinea dy var ar y cenedloedd nith adnabuont, ac ar y teyrnasoedd ny' alwasant ar dy Enw.

Canys* ysu Iaco a wnaethant, a' diffeithio ei-bresswylfa.

Na chofia ini y pechatae* gynt, [and] brysia ath dostur drugareddeu an * rracvlaeno: dirvawr yw'n trueni.

Cymporth ni-Ddew ein iechyt, er gogoniant dy Enw, a'gwared ni a'thrugara wrth ein pechatae er mwyn dy Enw.

Paam, y dywedei y cenedloedd: P le mae y Dew hwy? adnabydder ef ymplith y cenedloedd yn dy'olwc gan ddialedd gwaet dy weision y *orddineuwyt.

Deuet vchenaid y carcharorion ger dy wynep: yn ol * mowredd dy vraich, cadw blant angeu,

*A'dod in cymydogion [ar ei] saithblet yw mowes ei * cabl, a'r hwn ith caplasant, Arglwydd.

A' nineu ty popul a' deueit dy porva ath glodvorwn yn tragywyth: ac o genedlaeth i genedlaeth y datcanwn dy voliant.

*Aetham
*zel.
*tywallt
*bwyta, diva
*or blaen
*achupe
*ellygwit
*gallu.
*sen, lliwiant.

Qui regis Israel. Psal. lxxx.

I'r rhagorol ar Shosannim, Edyth Psalm y rosd at Asaph.

CLyw [dydi] Vngail Israel, ys yr hwn wyt yn * tywys Joseph mal devait: llewyrcha, ti ys ydd yn eistedd ar y Cerubieit.

Gar bron Ephraim, Beniamin, a' Manasseh cyvot dy nerth, a dyred in cymporth.

Dew d'adymchwel ni, a'*thywynna dy wynep val in iachaer.

A Arglwydd dew y llued, pa hyd y sory wrth weddi dy popul?

Bwydeist hwy a bara daigrae, a'rhoddeist yddwynt ddaigrae y'w yfet a mesur mawr.

Ti am gwnaethost yn gynnen y ein * cymmydogion, a'n gelynion ys ydd in gwatwar yn eu cyfrwng.

A'Ddew y lluoedd d'adymchwel ni: tywynna dy wynep, ac in iacheir.

Dugeist winwydden o'r * Aipht: tafleist allan y cenedloedd.

*arwein
*cychwyn, dercha
*disclaria
*plith.
*Egipt

a'phlan-

a'phlenneith e=hi.

*Gwnaethost'le y'ddhei a'gwreiddieist hi gwraidd, a'hi lanwodd y ddaiar.

Y mynydddedd y guddiit gan hei gwascot, a'ei changae [oedd vai] y Cedrwydd * rhagorawl.

Hi estennodd hei cheinciae yd y mor, a'ei * changenni yd yr Avon.

Paam [ynte] y*drylliaist hei chaeu y lawr, val y mae pawp y el rhyd y ffordd yn hei dirwyn.

Y baydd coet hei dinistriodd, a' * bwystvil y maes hei pora wodd,,

Dew y lluoedd dychwel *adolwyn: edrych y lawr o'r nefoedd a'gwyl a'gobwya y winwydden hon,

A'r winllan y blannawdd dy ddeheulaw, a'r * vapcainc['rhō] y gadarneist yty=un.

[Ys lloscwyt hi a than, [a']thorwyt ir llawr: ac wynt y gollir gan gerydd dy wynep

Byddet dy law ar'wr dy ddeheulaw, [ac]ar vap dyn, [rhwn] y gadarneist y ty vn.

Yno nyd * adymchwelwn y wrthyt: bywa ni, a * galwn ar dy Enw.

Dadymchwel ni, Arglwydd Ddew y lluoedd: tywyna dy wynep ac in iacheir.

Exultate Deo. Psal. lxxxj.

I rhagorol ar Githith psalm y roddyt at Asaph.

CAnwch yn * yn llawen y ddew ein cedernit: cenwch yn llavar y ddew Jaco.

Cymrwch y * cathyl a'moeswch y tympan, y delyn vwyn y gyd a'r * nabel.

Cenwch * yr vtcorn yn y lloer newydd, s'ef yn yr amser * nod ar ein dydd gwyl.

Can ys cynneddf yw hyn y Israel, [a'] Chyfraith gan ddew Jaco.

*Ef a esodes hyn yn Joseph yn testiolaeth, pan ddaeth *ef allan o dir yr Aipht [lle]clywais * iaith ni dyellais.

Tynnais ei yscwydd y wrth y baich, a'ei ddwylo a ymadawsant a'r crochaneu.

Yn dy * gyfingder [im] galweist ac ith waredais, ac ath

Marginal notes: *Carthe ist. / * Ebr, Dew / *baglur / *misceist / * anifeilieit gwyllion. / *atolwg / *blanwydden / * awn in gwrthgarn / * hefryt / *psalm caan / *lute / *trompet. / *noded ic gosodedic / *dew.ac. / *weşus tavot / *drwbl

 atebais

* ger llaw

atebeis yn dirgelwch y daran: [mi] ath proveis* wrth ddyfredd Meribah. Selah.

Clyw, vy-popul, a' thestolaethaf wrthyt: Israel, a's gwrandewy arnaf.

* dieithr

Na bo Dew * estran ynot, ac na addola Ddew dieithyr.

* lleta

Can ys mi yw yr Arglwydd dy Ddew, yr hwn ath dduc allan o dir yr Aipht, * agor dy enae yn llytan, a' [mi] ei llanwaf.

Eithyr vy-popul ny chlyw vy llef, ac Israel ny vynn vyvi.

* galedwch oddrudedd

Yno y rhoddeis i hwynt y * gyndynrwydd ei calon, [a'] cherddesont wrth ei cygor y-unain.

Och na wrandawei vy-popul arnaf, [a'] rhodiesei yr Israel yn vy ffyrdd.

* gwrthnebwyr

Yr awr y gestyngeswn ei gelynion, ac y troeswn vy llaw yn erbyn y * herbynwyr.

Dygaseion yr Arglwydd a ddarostyngesit yddaw, a' ei h'amser vysei yn tragywydd.

* garn, clegr

A' [Ddew] y bwydesei wynt a braster gwenith, ac a mel o'r * graic y dywallesswn dydy.

Deus stetit in sinagoga. Psalm.lxxxii.

Psalm y roid at Asaph.

Prydnawn weddi

DEw ys y yn sefyll yn-cynnulleidfa y dewiev: ym-plith y dewiev y mae ef yn barnu.

* ar gam

Pa hyd y barnwch* yn ancyfiawn a' chymryt plait yr andewiolion? Selah.

* angenoc

Bernwch yn vnion y tlawt ar amddivat: a' gwnewch gyfiawnder i rhaidus a'r * truan.

* diddim

Gwaredwch y tlawt a'r * angenawc: cadwch hwy rac llaw yr andewiolion.

* ddyfylen

Ny wyddant ac ny ddyallant [ddim]: rodio y maent yn-tywyllwch; [er hyny] oll * sailieu y ddaiar y gyffroit.

Mi ddywedais, [Ys] dewiae ytych, a' phlant y Goruchaf ytych oll.

Er hyny val dyn y byddwch veirw, a' chwi dywysogion val eraill y dygwyddwch.

Dew cyvot [a'] barn y ddaiar, can ys ti etifeddy yr oll genedloedd.

Deus quis similis Psal. lxxxiij.

Caniat neu Psalm y roddit at Asaph.

DEw nag ymoystega: na thaw-son ac na * phait, Ddew.

Can ys* llyma dy elynion yn dadwrdd, ath ddygasogion a godesont y penu y vyny.

Dychymygesont gygor dichellgar yn erbyn dy popul, ac ymgyngoresont yn erbyn dy rei dirgel.

Dywedesont, Dewch a thorwn hwy ymaith * rac bot yn genedl: ac na choffaer enw Israel mwyach.

Can ys cydymgyngoresont yn * calon, [ac] a'ym-wnaethont ith erbyn.

Pepylleu Edom, a'r Ismaleit Moab a'r Agareit:

Gebal ac Ammon, ac Amalek: y Philisteit a'Phreswylwyr Tyrus:

Asshur hefyd a ymwascodd ac wynt: buont braich y plant lot Selah.

Gwna [di] Iyddwynt mal ir Midianeit: mal i Sisera [ac] mal y Iabin wrth* garroc kyson.

Uy ddyvethwyt yn Endor, ac * oeddent yn dom ir ddaiar.

Gwna hwy, sef ei tywysogion val Oreb a'dd Seeb: ys ei h'oll dywysogiou mal tSalmanah.

Yr ei ddywetsont, * Meddiannwn ym gyvanneddeu Dew.

A vy-Dew, gwna hwy mal * rrot, ac mal y sofl gar bron y gwynt.

Megis y tan yn llosci y coet, a'meis y fflamm yn poethy y minydde:

Uelly erlid ti hwy ath tempestl, a'dychryn hwy ath * ystorm.

Llanw ei h'wynebae a * thremic, val y caisiant dy enw Arglwydd.

Cywilyddier hwy a'chythrudder byth bythawl: ys gwarthaer a'chyvergoller,

Ual y gwebyddant mae ti[yr hwn * yw] dy enw Iehovah, wyt yn unic, ys y Goruchaf ar yr oll ddaiar.

*bydd lonydd
*wele.
*b alna bont
*unfryd
*thrigianolion.
*blant
*avon.
*Gorese
*olwyn, troell
*corwynt
*anglod,
*y e lwir

Quam dilecta tabernacula Psal. lxxxiiii.

J rhagorawl ar Eithith. Psalm y roddit at veibion Korach.

*rr hoff, *ffeinio. *rhoddo.

O Arglwydd y lluoedd, mor* serchawc yw dy bebyl
Y mae vy eneit mewn dychwant, ytyw, ac yn *
trengy am neuaddae yr Arglwydd: [can ys] vy-ca-
lon am-cnawd ys ydd a'ei gorvoledd yn-Dew byw
Ys aderyn y to a gavas iddo duy, a'r wennol
nyth yddi llei * dyd ei adar, [sef] wrth dy allorau, Arglwydd y
lluoedd, vy-Brenhin a'm Dew.

Gwyn ei byd yr ei y drigant yn dy duy: yn' oystat ith volian-
nant. Selah.

Gwyn ei byd y dyn, [ys yd] ei nerth ynoti, [ac] ath ffyrdd yn ei
galon.

tramwy

Yr ei's yn * mynet] drwy ddyffryn Baca y wnnant ffynnonie
ynthaw: y glaw hefyt a wisc y llynneu.

*Mynet

*Ymddeith y wnant o nerth y-nerth [y'ny] ymddangoso [pop
vn] ger bron Dew yn tSion.

Arglwydd Ddew y lluoedd, erglyw vy gweddi: gwrando a
Ddew Jaco. Selah,

Dew ein tarian * sylla, ac edrych ar wynep dy Enneiniawc.

*tremia, *lysoedd

Can ys gwell diernot yn dy * neuaddeu no miloedd, [yn lle
arall]: dewisach-genyf vot ar yr hinioc yn tuy vy-Dew, na thri-
gio ym-pepyll yr andewiolion.

*y wrth.

Can [vot] yr Arglwydd Ddew yn haul ac yn darian [y ni]: yr
Arglwydd a rydd' tat a' gogoniant, ac nid attal e ddim da* rac y
sawl y rodiant ym-perfeithrwydd.

Arglwydd y lluoedd, gwyn ei byd y dyn a ymddiriet ynot'.

Benedixisti Domine. Psal.lxxxv.

J rhagorol. Psalm y roddit at veibion Korach.

Cereist Arglwydd dy dir: dychweleist gaethiwet
Jaco.

Maddeueist enwiredd dy popul: a* thoeist ei
oll pechatae. Selah.

*chuddi-eist.

Attaleist dy oll ddigllonedd, ac ymchweleist y
wrth lidiawgrwydd dy sorriant

*ceidwa-eth.

Dychwel ni Ddew ein * iechyt, a llaysa dy ddigoveint wr-
thym.

A fozy [di] wrthym yn tragywyth: ac a estenny dy ddicter o'r genedlaeth * ygylydd:

A ny thzoi di dra chefyn [a'n bywio,* yny bo ith popul lawenau ynot:

Dangos ynny, Arglwydd, dy drugaredd, a'chaniata yni dy iechyt;

Gwrandawyf pa ddywait yr Arglwydd Ddew: canys * dywait ef dangneddyf wrth ei bopul, ac wrth ei Sainct, val nad ymchwelant y ynvydrwydd.

Diau bot y iechyt ef yn angos at yrei y ofant ef, y'n y drico gogoniant yn ein tir.

Trugared a gwirionedd a* gyfyrddant: cyfiawnder a' thangneddyf a [ymgusanant.]

Gwirionedd a* vlagura o'r ddaiar, a chyfiawnder a edrych y lawr o'r nefoedd.

Sef y'rryd yr Arglwydd ddaoni, a'n tir a ryd y frwyth yntau

Cyfiawnder a* gerdd] o ei' vlaenef, ac a osot ei olion rhyd y ffordd:

*gwirion dep.
*gwirion
*molwch
*bu ich tadeu by tempto. &c.
*bozeu.

Inclina Domine aurem. Psal. lxxxvj

Gweddi Dauid.

INclina dy glust, Arglwydd, [a'] gwrando vi: canys tlawt wyf ac angenawc.

Cadw vy eneit can ys * trugaroc ytwyf: vy Dew ymwared di dy was, rhwn aymddiried ynot.

Trugarha wrthyf, Arglwydd, can ys ar nat'y llefaf beunydd.

Llawena eneit dy was: erwydd * arnati Arglwydd, y derchafaf vy eneit.

Can ys dy vot ti Arglwydd yn dda ac yn drtgarawc, ac yn ba wr o garedigrwydd ir'ei oll, y alwant arnat.

Clustymwrando, Arglwydd, am gweddi, ac ystyria wrth lef vy* glochwyt.

Yn * dydd vy-trallawt y galwaf arnat: can ys clywy vyvi.

Ymplith y dewiae nid [oes] vn* mal tydi, Arglwydd, ac nid ols vn a wna mal dy weithredoedd [di].

Yr oll genedloedd y'wneythost, a ddauant ac * addolant ger dy vron, Arglwydd, ac a ogoneddant dy Enw

Boreu weddi
*Gorese
*olwyn, troell
*thrigtanolion.
*blait

Gan ys mawr wyt, ac yn gwneythyr ryveddodae: ti* sy ddew vnic.

Dysc i mi, Arglwydd dy ffordd, a'rhodiaf yn dy wirionedd vna vy calon a thi val yr ofnwyf dy Enw.

Mi ath clodvoraf, Arglwydd vy-Dew, am oll galon: ys gogoneddaf o y Enw yn tragyvyth.

Can ys mawr dy drugaredd * arnaf, a'gwaredaist uy eneit y wrth y vedrot isaf.

A ddew, cyvodes beilchion im erbyn, a'chymmynva y * drud ddynion y geisiasant vy eneit, ac nith ddodosont di ger eu bron.

A'thithau Arglwydd sy ddew tosturiol a'thrugaroc, yn hwyr *y ddigoveint, yn vawr o drugaredd a'gwirionedd.

Dychywel ataf a' thrugara wrthyf: * dyro dy nerth ith was, ac iacha vap dy wasanaethwraic.

Dod arwydd o'th ddaeoni wrthyf, val y gwelo vy-caseion, ac eu gwradwydder, can y ti Arglwydd vy cynhorthwyaw am * diddany.

*yw'r Dew
*ym, ymy wrthyf
*trawsion cedryn
*o, dy
*rro
*lawvorwyn
*Dangos
*conffordd io

Fundamenta eius. Psal. lxxxvii

Psalm y rold at Asaph.

Dew a ddodes ei sail yn y mynyddeu sanctaidd

Yr Arglwydd a gar byrth Tsion yn vwy na holl bepyll Iaco.

Petheu* gogoneddus y ddywedir am danati, ddinas dew. Selah.

Cofiaf am Rahab a' * Babilon ymplith yr ei am adwaenant: wely Palesthina a' Tyrus ygyd ac Ethiopia, Yno y ganet ef.

Ac am Tsion y dywedir, * Llawer a anet yntheï hi: ac efe ys y Goruchaf y ffyrfa hi.

Yr Arglwydd a* gyfrif pan escriveno ef y bopuloedd, Efe a anet yno. Selah.

Ys y * cantorion a'r cerddorion ath volant: vy oll ffynonieu sydd ynot'

*adercho
*Ebrew
* Ebr. gwr
*coffa.
*canuwyr

Domine Deus salutis Psal. lxxxviii,

Can neu Psalm gan Heman yr Esrachit y roddi addysc, y roddit at velbion Korach i rhagorawl ar Machalath Leanoth

Arglwydd Ddew vy iechyt, ys llefain ydd wyf dydd a'nos ger dy vron.

Dauet vy gweddi ger dy * wynep: gestwng dy glust at vy llevain.

Can ys cyflawnwyt vy eneit o ddrygeu, a'm * bywyt 'sy yn nesau ir vedrot.

Im cyfrivir y gyd a'r ei'n'sn yn descen [ir] * pwll, [ac] wyf val gwr eb nerth.

Sef yn rydd ym-plith y meirw, megis y lladdedigiyn yn gorwydd yn y bedd, yr ei ny chofiey mwy, ac eu torwyt ymaith ywrth dy law.

*Dodeist vi yn y pytew isaf, yn-tywyllwch [ac] yn yr eigiawn

Arnaf y gorwedd dy ddigllonedd, ac ath oll donė [im] * cystuddieist. Selah.

Pelleeist [hwnt] vy-cydnabot y wrthyf [ac] im gwnaethost yn * dremic ganthynt: im goarchaywyt, val nad elw yf allan.

Vy llygat a * ddoluria gan vy-poen: Arglwydd, galwaf arnat beunydd: estennaf vy-dwylaw arnat.

A ddangosy rybeddodae i'r meirw? [ai] a gyfyd y meirw ath glodvory?

A * ddatcenir dy drugaredd yn y bedd? a'th ffyddlondab yn-cyfergoll

A adwaenir dy rybeddodae yn y tywyll? a'th gyfiawnder yn-tir angof?

A'mi lefais arnat, Arglywdd, a'borae y * daw vy-gweddi oth valen.

Arglwyd paa y gwrthdeody vy eneit ac y cudy wynep y wrthyf

Ys * truan ytwyf, ac ar drangedigaeth: o'm ieuntit y dyoddefeis dy ofnion, gan * bedruso [om'einioes.]

*Ar vyuchaf y trawenynt dy sorianteu, a'th ofn am torawd ymaith.

Daethant beunydd om amgylch mal dwfyr, ac am cylchynesant y * gyd.

Vy cereint a'm cymddeithion y belleeist y wrthyf, a'm cydnabot a * ymguddiant.

*vron. *einioes, *gesodeist *openeist *ddygas, *drista *venegir *gody *llesc *dwto am. *yuyght, obop parth

Misericordias Domini Psal. lxxxix.

Psalm voliant

Prydnawn wedd.

TRugareddeu yr Arglwydd y ganaf byth:a'n genae y menagaf dy wirionedd o genedlaeth y genedlaeth.

*a bery.

Can ys dywedais, Ys * adailir trugaredd yn tragywyth: dy wirionedd y gadarney ys yn y nefoedd.

*ammot

Gwneythym * ddrgymbot am eholedic, tyngais wrth Ddauidd vy-gwasnaethwr,

Dy had y ddarparaf yn tragywyth, ath[eisteddfa adailaf o genedlaeth y genedlaeth. Selah.

Arglwydd, ys y nefoedd a glodvorant dy ryveddawt: 'sef dy wyrionedd yn Cynnulleidfa y Sainct.

*gadair

*gyffelyp

Can ys pwy yn y nef sy * ogyfuwch ar Arglwydd, [a phwy] 'sy gyffelyp ir Arglwydd ymplith meibion y dewieu?

*ofn ad-wy.

Dew sy*derribil yn Cynnulleidua y Sainct, a'therribil goruwch yr oll'r ei,[ys y]o ei amgylch.

Arglwydd Ddew y lluoedd, pwy * mal tydi, y cadarn Ior,a'th wirionedd oth amgylch?

*sy de bic

Ti'sy yn llywiaw * chwydd y mor:pan ymgoto ei doneu ti eu goystegy.

*balchder

Ti a*drabaiddaist Rahab mal vn lladedic:goyscereist dy' elynion * a braich dy gadernit.

*dryllaist

*ath cadarn vraich.

I*ti y mae nefoedd ,y ddaiar hefyt ys ydd yti : seiliaist y byt, a'i gyflawnder.

Gogledd a'* Deau ti eu creaist: Thabor a'cHermon alawenechant yn dy Enw.

*Ti biew sef deeu neu ddenlaw

Y mae ytty braich * a chadernit: ys nerthol yw dy law,[ac]vchel dy ddeheulaw.

*cadarn

*barn

*gadair

Iawnder ac vniondep yw * trigva dy eisteddle: trugaredd a'gwirionedd a racvlaenant dy wynep.

Gwyn ei vyd y popul a wyr ymlawenhau [y not']: rhodiant yn-goleuni dy wyneprytd, Arglwydd.

Yn dy Enw y bydd ei hyfrydwch, ac yn dy gyfiawnder y ymdderchavant.

Can ys gogoniant y nerth hwy yw ti, a'chan dy ewyllys-da y derchefir ein cyrn.

Can ys ar[law]yr Arglwydd y mae ein tarian, ac y Sanct Israel[y mae]ein Brenhin.

*Dodeis

Yno*ymddiddeneist yn-gweledigaeth ath Sanct, ac y ddywedeist, Gosodeis cymporth ar vn galluawc: derchefeis vn e-

tholedic o'r popul.

Cefeis Ddauidd vy-gwasanaethwr: *ac oleo vy sancteiddrwydd yr enneiniais ef.

Am hyny y * ffyrfeir vy llaw y gyd ac ef, a'm braich ei cifnertha.

Ny chaiff y gelyn ei *orthrymu, na'r mab enwir ei ddrygu.

Eithr * escutiaf ei elynion * rac ei wynep, a'ei gaseion a baiddaf.

Vy gwirionedd hefyt a'm trugaredd [vydd] gyd ac ef, ac yn vy Enw y dercheſir ei gorn.

A gosodaf ei *law ar y mor, a'ei ddeheulaw yn y llifeirieint.

Ef a'ailw arnaf, Ti yw vy tat, vy Dew, a' * chraic vy iechyt.

Hefyt mi ei gwnaf yn gyn-enit ymy, yn uwch na Brenhinedd y ddaiar.

Cadwaf yddo vy trugaredd yn tragyvyth am dygymbot * vydd yn ffyddlawn yddo.

A' gosodaf ei * had yn dragyvyth, a'ei eisteddfa val dyddiae y nefoedd.

[Eithr] a's ei blant a wrthddodant vy-*Dedyf, ac ny rodiant yn vy-barnae:

A's torant vy *cynneddfeu, a'bod eb gadw vy-gorchyminion.

Yno y *gowwyaf ei trawsedd a'r wialen, a'ei scelerder a ffonnodieu.

Er hyny ny dducaf vy-trugaredd y arnaw, ac ny * ffugiaf vy-gwirionedd.

Ny *thorraf vy-dygymbot, a'r hyn a ddaeth om gwefusae nid ysmetaf.

Tyngais vnwaith * ym Sanctawt, na ffugiaf y Ddauidd, [can ddy wedyt,

Ei had ef vydd yn tragyvyth, a'ei* eisteddfa [vydd] mal yr haul ger vy-bron.

Mal y lleuat y * saif ef yn tragywyth, ac [mal] tyst ffydd lawn yn y nefoedd. Selah.

A' thi wrthoddeist ac a dremygeist, soreist wrth dy * Enneiniawc

Toreist ddygymbot dy was, [ac] a halogeist ei * dalaith [gan hei thavlu ir llawr.

Dryllieist ei oll vagwyrydd: dodeist ei amddyffynvae ef yn * advail.

Yr oll 'rei y ant rhyd y ffordd, y espeiliant ef: y mae ef yn warthrudd y ei gymydogion.

Dyrchefeist ddehenlaw ei' elynion, [a'] llawenycheist ei oll wrthnepwyr.

*am olew sanctaidd.
*bydd parawc.
*hwnenthur cam ac ef
*gar ei bron
*lywodraeth.
*charn
*a sall
*epil.
*Cefr aith
*gyfreithieu, statutae
*euogaf
*gardeir
*darperir
*Iredic
*goron.
*dwn,

Dychweleist hefyt vin ei gleddyf. yc ny wnaethost yddo sefyll yn y rryvel.

*laysa

Pereist y'w arddercha gwrwydd * yspiediaw, a'ei eisteddle ir llawr a dafleist.

Dyddiae ei ieuntic a vyrreist, [ ]thoeist ef a chywilydd. Selah.

Arglwydd, pa hyd y'r ymguddy, [ai] byth? ac a lysc dy lit val tan?

Cofia pa oes ysydd ymy: y ba beth y creyt' yn over oll blant dynion.

Pa ddyn 'sy byw, ac ny wyl angae? [ ] a wared ef ei eneit rac llaw y beddrod? Selah.

*y

Arglwydd, p'le mae dy drugareddeu o'r blaen, [y'r] ei y dyngeist * wrth Ddauidd yn dy wirionedd?

Coffa, Arglwydd, warthrudd dy weision, rhwn y'r wyf yn ei ddwyn im monwes y gan y'r oll bopuloedd mawrion.

O bleit ith'elynion [dy] gablu, Arglwydd can yddynt gablu ol traet dy Enneiniawc.

*cedryn

Moler y'r Arglwydd yn tragywyth, Velly y bo, ac velly y bo.

Domine refugium. Psal. xc.

Gweddi Moysen gwr y Ddew.

Boreu weddi

ARglwydd, buost'yn brefwyl y-ni, o genedlaeth y genedlaeth.

Cyn gwneuthur y mynyddedd [cyn] yty ffurfiaw y ddaiat, a'r byt, ys er yn oes oesoedd [ein] Dew ytwyt.

*trol

Ydd wyt yn * dychwelyt dyn y ddinistr: dywedy hefyt, Dychwelwch veibion Adda.

*noswaith.

Can ys mil o vlynyddedd yn dy'olwc [ynt] val doe [uei echdoe] gwedy y'r el heibio, a'[mal[gwylfa * liw nos.

*ddic, llid ddigofein,

Llifeiriaist drostynt, val hun ytynt: y borew y tyf ef mal y gwellt.

Y borae y blodena ac y tyf, eithr, prydnawn y'torir e y lawr ac y gwywa.

Can ys in difeir y gan dy soriant' a' chan dy * var in cynnyrvir.

Gosodeist ein camweddae rac dy vron, a'n dirgel bechatae yn golauni dy wynep.

Canys ein oll ddyddieu * y ddarfuant yn dy ddicter: treulie-sam ein blynyddoedd megis lleferydd. *ae thant

Dyddyae ein blynyddoedd yw dec blwydd a' thrugein, ac as bid dant o gryfder, petwarugein-blwydd ac nid yw ei nerth anid llafur a' * phoen: canys ebrwydd y derfyw, ac * ydd hedwn ymaith. *Amser ein oes *nid oes mwy o hanom

Pwy a edwyn nerth dy sorient? can ys mal dy ofn y mae dy ddigofeint.

Dysc y ni velly gyfri ein yddiae mal y ducom y ein calon doethineb.

Dymchwel (Arglwydd pa hyd?) ac ymhedycha ith weision

Cyflawna ni y borev ath drugaredd: yno y'byddwn lawen a' hyfryd yn ein oll ddyddiae.

Dyddana ni erwydd y dyddiae in cystuddieist, ac erwydd y blynyddoedd y gwelsam ddrwc.

Gweler dy waith * ith weision, ath ogoniant ar y plant hwy. *ynghyfor.

A' bid * prydverthwch yr Arglwydd ein Dew arnam, a threfna wyithred ein dwylo arnam, ys trefna weithred ein dwylaw.

Qui habitat Psal. xcj.

Yr hwn a drig yn-dirgelwch y Goruchaf, y dan wascawt yr Oll gyvoethawc * y cartefa. *yr crys

Dywedaf wrth yr Arglwydd, a vy-gobeith, am ymddeffenva: [ef e yw] vy-Dew, yn i hwn y ymddiriedaf.

Can ys ef ath * wared y wrth hoynyn yr heliwr, ac y wrth y cornwyt llygrawc. *ddianc

Dan ei adanedd ef ath * toa, ac y dan ei escyll ith ddiogelir: ei wirionedd vydd dy darian ath vwckled. *cudd

Nith ofnir gan * arynaic y nos, [na] chan y saeth y ehet a y dydd.

Na chan y* cornwyt y rodia yn y tywyllwch: na chan yr adwyth a ddiva am haner dydd. *nods

Mil y gwympant wrth dy ystlys, a'* myrdd ar dy ddeheulaw, [ac] ny ddaw yn agos atati. *dec mil

*Eithr ath lygait ydd edrychy, a gobr yr andewolion y wely.

Can ys [dywedeist,] Yr Arglwydd yw vy-gobeith: * gossodeist y Goruchel yn noddva yty. *dodeist.

Ny * ddygwydd ytty ddrwc, ac ny nesa ddim pla ith pebyll.
Can ys yw Angelion y gorchymyn ef, dy gadw yn dy oll ffyrdd.
Yn eu dwylo ith ddugant, rac yt * briwo dy droet wrth garec.
Ar y lleo ar * asp y cerddy, cenew y lleo a'r ddraic y * sathry.
O bleit yddo * vy-caru, am hyny ei gwaredaf: [mi] ei derchafaf can yddaw adnabot vy Enw.
Ef a'ilw arnaf, ac ei * gwrandawaf, gyd ac ef y [byddaf] yn yr ing: mi ei gwaredaf, ac ei gogoneddaf.
A hir * ddyddiae ei digonaf, a ddangosaf yddo vy iechyt.

*ddaw
*daro, glwyfo
*ryw neidr.
or peri-claf
*vesengy
*rol ei va wrserch arnaf
*atebaf
*oes, oed'

Bonum est confiteri, Psal, xcij.

Psalm neu ganiat y'r dic Sabbath.

Y Da [beth] yw clodvori yr Arglwydd, a chanu ith Enw, y Goruchaf.
* Menegy dy drugaredd y borew, a'th wirionedd y nosieu,
Ar y dectant, ac ar y * nabel, ar y mebyrdot ar y delyn.
Can ys [ti] Arglwydd am llawenheist ath weithrede, [ac] yn-* gwaithieu dy ddwylaw y byddaf hyfryd.
Arglwydd, mor * vawredic yw dy weithredoedd: [a'] gorddwfn yw dy veddyliae.
Y * gwr andoeth ny wyr hyn, a'r ynvyd ny ddeall hyn yma,
(Pan vlodeuo yr andewolion val y glaswellt, a' phan * blaguro oll gweithredwyr enwiredd) val y destruwier hwy byth bythol.
A'thithau Arglwydd, wyt'oruchaf yn tragywyth.
Can ys * nacha dy elynion, Arglwydd: can ys nacha, dy elynion y gollir: oll weithredwyr enwiredd a ddestruwir.
A'm corn a ddercheri val vnicorn, [a'] mi enneinir ac * oleo irwyredd.
Vy llygat hefyd a wyl * [vy gwynfyd] am vy-gelynion, am clust y glyw [vy wyllys] ar y drygddynion, a godant yn v'erbyn.
Y cyfiawn a vlodeua val * palmydden, ac y gynnydd val y Cedrwydd yn Lebanon.
Y sawl y * blanwyt yn-tuy yr Arglwydd, y blodeuant yn neuddae ein Dew.

*J ddadcan
*luwt, viol.
*weithredoedd
*ardderchawc
*dyn pwl
*vlodeuo
*wele, llyma synna,
*taenellir
*yr andewolion
*palmidwydden, pren palma

Dyrchant * etto ffrwyth yn [ei] heneint: tirfion ac iraidd vyddant.

Er manegi * bot yr Arglwydd vy craic yn vnion, ac nac [oes] yntho enwiredd.

Dominus regnauit. Psal. xciij.

Y R Arglwydd y sy yn teyrnasu, ac wedy ymwisco a * mawrhydi: ymae'r Arglwydd wedy ymwisco ac ymwregysu a nerth: y byt hefyt y ffyrfeir val nat * ymotir.

Darparwyt dy eisteddle * erioet: tithau ys ydd er yn oes [oesoedd.]

Derchavent y llifeirent ei llef Arglwydd derchavent y llifeirieint ei tonhae.

* Aruthrol [yw] toneu y mor, gan laisieu dyfredd lawer, [ys] aruthrach yw'r Arglwydd * yn yr uchelder,

Dy destolaethae ynt * gredadwy iawn: sancteiddrwyd a wedda ith tuy, Arglwydd, yn tragyvyth.

Deus vltionum. Psal. xciiij.

A Rglwydd Ddew y dialwr, Dew y dialwr, ymddangos yn ddysclaer.

Ymdderch, Varnwr y byt, [a] dod daliat ir beilchion.

Arglwydd pa hyd y bydd ir andewolion, pa hyd yr ymorugan yr andewolion?

Siarad y wnant a' dywedyt yn * galet: ymfawrygu a wna oll weithredwyr enwiredd.

Dy popul, Arglwydd, y * vaiddant, ath etifeddiaeth y gystuddiant.

Y weddw ar * alltud y [laddant,] ar amddyvait y liasant.

A dywedynt, Ny wyl yr Arglwydd, ac * ny ddeall Dew Jaco.

Dyellwch chwi andoethion ym plith y popul: a'r ynfydion pa bryd y dyellwch?

Yr hwn y blannawdd y glust, any chlyw ef? neu yr hwn y * ffurfawdd, y llygat any wyl ef?

*vyth, yn dyfal *vreision mae, talw, &c.

Pridna wn weddi *gogoniant, prydverthwch *yscogir

*Abrwysc *or *tra ffyddlon.

*ymddywynna, ymddyscleria yn splenydd *dwc *ddirvin, gelltan, ffyrnic, vica *ffussant, y drawant *allwlat, dyethr *nyd gwaeth gan ac wnaeth

Ai yr hwn a * gospy y cenedloedd, any dd argyoedda ef? Yr hwn y ddysc wybodaeth y ddyn, [any wybbydd ef]?

Yr Arglwydd y wyr veddyliae den, mae gwac ytynt.

Gwy'n ei vyd y * gwr a gospych ti, Arglwydd, ac a ddyscych yn dy Ddeddyf,

Mal y rhoddy yddo 'orphwys rac dyddieu y drwc, tra gladier pwll i'r andewiol.

Can na * edy yr Arglwydd ei bopul, a'ei etiuedddiaeth ny's * gwrthoddot.

Can ys * y gyfiawnder yr ymchwel barn, ac ar ei ol [y daw] y oll rei vnion o galon.

Pwy a gyvyt gyd a mi yn erbyn yr ei enwir? a phwy a saif gyd a mi yn erbyn y gwerthredwyr enwiredd?

A ny bysei ir Arglwydd vy-cymporth, trigesei haiach vy eneit yn * gostec

Pan ddywedeis, y mae vy-troet yn llithro, dy drugaredd, Arglwydd, am cynnaliawdd.

Yn lliaws vy meddyliae * ym mewn, dy ddiddaneu a lawenesont vy eneit.

A oes y * eisteddle enwiredd * gymddeithas a thi, rhwn a ffurfa gam yn lle Cyfraith?

Ymgasclu a wnant yn erbyn eneit y cyfion, a'r gwaed gwirion y * ddamnant,

Eithyr yr Arglwydd yw vy noddet, am Dew [yw] nerth vy-gobeith.

Ac ef a dal ydd-wynt ei hanwiredd, ac ei destryw yn ei * ynaddrygedd ehunein, ys yr Arglwydd ein Dew ei destruwia.

*ddisci-plia.

*nep, dyn

*phalia

*edy

*Ebr. yd.

*dystawr wydd.

*bycalon by cau-dawt.

*cybeill-lah.

*maleis

Venite exultemus xcv.

Boreu weddi.

DEwch, * canwn ir Arglwydd, ymlawenhawn yn craic ein iechit.

Deuwn o vlayn ei wynep a moliant: canwn yn llavar psalmeu yddaw.

Can ys yr Arglwydd ysy Ddew mawr a'Brenhin mawr ar yr oll ddewiae.

* Ac yn y law ef [y mae] dwfnloedd y ddaiar, ac vchelderedd y mynydd ysydd yddaw.

Ac yddaw ydyw y mor: can ys ef ei gwnaeth, a'ei ddwylaw a * ffurfiawdd y sych-tir.

*ymor-gwn

*Yn llaw yrhwn.

*ddarpa-cawdd

Deuwch, addolwn a' gestyngwn *[a'] phelniwn rac bron yr Arglwydd ein gweythydd.

*chrymmwn

*gwneythurwr.

Can ys ef yw'n Dew, a ninae yw popul ei borua, a'deueit ei law: heddyw, a's gwrandewch ar ei leferydd,

Na chaledwch eich calon, megis ym-Meribah, a'megis yn dydd Massah yn y diffeithwch.

*bu ich tadeu vy-tempto. &c.

Lle im temtent eich tadae, im provent, cyd gwelsent vy-gwaithret.

Deugain blynedd yr ymrysonais a'r genedlaeth[hon]a'dywedais, Popul yn cyfeiliorni yn-calon'ytynt, can na wybuant vy ffyrdd.

Am hyny y tyngais yn vy llit, gan ddywedyt, Ys diau ny ddawant im gorphwysfa.

Cantate Domino Psal. xcvj.

CAnwch ir Arglwydd ganiat newydd: cenwch ir Arglwydd, yr oll ddaiar.

Cenwch ir Arglwydd, a' molwch ei Enw, manegwch o dydd y Iecheit ef.

*Declerwch ei' ogoniant ymplith yr oll [cenedloedd,[a'ei ryveddodae ymplith yr oll poploedd.

*datcenwch

*ofnadwy.

Can ys mawr [yw'r] Arglwydd a'thra channoladwy: *terbil yw uchlaw yr oll ddewiae.

O bleit oll ddewiae y bopuloedd idolon ynt: s'ef yr Arglwydd y wnaeth y nefoedd.

*Nerth a'gogoniant ys y rac ei vron: meddiant ac anrydedd [ys ydd]yn ei Gyssecr.

Rowch ir Arglwydd chwychwy dylwytheu y bopul: rrowch ir Arglwydd 'ogoniant a'gallu.

Rrowch ir Arglwydd 'ogoniaant ei Enw: dygwch offrwm a dewch y mewn y'w nauaddeu.

Addolwch yr Arglwydd yn y prydverth *Gyssecr: ofnwch *rac ei wynep yr oll ddaiar.

*santeiddrwydd.

*ger ei vron

Dywedwch ymplith y cenedloedd, Yr Arglwydd a deyrnasa: ys ffyrfeir y byt,[ac]nyd yscoc, ac efe a varn y bopuloedd yn uniondep.

Llawenhaet y nefoedd, a bit hyfryd y daiar * daddyrddet y mor a ei gyflawnder.

*rruet.

Llawenechet y maes, a'phop peth ys yd yntho: yno bid hyfryt oll * wydd y coet,

*prenne

Rac bron yr Arglwydd: can y vot ef yn dyvot, can eu vot yn dyvot i varny y ddaiar: ef a varn y byt ac iawnder a'r bopuloedd yn ei wirionedd.

Dominus regnauit Psal. xcvij.

YR Arglwydd a * deyrnasa: bid hyfryd y ddaiar llawenhaet llawer ynys.

Wybre a'thywyllwch [ys ydd] o ei amgylchet cyfiawnder a' barn [yw] * sail ei eisteddva.

Ef aa tan oei vlaen ef, ac a * boetha ei' elynion o y amgylch.

Llewyrchawdd' ei * wellt i'r byt, gwelawdd y ddaiar, ac y ofnawdd.

Y mynydde val cwyr y daddefont * rac wynep yr Arglwydd rac wynep Arglwydd yr oll daiar.

Y nefoedd a venagant y gyfiawnder ef, a'r oll populoedd y welant ei 'ogoniant.

Gwradwydder y sawl oll y addolant ddelwae cerviedic, [ac] ys y * ei gorvoledd yn idolon: addolwch ef yr oll ddywiae.

Tsion a glywodd a llawenchawdd: a'merchet Judah vn hyfryt, o bleit dy varnion, Arglwydd.

Can ys ti Arglwydd wyt' oruchaf ar yr oll ddaiar: ith tra dyrchefir uch law yr oll ddewiae.

Yr ei y gerwch yr Arglwydd, casewch ddrwc: efe 'sy yn cadw eneidiae ei Saint: ef ei gwared o law yr andewiolion.

Heuwyt * llewyrcha ir cyfiawn, a'llawenydd i'r ei vnion o galon.

Ymlawenhewch yn yr Arglwydd yr ei cyfion, a' * chyfaddefwch y'w goffa sanctaidd.

*corwynt
*angloc,
*y e lwic
*valna bont
*vnvryd

*avon.

*sanctei, dorwydd.

Cantate Domino Psal. xcviij.

Psalm.

CEnwch ir Arglwydd ganiat newydd: can ys gwnaeth ef bethae ryfedd.

Ei ddeheulaw a'ei vraich sanctaidd a * barawdd yddaw yr oruchafiaeth.

Y pe esawdd yr Arglwydd ei iechyt: ei gifiawnder a eglurawdd yn golwc y cenedloedd.

Coffaodd ef ei drugaredd a'ei wirioned, i

Prydnawn weddi

oy Israel: gwelawdd all derbynae y ddaiar iechyt eyn Dew.

Yr oll ddaiar cenwch yn llavar ir Arglwydd: llefwch ac ymlawenewch, a'chau molwch.

Can molwch yr Arhlwydd ar y delyn, [sef] ar y delyn a llef * canu.

Ar yr vtcyrn a'sain trompet, cenwch yn llavar rac bron'yr arglwydd Vrenhin.

* Ruet y mor, ac oll ys ydd yntho, y byt, ar ei ys yn preswilio yntho.

Curet y llifddyfreint ei dwy law, [a']chyt ymlawenaet y mynyddedd.

Rac bron yr Arglwydd: can ys daeth ef y barnu y ddaiar: ac iawnder y barn ef y byt, a'r bopuloedd ac vniondap,

Dominus regnauit Psal. xcix.

D R Arglwydd ys yn y teyrnasu, crynant y populoedd: eistedd y mae ef [rhwng] y Cerubieit *ymoder y ddaiar.

Yr Arglwydd ys y vawr yn tSion, a'goruchel yw ef * ar yr oll popul..

Wy glodvorát dy Enw mawr ac ofnadwy can ys sanctaid yw.

A gallu y Brenhin, y gar barn: [canys] darpareist vniondab gwnaethost barn a'chyfiawnder yn Jaco.

Derchefwch yr Arglwydd ein Dew, ac ymestyngwch yd lawr rac bron 'stol ei draet: [can ys] santaidd yw ef.

Moysen ac Aharon [oed] ymplith y Offeiriait ef, a'Samuel ym=plith yr ei'alwant ar ei Enw: galwodd y [rheyni] ar yr Arglwydd, ac ef ei * gwrandawodd.

Yn y colon wybren y llavarawdd wrthynt: cadwesant ei destilaeihae a'r * ddeddyf y roes ef yddwynt.

Gwrandlweist arnwynt Arglwydd ein Dew: Dew * darbodus vuost yddwynt, cyd dial yt am ei gweithredeu.

Darchefwch yr Arglwydd ein dew, a * syrthwch, i lawr gerbron ei vynydd sanctaidd: o bleit sanctaidd: yw'r Arglwydd ein dew.

Iubilate Deo Psal. C.

*yw'r Dew
*canwyr
*psalm caan
*luwt
*trompet.
*noded ii gosodedic
*Dew. &c.
*wefus tavot
dr*wbl

Psalm voliant

Cenwch yn llavar ir Arglwydd, yr oll ddaear.
Gwasnaethwch yr Arglwydd * a'llawenydd dewch ger ei bron a gorvoled.
Gwybyddwch* mae efe yr Arglwydd yw dew efe an gwnaeth, ac nyd nyni einunain: y bopul ef ydym, a'deveit ei borva.
Yd ewch yw byrth ef a chlodvoredd, ac yw nauaddeu a'moliant, clodvorwch ef a' bendichiwch ei Enw.
Can ys daonus yw'r Arglwydd: ei drugaredd * ys y tragywyth, a'ei wirionedd o genadlaeth i genedlaeth.

*mewn

*molwch

Misericordiam & Psal. cj.

Psalm Dauid.

Trugaredd a barn a ganaf: y ti Arglwydd y canaf.
Byddaf ddeallus yn y ffordd berffeith yn y ddelych ataf: rhodiat ym* perffeithrwydd vy-calon yn cenol vy-tuy.
Ni*'osodaf ddim enwir ger bron vy llygait: cas genyf waith y'r ei cildynus: ny' lyn wrthyf.
Calon* gyndyn a a ywrthyf: ny adnabyddaf ddrwc.
Yr hwn yn ddirgel a sclandria ei gymydawc, hwnw a ddestruwiaf: y balch o'olwc a'r vchel galon, hwnw ny's gallaf [ddyoddef].
Vy llygait [bydd] ar ffyddlenion y tir, val y trigiant gyd a mi: yr hwn a rodia yn ffordd * berffeith, efe am gwasanaetha.
Ny* thric neb a wna dwyll yn vy-tuy: y nep a ddyweto gelwydd ny chaiff a ros im golwd
Yn * ebrwydd y divethaf oll andewiolion y tir, val y torwyf ymaith oll weithredwyr enwiredd o ddinas yr Arglwydd.

*gwirion dep.
*gwirion ddewiol

*chaiff &c.
*voreu.

Domine exaudi, Psal, cii.

Gweddi y cystuddedic pan vo yn gyfing arnor ac yn tywallt ei weddi rac bron yr Arglwydd.

ARglwydd, clyw vy-gweddi, a'deuet vy gwaedd atat. | Borcu vr eddi.

Na chudd dy wynep rhagof yn *dydd cyfingder: inclina dy glust ataf: y dydd y galwyf, brysia im gwrando. | *llef *amser

Can ys darvu vy-ddydiae val mwc, am escyrn y boethwyt medis *aelwyt. | *divan nodd

Trawyt vy-calon a' gwywawdd val *glaswellt, can ys angofeis vwyta vy-bara. | *tewyn, *gwellt glas

Can lais vy *irad y glyn vy escyrn wrth vy-croen.

Cyffelip wyf ir pelican o'r diffeithwch: mal tylluan wyf yn yr anialwch.

Gwiliaw ydd wyf ac yr wyf mal aderyn y to vnic ar *ben y tuy. | *Eb gysen.

Pawnydd im divenwa vy-gelynion, ar ei ysy yn *ynbydu wrthyf, a dyngesont im erbyn | *brochi

Can ys llutw val bara a vwyteis, am diot ac wylofain a gymysceis,

O bleit dy var ath ddigoveint: can ys im derchebeist, ac im bwrieist ir llawr,

Vy-dyddiye [ynt] val gwascawt, a* gilia, a'minau mal gwelt glas y wywais, | *ddivana

*Tithau Arglwydd ysy yn aros yn tragyvyth, ath coffaduriaeth o genedlaeth y genedlaeth. | *A'thi. &c

Ti a gody ac a drugarey wrth Tsion: can ys yr amser y drugarhay wrthei, can ys daethy yr amser-nod.

Gan ys may dy weision ac ewyllys-da yw *mainehi, ac yn tosturiaw wrth y llwch hi. | *cheric

Yno y cenedloedd y ofnant Enw yr Arglwydd, ac oll Brenhinedd y ddaiar dy *ogoniant, | *bawrydd

Pan adeilo yr Arglwydd Tsion [ac] y gweler yn ei ogoniant | *aner

Ac yr edrych ar weddi y dyn llesc, ac ny thremyga ei gweddi.

Hyn y escrivennir er genedlaeth ar ol: a'r popul y *creed, a vawl yr Arglwydd.

Can ys edrychawdd ef y lawr *uchelder ei Gyssecr: o'r nefoedd y syllawdd yr Arglwydd ar y ddaiar,

*Yn y glywei ef gwynovain y carcharawr, a' gwaredy plant angae. | *Val. &c. ynyght

Yn y venegant Enw yr Arglwydd yn Tsion, a'ei voliant yn Caerusalem,

Pan ymgynullo y populoedd *y gyd, a'r teyrnasoedd y wasanaethy

naethy yr Arglwydd

Gestyngawdd ef vy nerth yn vy ffordd, [a'] byrhaodd vy dydyae

*Llaesawdd

A' dywedais, Vy-Dew, na ddwc vi ymaith yn cenol vy-*dyddieu: Dy vlynyddedd di [a barhan] o genenlaeth y gendlaeth.

*oes

*Gynt y seilieist y ddaiar a' gwaith dy ddwylaw[yw'r] nefoedd.

*or blaen

Wyntwy y gollir, tithau a sefy: wyttwy oll v henanti val dilledyn: mal gwisc ydd ysmutyhwy, ac eu ysmutir.

*berhey

*a'thi &c.

*Tithau yr vn ytwyt, ath vlyddynedd ny phallant.

*baraant

Plant dy weision a* arosant, a'ei had bydd sabadwy rhac dy wyneb.

Benedic anima mea. Psal, ciij.

Psalm Dauid.

Vy enait, mola yr Arglwyd, ac oll ys ydd om mewn [molwch] ei Enw sanctaidd.

Vy eneit, mola yr Arglwydd, ac na ancofia ei oll *ddonieu.

*gedicn wobre,

Yr hwn a baddae dy oll enwiredd, ac a iacha dy oll *lescedd,

*wen dit

Yr hwn a *ymwared dy vywyt o ddivancoll, ac ath corona a thrugaredd ac a thosturieu.

*achup.

*ddigona,

Yr hwn a *weuydda dy enae a daoni: ac aadnewyddir dy ieuncrit val [vn] yr eryr.

Yr Arglwydd y wna gyfiawnder a' barn, ir oll rei y *'orthrymir.

*voc yn coel cam

Parawdd wybot ei ffyrdd i Moysen, [a'] ei weithredoedd y blant Israel.

Yr Arglwydd ysy y.i llawn tosturi a'thrugaredd. hwyr ei lit a'mawr ei drugarogrwydd.

Nid *ymddadle ef bop amser, ac ny ddail ef ['wc] yn dragywyth.

*ymrysov

Nid yn ol ein pechatae y gwnaeth ef *yni, ac nyd yn ol ein camweddeu y talawdd y-ni.

*a ny.u

Can ys cyfuwch ac yw y nefoedd uchlaw y ddaiar, cymeint yw ei drugaredd ir sawl y ofnant ef.

*Cy belled

*Cy bellet ac yw'r Dwyrein o'r Gorllewyn, y pellaodd ef ein pechate o ddy wrthym.

Mal y tosturia y tad wrth ei blant, y tosturia yr Arglwydd wrth yr ei y hofnant ef.

Can ys ef a wyr o ba*beth in gwnaethpwyt: cof yw gātham mae llwcg ytym.

Dyn ys ydd ei ddydie val gwelltglas: megis blodeun y maes y blodeua.

Can ys y gwynt a a drostaw, ac * e ddarvu, a'ei le nid edwyn dd im hoeaw mwy.

A'thrugarawgrwydd yr Arglwydd [bydd]*yd oes oesoedd ar yr ei y ofnant ef: a'ei gyfiawnder ar blant y plant.

[Sef] i'r ei a gatwant y * ddygymbot ef, ac a veddyliant am ei'orchymynion * er ei gwnenthur.

Yr Arglwydd a ddarpaharwdd ei * eisteddva yn y nefoedd, a'ei deyrnas ym-pop cyvoeth.

Molwch yr Arglwydd, y Angelion ef, cedryn o nerth, 'r ei sy yn gwneuthur y * orchymynu, ef gan wrando ar leferydd y'air.

Molwch yr Arglwydd, ei oll luoedd, y weision ef yr ei wnewch ei ewyllys.

Molwch yr Arglwydd: y oll weithredoedd ef, ym-pop*ban oei gyvoeth: vy eneit mola yr Arglwydd.

*Mor ancyspell

*ein devnydd

*darvu

*ambot

*yw cadw

*gadeir

*air

*lle

Benedic anima Psal. ciiii.

Vy enait, mola [di]yr Arglwydd: O Arglwydd vy-Dew * tra mawr y twyt, a'gogoniant ac anrydedd yr ymwisgy.

Yr hwn y wisc'oleuni val dillat, ac ysy yn taeny y nefoedd val * llen.

Yr hwn a osot tuylathae ei ystafell yn y * dyfred, ac s'yn gwneythyd yr wybrae yn varchogvaydd, ac yn rhodiaw ar adanedd y gwynt.

Yr hwn a wna yr yspryttion yn * genadae yddo, a'ei wenidogion [o'r] tan poethflam.

Seiliawdd ef y ddaiar ar yi h'ategion, mal nad * yscoc byth bythoedd.

Toeist yhi a * gorddyfnder, mal a gwisc: ar ucha y mynyddedd y saif y dyfredd.

Prydnawn wedd.

*ys mawr iawn

*curtain

*sef y cymyleu

*angelion

*ymoi

*egiawn

*ffoant

[Ac] wrth dy gerydd di y *ciliant: gan lais dy daran yr *ymbrysiant ymaith.

A'r mynyddedd a escennant [a'r] glynnoedd y ddescennant ir lle y sailiaist yddwynt.

*ffin
*guddio

Eithr gosodeist yddwynt *derbyn, nid ant drostaw: nid ymchwelant y *doi y ddaiar,

Ef sy'n dd'anvon ffynnoniae *yn y glynnoed, yr ei a gerddant chyng ymynyddeu.

O hanwynt yr yf ol bwystviloedd y maes, [a'r] asennot gwyllton a dyr ei syched.

*Gerllaw
*adar yr wybr

Wrth y [ffynnonieu] hyn y preswyl *ehediait y nefoedd, ac y lleisiant ymysc y cangae.

*anifeilieit.

Ef ydd ufra y mynyddedd o'i *estevyll, a'r ddaiar a gyflawnir o ffrwyth dy weithredeu.

Efe'syn peri ir gwellt dyfu ir *y scrublieit, a'llysse er mwyniant dyn, mal y duco bara o'r ddaiar,

*borth nertha
*uchel
*ddodoedd.
*Lle &c.

A'gwin [rhwn] a lawena calon dyn, [ac] oleo [yr hwn] y wna ir wynep ddysclaerio. a'bara [rhwn] a *gynnal galon dyn.

Y preniae *ardderchawc y gyflaunir, s'ef cedrwydd Lebanon yr ei y *blannawdd ef.

*Mal y nytha yr adar ynaw: yr ederyn cyflawn y ffynidwydd yw ei duy.

Y mynyddedd uchel [ys ydd] ir geifr: y craigieu ysy lechva i'r cwnigot.

Gwnaeth ef lleuat er amserae nod: yr haul a edwyn ei vachlut.

Gwnai di dywyllwch a'nos bydd hi, yntei yr *ymlusca oll bwystviloedd y coet.

*praytrais

Y llewod y ruant am ei *ysclyfiaeth, ac a gaisiant gan Ddew ei bwyt.

Pan goto haul yr *ymgasclant, ac y'w gorweddant yn ei triglеodd.

[Yno] ydd aa dyn ymaith y'w waith, ac y'w orchwyl yd yr hwyr.

Arglwydd, mor lliosawc yw dy weithredoedd: wyntwy oll in doethinep y gwneythost: llawn yw y ddaiar oth veddianneu.

*ladur
*gyvoeth
*yr

[Velly] mawr a'*llyddan [yw] y mor: [canys] yno [y mae] imlusciait yn aneirif, anifeilieit bychein a'mawrion.

Yno *ydd a'r llongae, [ar] Liviathan hwnw, yr vn a wnaethost y chwareu yntho.

Yr ei hyn oll ys y yn dysgwyl wrthyt, val y rhoddych bwyt yddwynt *yn ei amser.

Ti ei rhoi eddynt, ac wy ei casclant: agor dy law, [ac]eu cyflawnir* o[betheu]da.

Eithr a * chuddy dy wyneb, yscythrwblir hwy: a's dugy ei hanadl, derbydd am danynt, ac y'w llwch yr ymchwelant.

Drachefn a's anvony dy yspryt, eu creir, ac yr adnewyddy wyneb y ddaiar.

Gogoniant ir Arglwydd yn dragywyth: llawenaet yr Arglwydd yn ei weithredoedd.

Ef a edrych ar y ddaiar, a hi ddychryn: ef a gyffwrdd ar mynyddedd, a'hwy vygant.

Canaf ir Arglwydd yn vy-bywyt: can-molaf vy-Dew tra vwy* byw.

Bid cymradwy gantho vy amadrodd vy llewenydd vydd yn yr Arglwydd.

Divaer y pechaturieit o'r ddaiar, a'r andewolion val na byddant mwy: vy enait, mola-di Arglwydd. Molwch yr Arglwydd.

*a da.
*o
*creir
*vi

Confitemini Domino. Psal. cv.

Clodvorwch yr Arglwydd [a']galwch ar ei Enw: manegwch ei waithredoedd ym-plith y poploedd.

Cenwch ydd-daw, canmolwch ef, a'*chymmwyllwch am ei oll ryveddodae.

Bid eich gorvoledd yn ei Enw sanctaidd: ymlawenhaet calon y sawl y geisiant yr arglwydd.

Caiswch ei ryveddodae, yr ei y wnaeth ef, y aruthroedd ef a barna e eienae,

Chwychwy had Abraham y was ef, [chwithae] blant Iaco y etholedigion ef.

Ef e yw'r Arglwydd ein Dew: *rhyd yr oll ddaiar y mae y barnae ef.

Meddyliawdd bop amser am ei ddygymot [a] ei* air, yr hwn a wnaeth e y vil o genedlaethae.

Ys ef yr* vn a wnaeth ef wrth Abraham, a ei lw wrth *Isac:

Ac]yno] ei gosododd y Iaco yn* Ddedyf, [ac] y Israel yn ddygymbot tragywythawl.

Can ddywedyt, I ti y rhoddaf dir Canaan [rhandir [o] eich

Boreu weddi
*sontiwch
*Dros
*addewit
*hwn ddygymbot
*Cyfraith
*gavael.

etiueddiaeth.

Cyd byddent y chydig o niber, [sef] ychydigion ac * estronion yn y tir,

A' gorymddaith o * genedl y genedl, o'r [naill] deyrnas at popul arall,

Ac ny adawodd i * nep wneythyr cam a hwy, ac a gospodd Urenhinedd erddynt, [gan ddywedyt],

Na chyffurddwch am * rei enuiniawc, ac na ddrygwch vy Prophwyti.

Hefyt ef a alwodd [am]newyn ar y tir, ac a ddinistriawdd ol gynnalieth bara.

[Eithr] anvonawdd ef wr rhac ei wynep: dros was y gwerthwyt Ioseph.

Poenesont ei draet mewn * hual, ac a dodwyt mewn haiarn

Yd pan ddaeth y amser * nod[ef], ac ymadrodd yr Arglwydd y lanhau ef.

Anvocawdd y Brenhin, ac ei gellyngawdd: [sef] * Llywawdr y popul ei rhyddhaodd.

Gosodawdd ef yn Arglwyd ar ei duy, ac yn llywodraethwr ar ei oll veddiant.

Val y rwymei ef ei dywysogion yn ol ei ewyllys, a'dysci y'w Henydion ddoethineb.

Yno yd aeth Israel ir Aipht, ac Iaco oedd * estran yn tir cHam.

Ac ef angwanegawdd ei bopul yn ddirvawr, ac ei gwnaeth yn gadarnach naei gorthrymwyr.

Troes ef y calon hwy y gasau y bopul ef, ac ymddichellu a'ei weision.

Yno yd anvonawdd ef Uoysen ei was, [ac] Aaron yr hwn a ddywysesei.

Dangosesont yn eu plith * weithredoedd ei arwyddion, a'rhyveddodae yn-tir cHam.

Anvonawdd ef dywyllwch, ac ef ei tywyllawdd: ac nid an vfyddesont y'w * air.

Ymchwelawd ef ei dyfredd hwy yn waed, ac a laddodd ei pyscawt.

Dygawdd ei tir hwy * lyffaint, [ac] yn ystefyll ei Brenhinedd.

Dywedawdd ef, a' daeth pop rhyw adnoc [a'] llau yn ei h' oll derbynae.

Rho ddes ydd wynt genllysc yn lle glaw, [a'] ffammac tan yn ei tiredd.

*dieithreit
*nasion et
*vndyn,
*iredic
*ffonn,
*gevyn,
*y helhynt
*Arglwydd
*pererin
*Ebraal ric.
*orchymyn.
*broga
*genllysc.

Ac ef a drawodd ei gwinwydd a'r prenniae fficus, ac a ddrylliawdd y prenniae [yn]ei terfyneu.

Dywedawdd, a'daeth y ceilioc rhedyn,a'r lindys beth aneirif: *Llaba-rawdd

A bwytesont oll laswellt yn ei tir, ac a ysasont ffrwyth ei tu-dwedd. *y tir hwy

Hefyt trawodd ef oll gyntenit yn ei tir, [sef]*dechreuait y h'ol nerth hwy. * pennae thieit,ar benigion

Ac ef y Duc hwy ymaith ac arian ac aur', ac nyd oedd vn * gwan yn ei llwythae, *e gwan, * syrthiesi

Llawenychodd yr Aipht pan ymadawsont: canys dygwyddei y hofn hwy arnwynt.

Tanawdd ef wybren yn do [yddynt], a'than y*oleuo y nos. *lewychu.

Gofynesont, ac ef a dduc [yddynt], soflieir, ac a bara nefoedd y llanwodd ef hwy. *Arche-sont*

Agorawdd ef y graic,a dylifodd y dyfredd, ac a ger ddawdd yn afonydd rhyd y sych-leoedd.

Can ys cofiawdd ef ei * air sanctaidd wrth Abraham ei wasanaethwr,

A duc ef y maith ei bopul mewn llawenydd,[a']ei ddetholedidigion a gorfoledd, a' * llafur y populoedd a feddianesont, *hwaith

Modd y catwent ei gyfreithieu, a'chynnal ei Ddeddfeu. Molwch yr Arglwydd.

Confitemini Domino Psal .cvj.

Molwch yr Arglwydd.

Clodforwch yr Arglwydd can ys da yw ef, o bleit ei drugaredd [a bery]byth. Prydnawn weddi

Pwy a fenaic alluoedd yr Arglwydd, ac ddatcan ei oll foliant?

Gwynfydedic [y wyr]ei a gatwant farn ac a wnant iawnder bop amser.

*Coffa vi Arglwydd,y gyd'a cewyllys da dy popul: ymwel a miath iechydwrieth, * Meddwl *ddaoni

Mal yg gwelwyf *ddedwyddit dy ddetholedigion,ac y llawenawyf yn llewenydd dy popul,a'bot vy-gorfoledd y gyd ath etifeddiaeth.

Pechasam ygyd a'n adae, gwneytham enwiredd,[a']buam andewiol.

Ein tadae ny ddeallesont dy ryfeddodae yn yr Aipht, ac ny chofiesont * llosawgrwydd dy drugareddeu eithyr cildynnu* wrth y mor [sef] yn y mor* coch.

Er hyny ef y* diangawdd hwy er mewn ei Enw, er peri adnabot ei gedernit.

Ceryddawdd ef y mor coch, ac ef a ddysychawdd, ac e ei h'arwenawdd yn yr egiawn val yn y [diffeith.

A' chadwadd ef hwy rac llaw y dygasoc, ac ei gwaredawdd o law'r gelyn.

A thoawdd y dyfredd ei gorthrymwyr: ny's gadwyt un yngweddill,

Yno y credesont ei'eiriae, [a']chanesont voliant yddaw.

Ac yn *y van yr angofiesont ei weithredoedd: ny ddysgwiliesont wrth ei gycor,

Eithyr chwenychu a'thrachwant yny diffeith, a' thēpto dew yn yr anialwch.

A'rhoddes ef yddwynt ei*damunet: eithr anvonawdd ef gulny ei henait.

Cynvigennent hefyt wrth Moysen yn y pepyll [ac] Aaron sanct yr Arglwydd.

Am hiny yr agorawdd y ddaiar ac a lyncawdd Ddathan, a thoawdd hi gynulleidfa Abiram.

A'*chuneuawdd y tan yn ei cymmynva: lloscawdd y fflam yr andewiolion.

Llo a wnaethant yn cHoreb, ac addolasant y ddelwdawdd.

Mal hyn yr*ysmutasant ei goaoniant yn llun bustach, a bawr welltglas.

Ancofient Ddew ei h'Iachawdr y wnaethesei*bethae mawrion yn yr Aipht=

Ryfeddodeu yntir cHam, a' phetae * ofnadwy wrth y mor *coch.

Am hyny y meddyliawdd eu destruwiaw, pe na safesei Moysen y ddetholedic ef yn y*tor ger ei vron y ddychwelyf ymaith y var ef, rac iddo[eu]dinistriaw.

A'thremygu a wnaethāt y tir* prydferth[hwnw] ,ac ny chredesont y'air ef.

Eithr* murmuro yn ei luestai, ac ny wrandawent ar lef yr Arglwydd.

Am hyny y derchavodd ef ei law yn h'erbyn, y'w * dinistro yn y diffeithwch,

*mawredd amlder,
*brwynoc.
*aeth yn sych
*dufnder
*anialwch.
*eb ohyr
*harch, puchet
*ennynodd
*proesant
*ar cyffelyp prwydd
*vowredd
*aruthrol
*brwynoc
*cyffwllt adwi
*tirion
*cododd
*ciwnnodd

A'i dinistro y had hwy ym-plith y cenedloedd, a'i gwyscary * rhyd gweledydd.

Ymwascasant hefyt a' Baal-peor, a'bwytesont * ebyrth y meirw.

Mal hyn y * digiesont [ef] a'ei dychymygion y unain, a' thrawodd pla yn eu cyfrwng.

Yno y safawdd Phineas-y-bryn, ac a iawn-varnawdd, ac y * goharddwyt y pla.

Ac eu gyfrifwyd yddo yn gyfiawnder, o genedleth y genedleth yn tragywyth.

A'hwy digiesont ef * wrth ddufredd Meribah, bal y drygwyt Moysen o ei pleit hwy,

Can yddynt * gythruddo ei yspryt, a' cham-ddywedawdd ef a ei wefusae.

Ac ny ddestruwiesont wy y bobuloedd * yr ei orchymynesei'r Arglwydd yddwynt,

Eythyr ymgymyscy a'r cenedloedd, a' dyscu ei gweithredoedd.

A gwasanaethy y h idolon hwy, yr hyn bu yddwynt yn * dramcwydd.

Ac * aberthesont ei meibion, a'ei merchet ir cythraulieit.

A' * gorddinesont waed gwirion, ['sef] gwaet ei meibion, a' ei merchet, yr ei aberthesont y idolon Canaan, a'r tir a halogwyt * gan waet.

Mal hyn yr ymhalogent yn ei gweithredodd y unain, ac y * putunient yn ei dychymygion y unain.

Am hyn * y cynneuawdd llit yr Arglwydd yr Arglwydd yn erbyn ei bopul, ac y ffieiddiawdd ei etiueddiaeth y hun.

A' rhoddes ef wy yn llhaw y cenetloedd, ar sawl ei casaent ei * h'arglwyddiaethent.

Ei gelynion hefyt ei gorthrymment, ac ei * darostyngwyt y dan ei llaw.

Llawer gwaith y gwareddawdd ef wy, a'hwytheu y cyffroent ef a' ei cygorion: am hyny eu cystuddiwyt gan ei * h'enwiredd.

Er hyny ef a welawdd pan oedd ing arnynt, ac a wrandawodd [ar] ei * llefain.

A' * chofiawdd ef ei ddygymbot erddynt, ac a ediuarawdd erwydd llyosogrwydd ei drugareddae,

Ac e roes hwy yn dosturi ger bron yr oll rei a'i caethiwesent.

* Ymwared ni Arglwydd ein Dew, a chynnull ni o blith y cenedloedd, val y clodvorom dy Enw sanctaidd, ac ymlawenau yn dy voliant.

Benediget

* yn y tiredd.
* offrymen cuthredd sont.
* attaliwyt peidiawd
* garllaw, yr ymyl
* er y mwyn
* arwedy
* mal, &c.
* bagl
Ps
* offrymesont
* gellyngosont
* godrdineent.
* yr enynnawdd.
* llywient
* gostyngwyt
* cyfing der trwbl cyni, helbul
* medyliodd am
* gael
* Cadw

Bendiget [vo] Arglwydd Ddew'r Israel yn oes oesoedd a' dywedet yr oll popull, Velly y bo' Molwch yr Arglwydd.

Confitemini Domino. Psalm. cvijj

Boreu weddi.

Clodforwch yr Arglwydd, can ys da * ytyw: can ys ei drugaredd ['sy yn] tragywyth.

*yw ef

Dywedant yr ei y brynwyt gan yr Arglwydd, modd y gwaredawdd ef hwy o law y gorthrymwr.

Ac ei casglawdd hwy o'r tiredd, o'r Dwyrein, ac o'r Gorllewyn, o'r Gogledd ac o'r Deau

Pan grwydrent yn y dyffeith, allan o'r ffordd eb gahel vn dinas y drigio.

*Ebr. mor *ffeintodd

Ys yn newynoc [ac] yn sychedic, ei heneit a * ballawdd ynthwynt.

*rhyddaodd.

Yno gwaeddasont ar yr Arglwydd yn ei cyfingder, [ac] ef ei * diangawdd oei gwascvae.

Ac ef ei tywysawdd rhyd y ffordd vnion, val ydd elent i ddinas preswyl.

*addefant

[Can hyny]* cyffessant ger bron yr Arglwydd ei drugarogrwydd; a'i ryveddodae * ger bron plant dynion.

Can ys diwallawdd ef yr eneit sychedic, a'r eneit newynawc y lanwodd ef a daoni.

Yr ei y dric yn-tywyllwch ac yn-gwascawt angae, yn rhwymon mewn trueni a' haiarn.

*Arglwydd.

Can yddyn gildynnu yn erbyn geiriae * Dew, a' thremygy cyngor y Goruchaf.

Pan ostyngawdd ef ei calon a chystudd, [yno] y cwympesont ac nid oedd canorthwywr.

Yno y llefent ar yr Arglwydd yn ei cyfingder, [a'] gwaredawdd ef wynt o ei gwascvae.

Ef y Duc hwy allan o dywyllwch, ac [o] wascawt angae, ac e ddrylliawdd ei rrwymae.

Am hyny coffessant ger bron yr Arglwydd ei drugarogrwydd a'i ryveddodae ger bron plant dynion.

*pres.

Can ys drylliawdd ef y pyrth * evydd, ac odorawdd y trosolion heyrn yn ddrylliae.

trawsedd

Yn vydion o bleit ei * camwedd, ac o achos ei henwiredd a boenir.

* Ffieiddient ei h'eneidiae bop bwyt, ac eu dugwyt yd wrth byrth angeu. *Larent.

Yno y llefent ar yr Arglwydd yn ei h'ing, ac y wrth ei cyfin-dereu eu gwaredawdd.

Anvonei ef ei air ac eu hiachaodd, ac eu gwaredawdd rac eu * divancolleu. *beddeu.

[Am hyny] coffessant ger bron yr Arglwydd ei drugarawgr-wydd, ai ryveddodae ger bron plant dynion,

Ac aberthant ebyrth * moliant, a'datcan ei weithredodd a' gorvoledd. *clodvo-redd.

Yr ei y ddescennant ir mor mewn llongae, ac ys y yn gwney-thyd ei gwaith mewn dyfredd mawrion,

Wy[ntwy] a'welant weithredodd yr Arglwydd, a'ei ryveddo-dae yn yr eigiawn. *dwfnder

Can ys dywait ef ac a gyfyd wynt tempestloc, ac y dderchaf ei donheu.

Escennant ir nefoedd, a'descennant ir * eigiawn, [val] y tawdd ei heneit gan gyni. *dyfnder. annodwyn

Ymbendroi a a wnant, a haldian val [dyn] meddw, a'ei h'oll * doethinep a balla *Wobwman.

Yno y llefynt ar yr Arglwydd yn ei cyfingder, [ac] allan o'ei, gwascvae ef eu dwc.

Efe a * ostata yr ystorm yn dawel, val y dystawant eu ton-heu. *dyr

Yno llawen byddant oei llonyddy, ac ef eu dwc ir borthladd [ydd oedd] eu h'wyllys.

[Am hyny] coffessant ger bron yr Arglwydd eu drugaraw-grwydd, a'i ryveddodae ger bron plant dynion.

A'derchafant ef yn-Cynnulleidfa y popul, ac yn * eisteddfot yr henurieit molant ef *cymmyn-fa

Efe a dry y llifeir-aint yn * ddiffeithwch, a'r ffynnoniae dyfre-dd yn hyspydd. *anialwch

A'thir ffrwythlawn yn ddiffrwyth am ddrigioni yr ei y drie yntho. *syched, *sychder.

Trachefyn e dry y diffeithwch yn lynn dwfyr, a'r tir sych yn ffynnoniae,

Ac yno y goset e yr ei newynoc, ac yr * adeilant ddinas y dri-go. *dodant.

Ac y heuant vaesydd, ac y plannant winwydd, yr ei dducant doreth ffrwythlawn.

Can ys ef ei bendithia, ac eu * trallios ocir, a'i yscrubleit ny's lleia ef. *amlheir ynddir bor

Thrachefyn

Tyrachefyn y llaieir [dynion,] ac ei gostynger * gan drawsineb, drwg a'llescedd.

Ef a dywallt dremic ar dywysogion, ac a wna yddwynt grwydro yn yr anialwch o yar y ffordd.

Ac ef y gyfyt e y tlawt o adfyd, ac a wna yddo dyluoedd mal [cadw] defeit.

Yr ei vnion ei gwyl, ac a lawenant, ac oll enwiredd a gae ei eneu.

Pwy ys y ddoeth, val y catwo y pethae hyn: can ys wy a ddyallant drugareddeu yr Arglwydd.

Paratum cor meum. Psalm. cviij.

Can neu Psalm David.

A Ddew parawt [yw] vy-calon, velly [y mae] vy-tavot: canaf, a chanmolaf.

* Deffro y nabel a'r delyn, diffroaf ar y wawr ddydd.

Clodforaf dydy Arglwydd, ymplith y populoedd, a' chanaf ytty ymplith y * cenedloedd.

Can ys mawr dy drugaredd uch y nefoedd, ath wirionedd yd yr wybrae.

Ymdderch a Ddew, uwch law y nefoedd, ac ar yr oll ddaiar [bit] dy 'ogoniant.

* Yn y ddianger dy garedigion: gwared ath ddeheulaw a' gwrando vi.

Dew a * lafarawdd yn ei santeiddrwydd: [am hyny] yr y r lawenaf, rhanaf Schechem, a' mesuraf * ddyffryn Succoth.

* Ys mau [vydd] Gilead, [ac] ys mau [vydd] Manasseh: Ephraim hefyd [vydd] nerth vy pen: Judah [yw] * vy deddfwr.

Moab [vydd] * vy-crochan golchi: ar uchaf Edom y tavlaf vy escit: ar Palestina yr ymorugaf.

Pwy am * dwc ir dinas cadarn: pwy am dwc yd yn Edom:

A ny [tydi] Ddew, yr hwn an gwrthoddodesyt ni, ac nyd ayt y maith Ddew y gyd a'n lluoedd:

Dyred ath borth rac * cyfyngder: can ys gwac ymwared dyn.

Trwy Ddew y gwnawn * wroldep: ac ef e a sathre ein gelynion.

*dryg or-thrymder

Prydaawn weddi

*dihuna dydi lawt

*nasioneu

* Val

*ddyswe dawdd

* glyn

* Mi bie vydd

* Cyfrai thiwr

* vygolch lestr

* Pelesheth

* tywys dwc

*vawredi·

Deus laudem meam. Psal, cix.

I'r* rhagoriawl. Psalm. Dauid.

Dew vy moliant, na thaw son.

Can ys genae yr andewiol, a' genae y *dwyll y agorwyt arnaf: dywedysont wrthyf a thavot geuoc.

Cylchy nesont vi hefyt a gairieu dygased, ac ymladdesont im erbyn yn ddiachos.

Am vy* cariadigrwydd, im gwrthwynebesont, a mi [a ymrois] y weddiaw.

A' [hwy] a dalesont ymy ddrwc dros dda, a' chas *dros vy-caredigrwydd.

Gosot [tithau] yr andewiol arnaw, a safet y gwrthnebwr ar ei ddeeulaw.

Pan varner ef *elet yn euoc, a' bit ei weddi yn bechat.

Bid ei ddyddiae ychydigion, a'chymred arall ei *lywodraeth.

Bit ei blant yn amddifait, a' ei wreic yn wedw [o hanaw].

Elet ei blant y grwydraw, a'* chribnoeta, a' chaisiaw ei [bara, gan ddyvot allan] oi lleoedd destruwedic.

*Ymablet y cribiat yn-cymeint ac y vedd ef, ac anreithiet dieithreit ei lavur.

Na bo neb a estenno yddo drugaredd, ac na bo neb a drugarao wrth ei amddivait.

Destrywier ei ohelyth, ac yn y *geneladaeth ar ol dileer y enw hwy.

Coffaer enwiredd ei dadae wrth yr Arglwydd: a'phechat ei vam na *ddileer.

[Eithr] byddant* yn-gwydd yr Arglwydd yn oystat, val y toro ef ymaith o'r ddaiar ei coffa.

Can na chofiawdd ef wneuthur trugaredd, eithr erlyd y gwr tlawt, a'r chaidus, a'r cystuddedic o galon y'w *lladd.

Mal y carawdd ef velltith, velly y daw yddaw, [ac] mal na hoffawdd ef vendith, velly yr ymbellia ywrthaw.

Megis yr ymwiscawdd a melltith mal a dillat, velly hi daw y'w ymyscaroedd ef mal dwfr, ac mal *oleo y'w escyrn.

Byd yddaw mal yn *wiscywandoi, ac yn wregis y ym wregysy bop amser.

Poet hyn vo cyfloc, vy gwrthnebwyr y gan yr Arglwydd, a'r

*cantor pencerdd
*ddichell
*hoffedd wyllys da am.
*aed allā
*swydd
*chardota
*Llwybr net, ciplet
*hil, epil, hiliogeth.
*o's ad daw.
*ddiffoddeer.
*gerbron.
*llaed
*pellein
*dyl, ryl

ei y ddywedant drwc am vy eneit.

Tithau Arglwydd vy-Dew, gwna a mi yn ol dy Enw: ymwared vi, (can ys da yw dy drugaredd)

Can ys tlawtac angenawc ytwyf, a'm calon a archollwyt * ynof.

Myn'd ymaith ydd wyf val gwascawt yn * ciliaw, ac im escutir mal y ceiliog-rhedyn.

Vy-gliniae ys ydd egwan gan vnpryd, a'm cnawt y wywawdd eisieu braster.

A'mi aethym yn warth yddwynt: yr ei edrychent arnaf, y yscyttwent ei pennae.

Cymporth vi, Arglwydd vy-Dew: * iacha vi wrth dy drugaredd.

A'hwynt a wybyddant, may hyn yw dy law, [a'c mae] ti, Arglwydd,, ei gwneddyw.

Cyd melltithient wy, tithau a vendithi: wy a godant ac a wradwyddir, ath was di a vydd llawen.

Gwiscer vy-gwrthnebwyr a * gwarthrudd, ac ymdoant a ei gwradwydd megis a chochl.

Mia * ddiolchaf i'r Arglwydd yn ddirvawr am genae, ac ymplith llaweredd ei molaf.

Can ys ef a saif ar ddeeulaw y tlawt, y'w * gadw rac yr ei a varnent ei enait yn euawc.

*om| mewn.
*ymado gogwydd
*gwared cadw
*chywilydd anglod gloddoraf
*ymwared

Dixit Duminus Domino. Psalm.cx.

Psalm Dauid.

Boreu weddi
*Dywedc
*wnelwyf

S * Yganei yr Arglwydd wrth vy Ior, Eistedd ar vy-deeulaw, yny osotwyf dy elynion yn llethic draet yty.

Yr Arglwydd y ddenfyn wialen dy * veddiant o tSion: llywodratha di yn-cenol dy'elynion.

Dy bopul [addeuant [yn wyllysgar yn-dyd [cymmynyrva]: dy lu ym-prydverthwch sanctaidd rwydd: y genedleth oth vru vydd megis y boreu-wlith

*gedernit allu.

Tyngawdd yr Arglwydd ac nys edyueira, Yr wyt yn Offeiriat yn tragywyth yn ol vrdd Melchi-tsedek.

Yr Arglwydd [ryhwn sy] ar dy ddeheulaw, a * archolla Vrenhinedd yn dydd ei soriant.

(* briw, ysiwyrfa)

Efe varn ymplith y cenedloedd: ef a lanw [bob lle] a chelanedd, ac a dery y penn ar * lawer tir.

(* wledydd mawrion)

O'r garoc ar y ffordd yr yf ef: am hyny y dercha ef ei ben.

Confitebor tibi Domine.- Psalm.cxj.

Molwch yr Arglwydd.

CLodvorafs [vi] [yr Arglwydd * a'm oll calon, yn cymmunva a'chynnulleidva yr ei vnion.

(* om.)

Ys mowrion [yw] gweithredoedd yr Arglwydd, ac y h'ymgais pawp a eu hoffant.

Tec a'phrydverth [yw] ei waith, a'ei gyfiawnder a saif yn tragyvyth.

Ef a wnaeth bot coffa a'n ei ryveddodae: yr Arglwydd sy drugarawc ac yn-llawn-tosturi.

(* Iawn yw cofio)

Roddes ef * ran i'r ei y h'ofnant ef: mevyr vydd yn tragywyth am ei ddygymbot.

(* ysglyfeth)

Nerth ei weithredoedd a ddangosawdd ef y'w bopul, wrth roddy ydd'wynt etiveddieth y cenedloedd.

Gweithredoedd y ddwylaw [yw] gwirionedd a'barn: ei oll' orchmynion' sy gywir.

(* Attegir cynnalir)

Safadwy ynt vyth ac yn tragyvyth, gwedy ei gwneuthur yn-gwirionedd ac vniondep.

Anvonawdd ymwared y'w bopul: gorchymynawdd ei ddygymbot yn tragywyth: sanctaidd ol a'* therribil yw ei Enw.

(* ofnadwy)

Dechreuat doethinep [yw] ofn yr Arglwydd: [ys] da yw deall yr oll rei'eu gwnant: y voliant ef a * saif yn tragyvyth.

(* bery byth)

Beatus vir. Psalm.cxii.

Molwch yr Arglwydd.

GWynvydedic yw'r gwr y ofna yr Arglwydd, ac a dra hoffo ei'orchymynneu.

Galluawc ar y ddaiar vydd ei had, cenedlaeth yr ei vnion y vendithir.

Cyuoeth a' golud [vydd] yn ei duy, a'ei gyfiawnder a * saif-byth.

Ir ei gwirion y cyfyt goleu yn tywyllwch: [efe' sy] drugarawc ac yn llawn-tosturi, a' chyfiawnder.

Gwr da's y drugarawc ac a rydd-benthic, [ac] a lywodraetha ei bateriō a'barn.

* Ys byth nyd escogir ef: [eithr] yn-coffadurieth tragywythawl y bydd y cyfiawn.

* Er clywed [chwedl] drwc nyd ofna: [o bleit] safadwy yw ei galon gan ymddiriet yn yr Arglwydd.

Cynnaliedic yw ei galon: am hynny nyd ofna, yd ban welo ei wyllys * ar ei elynion.

* Rannawdd a'roddes i'r tlodion: y gyfiawnder ef a saif yn tragywyth: ei * gorn a dderchefir yn-gogoniant.

Yr andewiol ei gwyl, ac a * ymddigia: ef a wasc e ddanedd, ac a dawdd ymaith: damunet yr andewolion a gyfergollir.

*ac iawn barn
*Diogel, dilys yn sicr
*Can
*am.
*Gwyscarodd, Tauodd.

Laudate pueri. Psalm.cxiij.

* Molwch yr Arglwydd.

MOlwch, chwychwi weision yr Arglwydd, molwch Enw yr Arglwydd.

Bendiget vo Enw yr Arglwydd, o'r * awr hon ac yd yn tragywyth.

O godiat haul yd * ei bachlut, ys molianus enw yr Arglwydd.

Goruchel yw yr Arglwydd ar yr oll genetloedd, a' goruch y nefoedd ei' ogoniant.

Pwy sy * mal yr Arglwydd ein Dew, yr hwn sy a ei drigfa yn yr vchelder.

Yr hwn a ymostwng y edrych ar bethae yn y nefoedd ac * yn y ddayar

Cyfyt ef y * traidus o'r llwch, ac e dderchafa o'r dom y dyn diddim.

Y ny osoto ef gyd a'r * pendevigion, ys ef gyd a phendevigion ei bopul.

Efe wna ir wraic * amblant drigo gyd a thylwyth, ac yn * vam lawen i blant. Molwch yr Arglwydd.

*puched, deisyf.
*prid hinn
*clodvawr, aroderchoc
* debyc.
*ar
*angenawc.
*tywysogion
*eb planta

In exitu Israel. Psalm.cxiii.

pridnawn weddi.

Pan aeth Israel allan o'r *Aipht[a'] thuy Iaco o ywrth y popul ancyfiaith,

Ydd oedd Iudah yn sancteiddiat yddaw, ac Israel * y'w Arglwyddiaeth.

Y mor ei gwelawdd, ac a giliawdd: Iorddanen a droeswyt yn wysc hei chefyn.

Y mynyddedd a naidient val meherynot, a'r brynniae mal wyn defeit.

* Pa ddaroedd yty, y Mor, pan gilyt tithau Iorddanen, pan ith droespwyt yn wysc dy gefn?

Chwychwy vynydde [paam] y naidiech val meherynot, chwithae brynniae val wyn devait.

*Rac wynep yr Arglwydd yr ergrynawdd y ddaiar, [s'ef rhac wynep Dew Iaco.

Yr hwn y dry graic yn llyn o ddwfr, [a'r] callestr yn ffynnon o ddufredd.

*Egypt.
*yn eibeddiant, yn gyvoeth.
*glanne'
*hyrddot

Non nobis Domine. Psal. cxv.

Nid y * ni Arglwydd, nyd i ni, anyd ith Enw di dyro y gogoniant er mwyn dy drugaredd a'th wirionedd.

Paam y dyweit y cenedledd, P'le*'r owrhon y mae ei Dew 'n hwy?

A'n Dew ni's yn y nefoedd: efe y wna bop peth y ewyllysia.

Y * delwae hwy[ynt] ariant ac aur, ys gwaith dwylaw dynion.

Genae's yddynt ac ny * lavarant: llygait sy ydd-wynt ac ny welant.

Clustiae y sy yddwynt ac ny chlywant: trwyneu y sy yddwynt ac nid aroglant.

Dwylaw sy yddwynt ac ny theimlant: traet sy yddwynt ac ny cherddant: ac ny laisiant o'ei mwnwgl.

Megis wynteu yw'r ei y gwnant wy: [velly mae'r] sawl oll y ymddiriet ynthwynt.

Tithau Israel ymddiriet yn yr Arglwydd: can ys ef yw ei porth a'ein tarian.

Tuy Aaron ymddiriedwch yn yr Arglwydd: can ys ef yw en porth a'ei tarian.

Yr ei y ofnoch yr Arglwydd, ymddiriedwch yn yr Arglwydd:

*atolwc, adolwyn,
*Sef, ys, Eithr,
*Tebic yddynt.

can ys ef yw eu porth a'el tarian.

Yr Arglwydd a veddyliawdd am danam=ef a'n bendithia, bendithia ef duy Israel, bendithia ef duy Aaron.

Bendithia ef y sawl y ofnant yr Arglwydd, bychein a'mawrion.

Yr Arglwydd a angwanega ei ddonien arnoch, ys arny=chwi ac ar eich plant.

Bendigeit ydych gan yr Arglwydd, yr hwn a wnaeth nef a daiar.

Y nefoedd, ys y nefoedd ys ydd ir Arglwydd: a'r y ddaiar a roes e y veibion dynion.

Ny volant y meirw yr Arglwydd, na'r ei y ddescennant i'r * dystawrwydd.

A'nyni y volwn yr Arglwydd, o'r awrhon ac yd yn tragywyth Molwch yr Arglwydd.

*lle dy-stawr. *Pinau

Dilexi quoniam. Psalm.cxvi.

Boreu weddi

CAraf yr Arglwydd, can ydd aw erglywed vy llefer ydd a'm gweddieu.

Can ys * inclinawdd ef ei glust ataf, pan alwais arno yn vy=dyddieu.

Pan im clychynent * magleu angeu, ac im cessint govidieu y bedd: pan gaffwn ing a'thrymder.

Yno y glawn ar Enw yr Arglwydd, gan dywedyt, atolwc yt', Arglwydd * gwared vy enait.

Trugarawc yw'r Arglwydd a'chyfiawn, a'ein Dew 'syd yn llawn tosturi.

Ys caidw yr Arglwydd y rei * semil: bum mewn advyd, ac ef am diangawdd.

Ymchwel a vy eneit, ith' orffwyssa: can ys yr Arglwydd a * buodda wrthyt.

O vleit yti wared vy eneit rhac angae, vy llygait rac daigrae a'm traet rac cwympo.

Rodiaf rhac bron yr Arglwydd, yn tir y bywion.

Credais, ac am hyny y llavarwn: can ys im cystuddwyt yn ddirvawr.

Mi ddywedwn yn vy * ffrwst, Pop dyn'sy gelwyddawc.

Pa beth a roddaf ir Arglwydd, am ei oll ddoneu y mi.

Phiall iechyd a gymeraf, ac ar Enw yr Arglwydd y galwal.

*da fawn genyf *gestyngod d. *govidieu *bychein gwirion semblon *dalawdd *dywe-dwn.

Ty

Vy eddunedae y dalaf ir Arglwydd, ys yr owrhon yngwydd ei oll popul.

Gwerthvawr yn-golwc yr Arglwydd yw angae y Sainct ef.

Wi ly Arglwydd: can ys dy was wyf, dy was ytwyf, a'map dy* wasanaethwraic: atdodeist vy rrwymeu.

*lawver-wyn.

*Abertaf yty aberth moliant, a'galwaf Enw yr Arglwydd.

*Offrymaf.

Vy eddunedae y dalaf ir Arglwydd, ys yr owrhon yngwydd ei oll popul.

Yn neuaddae tuy yr Arglwydd, ys ith * pervedd di Caerusalem. Molwch yr Arglwydd.

*ccanol

Laudate Dominum, Psalm.cxvii.

MOlwch yr Arglwydd yr oll genetloedd: molwchef yr oll popaloedd.

Can ys * mawr yw ei drugarawywrwydd arnam, a'gwirionedd yr Arglwydd a bery yn dragyvyth, Molwch yr Arglwydd.

*Ebrner-thog wyt

Confitemini Domino. Psal.cxviii.

CLodvorwch yr Arglwydd can ys da * ytiw: o bleit ei drugaredd a bery, yn tragyvyth.

*ywef.

Dywedet yr owrhon Israel Bot y drugaredd ef yn parhau yn tragyvyth.

*ynawr, adolwyn.

Dywedet yr oWrhon tuy Aharon, Bot y drugaredd ef yn parau yn tragywyth.

Dywedent yr owrhon yr ei ofnant yr Arglwydd, Bot y drugaredd ef yn perau yn tragywyth

Yn * yr ing y gelweis ar yr Arglwydd, ac im clybu yr Arglwydd, ac im gesodes mewn ehengder.

*y cyni

Yr Arglwydd ys y gyd a'mi: am hyny nyd ofnaf pawnel dyn y my.

Yr Arglwydd s'ydd* gyd a mi ymplith yr ei sydd imcynnporth am hyny y caf welet vy-gwynvyd ar vy caseion.

*im plait

Gwell yw ymddyrziet yn yr arglwydd,, na rhoi coel ar nep ryw ddyn.

Gwell yw ymddiriet yn yr Arglwydd, na rhoi coel ar dywy-

sogion.

Oll genetloedd am cylchynesont: eithr yn Enw yr Arglwydd y destrywiaf hwy.

Cylchynesynt vi, ys cylchynesont vi: eithr yn Enw yr Arglwydd ei destrywiaf, hwy.

eithr, ond

Amgylchynesont vi mal gwenyn,* ac eu dyffoddwyt mal tan drain: can ys yn Enw yr Arglwydd y destrywiaf hwy.

Gwthiest vi yn ddirvawr, im cwympo: a'r Arglwydd am cymporthawdd.

Vy grym am can yw'r Arglwydd, can ys ef a vu vy'mwared

bawredd

Llef gorvoledd ac ymwaret, a vydd ym-pepyll yr ei cyfion, gan ddywedyt, Deheulaw yr Arglwydd a wnaeth* rym.

orchafieth

Deeulaw yr Arglwydd y dderchavwyt: deeulaw yr Arglwydd y wnaeth* rym.

orchest
wrygiant

Ny byddaf varw, eithyr byw, a'manegy gweithredoedd yr Arglwydd.

Yr Arglwydd am cospawdd yn ddirvawr, ac ni'm rhoddes y angae.

Agorwch ymy byrth iawnder mal ydd elwyf y mewn yddwynt a'chlodvori yr Arglwydd.

Hwn yw porth yr Arglwydd: yr ei cyfiawn y ant y mewn iddaw.

Clodvoraf dydy: can ys im gwrandeweist, a'buost ymy yn ymwaret.

garec.

Y * maen yr hwn y wrthodawdd yr adeilwyr, yw penn y gongl.

golwc ni

Gwaith yr Arglwydd ytoedd hyn, a'rhyvedd yw yn ein * llygait.

Hwn yw'r dydd y wnaeth yr Arglwydd: byddwn lawan a'hyfryt ynthaw.

Atolwc Arglwydd ymwared * yr owrhon: atolwc yr awrhon Arglwydd par lwyddo.

yn awr

Bendiget vo yr hwn a ddel yn Enw yr Arglwydd: bendiethiesam chwi o duy yr Arglwydd.

Ys cadarn yw'r Arglwydd yr hwn a oleuawdd y ni: rrhwymwch yr aberth a'rhaffae wrth gonglae yr allor.

Vy Dew ytwyt, ac ith glodvoraf, ys Vy Dew: am hyny ith dderchafaf.

yw ef

Clodvorwch yr Arglwydd can ys da* ytyw: a'ei drugaredd [a bery] yn dragywyth.

ALEPH. Beati immaculati. Pſalm.cxix.

GWyn ei byd y dibacul yn ei fford, [ac] y rodiant yn *Deddyf yr Arglwydd.

Gwyn ei byd yr ei y gatwant ei destolaethae, [ac] ei h'oll galon y ceisiant ef.

*Diogel na's gwnant wy enwiredd, yr ei y rodiant yn ei ffyrdd ef.

Ti orch'mynaist gadw dy'orchymynion yn ddyval.

O am gyferio vy ffyrdd, er mwyn cadw dy gynneddfae.

Yno nim gwradwyddit, pan edrychwyf ar dy oll orchymyneu.

Clod voraf dydy a chalon vnion, pan ddyscwyf varnae dy gyfiawnder.

Dy gynneddfeu a gadwaf: na ad vi yn *dragywyth.

Pridna wn weddi

*vnion, dyan vad, oi val 'ymgais

*Dilys

*gwedy *rryhir yn wastat

BETH. In quo corrigit.

A'phabeth y * glana dyn ieuanc ei fordd: gan hi chadw wrth dy'air di

Am oll calon ith ceisiais: naad ymi gyfeiliorni ywrth dy'orchymyneu.

Yn vy-calon y cuddiais dy amadrodd, val na phechwn yn dy erbyn.

Bendiget ytwyt, Arglwydd: dyscymy dy gynneddfae.

Am gwefusae y mynageis oll varneu dy eneu.

Bu mor *hyfryd genyf fordd dy destolaethae, a'r oll'olud.

Yn dy orchymynion y meuyriaf, ac'y edrychaf ar dy lwybrae.

Yn dy gynneddfae yr ymrodigrifaf, [ac] nyd * ebrywygaf dy air.

'cyfweiria cymmēna

*llawen ddigrif

*angofaf

GIMEL Retribue ſeruo tuo.

BYdd dda wrth dy was, [val] y byddwy vyw, a'chatw dy air.

Agor vy llygait, val y gwelwyf ryfeddodae dy Ddeddyf.

*Allwlad Dieithyr, Estran,

*Alltud ytwyf ar y ddaiar: na chudd rhagof dy orchymynion.

Dryllia wdd vy calon gan ddychwant ith orchymynion bop amser.

Destrywieist y beilchion: melltigedic yw'r ei a gyfeiliornant y wrth dy orchymynion.

Gwrthladd y wrthyf gywilydd a'thremic: can ys dy destolaethae y gadweis.

Tywysogion hefyd y eisteddesant, ac y ddywedsont im erbyn: ath was y vevyriei yn dy gynneddfae.

Hefyt dy destolaethae, yw vy digrifwch, a'm cygcorwyr.

DALETH Adhesit pauimento anima mea.

*yn of

*gyfraith en

*obsit, dryymder

Glynawdd vy eneit wrth y llwch: bywha vy *wrth dy air.

Vy ffyrdd a vanegais y-ty, a'gwrandewest ti: dysc y imy dy *gynneddfae.

Par ymy ddeall ffordd dy orchymynion, a'me vyriaf yn dy ryveddodae.

Toddawdd vy eneit gan *dristit: cyvot vi y vyny yn ol dy air.

Cymer y wrthyf ffordd y celwydd, a' chaniata y-mi yn tradlawn dy Ddeddyf.

Fordd wirionedd y ddetholeis, ath varnae y osodeis gar vyvron.

Glynais wrth dy destolaethae, Arglwydd: na'm gwradwydda.

Fyrdd dy'orchmyneu y redaf, pan ehengych ty-calon.

HE Legem pone.

Boreu weddi

*ynaw

*gestwng

*drachwant.

Dysc ymy Arglwydd ffordd dy *gynneddfeu a'mi ei catwaf yd y dywedd.

Par i mi ddeall, a'chatwaf dy Ddeddyf ac hei catwaf a'm oll calon.

Par y-mi gerddet yn llwybr dy'orchymyneu: can ys *ynthaw y mae vy wyllysseis

*Inclina vy-calon ar dy destolaethae, ac nyd ar gupyddot.

Tro heibio vy llygait rac gweled gwa-

gedd, ac yn dy ffordd bywoca vi.

Cadarna dy * air ith was, o bleit yddo dy ofni,

Dwc ymaith vy-gwarth yr hwn y ofneis: can ys da dy vairnion.

Wele, vy chwant ys ydd ith, orchymynion: bywoca vi ith gyfiawnder.

*llifwiant dannot
*yn dy

VAV Et veniat super me.

A'Dauet* ymy dy drugarawgrwydd, Arglwydd, a'th iechyt yn ol dy air.

Yno ydd atebaf im cablwyr: can ys ymddiriedaf yn dy'air.

Ac na ddwc'air y gwirionedd yn llwyr o'm geneu canys wrth'dy vairn y dysgwiliaf.

Yno a catwaf dy*Ddeddyf yn oyffat, byth ac yn tragywyth.

A'rhodiaf mewn * ehengder: can ys dy'orchymynion y geisiaf.

Cympwyllaf hefyd oth testolaethae rhac bron Brenhinedd, ac nim cywilyddir.

Am digrifwch vydd yn dy'orchymynae, yr ei y gereis.

Am dwylaw y dderchafaf ar dy'orchy mymynneu, yr ei y gereis, a'mevyriaf yn dy gynneddfeu.

*ataf
*addewit bromiss.
*gyfraith
*rrydd it
adroddaf sontaf.

ZAIN Memor esto Verbi tui.

Cofia dy'air y wnaed ith was, yn yr hwn y pereist ymy amddyrieit.

Hyn yw vy * confort yn vy cystudd: can ys dy* air am bywocawdd.

Y beilchion am gwatworesont yn ddirvawr: er hyny ny thrieiglais y wrth dy Ddeddyf.

Cofiais dy vairn * o'r cynvyt, Arglwydd, ac im diddanwyt.

*Ofn a ddaeth arnaf obleit yr andewiolion, yr ei sy yn yn gadu dy Ddeddyf.

Vy caniat oedd dy gynneddfeu yn-tuy vy-pererindawt.

Cofias dy Enw, Arglwydd, yn y nos, a'chedwais dy Ddeddyf.

Hyn y* dderyw y mi can ys cedweis dy'orchymynion.

*Meddwl am dy addewit.
*vu a gefaisi

CHETH. Portio mea

*om, am

ARglwydd yr hwn wyt vy rran, meddyliais gadw dy airieu.

Gweddiais rac dy vron im oll galon: trugarha wrthyf yn ol dy * 'air.

Ystyriais vy ffyrdd, a'throeisym vy traet ith testolaethae.

*ffrystais *Cyrvebydd.

*Brysiais ac nid oedais gadw dy o'rchymynion.

*Catervae yr andewolion a'm yspeiliesont: eithyr nid ebrybygeis dy Ddeddyf.

Haner nos y cyfodaf ith glodvory, o bleit dy gyfiawn bevrn.

Cydymddeith wyf i bawb ath ofnant, ac y gatwant dy'orchymynion.

Oth trugaredd, Arglwydd, cyflawn yw y ddaiar: dyscymy dy gynnyddfeu.

TETH Bonitatem fecisti

*yrraethim ar ddydro

ARglwydd ys da vnos't'wrth dy was, yn ol dy air.

Dyscymy iawn ddeall a'gwybyddieth: can ys dy o'rchymynion y gredais.

Cyn* vy cystuddio, y cyveiliornais: ac yr awrhon y cadwaf d'air.

Ys da wyt a' daonus: dysc ymy dy gynneddfeu.

Dychymygawdd y beilchion gelwydd arnaf: minau a gatwaf dy'orchymynae a'm oll calon.

*hyfcyd-wch.

Cy vraset a'r blonec yw ei calon: minau yn dy Ddeddyf ys ydd am * digrifwch.

Ys da i mi, bot vy cystuddio, er mwyn dyscy dy gynnyddfeu.

Gwell y mi Ddeddyf dy enae, na, miloedd o aur ac ariant.

IOD Manus tuę fecerunt me

Dy ddwyflaw am gwnaethant ac am ffurfiasant: [gan hyny] moes i mi ddeall, y [gahel] dyscy dy orchymynnion.

Yno yr ei ath ofnant wrth vy-gwelet a lawenant, can ys *yn dy air y imddiriydeis.

Mi wn, Arglwydd, mae cyfiawn [ydd] dy varnae, ac yti yn gyfiawn vy cystudio.

Bit attolwg dy drugaredd imconfforto yn ol dy air ith was [anaethwr.

Deuet dy dosturiol-drugareddae attaf, val y bwy byw: can ys dy Ddeddyf yw * vy-digrifwch.

Cywylyddier y beilchion: can ys gwnaethant yn andewiol [ac]yn auoc a mi: minau a vevyriaf yn dy * orch ymynneu.

Ymchwelant attaf y sawl ath ofnant, a'r ei y adwaenant dy destolaethae.

* Bid vy-calon yn berffeith yn dy gynnedfeu rac vy-cywilyddio.

Prydnawn weddi

*ith

*llewenydd

*gymmynneddew

*Caffer

CAPH. Defecit anima mea,

D*efficiawdd vy eneit am dy iechyt: [er hyny] wrth dy air y dysgwiliaf.

*Deffigiawdd vy llygait am dy air, gan ddywedyt, Pa bryd im diddeny.

Can ys * yddwyf val potel mewn mwc,]etwa] nid angofais dy gynneddfeu.

Pa * niuer yw dyddiae dy was: pa bryd y gwnai varn * erbyn yr ei am erlidiant.

Cloddiawdd y beilchion * byllae y-mi, yr hyn nid yw wrth dy Ddeddyf.

Di oll orchyminion [ynt wirionedd]yn ffals im erlidiant: cymporth vi.

Braidd na ddiwasont vi ar y ddaiar: a mi nyd ymedeis ath orchynynion.

Yn ol dy drugaredd bywoca vi: * a chatwaf testolaeth dy enae.

*pallodd

*aethym

*velnt, grmeinf sawl,

*ar

*grwir

*yno y ac

LAMED In æternum Domine.

DY'air, Arglwydd, y bery byth yn y nefoedd.
Dy wirionedd [ys ydd] o genedlaeth y genedlaeth: *seiliaist y ddaiar, a'hi a saif.
Y maent wy yn parhau [ys *yd] y dydd hwn wrth dy ordinadeu: can ys oll ynt dy weision.
Pe na vysei dy Ddeddyf * ddigrifwch ymy, yno im collesit vi yn vy cystudd.
Byth nid ancofiaf dy'orchymynion: can ys ac wyntwy im bywheist.
*Iti, ydd wyf, catw vi: canys dy orchymynion a geisiais.
Yr andewolion am dysgwiliant er vy-diva: ceisiaf ddeall dy destolaethae.
Gwelais derbyn bop * perffeithrwydd: [eithr] dy'orchymyn ys y tra ehang.

*darparest
*heddyw
*pop peth ath wasanaetha.
*hefrid
*ganth
wynt.

MEM. Quomodo dilexi.

PA garu ydd wyf ar dy Ddeddyf ? pop dydd ydd wyf yn ei mevyrio.
Wrth dy orchymynion im gwnaethost yn ddoethach na'm gelynion: can ys byth [ydd ynt y gyd a mi.
Uchlaw vy dyscyawdwyr y dyellais: can ys dy destolaethae [ynt] vy mevyrdawt.
Dyellais yn vwy na'r henuriait, can ys dy orchymynion dy a gedwais,
Goherddeis vy-traed rac pop ffordd ddrwc, er nwyn cadw dy a'ir.
Oywrth dy * vairn nyd enciliais: can ys ti am dysceist.
Mor velus yw dy'eiriae im * gorchvan: [ys] mwy na'r mel im genae.
Can dy'orchymynion y dauthym y ddyall: am hyny y caseis pop llwybr * auawc.

*Mor.
*Gan.
*henion,
*geneu.
*ffalsedd

NVN Lucerna pedibus meis

L *Lucern yw dy air im traed a'llewyrch im llwybr.

Tyngais a'chwplaf, ar gadw dy iawnveirn.

Im *cystuddiwyt yn ddirvawr: Arglwydd bywha vi yn ol dy a'ir.

*Atolwc Arglwydd, bid gymradwy genit rydd-offrymeu vy-geneu, a'dysc ymi dy vairn.

Vyeneit ys ydd yn vy llaw yn oyhat: er hyny nid angof genyf dy Ddeddyf.

Gosodawdd yr andewolion vagl ymy: ac nid enciliais y wrth dy orchymynnae.

Etiveddais dy destolaethae yn tragyvyth: can ys llawenydd vy-calon ytynt.

Pwysais vy-calon y gyflawny dy gynneddfeu bop amser, [ys] y dy dywedd.

SAMECH Iniquos odio habui

Meddyliae-gweigion y gaseis: eithr dy Ddeddyf a garaf.

Vy dirgelva wyt a'in tarian, [ac] yn dy'air y im ddiriedaf.

Tynwc y wrthyf chwi * andewolion: can ys cat waf' orchyminion vy-Dew.

*Cynnal vi yn ol dy air, a'byw vyddaf, ac na phat ymwradwydd o'm gobaith.

Attega vi, ac * iach vyddaf, ac ymddigrifaf yn dy gynnedfeu yn wastat.

*Sathreist yr oll rei ymdawant y wrth dy gynneddfeu: can ys over yw ei dichell.

Peraist ymaith oll andwolion y ddaiar val * ampuredd [metel: am hyny y cereis dy destolaethae.

Ergrynawdd vy-caawt rrac dy arswyt, a'chan dy vairn yr ofnais.

AIN Feci iudicium.

Boreu weddi.
*canwyll
*trwblir
*adolwyn
*hoynyn
*llychwa, noddva.
*ddrygddynion.
*cadarnha.
*charwedic.
*Mettel geist
*arnaic ofn.

GWneythym varn a'chyffawnder: na ad vi im gorthrymwyr.

Par ith was roi ei vryd ar ddaoni, [ac] na'd ir beilchion vy-gorthrymu.

Deffygiawdd vy llygait [yn edrych] am dy iechyt ac am dy ymadrodd cyfiawn.

Gwna ath was yn oll dy drugaredd, a'dysc i mi dy genedfae.

Gwas y ti ytwyf: can hyny * gwna i mi ddeall, mal y gwyppwyf dy destolaethae.

*Amser yw ir Arglwydd waithiaw: [can ys] destruwesont dy Ddedyf.

Am hyny y caraf dy'orchymynion *uchlaw aur, ac uchlaw aur coeth.

Can hyny ys union y barnais dy oll'orchminion: a'phop *llwybr gauawc a gaseais.

*Cora-wdd custoddio
*nioes
*Madwis
*y tub-wnt yn vwy nor
*coeglwybyr

PE Mirabilia,

Y Srhyved [yw] dy destolaethae: am hyny y caidw vy enait wyntwy.

*Agoriat dy'air a rydd olauni, [ac] a bar deall ir ei andisempl.

*Agoreis vy-genae ac *anhetlais, can ys dy orchymynion a garais.

Edrych arnaf a'thrugara wrthyf yn ol dy ddevot ir ei y garant dy Enw.

*Forddia di vy llwybreu yn dy'air, ac na bo y ddim enwired arglwyddiaw arnaf.

A *chup vi rac trawsedd dynion, a chatwaf dy orchymineu.

Llewyrcha dy'wynep ar dy was, a'dysc ymy dy *gynneddfeu.

Avonydd dufredd a red om llygaid, can na chatwant dy'orchymynion.

*drws
*dy hcais
*Paratoa vy olidu
*Gwared diainc
*statuten

TSADDI Iustus es Domine,

Kyfiawn ytwyt Arglwydd, ac union yw dy varn.

Ath test olaethoe y gorchymeneist gifiawnder, a'gwirionedd yn *bendivadddeu.

*enwedic

Vyg gwynvyd am divaodd, can im gelynion an-

cofi dy'air.

*Profwyt dy'air yn buraf dim, ath was y car ef.

Bychan ytwyf a'thremigus: er hyny nyd ancofiaf dy' orchy-:nynion.

Dy gyfiawnder ['sy] gyfiawnder tragy'wyddawl, ath Ddeddyf gwirionedd [yw].

*Ing a gwascfa a ddaeth arnaf: eithr yn dy orchymynion [y mae] vy-digrifwch.

Jawnder dy testiolaethae [sy] tragywythawl: dod y mdy ye-all, a'byw byddaf.

*Car thwyt.

*trwbl a gevit am cawsant.

KOPH. Clamaui.

LLevais am oll galon: clyw vi, Arglwydd, [ato] gynneddfeu a gatwaf.

Arnat y gelwais: ymwared vi, a'chatwaf dy destoliolaethae.

*Achupeis y cyn ddydd a' llefais: can ys * amdd air dysgwiliwn.

Vy llygait y achubent * wiliae ['r nos] er mevyrio yn dy'air.

Clyw vy llef yn ol dy drugararwgwyddd: Arglwydd yn ol dy *ddevot bywa vi.

*Dynessay y mae yr ei'sydd yn canlyn drwc, [ac] ywrth dy ddeddyf yr ymbellant,

Cyfagos wyt Arglwydd: can ys dy oll orchymynion ['sy] gywir.

*Es talm y gwyddwn wrth dy destolaethae, vot yty y seiliaw wyat yn trahyvyth.

Prydnawn weddi

*Racvlaenais

*wrth, ar

*gadwr, aiethen,

*y ve·rc.

*Nesau

*Gynt

RESCH. Vide humilitatem meam

EDrych ar vy-*cystudd, a'diainc vi: can nad angofeis dy Ddeddyf.

*Dadle vy dadl, a'gwared vi: bywia vi yn ol dy'air.

Ys pell iechyt ywrth yr andewolion, can na cheisiesont dy gynneddfeu.

Ys mawr dy dosturiaethe, Arglwydd: bywia vi wrth dy * vairn.

*blinder

*Cyweria

*Pellyw

Llawer ['s ydd] im erlid ac im gorthrymu, [ac] ywrth dy testiolaeth nyd enciliaf.

Gwelwn y troseddwyr a'gobit oedd genyf, tan na chatwent dy a'ir.

*Gwyl, Arglwydd, modd y cereis dy'orchyminion: bywha vi yn ol dy drugarawgrwydd.

[O'r] pen cyntaf y mae dy air yn 'wirionedd, ac oll barnae dy gyfiawnder [y barant] yn tragyvyth.

*Wele

SCHIN. Principes persecuti

Tywysogion am erlydiesont yn ddiachos, eithr gan dy 'airieu yr ofnei vy-calon.

Llawen ywvi * o bleit dy a'ir, mal vn yn cahel yscyvaeth lawer.

*Falsedd ys y gas a' ffiaidd genyf, [eithr] dy ddedyf a garaf.

Seithweith yn y dydd ith volaf, o erwydd dy iawn varneu.

Mawr vydd * llwyddiant yr ei a garant dy Ddeddyf, ac nys daw enwet yddynt.

Ys gwiliais wrth dy iechyt, Arglwydd, ath' orchymynion a wneuthym.

Catwadd vy eneit dy destoliaethae: canys caraf wynt yn ddirvawr.

Cetweis dy'orchymynion ath testoliaethae: can ys vy oll ffyrdd [ynt] yn dy olwc.

*Pennaethieu *wrth *Gan *Ebr tangneddyf n en hedd dwch

TAV Appropinquet deprecatio

Deuet vy-cwyn * ger dy wynep, Arglwydd, [ac] yn ol dy'air par y-my ddyall.

Deuet vy * adolwyn rhac dy wynep, ac yn ol dy' air gwared vi.

My-gwefuse a * gymPwyll voliant, pan ddyscych ymy, dy gynnedfeu.

Vy-tavod a'draetha oth' air' can ys dy oll 'orchyminion [sy] gyfiawn.

Boet dy law am cymporthio: can ys dy orchyminion y ddywyseis,

Bu arnaf hiraeth am dy iechyt, Arglwydd, ath Ddeddyf yw

*rac dy vron, ith lwydd, *adrodd

vy

yw vy hyfrydwch.

Bid vyw vy * eneit, ac ef ath vawl, ath vairn am cymporthant.

* Cyfeiliyrneis val dauat a goilit: cais dy was, o bleit dy orchymynion nyd ebryvygeis.

Ad Dominum cum tribularer, Psal. Cxx.

Cuniat y graddeu.

ARyr Arglwydd yn vy * ing y galwsis, ac ef am gwrandaodd.

Arglwydd gwared vy eneit rac gwefusae celwyddawc, [a] rrac tavot dichellgar.

Pa [beth] a * ddwc dy davot dichellgar yttwy: neu pa les a wna ytty?

Tebic yw y saetheu [blaenllymion gwr cadarn, a megis * marwawr y meryw.

Gwae vi vy-bot yn trigo ym * mesech: a phreswiliaw ym-pebyll * Kedar.

Ryhir y trigawdd vy eneit gyd a hwn oedd * yn casau tangneddyf.

[Gwr] tangneddyf yw vi, a phan gymhwyll wyf [am danaw] *mae hwythe a'i bryd] ar ryvel.

Leuaui oculos. Psal. cxxj.

Caan gradae.

DErchafaf vy * llygait er mynyddeu, o'r lle y daw vy cymporth.

Vy-cymporth [y ddaw] y gan yr Arglwydd, yr hwn y wnaeth nef a'daiar.

Nyr ad ef ith troet lithro: [can] ny huna dy geidwat.

Wele yr hwn a geidw Israel, ny chwsc ddim ac ny hepia.

Yr Arglwydd [yw] dy geidwat: yr Arglwydd yw dy *wascawt ar dy ddeheulaw.

Nyth tery yr haul y dydd, na'r lleuat [lliw] nos,

Yr Arglwydd ath ceidw rac pob drwc: * ef a geidw dy eneit.

*Aethym angof genyf.

*cyfingder,

*rrefot

*Hecrur a

*gas gan tho heddwch.

*golwc

*amddefen

*efe.

eneit.

Yr Arglwydd a gedw dy venediait, ath ddyvodiat o'r awrhon yd yn tragyvyth.

Lętatus sum Psal.. Cxxij,

Caniat graddae, neu Psalm David.

Ys llawen oeddwn panddywedynt wrthyf, Ni awn y duy yr Arglwydd.

Ein traet a saif yn dy byrth, Caerusalem.

Caerusalem y adailadwyt mal dinas, er hon y gysylltir ynghyt yntheiyhun.

Can ys yno yr * escen y llwythae, [sef] llwythae yr Arylwydd [yn ol] testiolaeth y Israel, y glodvory Enw yr arglwydd.

Can ys yno y gesodwyt * eisteddfae i barn, ['sef] eisteddfae tuy Dauidd.

Erchwch dangneddyf Gaerusalem: llwyddet yr ei yr ath carant.

Bid tangneddyf o vewn dy * gaerae, allyddiant yn dy lysoedd

Er mwyn vy-broder a'm cymdogion y damunaf yty'r owrhon lwyddiant.

O bleit Tuy yr Arglwydd ein Dew, y * paraf ddaoni y-ti.

*Lle y dring y byny

*Gweddiwch dros heddwch

*caisiaf

Ad te leuaui, Psal, Cxxiij,

Caniat gradae.

Arnat y derchaf vy * llygait yr hwn y drigy yn y nefoedd.

Wele, mal [ydd edrych] llygait gweision ar dwylaw ei Arglwyddi, [ac] mal llygait llawforwyn ar law hei arglwyddes: velly [yd ysgwyl] ein llygait ar yr Arglwydd ein Dew, yd yny drugarao wrthym.

Trugara wrthym Arglwydd, trugara wrthym: can ys dyoddefesam' ormodd tremic.

Ein eneit y ry gyflawnwyt o watwor gerdd yr esgoludawc ac o dremic y beilchion.

*galwc

*cyvoethogion

Nisi quia Dominus Psal.cxxiiij

Caniat y graddae neu Psalm Dauid.

PE na bysei yr Arglwydd ar ein pleit, y gal Israell ddywedyt yr owrhon.

*Pe na besei yr Arglwydd ar ein pleit, pan gyfodei dynion in erbyn, *En.

Yno in llyntesynt yn vyw, pan lidiawdd in erbyn.

Yno in boddesei y dyfredd, [a'r] *ffrwd aethesei dros ein eneit *caroc, nant.

Yno yr aethesei y balch ddwfr dros ein eneit.

Bendigedic [vo] yr Arglwydd, yr hwn ny'n rhoddes yn yscyfaeth y'w dannedd. *bray.

Ein eneit a ddiangawdd, val aderyn o * vagl yr adarwyr: y magl y ddryllwyt. a ninae y waredwyt. *hoynyn

Ein porthys ydd yn Enw yr Arglwydd, yr hwn y wnaeth nef a'daiar.

Qui confidunt. Psal, cxxv,

Caniat gradae.

YR ei ymddiriedant yn yr Arglwydd, [byddant mal mynyth Tsion, [yr hwn] nyd ys mutir, [anid] bot yn safadwy byth.

[Mal y mae] y mynyddeu yn-cylch Caerusalem velly [y mae] yr Arglwydd o amgylch ei bopul o'r pryd hyd yd yn tragyvyth.

Can na'orphwys gwialen yr andewiol ar * goelbren yr ei cyfiawn, rac bot ir ei cyfion estyn ei llaw ar enwiredd. *ctiueddieth.

Gwna yn dda, Arglwydd, ir ei da ac vnion o galon.

A'r ei y ymcwheland y'w [ffyrdd] enwir. wyntwy a *dywys yr Arglwydd y gyd a'r gweithredwyr enwiredd: [a bydd] tangnedyf ar Israel. *arwein.

In conuertendo Psal, cxxvi,

Can graddae neu Psalm. Dauid.

pridnawn weddi

PAn* ymchwelawdd yr Arglwydd gaethiwet Tsiion, ydd oeddem mal rei yn breuddwydio.

Yny y llanwyt ein genae o chwerthin, a' ein tavawt a gorvoledd.

Yno y dywedynt ymplith y cenedloedd.

Ys* mawr y wnaeth yr Arglwydd drostwynt.

*bethe mawrion.

Ys * mawr y wnaeth yr Arglwydd drosam, am hyny ydd ym yn llawen.

*mwyhod mawrygodd.

* Dychwyl Arglwydd ein caethiwet, mal yr avonydd yn y Deau.

Yr ei yn-daigrae y heuant, mewn llawenydd y metant.

Aethant gan wylo a' dwyn had gwerthvawr: anid hwy ddauant a llawenydd ac a ddugan ei h'escupeu.

Nisi Dominus. Psal. cxxvij.

Can graddae, neu Psalm. Salomon.

*Diethr ir

A* Sy yr Arglwydd nid adaeilat y tuy, over y llavuria ei adeilatwyr: a's yr Arglwydd ny chaidw y dinas, ys over y gwilia y ceidwat.

*Invyd.

Ys ouer y-chwy gody ar cyndydd, a' gorwedd yn hwyr, a' bwyta bara gofid: can ys diogel y rrydd ef orphwys yw gar edigion.

Wele, plant yw y etiveddiaeth yr Arglwydd, a' ffrwyth y bru y wobr ef.

*groth, bol, boba bol.

Mal y saethae yn llaw * gwr-cryf: velly plant ieuntit.

Gwyn ei vyd y gwr, sydd a' ei * gawell yn llawn o hanwynt: canys gwradwyddir hwy, pan ymddiddant a'ei gelynion yn y porth.

Beati omnes. Psalm. cxxviij.

Caniat graddae.

[G]Wyn ei vyd pop vn y ofna yr Arglwydd, ac y rodia yn ei ffyrdd.

Pan vwytaych lavur dy ddwylaw, ys gwyn dy vyd, ac ys * da vydd yty. *dedwidd vyddy.

Dy wreic vydd val gwinwydden ffrwythlawn rhyd ystlysae dy duy, ath plant mal planigion olewydd oy amgylch dy vord. *vwrdd.

* Ll'yma, dilys val y bendithir y gwr y ofna yr Arglwydd. *wele

Yr Arglwydd o Tsion ath vendithia, a'chai welet ddaoni[i] Gaerusalem oll ddyddiae dy vywyt. *llwyddiant.

Sef y gwely blant dy blant, a'thangneddyf, a'r Israel.

Sepe expugnauerunt. Psal. cxxix.

Caniat gradae.

[L]Lawer gwaith im cystudddient om ieuntit, y gall yr owrhon Israel ddywedyt.

Ys llawer gwaith im cystuddiesont om ieunctit ac ny allasant *vy-gorvot. *aradwir

Arddawdd yr * arddwyr ar vy-cefn, a'thynesont gwysae hirion.

Eithr yr Arglwydd cyfiawn, a dorawdd * raffeu yr andewolion.

Gwradwyddir ac ymchwelir* tra chefn yr oll rei syddygasoc wrth Tsiion. *yw hof

Wy vyddant val * glaswellt pennae'r tai, yr hwn a wywa cyn ei dynnu.

O'r * hwn ny lanw y pladvrwr ei law, na'r lloffwr ei * gesail. *adain, arffet, vraich.

Ac ny's dywet yr yi ant heibio, Bendith yr Arglwydd * arnoch, [neu] Ich bendithiwn yn Enw yr Arglwydd.

De profundis clamaui, Psal. cxxx,

Caniat'graddeu,

[O]R dwfn-leoedd y llefais arnat, Arglwydd.

Arglwydd clyw vy lleferydd: ystyriet dy glustieu wrth lleferydd vy-gweddieu.

*dadwy — A's * creffy [di] Arglwydd, ar enwireddeu, o Arglwydd pwy a saif.

Eithr cenyt [y mae] trugaredd, malith ofner.

Ys gwiliais, am yr Arglwydd, ys gwyliawdd vy eneit, ac yn ei'air yr ymddiriedais.

*borew-wilwyr. — Uy eneit ysy yn dysgwyl am yr Arglwydd yn vwy na'gwiliwyr borae, yn gwiliaw am y borae.

aml ymwared. — Ysgwilet Israel am yr Arglwydd: o vleit gyd ar Arglwydd [y mae] trugaredd, a chydac ef [y mae] mawr brynedigaeth.

Ac ef a bryn Israel o ei oll enwireddeu.

Domine non exultatum — Psal. cxxxi

Caniat gradae neu Psalm Dauid.

ARglwydd nyd ymdderchafawdd vy-calon, ac nyd ymvchelodd vy llygait.

Ac ny rodiais ym-pethae mawrion, na dirgeledic rragof.

Canys mi a ymddugais mal vn wedy ei ddiddyfnu yrwrth ei vam, ac a ymoystegais: ydd wyf om mewn mal vn a ddiddyfnit.

*disgwiliet. — *Ymddiriedet Israel yn yr Arglwydd o hyn allan yd yn tragyvyth.

Memento Domine Dauid. — Psal. cxxxii,

Caniat graddae.

Boreu weddi. — ARglwydd, coffa Ddauid [ef] a'ei oll vlinvyd

Yr hwn a dyngawdd wrth yr Arglwydd, [ac] addunawdd ir alluawc Ddew Jaco, gā ddywedyt],

Nyd af y mewn gwersyllt vy-tuy. ac nyd af i wely [na] *glwth.

*gwal. — Na goddef im llygait huno, nac im amrannau hepian.

Yd pan gaffwyf le ir Arglwydd, yn drigua i alluawc [Ddew] Jaco.

*Nachaf — *Wele, ys clywsam y wrthaw yn Ephrathah, [ac] ei cawsam ym meysydd y coet.

yd awn y mewn y'w Bebyll ac * addolwn rac bron lleithic ei draer. *ei droed-vainc.

Cyvot Arglwydd, [y ddyvot] ith 'orphwyssa, ti ae arch dy gadernit.

Ymwiscet dy Offeirieit * o gyfiawnder, ac ymlawenaet dy Sainct. *iredic.

Er mwyn Dauid dy was, na wrthdot wynep dy enneiniawc

Tyngawdd yr Arglwydd wirionedd wrth Ddauid, ac * ni chilia y wrthaw, [gan] ddywedyt, O ffrwyth dy vru y gosodaf, ar dy *eisteddfa. *nid a

A's ceidw dy veibion vy dygymbot: a'm testoliaeth y ddyscaf yddwynt, ei meibion hefyd y eisteddant ar dy eisteddva yd yn tragyvyth.

Can ys etholes yr Arglwydd Tsion, ac a garawdd * drigio ynthei, [can ddywedyt], *drigfa.

*Hon vydd vy-gorphwissa yn tragyvyth: yma y trygaf can ys hoffeis yhi. *Hyn

Hei luniaeth al lwyr vendithiaf, a'i thylodion y ddiwalaf a bara.

Ac a'wiscaf hei Offeiriait ac iechyt, a'hei Sainct a ymlawenant yn ddirvawr.

Yno y gwnaf y gorn Dauid * vlaguraw: can ys darpareis lucern im * Enneiniawc. *blodeuo *Iredic

Ei 'elynyon y wiscaf a chywilydd, ac arnaw ef y blodeua ei *dalaith. *coron.

Ecce quam bonum Psal, cxxxiii.

Caniat gradau neu Psalm Dauid.

Vele mor dda ac mor * brydberth yw, bod broder yn trigo ys ynghyt.

[Tebic yw] ir * ireid gwerthvawr ar y pen, yn descen ar y varf, ys baraf Aharon, yr hwn y ddescennawdd ar emyleu ei wiscoedd. *eiddun, *enneint

A megis gwlith cHermon yr hwn y descen ar vynytht Siion

Can ys yno * cynnynawdd yr Arglwydd y vendith[a'] bywyt yn dragywyth *gorchymynawdd

Ecce nunc benedicite. Psal.Cxxxiiii.

Caniat gwadac,

WEle, * molwch yr Arglwydd, oll weision yr Arglwydd, yr ei ddych y nosieu yn sefyll yn-Tuy yr Arglwydd.

Derchefwch eich dwylaw ar y Cyssecr, a' ¹molwch yr Arglwydd.

Yr Arglwydd y wnaeth nef a daiar, ath bendithio o Siion.

Laudate nomen Domini. Psal. cxxxv.

Molwch yr Arglwydd.

MOlwch Enw yr Arglwydd: molwch ef, weision yr Arglwydd:

Yr ei y sefwch yn Tuy yr Arglwydd, [ac] yn neuaddae Tuy ein Dew.

Molwch yr Arglwydd. can ys da yw'r Arglwydd: can-molwch ei Enw can ys * glwys ytyw.

O bleit etholes yr * Arglwydd Jaco yddaw y un, ac Israel yn berchenogaeth yddaw.

Can ys mi wn mae ys mawr yr Arglwydd, a' [bot] ein Arglwydd, gorwch yr oll ddewiae.

Peth pynac y ewyllysawdd yr Arglwydd, hyny a wnaeth ef yn y nefoedd ac yn y ddaiar, yn y mor, ac yn yr oll ddyfndereu.

Efe gyfyt yr wybrae o * eithaw'r ddaiar, ac y wna y mellt gid ar glaw: ef e y ddwc y gwyntoedd allan o ei drysorae,

E drawodd yr oll gynt'enit yr Aipht * o ddyn yd anival.

Anvonawdd ef arwyddion a rhyueddodae ith * perfedd [vlad] yr Aipht, ar Pharaoh, ac ar ei oll weision.

Trawodd ef genedloedd lawer, ac a laddawdd Vrenhyn cedyrn:

[Megis] Sicho'n Vrenhin yr Amorieit ac Og Vrenhin bashan, ac oll Vrenhiniaethae Canaan.

Ac a roes ei tir yn etiueddiaeth, [sef] yn etiueddiaeth y Israel y popul ef.

Dy Enw Arglwydd [y bery] yn dragywyah: Arglwydd dy goffaduriaeth [ys ydd] o genedlaeth y genedlaeth.

Can ys yr Arglwydd a barn dy bopul, ac a ymboddlona wrth ei weision.

* Idolon y cenedloedd, ynt ariant ac aur, 'sef gwaith dwylaw dyn

*capueidd gweddns

*der byn ddyben *y ddyn ac y anival.

*canol

Yr lwen

llaw dyn.

Genae *sy yddwynt, ac ny lavarant: llygaid 'sy yddwynt, ac ny welant.

*ddywedant *pharablāt

Clustiae 'sy yddwynt ac ny chlywant, ac nid oes anhetl yn ei genae.

Megis wytheu yw'r savol ei gwnel hwy: [velly y mae] pawp a ymddirieto ynthwynt.

*Bendithiwch yr Arglwydd, duy yr Israel: bendithiwch yr Arglwydd chwy chwi duy Aaron.

*Molwch, *duylu,

Bendithiwch yr Arglwydd chwychwy * tuy Leui: yr ei y ofnwch yr Arglwydd, obendithiwch yr Arglwydd.

Bendithier yr Arglwydd o Tsiion, yr hwn a dric yn Caerusalem. Molwch yr Arglwydd.

Confitemini Domino Psal, cxxxvj

Prydnawn weddi

CLodvorwch yr Arglwydd, can ys da * ytyw, can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragivith.

*yw ef

Clodvorwch Ddew y dewiae: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragyvyth.

Clodvorwch Arglwydd yr arglwyddi: cā ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragyvyth.

Yr hwn yn vnic y wna ryveddodae mawrion: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragivith.

Yr hwn * wrth [ei ddeall y wnaeth y nefoedd: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragivith.

*gantrwy

Yr hwn y estennawdd y ddaiar ar y dyfredd: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragyvyth.

Yr hwn y wnaeth leuereu mawrion: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragivith.

[Megis] yr haul y * lywiaw y dydd: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragivith.

*lywodraethy.

Y * lloer=a'r syr y lywiaw y nos: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragivith.

*lleuad ar ser

Yr hwn y drawodd yr Aipht a'r ei * cyn-enit yddynt: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn dragivith.

*cyntafy

Ac y ddwc Israel oi plith hwy, (can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragyvyth.)

A llaw gadarn ac a braich estennedic: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragivith.

*rauawdd
Yr hwn y * barthawdd y mor coch yn ddau barth : can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragywyth:

Ac y wnaeth i Israel vyned trwy ei genol: can ys ei drugaredd [ys ydd yn tragyweth.

*dyangwyddawdd
Ac a * escutiodd Pharaoh ef a ei lu yn y mor coch: canys ei drugaredd [ys ydd] yn tragywyth:

*ddac,
Yr hwn y dyswisawdd ei bopul drwy'r diffeithwch: can ys ei drugaredd [ys ydd yn tragiwith.

Yr hwn a drawodd Vrenhinoydd mawrion: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragywyth.

*cedyrn
Ac a laddawdd Vrenhinedd * ardderchawc: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn dragiwith.

[Megis] Sichon Vrenhin yr Amoriait: can ys ei drugared [ys ydd] yn tragiuith.

Ac Og Vrenhin Basan: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragywyth.

Ac y roddes ei tir yn etiteddiaeth: can ys ei drugared [ys ydd] yn tragiwith.

[Sef] yn etiuedd iaeth y Israel ei was: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragiuith.

*cystudd, blinvyd
Yr hwn an cofaodd yn ein * coddiant : can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragywyth.

*diangawdd
Ac an * achubawdd rac ein gorthrymwyr: can ys ei drugared [ys ydd] yn tragywith.

*bara
Yr hwn y rydd * emborth i bop cnawt: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragiwith.

Clodforwch Ddew y nefoedd: can ys ei drugaredd [ys ydd] yn tragi with.

Super flumina Psal, cxxxvii

*babilon,
V Rth avonedd * Babel yr eisteddesam, ac yno yr wylesam, pan veddyliem am tSiion.

Ar yr helic yn hei chenol i trogem ein telyneu.

*gaethion
Yno yr ei an ducsei yn * gaith, y ovynent y ni gan y cerdd, gwedy yni grogy [ein telyne] gan ddywedyt, Cenwch y ni [vn] oganueu tSiion.

*allwlat
Py wedd [ef y ni] y canwn, * ganiat yr Arglwydd yn-tir estrawn.

As ith angofiaf, Caerusalem, angoffet vy-* deheu law gami.

Any chofiaf am danat, glyned vy-tavot wrth daflot vygenae:

any

any chodat Gaerusalem yn benat llewenydd ymy.

Coffa Arglwydd blant Edom, yn-dydd Caerusalem, yr ei y ddywedynt, *Dynoethwch, hi dynoethwc-hi yd'hei sailban.

A verch Babel, anrheithiedic, gwynvydic vydd yr hwn a dalo'r pwyth yty, mal y * teleisty nyny.

Gwyn ei vyd 'rhwn a gymero dy * rei bychein ac ei baidd wrth y main.

*I lawr a hi ꝛc.
*glwnaeth ost a nyny.
*blant

Confitebor tibi. Psal. cxxviij.

Psalm. Dauid.

MI ath clodvoraf am oll galon: [ys] yn-gwydd y dewiae yth can-molaf.

Addolaf tu ath Templ sanctawl, a'chlodvorav dy Enw, o bleit dy drugarogrwydd, ath wirionedd: can ys mawrygeist dy Enw uch law pop peth gan dy'air.

Pan i'th elweis, yno im gwrandaweist, a'nerthaist gadernit yn vy eneit.

Oll Vrenhinedd y ddaiar ath glodvorant Arglwydd: can ys clywsant'airieu dy enae.

Ac wy ganant *am ffyrdd yr Arglwydd, can ys mawr yw gogoniant yr Arglwydd.

*o

Can ys goruchel yw'r Arglwydd: ac ef edrych ar y * gestyngedic, a'r beilchion a edwyn ef o hirbell.

Cyd rodiwyf yn-cenol * cyfyngder, [er hyny] ti am bywei: estenny dy law ar lid vy-gelynion, ath ddeheulaw am * gwared.

Yr Arglwydd y * gwpla [ei waith] arna vi: Arglwydd, dy drugaread ys ydd yn dragywyth, na wrthddot weithredeu dy ddwylaw.

*iseledic.
*trwbl, cyni, ing.
*caidw
*or phen

Domine probasti. Psalm. cxxxix.

I ragorawl Psal. Dauid.

Boreu weddi

ARglwydd, chwiliaist vi ac im adnabuost.

Adwaenost vy eisteddiat, am cyfodiat: dyelly vy meddwl o hirbell.

Vy llwybr am gorweddva y amgylchynit am oll ffyrdd a chwilyt.

Can nod oes *gair yn vy-tavot, ond wele Arglwydd, ti ei gwyddost oll.

Yr wyt im cyfingu yn ol ac ymblaen, ac yn *gosot dy law arnaf.

*dodi.

Dy wybodaeth sy tra rhyvedd genyf, mor vchel ytyw ac na allaf *wrthaw.

*ddyvot. ataw.

I b'le ydd af rac dy yspryt: ac yb'le y ciliaf o rac dy vron.

A's escennaf ir nef, ydd wyt yno: a's gorweddaf yn uffern, ydd wyt yno.

*wrth

Cymerwyf adanedd y wawr dydd, a's thrigo yn eithaw y mor:

*Ys yno im tywys dy law, ath deheulaw am cynnail.

A's dywedaf, ys y tywyllwch am cudd, sef y nos a vydd goleuni o'in amgylch.

*ffoaf oth wydd

Ys y tywyllwch nyl thywylla rrgo-ti eithr y nos a lewyrcha mal y dydd: tywyllwch a'r golauni sydd yr vn ffynyt.

Can ys ti *berchenogeist vy rennae: toeist vi yn-croth vy mam.

*beddeist

Clodvorhaf dydy, can ys yn *ofnadwy ac yn ryvedd imgwnaethpwyt: ryvedd yw dy weithredoedd, a hyny a wyr vy eneit yn dda-iawn.

*ofnus.

Nychuddiwyt vy escyrn rhagot, cyd im gwnaethpwyt yn lle dirgil, a'm ffurviaw isot yn y ddaiar.

Vy annelwic y welent dy lygait: can ys yn dy lyver ydd escrivenit oll, yr ei o ddydd y a ffurfit, pryd nad oedd yr yn o hanwynt cyn hyny.

Can hyny mor annwyl genyf dy gyccorae Ddew: mor vawrion yw ei summae.

A's cyfrifwn wynt, mwy-tynt na'r tywot: pan ddeffrowyf, yn wastat ydd wyf gyd a thi.

*amlach.

O pe lladdyt, Ddew, yr andewiol a'r gwyr gwaedlyd, wrth yr ei y dywedaf, Tynnwch y wrthyf.

Yr ei y lavarant scelerder am danat, a *hwy yty yn 'elynion eu derchefir yn over.

*sore.

Anyd cas genyf, Arglwydd, y rei ath gasaant: ac anyd wyf yn ymdynnu ar ei y gyvotant ith erbyn.

Vy-gwirgas a rois arnwynt, val petynt yn elynion y mi.

Chwilia

Chwilia vi Dduw a'gwybydd vy-calon prawf vi, ac adnebydd vy-meddyliae.

A'gwyl a oes ffordd * drawsedd ynof, a'thywys vi yn y ffordd yn tragywydd.

*andewiol

Eripe me. Psal.cxl.

Ir * Cantor Psalm. Dauid.

*rhagorol pencerdd,

GWared vi Arglwydd rac y dyn drwc: vi rac y gwr crawlon.

Yr ei y bwriadant ddrigioni yn ei calon, ac a wnant rybel beunydd.

*traws.

Golimesont ei tavodae val sarph: gwenwyn neidyr ys yd y dan ei gwefusae. Selah.

Cadw vi, Arglwydd, rac dwylaw yr andewiol: achup vi rac y gwr craulon, yr ei sy a ei bryd ar vachellu vy traet.

*Cuddiawdd y beilchion vagl y-my, ac estennesont rwyt wrth danneu ar vy llwybyr, ac y'osodesont hoynynea ar vy medr. Selah.

Am hyny y dywedais, wrth yr Arglwydd, Ty yw vy-Dew: clustymwrando, Arglwydd, a lleferydd vy-gweddi.

*gosoawdd hoynyn ar vyme dr.

Arglwydd Ddew nerth vy iechyt, toeist vy-pen yn-dydd brwydr.

Na ad, Arglwydd, ir andewiol gael ei ddeisiat: na chwpla ei veddwl enwir, rac ymddwynt valchiaw. Selah.

Ac am y pennaf o hanynt, am cylchynant, dauet arnynt scelerder y gwefuseu y vnain.

Syrthiet marwor arnaddynt: tavlet ef hwy yn tan, ac ir pydewe dyfnion, val na chyvotant.

*ñaradus n y llwydda.

Can ys dyn tavod gymysc ny oystatrir ar y ddaiar: y vall a hel y gwr traws y ddestruw.

Mi wn y dyal yr Arglwydd y blinderawc, ac y varn y tlodion

* Ys y cyfiawnion y glodvorant dy Enw, a'r ei vnion y drigiant ger dy vron.

Domine clamaui. Psalm.cxli.

Psalm. Dauid.

*ffrysta *Waſtoner *prydnawn

Arglwydd, arnat y galwaf: * brysia attaf: clustym wrando am llais, pan lefwyf arnat.

*Cyfeirier vy-gweddi yn dy olwc val mugd arth a'der chafiat vy-dwylaw mal gosper aberth.

Gosot, Arglwydd, gadwadaeth o vlaen vy-genae a'chadw ddrws vy-gwefusae.

Nac inclina vy calon y beth drwc, y wneuthur gweithrededdenwir gyd a dynion y weithredant enwiredd: ac na bwytawyf o'u prydverthwch.

Trawet y cyfiawn vi: can ys *llesiant yw: ac argyoeddet vi: ac oleo gwarthvawr vydd'rhwn ny ddrylla vy pen: can ys * ar hynty gweddiaf yn y govidien hwy.

Y *barniait hwy a davlir y lawr yn y lleoedd caregawc ac a glywant vy-gairieu, can ys melus ynt.

Y mae ein escyrn ar 'oyscar ar * vin y bedd, megis vn yn tori coet neu yn cloddiaw yn y ddaiar.

Eithyr arnati, Arglwydd Ddew, yr edrych vy llygait y not y mae v'amddiriet: na thywallt vy eneit.

Cadw vi rac y magyl, y osodesont ymy, a'rac hoynyneu gweithred wyr an dewioldep.

Cwympent yr andewolion y'w rwydeu ynghyt, tra elwyf vi heibio.

*maw-reles *y chwaith o hir. *hadbyd, trueny, drygen. *ddiangwyf.

Voce mea ad Dominum, Psal. cxlij,

Psalm. David y roi addysc, a gweddi, pan oedd yn yr'ogof,

Gwaeddeis am llef ar yr Arglwydd: am llef ar yr Arglwydd y gweddiais.

Dineais vy-mevyrdawt ger ei vron, a'menegeis iddaw vy-cyvingder.

*Cyd bod vy yspryt yn blin arno om mewn ys ti adwaenyt vy llwybr: yn y ffordd, y rhodiwn, y gesodesant yn ddirgel vagl y-my.

Edrycheis ar vy llaw ddeau, a * sylleis, ac nyd oedd nep am adwynei: pallawdd pop noddet ymy, ac nyd oedd nep a ymgeiſtat am enait.

Y no y llefais arnat, Arglwydd, a'dywedeis, Ti yw vy-gobeith, a'm rhan yn-tir y bywion.

Pryd nawn weddi

*Tywelleis. *Er *ar vy medr.

* Grando ar vy llefain canys im eruanawyt: gwared vi rac vy erlydwyr can ys trechynt na mybi. *ystyria,

Dwc vy eneit o garchar, val y clodvorwyf dy Enw: yno im cylchynant yr ei cyfion pan vych * ddawnus ymy. *rodogar

Domine exaudi. Psalm. cxliii.

Psalm. Dauid.

ARglwydd, clyw vy-gweddi, a'chlustyymwrando am * glochwyt: erglyw vi yn dy wirionedd a'th gyfiawnder. *arch, deisyf

(Ac na ddoes i barn ath was: can ys yn dy olwc ny chyfiawnir * nebun byw.) *neb ar'

Can ys y gelyn a erlidiawdd vy eneit: trawodd ef vy-*bywyt yd y ddaiar: gesodawdd vi yn y tywyllwch, val yr ei vysei vairw * ys talm byt. *ac nid in rhybwyr.

Am yspryt oedd yn gyving arno om mewn, ac ynof y brawychawdd vy-calon.

Er hyny cof genyf y dyddiae gynt, mebyriaw ydd wyf yn dy oll weithredoedd, [ys] astud ytwyf yn-gweithredoedd dy ddwylaw.

Estennais vy-dwylaw * arnat: vy enait ['sy mewn hiraeth am danat mal y tir sychedic. Selah. *

Gwrando vi ar vrys, Arglwydd, can ys deffyciawdd vy yspryt: na chudd dy wynep rhagof, rac vy-cyffelyppy ir ei y ddescenant ir pwll.

Par ymy gahel clybot dy drugarawgrwydd y borae, can ys ynot yr ymddiriedaf: moes ym'wybot y ffordd, y rhodiwyf yn-thei, can ys *arnat y derchaf vy eneit. *atat.

Gwared vi Arglwydd, rac vy-gelynion: can ys * wrthyt yr ymguddiaf.

Dysc ymy wneythy dy ewyllys, can ys vy-Dew ytwyt: tywyset vy dy yspryt daonus i dir yr vniondap.

Bywia vi, Arglwydd, er mwyn dy Enw, ac er dy gyfiawnder dwc vy enait o * gyving dra. *arwenet

Ac er dy drugaredd dyvetha vy-gelynion, a'diva oll y orthrymant vy eneit: can ys dy was ytwyf.

*ffrystia *Wasoner *prydnawn

ARglwydd, arnat y galwaf: * brysia attaf: clustym wrando am llais, pan lefwyf arnat.

*Cyfeirier vy-gweddi yn dy olwc val mugd arth a'derchafiat vy-dwylaw mal gosper aberth.

Gosot, Arglwydd, gadwadaeth o vlaen vy-genae a'chadw ddrws vy-gwefusae.

Nac inclina vy calon y beth drwc, y wneuthur gweithredoedd enwir gyd a dynion y weithredant enwiredd: ac na bwytawyf o'u prydverthwch.

*mawrcles *y chwai ob o hir. *hadbyd, trueny, drygeu. *ddiangwyf.

Trawet y cyfiawn vi: can ys *llesiant yw: ac argyoeddet vi: ac oleo gwarthvawr bydd'rhwn ny ddrylla vyppen: can ys * ar hynty gweddiaf yn y govidien hwy.

Y* barniait hwy a davlir ylawr yn y lleoedd caregawc ac a glywant vy-gairieu, can ys melus ynt.

Y mae ein escyrn ar'oyscar ar * vin y bedd, megis vn yn tori coet neu yn cloddiaw yn y ddaiar.

Eithyr arnati, Arglwydd Ddew, yr edrych vy llygait y not y mae v'amddiriet: na thywallt vy eneit.

Cadw vi rrac y magyl, y osodesont ymy, a'rac hoynyneu gweithredwyr an dewioldep.

Cwympent yr andewolion y'w rwydeu ynghyt, tra elwyf vi heibio.

Voce mea ad Dominum, Psal.cxlij,

Psalm. Dauid y roi addysc, a gweddi, pan oedd yn yr'ogof,

Pryd na wn weddi

GWaeddeis am llef ar yr Arglwydd: am llef ar yr Arglwydd y gweddiais.

Dineais vy-mevyrdawt ger ei vron, a'menegeis iddaw vy-cyvingder.

*Cyd bod vy yspryt yn vlin arno om mewn ys ti adwaenyt vy llwybr: yn y ffordd, y rhodiwn, y gesodesant yn ddirgel vagl y-my.

*Tywelleis. *Er *ar vy medr.

Edrycheis ar vy llaw ddeau, a * sylleis, ac nyd oedd nep am adwynei: pallawdd pop noddet ymy, ac nyd oedd nep a ymgeisiai am enait.

Y no y llefais arnat, Arglwydd, a'dywedeis, Ti yw vy-gobeith, a'm rhan yn-tir y bywion.

*Gwrand

* Gwrando ar vy llefain canys im cruanawyt: gwared vi rac vy erlydwyr can ys trechynt na mybi.

*ystyria,

Dwc vy eneit o garchar, val y clodvorwyf dy Enw: yno im cylchynant yr ei cyfion pan vych * ddawnus ymy.

*rddogar

Domine exaudi. Psalm.cxliii.

Psalm. Dauid.

ARglwydd, clyw vy-gweddi, a'chlustyymwrando am * glochwyt: erglyw vi yn dy wirionedd a'th gyfiawnder.

*arch, deisyf

(Ac na ddoes i barn ath was: can ys yn dy olwc ny chyfiawnir * nebun byw.)

*neb ar
*ac nid in rhybwyr.

Can ys y gelyn a erlidiawdd vy eneit: trawodd ef vy-* vywyt yd y ddaiar: gesodawdd vi yn y tywyllwch, val yr ei vysei vairw * ys talm byt.

Am yspryt oedd yn gyving arno om mewn, ac ynof y brawychawdd vy-calon.

Er hyny cof genyf y dyddiae gynt, mevyriaw ydd wyf yn dy oll weithredoedd, [ys] astud ytwyf yn-gweithredoedd dy ddwylaw.

Estennais vy-dwylaw * arnat: vy enait ['sy mewn hiraeth am danat mal y tir sychedic. Selah.

Gwrando vi ar vrys, Arglwydd, can ys deffyciawdd vy yspryt: na chudd dy wynep rhagof, rac vy-cyffelypy ir ei y ddescenant ir pwll.

Par ymy gahel clybot dy drugarawgrwydd y borae, can ys ynot yr ymddiriedaf: moes ym'wybot y ffordd, y rhodiwyf yndhei, can ys *arnat y derchaf vy eneit.

*atat.

Gwared vi Arglwydd, rac vy-gelynion: can ys * wrthyt yr ymguddiaf.

Dysc ymy wneythy dy ewyllys, can ys vy-Dew ytwyt: tywyset vy dy yspryt daonus i dir yr vniondap.

Bywia vi, Arglwydd, er mwyn dy Enw, ac er dy gyfiawnder dwc vy enait o * gyving dra.

*arwenet

Ac er dy drugaredd dyvetha vy-gelynion, a'diva oll y orthrymant vy eneit: can ys dy was ytwyf.

Benedictus

Benedictus Dominus. Psal.cxliiij

Psalm.Dauid,

Boreu weddi.

BEndigeit [vo] yr Arglwydd fy nerth, yr hwn y ddysc vy-dwylo *y ymladd am bysedd i ryvyd.

*ir ryvwydr

Efe yw vy *trugaredd a'ymddeffen va, vy twr [am] gwaredwr, vy-bronddor, ac yn thaw y ym diriedaf, yr hwnsy yn darestwng vy popul y danaf.

*daioni.

Arglwydd, pa beth yw dyn pan * adnabyddych ef? nei vap dyn pan veddylych am danaw?

*synnych ystyrych

Dyn ys y debic y wagedd: ei ddyddiae [ys] megis gwascawt y *ddiblanna.

*ddivanna.

Arglwydd, plyc ylawr dy nefoedd, a'descen: cyhwrdd a'r mynyddedd a' mugant.

Melltenha y lluchet a'*diva hwy: saetha dy saethae, a therbysca hwy.

*cynhyrfa.

Anvon dy law o ddvcho: gwaret vi, a'dwc vi o'r dyfredd mawrion, ac o law * plant estran.

*estronieit.

Yr ei y son ei geneu am wagedd, a'i deheulaw * ysy ddeheulaw ffalsedd.

*yw.

Dew, canaf yty ganiat newydd, ac ar y * nabel, a'r dectant y canaf y-ty.

*liwc, viol.

Efe yw yr hwn'sy yn rhoi ymwared y Brenhinedd, ac yn achup Dauid ei was rac y cleddyf 'anvad.

Achup vi, a'diang vi y wrth plant estran, y rei y siarat ei genae wagedd, a'i deheulaw, ys y ddeheulaw ffalsedd.

Mal y bo ein meibion megis y planwydd yn tyvu yn ei hieunctit, a'n merchet megis y conglvain wedy ei tori ar wedd llys.

Mal [y bo] ein conglae yn gyflawn, [ac] yn aml o amryw wedd, a'bot y ein deueit ddwyn miloedd a' myrdd yn ei ol heolydd.

Mal y bo ein ychen yn gryfion y vaturio: na bo dim bulch na myned allan, na dim gwaedei yn ein heolydd.

Gwyn ei vyt y popul, y bo velly, ys gwynvydedic y popul: y bo yr Arglwydd yn Dduw yddwynt.

Exaltabote Psal. Cxlv

Psalm. David er molliant.

YS mawrygaf dyd, vy Dew a'm Brenhin, ac a vendithiaf dy Enw byth ac yn tragyvyth.

Pop dydd ith vendithiaf, a'molaf dy Enw yn oes oesoedd.

Ys mawr yw yr Arglwydd, a'thrachanmo ladwy, a'ei vowredd ny ellir ei amgyffred.

Cenedlaeth y vawl wrth genedlaeth dy weithredoedd, ath vedd=iant y venagant: prydverthwch gogoniant dy vawrhydi ath* weithredoedd rryvedd a vevyriaf.

Ac am gedernit dy betheu ofnadwy y cympwyllant, ath vawredd a venagaf.

Coffadwriaeth dy vawr ddaoni ry drraethan, ac oth gyfiawnder y canant yn llavar.

Trugarawc a'thostnriol yw'r Arglwydd hwyr y ddic, ac ys mawr ei drugaredd.

Ys da yw'r Arglwydd wrth bawp, a'ei drugareddeu [ys yd] vchlaw ei oll weithredoedd.

Dy oll weithredoedd ath glodvorant, Arglwydd, a'th Saint *yth vendithiant.

Gogoniant dy deyrnas y ddangosant a'th veddiant y gympwyllant.

I beri adnabot ei veddiant y veibion dynion, a'gogoniant prydverthwch ei deyrnas.

Dy deyrnas ys y deyrnas tragyvythawl, a'th arglwyddiaeth a bery yn oes oesoedd.

Yr Arglwydd'sy yn cynnal yr oll'rei a syrthiant, ac efe a gyfyd bawp y vo ar gwympo.

Llygait pawb ys y yn dysgwyl wrthyt, a'thi y roi ydd'wynt ei bwyt yn ei amser.

Agory dy law, a'chyflawny bop peth byw ath wyllys-da.

Cyfiawn yw'r Arglwydd yn ei oll ffyrdd, a'sanctaidd yn ei oll weithredeu.

Agos ew'r Arglwydd at bawp y ailw arno: sef y bawp y ailw arnaw yn-gwirionedd.

Ef wna *ewyllys yr ei ai h'ofnant, a'i llefain y wrendy, ac eu hymwared.

*ba brenh *ydiolchat ytydy, *chwiliaw. *pethen *Daonus *ddiolchant yty *gwympant. *ced, clried. *ddegsyf

Benedictus Dominus. Psal. cxliiij

Psalm. Dauid,

Boreu weddi.

BEndigeit [vo] yr Arglwydd [illegible] nerth, yr hwn y Ddysc vy-dwylo *y ymladd am bysedd i ry-wydr.

*ir vy-wydr

Efe yw vy *trugaredd a'ymddeffen va, vy-twr [am] gwaredwr, vy-bronddor, ac yn-thaw y ym diriedaf, yr hwn sy yn darestwng vy popul y danaf.

*daioni.

Arglwydd, pa beth yw dyn pan *adnabyddych ef? nei vap dyn pan veddylych am danaw?

*synnych ystyrych

Dyn ys y debic y wagedd: ei ddyddiae [ys] megis gwascawt y *ddiflanna.

*ddiflanna.

Arglwydd, plyc y lawr dy nefoedd, a'descen: cyhwrdd a'r mynyddedd a' mugant.

Melltenha y lluchet a' *diva hwy: saetha dy saethae, a therbysca hwy.

*cynhyrfa.

Anvon dy law o ddvcho: gwaret vi, a'dwc vi o'r dyfredd mawrion, ac o law *plant estran.

*estronieit.

Yr ei y son ei geneu am wagedd, a'i deheulaw *ysy ddeheulaw ffalsedd.

*yw.

Dew, canaf yty ganiat newydd, ac ar y *nabel, a'r dectant y canaf y-ty.

*liwc, viol.

Efe yw yr hwn'sy yn rhoi ymwared y Brenhinedd, ac yn achup Dauid ei was rac y cledd ys'anvad.

Achup vi, a'dianc vi y wrth plant estran, y rei y siarat ei genae wagedd, [illegible]ei deheulaw, ys y ddeheulaw ffalsedd.

Mal y bo ein meibion megis y planwydd yn tyvu yn ei hieunctit, a'n merchet meis y conglvain wedy ei tori ar wedd llys.

Mal [y bo] ein conglae yn gyflawn, [ac] yn aml o amrywedd, a'bot y ein deueit ddwyn miloedd a' myrdd yn ei ol heolydd.

Mal y bo ein, ychen yn gryfion y vaburio: na bo dim bulch na myned allan, na dim gwaedei yn ein heolydd.

Gwyn ei vyt y popul, y bo velly, ys gwynvydedic y popul: y bo yr Arglwydd yn Ddeo yddwynt.

Exaltabote Psal. Cxlv

Psalm. Dauid er molliant.

YS mawr y gat dyd, vy Dew a'm Brenhin, ac a vendithiaf dy Enw byth ac yn tragywyth.

Pop dydd ith vendithiaf, a'molaf dy Enw yn oes oesoedd.

Ys mawr yw yr Arglwydd, a'thrachanmo ladwy, a'ei vowredd ny ellir ei amgyffred.

Cenedlaeth y va ol wrth genedlaeth dy weithredoedd, ath veddiant y venagant: prydverthwch gogoniant dy vawrhydi ath* weithredoedd rryvedd a vevyriaf.

Ac am gedernit dy bethau ofnadwy y cympwyllant, ath vawredd a venagaf.

Coffadwriaeth dy vawr ddaoni ry draethan, ac oth gyfiawnder y canant yn llafar.

Trugarawc a'thostnriol yw'r Arglwydd hwyr y ddic, ac ys mawr ei drugaredd.

Ys da yw'r Arglwydd wrth bawp, a'ei drugareddeu [ys yd] uchlaw ei oll weithredoedd.

Dy oll weithredoedd ath glodvorant, Arglwydd, a'th Saint *yth vendithiant.

Gogoniant dy deyrnas y ddangosant a'th veddiant y gympwyllant.

I beri adnabot ei veddiant y veibion dynion, a'gogoniant prydverthwch ei deyrnas.

Dy deyrnas ys y deyrnas tragywythawl, a'th arglwyddiaeth a bery yn oes oesoedd.

Yr Arglwydd sy yn cynnal yr oll'rei a syrthiant, ac efe a gyfyd bawp y vo ar gwympo.

Llygait pawb ys y yn dysgwyl wrthyt, a'thi y roi ydd'wynt ei bwyt yn ei amser.

Agory dy law, a'chyflawny bop peth byw ath wyllys da.

Cyfiawn yw'r Arglwydd yn ei oll ffyrdd, a'sanctaidd yn ei oll weithredeu.

Agos yw'r Arglwydd at bawp y ailw arno: sef y bawp y ailw arnaw yn-gwirionedd.

Ef wna * ewyllys yr ei ai hofnant, a'i llefain y wrendy, ac eu hymwared.

*ba vrenh
*ydiolcha ytydy,

*chwilliaw.

*pethen

*Daonus

ddiol chant yty

*glwympont.

*ced, eiried.
*ddegsyf

Yr Arglwydd a gaidw yr oll rei y carant: a'r oll andewolion y ddinistra.

Mawl yr Arglwydd y venenic vy-genau, ac a vendithia* pop-cnawt ei Enw sanctawl yn oes oesoedd.

*ddeifnuw. *oll.

Lauda anima mea psalm.cxlvi.

Molwch yr Arglwydd.

MOla di vy eneit yr Arglwydd.

Molaf yr Arglwydd yn vy-byw, canafim Dew yd y bythwyf.

Na rowch eich coel ar* dywysogion, nac ar*vap dyn, can nad oes yntho ymwaret.

Ymedy ei anhetl, ac ef a ddymchwyl yw* ddaear: y pryd hyny y cyfergolla ei veddulieu.

Gwynvydedic yw'rhwn y mae Dew Iaco yn borth yddaw, ac ei'obeith yn yr Arglwydd ei Ddew.

Yr hwn y'wnaeth nef a'daiar, y mor, ac oll ys ydd ynth* wynt yr hwn y gaidw ei wirionedd yn tragywyth.

Yr hwn y wna varn ir ei gorthrymedic: yr hwn y rydd bwyt ir ei newynoc: yr Arglwydd y ellwng y carcharorion,

Yr Arglwydd y rydd golwc ir deillion: yr Arglwydd a gyvyt yr ei crebachedic: yr Arglwydd y [illegible] ei cyfion.

Yr Arglwydd y gaidw yr alltudion: yr amddifat ar weddw y gymporth ef a'ffordd yr andewolion ef ei gwthia i lawr.

Yr Arglwydd y deyrnasa yn tragywyth: a'th Sion dy Ddew ys ydd o genedlaeth y genedlaeth. Molwch yr Arglwydd.

*ym map *bryd *thaw. *gimporth. *dysgwiliar

Laudate Dominum psal.cxlvii.

MOlwch yr Arglwydd, can ys da yw canu y ein Dew: O bleit peth hyfryd yw, a'phryd-berth yw moliant:

Yr Arglwydd 'sy'n adaliat Caerusalem ac yn *casclu gwyscaredigion Israel.

Ef iachaa yr yi briwedic o galon, ac e*rwym ei gwelieu.

Ef gyfrif rivedi y ser, ac ei galw oll erbyn ei henwae.

Ys mawr [yw] ein Arglwydd, a mawr [yw ei] veddiant : ys* anneirif ei ddoethineb.

Yr Arglwydd y* ddercha yr ei gwar ac e *estwng yr andewolion yd y llawr.

Cenwch ir Arglwydd *gan glodvoredd: cenwch y ein Dew ar y delyn.

Yr hwn y do a y nefoedd ac wybrae, ac y* baratoa y glaw ir ddaiar, ac a bar ir gwellt dyfu ar y mynyddeu:

Yr hwn y rydd ir *yscrybyl ei borthiant, [ac] y *adar y gigfran *y lefant.

Nyd oes ewyllys ganthaw yn nerth march, ac nyd yw yn ym hoffi yn esceiriae gwr.

Eithr hoff gan yr Arglwydd yr ei y ofnant ef, ac *ymddyriedant yn ei drugaredd.

Mola yr Arglwydd, Gaerusalem : mola dy Ddew t Sijon.

Can ys cadarnaodd ef *drosolion dy byrth, [ac] y *vendithiawdd dy blant oth vewn.

Efe sy'n dodi tangneddyf ith gyffinydd, [ac] ith ddiwallu a* blonec gwenith.

E ddanvon ei orchymyn ar y ddaiar, [a'] ei'air y red yn dra buan.

Ef e'sy'n rhoi *eira val gwlan, [ac] yn goyscaru y llwydrew val llutw.

E davl ei ia val tameidiae : pwy all aros [rhac] ei oerder.

Yd envyn ef ei air, ac ei tawdd hwy : e bar yw wynt chwythu [a'r] dyfredd y lifant.

Menaic ef ei'air i Jaco, ei gynneddfae a'ei varneu y Israel.

Ny wnaeth ef velly a phop cenedl, ac nyd adnabuont ei varneu.* Molwch yr Arglwydd.

*anbeidrol. *gymporth. *ddistatla *ddarpar. *anival *oes. *ddys gwyliant wrth, am. *vaeten *not ith canol. *ffiwr, pheiliet *eira. *Halelu=iáh

Laudate Dominum. psal.cxlviij.

Molwch yr Arglwydd.

MOlwch yr Arglwydd o'r nefoedd : molwch ef, yn yr uchel=leodd.

Molwch ef, ei oll Angelion : molwch ef , ei oll lluoedd.

Molwch ef yr haul ar lleuad : molwch ef y ser* golen.

Molwch ef, nefoed, y nefoedd, a'r dyfredd sy uchlaw yr nefoedd.

*dysclaer

*oddest- uw.

yr Arglwydd a gaidw yr oll rei y carant: a'r oll andewolion y ddinistra.

*oll.

Mawl yr Arglwydd y venеic by-genat, ac a vendithia* popcnawt ei Enw sanctawl yn oes oesoedd.

Lauda anima mea psalm. cxlvi.

Molwch yr Arglwydd.

Mola di vy eneit yr Arglwydd.

Molaf yr Arglwydd yn vy-byw, canafim Dew yd y bythwyf.

*ym map

Na rowch eich coel ar* dywysogion, nac ar* vap dyn, can nad oes yntho ymwaret.

*bryd

Ymedy ei anhetl, ac ef a ddymchwyl yw* ddaear: y pryd hyny y cyfergolla ei veddulieu.

Gwynvydedic yw'r hwn y mae Dew Iaco yn borth yddaw, ac ei obeith yn yr Arglwydd ei Ddew.

*thaw.

Yr hwn y'wnaeth nef a'daiar, y mor, ac oll ys ydd ynth* wynt yr hwn y gaidw ei wirionedd yn tragyvyth.

Yr hwn y wna varn ir ei gorthrymedic: yr hwn y rydd bwyt ir ei newynoc: yr Arglwydd y ellwng y carcharorion,

Yr Arglwydd y rydd golwc ir deillion: yr Arglwydd a gyvyt yr ei crebachedic: yr Arglwydd y [illegible] ei cyfion.

*gimporth.

Yr Arglwydd y gaidw yr alltudion: yr amddifat ar weddw y gymporth ef a'ffordd yr andewolion ef ei gwthia i lawr.

*dysgwilat

Yr Arglwydd y deyrnasa yn tragywyth: a*t Sion dy Ddew ys ydd o genedlaeth y genedlaeth. Molwch yr Arglwydd.

Laudate Dominum psal. cxlvii.

Molwch yr Arglwydd, can ys da yw canu y ein Dew: O bleit peth hyfryd yw, a'phrydverth yw moliant:

Yr Arglwydd 'sy'n adaliat Caerusalem ac yn *cascu gwyscaredigion Israel.

Ef iachaa yr yi briwedic o galon, ac e*rw ym ei gwelieu.

Ef gyfrif rivedi y ser, ac ei galw oll erbyn ei h'enwae.

Ys mawr [yw] ein Arglwydd, a mawr [yw ei] nerth : ys * anneirif ei ddoethinep.

Yr Arglwyd y * dderchafa yr ei gwar ac e * estwng yr andewolion yd y llawr.

Cenwch ir Arglwydd * gan glodforedd: cenwch y ein Dew ar y delyn.

Yr hwn y do a y nefoedd ac wybrae, ac y * baratoa y glaw ir ddaiar, ac a bar ir gwellt dyfu ar y mynyddeu:

Yr hwn y rydd ir * yscrybyl ei borthiant, [ac] y * adar y gigfran * y lefant.

Nyd oes ewyllys ganthaw yn nerth march, ac nyd yw yn ymhoffi yn esceiriae gwr.

Eithr hoff gan yr Arglwydd yr ei y ofnant ef, ac * ymddyriedant yn ei drugaredd.

Mola yr Arglwydd, Caerusalem : mola dy Ddew tSijon.

Can ys cadarnaodd ef * drosolion dy byrth, [ac] y * bendithiawdd dy blant oth fewn.

Efe sy'n dodi tangneddyf ith gyffinydd, [ac] ith ddiwallu a * blonec gwenith.

E ddanvon ei orchymyn ar y ddaiar, [a'] ei'air y red yn dra buan.

Ef e'sy'n rhoi * eira val gwlan, [ac] yn gwyscaru y llwydrew val llutw.

E dafl ei ia val tameidiae : pwy all aros [rhac] ei oerder.

Yd enfyn ef ei air, ac ei tawdd hwy : e bar yw wynt chwythu [a'r] dyfredd y lifant.

Menaic ef ei'air i Jaco, ei gynneddfae a'ei farneu y Israel.

Ny wnaeth ef felly a phop cenedl, ac nyd adnabuont ei farneu.* Molwch yr Arglwydd.

Laudate Dominum. psal.cxlviij.

Molwch yr Arglwydd.

MOlwch yr Arglwydd o'r nefoedd : molwch ef, yn yr vchel-leodd.

Molwch ef, ei oll Angelion : molwch ef , ei oll lluoedd.

Molwch ef yr haul ar lleuad : molwch ef y ser * golen.

Molwch ef, nefoed, y nefoedd, a'r dyfredd sy vchlaw yr nefoedd.

*anfeidrol.
*gymporth.
*ddiffatla
*ddarpar.
*anifal
*oes.
*ddys gwyliant wrth, am.
*barreu
*not ith canol.
*ffilwr, pheiliet
*eira.
*Halelu-iáh
*dysclaer

Molant [wy] Enw yr Arglwydd: can ys gorchymynawdd ef, ac ei creawyt.

*roes. gyrnneddf

Ac ef a wnaeth yddynt sefyll byth at yn tragywyth: ef a * wnaeth ordinat, rhwn nyd a drostaw.

*o yar.

Molwch yr Arglwydd * o'r ddaiar, y dreiciae a'r oll ddyfnderev.

*thuslair

Tan a'* chenllysc, eiry a'mugdarth, gwynt ystormus, y sy yn gwneuthyd ei'air ef.

*lanneu.

Mynyddedd ac oll * bryniae, preniae ffrwythlawn ac oll Cedrwydd:

*adar adeinioc.

Bestviloedd all yscrybleit ymluscieit ac * ehediait pluoc.

*morwyn

Brenhinedd y ddaiar ac oll populoed, tywysogion ac oll barnieit byt: iebeinc a'* gweryson, henion hefyt a'phlant:

*ardderchawc.

Molent wy Enw yr Arglwyddd: can ys y Enw ef yn vnic ys y * dderch afadwy, [a] ei voliant behlaw y ddaiar a'r nefoedd.

Canys ef y dderchavawdd gorn ei bopul yr hyn sy voliant yw holl Sainct ef, [sef] y plant Israel, popul [ys y] yn agos ydaw. Molwch yr Arglwydd.

Cantate Domino Psalm.cxlix.

Molwch yr Arglwydd.

Canwch ir Arglwydd ganiat newydd: [clywer] y vawl ef yn=cynulleidfa y Sainct.

Llawenaet Israel yn * yr hwn y ei gwnaeth, a byd hyfryd plant tSiion yn ei Brenhin.

*wneuthur twrw. *car.

Molent ei enw a'r bibell: can=molant ef a'r tympan a'r delyn.

Can ys* hoff gan yr Arglwydd ei bopul: ac ef a brydbertha yr ei gwar gan ymwared.

Ymlawenaent y Sainct a gogoniant: a'chanant yn llavar * ar ei gwelyeu.

*yn. *mwnwg gwddwg *y moddial *a cha

Byt ardderchoc=weithredeedd Dew yn ei geneu, a' chleddyf dau vinioc yn ei dwylaw.

Y* wneuthur dial ar y cenedloedd, [a']chospion yn y populoedd.

I rwymo ei Brenhinedd * yn=catwynae, a'ei pendevigion a gefynnae haiarn.

Y wneuthur arnynt y varn yscrivennedic: yr anrydedd hyn bydd yw oll Sainct ef. Molwch yr Arglwydd.

Laudate

Laudate Dominum. Psalm.cl.

Molwch yr Arglwydd.

MOlwch Dduw yn ei * Gyssegr: molwch ef yn ffyrfaven ei nerth. molwch ef yn ffyrvaven ei veddiant.

Molwch ef yn ei weithredoedd nerthawc: molwch ef yn ol lliosygrwydd ei vawredd.

Molwch ef yn llais yr * utcorn, molwch ef ar y nabel a'r delyn.

Molwch ef ar tympan ar * dawns: molwch ef a'r tannae a'r organ.

Molwch ef a'r tymbalae soniarus: molwch ef a'r cymbalae * llavar.

Pop perchen anhelt molet yr Arglwydd. * Molwch yr Arglwydd.

* Ebr. Halelu iah

* sanctes. dorlwydd.

* trompet lawt, viol

* croch.

Tervyn y Psalltwyr.

TRA-
VO.

Psal.72.

AT LONDON
Imprinted by *John VVindet*, at the costes and charges of Thomas *Chard*. 1586.

And are to be soldeat his shop at the signe *of the Helmet in Paules Church-yard.*

Cum Priuilegio ad imprimendum solum.

Exaltabo te

S ma
dethiat

Tenedla-
diant
weith'
Ac

D

212

ei y carant: ar oll andewolion
-genae, ac a fenditha pob
edd.

anaf im dew
nac ar vab
ryd hyny
ddaw,
ynt:
t

ys mawr (yw) ein Arglwydd, a' mawr (yw ei) feddiant: ys aneirif ei ddwethineb.

yr arglwydd y ddercha yr ei gwâr ac e estyng yr andewolion yd y llawr.

Cenwch ir arglwydd gan glodforedd: cenwch y ein dew ar y delyn.

yr a doa y nefoedd ac wybrae, ac a baratoa y glaw ir ddaiar, ac a bar ir gwellt dyfu ar y mynyddeu.

yr hwn a rydd ir yscrybyl ei borthiant (ac) y adar y gigfran y lefant.

nid oes ganthaw ewyllys yn nerth march, ac nyd yw yn ym hoffi yn esceiriau gwr.

eithr hoff gan yr arglwydd yr ei y ofnant ef, ac ymddyriedant yn ei drugaredd.

mola yr arglwydd, Caerusalem: mola dy ddew tSiion.

Can ys cadarnáodd ef drosolion dy byrth, (ac) y bendithiawdd dy blant oth dewn.

efe sy'n dodi tangneddyf ith gyffinydd, (ac) ith ddiwallu a blonec gwenith.

E ddanfon ei orchymyn ar y ddaiar, (a') ei'air y red yn dra buan.

efe sy yn rhoi eiry bel gwlan, (ac) yn goyscaru y llwydrew val llutw.

e dafl ei ia val tameidiae: pwy all aros [illegible] ei oerder?

yd enbyn ef ei air, ac ei tawdd hwy: e bar yw wynt chwythy, (a'r) dyfredd a y lifant.

menaic ef ei'air i Iaco, ei gynneddfae a ei varnau i Israel.

ni wnaeth ef velly a phob cenedl, ac nyd [illegible] ei varneu. molwch yr arglwydd.

Laudate Dominum. Psalm. cxlviij.

molwch yr arglwydd.

Molwch yr arglwydd o'r nefoedd: molwch ef yn yr yr uchel-leoedd.

molwch ef, ei holl angelion, molwch ef, ei oll luoedd.

molwch ef yr haul ar lleuad: molwch ef y ser goleu.

molwch ef nefoedd y nefoedd, ar dyfredd sy uchlaw yr nefoedd.

molant (wy) enw yr arglwydd: can ys gorchymynawdd ef, ac ei creawyt.

ac ef a wnaeth yddynt sefyll byth ac yn tragywyth: ef a wnaeth ordinat, rhwn nyd a drostaw.

molwch yr arglwydd or ddaiar, y dreciae ar oll ddyfndereu.

tan a chenllysc, eiry a' mugdarth, gwynt ystormus, y sy yn gwneuthyd ei air ef:

mynyddoedd ac oll vryniae, preniae ffrwythlawn ac oll Cedriwydd.

Bestviloedd ac oll yscryblieit ymlyscieit ac ehediait pluoc:

Brenhinedd y ddaiar ac oll populoedd, tywysogion ac oll va[illegible]ieit byt: ieueinc a gweryfon, henion hefyd a' phlant.

molent wy enw yr arglwydd: can ys y enw ef yn unig ys y dderchafadwy, (a) ei voliant uchlaw y ddaiar ar nefoedd.

Canys ef sy y dderchavawdd gorn ei bopul yr hyn sy voliant [illegible] holl Sainct ef, (set) y blant Israel, popul (ys ef) yn agos yddaw. molwch yr arglwydd.

Cantate Domino. Psalm. cxlix.

molwch yr arglwydd.

Cenwch ir arglwydd ganiad newydd: (Clywer) y vawl ef yn-cynulleidfa y Sainct.

llawenaet Israel yn yr hwn y ei gwnaeth, a bid hyfryd plant tSijon yn ei Brehin.

molent ei enw a'r bibell: can-molant ef a tympan a'r delyn.

Can ys hoff gan yr arglwydd ei bopul: ac ef a bryvertha yr ei gwar gan ymwared.

ymlawenaent y Sainct a gogoniant: a chanant yllavar ar ei gwelyeu.

Bit ardderchoc-weithrededd dew yn ei geneu, a chleddyf dau vinioc yn ei dwylaw.

y wneuthur dial ar y cenedloedd, (a) cholpion yn y populoedd:

I rwymo ei Brenhinedd yn-cadwynae, a'ei pendevigion a' gefynnae haijrn.

I wneuthur arnynt y varn yscrivenedic: yr anrydedd hyn vydd yw oll Sainct ef. molwch yr arglwydd.

Laudate Dominum in. Psalm. cl.

molwch yr arglwydd.

Molwch ddew yn ei Sellecr: molwch ef yn yrhaven ei veddiant.

molwch ef yn ei weithrededd nerthaw olwch ef yn ol lliologrwydd ei vawredd.

molwch ef yn llais yr vtcorn, molwch ef a nabel a'r delyn.

molwch ef ar tympan ar bibell: molw nae a'r organ.

molwch ef ar cymbalae Soniarus: cymbalae llavar.

Pob perchen anhetl molet yr arglwydd. molwch yr arglwydd.

Terfyn y Psallwyr.